

DR JAN KORZONEK
POSTĘPOWANIE
EGZEKUCYJNE
I ZABEZPIECZAJĄCE
(KODEKS POST. CYW.)
CZĘŚĆ I. TOM II

KRAKÓW
L. FROMMER

P. f. 101K

+

DR JAN KORZONEK
SĘDZIA SĄDU APELACYJNEGO

POSTĘPOWANIE EGZEKUCYJNE I ZABEZPIECZAJĄCE

CZĘŚĆ DRUGA
KODEKSU POSTĘPOWANIA CYWILNEGO

WRAZ

Z PRZEPISAMI WPROWADZAJĄCEMI, WSZYSTKIMI PRZEPISAMI
ZWIĄZKOWEMI, UTRZYMANEMI W MOCY PRZEPISAMI DZIEL-
NICOWEMI, POSTANOWIENIAMI UMÓW MIĘDZYNARODOWYCH,
PRZEPISAMI O EGZEKUCJI ADMINISTRACYJNEJ I SKARBOWEJ,
REGULAMINAMI I T. D. ORAZ MOTYWAMI USTAWODAWCZEMI

A. Oden Sacken

TOM II
(ART. 598-864)

Antoni Oden Sacken

KRAKÓW 1934 — LEON FROMMER

P.A.

P.A. 5450/2

Biblioteka Główna

UNIWERSYTETU GDAŃSKIEGO

1100565807

ODBITO CZCIONKAMI DRUKARNI LUDOWEJ W KRAKOWIE
pod zarządkiem Stanisława Ziemiańskiego

D 36/18/78

Oddział 2.

Sprzedaż.**Art. 598 (91).**

Na wniosek wierzyciela komornik przystępuje do sprzedaży ruchomości. Sprzedaż odbywa się przez licytację publiczną.

Wniosek
o sprzedaż
i sposób
sprzedaży.

Z postanowień art. 598 w związku z art. 539 wynika, że do sprzedaży ruchomości nie wystarczy ogólnikowy wniosek wierzyciela o wszczęcie egzekucji z ruchomości. Na podstawie takiego wniosku może komornik dokonać tylko zajęcia, natomiast sprzedaż zajętych ruchomości nastąpić może dopiero, gdy wierzyciel wyraźnie sprzedaży zażąda.

Wniosek o sprzedaż zajętych ruchomości zgłosić może wierzyciel tak przed zajęciem, jak i po zajęciu (p. art. 599). Nie jest wykluczonem zgłoszenie tego wniosku już we wniosku o wszczęcie postępowania egzekucyjnego.

Wniosek o sprzedaż zajętych ruchomości może zgłosić tylko wierzyciel, na rzecz którego nastąpiło zajęcie. Jeżeli zajęcia dokonano na rzecz więcej wierzycieli, może wniosek o sprzedaż zgłosić którykolwiek z nich.

Jeżeli wniosku o sprzedaż zajętych ruchomości nie zgłoszono w ciągu trzech lat od zajęcia, pociągnie to za sobą skutki z art. 562, a mianowicie umorzenie postępowania egzekucyjnego z mocy samego prawa.

Wniosek o sprzedaż nie musi obejmować wszystkich zajętych ruchomości. Jeżeli wierzyciel żąda sprzedaży tylko niektórych z nich, to winien sprzedać się mające ruchomości dokładnie wyszczególnić, o ile możliwości z powołaniem się na pozycje protokołu zajęcia.

Zgłoszenie przez dłużnika lub osoby trzecie, że osobom tym służy prawo żądania, aby zajęte ruchomości zwolniono od egzekucji, nie przeszkadza ich sprzedaży. Jeżeli jednak osoby takie wniosły pozew z art. 567, to postępowanie egzekucyjne może ulec zawieszeniu po myśli art. 568, § 2.

Okoliczność, że zajęte ruchomości przeszły po zajęciu we władanie innej osoby, nie stanowi przeszkody ich sprzedaży. Również osoba trzecia, w której władaniu ruchomości dłużnika znajdowały się już w chwili zajęcia, a która na zajęcie ich zgodziła się, nie może później sprzeciwić się skutecznie sprzedaży (p. objaśn. do art. 581).

Co do czasu, w którym nastąpić może egzekucyjna sprzedaż ruchomości, p. art. 599.

Zasadniczo odbywa się sprzedaż zajętych ruchomości przez publiczną licytację. W warunkach z art. 618 może być jednak każda zajęta ruchomość sprzedana z wolnej ręki, a w warunkach z art. 616, 617 może nastąpić przejęcie ruchomości przez wierzyciela.

Co do przedmiotów, wymienionych w art. 600, regułą jest sprzedaż z wolnej ręki. Sprzedaż tych przedmiotów przez publiczną licytację następuje tylko pomocniczo w przypadku, gdy sprzedaż z wolnej ręki nie dojdzie do skutku.

Wierzyciel nie jest obowiązany we wniosku o sprzedaż zajętych ruchomości podać sposobu ich sprzedaży. Wystarczy, gdy żąda sprzedaży, a sposób jej ma wybrać komornik stosownie do obowiązujących przepisów. Jeżeli jednak nastąpić ma sprzedaż z wolnej ręki ruchomości, które w myśl art. 598 powinny być sprzedane przez publiczną licytację, albo też przejęcie ruchomości przez wierzyciela, to wymagany jest do tego koniecznie wniosek wierzyciela, względnie dłużnika (p. art. 616—618).

Postępowanie przy sprzedaży przez publiczną licytację określają przepisy art. 601—617.

Art. 599 (92).

§ 1. Komornik wyznaczy termin licytacji tak, aby licytacja odbyła się między piętnastym a trzydziestym dniem od daty zajęcia albo od daty zgłoszenia przez wierzyciela wniosku o sprzedaż, jeżeli wniosek ten zgłoszony był po zajęciu.

Termin
licytacji.

§ 2. Komornik wyznaczy termin na dzień wcześniejszy niż piętnasty od daty zajęcia, jeżeli ruchomości ulegają szybkiemu zepsuciu lub jeżeli wskutek opóźnienia sprzedaży straciłyby znacznie na wartości, albo jeżeli przechowanie pociąga za sobą koszty zbyt wielkie w stosunku do ich wartości.

§ 3. W razie wniesienia skargi na zajęcie sąd nie jest uprawniony do wstrzymania sprzedaży ruchomości, ulegających szybkiemu zepsuciu.

Przewidziany w art. 599, § 1 termin piętnastodniowy od daty zajęcia, względnie zgłoszenia wniosku o sprzedaż, przed upływem którego nie powinna się odbyć licytacja, jak również termin trzydziestodniowy od tej samej daty, przed upływem którego licytacja powinna się odbyć, jest tylko terminem instrukcyjnym. Nieprzestrzeganie obu tych terminów nie jest obłożone żadną sankcją tak, że licytacja, przeprowadzona przed upływem dni piętnastu lub po upływie dni trzydziestu od daty zajęcia, względnie zgłoszenia wniosku o sprzedaż, nie staje się przez to nieważną.

Jeżeli komornik wyznaczył termin licytacji wcześniej, niż po upływie piętnastu dni od zajęcia, względnie zgłoszenia wniosku o sprzedaż, to każda ze stron może wnieść przeciw temu skargę po myśli art. 512.

Nawet gdyby skargi takiej nie wniesiono, a komornik zauważył, że termin licytacji wyznaczono za wcześnie, winien go sam przełożyć na czas późniejszy, bo terminu piętnastodniowego od daty zajęcia, względnie zgłoszenia wniosku o sprzedaż, przed upływem którego nie powinna się odbyć licytacja, należy ściśle przestrzegać. To samo odnosi się do przypadku, gdy licytację wyznaczono później, niż przed upływem dni trzydziestu od daty zajęcia lub zgłoszenia wniosku o sprzedaż, a przełożenie jej na czas wcześniejszy jest jeszcze możliwe.

Sprzedaży już dokonanej nie można zaskarżyć z tego powodu, że nie zachowano terminów w art. 599, § 1 przewidzianych¹⁾, bo zachowanie ich nie jest warunkiem ważności licytacji.

Jeżeli wniosek o sprzedaż tych samych ruchomości zgłosiło kilku wierzycieli, to przewidziany w art. 599, § 1 termin piętnastodniowy, przed upływem którego nie może odbyć się licytacja, liczy się według tego z wierzycieli, który najwcześniej uzyskał zajęcie, względnie zgłosił wniosek o sprzedaż. Ma to zastosowanie i wtedy, gdyby wierzyciel ten następnie przed licytacją odpadł wskutek umorzenia lub zawieszenia co do niego postępowania egzekucyjnego tak, że licytacja na rzecz pozostałych wierzycieli może się odbyć, chociaż co do nich termin piętnastodniowy od daty zajęcia, względnie zgłoszenia wniosku o sprzedaż jeszcze nie upłynął.

Od zasady, że sprzedaż zajętych ruchomości nie

¹⁾ Sprzecznie z przepisem art. 611, § 1 przyjmuje Allershand (II, 212), że wcześniejsze wyznaczenie licytacji, niż po upływie piętnastu dni od zajęcia, względnie zgłoszenia wniosku o sprzedaż, uzasadnia zaskarżenie przybicia. Tylko bardzo ekstenzywna interpretacja pojęcia „naruszenia przepisów o publicznym charakterze licytacji“ mogłaby to stanowisko uzasadnić, a interpretacja taka wobec wyczerpującego wyliczenia przyczyn zaskarżenia przybicia jest nieuzasadniona.

może się odbyć przed upływem piętnastu dni od daty zajęcia, względnie zgłoszenia wniosku o sprzedaż, wprowadza ustawa w art. 599, § 2 wyjątek w odniesieniu do takich przedmiotów, co do których wyczekiwanie tego terminu spowodowałoby szkodę czy to wskutek zepsucia, czy wskutek znacznej straty na wartości, czy wreszcie wskutek zbyt wielkich kosztów przechowania tych przedmiotów. Do przedmiotów tego rodzaju należą np. szybko psujące się środki żywności, artykuły sezonowe, których wartość po sezonie spada, papiery wartościowe w czasie korzystnej dla nich konjunktury i t. p.

Wcześniejszej sprzedaży przedmiotów, wymienionych w art. 599, § 2, może żądać każda ze stron przy naprowadzeniu okoliczności, które uzasadniają skrócenie piętnastodniowego terminu. Jeżeli strony wniosku w tym kierunku nie zgłaszają, a komornik stwierdzi sam istnienie takich okoliczności, to winien z urzędu zarządzić wcześniejszą sprzedaż.

Wstrzymanie sprzedaży w rozumieniu art. 599, § 3 nie jest równoznaczne z zawieszeniem postępowania egzekucyjnego¹⁾. Wskazuje na to sam fakt użycia w ustawie odmiennej terminologii na określenie każdego z tych pojęć. Przepis art. 599, § 3 należy więc tłumaczyć w ten sposób, że w razie skargi na zajęcie ruchomości, ulegających szybkiemu zepsuciu, zawieszenie postępowania egzekucyjnego po myśli art. 559, § 1 jest dopuszczalne, ale nie może ono przeszkodzić sprzedaży, czyli że skuteczność jego może się zacząć dopiero od chwili dokonania sprzedaży. Zawieszenie będzie tu więc miało ten skutek, że uzyskaną ze sprzedaży sumę składa się do depozytu sądowego, nie podejmując jej rozdziału aż do załatwienia skargi na zajęcie.

¹⁾ Mylnie identyfikuje te dwa różne pojęcia Allerhand (II, 213).

Art. 600 (93).

Sprzedż papierów wartosciowych i ruchomości mających cenę targową lub giełdową.

§ 1. Papiery na okaziciela, pieniądze zagraniczne i inne ruchomości, mające cenę targową lub giełdową, komornik sprzeda z wolnej ręki po kursie dziennym. Jeżeli sprzedaży nie da się osiągnąć w ciągu tygodnia, komornik na wniosek jednej ze stron prześle ruchomości komornikowi innego sądu, znajdującego się w większym ośrodku handlowym, celem ich sprzedaży z wolnej ręki za cenę targową lub giełdową, pod warunkiem wszakże, że strona żądająca złoży w terminie oznaczonym sumę potrzebną na koszty przesyłki. Z powodu uszkodzenia lub zaginięcia ruchomości podczas przewożenia albo przesyłki dłużnikowi nie służy żadne roszczenie do wierzyciela.

§ 2. Jeżeli sprzedaż z wolnej ręki nie dojdzie do skutku, komornik dokona sprzedaży przez licytację publiczną.

Do sprzedaży z wolnej ręki w myśl art. 600, § 1 przedmiotów, nie będących papierami na okaziciela, ani pieniędzmi zagranicznymi, wystarczy, gdy mają one w miejscu, w którym się znajdują, cenę targową lub giełdową. Nie potrzeba natomiast, aby dla tych ruchomości istniał w odnośnej miejscowości targ lub giełda, bo cena targowa lub giełdowa rozciągać się może także poza miejsce odbywania targu, względnie siedziby giełdy.

Z treści przepisu art. 600, § 1, zdanie drugie wynika, że starania o sprzedaż z wolnej ręki przedmiotów tym przepisem objętych podjąć winien komornik zaraz po zajęciu, nie czekając na upływ terminu do zaskarżenia zajęcia, względnie na prawomocne rozstrzygnięcie skargi na zajęcie. Nie stosuje się to

oczywiście wtedy, jeżeli na skutek takiej skargi postępowanie egzekucyjne zawieszono (art. 559, § 1).

Sprzedaż zajętych ruchomości z wolnej ręki jest również czynnością egzekucyjną i dlatego stosownie do art. 548 należy co do niej spisać protokoły.

O terminie sprzedaży z wolnej ręki stosownie do art. 600, § 1 nie ogłasza się w sposób, przewidziany dla ogłoszenia o terminie licytacji (art. 602), ani nie zawiadamia się o nim stron, chyba że strony wyrażnie tego żądały (p. objaśn. do art. 511).

Jako kurs dzienny należy przyjąć ostatni przed dniem sprzedaży notowany kurs, po którym odnośne przedmioty oferowano do sprzedaży.

Co do sprzedaży przedmiotów w art. 600 wymienionych za pośrednictwem instytucji bankowej p. § 47 instr. kom. (w dod. II).

Termin jednego tygodnia, przewidziany w zdaniu drugim § 1 art. 600, liczy się od daty zajęcia albo od daty zgłoszenia przez wierzyciela wniosku o sprzedaż, o ile wniosek taki zgłoszono dopiero po zajęciu (art. 599, § 1).

Wniosek o przesłanie ruchomości w art. 600, § 1 wymienionych komornikowi innego sądu celem sprzedaży postawić może dłużnik i każdy wierzyciel, na rzecz którego dokonano zajęcia.

Jeżeli próby sprzedaży z wolnej ręki przedmiotów w art. 600, § 1 wymienionych nie dały pomyślnego wyniku, a żadna ze stron nie postawiła wniosku o przesłanie ich komornikowi innego sądu celem sprzedaży, albo też strona, która wniosek taki postawiła, nie złożyła w określonym terminie zaliczki na koszty przesyłki, komornik dokona sprzedaży przez publiczną licytację.

Roszczenia, wymienione w art. 600, § 1, zdanie ostatnie, nie przysługują dłużnikowi do wierzyciela, chociaż przesłanie ruchomości nastąpiło na wniosek

tego ostatniego. Co do ewentualnych roszczeń dłużnika przeciw innym osobom p. objaśn. do art. 595.

Sprzedaż przez publiczną licytację stosownie do art. 600, § 2 nastąpi bez osobnego w tym kierunku wniosku stron.

Sprzedazy przez licytację publiczną po myśli art. 600, § 2 dokonać może tylko komornik właściwy. Komornik, któremu rzeczy przesłano celem sprzedaży z wolnej ręki za cenę targową lub giełdową, sprzedać je może przez licytację publiczną jedynie w razie zachodzących warunków z art. 601, § 2.

Art. 601 (94).

Miejsce
licytacji.

§ 1. Licytacja odbędzie się w miejscu, gdzie się znajdują ruchomości.

§ 2. Licytacja na wniosek jednej ze stron odbędzie się w innem miejscu, jeżeli to może dać korzystniejszy wynik. W tym celu komornik zarządzi przewiezienie ruchomości na inne miejsce, a w razie potrzeby nawet prześle je komornikowi innego sądu. Z powodu uszkodzenia lub zaginięcia ruchomości podczas przewożenia albo przesyłki dłużnikowi nie służy żadne roszczenie do wierzyciela.

§ 3. Komornik odmówi przewozu lub przesyłki, jeżeli strona, która wniosek zgłosiła, nie złoży w terminie, przez komornika oznaczonym, sumy potrzebnej na koszty, związane z przewozem lub przesyłką.

Licytacja zajętych ruchomości odbywa się zasadniczo w miejscu, w którym one się znajdują w chwili, kiedy sprzedaż ma nastąpić. Jeżeli zachowanie tej zasady okaże się w pewnych przypadkach niemożliwe, bo np. lokal dłużnika, w którym ruchomości

zajęto i pozostawiono, przeszedł następnie w posiadanie osoby trzeciej bez usunięcia z niego ruchomości, a osoba ta na przeprowadzenie licytacji w jej lokalu się nie zgadza, to rzeczą komornika będzie wydać zarządzenia, umożliwiające odbycie licytacji w innym miejscu.

Przesłanie zajętych ruchomości celem ich sprzedaży do innego miejsca po to, aby osiągnąć korzystniejszy wynik, nastąpić może tylko na wniosek wierzyciela lub dłużnika. Jeżeli wierzycieli egzekwujących jest więcej, może każdy z nich wniosek taki zgłosić. Przesłania nie może jednak żądać wierzyciel, który nie zgłosił wniosku o sprzedaż ruchomości (art. 598).

Wniosek stron o zarządzenie sprzedaży w innym miejscu nie wiąże komornika bezwzględnie, lecz oceni on według swego uznania, czy zarządzenie takie może istotnie wpłynąć na podwyższenie ceny sprzedaży i czy uzyskana nadwyżka przenosi koszty przesyłki. Jeżeli warunki te nie zachodzą, zaniecha przesłania rzeczy do innego miejsca, aby nie mnożyć niepotrzebnie kosztów postępowania.

Zaliczkę na koszty przesyłki obowiązana jest złożyć strona, która przesyłki żądała. Nie przesądza to jednak kwestji, kto ostatecznie koszty te poniesie. Kwestję tę rozstrzygnąć należy w myśl ogólnych przepisów o kosztach postępowania.

Komornik, któremu rzeczy przesłano stosownie do art. 601, § 2, powołany jest tylko do przeprowadzenia licytacji (ewentualnie także drugiej licytacji). Dalsze czynności egzekucyjne przedsięwziąć ma komornik właściwy (p. § 29 instr. kom. w dod. II).

Jeżeli zajęte ruchomości przesłano celem sprzedaży komornikowi innego sądu, to po skutecznieniu sprzedaży prześle tenże uzyskaną cenę wraz z odpowiednimi dowodami komornikowi, prowadzą-

cemu egzekucję, który następnie postąpi tak, jak gdyby sprzedaży sam dokonał.

Roszczeń, wymienionych w zdaniu ostatniem § 2 art. 601, nie może dłużnik podnosić wobec wierzyciela, choćby przesłanie ruchomości do innego miejsca nastąpiło na wniosek tego ostatniego. Co do ewentualnych roszczeń dłużnika przeciw innym osobom p. objaśn. do art. 595.

Jeżeli stosownie do art. 596 utrzymywane są osobne pomieszczenia do sprzedaży zajętych ruchomości, może komornik nawet z urzędu zarządzić przeniesienie ruchomości do takich pomieszczeń celem ich sprzedaży i to choćby nie zachodziły warunki z art. 601, § 2.

Art. 602 (95).

Obwieszczenie
licytacji.

§ 1. Komornik ogłosi o licytacji przez obwieszczenie, w którym wymieni:

- 1) miejsce i czas licytacji;
- 2) ruchomości, które mają być sprzedane, z podaniem ich rodzaju i łącznej sumy oszacowania;
- 3) miejsce i czas, kiedy można oglądać ruchomości.

§ 2. Odpisy obwieszczenia komornik doręczy stronom oraz dozorczy najpóźniej w terminie, przewidzianym do ogłoszenia obwieszczeń.

Licytacja zajętych ruchomości ma być ogłoszona przez obwieszczenie. Treść tego obwieszczenia normuje przepis art. 602, § 1, przyczem wszystkie dane w przepisie tym wymienione muszą być podane w obwieszczeniu. Nazwiska dłużnika nie podaje się.

Co do miejsca, w którym ma odbyć się licytacja, p. art. 601 i objaśn. do niego.

Przy oznaczeniu czasu licytacji winien komornik stosować się do przepisów art. 599.

Ruchomości, które mają być sprzedane na licytacji, należy oznaczyć w obwieszczeniu tylko według ich rodzaju, a więc np. meble, towary spożywcze, bydło i t. d. Nie trzeba natomiast wymieniać poszczególnych przedmiotów z osobna.

Ruchomości, przeznaczone do sprzedaży przez publiczną licytację, powinny być na pewien czas przedtem udostępnione dla obejrzenia przez osoby, mające chęć kupna. Ma to na celu uniknięcie zwłoki w przeprowadzeniu samej licytacji, bez której nie mogłoby się obyć, gdyby licytanci dopiero przy licytacji musieli oglądać wystawione na sprzedaż przedmioty. Oznaczenie czasu i miejsca oglądania ruchomości zależy od uznania komornika. W każdym razie czas powinien być tak oznaczony, aby osobom, mającym chęć kupna, dać istotnie sposobność do oglądnięcia ruchomości przed licytacją.

Obwieszczenie o licytacji winno być ogłoszone sposobem, przewidzianym w art. 603 i 604. Co się tyczy doręczenia odpisów obwieszczenia, to mają być one doręczone tylko stronom, (a więc dłużnikowi i wierzycielowi) oraz dozorczy. Nie jest przepisane doręczenie odpisu osobie, u której sprzedać się mające ruchomości zajęto, o ile osoba ta nie jest stroną, ani dozorcą.

Jeżeli te same ruchomości zajęto na rzecz kilku wierzycieli, to jakkolwiek w art. 602, § 2 mowa jest ogólnie o stronach, przyjąć mimo to należy, że odpis obwieszczenia o licytacji tych ruchomości należy doręczyć tylko tym z wierzycieli, którzy zgłosili wnioski o sprzedaż (art. 598). Tylko tych wierzycieli bowiem można uważać za popierających sprzedaż.

Co do czasu, w którym obwieszczenie o licytacji ma być ogłoszone, p. art. 603.

Równocześnie z doręczeniem odpisów obwieszczenia o licytacji należy wezwać na termin licytacyjny

biegłego, o ile stosownie do art. 588, § 2 oszacowanie ruchomości ma się odbyć w dniu licytacji (p. § 42 instr. kom. w dod. II).

Art. 603 (96).

Sposób ogłoszenia obwieszczenia o licytacji.

§ 1. Najpóźniej na trzy dni przed licytacją, a gdy licytacja ma się odbyć wcześniej niż po piętnastu dniach od daty zajęcia, na jeden dzień przed licytacją, komornik umieści obwieszczenie o licytacji na drzwiach zewnętrznych domu, gdzie się ma odbyć licytacja, oraz prześle obwieszczenie do ogłoszenia we właściwym urzędzie gminnym, a nadto, gdy uzna to za potrzebne, zarządzi ogłoszenie innym sposobem, w danej miejscowości przyjętym, celem rozpowszechnienia wiadomości o licytacji.

§ 2. Obwieszczeń nie ogłasza się w urzędach gmin miejskich, będących siedzibą sądu okręgowego bądź jego wydziału zamiejscowego.

Przepisane w art. 603 ogłoszenie obwieszczenia o licytacji przez przybicie na drzwiach lokalu, w którym ma odbyć się licytacja, oraz przesłanie go celem ogłoszenia we właściwym urzędzie gminnym nakazane jest bezwarunkowo. Nastąpić ono winno w każdym wypadku licytacji bez względu na wysokość wierzytelności, na zaspokojenie której ma nastąpić sprzedaż i bez względu na wartość sprzedac się mających ruchomości. Natomiast ogłoszenie obwieszczenia w sposób w danem miejscu zwyczajem przyjęty nastąpi tylko w miarę uznania komornika. Komornik winien je zarządzić w szczególności wtedy, gdy tym sposobem wiadomość o licytacji dotrze prawdopodobnie do szerszego koła osób i gdy ze względu na stosunki miejscowe samo przybicie obwieszczenia

w miejscach, oznaczonych w art. 603, nie jest zdolne do rozszerzenia tej wiadomości w taki sposób, aby zapewnić jawienie się do licytacji dostatecznej ilości osób chęć kupna mających.

Jeżeli licytację przeprowadzono bez przepisanych w art. 602—604 zawiadomień i obwieszczeń, to strony mogą zaskarżyć z tej przyczyny udzielone przybicie, bo zaniechanie tych obwieszczeń musi być uważane za naruszenie przepisów o publicznym charakterze licytacji (art. 611, § 1).

Terminy trzech dni, względnie jednego dnia przed licytacją, w których nastąpić ma przewidziane w art. 603 ogłoszenie obwieszczenia, mają na celu możliwie szerokie rozpowszechnienie wiadomości o licytacji. Niezachowanie tych terminów podobnie, jak pominięcie wogóle ogłoszenia obwieszczeń o licytacji w sposób artykułem 603 nakazany, stanowi zatem naruszenie przepisów o publicznym charakterze licytacji, które w myśl art. 611, § 1 uzasadnia skargę na udzielenie przybicia.

O przypadkach, w których licytacja może się odbyć wcześniej, niż po upływie piętnastu dni od daty zajęcia, p. art. 599, § 2 i objaśn. do niego.

Okoliczność, czy i kiedy obwieszczenie o licytacji ogłoszono w urzędzie gminnym, nie wpływa na ważność licytacji i nawet zupełne zaniechanie tego ogłoszenia przez urząd gminny nie uzasadnia skargi na udzielenie przybicia po myśli art. 611, § 1, bo przepisowi art. 603 staje się zadość już z chwilą, gdy komornik obwieszczenie takie przesłał urzędowi gminnemu celem ogłoszenia.

Ogłoszenie obwieszczenia w sposób zwyczajem przyjęty zarządzić może komornik tak z urzędu, jak i na wniosek którejkolwiek ze stron, jeżeli tylko takie ogłoszenie uzna za potrzebne.

W razie zmiany terminu lub miejsca sprzedaży komornik obowiązany jest dokonać nowego obwieszczenia o licytacji w taki sam sposób, w jaki uskuteczniło pierwsze obwieszczenie.

Art. 604 (97).

Ogłoszenie
w dzienniku.

§ 1. Jeżeli wartość ruchomości, które mają być sprzedane, oznaczona została na sumę wyższą niż pięćset złotych, komornik zamieści także jednoznaczowe obwieszczenie w dzienniku poczytnym w danej miejscowości. O ile to jest możliwe, zamiast poszczególnych obwieszczeń należy podawać zbiorowe obwieszczenia o terminach sprzedaży ruchomości, choćby należących do różnych dłużników i choćby terminy te przypadają na różne dni.

§ 2. Na wniosek i koszt strony komornik zarządzi ogłoszenie również w inny odpowiedni sposób, przez nią wskazany.

Oprócz ogłoszeń, przewidzianych w art. 603, zarządzi komornik i to obowiązkowo ogłoszenie obwieszczenia o licytacji w dzienniku, o ile wartość sprzedać się mających ruchomości przewyższa sumę pięćset złotych. Obojętnem jest przytem, czy chodzi o ruchomości jednego, czy kilku dłużników¹⁾, czy o ruchomości, mające się sprzedać w jednej, czy w kilku egzekucjach. Decydujące znaczenie dla zastosowania przepisu, zawartego w zdaniu pierwszym art. 604, ma wyłącznie okoliczność, czy ruchomości, sprzedać się mające o tej samej porze i w tem samym miejscu, przedstawiają wartość mniejszą lub

¹⁾ Według Allerhanda (II, 221) chodzi o ruchomości tego samego dłużnika.

wyższą, niż pięćset złotych. Celem tego przepisu jest bowiem zwiększenie popytu za sprzedać się mającemi ruchomościami, a o zwiększenie takie należy się starać wtedy, gdy ruchomości, wystawione naraz na sprzedaż, przedstawiają większą wartość. Niema zaś przytem znaczenia fakt, czy ruchomości te należą do jednego, czy kilku dłużników i czy sprzedaje się je na zaspokojenie jednej, czy kilku wierzytelności. Jeżeli więc komornik wyznaczy licytację w kilku sprawach o tej samej porze i w tem samym miejscu, a łączna wartość ruchomości we wszystkich tych sprawach sprzedać się mających przenosi 500 zł, należy obwieszczenie o licytacji ogłosić w dzienniku, choćby wartość wystawionych na sprzedaż ruchomości w każdej poszczególniej sprawiesumy tej nie osiągała.

Wartość ruchomości, miarodajną dla zastosowania przepisu § 1 art. 604, ustala się na podstawie oszacowania przez biegłych, a jeśli oszacowanie takie nie miało miejsca, na podstawie oznaczenia wartości przez komornika przy zajęciu (art. 588, § 1).

Wybór dziennika, w którym nastąpić ma nakazane w zdaniu pierwszym art. 604 ogłoszenie, należy do komornika. Winien on jednak wybrać dziennik rozpowszechniony w danej miejscowości i kierować się przy wyborze większą poczytnością. P. też w tym przedmiocie § 8 instr. kom. (dod. II).

Przepis, objęty zdaniem drugim § 1 art. 604, ma na celu zmniejszenie kosztów ogłoszenia w dzienniku obwieszczenia o licytacji.

Numer dziennika, w którym nastąpiło ogłoszenie obwieszczenia o licytacji, należy dołączyć do aktów sprawy.

Wniosek strony, o którym mowa w art. 604, § 2, nie wiąże komornika bezwzględnie. Komornik uwzględni go tylko o tyle, o ile wskazany przez stronę

sposób ogłoszenia uzna za odpowiedni. Jeżeli go za taki nie uzna, to ogłoszenia odmówi, ale nie może zamiast wskazanego przez stronę zastosować innego sposobu ogłoszenia, chyba że chodzi o przypadek, przewidziany w art. 603, § 1 in fine.

Koszty ogłoszenia, przewidzianego w § 2 art. 604, ponosi ostatecznie strona, która tego ogłoszenia żądała. Zwrotu tych kosztów od strony przeciwnej żądać nie można.

Jeżeli strona nie uiszczy z góry kosztów zawnioskowanego przez nią ogłoszenia, komornik ogłoszenia tego nie zarządzi.

Co do skutków zaniechania ogłoszenia w dzienniku obwieszczenia o licytacji p. objaśn. do art. 603. Oczywiście, że skutki te następują tylko w razie zaniechania ogłoszenia, nakazanego bezwzględnie w § 1 art. 604.

Art. 605 (98).

Cena
wywołania.

§ 1. Komornik rozpoczyna przetarg od wywołania ceny, która jest połową sumy oszacowania. Cena wywołania jest najniższą, za którą można zbyć ruchomości.

§ 2. Rzeczy ze złota, platyny i srebra wywołuje się w sumie oszacowania, nie mogą być one zbyte za cenę niższą od wartości kruszcza.

Przepis art. 605 określa t. zw. najniższą ofertę t. j. sumę, poniżej której nie wolno sprzedać na licytacji zajętych ruchomości. Suma ta równa się połowie wartości ruchomości, ustalonej przy oszacowaniu przez biegłego, względnie jeśli oszacowania nie było, oznaczonej przez komornika przy zajęciu. Wyjątek stanowią ruchomości ze złota, platyny, srebra, co do których najniższa oferta równa się pełnej sumie oszacowania.

Najniższa oferta jest zarazem ceną wywołania t. j. ceną, którą komornik stosownie do art. 607, § 1 wymienia przy rozpoczęciu licytacji, wzywając zarazem do wnoszenia ofert ponad tę cenę. Jeżeli nikt nie poda oferty, przewyższającej cenę wywołania, komornik udzieli przybicia za cenę wywołania, stosując się przytem do przepisu art. 610. Jeżeli gotowość nabycia ruchomości za cenę wywołania oświadczyło więcej osób, a następnie nikt nie podał wyższej oferty, przybicie będzie udzielone tej z nich, która pierwsza oświadczyła chęć kupna za cenę wywołania.

Jeżeli nikt z obecnych na licytacji nie ofiarował nawet ceny wywołania, licytacja nie dochodzi do skutku (art. 608). Należy wówczas postąpić stosownie do art. 616. Można też w warunkach z art. 618 sprzedać ruchomości z wolnej ręki.

Co do ceny wywołania na drugiej licytacji w razie bezskuteczności pierwszej p. art. 617 i objaśn. do niego.

Nieprzestrzeganie zakazu sprzedaży ruchomości za cenę niższą od ceny wywołania stanowi podstawę do wniesienia skargi na udzielenie przybicia (p. art. 611, § 1). Wniesienie tej skargi wstrzymuje wydanie sprzedanych ruchomości nabywcy (art. 615, § 2).

Przepis zdania drugiego § 2 art. 605 jest niejasny i niewiadomo jak go rozumieć. Jeżeli bowiem w myśl art. 608 sprzedaż ruchomości za cenę niższą od ceny wywołania jest wogóle niedopuszczalna, a przy ruchomościach ze złota, platyny i srebra cenę wywołania stanowi suma oszacowania, która w myśl art. 588, § 3 nie może być niższą od wartości kruszcu, to niewiadomo, jaki cel może mieć osobny przepis, że ruchomości te nie mogą być zbyte za cenę niższą od wartości kruszcu. Rację miałyby ten przepis jedynie wtedy, gdyby mu nadać znaczenie ogólniejsze i rozciągnąć jego zastosowanie także na przypadki drugiej

licytacji (art. 617) oraz na przypadki przejęcia ruchomości przez wierzyciela (art. 616, 617). Wówczas bowiem sprawa przedstawiałaby się tak, że jakkolwiek na drugiej licytacji cena wywołania wynosi tylko dwie piąte części sumy oszacowania, to jednak ruchomości ze złota, platyny i srebra nie można mimo przepisu art. 608 nabyć za cenę wywołania, gdyby ona była niższą od wartości kruszcu, oraz że jakkolwiek wierzyciel może zasadniczo przejąć ruchomości na własność za część ułamkową sumy oszacowania, to jednak przy tych ruchomościach będzie to niemożliwem, gdyby ta część okazała się niższą od wartości kruszcu.

Art. 606 (99).

Czas rozpoczęcia i wykluczenie od przetargu.

§ 1. Przetargu nie można rozpoczynać później niż w dwie godziny po czasie, oznaczonym w obwieszczeniu.

§ 2. W przetargu nie mogą uczestniczyć: dłużnik, komornik, jego małżonek i dzieci oraz osoby obecne na licytacji w charakterze urzędowym.

Za rozpoczęcie przetargu uważać należy chwilę, w której komornik podaje cenę wywołania (art. 605, § 1), wzywając obecnych do wnoszenia ofert ponad tę cenę. Chwila ta nie może przypaść wcześniej, niż na czas, oznaczony w obwieszczeniu o licytacji, ani później, niż w dwie godziny od tego czasu.

Przewidziany w art. 606, § 1 termin dwóch godzin liczy się od chwili, na którą wyznaczono rozpoczęcie licytacji w obwieszczeniu, a nie od wywołania danej sprawy.

Po upływie dwóch godzin od czasu, oznaczonego w obwieszczeniu, nie może komornik stwierdzić po myśli art. 608, że licytacja nie doszła do skutku z braku oferentów, gdyż oferenci mogli stawić się

na czas oznaczony, a następnie wydalić się po upływie dwóch godzin, opierając się na przepisie, że po tej chwili licytacja już się nie odbędzie.

Naruszenie przepisu art. 606, § 1, a mianowicie rozpoczęcie przetargu po upływie dwóch godzin od czasu, oznaczonego w obwieszczeniu, uzasadnia skargę z art. 611, § 1 na udzielenie przybicia, bo takie spóźnione rozpoczęcie przetargu należy uważać narówni z odbyciem licytacji bez przepisanego obwieszczenia, a brak obwieszczenia o licytacji jest naruszeniem przepisów o publicznym jej charakterze.

Osoby, wymienione w art. 606, § 2, nie mogą uczestniczyć w licytacji ani we własnym imieniu, ani też jako zastępcy innych osób. Nie mogą one też brać udziału w przetargu przez zastępców. Wykluczenie tych osób od udziału w licytacji ma bowiem na celu zapewnienie prawidłowego przebiegu czynności i uchylenie wszelkich wpływów, któreby wskutek bądź urzędowego ich charakteru, bądź osobistego zainteresowania mogły na przebieg licytacji oddziaływać, a w tym względzie jest obojętnym, czy osoby te biorą udział w licytacji we własnym, czy w cudzym imieniu i czy działają osobiście, czy przez zastępcę.

Dłużnik nie może uczestniczyć w licytacji, chociażby odpowiadał wierzycielowi tylko rzeczowo, a nie także osobiście.

Od licytacji ruchomości, należącej do masy upadłościowej, wykluczony jest także zarządca masy upadłościowej, bo zastępuje on dłużnika.

W charakterze urzędowym mogą być obecne na licytacji np. organy bezpieczeństwa, osoby znajdujące się tam z racji sprawowania nadzoru służbowego nad komornikiem i t. p.

Stosownie do art. 612, § 1 nie może uczestniczyć nadal w licytacji nabywca, który nie uścił ceny nabycia natychmiast po udzieleniu mu przybicia.

Oprócz osób, wymienionych w art. 606, § 2, nie należy dopuszczać do licytacji osób, które nie mogą się samoistnie zobowiązywać przez umowy, bo oferty takich osób są bez znaczenia prawnego, a ewentualne udzielenie im przybicia byłoby nieważne. Za osoby takie mogą jednak brać udział w licytacji ich ustawowi zastępcy. Czy i o ile ci ostatni potrzebują do tego szczególnego upoważnienia, to należy ocenić według przepisów prawa materialnego.

Osoby, nie posiadające zdolności prawnej wogóle lub do nabycia ruchomości, ulegających sprzedaży, nie mają prawa brać udziału w licytacji.

Prowadzący licytację winien czuwać tylko nad tem, aby nie licytowały osoby, nie mające do tego prawa. Nie wolno mu natomiast usunąć licytanta na tej zasadzie, że udział jego może obrażać prawa osób trzecich.

Sam udział w przetargu osób, wymienionych w art. 606, § 2, (choćby nie doszło do udzielenia przybicia jednej z tych osób) uzasadnia w myśl art. 611, § 1 skargę na udzielenie przybicia¹⁾.

Jeżeli oprócz osób, wykluczonych od udziału w licytacji, nie zgłosił się do przetargu nikt inny, komornik stwierdzi stosownie do art. 608, że licytacja z braku oferentów nie doszła do skutku.

Art. 607 (100).

Sposób
prowadzenia
przetargu.

§ 1. Komornik wystawia na sprzedaż kolejno poszczególne ruchomości lub poszczególne grupy, obejmujące ruchomości tego samego rodzaju, a zarazem wymienia sumę oszacowania i cenę wywołania. Dłużnik może żądać, aby ruchomości były

¹⁾ Zapatrywanie Allerhanda (II, 224), jakoby tylko udzielenie przybicia jednej z tych osób skargę taką uzasadniało, nie jest zgodne z brzmieniem przepisu art. 611, § 1.

wystawione na sprzedaż w kolejności przez niego wskazanej.

§ 2. Przetarg odbywa się ustnie.

§ 3. Zaofiarowana cena przestaje wiązać uczestnika licytacji, jeżeli inny uczestnik postąpił cenę wyższą.

Oznaczenie kolejności, w jakiej poszczególne ruchomości, względnie ich grupy mają być wystawione na sprzedaż, należy do komornika. Jeżeli jednak dłużnik żąda, aby ruchomości wystawiono na sprzedaż w kolejności przez niego wykazanej, komornik winien się do tego zastosować, bo ze względu na przepis art. 609 może się okazać, że sprzedaż wszystkich zajętych ruchomości nie będzie konieczną, a w takim razie należy dłużnikowi pozostawić wybór tych ruchomości, na których utrzymaniu najbardziej mu zależy.

Jeżeli komornik nie uwzględnił wniosku dłużnika, aby ruchomości wystawiono na sprzedaż w kolejności przezeń wskazanej, to w myśl art. 611 nie służy wprowadzić dłużnikowi przeciw temu skarga z art. 512, ale w miarę okoliczności może on z tego powodu pozwać komornika o wynagrodzenie szkody po myśli art. 521.

Wystawienie zajętych ruchomości na sprzedaż grupami możliwe jest tylko wtedy, jeżeli ruchomości, należące do danej grupy, stanowią własność tego samego dłużnika, są tego samego rodzaju, a nadto jeśli są one jednakowo obciążone. Tego ostatniego warunku ustawa wprawdzie wyraźnie nie wymienia, ale należy przestrzegać go z tej przyczyny, że w przeciwnym razie w braku ustalenia ceny sprzedażnej za każdą poszczególną ruchomość zastosowanie przepisów art. 794—797 o rozdziale ceny, uzyskanej ze sprzedaży, byłoby niemożliwe. Ruchomości rozmaicie obciążone albo też stanowiące własność kilku dłuż-

ników łączyć można do wspólnej sprzedaży tylko wtedy, gdy cena za pojedyncze ruchomości da się łatwo oznaczyć.

Przy wystawieniu na sprzedaż każdej poszczególnej ruchomości, względnie grupy ruchomości, należy wymienić jej cenę oszacowania i cenę wywołania. Co do ceny oszacowania, to ustalenie jej przez biegłego nastąpić może przy samem wystawieniu ruchomości na sprzedaż w ten sposób, że w toku licytacji przy każdej poszczególnej ruchomości najpierw biegły poda cenę szacunkową, a bezpośrednio potem wymieni ją komornik, podając zarazem cenę wywołania. Ma to zastosowanie oczywiście tylko wtedy, gdy oszacowanie nie odbyło się stosownie do art. 588 wcześniej. Dla kontroli, czy przy sprzedaży nie przekroczono przepisu art. 605, należy podane przez biegłego przy licytacji ceny szacunkowe uwidocznić w protokóle zajęcia.

Jeżeli stosownie do art. 588 oszacowanie przez biegłego ani w dniu licytacji, ani przedtem nie miało miejsca, to zamiast ceny szacunkowej wymieni komornik przy wystawieniu ruchomości na sprzedaż cenę, oznaczoną przez niego przy zajęciu i według tej ceny ustali też cenę wywołania.

Przetarg odbywa się w ten sposób, że po wymienieniu przez komornika ceny wywołania osoby mające chęć kupna podają ustnie swoje oferty. Jakkolwiek ustawa tego nie przepisuje, jednak ze względu na przepis, zawarty w § 3 art. 607 winien komornik po każdej ofercie, która nadaje się do przyjęcia, stwierdzić jej wysokość oraz osobę oferenta, poczem wzywa obecnych do postawienia wyższej oferty.

Licytować można osobiście lub przez pełnomocnika. Pełnomocnik musi jednak przedłożyć komornikowi pełnomocnictwo, gdyż inaczej nie będzie do

licytacji dopuszczony. Pisemnych ofert bezwarunkowo przyjmować nie można.

Co do wciągnięcia zaofiarowanej ceny do protokołu licytacji p. § 43 instr. kom. (w dod. II).

Każde postawienie wyższej oferty zwalnia poprzedniego oferenta, który ofiarował cenę niższą tylko w tym przypadku, gdy wyższa oferta nie będzie odrzuconą¹⁾. Komornik odrzuci ją np., jeżeli ofertę wniosła osoba wykluczona od udziału w licytacji (art. 606, § 2), osoba nie mająca zdolności zobowiązania się przez umowy, rzekomy pełnomocnik, który nie wykazał się pełnomocnictwem, jeżeli ofertę postawiono warunkowo i t. d.

Jeżeli następny oferent ofiarował tę samą cenę, co poprzedni, to komornik oferty takiej nie przyjmie i poprzedni oferent nie zostaje przez to zwolniony ze swej oferty i jemu przy zastosowaniu art. 610 udzielone będzie przybicie.

Co do publicznego charakteru licytacji p. art. 611 i objaśn. do niego.

Art. 608 (101).

Jeżeli po wywołaniu nikt nie zaofiaruje przy najmniej ceny wywołania, komornik stwierdza w protokóle, że licytacja nie doszła do skutku.

Bezskuteczność licytacji z braku licytantów.

Stwierdzenie bezskuteczności licytacji nastąpi tak wtedy, gdy po wywołaniu sprawy nikt nie jawił się na miejscu licytacji, jak i wtedy, gdy wprawdzie

¹⁾ Zdaniem Allerhanda (II, 225) poprzedni oferent zostaje zwolniony, choćby następna oferta nie nadawała się do przyjęcia. Z zapatrywaniem tem trudno się zgodzić, bo jeśli w art. 607, § 3 mowa jest o postąpieniu ceny wyższej, to niewątpliwie ma tu ustawa na myśli tylko taką wyższą ofertę, która jest dopuszczalną. Inaczej mógłby np. dłużnik udaremnić każdą licytację, wnosząc od siebie ofertę wyższą ponad cenę, ofiarowaną przez najlepszego oferenta.

jawily się jakieś osoby, ale nikt z obecnych mimo podania ceny wywołania i wezwania komornika do składania ofert do kupna się nie zgłosił, jak wreszcie i wtedy, gdy ktoś z obecnych zgłosił się do kupna, ale oferta jego nie dosięga ceny wywołania.

Uważa się, że licytacja doszła do skutku, gdy stawi się przynajmniej jeden licytant i ten zaofiaruje cenę wywołania.

Przepis art. 608 ma zastosowanie również wtedy, gdy do przetargu zgłosiły się tylko osoby, wykluczone od udziału w licytacji po myśli art. 606, § 2, albo też osoby, których z innych przyczyn do licytacji dopuścić nie można, jak np. osoby nie mogące się zobowiązywać przez umowy, osoby zgłaszające się w cudzem imieniu, a nie posiadające pełnomocnictwa i t. p.

Szczególny przypadek niedojścia licytacji do skutku przewiduje art. 613.

Jeżeli brak licytantów albo okoliczności z nim narówni stojące zaszły tylko co do niektórych z ruchomości na sprzedaż wystawionych, należy tylko ze względu na te ruchomości stwierdzić bezskuteczność licytacji, a co do innych przetarg dalej prowadzić.

Co do dalszego postępowania w razie bezskuteczności licytacji p. art. 616 i objaśn. do niego.

Bezskuteczność licytacji nie pociąga za sobą ani umorzenia egzekucji, ani nawet umorzenia postępowania sprzedażnego. Umorzenie postępowania egzekucyjnego nastąpi dopiero po bezskutecznym upływie terminu z art. 616, § 3.

Art. 609 (102).

Jeżeli suma, osiągnięta ze sprzedaży części zajętych ruchomości, wystarcza na zaspokojenie poszukiwanych należności i kosztów egzekucyjnych,

Przerwa licytacji z powodu pokrycia.

komornik przerwie licytację i zwolni pozostałe ruchomości z pod zajęcia.

Jeżeli licytacja odbywa się na rzecz więcej wierzycieli, którzy zajęli te same ruchomości, to przerwanie jej po myśli art. 609 może nastąpić dopiero wtedy, gdy uzyskana suma wystarczy na zaspokojenie wszystkich tych wierzycieli.

Aby przerwanie licytacji po myśli art. 609 mogło nastąpić, musi uzyskana ze sprzedaży suma pokrywać nie tylko te wierzytelności, na rzecz których ruchomości zajęto i wystawiono na sprzedaż, oraz koszty egzekucyjne, ale także wszystkie te należności, które w myśl art. 794—797 mają być uwzględnione przy rozdziale przed ostatnią z wierzytelności, na rzecz których sprzedaż się odbywa. Inaczej bowiem wierzyciel egzekwujący nie doszedłby do zupełnego zaspokojenia. Natomiast należności, które w myśl powołanych przepisów mają być zaspokojone z ceny kupna dopiero po ostatnim z wierzycieli egzekwujących, nie należy uwzględniać przy stosowaniu art. 609.

Z uwagi na przepis art. 609 winien komornik w czasie licytacji zliczyć od czasu do czasu kwoty, uzyskane ze sprzedaży poszczególnych ruchomości.

Jeżeli komornik ma wątpliwości, czy uzyskana suma wystarczy na pokrycie nieznanym mu jeszcze w czasie licytacji należności ubocznych od pretensyj, które zaspokojone być mają przed ostanim z wierzycieli egzekwujących, to powinien licytację prowadzić tak długo, aż uzyska sumę, która i te wątpliwe należności pokrywa.

Jeżeli zdaniem komornika uzyskana ze sprzedaży części zajętych ruchomości suma wystarczy prawdopodobnie na zaspokojenie wierzyciela i kosztów egzekucji, ale okoliczność ta nie jest pewną, to należy wprawdzie licytację przerwać, ale niesprzedanych

ruchomości nie można natychmiast zwalniać od zajęcia i wydać dłużnikowi. Nastąpić to może dopiero wtedy, gdy po przeprowadzeniu rozdziału wierzyciel został istotnie zaspokojony. Gdyby natomiast przy rozdziale okazało się, że wbrew przewidywaniom komornika uzyskana suma nie wystarczyła na zaspokojenie wierzyciela, to należy zarządzić nową licytację celem sprzedaży reszty zajętych ruchomości. Osobnego wniosku wierzyciela w tym kierunku nie potrzeba, skoro żądał on już raz sprzedaży — rozumie się aż do zupełnego zaspokojenia.

Przepis art. 609 winien komornik stosować z urzędu, choćby żadna ze stron tego nie żądała. W razie naruszenia go może dłużnik w warunkach z art. 521 pozwać komornika o wynagrodzenie wynikłej stąd szkody.

Zwolnienie ruchomości od zajęcia po myśli art. 609 jest równoznaczne z umorzeniem co do nich postępowania egzekucyjnego.

Art. 610 (103).

Komornik udzieli przybicia, czyli przyzna własność sprzedanej ruchomości, osobie, która zaofiarowała najwyższą cenę, jeżeli po trzykrotnem wezwaniu do dalszych postąpień nikt więcej nie zaofiarował.

Udzielenie przybicia jest rozstrzygnięciem komornika, ogłoszonym na terminie licytacyjnym, którego treścią jest oznajmienie, że rzecz zostaje sprzedana oznaczonej osobie za oznaczoną cenę. Znaczenie jego polega na tem, że przez przybicie uzyskuje nabywca tytuł do prawa własności ruchomości, co do której udzielono mu przybicia. Samej własności nie przenosi przybicie na nabywcę, gdyż w myśl art. 615, § 1 właścicielem ruchomości staje się dopiero na-

Udzielenie
przybicia.

bywca, który zapłacił całą cenę licytacyjną tak że do nabycia własności sprzedanej na licytacji ruchomości potrzeba według k. p. c. oprócz przybicia także zapłaty ceny, za którą przybicia udzielono.

Licytowanie odbywa się tak długo, dopóki wpływają wyższe oferty. Dopiero gdy po trzykrotnem wezwaniu komornika do wnoszenia dalszych ofert nie poda nikt wyższej oferty, może komornik udzielić przybicia ostatniemu oferentowi.

Także po trzeciem wezwaniu, wystosowaniem według art. 610, można podawać dalsze oferty, o ile tylko komornik nie ogłosił jeszcze udzielenia przybicia. Dopiero udzielenie przybicia czyni dalsze oferty niedopuszczalnymi, choćby one przewyższały ofertę, za którą przybicia udzielono.

Po udzieleniu przybicia wznawiać licytacji nie wolno, wyjąwszy gdy chodzi o przypadek z art. 612, § 1. Jeżeliby licytację bezprawnie wznowiono, to chociażby na tej wznowionej licytacji zaofiarowaną została cena wyższa, przybicie winno być udzielone pierwszemu nabywcy.

Ustawa nie określa, jakie odstępy czasu upłynąć mają między poszczególnymi wezwaniem do dalszych postąpień. Również nie jest przepisane, czy udzielenie przybicia nastąpić ma bezpośrednio po trzeciem wezwaniu, czy też i jak długo ewentualnie komornik może się z niem wstrzymać. Kwestje te zależą tedy od uznania komornika. W każdym razie wezwanie do dalszych postąpień musi nastąpić trzykrotnie, a przybicie musi być udzielone na tym samym terminie licytacyjnym i to bez jego przerywania.

Przybicie ma być udzielone osobie, która ofiarowała najwyższą cenę. Jeżeli takich osób jest więcej, przybicie udzielone będzie tej z nich, która pierwsza najwyższą cenę ofiarowała, gdyż z jednej strony osoba ta w myśl art. 607, § 3 nie została ze swej oferty

zwolnioną przez wniesienie następnych ofert nie przewyższających jej, z drugiej zaś strony te następne oferty jako sprzeczne z istotą licytacji powinny być odrzucone.

Bliższe postanowienia o sposobie wykonania przepisu art. 610 p. w § 44 instr. kom. (w dod. II).

Co do obowiązku wciągnięcia najwyższej ofiarowanej ceny do protokołu licytacji p. § 43 instr. kom., zaś co do wciągnięcia do tegoż protokołu wzmianki o udzieleniu przybicia p. § 45 instr. kom. (w dod. II).

Art. 611 (104).

Zaskarżenie
przybicia.

§ 1. Wierzyciel lub dłużnik mogą zaskarżyć udzielone przybicie w razie naruszenia przepisów o publicznym charakterze licytacji, o najniższej cenie nabycia i o wyłączeniu od udziału w przetargu. Skarga powinna być zgłoszona do protokołu licytacji. Niema skargi na udzielenie przybicia ruchomości, ulegających szybkiemu zepsuciu.

§ 2. Na postanowienie sądu, wydane na skutek skargi, służy zażalenie. Jeżeli cena nabycia przewyższa pięćdziesiąt tysięcy złotych, na postanowienie sądu okręgowego służy dalsze zażalenie do sądu apelacyjnego.

§ 3. Gdyby sąd w ciągu dwóch tygodni skargi nie rozstrzygnął, nabywca może się rzec nabycia i odebrać zapłaconą sumę.

Udzielenie przybicia targu na licytacji nie ulega wogóle zaskarżeniu poza wyjątkami, przewidzianemi wyraźnie w art. 611, § 1. Ma to na celu uchylenie niepewności co do ważności aktu sprzedaży i połączonego z nim przejścia własności sprzedanych ruchomości na nabywcę.

Postanowienie art. 611, § 1 odnosi się tylko do samego przybicia. Nie dotyczy ono natomiast innych czynności, które miały miejsce w toku samego aktu licytacyjnego, jako też czynności przygotowawczych do licytacji, a więc np. wyznaczenia terminu licytacyjnego, obwieszczeń o tym terminie, zarządzenia licytacji w innym miejscu, niż znajdują się zajęte ruchomości i t. p. Czynności tego rodzaju można więc zawsze zaskarżyć, co jednak nie wpływa na ważność i skuteczność przybicia, o ile ono w międzyczasie nastąpiło i nie zostało zaskarżone stosownie do art. 611, § 1.

Skarga z art. 611 służy tylko stronom. Inne osoby, uczestniczące w przetargu, przybicia zaskarżyć nie mogą.

Zaskarżenie przybicia nie jest zależne od tego, czy nabywca ruchomości wiedział lub nie wiedział o przyczynie, uzasadniającej skargę z art. 611, § 1.

Publiczne przeprowadzenie licytacji (art. 598) jest gwarancją, że wystawione na sprzedaż ruchomości osiągną istotnie cenę, odpowiadającą warunkom popytu za nimi i miejscowym stosunkom, oraz że licytacja odbędzie się bez możliwych nadużyć.

Którym osobom służy dostęp do publicznej licytacji, o tem p. objaśn. do art. 551. Tam też p. przepisy § 62 reg. og. o jawnych posiedzeniach sądowych, które mają analogiczne zastosowanie także do publicznej licytacji.

Mimo publiczności licytacji nie jest wykluczone wydalenie przy zastosowaniu art. 514 osób, które zachowują się niewłaściwie lub przeszkadzają czynnościom komornika. Za przeszkadzające licytacji należy w szczególności uznać te osoby, które starają się utrudnić publiczności dostęp do miejsca sprzedaży, powstrzymać ją od udziału w licytowaniu i wogóle

wpływać sztucznie na obniżenie ceny. Osoby takie należy zatem bezwzględnie usunąć.

Publiczne przeprowadzenie licytacji stanowi warunek ważności tej czynności. Naruszenia przepisu o publicznym charakterze licytacji nie uwzględnia się jednak z urzędu, lecz tylko na skutek skargi na czynności komornika.

Naruszenie przepisów o publicznej licytacji zachodzi nie tylko wtedy, jeżeli komornik np. zarządził licytację przy drzwiach zamkniętych, wykluczył od licytacji osoby, co do których nie było ustawowej przyczyny wykluczenia i t. p., ale również i wtedy, jeżeli nie zastosował się do tych postanowień ustawy, które zmierzają do zapewnienia udziału w akcie licytacyjnym możliwie szerokiego ogółu osób. Odnosi się to w szczególności do przepisów o publicznym obwieśczeniu licytacji, których naruszenie należy zatem zawsze uważać za dostateczną podstawę do zaskarżenia udzielonego przybicia.

O najniższej cenie, poniżej której nie można ruchomości sprzedać na licytacji, p. art. 605 i objaśn. tamże.

Naruszeniem przepisów o wyłączeniu od udziału w przetargu jest zarówno dopuszczenie do licytacji osób, które z mocy ustawy są od udziału w niej wykluczone, jak i niedopuszczenie do licytacji osób, które w myśl postanowień ustawowych mogą uczestniczyć w przetargu.

Wniesienie skargi z art. 611, § 1 uzasadnia sam udział w licytacji osób, wykluczonych od niej w myśl art. 606, § 2. Nie jest wymagane, aby tym właśnie osobom udzielono przybicia¹⁾, bo już sam fakt, że one w przetargu uczestniczą, stanowi naruszenie przepisów o wyłączeniu od udziału w przetargu.

¹⁾ Inaczej Allerhand (II, 229), którego zapatrywanie nie liczy się jednak z treścią przepisu ustawy.

Przypadki zaskarżenia przybicia wymienia przepis art. 611, § 1 wyczerpująco i dlatego rozciąganie tego przepisu także na inne jeszcze przypadki jest niedopuszczalne.

Poza przypadkami z art. 611, § 1 przybicia wogóle zaskarżać nie można. W szczególności też licytacja nie ulega unieważnieniu, chociażby po jej dokonaniu postępowanie egzekucyjne umorzono lub zawieszono.

Skargę na udzielenie przybicia, o ile w myśl art. 611, § 1 jest dopuszczalna, można zgłosić tylko przed zamknięciem protokołu licytacji i skarga ta musi być zgłoszona do protokołu licytacji. Skargę, wniesioną po zamknięciu protokołu, albo i przed tą chwilą, ale nie zgłoszoną do protokołu licytacji, sąd odrzuci jako niedopuszczalną.

Zażalenie do sądu apelacyjnego po myśli art. 611, § 2 służy tylko wtedy, gdy cena nabycia tych ruchomości, do których odnosi się skarga, przewyższa pięćdziesiąt tysięcy złotych. Jeżeli więc na licytacji sprzedano ogółem ruchomości za sumę wyżej pięćdziesiąt tysięcy złotych, ale przybicie zaskarżono tylko co do niektórych ruchomości, których cena nabycia sumy tej nie przewyższa, to w ostatniej instancji rozstrzygnie sąd okręgowy.

Termin dwóch tygodni, o którym mowa w art. 611, § 3, liczy się od dnia licytacji.

Prawo zrzeczenia się nabycia z powodu bezskutecznego upływu terminu z art. 611, § 3 służy nabywcy tak długo, dopóki nie został on zawiadomiony o rozstrzygnięciu skargi.

Ze względu na przepis art. 611, § 3 należy nabywcę zawiadomić o rozstrzygnięciu skargi na sprzedaż nabytej przezeń ruchomości.

Art. 612 (105).

Termin uiszcze-
nia ceny nie
przewyższa-
jącej 5000 zł.

§ 1. Nabywca obowiązany jest całą cenę nabycia, jeżeli ta nie przewyższa pięciu tysięcy złotych, uiścić natychmiast po udzieleniu mu przybicia. Jeżeli ceny nie uiści, traci prawa, wynikające z przybicia, i nie może uczestniczyć nadal w licytacji, a komornik wznowi niezwłocznie przetarg na tę samą ruchomość, rozpoczynając od ceny wywołania.

§ 2. Sąd na wniosek komornika nałoży na nabywcę, który nie uiścił natychmiast całej ceny, grzywnę w wysokości jednej piątej części ceny.

Sprzedaż ruchomości na publicznej licytacji odbywa się tylko za gotówkę, przyczem nabywca pod rygorem skutków z art. 612 uiścić musi cenę, za którą mu przybicia udzielono, natychmiast po przybicciu. Wyjątek od tej zasady przewiduje art. 613.

Co do ewentualnego potrącenia przez nabywcę swej wierzytelności z ceny nabycia p. art. 619.

Jeżeli nabywca poszczególnych rzeczy przy sprzedaży kilku przedmiotów nie złoży natychmiast ceny kupna, to komornik jest uprawniony rzeczy te natychmiast ponownie wywołać i sprzedać.

Przetarg, wznowiony po myśli art. 612, nie jest drugą licytacją i dlatego cena wywołania stosuje się do art. 605, a nie art. 617.

Przepis art. 612, według którego nabyta na licytacji ruchomość na wypadek niezłożenia przez nabywcę natychmiast ceny kupna ma być na tym samym terminie ponownie zlicytowaną, nie odnosi się do sprzedaży z wolnej ręki. Komornik może przy takiej sprzedaży określić termin do złożenia ceny kupna.

Grzywna, przewidziana w art. 612, § 2, ma być

zapłacona zaraz po jej wymierzeniu. W przeciwnym razie sąd zarządzi jej ściągnięcie po myśli art. VII p. w. p. e.

Co do przeznaczenia kary, przewidzianej w art. 612, § 2, p. art. 614.

Ściągnięcie grzywny od opieszalego nabywcy będzie zaniechane, jeżeli zrzekną się tego osoby, na rzecz których ta grzywna jest przeznaczona (p. objaśn. do art. 614).

Czy i o ile opieszale nabywca poza grzywną, przewidzianą w art. 614, § 2, odpowiada jeszcze za dalszą szkodę, spowodowaną zwłoką w zapłacie ceny licytacyjnej (np. za dodatkowe koszty postępowania, za ubytek w cenie przy ponownym przetargu i t. p.), o tem p. objaśn. do art. 614.

Art. 613 (106).

Jeżeli cena nabycia przewyższa sumę pięciu tysięcy złotych, nabywca powinien złożyć natychmiast jedną piątą część tej ceny, nie mniej jednak niż pięć tysięcy złotych, resztę zaś do godziny dwunastej dnia następnego. Nabywca, który w tym terminie nie zapłaci reszty ceny, traci złożoną jedną piątą część, licytacja zaś uznana będzie za niedoszlą do skutku.

Termin
uiszczenia
ceny przewyż-
szającej
5000 zł.

Przepis art. 613 zawiera jedyny wyjątek od zasady, wyrażonej w art. 612, według której nabywca licytacyjny ruchomości uiścić ma całą cenę kupna natychmiast po udzieleniu mu przybicia.

Jeżeli nabywca w przypadku z art. 613 nie uiścił natychmiast po udzieleniu przybicia jednej piątej części ceny nabycia, natenczas należy zastosować analogicznie przepis art. 612, § 2 t. j. wznowić niezwłocznie przetarg.

O odroczeniu terminu zapłaty reszty ceny do dnia następnego decyduje wyłącznie okoliczność, że jeden nabywca uiścić ma cenę licytacyjną, przewyższającą sumę pięciu tysięcy złotych. Bez znaczenia jest natomiast dla zastosowania przepisu art. 613, czy uiścić się mająca cena należy się za jedną lub za więcej ruchomości.

Przewidziany w art. 613 termin do złożenia reszty ceny kupna jest terminem ustawowym i jako taki nie może być przedłużony. Skutki zaniedbania tego terminu nie zależą od wniosku stron, lecz następują z mocy samej ustawy, wobec czego ofiarowanie zapłaty już po upływie terminu nie ma żadnego znaczenia i nie uchyla tych skutków (p. art. 184 k. p. c. w objaśn. do art. 512).

O ile zachodzą warunki z art. 185, 186 k. p. c. (p. w objaśn. do art. 512), nie jest wykluczone przywrócenie terminu, przewidzianego w art. 613. Nie przeszkadza temu bynajmniej okoliczność, że komornik w międzyczasie uznał licytację za niedoszlą do skutku. Przywrócenie nie nastąpi jednak, jeżeli stosownie do art. 616 sprzedano odnośne ruchomości na drugiej licytacji albo wierzyciel przejął je na własność albo wreszcie jeżeli je sprzedano z wolnej ręki w myśl art. 618, zanim opieszale nabywca podał wniosek o przywrócenie terminu i złożył całą cenę kupna.

Co do przeznaczenia przepadłej w myśl art. 613 piątej części ceny licytacyjnej p. art. 614.

Co do obowiązku stwierdzenia w protokole licytacji, że nabywca nie uiścił w terminie reszty ceny, p. § 46 instr. kom. (w dod. II).

Co do dalszej odpowiedzialności opieszalego nabywcy poza przewidzianą w art. 612 i 613 utratą piątej części ceny nabycia p. objaśn. do art. 614.

W razie uznania licytacji za niedoszłą do skutku po myśli art. 613 dalsze postępowanie stosuje się do art. 616. Aby wierzycielowi umożliwić zgłoszenie odpowiednich wniosków stosownie do ostatnio powołanego przepisu, winien go komornik uwiadomić o niezłożeniu przez nabywcę reszty ceny licytacyjnej i uznaniu wskutek tego licytacji za niedoszłą do skutku.

Ani grzywna z art. 612, § 2, ani przypadek złożonej przez nabywcę w myśl art. 613 piątej części ceny nabycia nie ma miejsca, jeżeli na skutek skargi z art. 611, § 1 odmówiono udzielenia przybiccia, bo wtedy niema wogóle mowy o nabywcy.

Art. 614 (107).

Piąta część ceny, pobrana od nabywcy w myśl dwóch poprzedzających artykułów, użyta będzie na zaspokojenie wierzycieli, a gdyby to okazało się niepotrzebne, otrzyma ją dłużnik.

Użycie prze-
padłej części
ceny.

Pobrana od nabywcy stosownie do art. 612 i 613 piąta część licytacyjnej ceny kupna służy w pierwszym rzędzie na zaspokojenie wierzycieli, a mianowicie tych wszystkich osób, które w myśl art. 794—797 mają prawo żądania zaspokojenia z ceny kupna tych właśnie ruchomości, co do których nabywca dopuścił się zwłoki w zapłacie. Gdyby do tego nie była potrzebna (bo np. wierzyciele uzyskali pełne zaspokojenie z ceny, osiągniętej za ruchomości przy nowym przetargu), wydana będzie dłużnikowi.

Kwestję, kto ma rozdzielić między uprawnionych pobraną od opieszalego nabywcy piątą część ceny licytacyjnej, a w szczególności czy ma to uczynić sąd, czy też komornik, rozstrzygnąć należy przy analogicznem zastosowaniu przepisu art. 789.

Uprawnieni mogą ze skutkiem prawnym zrzec się roszczenia o wydanie im kwoty, uiścić się mającej przez opieszalego nabywcę tytułem kary stosownie do art. 612 i 613, a w takim razie nie należy jej ściągać od nabywcy, względnie, gdyby ją już uiścił, należy mu ją zwrócić.

Poza utratą piątej części ceny licytacyjnej nie nakłada ustawa na opieszalego nabywcę żadnej innej odpowiedzialności. Nie może jednak ulegać wątpliwości, że w analogicznem zastosowaniu art. 105 k. p. c. (p. w objaśn. do art. 523) nałożyć można na niego obowiązek zwrotu kosztów postępowania, wywołanych jego zwłoką w zapłacie, o ile przytem przypisać mu można rażącą winę. Czy zaś nabywca, dopuszczający się zwłoki w zapłacie ceny licytacyjnej odpowiada jeszcze za dalszą, z postępowania jego wynikłą szkodę, to należy ocenić według przepisów prawa materialnego o wynagrodzeniu szkody. W każdym razie dochodzenie i ustalenie tej szkody nie należy do postępowania egzekucyjnego.

Art. 615 (108).

Uzyskanie własności przez nabywcę.

§ 1. Nabywca, który zapłaci całą cenę, staje się właścicielem nabytej ruchomości i powinien ją natychmiast odebrać.

§ 2. Ruchomości sprzedanych nie wydaje się nabywcy, jeżeli do protokołu licytacji zgłoszono skargę na przybicie w przypadkach, gdy taka skarga jest dopuszczalna.

Samo udzielenie przybicia nie przenosi jeszcze na nabywcę własności sprzedanej licytacyjnie ruchomości. Przez przybicie uzyskuje nabywca jedynie tytuł do prawa własności, właścicielem zaś staje się dopiero przez zapłatę całkowitej ceny kupna. Zapłata

ta, aczkolwiek w regule następuje natychmiast po przybiciu (p. art. 612 i objaśn. do niego), to jednak wyjątkowo może nastąpić i później (art. 613). Mimo późniejszego uiszczenia zapłaty nabywca staje się właścicielem ruchomości już od chwili udzielenia mu przybicia.

Narówni z zapłatą stoi ze względu na przejście prawa własności nabytej ruchomości zaliczenie przez nabywcę na cenę licytacyjną jego egzekwowanej wierzytelności, o ile oczywiście zaliczenie takie dopuszczalne jest w myśl art. 619. W ostatnim wypadku cenę licytacyjną uważa się za uiszczoną z chwilą złożenia przez nabywcę oświadczenia, że korzysta ze służącego mu prawa zaliczenia.

Do uzyskania własności ruchomości, nabytej na licytacji, wystarczy udzielenie przybicia i zapłata ceny licytacyjnej. Odebranie rzeczy przez nabywcę nie jest potrzebne.

Ponieważ dopiero przez zapłatę ceny licytacyjnej staje się nabywca właścicielem, przeto dopiero z tą chwilą należy mu wydać nabytą ruchomość. Gdyby mu ją wydano wcześniej, a nabywca następnie ceny licytacyjnej nie uiścił w całości, to mimo wydania rzeczy nie staje się jej właścicielem i obowiązany jest zwrócić odebraną ruchomość.

Gdyby nabywca w warunkach z art. 615, § 1 nie chciał rzeczy odebrać, to popada w zwłokę z odebraniem i naraża się na wszystkie te skutki, jakie prawo materialne łączy ze zwłoką po stronie wierzyciela.

Z chwilą zapłaty ceny licytacyjnej staje się nabywca właścicielem ruchomości, co do której udzielono mu przybicia, bez względu na to, czy postępowanie egzekucyjne przeprowadzono na ważnej lub nieważnej podstawie (bo np. tytuł egzekucyjny został uchylony) i bez względu na to, czy dłużnik był lub

nie był właścicielem sprzedanej licytacyjnie ruchomości. Z tą chwilą też ma on jako właściciel prawo domagania się, aby mu nabytą ruchomość wydano. Jedynie w przypadku z art. 615, § 2 to jego prawo ulega zawieszeniu aż do czasu rozstrzygnięcia skargi na przybicie.

Ruchomości sprzedane przez licytację pozostają własnością nabywcy niezależnie od warunków, w jakich się przedtem znajdowały, nawet gdyby się następnie okazało, że były skradzione.

Licytacja pozostaje ważną, chociażby się następnie okazało, że sprzedana ruchomość nie należała do dłużnika.

Wierzyciel egzekwujący, który otrzymał zaspokojenie z majątku, który następnie okazał się własnością osoby trzeciej, jest obowiązany odszkodować tę osobę w stosunku do sumy, otrzymanej ze sprzedaży majątku.

Przybicie targu i zapłata ceny licytacyjnej przenosi na nabywcę własność ruchomości o tyle, o ile ono stanie się prawomocnem. Jeżeli więc na przybicie wniesiono dopuszczalną w myśl art. 611, § 1 skargę i w następstwie tej skargi sąd przybicie uchylił, to ma to skutek taki, jak gdyby nabywca od początku własności nie nabył. Uchylenie przybicia ma zatem ze względu na przejście własności na nabywcę znaczenie warunku rozwiązującego.

W jakich warunkach dopuszczalną jest skarga na przybicie, o tem p. art. 611 i objaśn. do niego.

Jeżeli do protokołu licytacji zgłoszono wprawdzie skargę na przybicie, ale skarga ta nie opiera się na żadnej z przyczyn w art. 611, § 1 wymienionych albo też dotyczy ruchomości, ulegających szybkiemu zepsuciu, to mimo zgłoszenia skargi należy sprzedane ruchomości wydać nabywcy zaraz po zapłaceniu całej ceny.

Jeżeli skargę na przybicie uwzględniono i w następstwie tego sprzedaż uchylono, to zapłaconą przez nabywcę cenę licytacyjną należy mu natychmiast zwrócić. W przeciwnym razie komornik wyda mu nabytą ruchomość, o ile nie ma miejsca przypadek z art. 611, § 3.

Co do pokwitowania odbioru ruchomości przez nabywcę p. § 49 instr. kom. (w dod. II).

Art. 616 (109).

§ 1. Jeżeli licytacja nie doszła do skutku, wierzyciel może w ciągu dwóch tygodni żądać wyznaczenia drugiej licytacji lub przejąć na własność niesprzedane ruchomości lub niektóre z nich w cenie nie niższej od trzech czwartych części sumy oszacowania.

§ 2. Jeżeli egzekucję prowadzi kilku wierzycieli, pierwszeństwo przejęcia ruchomości na własność służy temu, który ofiarował najwyższą cenę, a przy równej cenie temu, na którego żądanie wcześniej dokonano zajęcia. Oświadczenie chęci przejęcia będzie uwzględnione tylko wtedy, gdy wierzyciel jednocześnie z wnioskiem złoży całą cenę. Własność ruchomości przechodzi na wierzyciela z chwilą zawiadomienia go o przyznaniu mu przejętej rzeczy.

§ 3. Jeżeli w ciągu dwóch tygodni nie zgłoszono wniosku o wyznaczenie drugiej licytacji, ani nie złożono oświadczenia o przejęciu ruchomości na własność, komornik umorzy postępowanie co do niesprzedanych ruchomości. W razie sprzecznych wniosków różnych wierzycieli, z których jedni żądają licytacji, a inni przejęcia na własność, wyznaczona będzie druga licytacja.

Przejęcie ruchomości na własność przez wierzyciela.

Kiedy licytację należy uważać za niedoszłą do skutku, o tem p. art. 608, 613 i objaśn. tamże.

Bez wniosku wierzyciela komornik nie może wyznaczyć drugiej licytacji.

Wniosek wierzyciela o wyznaczenie drugiej licytacji, względnie oświadczenie o przejęciu ruchomości na własność, o ile odpowiada postanowieniom art. 616, wiąże komornika. Jeżeli jednak przed upływem terminu zgłoszono wniosek o wyznaczenie drugiej licytacji lub złożono oświadczenie o przejęciu, a równocześnie wpłynął wniosek o sprzedaż z wolnej ręki, to komornik może wstrzymać się z wyznaczeniem licytacji, względnie z przyjęciem oświadczenia o przejęciu, dopóki sprawa sprzedaży z wolnej ręki nie zostanie załatwiona, o ile taka sprzedaż wydaje mu się korzystniejszą.

Oświadczenie o przejęciu ruchomości na własność wiąże wierzyciela tak długo, dopóki komornik lub na skutek skargi na jego czynności sąd oświadczenia tego przychylnie lub odmownie nie załatwi. Wątpić też należy, czy w razie niezakończoności przez sąd skargi na czynności komornika w ciągu dwóch tygodni służy wierzycielowi prawo zrzeczenia się nabycia ruchomości analogicznie do przepisu art. 611, § 3¹⁾, skoro ostatnio powołany przepis odnosi się wyraźnie tylko do licytacyjnego nabywcy.

Mimo braku wyraźnego w tym kierunku przepisu ustawy przyjąć należy, że przejęcie przez wierzyciela na własność niesprzedanych ruchomości nastąpić może tylko do wysokości sumy, wystarczającej na zaspokojenie poszukiwanych należności i kosztów egzekucyjnych. Nie można bowiem przy przejęciu pozbawiać dłużnika tej ochrony, jaką mu przy licytacji zapewnia przepis art. 609.

¹⁾ Prawo takie przyznaje mu Allerhand (II, 239).

Na wniosek wierzyciela o wyznaczenie drugiej licytacji, względnie na jego oświadczenie o przejęciu ruchomości nie trzeba przesłuchiwać dłużnika.

Jeżeli oszacowanie ruchomości nie miało miejsca w myśl przepisów art. 588, § 2, to nie należy go zarządzać z tego tylko powodu, że wierzyciel zgłosił wniosek o przejęcie. W takim wypadku suma, za którą wierzyciel chce ruchomość przejąć, nie może być niższa od trzech czwartych części wartości rzeczy, oznaczonej przez komornika przy zajęciu stosownie do art. 588, § 1.

Termin do zgłoszenia wniosku o wyznaczenie drugiej licytacji, względnie do złożenia oświadczenia o przejęciu ruchomości, liczy się od dnia licytacji, względnie w przypadku art. 613 od zawiadomienia wierzyciela o uznaniu licytacji za niedoszłą do skutku. Jako termin ustawowy nie może on być przedłużony; dopuszczalne jest jednak jego przywrócenie w razie omieszkania bez winy wierzyciela (p. art. 182, 185, 186 k. p. c. w objaśn. do art. 512).

Ustawa nie wspomina o tem, co się ma stać, jeżeli przed upływem terminu z art. 616 nie postawiono wprawdzie wniosku o wyznaczenie drugiej licytacji, ani nie złożono oświadczenia o przejęciu, ale postawiono wniosek o sprzedaż z wolnej ręki po myśli art. 618. Należy jednak przyjąć, że wniosek taki zapobiega umorzeniu postępowania stosownie do art. 616, § 3 tylko w tym wypadku, gdy przed upływem terminu z art. 616 sprzedaż z wolnej ręki istotnie doszła do skutku. W przeciwnym bowiem razie wierzyciel miałby otwartą drogę do przedłużenia tego terminu.

Jakkolwiek z brzmienia art. 616, § 2 zdawałoby się wynikać, że oświadczenie o przejęciu ruchomości na własność zgłosić może każdy z wierzycieli, którzy

prowadzą egzekucję z tych ruchomości¹⁾, to jednak prawo zgłoszenia takiego oświadczenia przyznać należy tylko tym wierzycielom, którzy stosownie do art. 598 żądali sprzedaży ruchomości. Oświadczenie przejęcia jest bowiem tylko dalszym krokiem postępowania sprzedażnego, a zatem nie może podejmować kroków, zmierzających do ukończenia tego postępowania ten, kto wogóle jego wdrożenia nie żądał. To samo odnosi się również do wniosku o wyznaczenie drugiej licytacji.

Z uwagi na pierwszeństwo, przyznane co do przejęcia ruchomości wierzycielowi ofiarującemu najwyższą cenę, oraz z uwagi na przepis zdania końcowego § 3 art. 616 winien się komornik w przypadku, gdy więcej wierzycieli prowadzi egzekucję, wstrzymać z przyznaniem ruchomości wierzycielowi, względnie z wyznaczeniem drugiej licytacji, aż do upływu terminu dwóch tygodni od daty niedoszłej do skutku licytacji (p. też co do tego § 48 instr. kom. w dod. II).

W myśl wyraźnego brzmienia art. 616, § 2 wierzyciel nie jest uprawniony do potrącenia swej wierzycielności z sumą, za którą chce przejąć ruchomości, lecz musi tę ostatnią sumę złożyć w gotówce.

O nabyciu ruchomości po myśli art. 616 przez wierzyciela przejąć się mających rozstrzyga dzień zawiadomienia wierzyciela o przyjęciu jego oświadczenia o przejęciu, nie zaś dzień fizycznego oddania ruchomości wierzycielowi.

Jeżeli oświadczenia wierzyciela o przejęciu ruchomości nie uwzględniono, należy mu złożoną w myśl art. 616, § 2 sumę bezzwłocznie zwrócić.

Postanowienie komornika, którem przyjęto lub odrzucono oświadczenie wierzyciela o przejęciu ruchomości, można zaskarżyć do sądu grodzkiego bez

¹⁾ Takiego też zdania jest Allerhand (II, 238).

ograniczeń, przewidzianych w art. 611, § 1. Dalsze zażalenie na postanowienie sądu grodzkiego w tym przedmiocie jest jednak w myśl art. 513 niedopuszczalne¹⁾.

Umorzenie postępowania po myśli art. 616, § 3 nie nastąpi co do żadnego z wierzycieli, jeżeli przed upływem terminu choćby jeden z nich zgłosił wniosek o wyznaczenie drugiej licytacji lub o przejęcie ruchomości na własność.

Narówni z niezgłoszeniem żadnego wniosku stoi pod względem zastosowania przepisu art. 616, § 3 złożenie oświadczenia o przejęciu ruchomości za cenę niższą od trzech czwartych części sumy oszacowania.

Jeżeli wniosek o wyznaczenie drugiej licytacji lub oświadczenie przejęcia dotyczy tylko niektórych z ruchomości niesprzedanych, to co do reszty ruchomości, co do których takiego wniosku ani oświadczenia nie było, należy po upływie dwóch tygodni umorzyć postępowanie po myśli art. 616, § 3.

Art. 617 (110).

Na drugiej licytacji cena wywołania wynosi dwie piąte części sumy oszacowania. Jeżeli i na tej licytacji nikt nie zaofiarował nawet ceny wywołania, albo jeżeli licytacja nie doszła do skutku, wierzycielowi służy prawo przejęcia ruchomości na własność w cenie, wynoszącej połowę sumy oszacowania.

Jeżeli oszacowanie ruchomości nie miało miejsca (art. 588), to cenę wywołania na drugiej licytacji stanowią dwie piąte części wartości rzeczy, oznaczonej przez komornika przy zajęciu.

¹⁾ Inaczej Allerhand (II, 239), który stosuje tu analogicznie przepis art. 611, § 2.

Bezskuteczność drugiej licytacji.

W braku odmiennego postanowienia ustawy przepis art. 605, § 2, według którego rzeczy ze złota, platyny lub srebra nie można sprzedać na licytacji za cenę niższą od wartości kruszcu, ma zastosowanie także do drugiej licytacji.

Poza różnicą, dotyczącą ceny wywołania, odbywa się druga licytacja tak samo, jak pierwsza. Mają tu więc pełne zastosowanie przepisy art. 598, 601—615.

Jeżeli także druga licytacja nie doszła do skutku (art. 608, 613), to wierzyciel może już tylko oświadczyć gotowość przejęcia ruchomości na własność stosownie do art. 616 albo żądać sprzedaży z wolnej ręki po myśli art. 618. Wniosek o wyznaczenie trzeciej licytacji jest niedopuszczalny (arg. z art. 616, § 1 i art. 617, zdanie 2).

Przy przejęciu na własność ruchomości niesprzedanych na drugiej licytacji mają odpowiednie zastosowanie przepisy art. 616, § 2. Również stosuje się tu termin dwóch tygodni z art. 616, § 1, po bezskutecznym upływie którego postępowanie będzie umorzone stosownie do art. 616, § 3.

Art. 618 (111).

Sprzedaż
wolnej ręki.

W każdym stanie postępowania, jednak nie wcześniej niż po upływie dwóch tygodni od zajęcia, komornik może na wniosek jednej ze stron i po wysłuchaniu drugiej strony sprzedać zajęte ruchomości z wolnej ręki za cenę, która musi być co najmniej o jedną czwartą wyższa od sumy oszacowania.

Aby sprzedaż z wolnej ręki mogła nastąpić, musi upłynąć termin dwutygodniowy od daty zajęcia. Nie wymaga natomiast ustawa, aby upłynął bezskutecznie termin do zaskarżenia aktu zajęcia, albo też, w razie zaskarżenia go, aby skargę prawomocnie

rozstrzygnięto. Innemi słowy sprzedaż z wolnej ręki, podobnie jak licytacja, może się odbyć przed prawomocnością zajęcia.

Sprzedaż z wolnej ręki może się odbyć także po bezskutecznej próbie drugiej licytacji, byle tylko nie umorzono jeszcze postępowania egzekucyjnego.

Sprzedaż z wolnej ręki nie może mieć miejsca, dopóki wierzyciel nie postawił wogóle wniosku o sprzedaż zajętych ruchomości (art. 598).

Wniosek o sprzedaż z wolnej ręki może zgłosić tylko wierzyciel egzekwujący, na rzecz którego wykonano zajęcie, albo dłużnik. Można go zgłosić w każdym stanie sprawy, a więc także po zarządzeniu sprzedaży licytacyjnej, byle przed udzieleniem przybicia. Cofnięcie takiego wniosku jest dopuszczalne tak długo, dopóki komornik nie wydał na jego skutek żadnych zarządzeń.

Osoby trzecie oprócz wierzyciela egzekwującego i dłużnika nie mogą zgłaszać wniosku o sprzedaż z wolnej ręki po myśli art. 518. Sprzedaży takiej (poza przedmiotami z art. 600, co do których stanowi ona regułę) nie może też zarządzić komornik z urzędu.

Wniosek o sprzedaż z wolnej ręki, zwłaszcza jeżeli pochodzi od dłużnika, nie powinien wstrzymywać wyznaczenia, ani odbycia licytacji, gdyż w przeciwnym razie dłużnik mógłby zapomocą takich wniosków przewlekać egzekucję. Jeżeli wniosek taki stawia wierzyciel po nieudanej licytacji, to nie może on stanowić przeszkody umorzenia postępowania po myśli art. 616, § 3 (p. objaśn. tamże).

W razie zbiegu wniosku o sprzedaż z wolnej ręki z wnioskiem o sprzedaż licytacyjną lub wnioskiem o przejęcie ruchomości w myśl art. 616 rozstrzygnie komornik, któremu z tych wniosków dać pierwszeństwo. Decydować przytem będzie przypuszczalna wy-

sokość ceny, jaką w każdym z tych rodzajów pozbycia osiągnąć można.

We wniosku o sprzedaż z wolnej ręki nie musi być wymieniony nabywca. Jeżeli go wymieniono, to przez samo uwzględnienie wniosku nie nabywa on jeszcze prawa do żądania, aby tylko z nim o sprzedaż pertraktowano, bo rozstrzygnięcie komornika dotyczy tylko kwestji, czy wogóle sprzedaż z wolnej ręki ma nastąpić, zaś kwestja, komu i za ile rzecz ma być sprzedana, jest kwestją wykonania dozwolonej sprzedaży z wolnej ręki.

Zgoda stron na sprzedaż z wolnej ręki nie jest wymagana. Należy jednak przed powzięciem postanowienia przesłuchać przeciwnika wnioskodawcy, a jeżeli wniosek postawił jeden z kilku wierzycieli egzekwujących, przesłuchać należy także innych wierzycieli. Zgoda stron nie wystarcza też do zarządzenia sprzedaży z wolnej ręki, jeżeli ta sprzedaż byłaby niekorzystną.

Jeżeli oszacowania ruchomości przez biegłego nie było, to miarodajną dla ustalenia ceny, za którą ruchomość można nabyć z wolnej ręki, jest wartość, oznaczona przez komornika przy zajęciu stosownie do art. 588, § 1.

Warunki zapłaty ceny nabycia ruchomości z wolnej ręki ustala komornik w porozumieniu z nabywcą. Nie mają przytem zastosowania przepisy art. 612 i 613, ani też przepis art. 616, § 2. W szczególności nie jest nakazana ani natychmiastowa zapłata po przyjęciu oferty (jak przy licytacji), ani też złożenie ofiarowanej ceny zgóry (jak przy przejęciu). W każdym jednak razie nie należy wydawać ruchomości nabywcy, dopóki nie zapłacił w całości ceny kupna.

Jeżeli nabywcą ruchomości przy sprzedaży z wolnej ręki jest wierzyciel, to może on tylko w warunkach z art. 619 zaliczyć sobie na cenę kupna swoją

wierzytelność. Poza tem musi cenę kupna złożyć w gotówce.

Jeżeli kupującemu ruchomości z wolnej ręki nie oddano wszystkich zakupionych przezeń przedmiotów, to ma on prawo żądać zwrotu odpowiedniej części ceny kupna, chyba że kupno było ryczałtowem.

Art. 619 (112).

Nabywca, jeżeli jest jedynym wierzycielem egzekwującym, ma prawo swoją wierzytelność zaliczyć na cenę nabycia.

Zaliczenie
wierzytelności
nabywcy.

Zaliczenie wierzytelności nabywcy na cenę nabycia dopuszczalne jest w warunkach z art. 619 tak przy nabyciu licytacyjnem, jak i przy nabyciu z wolnej ręki. Wykluczone ono jest natomiast przy przejęciu ruchomości na własność przez wierzyciela (art. 616, 617), bo wtedy wierzyciel musi z mocy wyraźnego przepisu art. 616, § 2 złożyć całą cenę zgóry równocześnie z wnioskiem o przejęcie.

Ograniczenie możności zaliczenia wierzytelności nabywcy do przypadku, gdy jest on jedynym wierzycielem egzekwującym, pozostaje w związku z postanowieniem art. 796. Ma ono na celu uniknięcie tej możliwości, aby wierzyciele, którzy mają prawo do zaspokojenia z ceny ruchomości przed lub obok wierzyciela nabywającego ruchomość, nie wyszli z niczem wskutek tego, że wierzyciel ten potrafił z ceny nabycia swoją wierzytelność.

Racja przepisu, ograniczającego dopuszczalność zaliczenia wierzytelności nabywcy, każe przyjąć, że także tam, gdzie nabywca jest wprawdzie jedynym wierzycielem egzekwującym, ale gdzie do podziału sumy, uzyskanej z egzekucji, przychodzą przed wierzytelnością nabywcy należności, wymienione w art.

796, § 1, l. 2—8, potrącenie wierzytelności nabywcy z ceny nabycia jest niedopuszczalne¹⁾.

Zaliczenie, przewidziane w art. 619, dokonuje się przez proste oświadczenie nabywcy wobec komornika, że wierzytelność swoją chce zaliczyć. Chwila złożenia tego oświadczenia ma więc znaczenie z uwagi na przepisy art. 612 i 613, dotyczące terminu zapłaty ceny licytacyjnej, zaś przy nabyciu z wolnej ręki z uwagi na umówione terminy zapłaty ceny nabycia.

Art. 620 (113).

Nabywca nie może domagać się unieważnienia nabycia; nie może również żądać zmniejszenia ceny nabycia z powodu wad ruchomości lub z powodu pokrzywdzenia.

W braku odmiennego postanowienia ustawy przepis art. 620 ma zastosowanie tak do sprzedaży licytacyjnej, jak i do egzekucyjnej sprzedaży zajętych ruchomości z wolnej ręki. Stosować go należy również do przejęcia ruchomości przez wierzyciela. We wszystkich tych przypadkach nabywca nie może domagać

¹⁾ Według Allerhanda (II, 244) potrącenie jest tu możliwe, byleby tylko na należności uprzywilejowane według art. 796, § 1 złożono w gotówce odpowiednią część ceny nabycia. Tenże autor (II, 243) uznaje również za dopuszczalne potrącenie w tym wypadku, gdy jest więcej wierzycieli egzekwujących, ale cena nabycia wystarcza niewątpliwie na zaspokojenie wszystkich. — Z zapatrywaniem tem nie można się jednak zgodzić, bo likwidacja należności wierzycieli uczestniczących w podziale ceny, uzyskanej z egzekucji, następuje w myśl art. 794 w ciągu tygodnia po złożeniu tej ceny do depozytu sądowego, a potrącenie musiałoby nastąpić wcześniej, bo w każdym razie przed złożeniem ceny do depozytu (skoro wyklucza ono właśnie złożenie tej ceny), wobec czego w momencie tym nie da się jeszcze ocenić, czy cena nabycia wystarczy na zaspokojenie wszystkich wierzycieli, względnie wszystkich należności, wymienionych w art. 796, § 1.

się unieważnienia nabycia lub zmniejszenia ceny z powodu nieznanym mu przedtem wad rzeczy albo z powodu pokrzywdzenia.

Ustawa wychodzi z założenia, że nabywca kupuje ruchomość tak, jak ona się znajduje w chwili udzielenia mu przybicia (względnie w chwili innego rodzaju nabycia) i dlatego nie przyznaje mu żadnej rękojmi z powodu ewentualnych wad rzeczy, ani też z tej przyczyny, że rzecz nie przedstawia tej wartości, jaką przy oszacowaniu podano i to choćby te okoliczności nie były znane nabywcy bez jego winy.

Pod przepis art. 620 podpada również przypadek, gdy ruchomość w czasie między oszacowaniem (o ile ono wcześniej miało miejsce) a licytacją straciła na wartości. Z powodu takiego zmniejszenia wartości nabywca nie może więc podnosić żadnych roszczeń.

Roszczeń, wymienionych w art. 620, nie może nabywca podnosić także w tym wypadku, gdyby się okazało, że wartość rzeczy nie dosięga nawet połowy zapłaconej przezeń ceny licytacyjnej.

Nie można unieważnić przybicia targu z tego powodu, że nabywca wskutek mylnego protokołu oszacowania co do właściwości przedmiotów licytować się mających został w błąd wprowadzony.

Gdyby się okazało, że brakło całych sztuk rzeczy, sprzedanych w drodze licytacji, to nabywca ma prawo domagania się zwrotu zapłaconej za te sztuki ceny kupna. Brak wagi przy pojedynczych sztukach nie ma tego znaczenia.

Oddział 3.

Wyjawienie majątku.

Nowością dla tej części Państwa, w której dotychczas obowiązywało prawo rosyjskie, jest instytucja wyjawienia majątku pod przysięgą w przypadku, gdy egzekucja z ruchomości nie daje zaspokojenia, gdy więc niema takich lub

tyłe ruchomości, których wartość wystarczyłaby na pokrycie pretensji. Instytucja wyjawienia majątku opiera się na zasadzie, także w innych przepisach zrealizowanej, że dłużnik winien lojalnie i w dobrej wierze dać wszelkie potrzebne wyjaśnienia, a jeżeli tego uczynić nie chce, winny go spotkać odpowiednie represje. Tą represją w przypadku odmowy wyjawienia majątku pod przysięgą jest areszt, który jednorazowo może trwać dwa tygodnie, a w ogólnym czasie trwania nie może przekraczać sześciu miesięcy. (Uz. og. 21).

Unormowana w art. 621—628 k. p. c. instytucja wyjawienia majątku pod przysięgą służy do wykrycia przedmiotów majątkowych, z których wierzyciel nie mógł prowadzić egzekucji dlatego, że nie były mu one znane. Instytucja ta ma więc na oku przede wszystkim interes wierzyciela, a jako taka jest do pewnego stopnia równoważnikiem tych niekorzyści, jakie dla wierzyciela wypływają z licznych ograniczeń egzekucji, wprowadzonych w interesie dłużnika.

Wyjawienie majątku pod przysięgą polega na tem, że dłużnik na polecenie sądu składa wykaz wszystkich części składowych swego majątku, a prawdziwość i zupełność tego wykazu stwierdza przysięgą. Obie te czynności stanowią nierozdzielne części składowe wyjawienia majątku. Zastosowanie tylko jednej z nich, a więc np. poprzestanie na samem złożeniu wykazu, jest niedopuszczalne. Ustawa normuje szczegółowo, jak ma wyglądać wykaz majątku, stanowiąc, że ma on być zupełny t. j. zawierać wszystkie przedmioty majątkowe, znajdujące się w posiadaniu dłużnika (art. 621), z podaniem co do każdego z nich tych wszystkich danych, których znajomość potrzebna być może wierzycielowi, aby mógł do nich skierować egzekucję. W szczególności podać należy miejsce, w którym znajduje się majątek, tytuły prawne wierzycielności i innych praw majątkowych oraz dowody, służące do ich wykazania (art. 624).

Postępowanie, mające na celu wyjawienie majątku pod przysięgą (manifestacyjne), jako połączone z do-

tkliwemi uciążeniami dłużnika, musiało już z tej racji być uzależnione od pewnych warunków, któreby wykluczały jego stosowanie tylko dla szykanowania dłużnika. Według art. 621 wdraża się je na wniosek wierzyciela, któremu to wnioskowi muszą jednak towarzyszyć pewne okoliczności, wykazujące nieodzowną potrzebę tego postępowania. Okolicznościami takimi jest uprzednie bezskuteczne prowadzenie przeciw dłużnikowi egzekucji z ruchomości (art. 621), albo co najmniej uprawdopodobnienie, że prowadzenie tej egzekucji jest bezcelowe, bo nie da zaspokojenia należności wierzyciela (art. 622). Ustawa nie wymaga, aby wierzyciel wykazał lub uprawdopodobnił także bezskuteczność egzekucji z innego majątku dłużnika, co ma swe uzasadnienie w tem, że ruchomości stanowią ten najbardziej uchwytny i na najkrótszej drodze zrealizować się dający majątek. Niejednokrotnie też postępowanie manifestacyjne chybiłoby swego celu, gdyby przed jego wdrożeniem kazano wierzycielowi próbować kosztownego i przewlekłego prowadzenia egzekucji z nieruchomości albo z wierzytelności lub innych praw majątkowych dłużnika. Ponieważ, jak już wspomniano, postępowanie manifestacyjne wdziera się bardzo głęboko w sferę uprawnień dłużnika, bo może spowodować także ograniczenie jego wolności osobistej (art. 625), przeto nie może go żądać wierzyciel, który posiada wprawdzie tytuł egzekucyjny, ale którego wierzytelność nie jest jeszcze definitywnie ustalona, bo tytuł egzekucyjny nie jest prawomocny (art. 621, § 2).

W celu stwierdzenia, czy istnieją warunki odebrania przysięgi manifestacyjnej, nakazuje ustawa uprzednie wysłuchanie obu stron. Aby zaś co do istnienia tych warunków nie było już żadnej wątpliwości, czekać należy z odebraniem przysięgi aż do

uprawomocnienia się postanowienia, którem złożenie jej nakazano (art. 623).

Właściwym do przeprowadzenia postępowania manifestacyjnego jest wyłącznie sąd. Sądowi więc składa wierzyciel wniosek o nakazanie dłużnikowi złożenia wykazu i przysięgi, sąd wysłuchuje strony na skutek złożenia tego wniosku, on wydaje dłużnikowi polecenie złożenia wykazu i przysięgi, on też wykaz ten i przysięgę odbiera, a w razie potrzeby stosuje środki, mające zmusić dłużnika do wykonania jego postanowienia, nakazującego złożenie wykazu i przysięgi.

Środkiem do wymuszenia na dłużniku przysięgi manifestacyjnej jest stosowanie wobec niego przymusu osobistego, polegającego na osadzeniu w pomieszczeniu na ten cel przeznaczonem. Zastosowanie tego środka nastąpić może każdorazowo tylko na wniosek wierzyciela, przyczem czas trwania przymusu nie może przekraczać jednorazowo dwóch tygodni, a ogółem sześciu miesięcy (art. 625). Jeżeli więc na dłużniku opornym wykonano przymus osobisty ogółem przez sześć miesięcy, to nie można już żądać od niego złożenia przysięgi tak, jak w przypadku, gdyby przysięgę złożył. Ponowne postępowanie manifestacyjne może być wdrożone w obu tych przypadkach dopiero po upływie lat pięciu, wcześniej zaś tylko wtedy, gdy wierzyciel uprawdopodobni, że dłużnik po zakończeniu poprzedniego postępowania manifestacyjnego nabył majątek, do którego może być skierowana egzekucja (art. 627).

Art. 621 (114).

§ 1. Jeżeli z protokołu zajęcia wynika, że z ruchomości należność nie będzie w całości zaspokojona, albo jeżeli osoby trzecie zgłosiły prawa, uzasadniające zwolnienie zajętych ruchomości od

Warunki przysięgi wyjawienia.

egzekucji, a dłużnik nie ma w swem władaniu innych ruchomości, wystarczających na zaspokojenie, sąd na wniosek wierzyciela nakaze dłużnikowi złożenie wykazu swego majątku oraz przysięgi, że ze swego majątku świadomie niczego nie zataił i że wykaz jest prawdziwy i zupełny.

§ 2. Złożenia wykazu i przysięgi nie może żądać wierzyciel, którego tytułem egzekucyjnym jest orzeczenie nieprawomocne.

§ 3. Na postanowienie sądu służy zażalenie.

Wprowadzona w art. 621 instytucja przysięgi wyjawienia (przysięgi manifestacyjnej) ma na celu zmuszenie dłużnika do wskazania wierzycielowi takich przedmiotów majątkowych, z których wierzyciel nie mógł prowadzić egzekucji dlatego, że o nich nie wiedział. Ten jej cel powinien też dla sądu stanowić wskazówkę, czy w konkretnym przypadku należy dłużnikowi nakazać złożenie przysięgi lub nie. Sąd nie uwzględni w szczególności wniosku o odebranie przysięgi, gdy jest pewnem, że dłużnik nie posiada żadnego majątku, a wniosek wierzyciela jest tylko szykaną.

Warunkiem odebrania przysięgi wyjawienia jest bezskuteczność egzekucji, choćby tylko częściowa. Nie wymaga jednak ustawa, aby egzekucja już była przeprowadzona. Wystarczy, gdy już z pierwszej czynności egzekucyjnej, a mianowicie z zajęcia okazuje się, że wierzyciel przypuszczalnie nie będzie w całości zaspokojony, bo np. zajęte ruchomości przedstawiają zbyt małą wartość albo osoby trzecie żądają zwolnienia zajętych ruchomości od egzekucji i t. p. Takie postawienie kwestji nie wyklucza jednak możności zgłoszenia wniosku o odebranie przysięgi wyjawienia także w późniejszym stadjum egzekucji, a więc np. po sprzedaży zajętych ruchomości, gdy się

okaże, że uzyskana cena nie wystarczy na zaspokojenie wierzyciela.

Jeżeli zajętych ruchomości nie odszukano w celu dokonania sprzedaży, może wierzyciel egzekwujący żądać złożenia przysięgi manifestacyjnej.

Według brzmienia art. 621, § 1 wystarczy do zgłoszenia wniosku o przysięgę wyjawienia, gdy egzekucja z ruchomości nie doprowadzi przypuszczalnie do skutku. Nie wymaga się, aby także egzekucja z posiadanych ewentualnie przez dłużnika nieruchomości była bezskuteczną.

Wierzyciel nie potrzebuje wykazywać, że także egzekucja z wierzytelności pieniężnych lub innych praw majątkowych dłużnika nie odniosła lub nie odniosie przypuszczalnie skutku, aby mógł żądać odebrania przysięgi wyjawienia. Jeżeli jednak egzekucję taką w chwili zgłaszania wniosku o odebranie przysięgi już prowadzi, to musi bezskuteczność jej wykazać, gdyż inaczej należałoby przyjąć, że odebrania przysięgi żąda tylko dla szynkany.

Polecenie złożenia przysięgi manifestacyjnej może być wydane po bezskutecznej egzekucji z ruchomości, choć dłużnik przy egzekucji z ruchomości podał wierzycielowi egzekwującemu roszczenia, z których tenże mógłby się zaspokoić.

Warunkiem żądania odebrania przysięgi wyjawienia jest prowadzenie egzekucji z całego wiadomego wierzycielowi majątku ruchomego dłużnika. Nie wystarczy więc, gdy zajęto tylko niektóre ruchomości, a zajęcia innych wogóle nie próbowano. Nie można atoli żądać, aby wierzyciel próbował egzekucji także z majątku zagranicą się znajdującego.

Nie jest koniecznem do odebrania przysięgi wyjawienia, aby zajęte ruchomości już sprzedano. Również nie wymaga ustawa, aby osoby trzecie wniosły pozew o zwolnienie zajętych ruchomości od egzeku-

cji. Wystarczy, gdy z protokołu zajęcia okazuje się, że wartość ruchomości jest zbyt mała, aby wierzyciel mógł być całkowicie zaspokojony. Wystarczy też, gdy osoby trzecie zgłosiły swe prawa do ruchomości komornikowi lub wierzycielowi. Nie wystarczy jednak, gdy dłużnik sam przy zajęciu oświadczył, że osobom trzecim służy prawo żądania zwolnienia ruchomości od egzekucji (art. 583, § 2)¹⁾.

Odebrania od dłużnika przysięgi wyjawienia może żądać tylko wierzyciel, mający prawomocny tytuł egzekucyjny. Jeżeli takich wierzycieli jest więcej, każdy może zgłosić wniosek o odebranie przysięgi.

Wykaz majątku ma obejmować wszystkie części składowe majątku dłużnika, wyszczególnione z osobną, nie wyłączając tych, które egzekucji nie podlegają. Ogólnikowe podanie, że dłużnik nie posiada majątku, podlegającego egzekucji, nie wystarcza. Zresztą o treści wykazu p. objaśn. do art. 624.

Sankcję karną na wypadek złożenia fałszywej przysięgi wyjawienia zawiera następujący

Art. 284 kod. karn.:

Kto przed właściwą władzą składa niezgodną z prawdą przysięgę, stwierdzającą jego stan majątkowy, podlega karze więzienia do lat 3 lub aresztu do lat 3.

Oprócz warunków, przepisanych w art. 621, § 1, musi być wniosek wierzyciela o złożenie przysięgi wyjawienia poparty prawomocnym tytułem egzekucyjnym. Nie wystarczy więc samo posiadanie tytułu wykonalnego, lecz potrzeba nadto, aby ten tytuł nie ulegał dalszemu zaskarżeniu. Tłumaczy się to tem, że stosowanie wobec dłużnika tego ostatecznego środka egzekucyjnego, jakim jest przysięga manifestacyjna, nie byłoby uzasadnione, dopóki z całą pew-

¹⁾ Inaczej Allerhand (II, 245), co jednak nie pokrywa się z brzmieniem ustawy.

nością nie jest wiadomem, czy wierzycielowi przysługuje wierzytelność, dla której prowadzi, względnie mógłby prowadzić egzekucję.

Stosownie do art. 621, § 2 nie będzie mógł żądać przysięgi wyjawienia wierzyciel, posiadający wyrok pierwszej instancji, któremu w myśl art. 355—358 k. p. c. (p. w objaśn. do art. 527) nadano rygor natychmiastowej wykonalności, albo wyrok sądu apelacyjnego, który w myśl art. 413, 414 k. p. c. (p. przy art. 527) jest natychmiast wykonalny, o ile od wyroku takiego służy w myśl art. 424, 425 k. p. c. kasacja. Nie można również żądać przysięgi wyjawienia na podstawie nieprawomocnego nakazu zapłaty, wydanego w postępowaniu nakazowem, choćby on w myśl art. 463 k. p. c. (p. w objaśn. do art. 527) nadawał się do egzekucji.

Wyrok sądu polubownego, jako niepodlegający zaskarżeniu, może stanowić podstawę do żądania przysięgi wyjawienia, o ile jest zaopatrzony klauzulą wykonalności (p. art. 501 k. p. c. w objaśn. do art. 527). To samo dotyczy ugody, zawartej przed sądem państwowym lub przed sądem polubownym.

Przepis art. 621, § 2 ma zastosowanie zarówno wtedy, gdy wierzyciel rozpoczął już prowadzić egzekucję, która nie doprowadziła lub przypuszczalnie nie doprowadzi do jego zaspokojenia, jak i wtedy, gdy zachodzą warunki żądania przysięgi manifestacyjnej bez rozpoczęcia egzekucji (art. 622).

Wobec wymogu prawomocnego tytułu egzekucyjnego żądać można przysięgi wyjawienia tylko w egzekucji stanowczej, niedopuszczalnym natomiast będzie żądanie jej w postępowaniu zabezpieczającym na podstawie tymczasowych zarządzeń.

Zażalenie po myśli art. 621, § 3 służy zarówno na postanowienie, którem dłużnikowi nakazano złożenie

przysięgi, jak i na postanowienie, którem nie uwzględniono wniosku wierzyciela o odebranie przysięgi.

Art. 622 (115).

Wierzyciel, choćby egzekucji z ruchomości dłużnika nie rozpoczął, może na podstawie tytułu wykonawczego żądać złożenia wykazu i przysięgi, jeżeli uprawdopodobni, że egzekucja z ruchomości nie da zaspokojenia jego należności.

Przysięga przed rozpoczęciem egzekucji.

W zasadzie może wierzyciel żądać odebrania od dłużnika przysięgi wyjawienia dopiero wtedy, gdy poprzednio co najmniej próbował bezskutecznie przeprowadzić egzekucję z ruchomego majątku dłużnika. Wyjątek od tej zasady wprowadza art. 622, pozwalając wierzycielowi żądać złożenia przysięgi nawet bez poprzedniej egzekucji, jeżeli tylko uprawdopodobni, że egzekucja z ruchomości dłużnika nie da zupełnego zaspokojenia.

W przedmiocie sposobu przeprowadzenia uprawdopodobnienia obowiązują następujące postanowienia

Art. 261 k. p. c.:

Zachowanie szczegółowych przepisów o postępowaniu dowodowym nie jest konieczne, ilekroć ustawy przewidują uprawdopodobnienie zamiast dowodu.

Z przytoczonego przepisu art. 261 k. p. c. wynika, że uprawdopodobnienia dostarczyć można zapomocą tych wszystkich środków, które służą do przeprowadzenia dowodu (świadkowie, biegli, dokumenty i t. d.), przyczem jednak zachowanie formalności, przepisanych dla postępowania dowodowego nie jest konieczne.

Uprawdopodobnienie, że egzekucja z ruchomości dłużnika nie da zaspokojenia należności wierzyciela, może polegać np. na wykazaniu, że na krótki czas

przedtem przeprowadzono bezskuteczną egzekucję z ruchomego majątku dłużnika.

Na podstawie art. 622 żądać można złożenia przysięgi już wtedy, gdy przy zajęciu ruchomości, przeprowadzonym dla innego wierzyciela, niż tego, który żąda wyjawienia majątku, osoba trzecia zgłosiła swe prawa własności do zajętych ruchomości, a od daty zajęcia dopiero krótki czas upłynął.

Ponieważ żądanie złożenia przysięgi manifestacyjnej w przypadku z art. 622 opiera się na uprawdopodobnieniu, że egzekucja byłaby bezskuteczną, przeto dłużnik może udaremnić takie żądanie, jeżeli wykaże przeciwieństwo tego, a więc że posiada taki majątek ruchomy, który starczy na zaspokojenie wierzyciela.

Również w przypadku z art. 622 nie potrzebuje wierzyciel wykazywać, ani twierdzić, że także egzekucja z nieruchomości, względnie z wierzytelności lub innych roszczeń majątkowych dłużnika nie dałaby całkowitego zaspokojenia. Wystarczy wykazać, że egzekucja z ruchomości pozostałaby bezskuteczną.

Art. 623 (116).

§ 1. Wniosek o nakazanie dłużnikowi złożenia wykazu i przysięgi sąd rozpoznaje na posiedzeniu niejawnym po wezwaniu i wysłuchaniu stron, jeżeli się stawią, a przysięgę odbierze po uprawnieniu się postanowienia.

§ 2. W wezwaniu do dłużnika będzie wymieniona treść przepisów o skutkach niestawiennictwa oraz o skutkach niezłożenia wykazu lub przysięgi, tudzież o skutkach odmowy odpowiedzi na zadane pytania.

Jakkolwiek z brzmienia art. 623, § 1 zdawałoby się wynikać, że sąd ma obowiązek w każdym wypadku

przed załatwieniem wniosku o odebranie przysięgi manifestacyjnej wysłuchać strony, to jednak wysłuchanie takie okaże się zbytecznym w razie, jeżeli już z samego wniosku okazuje się, iż jest on niedopuszczalny, bo np. wierzyciel przedkłada wykonalny, ale nieprawomocny tytuł egzekucyjny, albo nie próbował wcale prowadzić egzekucji przeciw dłużnikowi i nie twierdzi też, jakoby egzekucja nie rokowała widoków zaspokojenia (art. 621, 622) i t. d. W przypadkach takich wysłuchanie stron okaże się zbytecznym i wniosek należy odrzucić bez dalszych zarządzeń.

Jeżeli z treści wniosku okazuje się, że jest on dopuszczalny, sąd wyznaczy przed jego załatwieniem posiedzenie, na które wezwie wierzyciela i dłużnika. Jeżeli na posiedzeniu tem dłużnik zaprzeczy, jakoby miał obowiązek złożenia przysięgi, wierzyciel może ze swej strony przytoczyć wszystko, co dla poparcia wniosku uważa za wskazane.

Na posiedzeniu, wyznaczonem stosownie do art. 623, § 1, może się dłużnik jawić przez pełnomocnika. Może też nie jawić się wcale, lecz nadesłać np. pisemne oświadczenie na wniosek wierzyciela, albo nawet żadnego oświadczenia nie złożyć. W ostatnim wypadku należy przyjąć, że dłużnik zgadza się na złożenie przysięgi, oczywiście jeśli w wezwaniu na posiedzenie podano, że chodzi o wysłuchanie na wniosek o odebranie przysięgi manifestacyjnej.

Jeśli na posiedzeniu, wyznaczonem do wysłuchania stron, jawił się tylko sam dłużnik i przytoczył okoliczności, z których wynikałoby, że nie ma obowiązku złożenia przysięgi, a przeciwieństwo nie wynika ani z dołączonych ewentualnie do wniosku dokumentów, ani też z aktów komornika lub sądu, na które się wniosek powołuje, to wniosek o odebranie przysięgi należy załatwić odmownie.

Jeżeli przy wysłuchaniu stron złożono sprzeczne oświadczenia co do okoliczności, mających wpływ na obowiązek dłużnika do złożenia przysięgi, to sąd przed rozstrzygnięciem wniosku wierzyciela przeprowadzi ewentualne dochodzenia dla wyjaśnienia tych okoliczności.

Posiedzenie do złożenia wykazu majątku i przysięgi wyznaczyć należy dopiero po uprawomocnieniu się postanowienia, uwzględniającego wniosek wierzyciela. Jeżeli je wyznaczono wcześniej, a postanowienie, nakazujące złożenie przysięgi, nie uprawomocniło się aż do terminu posiedzenia, to posiedzenie należy z urzędu odwołać, gdyż odebranie przysięgi nie może się odbyć przed prawomocnością postanowienia, nakazującego jej złożenie.

Jeżeli dłużnik zaraz na posiedzeniu, wyznaczonem do wysłuchania stron, uzna postanowienie, nakazujące złożenie przysięgi, za prawomocne, to można od niego odebrać przysięgę na tem samem posiedzeniu.

O skutkach niestawiennictwa dłużnika do złożenia przysięgi oraz o skutkach niezłożenia wykazu i przysięgi p. art. 625 i 626.

Upředzenie dłużnika o skutkach niejawienia się na posiedzeniu, wyznaczonem do złożenia przysięgi, jako też o skutkach odmowy złożenia wykazu majątku lub przysięgi, nastąpić winno przy każdym wezwaniu na posiedzenie, wyznaczone do odebrania przysięgi, a w szczególności tak przy wyznaczeniu pierwszego posiedzenia, jak i przy wyznaczeniu nowego posiedzenia na skutek zgłoszenia się dłużnika po zwolnieniu go z zarządzonego poprzednio uwięzienia (art. 625, § 1), jak wreszcie przy wyznaczeniu posiedzenia dla zadania pytań dodatkowych po myśli art. 626, § 2. Również w wezwaniu na posiedzenie, przeznaczone do wysłuchania stron, poprzedzającego rozpoznanie wniosku o przysięgę manifestacyjną, na-

leży zwrócić dłużnikowi uwagę na te skutki, bo już na tem posiedzeniu może dojść do odebrania przysięgi w przypadku, gdy dłużnik uzna odrazu za prawomocne postanowienie, nakazujące mu złożenie przysięgi.

Ustawa nie mówi o tem, czy przytoczenie przepisów o skutkach niejawienia się do złożenia przysięgi i t. d. ma być szczegółowem, a mianowicie czy ma wymieniać czas trwania zagrożonego przymusu osobistego, czy też wystarczy ogólne zagrożenie przymusem osobistym. Należałoby wobec tego przyjąć, że to ostatnie wystarcza.

Przepis art. 623, § 2 nie jest obłożony żadną sankcją, wobec czego należy przyjąć, że jakkolwiek sąd ma bezwzględny obowiązek przestrzegania go, to jednak brak przytoczenia w wezwaniu na posiedzenie przepisów o skutkach niestawiennictwa i t. d. nie przeszkadza zastosowaniu tych skutków, jeżeli zajdą warunki, przewidziane w art. 625 i 626.

Art. 624 (117).

§ 1. W wykazie dłużnik powinien podać miejsce, w którym się znajduje jego mienie, oraz wskazać tytuły prawne i dowody, dotyczące wymienionych w wykazie wierzytelności i innych praw majątkowych.

Treść wykazu
majątku.

§ 2. Sąd oraz za jego zezwoleniem wierzyciel może zadawać dłużnikowi przed przysięgą pytania, zmierzające do wykrycia przedmiotów i praw, do których mogłaby być skierowana egzekucja.

W wykazie majątku winien dłużnik wymienić wszystkie części składowe swego majątku, nie wyłączając tych, które z pod egzekucji są wyjęte¹⁾.

Należy objąć wykazem tak majątek nieruchomy, jak i ruchomy, wszystkie wierzytelności i inne prawa majątkowe, przyczem każdy przedmiot majątkowy należy wyszczególnić z osobna. Przy rzeczach zmysłowych ma być nadto podane miejsce, w którym one się znajdują, a przy wierzytelnościach i innych prawach majątkowych ich wysokość, względnie wartość, tytuły prawne, na których się opierają, środki dowodowe na ich wykazanie i nazwiska osób, przeciw którym odnośnie wierzytelności czy prawa służą.

W braku jakichkolwiek pod tym względem postanowień należy przyjąć, że wykaz majątku może dłużnik przedłożyć tak na piśmie, jak i podać go ustnie, w którym to razie należy wykaz wciągnąć do protokołu posiedzenia²⁾.

Obowiązek dłużnika do wyjawienia swego majątku zgodnie z prawdą nie powinien sięgać tak daleko, aby to mogło narazić na odpowiedzialność karną jego samego lub najbliższe mu osoby, albo zmusić go do pogwałcenia tajemnicy zawodowej. W tym względzie należy w myśl art. 525 stosować analogicznie następujące przepisy

¹⁾ Nie można się zgodzić z zapatrywaniem Allerhanda (II, 249), jakoby w wykazie majątku nie trzeba podawać przedmiotów wyjętych od egzekucji, bo dłużnik nie jest powołany do oceny, czy dany przedmiot podlega egzekucji lub nie. Poza tem gdyby dłużnik obowiązany był wykazać tylko te przedmioty majątkowe, które jego zdaniem podlegają egzekucji, nie mógłby ani sąd, ani wierzyciel mieć nigdy pewności, że wykaz majątku jest zupełny, a zastosowanie sankcji karnej za złożenie fałszywej przysięgi wyjawienia byłoby niemal całkowicie uniemożliwione.

²⁾ Nie znajduje oparcia w przepisach ustawy zapatrywanie Allerhanda (II, 249), jakoby wykazu majątku nie można zeznać do protokołu, lecz należało go koniecznie przedłożyć na piśmie.

Art. 285, 329 k. p. c.:

Art. 285. § 1. Nikt nie ma prawa odmówić zeznań w charakterze świadka, z wyjątkiem małżonków stron, ich wstępnych, zstępnych i rodzeństwa, powinowatych w tym samym stopniu oraz osób, pozostających ze stronami w stosunku przysposobienia, chyba że chodzi o udowodnienie praw stanu. Prawo odmowy zeznań ze strony małżonków i powinowatych trwa i po ustaniu małżeństwa.

§ 2. Świadek może odmówić odpowiedzi na zadane mu pytania, gdyby zeznanie mogło narazić go lub jego bliskich, wymienionych w paragrafie poprzedzającym, na odpowiedzialność karną, hańbę lub dotkliwą i bezpośrednią szkodę majątkową, albo gdyby zeznanie miało być połączone z pogwałceniem istotnej tajemnicy zawodowej.

Art. 329. Do przesłuchania, przysięgi stron i uprzedzenia o karalności fałszywych zeznań pod przysięgą, mają zastosowanie odpowiednie przepisy o świadkach, wszakże przepisy o środkach przymusowych nie będą względem stron stosowane.

W myśl przytoczonych przepisów k. p. c. dłużnik może odmówić wyjawienia takich części majątku, których wyjawienie jego lub osoby w art. 285, § 1 k. p. c. wymienione naraziłoby na odpowiedzialność karną (np. posiadanie broni zakazanej) lub na hańbę albo byłoby połączone z naruszeniem tajemnicy zawodowej. Powinien jednak, składając wykaz majątku, oświadczyć, że pewne przedmioty zamileza, z naprowadzonych tu przyczyn.

Nie zwalnia dłużnika od wyjawienia majątku okoliczność, że mogłoby mu to przynieść uszczerbek majątkowy, bo celem przysięgi manifestacyjnej jest właśnie wydobycie majątku dłużnika na jaw i umożliwienie przeznaczenia go na zaspokojenie wierzycieli, w czym już z natury rzeczy mieści się uszczerbek majątkowy.

Oprócz danych, wymienionych w art. 624, § 1, może sąd i wierzyciel zadawać dłużnikowi pytania także o inne szczegóły, przyczem jednak granicą tych pytań ma być ich cel, którym jest wykrycie majątku, podle-

gającego egzekucji. Pamiętać również należy o tem, że przysięga manifestacyjna ma ujawnić majątek, jaki dłużnik w danej chwili posiada, a więc nie można np. zobowiązywać dłużnika pod przysięgą, że doniesie również o majątku, jakiby w przyszłości uzyskał.

Przysięgą wyjawienia mogą być objęte np. okoliczności, któremi stwierdzić można, że dokonana przez dłużnika sprzedaż majątku jest nieważna lub ulega zaczepieniu.

Z przepisu art. 624, § 2 wynika, że na posiedzenie, przeznaczone do złożenia przysięgi, należy obok dłużnika wezwać także wierzyciela, na wniosek którego nakazano złożenie przysięgi.

Art. 625 (118) ¹⁾.

§ 1. Jeżeli dłużnik bez usprawiedliwiającej go przyczyny nie stawił się do złożenia wykazu i przysięgi, albo, stawiwszy się, wykazu nie złożył, bądź odmówił odpowiedzi lub złożenia przysięgi, sąd na wniosek wierzyciela zastosuje do dłużnika przymus osobisty według odpowiednich przepisów kodeksu niniejszego oraz zagrozi mu dalszym przymusem na przypadek, gdyby w ciągu tygodnia po zwolnieniu nie dopełnił włożonego na niego obowiązku.

§ 2. Przepisy te stosuje się również w dalszem postępowaniu.

¹⁾ Tekst pierwotny art. 118, § 1 opiewał: „Jeżeli dłużnik bez usprawiedliwiającej go przyczyny nie stawił się do złożenia wykazu i przysięgi, albo, stawiwszy się, wykazu nie złożył, bądź odmówił odpowiedzi lub złożenia przysięgi, sąd na wniosek wierzyciela zastosuje do dłużnika przymus osobisty według odpowiednich przepisów prawa niniejszego oraz zagrozi mu dalszym przymusem na przypadek, gdyby w ciągu tygodnia po zwolnieniu nie dopełnił włożonego na niego obowiązku“.

§ 3. Przymus osobisty na podstawie każdego poszczególnego postanowienia nie może trwać dłużej niż dwa tygodnie, ogólny zaś czas trwania przymusu nie może przewyższać sześciu miesięcy.

§ 4. Na postanowienie sądu służy zażalenie.

Na posiedzeniu, wyznaczonem do odebrania przysięgi, nie może dłużnik podnosić zarzutów, które przysięgę czynią rzekomo niedopuszczalną, gdyż do podniesienia takich zarzutów służy posiedzenie, wyznaczone po myśli art. 623, a posiedzenie do odebrania przysięgi wyznaczone zostaje dopiero po prawomocnem oddaleniu tych zarzutów.

Narówni z odmową złożenia przysięgi należy uważać, jeżeli dłużnik prosił o odroczenie posiedzenia do złożenia przysięgi, prośbie tej jednak sąd odmówił, a dłużnik mimo to na posiedzeniu się nie jawił albo przysięgi nie złożył.

Zastosowanie wobec dłużnika przymusu osobistego po myśli art. 625 nie może nastąpić z urzędu, lecz tylko na wniosek wierzyciela, który żądał odebrania przysięgi. W braku odmiennych zastrzeżeń należy przyjąć, że wierzyciel może już z wnioskiem o odebranie przysięgi połączyć wniosek o zastosowanie przymusu na wypadek zajścia okoliczności, uzasadniających zastosowanie go w myśl art. 625, § 1.

Wniosek o zastosowanie wobec dłużnika przymusu osobistego celem wymuszenia wyjawienia majątku pod przysięgą nie musi być postawiony na posiedzeniu, wyznaczonem do wyjawienia majątku, lecz można go podać także w stosownym do okoliczności czasie po tem posiedzeniu.

Ustawa nie ogranicza wprawdzie wyraźnie wierzyciela pod względem czasu, w ciągu którego może on zgłosić wniosek o zastosowanie wobec dłużnika

przymusu osobistego w razie zajścia okoliczności w art. 625, § 1 wymienionych, atoli należy przyjąć, że wniosek taki nie odniesie skutku, jeśli go postawiono dopiero po upływie czasu, przez jaki w ogólności trwać może przymus, t. j. po upływie sześciu miesięcy od chwili, gdy wierzyciel dowiedział się o okolicznościach, uzasadniających zastosowanie przymusu. Skutki nieposłuszeństwa dłużnika nie mogą bowiem działać bez żadnego ograniczenia w czasie.

Jeżeli wierzyciel na posiedzeniu, wyznaczonem do złożenia przysięgi, nie był obecny, a dłużnik albo nie jawił się bez usprawiedliwienia na tem posiedzeniu, albo odmówił złożenia wykazu lub przysięgi, albo wreszcie odmówił odpowiedzi na poszczególne pytania, to o zdarzeniach tych należy następnie zawiadomić wierzyciela, aby mu umożliwić zgłoszenie wniosku o zastosowanie przymusu osobistego, o ile oczywiście wniosku takiego nie postawiono już wcześniej.

Jeżeli na posiedzeniu, wyznaczonem do złożenia przysięgi, nikt się nie jawił, to wierzyciel może żądać tylko zastosowania wobec dłużnika przymusu osobistego, nie zaś wyznaczenia ponownego posiedzenia do przysięgi. Jeżeli dłużnik jawi się w wyznaczonym dniu, lecz po godzinie, na którą odebranie przysięgi wyznaczono, natenczas należy dopuścić dłużnika do przysięgi tylko w tym wypadku, jeżeli i wierzyciel o oznaczonej godzinie się nie jawił, gdyż przyjmuje się w tym wypadku, że wierzyciel zrzeka się swego prawa zapytywania dłużnika. Jeżeli wierzyciel na czas się jawił, należy go zapytać, czy na wypadek, gdyby dłużnik później nadszedł, zgadza się, aby w jego nieobecności odebrano od dłużnika przysięgę. Gdy wierzyciel się na to zgadza, odbiera się później od dłużnika przysięgę; jeżeli natomiast wierzyciel nie

godzi się na to i obstaje przy swem prawie pytania, natenczas może postawić wniosek o zastosowanie przymusu osobistego, chyba że dłużnik z nim razem zjawi się później do złożenia przysięgi.

Jeżeli dłużnik po zwolnieniu go, zarządzeniem w myśl art. 625, § 1, nie zgłosi w ciągu tygodnia gotowości złożenia przysięgi, albo zgłosiwszy ją, odmówi następnie na wyznaczonem w tym celu posiedzeniu złożenia przysięgi lub też na posiedzeniu tem się nie jawi, to następnie zastosowanie przymusu osobistego nastąpić może tylko na ponowny wniosek wierzyciela. Wniosek poprzednio postawiony odnosi się bowiem tylko do pierwszego zastosowania tego przymusu.

Aby wierzycielowi umożliwić zgłoszenie wniosku o ponowne zastosowanie przymusu osobistego, należy go zawiadomić o tem, że dłużnik mimo upływu tygodnia od zwolnienia go nie zgłosił gotowości złożenia przysięgi.

Sąd nie zarządzi ponownego wykonania przymusu po myśli art. 625, § 1 in fine, jeżeli w ciągu tygodnia po zwolnieniu z poprzednio zarządzonego przymusu dłużnik nie złożył wprawdzie przysięgi, ale zgłosił gotowość jej złożenia, sąd zaś wyznaczył posiedzenie do odebrania przysięgi na czas późniejszy. Dłużnik bowiem uczynił zadość obowiązkowi, wyrażonemu w art. 625, § 1 in fine, jeżeli w terminie tygodniowym od zwolnienia zgłosił gotowość złożenia przysięgi, a złożenie jej nie nastąpiło w tym terminie z przyczyn od niego niezależnych.

Do wykonania przymusu osobistego, przewidzianego w art. 625, należy stosować odpowiednio przepisy art. 823—831.

W każdym poszczególnem zarządzeniu wykonania przymusu należy zarazem zagrozić dłużnikowi dalszym przymusem na wypadek niezłożenia przysięgi w ciągu tygodnia po zwolnieniu. Co do zagrożeń

w wezwaniach na posiedzenie, wyznaczone do złożenia przysięgi, p. art. 623 i objaśn. do niego.

Po upływie czasu zastosowania przymusu, orzeczonego w każdym poszczególnym zarządzeniu, należy dłużnika z urzędu zwolnić.

Do czasokresu sześciu miesięcy, przez który w myśl art. 625, § 3 trwać może przymus osobisty, liczy się tylko czas faktycznego uwięzienia, natomiast nie wlicza się do niego przerw między jednym a drugim uwięzieniem.

Zażalenie po myśli art. 625, § 4 służy dłużnikowi na postanowienie, którem zarządzono zastosowanie przymusu osobistego, zaś wierzycielowi na postanowienie, którem wniosкови jego o zastosowanie przymusu odmówiono. Wierzyciel może się żalić również na postanowienie, zarządzające zastosowanie przymusu, jeżeli w tem postanowieniu nie uwzględniono w całości jego wniosku (np. zarządzono wykonanie przymusu przez czas krótszy, niż wierzyciel żądał).

Art. 626 (119).

§ 1. W czasie trwania przymusu osobistego dłużnik może domagać się stawienia go przed sąd celem złożenia wykazu i przysięgi. Sąd, nie wzywając wierzyciela, niezwłocznie przyjmie wykaz i odbierze przysięgę, poczem zwolni dłużnika.

§ 2. Wierzyciel, który nie był obecny przy tych czynnościach, może żądać ponownego wezwania dłużnika celem zadania mu pytań, zmierzających do wykrycia przedmiotów, do których mogłaby być skierowana egzekucja. Niestawiennictwo dłużnika lub odmowa odpowiedzi pociąga za sobą skutki, wymienione w artykule poprzedzającym.

Przepis art. 626 ma zastosowanie nietylko wtedy, gdy dłużnika już osadzono pod zamknięciem, ale

Złożenie przysięgi w czasie trwania przymusu.

i wtedy, gdy dłużnik zaraz przy przystąpieniu do wykonania przymusu, zanim go zamknięto, zażąda doprowadzenia do sądu celem złożenia przysięgi. Należy go wówczas, o ile przytrzymanie ma miejsce w godzinach urzędowania sądu, doprowadzić do sądu, a po złożeniu przysięgi zwolnić.

O złożeniu przysięgi przez uwięzionego dłużnika w nieobecności wierzyciela należy zawiadomić tego ostatniego, aby mu dać możność żądania wyznaczenia nowego posiedzenia w celu zadania dłużnikowi pytań, które zdaniem wierzyciela mogą doprowadzić do wykrycia majątku, podlegającego egzekucji.

Potrzeba wyznaczenia nowego posiedzenia dla zadania pytań dodatkowych odpada, jeżeli wierzyciel czy to z własnej inicjatywy, czy też na skutek wezwania (p. niżej) był obecny przy złożeniu wykazu i przysięgi przez uwięzionego dłużnika i mógł mu zadawać pytania.

Jeżeli dłużnik uwięziony zażąda doprowadzenia do sądu w celu złożenia wykazu i przysięgi, a natychmiastowe (np. telefoniczne) wezwanie wierzyciela jest możliwe, to należy go wezwać, aby był obecny przy złożeniu wykazu i przysięgi, gdyż w ten sposób można uniknąć wyznaczenia nowego posiedzenia celem zadania dodatkowych pytań. Jeżeli wierzyciel w razie takiego wezwania zrezygnuje ze swej obecności przy odebraniu przysięgi, to nie ma już prawa żądać wyznaczenia nowego posiedzenia, jeżeli zaś, nie zrzekając się obecności, oświadczy, że nie może się natychmiast stawić i niestawiennictwo usprawiedliwi, to zachowuje prawo żądania wyznaczenia nowego posiedzenia dla zadania pytań dodatkowych.

Na posiedzeniu, wyznaczonem po myśli art. 626, § 2 do zadania pytań dodatkowych, nie odbiera się od dłużnika nowej przysięgi, lecz tylko zwraca mu się uwagę, że odpowiedzi jego pozostają pod sankcją

złożonej poprzednio przysięgi i przypomina skutki złożenia fałszywej przysięgi.

Zastosowanie wobec dłużnika przymusu osobistego na podstawie postanowienia, zawartego w końcowym zdaniu § 2 art. 626, nie może również nastąpić z urzędu, lecz tylko na wniosek wierzyciela, który żądał wyznaczenia nowego posiedzenia dla zadania pytań dodatkowych.

Art. 627 (120).

Ponowne
złożenie
przysięgi.

Dłużnik, który złożył przysięgę lub odbył przymus osobisty w ciągu sześciu miesięcy, obowiązany jest do złożenia nowej przysięgi na żądanie tego samego lub innego wierzyciela tylko wtedy, gdy wierzyciel uprawdopodobni, że dłużnik nabył później majątek, do którego może być skierowana egzekucja, albo gdy od czasu złożenia przysięgi lub odbycia przymusu osobistego upłynął okres lat pięciu.

Okoliczność, że dłużnik przysięgę wyjawienia już raz złożył, należy w każdym okresie nowego, czy to przez tego samego, czy przez innego wierzyciela wdrożonego postępowania manifestacyjnego, uwzględnić z urzędu. Fakt, że dłużnik taki przez nieświadomość lub niedbalstwo dopuścił do tego, że ponowne polecenie złożenia przysięgi urosło w moc prawną, nie może mieć żadnych skutków prawnych. Jeżeli okoliczność, że przysięgę manifestacyjną już złożono, wyjdzie na jaw jeszcze przed nowem do złożenia przysięgi wyznaczonem posiedzeniem, natenczas posiedzenie należy odwołać i wierzyciela zawiadomić, że wobec przepisu art. 627 do jego wniosku przychylić się nie można.

We wniosku o odebranie nowej przysięgi, posta-

wionym przed upływem pięciu lat, nie wystarczy twierdzić, że dłużnik nabył nowy majątek, lecz należy okoliczność tę uprawdopodobnić.

Co do sposobu uprawdopodobnienia p. art. 261 k. p. c. przy art. 622. W myśl powołanego przepisu uprawdopodobnienie można prowadzić zapomocą tych wszystkich środków, zapomocą których prowadzi można dowód (dokumenty, świadkowie, biegli, nacownia sądowa), a tylko sąd nie jest przytem związany przepisami k. p. c. o postępowaniu dowodowem. Może więc np. przesłuchać świadków i biegłych bez przysięgi, nie potrzebuje zachowywać formalności przy ich przesłuchaniu i t. d. Uprawdopodobnienie może też być dostarczone w inny sposób, niż zapomocą środków dowodowych, przewidzianych w k. p. c.

Jeżeli wierzyciel wykaże, że dłużnik, który w czasie złożenia pierwszej przysięgi był bez zajęcia, uzyskał następnie stanowisko, do którego przywiązane są znaczniejsze dochody (np. lekarza, adwokata i t. p.), to uprawdopodobnienie nabycia majątku należy uważać za dostarczone.

Jeżeli wierzyciel uprawdopodobni, że dłużnik nabył później majątek, podlegający egzekucji, natenczas na wniosek jego o odebranie przysięgi wyjawienia, zgłoszony przed upływem lat pięciu od czasu złożenia przysięgi lub ukończenia przymusu osobistego, należy zarządzić ponowne wysłuchanie stron w myśl art. 623. Wysłuchanie takie należy również zarządzić, jeżeli wniosek o nową przysięgę postawiono po upływie lat pięciu od złożenia poprzedniej przysięgi lub ukończenia uwięzienia.

Po upływie dłuższego okresu czasu, niż lat pięć, można żądać złożenia nowej przysięgi wyjawienia nawet bez uprawdopodobnienia późniejszego nabycia majątku.

A contrario z przepisu, zawartego w zdaniu pierwszym art. 627, należy wnosić, że jeżeli dłużnik odmówił poprzednio złożenia przysięgi, ale nie był z tego powodu zamknięty przez pełne sześć miesięcy, to bez względu na to, czy po ostatniem zamknięciu nabył majątek, czy też od tego zamknięcia upłynęło już pięć lat, nie można postępowania manifestacyjnego rozpocząć na nowo, lecz można jedynie kontynuować poprzednie postępowanie t. j. wierzyciel może postawić wniosek o wykonanie przymusu, zagrożonego przy ostatniem zamknięciu. Nie stanowi przytem różnicy, czy nowy wniosek pochodzi od tego samego wierzyciela, który poprzednio żądał przysięgi, czy też od innego.

Z uwagi na przepis art. 627 nakazuje art. IX p. w. p. e. prowadzenie osobnego wykazu osób, które już raz złożyły przysięgę wyjawienia, pozostawiając oznaczenie sposobu prowadzenia tego wykazu rozporządzeniu Ministra Sprawiedliwości. Odnośne postanowienia w tym przedmiocie zawarte są w przepisach §§ 88—90 reg. cyw. (p. w dodatku I).

Art. 628 (121).

Uwolnienie
osób będących
pod opieką.

Nie składa wykazu majątku i przysięgi osoba, znajdująca się pod opieką. Obowiązek ten ciąży na opiekunie.

Przepisu art. 628 nie można stosować bez zastrzeżeń w tych przypadkach, w których osoba, znajdująca się pod opieką, posiada częściowo zdolność do działań prawnych i do rozporządzania pewnymi częściami swego majątku. W takich przypadkach bowiem opiekun może nie mieć wiadomości o majątku, pozostawionym pupilowi do swobodnego rozporządzania, a zato osoba, pozostająca pod opieką, mogłaby co do tego majątku udzielić informacji. Należy tedy

w tych przypadkach pozostawić uznaniu sądu, czy wykaz majątku i przysięga mają być odebrane od opiekuna, czy też od osoby, pozostającej pod opieką, czy wreszcie od obu. Oczywiście, jeżeli sąd postanowił odebrać przysięgę od opiekuna albo od pupila, albo od jednego i drugiego, to każdy z nich obowiązany jest wyjawić cały majątek dłużnika, o którym mu wiadomo, a nie tylko te jego części, któremi sam rozporządza¹⁾, względnie zarządza, bo wybór tej lub innej osoby do złożenia wykazu i przysięgi nie może mieć wpływu na treść wykazu majątku, która w myśl art. 621 obejmować ma cały majątek dłużnika.

Jakkolwiek w art. 628 mowa jest tylko o osobach znajdujących się pod opieką, należy przepis ten stosować także do osób, które oddano pod kuratelę, albowiem stanowisko prawne jednych i drugich jest zupełnie podobne. Rzecz jasna, że i tu zastosowanie przepisu art. 628 możliwe jest tylko z zastrzeżeniami, przedstawionymi wyżej co do osób, pozostających pod opieką.

Ustawa nie wspomina o przypadkach, w których dłużnik nie pozostaje wprawdzie pod opieką, ale z innych przyczyn jest ograniczony w zarządzie majątkiem i wskutek tego ma do zarządu dodaną inną osobę. Ponieważ w takich wypadkach zależeć będzie od okoliczności, czy cel przysięgi manifestacyjnej może być pewniej i łatwiej osiągnięty przez odebranie przysięgi od samego dłużnika, czy też od osoby,

¹⁾ Nie można więc uznać za trafne zapatrywania Allerslanda (II, 254), jakoby osoba, pozostająca pod opieką, obowiązana była do wyjawienia tylko tych części majątku, któremi sama rozporządza, bo kwestja, kto w konkretnym przypadku ma złożyć wykaz i przysięgę, nie ma nic wspólnego z kwestją, co ten wykaz ma zawierać, a celem przysięgi manifestacyjnej jest ujawnienie całego majątku dłużnika, bez względu na ewentualne ograniczenia dłużnika w rozporządzeniu tym majątkiem.

dodanej mu do zarządu majątku, przeto przyjąć należy, że sąd nałoży obowiązek złożenia przysięgi na tego, kto jego zdaniem może udzielić dokładniejszych wyjaśnień co do stanu majątkowego dłużnika. Może też nałożyć go tak na dłużnika, jak i na dodaną mu osobę, jeżeli jest zdania, że tylko odebranie przysięgi od obu tych osób może doprowadzić do całkowitego wykrycia majątku (analogja z art. 324 k. p. c.).

Jeżeli dłużnikiem jest osoba prawna, to przysięgę wyjawienia odebrać należy od osoby, do której należy zarząd majątkiem tej osoby prawnej. Jeżeli zarządców jest więcej, sąd oceni według swego uznania, czy przysięgę złożyć mają wszyscy, czy tylko niektórzy z nich i którzy.

Gdy dłużnikiem jest spółka komandytowa, obowiązek złożenia przysięgi wyjawienia można nałożyć tylko na niektórych lub wszystkich spółników osobiście odpowiedzialnych, gdyż do nich zarząd majątkiem spółki należy.

W tych przypadkach, w których możliwe jest odebranie przysięgi od kilku osób, podstawy do oceny, od której z nich należy odebrać przysięgę, dostarczy sądowi wniosek wierzyciela i wysłuchanie stron, zarządzane przed rozpoznaniem wniosku po myśli art. 623.

Rozdział II.

Egzekucja z wierzytelności pieniężnych i innych praw majątkowych.

Przez wierzytelności pieniężne projekt rozumie prawa, z mocy których osoba trzecia obowiązana jest zapłacić dłużnikowi pewną sumę pieniężną; prawny charakter tego obowiązku osoby trzeciej jest obojętny, może to więc być obowiązek, wypływający tak dobrze z tytułu obligacyjnego, jak spadkowego lub rzeczowego (np. obowiązek płacenia sumy pieniężnej z tytułu renty pieniężnej, wciągniętej do księgi hipotecznej). Mianem „innych praw majątkowych” projekt

obejmuje wszystkie prawa majątkowe poza ruchomościami, nieruchomościami i wierzytelnościami pieniężnymi. Może to być prawo, z mocy którego osoba trzecia ma dłużnikowi wydać ruchomość lub nieruchomość, albo dłużnik ma prawo do pewnej części w podziale majątku, ale może być to także prawo polowania, rybołówstwa, prawo, wynikające z akcji, krótko mówiąc każde prawo obligacyjne, spadkowe, czy rzeczowe, poza prawem własności ruchomości lub nieruchomości i poza wierzytelnością pieniężną.

Projekt dzieli wierzytelności i inne prawa majątkowe stosownie do różnych sposobów, jakimi można nimi dysponować, i w konsekwencji różnych sposobów, jakimi można je zająć, na trzy grupy, a mianowicie: wierzytelności, związane z posiadaniem dokumentu, dalej wierzytelności i prawa, zabezpieczone hipotecznie i wreszcie zwyczajne wierzytelności i prawa, a więc takie, które ani nie są związane z posiadaniem dokumentu, ani nie są zabezpieczone hipotecznie.

Dokumenty, z którymi prawo jest związane, dzielimy w ogólności na trzy grupy: papiery na okaziciela, dokumenty imienne i dokumenty, które mogą być przenoszone przez indos. Wspólnym ich znamieniem jest to, że tylko posiadacz dokumentu może prawo swe wykonać; tem, co ich odróżnia, jest odmienny sposób ich przenoszenia i odmiennie skutki przeniesienia.

Papiery na okaziciela są to dokumenty, których posiadanie samo przez się uprawnia posiadacza i obowiązuje dłużnika do spełnienia obowiązku, dokumentem stwierdzonego. Przeniesienie prawa odbywa się przez przeniesienie własności dokumentu i nadaje prawa samoistne, w treści dokumentu wskazane.

Przez dokumenty imienne rozumiemy dokumenty, wystawione na nazwisko pewnej oznaczonej osoby, jeżeli prawo jest z dokumentem tak ściśle związane, że osoba uprawniona tylko za równoczesnym wręczeniem dokumentu może żądać od dłużnika spełnienia obowiązku, w dokumencie wskazanego. Przejście prawa odbywa się przez cesję lub inny akt (np. spadek) oraz przez nabycie własności dokumentu.

Cechą dokumentów, które mogą być indosowane, jest to, że dokumenty te wystawione są na nazwisko pewnej oznaczonej osoby i że przejście prawa może być dokonane przez indos, połączony z przeniesieniem własności dokumentu, dalszą zaś cechą to, że dłużnik, który płaci posiadaczowi dokumentu, ma zawsze obowiązek badania jego legitymacji.

Rozważając pytanie, jak ma być prowadzona egzekucja z wierzytelności i praw, związanych z posiadaniem dokumentu, należy wyjść z założenia, że egzekucja powinna jaknajmniej dotykać praw i interesów osób trzecich, że zatem wszędzie, gdzie to jest możliwe, należy przy zrealizowaniu zajętego prawa przenosić prawa nie samoistne, lecz pochodne, a to jest właśnie możliwe przy prawach, związanych z dokumentem imiennym lub dokumentem indosowanym. Z tej przyczyny projekt nie traktuje praw, z takimi dokumentami związanych, jako ruchomości, lecz jako jedną z grup wierzytelności pieniężnych i innych praw majątkowych. Praktyczną konsekwencją tego stanowiska jest podanie tych praw przepisowi, według którego zrealizowanie zajętego prawa następuje tą drogą, że wierzyciel uzyskuje prawo wykonania wszelkich uprawnień dłużnika celem poszukiwania zajętej sumy lub zajętego świadczenia. Inaczej uregulowana jest egzekucja z papierów na okaziciela, gdyż tu nabywca papieru uzyskuje zawsze prawa samoistne, prawa, wynikające z treści tego papieru, i z tej przyczyny może zawsze wykonywać tylko własne prawa, nie zaś prawa dłużnika; to uzasadnia traktowanie tych papierów jako ruchomości.

Cecha charakterystyczna wierzytelności i praw majątkowych, zabezpieczonych hipotecznie, oraz wierzytelności i praw zwyczajnych, w stosunku do praw związanych z posiadaniem dokumentu, jest jasna i nie wymaga uzasadnienia.

Odpowiednio do prawnego charakteru każdej z powyższych grup wierzytelności i praw, odmienne musi być ich zajęcie. (Uz. og. 22).

Wierzytelnością pieniężną jest wierzytelność, której przedmiotem jest świadczenie oznaczonej sumy pieniężnej. Nie stanowi przytem różnicy, czy chodzi o walutę krajową, czy zagraniczną, czy przedmiotem wierzytelności są pieniądze, będące w obiegu w ogólności, czy też dostarczenie monet określonego rodzaju. Przez „inne prawa majątkowe“ w znaczeniu art. 629 i n. k. p. c. rozumieć należy wszystkie te prawa oprócz wierzytelności pieniężnych, z mocy których osobie uprawnionej przypadają pewne korzyści majątkowe. Bez znaczenia jest przytem, czy prawu majątkowemu pewnej osoby odpowiada pewien okre-

ślony obowiązek innej osoby, czy też osoby zobowiązanej w ścisłym znaczeniu wogóle niema. Takimi „innymi prawami majątkowymi“ są np. prawa, z mocy których osoba uprawniona może się domagać od innej osoby oddania rzeczy ruchomych lub nieruchomości. odstąpienia wierzytelności pieniężnej i t. d., dalej prawo użytkowania, prawo polowania, rybołówstwa, różne rodzaje uprawnień przemysłowych i t. d. Z praw majątkowych nie podlegają egzekucji te, które nie dadzą się przenieść na inne osoby, bo ta właśnie ich właściwość wyklucza uzyskanie z nich środków do zaspokojenia wierzyciela.

Egzekucja z wierzytelności pieniężnych i innych praw majątkowych odbywa się przez ich zajęcie i realizację. Zajęcie składa się z dwóch aktów, a mianowicie z zakazu, skierowanego do dłużnika, że nie wolno mu zajętej wierzytelności lub innego prawa majątkowego realizować, ani wogóle niem rozporządzać w taki sposób, któryby stał na przeszkodzie zaspokojeniu się z niego wierzyciela i z wezwania, skierowanego do dłużnika zajętej wierzytelności lub prawa (poddłużnika, trzeciego dłużnika), aby należnego od niego świadczenia nie uiszczal dłużnikowi egzekwowanemu (art. 631). Z wezwaniem tem łączy się zarazem wezwanie do złożenia oświadczenia co do bliższych danych, dotyczących zajętej wierzytelności lub prawa. Jeżeli wierzytelność lub inne prawo majątkowe jest związane z posiadaniem dokumentu, to zajęcie odbywa się przez odebranie odnośnego dokumentu dłużnikowi, względnie innej osobie, która godzi się na jego wydanie (art. 639). Zajęcia wierzytelności lub innych praw majątkowych, zabezpieczonych wpisem hipotecznym, dokonywa się przez odpowiedni wpis w księdze hipotecznej (art. 647).

Z zajęciem łączyć się mogą (ale nie muszą) jeszcze niektóre inne czynności. Jeżeli wierzyciel chce, aby

ich dokonano, musi zgłosić w tym kierunku wyraźny wniosek. Do czynności takich należy np. sporządzenie opisu zajętego prawa majątkowego (art. 634), odebranie dłużnikowi dokumentów, stanowiących dowód zajętej wierzytelności lub prawa (art. 638), zawiadomienie o zajęciu poręczyciela i właściciela przedmiotu, na którym zajęta wierzytelność lub prawo zabezpieczone jest zastawem (art. 646).

Zajęcie uważa się za dokonane z chwilą doręczenia wezwania (o którym wyżej) dłużnikowi zajętej wierzytelności lub prawa (art. 631, § 3), a jeżeli takiego dłużnika nie ma, z chwilą doręczenia zakazu (wyżej omówionego) dłużnikowi egzekwowanemu (art. 633). Tam, gdzie do skuteczności zajęcia potrzebne jest w zasadzie doręczenie wezwania poddłużnikowi, powstają jednak jego skutki nawet bez tego doręczenia, o ile tylko zawiadomienie o zajęciu doręczono jednej z osób, biorących udział w czynności prawnej, dotyczącej odnośnej wierzytelności lub prawa, a kontrahent tej osoby o tem wiedział (art. 632). Przy wierzytelnościach lub prawach majątkowych, związanych z posiadaniem dokumentu, zajęcie staje się dokonaniem z chwilą odebrania dokumentu, do którego przywiązana jest wierzytelność lub prawo (art. 639).

Skutki zajęcia wierzytelności lub innego prawa majątkowego są te same, co przy zajęciu ruchomości. Wierzyciel egzekwujący uzyskuje mianowicie prawo zaspokojenia się z zajętej wierzytelności lub prawa. W tym celu daje mu ustawa z mocy samego zajęcia upoważnienie do wykonania wszelkich praw, jakie służą dłużnikowi egzekwowanemu wobec zajętej wierzytelności lub prawa (art. 637). Może więc wierzyciel egzekwujący na podstawie samego zajęcia upomnieć poddłużnika o zapłatę, wypowiedzieć dług, dochodzić zajętej wierzytelności sędownie lub na innej drodze

i t. d. Osobnego upoważnienia do wykonania tych czynności nie potrzebuje, a jedynie w celu łatwiejszego wykazania swej legitymacji do podjęcia ich może żądać od komornika odpowiedniego zaświadczenia (art. 637, § 2).

Sposób realizacji zajętej wierzytelności lub prawa zależy od ich rodzaju t. j. od rodzaju świadczenia, stanowiącego ich przedmiot. Jeżeli chodzi o wierzytelności, mające za przedmiot świadczenie oznaczonej sumy pieniężnej, to realizacja ich polegać będzie na samem ściągnięciu, bo z tą chwilą wierzyciel egzekwujący może już otrzymać zaspokojenie ze ściągniętych pieniędzy. Jeżeli natomiast przedmiotem zajętego prawa jest inne świadczenie, niż suma pieniężna, to realizacja takiego prawa musi z natury rzeczy obok wydobycia świadczenia objąć jeszcze dalsze stadjum, a mianowicie spieniężenie tego świadczenia, bo dopiero z uzyskanych w ten sposób pieniędzy może być wierzyciel egzekwujący zaspokojony. Co do tego dalszego stadjum postępowania realizacyjnego, polegającego na spieniężeniu przedmiotu zajętej wierzytelności lub prawa, to stosuje się ono do rodzaju tego przedmiotu. Jeżeli więc z mocy zajętego prawa ma być dłużnikowi wydana rzecz ruchoma, to po jej wydaniu komornikowi dalsza egzekucja prowadzona będzie według przepisów o egzekucji z ruchomości (art. 642). Jeżeli z mocy zajętego prawa wydana ma być dłużnikowi nieruchomości, to po jej wydaniu wierzyciel prowadzić może dalszą egzekucję albo przez sprzedaż tej nieruchomości, albo przez jej zarząd przymusowy (art. 643). Jeżeli przedmiotem zajętego prawa jest część idealna jakiejś masy majątkowej, to po ukończeniu działu tej masy z pośród przedmiotów majątkowych, przypadłych dłużnikowi, ma wierzyciel wybrać te, z których chce dalej prowadzić egzekucję, poczem dalsza egzekucja stosować

się będzie do rodzaju wybranych przezeń przedmiotów (art. 644). Oprócz powyższych, z natury przedmiotu wynikających, sposobów realizacji zajętych praw może być w pewnych przypadkach zarządzona realizacja przez zarząd przymusowy lub sprzedaż zajętego prawa. Ten sposób realizacji może być jednak stosowany tylko do innych praw majątkowych, a nigdy do wierzytelności pieniężnych. Nadto nie można go stosować w tych przypadkach, w których byłoby to połączone ze znaczną szkodą dłużnika (art. 652).

Właściwym do prowadzenia egzekucji z wierzytelności pieniężnych i innych praw majątkowych jest komornik. Niektóre tylko czynności w tej egzekucji należą do sądu. Takimi są mianowicie ustanowienie w razie potrzeby kuratora celem ściągnięcia zajętej wierzytelności (art. 640, § 2), polecenie oddania dłużnikowi egzekwowanemu rzeczy, od wydania której poddłużnikowi zależy obowiązek tego ostatniego wobec dłużnika (art. 650), ustanowienie kuratora do wykonania praw dłużnika w tych przypadkach, w których wykonanie ich przez wierzyciela natrafia na znaczne trudności (art. 651) i wreszcie zarządzenie sprzedaży lub zarządu przymusowego zajętego prawa majątkowego (art. 652). Do sądu należy też zasadniczo podział sumy, uzyskanej z egzekucji z wierzytelności pieniężnych i innych praw majątkowych (art. 789, § 1). Komornik dokonuje podziału tylko wtedy, gdy chodzi o egzekucję z niehipotekowanych wierzytelności i innych praw majątkowych, a suma, uzyskana z egzekucji, wystarcza na zaspokojenie wszystkich wierzycieli (art. 789, § 2).

Właściwość miejscowa dla egzekucji z innych praw majątkowych poza wierzytelnością stosuje się przedewszystkiem do miejsca, w którym prawo jest wykonywane (art. 629, § 1). Dla egzekucji z wierzytelności i innych praw, związanych z posiadaniem

dokumentu przez indos przenośnego albo dokumentu, wystawionego na nazwisko oznaczonej osoby, którego posiadanie jest koniecznym warunkiem wykonania prawa, właściwym jest komornik, w którego okręgu znajduje się dokument (art. 630, § 1). Poza tem co do właściwości miejscowej dla egzekucji z wszystkich wierzytelności pieniężnych i innych praw majątkowych mają zastosowanie zasady następujące: 1) właściwym jest w pierwszym rzędzie komornik sądu, w którego okręgu dłużnik ma zamieszkanie; 2) jeżeli dłużnik nie ma w Polsce zamieszkania, właściwym jest komornik sądu, w którego okręgu dłużnik przebywa; 3) gdy ani miejsce zamieszkania, ani miejsce pobytu dłużnika w Polsce nie są znane, egzekucję prowadzi komornik sądu, w którego okręgu dłużnik ma przedsiębiorstwo; 4) gdy dłużnik nie ma w Polsce ani zamieszkania, ani miejsca pobytu, ani przedsiębiorstwa, egzekucja należy do komornika sądu, w którego okręgu znajduje się rzecz, stanowiąca zabezpieczenie wierzytelności lub innego prawa; 5) w braku zabezpieczenia egzekucję prowadzi komornik sądu, w którego okręgu ma zamieszkanie poddłużnik; 6) jeżeli poddłużnik nie ma w Polsce zamieszkania, oznacza się właściwość miejscową według jego miejsca pobytu; 7) jeżeli wreszcie poddłużnik nie ma w Polsce ani zamieszkania, ani miejsca pobytu, decyduje o właściwości miejscowej miejsce położenia jego przedsiębiorstwa. Ustawa wprowadza więc aż siedem różnych kryterjów dla oznaczenia właściwości miejscowej, których wzajemny stosunek jest taki, że każde następne wchodzi w zastosowanie dopiero w braku wszystkich poprzedzających je.

Art. 629 (122).

§ 1. Egzekucja z wierzytelności pieniężnych i innych praw majątkowych należy do komor-

Właściwość
komornika.

nika sądu, w którego okręgu dłużnik ma zamieszkanie, a jeżeli w Polsce nie ma zamieszkania — do komornika sądu, w którego okręgu dłużnik przebywa, a gdy miejsca te nie są znane — do komornika sądu, w którego okręgu dłużnik ma przedsiębiorstwo. Wszakże egzekucja z innych praw majątkowych poza wierzytelnością należy przede wszystkim do komornika, w którego okręgu prawo jest wykonywane.

§ 2. Jeżeli dłużnik nie ma w Polsce ani zamieszkania, ani miejsca pobytu, ani przedsiębiorstwa, egzekucja należy do komornika sądu, w którego okręgu znajduje się rzecz, stanowiąca zabezpieczenie wierzytelności lub innego prawa majątkowego. Gdy zabezpieczenia niema, egzekucja należy do komornika sądu, w którego okręgu ma zamieszkanie osoba, zobowiązana wobec dłużnika (dłużnik wierzytelności lub innego prawa majątkowego), a jeżeli osoba ta nie ma zamieszkania — do komornika sądu, w którego okręgu ona przebywa, w braku zaś i tych podstaw — do komornika sądu, w którego okręgu osoba ta ma przedsiębiorstwo.

Ogólne uwagi o właściwości rzeczowej i miejscowej dla egzekucji z wierzytelności pieniężnych i innych praw majątkowych p. we wstępie do niniejszego rozdziału.

Dla oznaczenia miejscowej właściwości komornika miarodajne są okoliczności, istniejące w chwili podania przez wierzyciela wniosku o wszczęcie egzekucji.

Miejscem zamieszkania jest według art. 24 k. p. c. (p. przy art. 529) miejscowość, w której dłużnik przebywa z zamiarem stałego pobytu. Bliższe uwagi co

do pojęcia miejsca zamieszkania p. w objaśn. do art. 529.

Jeżeli dłużnik ma zamieszkanie w kilku miejscach, to stosownie do art. 24, § 2 i art. 525 k. p. c. wierzyciel może żądać przeprowadzenia egzekucji u komornika któregokolwiek z tych sądów, w których okręgach dłużnik ma zamieszkanie.

Jeżeli w miejscu zamieszkania dłużnika jest kilka sądów grodzkich, to w myśl art. 47 i art. 525 k. p. c. właściwym będzie do przeprowadzenia egzekucji z wierzytelności pieniężnych i innych praw majątkowych komornik tego sądu, w którego okręgu dłużnik ma zamieszkanie, a dopiero gdyby sądu takiego nie można było wypośrodkować, wierzyciel będzie miał wybór między komornikami wszystkich sądów w tej miejscowości.

Przez pobyt należy rozumieć każde zatrzymanie się na pewnym miejscu w tym celu, aby tam choćby przez krótki czas pozostać. Zresztą jest bez znaczenia, czy zatrzymanie się następuje dobrowolnie, czy nawet świadomie lub nie, tak, że zatrzymanie kogoś w więzieniu lub zakładzie dla obłąkanych uzasadnia również dla niego pobyt w pewnym miejscu.

Pobyt dłużnika w Polsce uzasadnia właściwość subsydjarną komornika do przeprowadzenia egzekucji z wierzytelności pieniężnych i innych praw majątkowych tylko wtedy, gdy się tu znajduje w chwili podania wniosku o wszczęcie egzekucji.

Dla oznaczenia właściwości miejscowej komornika według miejsca położenia przedsiębiorstwa dłużnika lub poddłużnika nie ma znaczenia okoliczność, czy wierzytelność lub prawo, z którego prowadzi się egzekucję, pozostaje w związku z przedsiębiorstwem, czy też w żadnym związku z niem nie pozostaje.

Jeżeli właściwość komornika ma być oznaczona według miejsca przedsiębiorstwa dłużnika, a dłużnik

ma kilka przedsiębiorstw, w okręgach różnych sądów leżących, to w drodze analogji z art. 24, § 2 k. p. c. wierzyciel ma prawo wyboru między komornikami tych sądów.

Egzekucję z innych praw majątkowych poza wierzytelnością prowadzi zasadniczo komornik tego sądu, w którego okręgu prawo jest wykonywane. Jeżeli prawo jest wykonywane w okręgach kilku sądów (np. użytkowanie nieruchomości, położonych w okręgach kilku sądów), albo też ze względu na granice różnych okręgów sądowych jest wątpliwem, w okręgu którego sądu prawo jest wykonywane, to w analogicznem zastosowaniu art. 48 k. p. c. wierzyciel będzie miał wybór między komornikami tych sądów.

Jeżeli w Polsce niema takiego miejsca, w którym prawo jest wykonywane, to właściwość komornika oznacza się według innych kryterjów w art. 629 wymienionych.

Subsydjarna właściwość dla egzekucji z innych praw majątkowych poza wierzytelnością, oznaczyć się mająca według miejsca zamieszkania, pobytu lub położenia przedsiębiorstwa dłużnika, względnie osoby obciążonej wobec niego obowiązkiem, ma zastosowanie zarówno wtedy, gdy wykonywanie prawa odbywa się zagranicą, jak i wtedy, gdy prawo wykonuje się wprawdzie w Polsce, ale wykonywanie jego nie łączy się w sposób stały z pewnem oznaczonem miejscem.

Jeżeli właściwości komornika do prowadzenia egzekucji z wierzytelności pieniężnych i innych praw nie można oznaczyć według art. 629, § 1, natenczas wchodzi w zastosowanie subsydjarnie właściwość z art. 629, § 2, a mianowicie w pierwszym rzędzie właściwość, uzasadnioną miejscem położenia przedmiotu lub prawa, na których zabezpieczona jest wierzytelność, do której skierowano egzekucję, gdyby zaś takiej właściwości nie było, właściwość, uzasad-

niona ze względu na miejsce zamieszkania osoby zobowiązanej wobec dłużnika, a w dalszym ciągu własność, uzasadniona ze względu na pobyt i wreszcie ze względu na miejsce położenia przedsiębiorstwa tej osoby.

Jeżeli własność komornika ma być oznaczona według miejsca położenia przedmiotu lub prawa, na których wierzytelność jest zabezpieczona, a przedmiot ten lub prawo znajduje się w okręgu kilku sądów, natenczas ma analogicznie zastosowanie następujący

Art. 48 k. p. c.:

Jeżeli własność sądu oznacza się według miejsca, gdzie znajduje się nieruchomości lub inna rzecz, a rzeczy te znajdują się w okręgu kilku sądów, wybór między temi sądami należy do powoda.

W analogicznem zastosowaniu art. 48 k. p. c. wierzycielowi będzie służył wybór między komornikami odnośnych sądów także i wtedy, gdy wierzytelność lub prawo, do którego skierowano egzekucję, zabezpieczone jest na kilku przedmiotach, znajdujących się w okręgach rozmaitych sądów, albo też nawet na jednym przedmiocie, co do którego jednak ze względu na granice różnych okręgów sądowych jest wątpliwem, w okręgu którego sądu jest położony.

Wzajemny stosunek poszczególnych rodzajów własności miejscowej dla egzekucji z wierzytelności pieniężnych i innych praw majątkowych jest taki, że każda następna wchodzi w zastosowanie dopiero wtedy, gdy nie jest uzasadniona żadna z poprzednich, a każda z poprzednio wymienionych wyklucza wszystkie później wymienione. Własności te nie konkurują więc między sobą¹⁾, ale się uzupełniają w kolei, w jakiej je ustawa wymienia (z zastrzeżeniem, że

¹⁾ jak sprzecnie z wyraźnem brzmieniem ustawy przyjmuje Allerhand (II, 259).

właściwość miejsca wykonywania prawa ma zastosowanie tylko w egzekucji z innych praw majątkowych poza wierzytelnością i tu wyprzedza ona wszystkie inne).

Właściwość z art. 629 ma zastosowanie także wtedy, gdy chodzi o egzekucję z wierzytelności pieniężnych i innych praw, zabezpieczonych hipotecznie.

Osobne przepisy o właściwości komornika dla egzekucji z wierzytelności związanych z posiadaniem pewnych dokumentów zawiera art. 630. O ile ostatnio powołany przepis znajdzie zastosowanie, wyklucza on właściwość z art. 629.

Co do obowiązku wierzyciela do podania podstaw właściwości p. art. 518, § 2.

O ograniczeniach egzekucji z wierzytelności pieniężnych i innych praw majątkowych p. art. 572—576 i objaśn. tamże.

Art. 630 (123).

Właściwość
dla egzek.
z wierzyt.
związanych
z posiadaniem
dokumentu.

§ 1. Egzekucja z wierzytelności i innych praw majątkowych, związanych z posiadaniem dokumentu, przenoszonego przez indos, lub dokumentu, na nazwisko oznaczonej osoby wystawionego, którego posiadanie jest koniecznym warunkiem wykonania prawa, należy do komornika, w którego okręgu dokument się znajduje.

§ 2. Ten sam komornik, u którego wierzyciel zgłasza wniosek o zajęcie ruchomości, na podstawie tego wniosku dokona również zajęcia wierzytelności lub innych praw majątkowych, związanych z posiadaniem dokumentu, jeżeli znajdzie dokument w posiadaniu dłużnika.

Przepis art. 630 odnosi się do wierzytelności pieniężnych i innych praw w ten sposób związanych

z posiadaniem dokumentów, że bez dokumentu nie można dochodzić reprezentowanej przezeń wierzytelności lub prawa. Do wierzytelności tego rodzaju należą np. wierzytelności z weksli, czeków wystawionych na określoną osobę, wkładki oszczędnościowe w bankach i kasach oszczędności, o ile są złożone na winkulowane książeczki wkładkowe i t. p. Do praw związanych z posiadaniem dokumentu należy np. prawo żądania wydania towaru, złożonego w publicznym domu składowym, na który wydano dowód składowy. Wydania takiego towaru żądać bowiem może w myśl art. 38 rozp. Prez. Rzp. z 28/XII 1924, Dz. U. R. P. Nr. 114, poz. 1020 tylko posiadacz indosowanego na niego rewersu.

Przewidziana w art. 630 właściwość komornika wyklucza właściwość z art. 629. Gdyby jednak w przedmiocie wierzytelności lub prawa, związanego z posiadaniem dokumentu, zapadł wyrok na rzecz oznaczonej osoby, to wierzytelność ta, względnie prawo przestaje być związane z samem posiadaniem dokumentu i od tego czasu właściwość komornika do prowadzenia egzekucji z takiej wierzytelności lub prawa stosować się będzie do art. 629.

Jeżeli na podstawie wekslu uzyskano nakaz zapłaty, to odnośna wierzytelność przestaje być związaną z posiadaniem wekslu, wobec czego właściwość komornika do prowadzenia egzekucji z takiej wierzytelności oceniać należy według art. 629, a nie według art. 630.

Egzekucja z wierzytelności i innych praw majątkowych, związanych z posiadaniem papierów, wymienionych w art. 630, odbywa się według przepisów art. 639—641.

Wobec odmiennego unormowania zarówno właściwości komornika dla egzekucji z wierzytelności pieniężnych i innych praw majątkowych, oznaczonych

w art. 630, jak i sposobu prowadzenia egzekucji z tych wierzytelności i praw, musi wierzyciel we wniosku o wszczęcie egzekucji żądać wyraźnie egzekucji z wierzytelności, związanych z posiadaniem odnośnych papierów. Papiery te nie muszą być jednak dokładnie oznaczone (np. przez podanie daty wystawienia, sumy, daty płatności i t. d.), lecz wystarczy, gdy wierzyciel żąda np. egzekucji z wierzytelności, związanych ze znajdującymi się w posiadaniu dłużnika weksłami. Rodzaj papierów musi być w każdym razie podany tak, że w razie żądania np. egzekucji z weksli nie można prowadzić egzekucji z książeczek wkładowych (p. jednak art. 630, § 2).

Egzekucję z wierzytelności pieniężnych, związanych z posiadaniem papierów, opiewających na okaziciela, należy prowadzić według przepisów o egzekucji z ruchomości (p. art. 600).

Ponieważ wierzytelności pieniężne i inne prawa majątkowe, o których mowa w art. 630, są tak ściśle związane z posiadaniem dokumentów, że odnośny dokument przedstawia samą wierzytelność, względnie prawo, a dokumenty te mają pod każdym względem charakter rzeczy ruchomych i ponieważ zajęcie takich wierzytelności odbywa się analogicznie, jak zajęcie niektórych rodzajów ruchomości (art. 597), przeto ustawa przyjmuje domniemanie, że wierzyciel, żądający zajęcia ruchomości dłużnika, żąda także zajęcia jego wierzytelności i praw, związanych z posiadaniem papierów.

Zastosowaniu przepisu art. 630, § 2 nie stoją na przeszkodzie przepisy o właściwości komornika, bo art. 630, § 1 normuje właściwość dla egzekucji z wierzytelności i innych praw, związanych z posiadaniem dokumentów, analogicznie, jak art. 580 właściwość dla egzekucji z ruchomości, a mianowicie według miejsca, w którym znajduje się dokument.

W przeciwieństwie do wniosku o zajęcie ruchomości wniosek o zajęcie wierzytelności i innych praw nie mieści w sobie implicite także wniosku o zajęcie wierzytelności lub praw, związanych z posiadaniem dokumentów. Jeżeli więc wierzyciel, żądający egzekucji z wierzytelności pieniężnych lub innych praw majątkowych, chce, aby egzekucją objęto także wierzytelności lub prawa, związane z posiadaniem dokumentów w art. 630 wymienionych, to musi postawić w tym kierunku wyraźny wniosek. Zresztą pamiętać należy o tem, że wniosek o egzekucję z wierzytelności lub innych praw majątkowych nie może być ogólnikowy, jak wniosek o egzekucję z ruchomości, lecz musi wyszczególniać wierzytelność, względnie prawo, do którego wierzyciel pragnie skierować egzekucję. Jedynie właśnie co do wierzytelności i praw, wymienionych w art. 630, wystarczyłoby wobec przepisu § 2 tego artykułu ogólnikowy wniosek o egzekucję z takich wierzytelności i praw.

Art. 631 (124).

§ 1. Do egzekucji z wierzytelności lub innego prawa majątkowego komornik przystępuje przez ich zajęcie. Celem zajęcia komornik:

Zajęcie
wierzytelności
i praw.

1) zawiadomi dłużnika, że nie wolno mu zajętej sumy lub innego świadczenia odbierać, ani nimi rozporządzać, jak również nie wolno mu rozporządzać zabezpieczeniem dla nich ustanowionem;

2) wezwie dłużnika wierzytelności lub prawa, aby należnej od niego sumy lub świadczenia nie uiszczał dłużnikowi egzekwowanemu, a należne sumy złożył komornikowi lub do depozytu sądowego.

§ 2. Jednocześnie komornik wezwie dłużnika zajętej wierzytelności lub prawa, aby w ciągu tygodnia złożył oświadczenie:

1) czy dłużnikowi należy się od niego zajęta wierzytelność, lub czy uznaje zajęte prawo;

2) czy zajęta wierzytelność uiszcza, czy też odmawia uiszczenia i z jakiej przyczyny;

3) czy i w jakim sądzie lub przed jaką władzą toczy się albo toczyła się sprawa o zajęta wierzytelność lub prawo.

§ 3. Zajęcie jest dokonane z chwilą doręczenia wezwania dłużnikowi zajętej wierzytelności lub prawa.

Celem zajęcia jest odjęcie dłużnikowi prawnej możliwości dysponowania zajęta wierzytelnością lub innym prawem majątkowym i utrzymanie zajętego mienia w stanie niezmiennym aż do chwili, kiedy wierzyciel przez wykonanie praw dłużnika (w wyjątkowych przypadkach przez sprzedaż) uzyska sumę, potrzebną na zaspokojenie swej pretensji. Uchwycenie wierzytelności lub prawa w inny sposób, niż przez zakazy, nie jest możliwe i dlatego, według art. 126, zajęcie odbywa się: 1) przez zawiadomienie dłużnika, że nie wolno mu zajętej sumy lub innego świadczenia odebrać, ani nimi rozporządzać, jak również nie wolno mu rozporządzać zabezpieczeniem dla nich ustanowionem, — oraz 2) przez wezwanie dłużnika wierzytelności lub prawa, aby należnej od niego sumy lub świadczenia nie uiszczał dłużnikowi egzekwowanemu, a należne sumy złożył komornikowi lub do depozytu sądowego. (Uz. og. 24).

Określony w art. 631 sposób zajęcia wierzytelności pieniężnych i innych praw majątkowych odnosi się tylko do wierzytelności i praw, które nie są związane z posiadaniem papierów w art. 630 oznaczonych. Zajęcie ostatnio wymienionych wierzytelności i praw odbywa się bowiem według osobnych przepisów art. 639.

W braku odmiennego postanowienia ustawy wierzytelności pieniężne i inne prawa majątkowe nadają się do zajęcia bez względu na to, czy one są zależne od warunku lub terminu, czy są zaskarżone lub nie, czy zależne od świadczenia wzajemnego. Także wierzytelność dłużnika przeciw wierzycielowi egzekwowanemu można zasadniczo zająć. Wykluczyć jednak należy zajęcie tego rodzaju w tych przypadkach, w których możliwe jest potrącenie, bo wtedy prowadzenie egzekucji jest zbyteczne.

Zajęcie wierzytelności pieniężnej lub innego prawa majątkowego możliwe jest tylko wtedy, gdy one istnieją już w chwili wszczęcia egzekucji. Natomiast niedopuszczalną jest egzekucja z wierzytelności i praw, które jeszcze nie przysługują dłużnikowi, a dopiero w przyszłości przysługiwać mu ewentualnie mogą.

Nie nadają się do zajęcia wierzytelności i prawa, które dopiero w przyszłości mają powstać. Jeżeli natomiast wierzytelność lub prawo już istnieje, to jakkolwiek wysokość lub rozmiar ich nie jest jeszcze ustalony, zajęcie może nastąpić.

Wierzytelność lub prawo, których zajęcia wierzyciel egzekwujący żąda, nie muszą się równać wierzytelności, dla której prowadzi się egzekucję. Jeżeli ją przewyższają, nie można mimo to zajęcia odmówić, a ściągnięciu przez wierzyciela egzekwującego większej sumy, niż mu się należy, zapobiega przepis art. 637, § 1.

Także przyznane świadkowi przez sąd wynagrodzenie może być przedmiotem zajęcia.

Egzekucja z praw majątkowych, nie będących wierzytelnościami pieniężnymi, odbywa się zasadniczo tak samo, jak egzekucja z wierzytelności pieniężnych. Odstępstwa wynikają z natury praw, o które tu chodzi, a w szczególności z tej okoliczności,

ze postępowanie nie prowadzi tu bezpośrednio do uzyskania środków pieniężnych na zaspokojenie wierzyciela tak, że oprócz zajęcia potrzebne są jeszcze inne czynności, zapomocą których uzyskuje się dopiero te środki z zajętego prawa (p. zresztą uwagi wstępne do niniejszego rozdziału).

Nie można prowadzić egzekucji po myśli art. 631 i nast. z prawa własności rzeczy, względnie z poszczególnych uprawnień w zakres tego prawa wchodzących. Gdzie bowiem dłużnikowi przysługuje własność na rzeczy, tam zależnie od rodzaju tej rzeczy możliwą jest egzekucja wprost z samej rzeczy według przepisów o egzekucji z ruchomości, względnie według przepisów o egzekucji z nieruchomości.

Wierzytelność pieniężna lub inne prawo majątkowe, o których zajęcie proszono, muszą być wprowadzie we wniosku o wszczęcie egzekucji oznaczone tak, aby nie było wątpliwości, o jaką wierzytelność lub prawo chodzi, ale cyfrowe podanie wysokości wierzytelności nie jest konieczne. Z reguły wystarczy podanie nazwiska i adresu poddłużnika oraz tytułu prawnego wierzytelności lub prawa.

Wierzyciel egzekwujący nie jest obowiązany dostarczyć dowodu, ani uprawdopodobnić, że wierzytelność lub prawo, z którego chce prowadzić egzekucję, rzeczywiście istnieje. Wystarczy, gdy we wniosku o wszczęcie egzekucji twierdzi, że i jaka wierzytelność lub prawo przysługuje dłużnikowi oraz przeciw komu.

Przez akty rozporządzenia zajętą wierzytelnością lub prawem w znaczeniu art. 631 należy rozumieć takie czynności dłużnika, zapomocą których ta wierzytelność lub prawo zostaje w całości lub w części obrócone na korzyść bądź samego dłużnika, bądź poddłużnika, bądź osoby trzeciej. Do aktów takich należy więc będzie np. ściągnięcie zajętej wierzytelności

na rzecz dłużnika egzekwowanego, zrzeczenie się jej na rzecz poddłużnika, przelew wierzytelności na osobę trzecią, zmiana warunków płatności lub rodzaju świadczenia i t. p. Nie będą natomiast podpadać pod przepis art. 631 te czynności dłużnika, w których nie mieści się rozporządzenie zajętej wierzytelnością lub prawem, lecz które zmierzają jedynie do utrzymania tej wierzytelności lub prawa, jak np. wymagane w danym wypadku protesty, zawiadomienia, wypowiedzenia i t. p.

Jakkolwiek zajęcie odbiera dłużnikowi prawo rozporządzania zajętej wierzytelnością lub prawem, to jednak nie ma to tego znaczenia, iżby rozporządzenia dłużnika ze względu na tę wierzytelność lub prawo były bezwzględnie nieważne, nieskuteczne wobec każdego. Zakaz z art. 631, § 1, l. 1 odnosi się tylko do wewnętrznego stosunku między wierzycielem egzekwującym a dłużnikiem oraz dłużnikiem zajętej wierzytelności lub prawa. Dłużnikowi nie wolno przedsięwziąć takich rozporządzeń zajętej wierzytelnością lub prawem, któreby naruszały prawo wierzyciela do zaspokojenia się z nich. O ile wbrew temu wierzytelnością lub prawem rozporządzi, to odnośne rozporządzenie jest bezskuteczne wobec wierzyciela egzekwującego. Natomiast trzecie osoby nie mogą zaczepiać skuteczności takiego rozporządzenia.

Zakaz, wydany dłużnikowi, że nie wolno mu zajętej wierzytelności lub prawa ściągać, ani niemi rozporządzać, działa tylko na rzecz wierzyciela egzekwującego. Osoby trzecie nie mogą zaczepiać mocy prawnej cesji, sporządzonej przez dłużnika wbrew takiemu zakazowi.

Dłużnikowi nie przysługuje po wydaniu zakazu z art. 631, § 1, l. 1 prawo wytoczenia powództwa o zajętą wierzytelność lub prawo. Przeciw takiemu

powództwu może się poddłużnik bronić przez powołanie się na dokonane zajęcie.

Wskutek zajęcia wierzytelności wierzyciela egzekwującego przez osobę trzecią wierzyciel egzekwujący traci prawo do dalszego popierania egzekucji, a to wobec przepisu art. 631, § 1, l. 1.

Zajęcie wierzytelności jest bezskuteczne w razie poprzedniej cesji tej wierzytelności osobie trzeciej. Egzekucja może być bowiem skierowana tylko do majątku dłużnika, a w tym wypadku odnośna wierzytelność przeszła już do majątku osoby trzeciej.

Jeżeli uzyskano zajęcie tylko przeciw jednemu z kilku dłużników solidarnych, to ten nie odpowiada wierzycielowi za spłatę dłużnej sumy przez któregoś z dłużników solidarnych, choćby nawet zaniedbał zawiadomić swych współdłużników o zajęciu, bo przepis art. 631, § 1 zakazuje mu tylko rozporządzać zajętą wierzytelnością, ale innych obowiązków na niego nie nakłada.

Jeżeli dłużnik zajętej wierzytelności lub innego prawa jest niewiadomy z miejsca pobytu, to wezwanie z art. 631, § 1, l. 2 i § 3 można mu doręczyć do rąk kuratora. Przy doręczaniu takim należy analogicznie stosować przepisy art. 157, 159, 160 k. p. c. (p. przy art. 525).

W przedmiocie wykonania przepisu art. 631, § 1, l. 2 i § 3 w stosunku do Marszałka Sejmu i Senatu oraz w stosunku do urzędów państwowych, wyjaśnia, co następuje

Okólnik Ministerstwa Sprawiedliwości

z dnia 24 maja 1933, Nr. 1693/II. A./33, Dz. urz. Nr. 11.

**w sprawie prowadzenia egzekucji z diet posłów i senatorów
oraz z uposażeń służbowych:**

Doszło do mojej wiadomości, że komornicy sądowi, prowadząc egzekucję z diet posłów i senatorów oraz z uposażeń funkcyjnarjuszów państwowych, kicrują wezwania, przewi-

dziane art. 631 k. p. c. wprost do Marszałka Sejmu, Marszałka Senatu lub do kierownika danego urzędu i w wezwaniu tem umieszczają ustęp o zagrożeniu wyżej wskazanym osobom grzywną za niezłożenie oświadczeń, przewidzianych odnośnemi przepisami (art. 636 k. p. c.).

Ponieważ organem wykonawczym Marszałka Sejmu w zakresie spraw osobowych i gospodarczych Sejmu jest Biuro Sejmu „Monitor Polski” z 1931 r. Nr. 234, poz. 318), a organem wykonawczym Marszałka Senatu jest Biuro Senatu („Monitor Polski” z 1931 r. Nr. 234, poz. 319), przeto wezwania, o których wyżej mowa, o ile chodzi o egzekucję z diet posłów, senatorów i uposażeń urzędników Sejmu lub Senatu, należy kierować nie bezpośrednio do Marszałka Sejmu lub Marszałka Senatu, lecz do Biura Sejmu lub Biura Senatu.

Ponadto umieszczanie w wezwaniach, kierowanych do urzędów państwowych, zagrożenia grzywną należy zaniechać, a w przypadku niezastosowania się urzędu do przepisów, nakazujących złożenie stosownych oświadczeń w związku z otrzymaniem wezwania komornika, należy postąpić stosownie do postanowień § 11 reg. og.

Panów Prezesów i Kierowników sądów proszę o czuwanie nad przestrzeganiem zasad niniejszego okólnika przez komorników sądowych.

Dłużnik zajętej wierzytelności lub innego prawa uprawniony jest do skargi na czynności komornika, jeżeli mu nałożono bezprawnie ciężary, albo jeżeli mu wydano nieusprawiedliwione polecenia. Ma to zastosowanie i wtedy, jeżeli twierdzenia wniosku egzekucyjnego nie usprawiedliwiają wydanej uchwały.

Obowiązek dłużnika zajętej wierzytelności lub prawa do złożenia oświadczeń, przepisanych w art. 631, § 2, powstaje z chwilą dokonania zajęcia (art. 631, § 3). Powstaje on bez względu na to, czy zajęta wierzytelność lub prawo rzeczywiście istnieje lub nie. Sankcją tego obowiązku jest odpowiedzialność dłużnika zajętej wierzytelności lub prawa, unormowana w art. 636.

Przyznanie, złożone przez dłużnika zajętej wierzytelności lub prawa stosownie do art. 631, § 2, l. 1, że dłużnikowi należy się od niego zajęta wierzytelność

lub prawo, nie ma znaczenia uznania długu w tym sensie, iżby na jego podstawie w ewentualnym procesie mógł zapaść wyrok z uznania. Nie ma ono też znaczenia przyznania sądowego, któreby zwalniało od prowadzenia dowodu na istnienie zajętej wierzytelności lub prawa w przyszłym procesie o nie (art. 246 k. p. c.), lecz jest tylko przyznaniem pozasądowym, którego znaczenie w późniejszym procesie oceni sąd stosownie do art. 248 k. p. c. „w związku z całością stanu faktycznego sprawy“.

Wezwania komornika, wystosowanego do dłużnika zajętej wierzytelności lub prawa po myśli art. 631, § 2, aby uiszczył zajętą wierzytelność lub prawo, nie można przeciw niemu wyegzekwować. W razie niewykonania tego polecenia można poddłużnika tylko w drodze procesu zniewolić do uiszczenia.

Jeżeli wierzytelność zajęta nie istnieje, to dłużnik zajętej wierzytelności, chociaż w złożonej po myśli art. 631, § 2 deklaracji oświadczył gotowość uiszczenia wierzytelności, nie może być do tego zniewolony.

Odpowiedź poddłużnika na pytanie z art. 631, § 2, l. 3 służy do zorientowania wierzyciela, czy ma o zajętą wierzytelność lub prawo wytaczać spór, czy też może odrazu na podstawie tytułu, uzyskanego już przez dłużnika, prowadzić przeciw poddłużnikowi egzekucję.

Termin tygodniowy do złożenia oświadczenia przez dłużnika zajętej wierzytelności lub prawa jest terminem ustawowym i jako taki nie może być przedłużony (p. art. 182 k. p. c. w objaśn. do art. 512). Nie jednak nie stoi na przeszkodzie przyjęciu także spóźnionego oświadczenia, przyczem jednak za ewentualną szkodę, wynikłą z opóźnienia, odpowiada poddłużnik stosownie do art. 636.

Oświadczenie, przepisane w art. 631, § 2, winien poddłużnik złożyć komornikowi, a komornik zawi-

domić powinien o jego treści wierzyciela egzekwującego.

Co do sposobu złożenia oświadczenia p. art. 509, § 1.

Jeżeli dłużnik zajętej wierzytelności lub prawa w związku ze złożeniem na wezwanie komornika oświadczeniem poniósł jakieś koszty, to zwrotu ich mógłby żądać tylko poza postępowaniem egzekucyjnym na podstawie przepisów prawa materialnego, bo k. p. c. nie daje podstawy do przyznania mu ich w postępowaniu egzekucyjnym od którejkolwiek ze stron.

Zawiadomień i wezwań, przepisanych w art. 631, wobec dłużnika oraz dłużnika zajętej wierzytelności dokonuje komornik bez osobnego wniosku wierzyciela już na podstawie samego wniosku o przeprowadzenie egzekucji z odnośnej wierzytelności lub prawa.

Ustawa nie wymaga wyraźnie, aby doręczanie zawiadomień i wezwań, przepisanych w art. 631, nastąpiło w pewien oznaczony sposób, w szczególności do rąk własnych. Wystarczy zatem doręczenie zastępcze w sposób, określony przepisami k. p. c. (p. te przepisy przy art. 525).

Co do zawiadomienia o zajęciu poręczyciela lub właściciela przedmiotu, obciążonego zastawem, p. art. 646.

Zajęcie wierzytelności lub innego prawa uważa się za dokonane z chwilą doręczenia dłużnikowi zajętej wierzytelności lub prawa przepisanego w art. 631, § 2 wezwania. Jeżeli zatem dłużnik zajętej wierzytelności po tej chwili dokonał zapłaty na rzecz dłużnika, to wobec wierzyciela egzekwującego jest ona bezskuteczną bez względu na to, czy dłużnikowi doręczono już lub nie zawiadomienie, przepisane w art. 631, § 1, l. 1. Doręczenie tego zawiadomienia nie jest bowiem warunkiem skuteczności zajęcia.

Zajęcie wierzytelności pieniężnej lub innego prawa majątkowego ma ten skutek, że wierzyciel może wykonać następnie wszelkie prawa, jakie służą dłużnikowi wobec zajętej wierzytelności lub prawa, a to do wysokości swej poszukiwanej wierzytelności (art. 637, § 1). Może więc zajętej wierzytelności lub prawa dochodzić sądownie i pozasądnie, przyczem nie wolno mu przedsięwziąć czynności, wykraczających poza cel zajęcia, a więc zawierać ugód z poddłużnikiem, udzielać zwłoki, zwalniać poddłużnika z zobowiązania i t. p.

Jeżeli chodzi o wierzytelność, za którą dłużnikowi odpowiada solidarnie więcej osób, to zajęcie jej osiągnie pełną skuteczność dopiero z chwilą doręczenia przepisanego zawiadomienia wszystkim tym osobom. Jeśli go bowiem nie doręczono choćby jednej z tych osób, to osoba ta może dokonać zapłaty na rzecz dłużnika, a ponieważ zapłata przez jednego ze współdłużników solidarnych uiszczona umarza dług względem wszystkich, przeto zajęcie, dokonane tylko ze względu na niektórych współdłużników solidarnych zajętej wierzytelności, straci w tym wypadku skuteczność.

Art. 632 (125).

Skutki zajęcia powstają, chociażby wezwanie nie było jeszcze doręczone dłużnikowi zajętej wierzytelności lub prawa, jeżeli zawiadomienie o zajęciu doręczone było jednej z osób, biorących udział w akcie prawnym, dotyczącym tej wierzytelności lub prawa, a kontrahent tej osoby o tem wiedział.

Skutki zajęcia polegają na tem, że czynności dłużnika egzekwowanego, odnoszące się do zajętej wierzytelności lub prawa, o ile w nich mieści się roz-

Początek skutków zajęcia.

porządzenie zajętą wierzytelnością, są bezskuteczne wobec wierzyciela egzekwującego bez względu na to, z kimkolwiek zostały działane. Według art. 632 skutki te powstają także przed doręczeniem wezwania z art. 631 poddłużnikowi, o ile tylko w czasie działania odnośnej czynności jedna ze stron biorących udział w czynności otrzymała już zawiadomienie o zajęciu, a druga strona o tem wiedziała.

Jakkolwiek zajęcie uważa się za dokonane dopiero z chwilą doręczenia wezwania dłużnikowi zajętej wierzytelności lub prawa, to jednak według art. 632 skutki jego powstają w pewnych warunkach i przed tą chwilą. Nie znaczy to jednak, iżby skutki te powstawały niezależnie od tego, czy dłużnik zajętej wierzytelności zostanie zawiadomiony lub nie. Wynika to z użytego w art. 632 wyrażenia „choćby wezwanie nie było jeszcze doręczone“. Wszędzie zatem, gdzie do zajęcia wierzytelności lub prawa potrzebne jest wezwanie poddłużnika (wszędzie z wyjątkiem przypadków z art. 633 i 639), tam skutki zajęcia, jakkolwiek powstają przed wezwaniem poddłużnika, to jednak mają moc tylko pod warunkiem, że później do wezwania tego dojdzie. Jeśliby bowiem do niego nie doszło, to niema zajęcia, a zatem nie może też być mowy o jego skutkach.

Dokonane przez dłużnika w warunkach z art. 632 akty rozporządzenia zajętą wierzytelnością lub prawem są ważne i wiążą tak dłużnika, jak i jego kontrahenta, a nie mają mocy obowiązującej jedynie wobec wierzyciela egzekwującego. Jeżeli więc dłużnik przelał na kogoś zajętą wierzytelność lub prawo, to ani on, ani nabywca, ani osoba trzecia nie mogą się domagać unieważnienia odnośnej czynności. Czynność ta pozbawiona jest jedynie skutków prawnych wobec wierzyciela egzekwującego, który mimo przelewu będzie mógł domagać się zapłaty na swoją rzecz.

Przepis art. 632 wejdzie w zastosowanie i wtedy, gdy np. po doręczeniu zawiadomienia o zajęciu poręczycielowi (art. 646) dłużnik, wiedząc o tem, zwalnia poręczyciela od poręki. Zwolnienie to będzie wobec wierzyiciela egzekwującego bezskuteczne, choćby zawiadomienia, względnie wezwania z art. 631 nie doręczono jeszcze ani dłużnikowi, ani poddłużnikowi.

Art. 633 (126).

Pczęątek
skutków zaję-
cia co do praw
bez osoby
zobowiązanej.

Jeżeli prawo majątkowe, które ma być zajęte, jest tego rodzaju, iż niema oznaczonej osoby, obciążonej obowiązkiem wobec dłużnika, zajęcie jest dokonane z chwilą doręczenia zawiadomienia dłużnikowi.

Jeżeli prawo majątkowe, do którego skierowano egzekucję, jest tego rodzaju, że istnieje osoba, obciążona z mocy tego prawa obowiązkiem wobec dłużnika, to stosownie do art. 631, § 3 zajęcie uważa się za dokonane zasadniczo z chwilą doręczenia zawiadomienia osobie wobec dłużnika zobowiązanej (poddłużnikowi). Wyjątek stanowią prawa związane z posiadaniem dokumentów, albowiem w myśl art. 639 co do nich zajęcie jest dokonane z chwilą odebrania dokumentu.

Jeżeli prawu majątkowemu, z którego prowadzi się egzekucję, nie odpowiada po stronie innej osoby żaden obowiązek wobec dłużnika, to zajęcie takiego prawa staje się dokonaniem przez doręczenie dłużnikowi egzekwowanemu zawiadomienia, o którym mowa w art. 631, § 1, l. 1.

Jeżeli z mocy prawa, do którego skierowano egzekucję, dłużnik wprawdzie nie może domagać się od innej osoby żadnego świadczenia, ale może żądać, aby ta osoba czegoś zaniechała lub coś zносиła, to przepis art. 633 nie ma zastosowania. Osoba, obowią-

zana do zaniechania lub znoszenia czegoś, jest bowiem w tym przypadku poddłużnikiem, a zatem zajęcie takiego prawa będzie dokonane dopiero z chwilą doręczenia zawiadomienia, przepisanego w art. 631, tej osobie.

Do praw rodzaju, określonego w art. 633, należą np. prawo do patentu, prawo polowania, koncesja przemysłowa i t. p.

Co do sporządzenia opisu zajętego prawa i jego znaczenia p. art. 634 i objaśn. do niego.

Art. 634 (127).

Na żądanie wierzyciela komornik sporządzi opis zajętego prawa majątkowego.

Opis zajętego
prawa.

Wniosek o sporządzenie opisu zajętego prawa może wierzyciel egzekwujący postawić tak razem z wnioskiem o wszczęcie egzekucji, jak i później, tak przed dokonaniem zajęcia, jak i po jego dokonaniu.

Przewidzianego w art. 634 opisu zajętego prawa należy dokonać przez spisanie protokołu, w którym ma być dokładnie opisane zajęte prawo według jego treści i rozmiarów z powołaniem się na istniejące ewentualnie co do tego prawa dokumenty i z przytoczeniem ewentualnych świadczeń wzajemnych, ciągnących na dłużniku. Zresztą do spisania tego protokołu stosuje się przepis art. 548.

Sporządzenie opisu po myśli art. 634 nie wywiera żadnego wpływu na samo zajęcie, w szczególności nie stanowi ono nigdy warunku ważności zajęcia prawa. Również mniej lub więcej dokładny sposób sporządzenia opisu nie wpływa zupełnie na rozmiar zajęcia.

Art. 635 (128).

§ 1. Jeżeli ma być zajęta wierzytelność, przypadająca dłużnikowi od Skarbu Państwa lub

Zajęcie wie-
rzytelności do

Skarbu
Państwa.

związku komunalnego, albo od instytucyj i funduszów w ich zarządzie będących, za dłużnika wierzytelności uważa się urząd, który powołany jest do wydania polecenia wypłaty. Na żądanie wierzyciela wezwanie doręczone będzie także kasie, która ma dokonać wypłaty dłużnikowi; kasa wstrzyma wypłatę, choćby już otrzymała polecenie wypłacenia dłużnikowi należnej sumy. Wskazanie urzędu, który jest powołany do wydania polecenia wypłaty, i kasy, która ma dokonać wypłaty, jest obowiązkiem wierzyciela.

§ 2. Wierzytelność, przypadająca dłużnikowi od Skarbu Państwa lub związku komunalnego z tytułu dostaw lub robót, nie może być zajęta przed ukończeniem dostawy lub roboty, chyba że chodzi o roszczenia pracowników dłużnika z tytułu pracy, wykonanej przy tej dostawie lub robocie.

Techniczny sposób wypłaty takich wierzytelności¹⁾ jest ten, że kasa nie może dokonać wypłaty, dopóki nie ma polecenia wypłaty od władzy, powołanej do wydania takiego polecenia. Zajęcie musi być dokonane do rąk władzy, dającej polecenie wypłaty, bo tylko ta władza jest podmiotem dysponującym. Doświadczenie uczy jednak, że niekiedy władza, dająca polecenie wypłaty, otrzymuje zawiadomienie o egzekucyjnym zajęciu dopiero po chwili wydania polecenia wypłaty i zanim jej nakaz wstrzymania wypłaty dojdzie do kasy już wypłata zostanie dokonana. Poważne znaczenie może to mieć szczególnie w przypadkach wypłaty jednorazowych sum, jak sum należnych za dostawę, budowę i t. p. Aby takim niespodziankom zapobiec, projekt postanawia, że na żądanie wierzyciela, wezwanie doręczone będzie także kasie, która ma dokonać wypłaty dłużnikowi, a kasa ma wstrzymać wypłatę, choćby już otrzymała polecenie wypłacenia dłużnikowi należnej sumy. (Uz. og. 25).

¹⁾ t. j. przypadających dłużnikowi od Skarbu Państwa lub od związków komunalnych.

Nie jest istotnym wymogiem egzekucji z wierzytelności pieniężnej, która służy dłużnikowi wobec Skarbu Państwa lub związku komunalnego albo wobec funduszków w ich zarządzie będących, aby zająć się mająca wierzytelność już była wyasygnowaną do wypłaty publicznej kasie.

W razie egzekucji z wierzytelności pieniężnych, należnych dłużnikowi od funduszków w art. 635 wymienionych, należy urzędowi asygnującemu doręczyć zarówno wezwanie do złożenia oświadczeń w art. 631, § 2 przepisanych, jak i wezwanie o złożenie zajętej wierzytelności komornikowi lub do depozytu sądowego.

Jeżeli urząd asygnujący wydał kasie polecenie wypłaty do rąk dłużnika, zanim otrzymał zawiadomienie o zajęciu odnośnej wierzytelności, to z chwilą otrzymania tego zawiadomienia powinien wydane polecenie odwołać (arg. z art. 635, § 1, zdanie drugie). Wypłata, uskutecziona przed nadejściem tego odwołania, pozostaje skuteczną także wobec wierzyciela egzekwującego, o ile przedtem kasa nie otrzymała zawiadomienia o zajęciu od komornika.

Żądanie, aby o zajęciu zawiadomić oprócz urzędu asygnującego także kasę, dokonującą wypłaty, może wierzyciel postawić tak we wniosku o wszczęcie egzekucji, jak i później.

Wskazanie urzędu asygnującego i kasy, która uskutecznia wypłatę, jest obowiązkiem wierzyciela. O ile zatem wskutek mylnej wskazówki komornik zawiadomił o zajęciu niewłaściwy urząd, względnie kasę, to wierzyciel nie ma z tego powodu żadnych roszczeń do komornika, względnie Skarbu Państwa.

Wskazaniem przez wierzyciela urzędu asygnującego i kasy, dokonującej wypłaty, jest komornik związany i nie może doręczać zawiadomienia o zajęciu innym urzędowi, niż wskazanym przez wierzyciela.

ciela, choćby wiedział, że te ostatnie są niewłaściwe. Skoro bowiem wierzyciel ponosi ryzyko wskazania właściwego urzędu, to komornik nie może samowolnie od tego wskazania odstąpić. Gdyby to uczynił, naraża się na odpowiedzialność z art. 521.

Jeżeli wierzyciel nie wskazał stosownie do przepisu art. 635, § 1, zdanie ostatnie urzędu asygnującego, to komornik nie może z tego powodu odmówić zajęcia, lecz doręczy wezwania w art. 631 przepisane temu urzędowi, który jego zdaniem powołany jest do wydania polecenia wypłaty, wierzyciel zaś sobie samemu przypisać musi szkodę, powstałą ewentualnie wskutek doręczenia wezwań niewłaściwemu urzędowi.

W przeciwieństwie do przepisu § 1 art. 635 nie odnosi się przepis § 2 tegoż artykułu do wierzytelności, przypadających dłużnikowi od instytucyj i funduszów, pozostających w zarządzie Skarbu Państwa lub związku komunalnego.

Zajęcie wierzytelności, oznaczonych w art. 635, § 2, dokonane przed ukończeniem dostawy lub robót, jest nieważne i nie wiąże urzędu asygnującego. Urząd ten może więc mimo takiego zajęcia wydać polecenie dokonania wypłaty dłużnikowi.

Art. 636 (129).

Dłużnik zajętej wierzytelności lub innego prawa majątkowego, który na wezwanie komornika nie złożył należytego oświadczenia, niezależnie od odpowiedzialności według zasad prawa prywatnego za wyrządzoną przez to wierzycielowi szkodę na wniosek wierzyciela może być skazany na grzywnę do dwustu złotych przez sąd grodzki swego miejsca zamieszkania. Przed wydaniem orzeczenia sąd wysłucha dłużnika.

Odpowiedzialność dłużnika zajętej wierzytelności.

Oświadczenie, do złożenia którego obowiązany jest dłużnik zajętej wierzytelności lub innego prawa stosownie do art. 631, § 2, ma dać wierzycielowi podstawę do decyzji co do dalszych kroków w celu zrealizowania zajętej wierzytelności lub prawa. Jeżeli zatem wskutek braku tego oświadczenia albo złożenia oświadczenia nieprawdziwego lub niezupełnego wierzyciel poczynił kroki niewłaściwe i wskutek tego poniósł szkodę, to dłużnik zajętej wierzytelności lub prawa obowiązany jest do wynagrodzenia mu tej szkody na zasadach prawa cywilnego.

Szkoda wierzyciela egzekwującego może polegać np. na kosztach procesu, wytoczonego dłużnikowi zajętej wierzytelności o jej zapłatę, jeżeli się okaże, że wierzytelność ta nie należała się, a dłużnik zajętej wierzytelności nie złożył oświadczenia co do jej należności lub złożył oświadczenie nieprawdziwe.

Jeżeli wierzyciel egzekwujący w zaufaniu do oświadczenia dłużnika zajętej wierzytelności, że wierzytelność ta należy się i zostanie zapłacona, zaniechał innych kroków egzekucyjnych, a następnie okaże się, że oświadczenie co do należności zajętej wierzytelności było fałszywe, w międzyczasie zaś inny majątek dłużnika, podlegający egzekucji, został usunięty, to dłużnik zajętej wierzytelności może w miarę zachodzących warunków prawa materialnego odpowiadać wierzycielowi za całą szkodę, powstałą wskutek udaremnienia egzekucji.

Dłużnik zajętej wierzytelności odpowiada z powodu zaniechania oświadczenia się co do istnienia wierzytelności tylko o tyle za koszty procesu, wytoczonego mu bezskutecznie przez wierzyciela, na rzecz którego wierzytelność zajęto, o ile dalsze prowadzenie tego procesu było konieczne do wyjaśnienia stanu faktycznego.

Dochodzenie wynagrodzenia szkody, przewidzianej w art. 636, odbywa się na ogólnych zasadach kodeksu postępowania cywilnego przed sądem właściwym według przepisów tegoż kodeksu.

Jeżeli poddłużnik nie ma w Polsce zamieszkania, to na grzywnę, przewidzianą w art. 636, skazuje go sąd jego miejsca pobytu, a w braku i tego sąd miejsca jego przedsiębiorstwa (analogja z art. 629, § 2).

W myśl art. VIII p. w. k. p. c. i art. 525 k. p. c. grzywny, nałożone na zasadzie art. 636, wpływają na rzecz Skarbu Państwa. Do ściągania ich stosują się postanowienia art. VII p. w. p. e.

Co do sposobu wysłuchania p. art. 509, § 2.

Poza środkami w art. 636 przewidzianymi obowiązek poddłużnika do złożenia oświadczenia z art. 631, § 2 nie jest obłożony żadną sankcją. W szczególności nie można wymusić jego spełnienia po myśli art. 819 i nast.

O odpowiedzialności dłużnika zajętej wierzytelności za jej zapłatę do rąk dłużnika po dokonaniu zajęcia, względnie za zastosowanie się do rozporządzeń dłużnika, przeciwnym zajęciu, p. objaśn. do art. 631, 632.

Art. 637 (130).

§ 1. Wierzyciel do wysokości przypadającej mu sumy może z mocy samego zajęcia wykonywać wszelkie prawa dłużnika celem poszukiwania zajętej sumy lub świadczenia.

§ 2. Na żądanie wierzyciela komornik wyda mu odpowiednie zaświadczenie.

§ 3. Wierzyciel, wnoszący powództwo przeciwko dłużnikowi zajętej wierzytelności lub innego prawa majątkowego, powinien przypoznać dłużnika egzekwowanego.

Zajęcie nie daje jeszcze sumy pieniężnej, potrzebnej do pokrycia poszukiwanej pretensji. Droga do uzyskania tej sumy jest wykonanie praw, jakie dłużnikowi służą celem poszukiwania zajętej wierzytelności lub zajętego innego świadczenia, a więc poczynienie tych samych kroków, jakie służą dłużnikowi. Jeżeli dłużnik zajętej wierzytelności lub zajętego prawa nie dopełnia swego obowiązku dobrowolnie, wierzycielowi pozostaje, jako ostatni środek, zapozwanie tego dłużnika i przeprowadzenie przeciwko niemu egzekucji.

Kroki te wystarczają w przypadku, gdy przedmiotem egzekucji jest wierzytelność pieniężna lub takie prawo majątkowe, z mocy którego osoba trzecia ma zapłacić pewną sumę pieniężną. W przypadku, gdy treścią zajętego prawa majątkowego jest inne świadczenie, postępowanie, zmierzające do uzyskania sumy pieniężnej na zaspokojenie poszukiwanej pretensji, musi być bardziej skomplikowane. Jeżeli treścią zajętego prawa jest wydanie ruchomości lub nieruchomości, to samo wydanie nie da jeszcze sumy, z której możnaby pokryć poszukiwaną pretensję; do sumy pieniężnej można tu dojść tylko przez dalsze postępowanie według przepisów o egzekucji z ruchomości lub egzekucji dług z nieruchomości. Gdy zajętem prawem jest prawo, z mocy którego dłużnik może żądać działu majątku, wierzyciel może w miejsce dłużnika wszcząć kroki potrzebne do dokonania działu, potem jednak, celem uzyskania sumy pieniężnej, musi wszcząć egzekucję z poszczególnych części majątku, stosownie do ich rodzaju, a więc egzekucję z ruchomości, z nieruchomości, z wierzytelności pieniężnych i t. d. W przypadku, gdy zajęte prawo majątkowe nie podpada pod żadną z powyższych grup, działalność wierzyciela, zmierzająca do uzyskania sumy pieniężnej z zajętego prawa, będzie musiała być dostosowana do właściwości i treści tego prawa.

Jeżeli uzyskanie sumy pieniężnej tą drogą, iż wierzyciel w miejsce dłużnika wykonywa jego prawa, nie jest możliwe, nie pozostaje nic innego, jak sprzedaż zajętego prawa, co też istotnie projekt postanawia. (Uz. og. 26).

Według brzmienia przepisu art. 637, § 1 uprawniony jest wierzyciel, który uzyskał zajęcie wierzytelności lub innego prawa, do wykonania wszelkich praw, jakie służą dłużnikowi wobec tej wierzytelności lub prawa. Ograniczenia tych jego uprawnień wypływają z celu zajęcia. Gdy więc dłużnik miał prawo nieograniczonego dysponowania wierzytelnością lub

prawem aż do ich zrzeczenia się wobec poddłużnika, to prawa wierzyciela egzekwującego nie mogą sięgać tak daleko. Granicą jego uprawnień jest zawsze cel zajęcia wierzytelności lub prawa, którym jest uzyskanie z nich zaspokojenia. Wierzyciel będzie więc uprawniony do tych wszystkich czynności, które zmierzają do ściągnięcia zajętej wierzytelności lub prawa, a zatem do żądania zapłaty od poddłużnika, do wytoczenia powództwa o wierzytelność lub inne prawo, do ich wyegzekwowania i t. d. Może on również dochodzić połączonych z wierzytelnością praw ubocznych, jak zastawu, roszczenia z tytułu poręki i t. p. Dalszą granicą uprawnień wierzyciela egzekwującego wobec zajętej wierzytelności jest wysokość jego wierzytelności, dla której prowadzi egzekucję. Nie może więc zajętej wierzytelności ściągać w większym rozmiarze, niż to jest konieczne do całkowitego jego zaspokojenia.

Wynikające z zajęcia uprawnienia wierzyciela wobec zajętej wierzytelności lub prawa nie sięgają dalej, niż to potrzebne do zaspokojenia wierzytelności, dla której prowadzi się egzekucję. Nie wolno mu więc co do zajętej wierzytelności lub prawa zawierać ugód, udzielać poddłużnikowi opustu lub zwłoki w zapłacie i t. p.

Wierzyciel egzekwujący, na rzecz którego zajęto wierzytelność pieniężną lub inne prawo majątkowe, nie jest uprawniony do wniosku o umorzenie egzekucji, którą dłużnik wdrożył przeciw poddłużnikowi dla wydobycia zajętej wierzytelności lub prawa.

Wierzyciel egzekwujący, wnosząc pozew przeciw dłużnikowi zajętej wierzytelności lub prawa, nie może korzystać z właściwości sądu szczególnego, którą uzasadnia jedynie stosunek wzajemny dłużnika do poddłużnika.

Jeżeli tę samą wierzytelność lub inne prawo dłużnika zajęto na rzecz kilku wierzycieli egzekwujących, to każdy z nich może wykonać wobec tej wierzytelności lub prawa uprawnienia z art. 637. Jeżeli je jednak wykonał jeden, to tych samych uprawnień nie może wykonać inny, bo poddłużnik nie może odpowiadać wskutek zajęcia w szerszym zakresie, niż odpowiadał wobec dłużnika egzekwowanego.

W sporze przeciw poddłużnikowi o zapłatę zajętej wierzytelności lub uiszczenie innego świadczenia działa wierzyciel egzekwujący, względnie ustanowiony po myśli art. 651 kurator w zastępstwie dłużnika, gdyż chodzi w takim sporze o wykonanie praw, służących dłużnikowi. Stąd dłużnik zajętej wierzytelności może się bronić wszystkimi zarzutami, które mu służą przeciw dłużnikowi. Wykluczone są jednak zarzuty, oparte na czynnościach prawnych, zdziałanych przez dłużnika wbrew zakazowi z art. 631, gdyż takie czynności są wobec wierzyciela egzekwującego bezskuteczne.

Z tej samej przyczyny, dla której poddłużnik w wytoczonym mu przez wierzyciela egzekwującego sporze korzystać może ze wszystkich zarzutów, służących mu wobec dłużnika, nie może on podnosić takich zarzutów, które opierają się na stosunku, łączącym poddłużnika bezpośrednio z wierzycielem egzekwującym. Nie może również bronić się zarzutami, jakieby ewentualnie służyły dłużnikowi wobec wierzyciela egzekwującego.

Poddłużnik może wobec wierzyciela, który uzyskał zajęcie wierzytelności, zarzucić tak zapłatę wierzytelności przed zajęciem, jak i zwłokę, udzieloną mu przed tą chwilą przez dłużnika egzekwowanego.

Dłużnik zajętej wierzytelności, przeciw któremu wystąpiono o zapłatę roszczenia zajętego, nie może przeciwstawić wierzycielowi egzekwującemu zarzutu,

że zaskarżone roszczenie co do jego prawnego istnienia zostało wedle umowy, zawartej między nim a dłużnikiem powoda, poddane orzecznictwu sądu polubownego, bo jakkolwiek wierzyciel egzekwujący jest pełnomocnikiem dłużnika egzekwowanego, to jednak jest pełnomocnikiem w swoim własnym interesie i dlatego procesowo należy go uważać za samoistną stronę. Gdy zaś wierzyciel nie zawierał umowy na sąd polubowny, przeto w razie uwzględnienia zarzutu dłużnika zajętej wierzytelności byłby wogóle pozbawiony dochodzenia swego prawa zarówno przed sądem zwyczajnym, jak i polubownym (O. z 30/IV 1929, III R 281/29, G. P. 1930, 36; odmienne Glossa Dr. S. Weinberga do powyższego orzeczenia w G. P. 1930, str. 257, według której drogą sądu polubownego nietylko nie jest dla wierzyciela egzekwującego zamknięta, ale jest jedynie właściwą).

Jeżeli tę samą wierzytelność lub prawo zajęto na rzecz kilku wierzycieli egzekwujących, to każdy z nich jest uprawniony do wytoczenia poddłużnikowi sporu, albowiem każdemu służą uprawnienia z art. 637, § 1. Jeżeli jednak spór o zajętą wierzytelność lub prawo toczy się już na skutek pozwu, wniesionego przez jednego z wierzycieli, to inni nie mogą więcej wystąpić z nowymi pozwami o tę samą wierzytelność lub prawo, a jeśliby wystąpili, sąd bądź z urzędu, bądź na skutek zarzutu poddłużnika odrzuci każdy nowy pozew na tej podstawie, że o to samo roszczenie toczy się już spór sądowy między temi samemi stronami (art. 213, 236 k. p. c.). Jakkolwiek bowiem w każdym następnym pozwie występuje inny wierzyciel, to jednak każdy z nich pozywa w wykonaniu praw tego samego dłużnika, wobec czego strona powodowa jest w gruncie rzeczy ta sama.

Dłużnik zajętej wierzytelności lub innego prawa obowiązany jest poddać się zarządzeniom wierzyciela

egzekwującego co do tej wierzytelności lub prawa o tyle, o ile to nie przekracza zakresu jego zobowiązania. Nie może więc być zmuszony do zapłaty np. większej sumy, niż jest winien, do zapłaty przed terminem płatności i t. d.

Dłużnik zajętej wierzytelności lub innego prawa, który mimo wezwania z art. 631, § 1, l. 2 nie złożył dłużnej sumy lub świadczenia komornikowi lub do depozytu sądowego, może być tylko w drodze procesu, wytoczonego przez wierzyciela egzekwującego, zniewolony do jej złożenia.

Uprawnienia, wymienione w art. 637, uzyskuje wierzyciel egzekwujący przez samo zajęcie wierzytelności lub innego prawa majątkowego. Nie potrzeba do tego żadnego innego aktu, w szczególności nie potrzeba przekazania wierzycielowi zajętej wierzytelności lub prawa do ściągnięcia.

Zaświadczenie, o którym mowa w art. 637, § 2, nie jest warunkiem uzyskania przez wierzyciela egzekwującego uprawnień w art. 637, § 1 określonych. Uprawnienia te bowiem przechodzą na wierzyciela z chwilą zajęcia, a zaświadczenie komornika ma służyć wierzycielowi tylko jako dowód, że uprawnienia te uzyskał¹⁾.

W zaświadczeniu z art. 637, § 2 należy wymienić wierzyciela egzekwującego, dłużnika i poddłużnika, wierzytelność, dla której zajęcia dokonano i tę, którą zajęto, oraz czas dokonania zajęcia. Wszystkie te okoliczności potrzebne bowiem są do ustalenia uprawnień wierzyciela wobec zajętej wierzytelności.

¹⁾ Zapatrywanie Allerhanda (II, 274), jakoby zaświadczenie to było aktem, który dopiero nadaje wierzycielowi uprawnienie do wykonania praw dłużnika, jest sprzeczne z wyraźnym przepisem art. 637, § 1, w myśl którego uprawnienie to służy wierzycielowi z mocy samego zajęcia.

Zaświadczenie z art. 637, § 2 można wydać wierzycielowi od chwili, gdy wezwanie z art. 631 doręczono poddłużnikowi, albowiem z tą chwilą zajęcie staje się skutecznem, a zatem od tej chwili może wierzyciel wykonywać prawa dłużnika¹⁾.

Ponieważ w wyniku procesu, wytoczonego poddłużnikowi przez wierzyciela egzekwującego, dłużnik jest z natury rzeczy zainteresowany, a nie może wystąpić samoistnie z nowym pozwem, przeto ustawa daje mu możliwość wzięcia udziału w wytoczonym już procesie, nakładając na wierzyciela obowiązek przypozwaniania dłużnika egzekwowanego.

Przypozwanie odbywa się według postanowień następującego

Art. 80 k. p. c.:

§ 1. Dla zachowania skutków prawnych w stosunku do osoby trzeciej strona może ją zawiadomić o toczącym się procesie i wezwać do wzięcia w nim udziału.

§ 2. W tym celu strona wnosi do sądu pismo procesowe, obejmujące przyczynę wezwania i stan sprawy. Pismo to doręcza się niezwłocznie osobie trzeciej, która może zgłosić swe przystąpienie do strony jako interwenjent uboczny.

Według wyraźnego przepisu ustawy przypozwać może tylko strona. Przy rozszerzającej interpretacji pojęcia strony możnaby jednak prawo przypozwaniania przyznać także osobie przedtem przypozwanej, atoli dopiero z chwilą przystąpienia jej do procesu w charakterze interwenjenta ubocznego.

Przypozwanie możliwe jest dopiero z chwilą, kiedy proces jest już w toku. Z przepisów art. 210, l. 1 z jednej i art. 213 i 236 k. p. c. z drugiej strony wynika, że proces należy uważać za będący w toku dopiero od chwili doręczenia pozwu.

¹⁾ Zapatrywanie Allerhanda (II, 274), jakoby zaświadczenie wydać można dopiero po prawomocności zajęcia, nie znajduje uzasadnienia w przepisach ustawy.

W braku wyraźnych ograniczeń pod tym względem przypozwanie nastąpić może także w wyższej instancji. Należałoby je jednak wykluczyć po zamknięciu rozprawy w drugiej instancji, bo ma ono na celu umożliwienie osobie trzeciej przystąpienia do sporu w charakterze interwenjenta ubocznego, a interwencja uboczna nie jest dopuszczalna po zamknięciu rozprawy w drugiej instancji.

Przypozwanie skutecznia się przez wniesienie do sądu pisma procesowego i doręczenie go osobie przypozwanej. Pismo to obok ogólnych wymogów pisma procesowego ma podawać przyczynę wezwania i stan sprawy. Za dokonane należy uważać przypozwanie dopiero z chwilą doręczenia pisma osobie przypozwanej.

Pismo zawiadamiające o sporze należy wnieść do tego sądu, w którym w danej chwili toczy się proces¹⁾.

Wierzyciel egzekwujący lub kurator, który zaniechał ciężącego na nim w myśl art. 637, § 3 obowiązku przypozwania, odpowiada osobom, które przypozwać należało, w granicach przepisów prawa materialnego za szkodę, którąby te osoby poniosły wskutek niepomyślnego wyniku procesu, a której można było uniknąć przez zużytkowanie w procesie zarzutów, o których tym osobom było wiadomo i które osoby te w razie przypozwania byłyby w procesie mogły podnieść.

Jeżeli przypozwanie nastąpiło, to wierzyciel lub kurator, prowadzący proces, staje się wolnym od odpowiedzialności wyżej określonej bez względu na to, czy osoba przypozwana przystąpiła do procesu w charakterze interwenjenta lub nie.

W razie przypozwania odpowiadać będzie wierzy-

¹⁾ Bliżej o przypozwaniu p. moje Przyczynki do polsk. procesu cywilnego, str. 157 i n.

ciel, prowadzący proces z poddłużnikiem, dłużnikowi egzekwowanemu za złe prowadzenie procesu tylko wtedy, gdy udaremnił czynności procesowe interwenjenta, zmierzające do uzyskania korzystniejszego wyroku.

Dłużnik egzekwowany może także bez przypozwania przystąpić w charakterze interwenjenta ubocznego do procesu, wytoczonego poddłużnikowi przez wierzyciela egzekwującego, bo ma prawny interes w wygranej tego ostatniego. To samo odnosi się do innych wierzycieli, którzy uzyskali zajęcie tej samej wierzytelności.

Art. 638 (131).

Odebranie
dokumentów.

§ 1. Na wniosek wierzyciela komornik odbierze dłużnikowi dokumenty, stanowiące dowód wierzytelności lub innego prawa majątkowego, i złoży je do depozytu sądowego.

§ 2. Jeżeli wierzyciel zgłasza wniosek, aby odebranie odbyło się w jego obecności, komornik zawiadomi go o terminie tej czynności. W razie niestawienia się wierzyciela czynność nie będzie dokonana.

§ 3. Dłużnik obowiązany jest udzielić wierzycielowi wszelkich wyjaśnień, potrzebnych do dochodzenia praw przeciwko dłużnikowi zajętej wierzytelności lub prawa.

Ustawa traktuje dokumenty, stanowiące dowód wierzytelności pieniężnej lub innego prawa majątkowego, jako przynależność tejże wierzytelności lub prawa i dlatego z zajęciem łączy też roszczenie o wydanie tych dokumentów.

Pod pojęcie dokumentów w rozumieniu art. 638, § 1 podpadają nie tylko formalne dokumenty, stwier-

dzające powstanie lub istnienie wierzytelności, ale także wszelkie pisma, zapomocą których w ogólności można prowadzić dowód, że zajęta wierzytelność rzeczywiście istnieje.

Prawo odebrania od dłużnika dokumentów, stanowiących dowód wierzytelności lub innego prawa, odnosi się tylko do dokumentów już istniejących. Nie można natomiast na podstawie art. 638 zmusić dłużnika do sporządzenia nowych dokumentów co do zajętej wierzytelności.

Jeżeli dokumenty, stanowiące dowód wierzytelności lub innego prawa, znajdują się w posiadaniu osoby trzeciej, to odebranie ich nastąpić może tylko za zgodą tej osoby (analogja z art. 581).

Odebrania dokumentów nie może komornik dokonać z urzędu, chyba że chodzi o zajęcie wierzytelności, oznaczonych w art. 639, przy których samo zajęcie dokonuje się właśnie przez odebranie dokumentów.

Nie stanowi nieważności jednostronnej czynności, jeżeli komornik mimo żądania wierzyciela, aby odebranie dokumentów odbyło się w jego obecności, nie zawiadomi go o czasie odebrania i odbierze dokumenty w nieobecności wierzyciela. Jeżeli jednak w takim wypadku wierzyciel jest zdania, że nie odebrano wszystkich posiadanych przez dłużnika dokumentów, których odebrania on żądał, to w drodze analogji z art. 586, § 3 może żądać, aby komornik udał się z nim ponownie do dłużnika celem zabrania reszty dokumentów.

Ponieważ ściągnięcie zajętej wierzytelności, względnie zrealizowanie innego prawa może się niekiedy okazać niemożliwem, gdyby wierzyciel nie uzyskał bliższych co do nich wyjaśnień, przeto ustawa, aby zapewnić korzystny wynik egzekucji, nakłada na dłużnika obowiązek udzielenia wierzycielowi egzekwującemu wszelkich wyjaśnień, jakieby się okazały

konieczne do dochodzenia zajętej wierzytelności lub prawa.

Jakkolwiek w art. 638, § 3 mowa jest tylko o wyjaśnieniach, potrzebnych do dochodzenia praw przeciw dłużnikowi zajętej wierzytelności lub prawa, to jednak nie może ulegać wątpliwości, że w razie potrzeby obowiązany jest dłużnik udzielić wierzycielowi także wyjaśnień, potrzebnych do dochodzenia praw przeciw ręczycielowi zajętej wierzytelności, względnie przeciw właścicielowi przedmiotu zastawu, służącego na zabezpieczenie tej wierzytelności. Celem przepisu art. 638, § 3 jest bowiem w ogólności umożliwienie wierzycielowi dochodzenia praw, służących mu z mocy zajęcia, a do praw takich należy też możliwość zaspokojenia się w razie potrzeby z poręki lub zastawu dla zajętej wierzytelności lub prawa ustanowionych.

Do udzielenia wyjaśnień, potrzebnych do zrealizowania zajętej wierzytelności lub prawa, dłużnik, którego wierzytelność lub prawo zajęto, nie może być zniewolony w drodze egzekucji, a jedyną sankcją obowiązku, nałożonego na niego w art. 638, § 3, jest jego odpowiedzialność w granicach przepisów prawa cywilnego za szkodę, wynikłą dla wierzyciela egzekwującego wskutek nieudzielenia potrzebnych wyjaśnień.

W celu uzyskania wyjaśnień, przewidzianych w art. 638, § 3, nie można żądać od dłużnika złożenia przysięgi manifestacyjnej.

Art. 639 (132).

Zajęcie wierzytelności i praw związanych z posiadaniem dokumentu.

§ 1. Zajęcie wierzytelności lub innych praw majątkowych, związanych z posiadaniem dokumentu, odbywa się przez odebranie dokumentu dłużnikowi lub osobie trzeciej, która zgodzi się na wydanie dokumentu.

§ 2. O dokonaniu zajęcia komornik zawiadomi wierzyciela egzekwującego, dłużnika egzekwowanego oraz dłużnika wierzytelności lub prawa.

Przy wierzytelnościach i prawach, związanych z posiadaniem dokumentu, prawo nie jest złączone z osobą, lecz ponieważ od niej oderwane i związane tylko z posiadaniem tego dokumentu. Bez wręczenia dokumentu ani przeniesienie prawa, ani żadna dyspozycja tem prawem nie jest możliwa, tu zatem zajęcie a więc utrzymanie mienia i wykluczenie możliwości dysponowania niem, może nastąpić tylko przez odebranie dokumentu. (Uz. og. 25).

Ponieważ w art. 639 chodzi o wierzytelności i inne prawa majątkowe, związane tak ściśle z posiadaniem dokumentu, że bez tego ostatniego dochodzenie wierzytelności lub prawa jest wogóle niemożliwe, przeto istotną częścią zajęcia przy tych wierzytelnościach i prawach musi być odebranie odnośnego dokumentu, reprezentującego wierzytelność lub prawo. Bez tego dłużnik nie byłby bowiem pozbawiony możności dysponowania wierzytelnością lub prawem, a naodwrot wierzyciel egzekwujący, względnie komornik nie uzyskałby możności zadysponowania niemi w celu zaspokojenia wierzytelności, dla ściągnięcia której prowadzi się egzekucję.

Dzięki przepisowi art. 639 zajęcie wierzytelności i praw, związanych z posiadaniem dokumentów, staje się zupełnie podobnem do zajęcia ruchomości. Podobieństwo to oraz fakt, że dokument, z którego posiadaniem wierzytelność jest związana, ma pod każdym względem charakter rzeczy ruchomej, jest też podstawą przepisu art. 630, § 2, według którego wniosek o zajęcie ruchomości mieści w sobie implicite wniosek o zajęcie wierzytelności i praw, związanych z posiadaniem dokumentów.

Jeżeli dokumentu reprezentującego wierzytelność lub prawo nie znaleziono u dłużnika, to zajęcie nie

może nastąpić, bo bez odebrania dokumentu nie da się ono przeprowadzić.

Jeżeli dokument, z którego posiadaniem związana jest wierzytelność lub prawo, znajduje się w rękach osoby trzeciej, a osoba ta nie chce go dobrowolnie wydać, to zajęcie nastąpić nie może. Wierzycielowi nie pozostaje w tym wypadku nic innego, jak prowadzić egzekucję z roszczenia o wydanie odnośnego dokumentu.

Jeżeli dokument, z którego posiadaniem związana jest zająć się mająca wierzytelność lub prawo, znajduje się w posiadaniu wierzyciela egzekwującego, to w celu dokonania zajęcia musi go wierzyciel wydać komornikowi.

W razie zajęcia wierzytelności i praw w art. 639 oznaczonych nie jest dopuszczalne pozostawienie odnośnego dokumentu, reprezentującego wierzytelność lub prawo, w przechowaniu dłużnika lub osoby trzeciej, bo zabranie dokumentu jest według brzmienia ustawy koniecznym warunkiem zajęcia.

Zajęcie wierzytelności i praw, związanych z posiadaniem dokumentów, staje się dokonaniem przez samo odebranie odnośnego dokumentu. Zawiadomienie wierzyciela, dłużnika i poddłużnika jest nakazane, ale nie stanowi warunku ważności zajęcia.

Przy zajęciu wierzytelności i praw w art. 639 wymienionych nie potrzeba wydawać dłużnikowi zakazu z art. 631, § 1, l. 1, bo już samo odebranie dokumentu pozbawia go możliwości dysponowania wierzytelnością lub prawem. Również wezwanie poddłużnika o złożenie zajętej wierzytelności lub innego świadczenia do depozytu sądowego po myśli art. 631, § 1, l. 2 nie ma miejsca, bo poddłużnik uiścić ma zapłatę dopiero za okazaniem dokumentu, który i tak wskutek zajęcia znajduje się u komornika, względnie w depozycie sądowym.

O zajęciu, dokonaniem po myśli art. 639, § 1, należy spisać protokół (art. 548)¹⁾, który powinien zawierać miejsce i czas zajęcia, dokładne oznaczenie zajętej wierzytelności przez podanie jej kwoty, daty płatności, nazwiska wierzyciela i dłużnika oraz określenia dokumentu, dalej wzmiankę o odebraniu dokumentu, wreszcie nazwisko wierzyciela egzekwującego i oznaczenie wierzytelności, na rzecz której zajęcie nastąpiło.

Osobnego zawiadomienia wierzyciela, dłużnika i poddłużnika po myśli art. 639, § 2 nie potrzeba, jeżeli osoby te były obecne przy zajęciu i podpisały protokół, stwierdzający odebranie dokumentu, zrzekając się przytem osobnego zawiadomienia o zajęciu.

Przepis art. 639 odnosi się tylko do pierwszego zajęcia wierzytelności i praw, związanych z posiadaniem dokumentów. Co do sposobu ponownego zajęcia takich wierzytelności i praw p. art. 641 i objaśn. do niego.

Art. 640 (133).

§ 1. Jeżeli wierzytelność, związana z posiadaniem dokumentu, może być odebrana zaraz lub po wypowiedzeniu, komornik dokona w miarę potrzeby wypowiedzenia i podejmie poszukiwaną sumę. Również dokona czynności zachowawczych na wniosek wierzyciela lub dłużnika, jeżeli zajdzie tego potrzeba.

§ 2. W razie potrzeby innych czynności celem ściągnięcia zajętej wierzytelności wierzyciel lub dłużnik mogą za pośrednictwem komornika zgło-

Ściągnięcie
zajętej wie-
rzytelności.

¹⁾ Spisanie go nie jest jednak warunkiem skuteczności zajęcia, jak to sprzecznie z obecnym brzmieniem ustawy przyjął Allershand (II, 280), idąc w tym względzie widocznie za pierwotną redakcją projektów Kom. Kod.

sić do sądu wniosek o ustanowienie kuratora. Sąd może kuratorem ustanowić także wierzyciela.

§ 3. To samo stosuje się odpowiednio do innych praw majątkowych, związanych z posiadaniem dokumentu.

Przepis art. 640, § 1 ma zastosowanie w tych wypadkach, w których zajęta wierzytelność można zrealizować od razu lub też za wypowiedzeniem, bez potrzeby przedsięwzięcia żadnych dalszych kroków i bez wyczekiwania w tym celu jakiegoś terminu. W wypadkach takich komornik podejmie od razu odpowiednią sumę, a dokument zwróci dłużnikowi, o ile nie zrealizowano go w całości.

Podjętą stosownie do art. 640, § 1 sumę komornik wypłaci wierzycielowi, względnie także innym osobom, mającym do tego prawo, albo złoży ją do depozytu sądowego, w miarę tego, czy suma ta wystarcza na zaspokojenie wszystkich osób, uczestniczących w podziale, lub nie (art. 789).

Przez czynności zachowawcze, o których mowa w art. 640, § 1 in fine, należy rozumieć prezentowania, protesty, zawiadomienia i inne podobne czynności, bez których dochodzenie praw z papierów w art. 639 wymienionych mogłoby być udaremnione. Nad dokonaniem takich czynności obowiązany jest czuwać wierzyciel egzekwujący i dłużnik, bo tylko na ich wniosek komornik może tych czynności dokonać.

Mimo wniosku wierzyciela lub dłużnika o dokonanie czynności zachowawczych komornik nie podejmie ich, jeżeli one okażą się zbyteczne.

Jeżeli dokument, reprezentujący zajęta wierzytelność, złożony został do depozytu sądowego, a do podjęcia czynności zachowawczej potrzebne jest jego okazanie, to komornik podejmie go w tym celu z de-

pozytu, poczem po dokonaniu czynności złoży go z powrotem.

Jeżeli do zrealizowania wierzytelności z art. 640 potrzeba czegoś więcej, niż przedsięwzięcia samych czynności zachowawczych i prostego okazania dokumentu lub wypowiedzenia, a więc np. wytoczenia procesu i t. p., to zrealizowanie takich wierzytelności odbyć się może tylko przez kuratora. Ani komornik, ani wierzyciel egzekwujący jako taki nie są uprawnieni do podjęcia czynności, przewidzianych w art. 640, § 2.

Ustanowienie kuratora po myśli art. 640, § 2 następuje tylko na wniosek, a nigdy z urzędu. Legitymację do zgłoszenia odnośnego wniosku ma wierzyciel egzekwujący i dłużnik, nie ma jej zaś poddłużnik. Wniosek należy zgłosić do komornika, a rozstrzyga go sąd grodzki.

Jeżeli zachodzi potrzeba ustanowienia kuratora po myśli art. 640, § 2, a wierzyciel egzekwujący wniosku takiego nie zgłosił w ciągu trzech lat od ostatniej czynności egzekucyjnej, to postępowanie egzekucyjne ulegnie umorzeniu z mocy samego prawa po myśli art. 562, § 1. Mimo zaniechania przez wierzyciela zgłoszenia w powyższym czasokresie wniosku o ustanowienie kuratora umorzenie nie nastąpi jednak, jeżeli wniosek taki zgłosił dłużnik przed upływem trzech lat od dnia dokonania ostatniej czynności egzekucyjnej. W tym wypadku bowiem wierzyciel nie ma już potrzeby zgłaszania osobnego wniosku, skoro ustanowienie kuratora nastąpić musi na wniosek dłużnika. Należy jednak umorzyć egzekucję, jeżeli dłużnik przed załatwieniem jego wniosku o ustanowienie kuratora cofnął ten wniosek, a w międzyczasie upłynął termin trzechletni, w ciągu którego wierzyciel powinien był wniosek zgłosić.

Wniosek o ustanowienie kuratora po myśli art. 640, § 2 rozstrzyga sąd, którego komornik prowadzi egzekucję.

Legitymację kuratora do podjęcia czynności, wymienionych w art. 640, § 2, stanowi dokument, stwierdzający ustanowienie go kuratorem i udzielenie mu odpowiedniego upoważnienia, który to dokument wydać ma sąd bez osobnego wniosku równocześnie z ustanowieniem kuratora.

Upoważnienie kuratora do podjęcia czynności z art. 640, § 2 nie musi być szczegółowem i wymieniać wszystkich czynności, które kurator podjąć ma prawo. Wystarczy ogólne upoważnienie do ściągnięcia danej wierzytelności, bo w upoważnieniu takim mieści się już upoważnienie do wykonania wszelkich praw dłużnika wobec zajętej wierzytelności, a więc też do podjęcia wszelkich kroków, potrzebnych do jej ściągnięcia.

Kurator, ustanowiony po myśli art. 640, § 2, może ściągnąć zajętą wierzytelność z natury rzeczy tylko do wysokości, potrzebnej do zaspokojenia wierzyciela egzekwującego. Dlatego w wydanem mu przez sąd upoważnieniu należy wymienić sumę wierzytelności, dla ściągnięcia której prowadzi się egzekucję.

Do kosztów kuratora, ustanowionego stosownie do art. 640, § 2, ma analogiczne zastosowanie przepis art. 68, § 2, w myśl którego „koszty, połączone z ustanowieniem i z czynnościami kuratora, ponosi początkowo strona, na której wniosek kurator został ustanowiony“. O tem, kto te koszty ostatecznie poniesie, decyduje oczywiście wynik sprawy.

Ustanowienie kuratora celem ściągnięcia zajętej wierzytelności lub innego prawa po myśli art. 640, § 2 konieczne jest tylko przy wierzytelnościach, związanych z posiadaniem dokumentu, przy innych wierzytelnościach i prawach bowiem uprawniony jest do

wszelkich czynności, zmierzających do ściągnięcia, wierzyciel egzekwujący już z mocy samego zajęcia (art. 637, § 1). Dopiero gdyby wykonanie przezeń praw dłużnika natrafiało na trudności, ustanowiony może być także do ściągnięcia tych innych wierzytelności i praw kurator (art. 651).

Art. 641 (134).

§ 1. Następne zajęcia wierzytelności lub praw majątkowych, związanych z posiadaniem dokumentu, będą dokonywane przez zaznaczenie na protokóle pierwszego zajęcia.

Następne zajęcia.

§ 2. O nowem zajęciu należy zawiadomić oprócz dłużników i wierzyciela również poprzednich wierzycieli.

Przewidziany w art. 641 sposób ponownego zajęcia zajętej już poprzednio wierzytelności lub innego prawa majątkowego ma zastosowanie bez względu na to, czy ponowne zajęcie następuje na rzecz innej wierzytelności tego samego, czy innego wierzyciela.

Nie można dokonać ponownego zajęcia wierzytelności lub innego prawa sposobem, określonym w art. 641, jeżeli postępowanie egzekucyjne, w którym uskuteczniono pierwsze zajęcie, już umorzono.

Jeżeli dokument, z którego posiadaniem łączy się wierzytelność lub inne prawo, odebrano przy pierwszym zajęciu od osoby trzeciej za jej zgodą, to także ponowne zajęcie tej samej wierzytelności lub prawa nastąpić może tylko za zgodą tej osoby trzeciej (por. objaśn. do art. 587). Przed dokonaniem ponownego zajęcia winien więc komornik zażądać oświadczenia się tej osoby, czy zgadza się na ponowne zajęcie i dopiero po wyrażeniu jej zgody spisać przewidzianą w art. 641, § 1 notatkę na protokóle pierwszego zajęcia.

Ponowne zajęcie wierzytelności lub prawa stosownie do art. 641 staje się dokonaniem z chwilą uskutecznienia wzmianki o niem na protokóle pierwszego zajęcia. Zaświadczenia, o których mowa w art. 642, § 2, są wprawdzie bezwzględnie nakazane, ale brak ich nie wpływa na skuteczność ponownego zajęcia.

Ze względu na sposób ponownego zajęcia wierzytelności, określonych w art. 639, powinien komornik tak, jak przy zajęciu ruchomości, prowadzić spis dłużników, przeciw którym dokonał zajęcia takich wierzytelności, względnie uwidaczniać zajęcia takich wierzytelności w spisie, prowadzonym co do zajęcia ruchomości (p. § 69, l. 5 instr. kom. w dod. II).

Art. 642 (135).

§ 1. Jeżeli zajęte zostało prawo, z mocy którego mają być wydane dłużnikowi ruchomości, będą one wydane komornikowi w miejscu, gdzie miały być wydane dłużnikowi. Zajęcie ruchomości dokonane jest przez samo zajęcie prawa.

§ 2. Dalsza egzekucja z tych ruchomości prowadzona będzie według przepisów o egzekucji z ruchomości.

Dla zastosowania art. 642 jest bez znaczenia, czy zajęte prawo ma charakter prawa rzeczowego, czy też prawa osobistego i czy osoba, obciążona wobec dłużnika obowiązkiem, ma wydać temuż, czy też zwrócić ruchomości.

Osoba, która z mocy zajętego prawa ma wydać ruchomości dłużnikowi, obowiązana jest wskutek zajęcia wydać je komornikowi. Jeżeli jednak wydania odmawia, to komornik nie może jej odnośnych ruchomości odebrać przymusowo, lecz wierzyciel egzekwujący na podstawie zajęcia musi wytoczyć spór o oddanie ruchomości i dopiero na podstawie za-

padłego w tym sporze wyroku może nastąpić przymusowe ich odebranie.

Jeżeli wydanie ruchomości zależy od świadczenia wzajemnego, które ma spełnić dłużnik egzekwowany, a świadczenie to polega na wydaniu rzeczy, znajdujących się we władaniu dłużnika egzekwowanego, to należy odpowiednio zastosować przepis art. 650. Gdyby jednak nie zachodziły warunki zastosowania tego przepisu, a to bądź dlatego, że przedmioty, które dłużnik egzekwowany ma wydać, nie znajdują się w jego władaniu, bądź dlatego, że obowiązek dłużnika do wydania nie został jeszcze orzeczony prawomocnym wyrokiem lub innym tytułem egzekucyjnym, to wierzyciel może albo wnieść przeciw dłużnikowi pozew o wydanie przedmiotów, objętych obowiązkiem świadczenia wzajemnego, o ile zachodzą warunki takiego pozwu, albo żądać przymusowego zarządu lub sprzedaży zajętego prawa stosownie do art. 652.

Jeżeli ruchomość według treści odnośnego zobowiązania poddłużnika ma być wydana w okręgu innego sądu, to odebranie jej nastąpić może za pośrednictwem komornika tegoż sądu.

W przedmiocie wydania komornikowi ruchomości po myśli art. 642 należy spisać protokół, w którym komornik wymieni czas i miejsce wydania, oraz opiszę wydane ruchomości. Z protokołem tym należy połączyć protokół opisu i oszacowanie wydanych ruchomości, spisać się mający stosownie do § 50 instr. kom. (w dod. II).

Z chwilą wydania ruchomości przez poddłużnika komornikowi uzyskuje wierzyciel egzekwujący prawo zaspokojenia się z wartości tych ruchomości, a komornik przeprowadzi egzekucję, zmierzającą do ich spieniężenia, t. zn. zarządzi ewentualnie przechowanie i dokona sprzedaży wydanych ruchomości przy odpowiednim zastosowaniu przepisów art. 588—620.

Osobnego zajęcia tych ruchomości nie trzeba, bo już z mocy zajęcia prawa stracił dłużnik możność rozporządzania niemi.

Jeżeli nie wszystkie z wydanych komornikowi stosownie do art. 642 ruchomości potrzebne są do zaspokojenia wierzyciela, to stosownie do art. 581, § 3 komornik zatrzyma tylko konieczną ich ilość, resztę zaś wyda dłużnikowi.

O ile do popierania egzekucji z ruchomości potrzebne są według przepisów o tej egzekucji wnioski wierzyciela, to wierzyciel z mocy przepisu art. 642, § 2 nie jest od wniosków tych zwolniony, bo ostatnio powołany przepis wyraźnie zaznacza, że egzekucja z wydanej ruchomości ma się odbywać przy zastosowaniu przepisów o egzekucji z ruchomości.

Art. 643 (136).

Egzekucja
z prawa o
wydanie nie-
ruchomości.

§ 1. Jeżeli zajęte zostało prawo, z mocy którego ma być wydana nieruchomość, komornik wydaną mu nieruchomość odda dłużnikowi, a w razie potrzeby ustanowionemu przez siebie dozorcę.

§ 2. Dalsza egzekucja z tej nieruchomości prowadzona będzie według przepisów o egzekucji z nieruchomości bądź o zarządzie przymusowym.

Zajęcie prawa, z mocy którego dłużnikowi ma być wydana nieruchomość, następuje tak samo, jak zajęcie wierzytelności pieniężnej t. zn. przez wydanie dłużnikowi zakazu rozporządzania jego prawem i wezwanie poddłużnika, aby nieruchomość oddał komornikowi.

Dla sposobu zajęcia prawa, z mocy którego osoba obciążona ma wydać nieruchomość, oraz dla dalszego zastosowania art. 642 jest bez znaczenia, czy dłużnik ma prawo żądać przeniesienia własności nierucho-

ności, czy oddanie sobie nieruchomości, której właścicielem już jest, czy zwrotu nieruchomości wydzierżawionej i t. d.

Jeżeli osoba, obowiązana do wydania nieruchomości dłużnikowi, odmawia jej wydania komornikowi, to wierzyciel egzekwujący może ją do tego zmusić tylko w drodze procesu.

Wydaną nieruchomość komornik odda dłużnikowi lub dozorca, przyczem zasadniczo oddać ją należy dłużnikowi, dozorca zaś tylko wyjątkowo w razie zachodzącej po temu potrzeby. Czy potrzeba taka zachodzi, ocenia komornik, biorąc przytem za podstawę głównie okoliczność, czy pozostawienie nieruchomości w rękach dłużnika mogłoby narazić na udaremnienie cel egzekucji.

Do praw i obowiązków dozorca, któremu oddano wydaną w myśl art. 643 nieruchomość, należy odpowiednio stosować przepis art. 633, § 2.

Z chwilą wydania komornikowi nieruchomości przez osobę, obciążoną obowiązkiem jej wydania z mocy zajętego prawa, wierzyciel egzekwujący uzyskuje prawo zaspokojenia się bądź z wartości tej nieruchomości, bądź też z jej pożytków, a to drogą egzekucji według przepisów art. 653—729, albo też według przepisów art. 758—788.

Czy dalsza egzekucja po odebraniu nieruchomości od poddłużnika ma być prowadzona według przepisów o egzekucji z nieruchomości, czy też według przepisów o egzekucji z pożytków nieruchomości, to zależy od wniosku wierzyciela, któremu w tym względzie przy zaistnieniu warunków jednej i drugiej egzekucji służy wolny wybór. Z uwagi na to właśnie prawo wyboru wierzyciela komornik po oddaniu nieruchomości dłużnikowi lub dozorca nie podejmuje żadnych dalszych czynności, dopóki wierzyciel nie zgłosi odpowiedniego wniosku.

Jeżeli dalsza egzekucja z odebranej nieruchomości ma być prowadzona według przepisów o egzekucji z nieruchomości, to komornik wyda decyzję o wszczęciu egzekucji, którą należy wpisać w księdze hipotecznej stosownie do art. 656.

Art. 644 (137).

Egzekucja
z prawa o
dział majątku.

§ 1. Jeżeli zajęte zostało prawo, z mocy którego dłużnik może żądać działu majątku, zajęcie obejmuje wszystko to, co dłużnikowi z działu przypadnie. Jeżeli wierzyciel w ciągu miesiąca po ukończeniu działu nie rozpocznie egzekucji z mienia przypadłego dłużnikowi, przedmioty majątkowe, do których egzekucji nie skierował, będą wolne od zajęcia.

§ 2. O zajęciu komornik zawiadomi wskazane przez wierzyciela osoby, przeciwko którym dłużnikowi służy prawo żądania działu.

Wskutek zajęcia prawa, na podstawie którego dłużnik może żądać podziału majątku, uzyskuje wierzyciel egzekwujący uprawnienie do dochodzenia tego prawa w taki sam sposób i w takiej rozciągłości, jak mógłby to uczynić sam dłużnik. W szczególności może wierzyciel w warunkach, w których mógłby to uczynić dłużnik, żądać od innych spółników dłużnika zniesienia spółności i podziału wspólnego majątku. Służy mu również prawo dochodzenia poszczególnych roszczeń do wspólnego majątku, których dochodzić mógłby dłużnik.

Jeżeli z mocy zajętego prawa wierzyciel zażądał podziału majątku i do podziału istotnie doszło, to zajęcie prawa przechodzi z mocy samej ustawy na poszczególne części składowe majątku, które przy podziale przypadną dłużnikowi. Skuteczność tego

zajęcia jest jednak tylko tymczasową, a mianowicie trwa ona tylko do upływu miesiąca po dokonaniu podziału majątku. Jeżeli wierzyciel chce ją utrzymać nadal, musi przed upływem tego terminu zażądać egzekucji z przypadłych dłużnikowi przy podziale części majątku, a to stosownie do przepisów, obowiązujących co do egzekucji z poszczególnych części majątku zależnie od ich natury.

Termin jednego miesiąca, w ciągu którego wierzyciel stosownie do art. 644 winien zażądać egzekucji z poszczególnych części majątku, przypadłych przy podziale dłużnikowi, liczy się od daty faktycznego ukończenia podziału. Jeżeli zatem o podziale majątku orzeczono wyrokiem, to termin ten liczyć się będzie nie od chwili wydania, ani prawomocności wyroku, lecz od chwili, w której wyrok został wykonany w drodze dobrowolnej lub przymusowej.

Przewidziany art. 644 termin jednego miesiąca jest terminem ustawowym i jako taki nie może być przedłużony.

Skutki zaniedbania terminu z art. 644 następują z mocy samej ustawy bez osobnego wniosku stron. Stąd zgłoszenie przez wierzyciela już po upływie tego terminu wniosku o rozpoczęcie egzekucji z poszczególnych części majątku, przypadłych przy podziale dłużnikowi, nie może przeszkodzić zgaśnięciu zajęcia, któremu te części majątku podlegały z mocy przepisu art. 644, choćby nawet dłużnik nie żądał uznania tego zajęcia za zgasłe.

Z brzmienia przepisu art. 644 wynika, że na podstawie zajęcia prawa do żądania podziału majątku nie następuje po podziale z urzędu realizacja części majątku, przypadłych dłużnikowi, ani też wierzyciel egzekwujący nie może żądać ich realizacji bez formalnego rozpoczęcia egzekucji co do każdej z tych części. Nie będzie więc mógł żądać np. sprzedaży

przypadłych dłużnikowi ruchomości bez poprzedniego wniosku o wszczęcie egzekucji z ruchomości. Jeżeli atoli wniosek taki postawił w terminie, to osobne zajęcie ruchomości nie będzie potrzebne, skoro z mocy art. 644, § 1 zajęcie prawa przechodzi na przypadek dłużnikowi części majątku. Można więc będzie w tym wypadku przystąpić odrazu do dalszych czynności egzekucyjnych, następujących po zajęciu.

Ponieważ po podziale majątku wierzyciel, który pragnie przypadek dłużnikowi części majątku obrócić na swe zaspokojenie, musi rozpocząć co do nich na nowo egzekucję według przepisów, obowiązujących dla egzekucji z tych części zależnie od ich natury, przeto właściwym do przeprowadzenia tej egzekucji nie będzie dotychczasowy komornik, lecz komornik, wskazany w odnośnych przepisach, które do egzekucji z danej części majątku mają zastosowanie.

Realizacja prawa do żądania podziału majątku nie musi nastąpić przez przeprowadzenie podziału i następną egzekucję z przypadłych dłużnikowi części. W razie zachodzących warunków z art. 652 może bowiem wierzyciel uzyskać zaspokojenie przez sprzedaż zajętego prawa.

Osoby, przeciwko którym dłużnikowi służy prawo żądania działu, nie są w ścisłym znaczeniu dłużnikami zajętego prawa i dlatego nie trzeba im doręczać wezwań, o których mowa w art. 631, § 1, l. 2 i § 2. Zresztą gdyby im te wezwania doręczono, to zawiadomienie z art. 644, § 2 byłoby zbyteczne.

Przepis art. 644 należy analogicznie stosować także w tych przypadkach, gdy bez przeprowadzenia działu między wszystkich spółników wydany zostaje udział samego dłużnika we wspólnym majątku.

Art. 645 (138).

Jeżeli zajęte zostało prawo, z mocy którego osoba, obciążona obowiązkiem, ma według wyboru dłużnika egzekwowanego albo zapłacić sumę pieniężną, albo spełnić inne świadczenie, prawo wyboru przechodzi na wierzyciela, jeżeli dłużnik, wezwany przez komornika do dokonania wyboru, w ciągu tygodnia z tego prawa nie skorzystał.

Egzekucja z prawa do świadczenia alternatywnego.

Przepis art. 645 ma zastosowanie tylko w przypadkach, gdy dłużnikowi przysługuje z mocy zajętego prawa wybór między żądaniem od osoby obciążonej zapłaty sumy pieniężnej a żądaniem innego świadczenia. Nie stosuje on się natomiast, gdy dłużnik ma prawo żądać od osoby obciążonej według swego wyboru jednego z kilku świadczeń niepieniężnych. W takim przypadku prawo wyboru do żądania tego lub innego świadczenia przechodzi na wierzyciela egzekwującego odrazu z chwilą zajęcia prawa dłużnika, bez uprzedniego pozostawiania temu ostatniemu czasu do dokonania wyboru.

Termin jednego tygodnia, w ciągu którego dłużnik egzekwowany może dokonać służącego mu wyboru, liczy się od daty doręczenia mu wezwania komornika i nie może być przedłużony.

Ponieważ wezwanie o wykonanie prawa wyboru wystosowuje do dłużnika komornik, przeto jemu winien też dłużnik w zasadzie złożyć w określonym terminie oświadczenie o dokonanym wyborze. Jeżeli jednak dłużnik przed upływem terminu tygodniowego od wezwania go przez komornika oświadczył swój wybór wprost wierzycielowi egzekwującemu, to niema podstawy do odmawiania skuteczności takiemu oświadczeniu, gdyż przeznaczone ono jest właśnie dla wierzyciela egzekwującego.

O dokonanym przez dłużnika wyborze, względnie o bezskutecznym upływie pozostawionego dłużnikowi do dokonania wyboru terminu tygodniowego winien komornik zawiadomić wierzyciela egzekwującego, aby mu umożliwić przedsięwzięcie odpowiednich kroków zależnie od wyboru dłużnika, względnie wykonanie przechodzącego na wierzyciela prawa wyboru.

Jeżeli jest więcej wierzycieli egzekwujących, a co do dokonania wyboru po myśli art. 645 nie mogą się między sobą zgodzić, to zachodzi przypadek z art. 651, wobec czego sąd na wniosek któregokolwiek z nich albo dłużnika ustanowi kuratora do wykonania zajętego prawa.

Art. 646 (139).

Jeżeli wierzytelność lub prawo majątkowe jest zabezpieczone poręczeniem albo zastawem, niewpisanym do księgi hipotecznej, komornik na wniosek wierzyciela zawiadomi także poręczyciela albo właściciela przedmiotu lub prawa, zastawem obciążonego, iż zajętej sumy lub świadczenia nie wolno uiszczyć dłużnikowi.

Z postanowień art. 646 i art. 631, § 1, l. 1 wynika, że przez zajęcie wierzytelności lub innego prawa uzyskuje wierzyciel egzekwujący prawo zaspokojenia się nie tylko z samej wierzytelności lub prawa dłużnika do poddłużnika, ale także z ustanowionej dla zabezpieczenia zajętej wierzytelności lub prawa poręki i zastawu.

Zawiadomienie, o którym mowa w art. 646, nie jest wprawdzie koniecznym do uzyskania przez wierzyciela prawa zaspokojenia się z ustanowionej dla zajętej wierzytelności poręki lub prawa zastawu, gdyż prawo takie uzyskuje wierzyciel już przez samo za-

Zawiadomienie
poręczyciela
i zastawcy.

jęcie wierzytelności, t. j. z chwilą doręczenia poddłużnikowi wezwania, przepisanego w art. 631, atoli w konkretnym przypadku zawiadomienie takie może się okazać korzystnym z uwagi na przepis art. 632. Czyni ono bowiem bezskutecznymi wobec wierzyciela egzekwującego akty rozporządzenia zajętej wierzytelnością i jej zabezpieczeniem, dokonane przez dłużnika z poręczycielem, względnie właścicielem przedmiotu zastawu, nawet przed właściwym zajęciem t. j. przed zawiadomieniem poddłużnika, o ile tylko dłużnik wiedział o zawiadomieniu poręczyciela, względnie właściciela przedmiotu zastawu.

Wniosek o uskutecznienie zawiadomienia, przewidzianego w art. 646, może wierzyciel zgłosić bądź równocześnie z wnioskiem o zajęcie wierzytelności lub innego prawa, bądź też i później. Jeżeli go zgłosił łącznie z wnioskiem o zajęcie, albo przynajmniej przed uskutecznieniem przez komornika zawiadomień, przepisanych w art. 631, to zawiadomienie to uskuteczni komornik równocześnie z zawiadomieniami, wystosowanymi do dłużnika i poddłużnika.

We wniosku o uskutecznienie zawiadomienia, przewidzianego w art. 646, winien wierzyciel podać nazwisko i adres poręczyciela, względnie właściciela przedmiotu zastawu, którego zawiadomienia żąda. Ogólnikowe żądanie, aby zawiadomić ewentualnych poręczycieli i właścicieli przedmiotu zastawu, nie wystarczy, bo komornik nie jest obowiązany badać, czy i kto wierzytelność poręczył, względnie ustanowił dla niej prawo zastawu.

Jeżeli zastaw dla zabezpieczenia zajętej wierzytelności ustanowił sam poddłużnik, to osobne zawiadomienie go według art. 646 jest zbyteczne, gdyż skutek z tem zawiadomieniem złączony następuje już przez samo wezwanie poddłużnika po myśli art. 631,

Jeżeli dłużnik egzekwowany ma przedmiot zastawu w swoim ręku, to komornik winien mu go odebrać przy zajęciu.

Art. 647 (140).

Zajęcie wierzytelności i praw hipotecznych.

§ 1. Zajęcia wierzytelności lub innych praw majątkowych, zabezpieczonych wpisem hipotecznym, dokonywa się na wniosek wierzyciela przez odpowiedni wpis do księgi hipotecznej.

§ 2. Jeżeli właściciel nieruchomości odpowiedzialny jest tylko rzeczowo, komornik na żądanie wierzyciela dokona zajęcia u dłużnika osobistego.

Trzecią grupą¹⁾ są wierzytelności i prawa, zabezpieczone hipotecznie. Wykluczenie możliwości dysponowania takimi prawami i utrzymanie ich w stanie niezmienionym może nastąpić tylko przez odpowiedni wpis do księgi hipotecznej. Dopóki takiego wpisu w księdze nie ma, każdy może w myśl zasady zaufania do ksiąg hipotecznych opierać się na tem, że osoba, wpisana w księdze, jest uprawniona dysponować tem wpisaniem prawem. Zajęcie takich wierzytelności i praw winno być zatem dokonywane przez odpowiedni wpis w księdze hipotecznej. Jeżeli właściciel nieruchomości jest nie tylko dłużnikiem rzeczowym z tytułu własności nieruchomości obciążonej hipoteką, ale jest ponadto także dłużnikiem osobistym, to zajęcie hipoteki przez wpis w księdze jest w stosunku do niego także zajęciem wierzytelności lub prawa, hipoteką zabezpieczonego. Doręczenie mu osobnego, drugiego zakazu dysponowania, obok wpisu w księdze, byłoby tylko formalnością. Możliwem jest jednak, że właściciel nieruchomości zezwolił na wpis hipoteki, aby w ten sposób dać zabezpieczenie za dług innej osoby. Tu uchwycenie i unieruchomienie obowiązku tej innej osoby jest możliwe tylko przez takie same akty, jakie są potrzebne do zajęcia zwyczajnej wierzytelności lub prawa, a więc przez zakaz dysponowania, wydany dłużnikowi egzekwowanemu, i zakaz płacenia, wydany dłużnikowi zajętej wierzytelności lub prawa. (Uz. og. 26).

¹⁾ O pierwszych dwóch p. Uz. og. we wstępie do nin. rozdziału oraz przy art. 631 i 639.

Z brzmienia przepisu art. 647, § 1 wynika, że do zajęcia wierzytelności i innych praw majątkowych, zabezpieczonych wpisem hipotecznym, jest koniecznym i wystarczającym odpowiedni wpis do księgi hipotecznej. Zawiadomienia i wezwania, przewidziane w art. 631, są tu zatem zbyteczne. Wyjątek zachodzi w przypadku, przewidzianym w § 2 art. 647.

Potrzebny do uzyskania zajęcia wierzytelności lub innego prawa wpis do księgi hipotecznej dokonuje się na wniosek wierzyciela, a nie komornika. Z tego wynika, że współdziałanie komornika przy zajęciu tego rodzaju wierzytelności i praw nie jest potrzebne, lecz wierzyciel złożyć powinien wniosek o dokonanie wpisu wprost u władzy, prowadzącej księgę hipoteczną, w której wpis ma być wykonany. Do wniosku tego musi wierzyciel dołączyć tytuł wykonawczy, bo na jego podstawie wpis następuje.

Współdziałanie komornika w egzekucji z wierzytelności i praw hipotecznie zabezpieczonych nie jest też w zasadzie potrzebne i w dalszym toku postępowania. Z mocy zajęcia bowiem, skutecznego z chwilą dokonania wpisu w księdze hipotecznej, może wierzyciel w myśl art. 637, § 1 wykonać sam wszelkie prawa dłużnika wobec zajętej wierzytelności lub prawa. Przewidziane w art. 637, § 2 zaświadczenie nie jest mu potrzebne, gdyż zastąpi je w zupełności postanowienie władzy hipotecznej, którem wpis zarządzone, względnie zaświadczenie tejże władzy o dokonanym wpisie. Gdyby jednakże w konkretnym przypadku zaszła potrzeba podjęcia jakiejś czynności egzekucyjnej przez komornika, to komornik winien jej dokonać po wykazaniu przez wierzyciela, że użył zajęcia odnośnej wierzytelności lub prawa.

Kwestję, czy wpis hipoteczny, przewidziany w art. 647, § 1, daje wierzycielowi pierwszeństwo zaspokojenia się przed innymi wierzycielami egzekwującymi,

k którzy taki wpis później uzyskali, należy rozstrzygnąć w sensie pozytywnym¹⁾). Wynika to przede wszystkim z istoty wpisów hipotecznych i postanowień ustaw hipotecznych, które oparte są na zasadzie, że każdy wcześniejszy wpis wyprzedza wszystkie po nim następujące. Wynika to dalej z przepisu art. 801 k. p. c., według którego wierzytelności i prawa, zabezpieczone hipotecznie, będą przy rozdziale sumy, uzyskanej z egzekucji, zaspokojone w kolejności stosownie do przepisów prawa hipotecznego. Wprawdzie powołany przepis odnosi się do podziału sumy, uzyskanej przez egzekucję z nieruchomości, jednak wobec braku w k. p. c. osobnych przepisów o podziale sumy, uzyskanej przez egzekucję z wierzytelności i praw hipotekowanych należy do nich stosować właśnie przepisy o podziale sumy, uzyskanej z egzekucji z nieruchomości, a to tem bardziej, że przepis art. 794 i napis nad nim wyklucza stosowanie tutaj postanowień o podziale sumy, uzyskanej przez egzekucję z ruchomości. Wynika to wreszcie z postanowienia art. XLVIII, § 3 p. w. p. e., według którego w przypadku tam przewidzianym komornik obowiązany jest złożyć władzy hipotecznej równocześnie z dokumentem hipotecznym wniosek o wpis na rzecz wszystkich wierzycieli, którzy w tym czasie prowadzą egzekucję z prawa na rzecz dłużnika wpisać się mającego. Postanowienie to nie może bowiem mieć innego celu, jak właśnie zapobieżenie temu, by któryś z wierzycieli, prowadzących równocześnie egzekucję z tego samego prawa hipotecznego dłużnika, nie uzyskał przez wcześniejszy wpis prawa zaspokojenia się przed innymi, którzyby wpis uzyskali później.

Jeżeli właściciel nieruchomości, na której zabez-

¹⁾ Inaczej Allerhand (II, 289), niestety bez bliższego uzasadnienia swego stanowiska.

pieczona jest hipotecznie wierzytelność lub prawo, z którego prowadzi się egzekucję, jest zarazem dłużnikiem osobistym, to z chwilą wpisu, przewidzianego w art. 647, § 1, zajęcie staje się skutecznem tak ze względu na wierzytelność hipoteczną, jak i ze względu na wierzytelność osobistą. Jeżeli natomiast właściciel nieruchomości nie jest dłużnikiem osobistym, to wpis skutkuje zajęcie tylko ze względu na wierzytelność hipoteczną. Wobec poddłużnika osobistego (bo tylko o poddłużnika, a nie dłużnika może chodzić w przypadku, przewidzianym w art. 647, § 2, mimo że w tekście ustawy mowa jest o dłużniku) zajęcie musi być dokonane według przepisów art. 631 i dopiero z chwilą doręczenia wezwania z tego artykułu poddłużnikowi osobistemu zajęcie wierzytelności osobistej dłużnika egzekwowanego staje się skutecznem (art. 631, § 3).

Art. 648 (141).

Zajęcie sum, płatnych perjodycznie, obejmuje także wypłaty przyszłe.

Zajęcie wypłat perjodycznych.

Pod przepis art. 648 podpadają sumy, które płatne są wprawdzie w perjodycznych odstępach czasu, ale należą się dłużnikowi na podstawie tego samego tytułu prawnego. Takimi będą np. pobory służbowe, renty, sumy płacone na utrzymanie, czynsze najmu i dzierżawy, o ile zostały umówione za pewien oznaczony czas, w ciągu którego mają być płacone w ratach i t. d. Nie podpadają natomiast pod ten przepis należności, które dłużnik pobiera na podstawie różnych tytułów prawnych, choćby je pobierał perjodycznie i choćby tytuły tych należności były tego samego rodzaju.

Zajęcie sum, płatnych w perjodycznych odstępach czasu, obejmuje nietylko te kwoty, które stają się

płatne w czasie zajęcia, ale i te, których płatność nastąpiła już wcześniej, o ile one do chwili zajęcia nie zostały wypłacone.

Rozumie się samo przez się, że zajęcie może objąć tylko te przyszłe wypłaty, które należą się dłużnikowi z tego samego źródła. Tylko w tym wypadku bowiem można ze względu na zajęcie uważać wypłaty bieżące i przyszłe za całość, która tylko co do płatności rozpada się na poszczególne raty. W razie zmiany źródła powstaje natomiast nowa wierzytelność do zupełnie innej osoby.

Zajęcie sum, płatnych perjodycznie, może tylko, lecz nie musi obejmować także przyszłych wypłat. Jeżeli zatem wniosek o zajęcie należności, płatnych w perjodycznych odstępach czasu, odnosi się wyraźnie tylko do wypłat już zapadłych, to zajęcie objąć może tylko te wypłaty, do których dłużnik nabył już prawo.

Ponieważ zajęcie sum, płatnych perjodycznie, obejmuje w ogólności przyszłe pobory, przeto przyjąć należy, że podlega mu także podwyżka poborów, którą dłużnik uzyskał po zajęciu i to bez względu na to, z jakiej przyczyny i pod jaką nazwą podwyżka nastąpiła.

Przepis art. 649 ma zastosowanie tylko o tyle, o ile egzekucja z sum perjodycznie płatnych jest wogóle dopuszczalna. Jeżeli więc w chwili podania wniosku egzekucyjnego pobory dłużnika nie podlegają egzekucji z powodu, że nie dosięgają minimum egzystencji, określonego w art. 575, § 1, to nie można ich zająć, choćby w przyszłości należało się spodziewać podwyższenia poborów ponad to minimum.

Jeżeli wbrew przepisowi art. 575, § 1 zajęto należności dłużnika nie przekraczające minimum egzystencji, a okoliczność ta wyjdzie następnie najaw, to należy umorzyć postępowanie egzekucyjne po myśli art. 561, § 1, l. 4, choćby w międzyczasie wy-

sokość tych należności uległa podwyższeniu ponad minimum egzystencji, bo zajęcie było w tym wypadku od początku nie dopuszczalne.

Jeżeli sumy, płatne perjodycznie, uległy po zajęciu redukcji do kwoty, nie dochodzącej minimum egzystencji, przewidzianego w art. 575, § 1, to egzekucję należy w zupełności umorzyć z urzędu po myśli art. 561, § 1, l. 4. W razie następnego podwyższenia tych sum do tego stopnia, że egzekucja z nich staje się dopuszczalną, zajęcie poprzednio uzyskane nie odżywa, lecz wierzyciel musi na nowo rozpocząć egzekucję.

Przyszłe dochody prowizyjne stale zatrudnionego urzędnika kupieckiego podlegają przepisowi art. 648.

Przepis art. 648 stosuje się również do diet posłów sejmowych i senatorów oraz osób, wchodzących w skład innych ciał kolegjalnych z wyboru. Odnosnie do takich osób zajęcie objąć może tylko pobory, przypadające im w czasie trwania mandatu, w okresie którego zajęcie nastąpiło. Jeżeli po wygaśnięciu mandatu ta sama osoba zostanie ponownie wybraną, to nie odżywa przez to jej pierwotne roszczenie, lecz uzyskuje ona nowe roszczenie o wypłatę diet i innych poborów z piastowaniem mandatu związanych, roszczenie, oparte na nowym tytule, tak, że zajęcie, odnoszące się do dawniejszych poborów, nie obejmuje nowych.

Egzekucja na poborach pracownika nie przeszkadza układowi między nim a służbodawcą w przedmiocie zmiany stosunku służbowego, wskutek której egzekucja staje się bezskuteczną.

Art. 649 (142).

Zajęcie płac i innych sum, przypadających ze stosunku służbowego, obowiązuje bez potrzeby ponownego zajęcia także osobę, na którą przeszły

Zajęcie płac
służbowych.

obowiązki poprzedniego służbodawcy, jeżeli osoba ta o zajęciu wiedziała.

W przeciwieństwie do art. 648, który obejmuje wszelkie należności, płatne w perjodycznych odstępach czasu, a więc między innymi także płace z tytułu stosunku służbowego, art. 649 odnosi się tylko do tych ostatnich plac tak, że np. zajęcie renty nie obejmuje sum, które dłużnik zaczął pobierać po zajęciu również z tytułu renty, ale z innego źródła.

Przepis art. 649 stosuje się z natury rzeczy tylko wtedy, gdy osoba obejmująca przedsiębiorstwo wchodzi względem personelu tego przedsiębiorstwa w stosunek dotychczasowego służbodawcy. Nie ma on natomiast zastosowania, jeżeli stosunek służbowy z dawnym służbodawcą uległ rozwiązaniu, a nowy służbodawca przyjął ten sam personel na podstawie nowej umowy.

Dla zastosowania przepisu art. 649 jest bez znaczenia, czy chodzi o płace, związane ze stanowiskiem w służbie publicznej, czy prywatnej.

Co do osób pełniących służbę publiczną, zachodzi zmiana służbodawcy, jeżeli osoby takie przechodzą ze służby państwowej do służby samorządowej lub naodwrot. Niema natomiast takiej zmiany w razie przejścia np. ze służby w dziale wymiaru sprawiedliwości do służby w dziale administracji państwowej i t. p.

Zmiana stanowiska służbowego u tego samego służbodawcy nie wywiera wogóle żadnego wpływu na skuteczność zajęcia poborów służbowych pracownika tak, że zajęcie obejmuje zarówno pobory przed zmianą, jak i po zmianie mu przypadające.

Art. 650 (143).

Jeżeli obowiązek dłużnika zajętej wierzytelności lub innego prawa majątkowego zależy od świadczenia wzajemnego, które ma spełnić dłużnik egzekwowany, a które polega na wydaniu rzeczy, znajdującej się w jego władaniu, sąd na wniosek wierzyciela i po wysłuchaniu osób interesowanych poleci komornikowi odebranie tej rzeczy dłużnikowi egzekwowanemu, gdy jego obowiązek wydania rzeczy dłużnikowi zajętej wierzytelności lub prawa jest już orzeczony prawomocnym wyrokiem lub stwierdzony innym tytułem egzekucyjnym. Na postanowienie sądu służy zażalenie.

Oddanie
świadczenia
wzajemnego.

Okoliczność, że wierzytelność lub inne prawo majątkowe jest zawisłe od świadczenia wzajemnego ze strony dłużnika egzekwowanego, nie stanowi przeszkody ich zajęcia. Dłużnik zajętej wierzytelności lub prawa nie jest jednak w takich wypadkach obowiązany do zapłaty bez otrzymania świadczenia wzajemnego. Aby więc w pewnych przypadkach umożliwić zrealizowanie zajętej wierzytelności lub prawa nawet tam, gdzie one są zależne od świadczenia wzajemnego, pozwala ustawa to świadczenie wzajemne odebrać w drodze przymusowej. Możliwem to jest jednak tylko tam, gdzie świadczenie wzajemne dłużnika egzekwowanego polega na obowiązku wydania przez niego rzeczy, które znajdują się w jego władaniu.

Aby mogło nastąpić odebranie dłużnikowi rzeczy, której wydanie stanowi przedmiot świadczenia wzajemnego, muszą zachodzić następujące warunki:

- 1) wierzyciel musi postawić odpowiedni wniosek,
- 2) na wniosek ten muszą być przesłuchane osoby interesowane t. j. wierzyciel egzekwujący, dłużnik

egzekwowany i poddłużnik, a w miarę okoliczności także i inne osoby, 3) obowiązek dłużnika do wydania rzeczy poddłużnikowi musi już być wyrzeczony bądź prawomocnym wyrokiem, bądź innym tytułem egzekucyjnym.

Przez rzeczy w znaczeniu art. 650 rozumieć należy tak zmysłowe rzeczy ruchome, jak i nieruchomości.

Analogicznie do art. 581, § 2 przyjąć należy, że odebranie rzeczy w przypadku z art. 650 nastąpić może także wtedy, gdy rzecz znajduje się we władaniu osoby trzeciej, która godzi się na jej wydanie.

Nieodzownym warunkiem zastosowania art. 650 jest okoliczność, aby na rzeczach, mających się odebrać dłużnikowi, nie służyły osobom trzecim takie prawa, które przez odebranie rzeczy mogłyby ulec naruszeniu (arg. z art. 567).

Jeżeli dłużnik twierdzi, że wydaniu rzeczy stoją na przeszkodzie prawa osób trzecich, sąd w miarę potrzeby przesłucha odnośne osoby celem zbadania prawdziwości tych twierdzeń, poczem rozstrzygnie o wniosku wierzyciela zależnie od wyniku tego przesłuchania.

Odebranie rzeczy po myśli art. 650 może nakazać tylko właściwy sąd grodzki, do którego też należy zgłosić wniosek o wydanie takiego nakazu.

Jeżeli przedmioty, które mają być wydane poddłużnikowi, nie znajdują się we władaniu dłużnika lub osób trzecich, zgadzających się na ich wydanie, to przepis art. 650 nie może znaleźć zastosowania. Wierzyciel może w takim wypadku albo wnieść przeciw dłużnikowi pozew o wydanie odnośnych przedmiotów, o ile według prawa materialnego zachodzą warunki takiego pozwu, albo żądać sprzedaży lub zarządu przymusowego zajętej wierzytelności lub prawa stosownie do art. 652.

Nie można analogicznie stosować art. 650, jeżeli wzajemne świadczenie dłużnika egzekwowanego na rzecz jego poddłużnika nie polega na wydaniu rzeczy, lecz na przedsięwzięciu pewnej czynności.

Art. 651 (144).

§ 1. Jeżeli po zajęciu wierzytelności lub prawa majątkowego wykonanie praw dłużnika przez wierzyciela natrafia na znaczne trudności, sąd na wniosek wierzyciela lub dłużnika wyznaczy kuratora celem wykonania tych praw. Do sądu należy też bliższe oznaczenie czynności kuratora.

Kurator do wykonania praw dłużnika.

§ 2. Na postanowienie sądu, oddalające wniosek, służy zażalenie.

Trudności w wykonaniu praw dłużnika, przysługujących mu z mocy zajętej wierzytelności lub innego prawa majątkowego, zajdą np., gdy więcej wierzycieli zajęło tę samą wierzytelność lub prawo, a działania ich kolidują między sobą, dalej gdy wykonanie praw dłużnika wymaga szczególnych zabiegów i t. p.

Nie można ustanowić kuratora po myśli art. 651 na wniosek dłużnika dlatego tylko, że wierzyciel egzekwujący zwleka z podjęciem czynności, zmierzających do realizacji zajętej wierzytelności lub prawa, bo przypadku tego nie da się podciągnąć pod pojęcie trudności w wykonaniu praw dłużnika.

Ustanowienie kuratora do wykonania praw dłużnika po myśli art. 651 nie może nastąpić z urzędu. Również poddłużnik nie może żądać ustanowienia kuratora, a legitymację do takiego żądania ma jedynie wierzyciel i dłużnik.

Wniosek o ustanowienie kuratora po myśli art. 651 należy zgłosić do tego sądu grodzkiego, którego komornik prowadzi egzekucję.

We wniosku o ustanowienie kuratora po myśli art. 651 należy przytoczyć okoliczności, z których wynikałoby, że istotnie wykonanie praw dłużnika jest znacznie utrudnione. Ocena, czy okoliczności te uzasadniają dostatecznie wniosek, należy do sądu.

Zakres działania kuratora, ustanowionego po myśli art. 651, obejmuje czynności, zmierzające do realizacji zajętej wierzytelności lub innego prawa majątkowego, o ile to jest potrzebne do zaspokojenia egzekwowanej wierzytelności (p. art. 637 i objaśn. do niego). Sąd obowiązany jest jednak oznaczyć bliżej te czynności, których podjęcie jest zadaniem kuratora, przy czem oznaczenie to jest dla kuratora wiążące tak, że czynności jego, wykraczające poza granice przez sąd zakreślone, nie idą na rachunek wierzyciela.

Niema zażalenia na postanowienie sądu, którem uwzględniono wniosek o ustanowienie kuratora.

O kosztach kuratora oraz o skutkach niezgłoszenia wniosku o ustanowienie kuratora w ciągu trzech lat p. objaśn. do art. 640.

Art. 652 (145).

§ 1. W przypadku zajęcia prawa majątkowego sąd może na wniosek wierzyciela po wysłuchaniu dłużnika nakazać zarząd przymusowy lub sprzedaż prawa, chyba że wyrządziłoby to znaczną szkodę dłużnikowi. Na postanowienie sądu służy zażalenie.

§ 2. Do sprzedaży stosuje się odpowiednio przepisy o sprzedaży ruchomości.

§ 3. Przepisy powyższe nie dotyczą wierzytelności pieniężnych.

Jakkolwiek zasadniczo zrealizowanie zajętego prawa odbywa się przez ściągnięcie należnego na jego podstawie świadczenia, dopuszcza ustawa wy-

jątkowo innego sposobu zrealizowania, a mianowicie drogą zarządu przymusowego lub sprzedaży prawa. Sprzedaż lub zarząd przymusowy stanowi jednak tylko pomocniczą formę realizacji zajętego prawa, która wchodzi w zastosowanie tam, gdzie ściągnięcie jest albo niemożliwe, albo znacznie utrudnione.

Okoliczności, że zajęte prawo jest warunkowe albo świadczenie należne dopiero po upływie dłuższego czasu, mogą stanowić dostateczną przyczynę sprzedaży prawa. Przyczynę taką stanowić mogą jeszcze inne okoliczności, jak np. zależność świadczenia poddłużnika od świadczenia wzajemnego dłużnika, które nie da się uskutecznić stosownie do art. 650, niestosunkowe trudności w przeprowadzeniu procesu przeciw poddłużnikowi, konieczność prowadzenia egzekucji przeciw poddłużnikowi zagranicą i t. p.

Jeżeli zajęte prawo zabezpieczone jest zastawem rzeczy ruchomej, którą dłużnik wydał, zarząd lub sprzedaż jest zbyteczną, bo wierzyciel może się zaspokoić z wartości zastawu. Jeżeli mianowicie istnieje już tytuł egzekucyjny dla zajętego prawa, może wierzyciel na jego podstawie przeprowadzić egzekucję z przedmiotu zastawu. Jeżeli tytułu egzekucyjnego jeszcze nie ma, musi wierzyciel najpierw zapoznać poddłużnika, względnie właściciela przedmiotu zastawu i dopiero na podstawie uzyskanego przeciw niemu wyroku może prowadzić egzekucję z przedmiotu zastawu.

Wniosek o zarząd przymusowy lub sprzedaż zajętego prawa postawić może tylko wierzyciel egzekwujący, a nie dłużnik egzekwowany lub poddłużnik. Wniosek taki rozstrzyga sąd grodzki i do niego też wierzyciel powinien wniosek zgłosić.

Wniosku o zarząd przymusowy lub sprzedaż nie można łączyć z wnioskiem o zajęcie prawa, bo zajęcie

należy do komornika, zaś nakazanie zarządu przymusowego lub sprzedaży do sądu, wobec czego łącznie wniosków jest niedopuszczalne po myśli art. 543.

Wysłuchanie dłużnika co do zawnioskowanego zarządu przymusowego lub sprzedaży ma sądowi dostarczyć podstawy do oceny, czy na zarząd, względnie sprzedaż należy zezwolić, czy też wnioskowi wierzyciela odmówić. Drogą tego wysłuchania należy przede wszystkim ustalić, czy nie istnieje przeszkoda zarządu lub sprzedaży w postaci obawy wyrządzenia znacznej szkody dłużnikowi.

Jeżeli dłużnik, wezwany na posiedzenie sądowe celem wysłuchania na wniosek o zarząd przymusowy lub sprzedaż prawa, nie jawi się bez usprawiedliwienia albo też wezwany do złożenia pisemnego oświadczenia się na ten wniosek, oświadczenia takiego nie złoży, to należy go uważać za zgadzającego się z wnioskiem o zarząd lub sprzedaż. W wezwaniu należy jednak podać cel wezwania, gdyż inaczej nie byłoby podstawy do domniemywania się takiej zgody dłużnika.

Pominięcie wysłuchania dłużnika przed nakazaniem zarządu przymusowego lub sprzedaży nie powoduje wprawdzie nieważności wprowadzonego zarządu przymusowego lub dokonanej sprzedaży, jednak stanowi słuszną podstawę do zażalenia na odnośne postanowienie sądu.

Chociażby zachodziły przyczyny, uzasadniające zarząd przymusowy lub sprzedaż zajętego prawa, sąd nie musi uwzględnić zgłoszonego w tym względzie wniosku wierzyciela. Nakazanie zarządu lub sprzedaży zależy bowiem od uznania sądu, który przy rozstrzyganiu wniosku o zarząd lub sprzedaż weźmie przede wszystkim pod uwagę, czy mimo zachodzących trudności wykonanie prawa nie byłoby jednak korzystniejszym. Poza tem nie wolno sądowi nakazać

zarządu lub sprzedaży, o ile miałyby to wyrządzić dłużnikowi znaczną szkodę.

Sąd odmówi zarządu lub sprzedaży, gdyby się należało spodziewać, że za zajęte prawo można uzyskać cenę niestosunkowo niższą od jego wartości szacunkowej.

Okoliczność, że zarząd przymusowy lub sprzedaż prawa wyrządziłaby dłużnikowi znaczną szkodę, uwzględni sąd z urzędu jako przeszkodę zezwolenia na zarząd lub sprzedaż, choćby żadna ze stron okoliczności tej nie podniosła. Jeżeli okoliczność ta wyjdzie najaw dopiero po nakazaniu zarządu lub sprzedaży, ale sprzedaż jeszcze nie nastąpiła, to sąd wydany nakaz cofnie.

Przepisu, według którego nie można nakazać zarządu lub sprzedaży prawa, gdyby to miało wyrządzić dłużnikowi znaczną szkodę, sąd obowiązany jest wprowadzić bezwzględnie przestrzegać, ale przekroczenie tego przepisu nie powoduje nieważności podjętej wbrew niemu czynności. Jeżeli zatem sąd mimo grożącej dłużnikowi szkody zezwolił na sprzedaż zajętego prawa i sprzedaż istotnie potem nastąpiła, to nikt nie może z tej przyczyny żądać jej unieważnienia.

Zezwalając na zarząd przymusowy lub sprzedaż zajętego prawa, sąd uchyli zarazem upoważnienie wierzyciela do jego ściągnięcia i to nawet w tym wypadku, gdyby się wierzyciel upoważnienia tego nie rzekł. We wniosku o zezwolenie na zarząd przymusowy lub sprzedaż mieści się bowiem *implicite* zrzeczenia się upoważnienia do ściągnięcia.

Sprzedaż zajętego prawa odbywa się analogicznie, jak sprzedaż ruchomości, a więc przy odpowiednim zastosowaniu przepisów art. 598—620. Zasadą jest sprzedaż przez publiczną licytację, jednak w warunkach z art. 618 może też nastąpić sprzedaż z wolnej

ręki. Zajęte prawo ma być oszacowane, a połowa sumy oszacowania stanowi cenę wywołania (art. 605). W warunkach z art. 616 może też nastąpić przejęcie zajętego prawa przez wierzyciela egzekwującego. Jeżeli co do sprzedanego prawa istnieją dokumenty, należy je po skutecznieniu wymaganych ewentualnie klauzul przenośnych wydać nabywcy.

Jeżeli dla sprzedanego prawa istniał już tytuł egzekucyjny, to nabywca może na jego podstawie prowadzić przeciw poddłużnikowi egzekucję po uzyskaniu klauzuli wykonalności stosownie do art. 534, § 1.

Realizacja zajętej wierzytelności pieniężnej odbyć się może wyłącznie drogą jej ściągnięcia. Ani znaczne utrudnienie, ani nawet niemożliwość ściągnięcia nie uzasadnia zarządzenia sprzedaży wierzytelności, bo środek ten, podobnie jak zarząd przymusowy, dopuszczalny jest wyłącznie w egzekucji z innych praw majątkowych.

R o z d z i a ł III.

Egzekucja z nieruchomości.

Prócz hipoteki sądowej, która nie jest egzekucją we właściwym tego słowa znaczeniu i nie dochodzi też do skutku przy zastosowaniu przepisów k. p. c. o postępowaniu egzekucyjnym (p. objaśn. do art. XVII p. w. p. e.), znane są tym ostatnim przepisom dwa sposoby prowadzenia egzekucji z nieruchomości dla zaspokojenia roszczeń pieniężnych, a mianowicie właściwa egzekucja z nieruchomości, zmierzająca do spieniężenia samej substancji i egzekucja z pożytków nieruchomości przez zarząd przymusowy, która, nie naruszając substancji, odbiera dłużnikowi i zużytkowuje na zaspokojenia wierzycieli tylko dochody i pożytki z nieruchomości. O pierwszym z tych dwóch rodzajów egzekucji mowa jest w art. 653—729 k. p. c.

Postępowanie w egzekucji z nieruchomości przez jej sprzedaż obejmuje kilka różnych, mniej lub więcej wyraźnie odgraniczonych faz. Pierwszą z nich jest wszczęcie egzekucji, które doprowadza do zajęcia nieruchomości. Następuje ono w ten sposób, że na wniosek wierzyciela komornik, właściwy według miejsca położenia nieruchomości (art. 653), wystosowuje do dłużnika wezwanie, aby do dwóch tygodni zapłacił dług pod rygorem przystąpienia do opisu i oszacowania (art. 654). Równocześnie z tem wezwaniem składa komornik władzy hipotecznej wniosek o skuteczenie wpisu o wszczęciu egzekucji, zaś co do nieruchomości niehipotekowanych zawiadamia o wszczęciu egzekucji sąd grodzki celem wciągnięcia odpowiedniej wzmianki do wykazu zajętych nieruchomości niehipotekowanych (art. 656). Przez dokonanie tych aktów nieruchomość zostaje zajęta, co ma ten skutek, że późniejsze zbycie jej nie ma wpływu na dalsze postępowanie (art. 662), a każda osoba, mająca prawo do zaspokojenia z zajętej nieruchomości, może drogą procesu żądać unieważnienia umów, dotyczących tak samej nieruchomości, jak i jej przynależności, jeżeli kontrahent dłużnika działał w złej wierze (art. 665). Również zostaje dłużnik wskutek zajęcia ograniczony w zarządzie nieruchomości, a nawet na wniosek jednej z osób, uprawnionych do zaspokojenia z zajętej nieruchomości, może mu być zarząd odebrany i ustanowiony osobny zarządca (art. 663). W kwestji, odkąd zajęcie staje się skutecznem, rozróżnić należy osobę dłużnika i osoby trzeciej. W stosunku do dłużnika mianowicie zajęcie następuje już z chwilą doręczenia mu wezwania o zapłatę długu, natomiast w stosunku do osób trzecich (a również w stosunku do dłużnika, któremu jeszcze nie doręczono wezwania o zapłatę długu) staje się ono skutecznem z chwilą dokonania wpisu w księdze hipotecznej o wszczęciu egzekucji,

względnie z chwilą wciągnięcia wzmianki do wykazu zajętych nieruchomości niehipotekowanych. Jednakże nawet przed wysłaniem wezwania dłużnikowi i przed wpisem w księdze hipotecznej, względnie w wykazie zajętych nieruchomości niehipotekowanych, skutki zajęcia powstają względem każdego, kto wiedział o wszczęciu egzekucji (t. j. właściwie o zgłoszeniu wniosku egzekucyjnego, o ile on następnie doprowadził do zajęcia) (art. 657).

Drugą fazę postępowania stanowi postępowanie, którego przedmiotem jest opis i oszacowanie nieruchomości. Rozpoczyna się ono tylko na wniosek wierzyciela, który nie jest ograniczony żadnym terminem, a do którego wierzyciel dołączyć musi dokumenty, wykazujące, że nieruchomość należy do dłużnika (art. 667). Wyznaczając termin opisu i oszacowania, który nie może się odbyć wcześniej, jak po upływie miesiąca od wezwania dłużnika o zapłatę, komornik wzywa indywidualnie osoby interesowane, o których mu wiadomo, a nadto przez publiczne obwieszczenie inne osoby, których prawa byłyby przeszkodą egzekucji, aby te prawa zgłosiły przed ukończeniem opisu (art. 668). Niezgłoszenia ich jednak ustawa żadnym rygorem nie zaopatruje. Opis nieruchomości jest zawsze konieczny. Oszacowanie jej natomiast może odpaść w dwóch przypadkach, a mianowicie, gdy wierzyciel sam oszacuje nieruchomość, a dłużnik i uczestnicy temu się nie sprzeciwią, oraz gdy dłużnik i wierzyciel w osobnej umowie ustalili oszacowanie (art. 671). Przeciw opisowi i oszacowaniu można zgłosić zarzuty, które rozstrzyga sąd.

Po ukończeniu opisu i oszacowania, względnie po rozstrzygnięciu zgłoszonych ewentualnie zarzutów, rozpoczyna się trzecia faza postępowania obwieszczeniem licytacji. Obwieszczenie to ma podawać nieruchomość sprzedać się mającą, miejsce licytacji i jej

termin, którego nie można wyznaczyć wcześniej, niż po upływie dwóch miesięcy od ukończenia opisu i oszacowania, dalej sumę oszacowania i cenę wywołania, wysokość rękojmi, wzmiankę o warunkach licytacyjnych oraz o możliwości oglądania nieruchomości w ostatnich dwóch tygodniach przed licytacją i wreszcie ostrzeżenie pod adresem osób trzecich, że prawa ich nie będą przeszkodą licytacji, jeżeli najpóźniej przed rozpoczęciem przetargu nie złożą dowodu, że wniosły powództwo o zwolnienie nieruchomości od egzekucji i że uzyskały zawieszenie egzekucji (art. 679). Obwieszczenie ma być wywieszane w sądzie i w urzędzie gminnym, oraz ogłoszone w dzienniku (art. 681), a nadto doręczone indywidualnie wierzycielowi, dłużnikowi i uczestnikom oraz organom, powołanym do zgłaszania należności z tytułu podatków i innych danin publicznych (art. 680).

Warunki licytacyjne określają zasady, przy zastosowaniu których ma się odbyć licytacja. K. p. c. normuje warunki ustawowe, które wchodzi w zastosowanie, gdy nie zgłoszono odmiennego wniosku. Wniosek o zmianę warunków ustawowych zgłosić może wierzyciel, dłużnik i każdy uczestnik najpóźniej w ciągu tygodnia od doręczenia zawiadomienia o terminie licytacji, przyczem zmiana ta zależna jest od uznania sądu i polegać może tylko na obniżeniu rękojmi oraz oznaczeniu dłużnych terminów uiszczenia ceny nabycia (art. 697). Warunki licytacyjne zawierają: 1) oznaczenie rękojmi t. j. sumy, której złożenie ma zabezpieczyć wykonanie warunków, 2) oznaczenie najniższej sumy, za którą nieruchomość można nabyć na licytacji, 3) oznaczenie terminu i sposobu zapłaty ceny nabycia.

Rękojmię złożyć ma każdy, kto pragnie przystąpić do przetargu. Zwolnione od tego są tylko osoby i instytucje, wymienione wyraźnie w art. 688 k. p. c. oraz

w rozporządzeniu Ministra Sprawiedl., wydanem na zasadzie tego artykułu. Rękojmia wynosi $\frac{1}{10}$ część sumy oszacowania nieruchomości, a złożona ma być w gotówce lub w papierach wartościowych, posiadających bezpieczeństwo pupilarne (art. 686).

Najniższa suma, za którą nieruchomość można nabyć, będąca zarazem ceną wywołania, wynosi na pierwszej licytacji trzy czwarte części sumy oszacowania (art. 689), zaś na drugiej licytacji dwie trzecie części sumy oszacowania (art. 709).

Cena nabycia złożona ma być do depozytu sądowego wraz z ustawowemi odsetkami od dnia przybicia najpóźniej do dwóch tygodni od uprawomocnienia się postanowienia o przybiciu (art. 690). Niezłożenie jej w tym terminie powoduje wygaśnięcie skutków przybicia i utratę rękojmi (art. 692), z której w takim wypadku pokrywa się koszty postępowania, a resztę rozdziela się między uprawnionych stosownie do art. 693.

Kończy się trzecie stadjum egzekucji z nieruchomości terminem licytacyjnym, który odbywa się publicznie w obecności i pod nadzorem sędziego (art. 698). Sam przetarg odbywa się ustnie, a to w ten sposób, że po wywołaniu licytacji przez komornika (art. 699) obecni przystępują do podawania swych ofert, przyczem każdy oferent związany jest swą ofertą tak długo, dopóki kto inny nie zaofiarował ważnie wyższej ceny (art. 705). Gdy wyższe oferty przestaną wpływać, komornik po poprzednim trzykrotnem obwieszczeniu ostateń zaofiarowanej ceny zamknie przetarg (art. 707). Gdyby na licytacji nikt do przetargu nie przystąpił, wyznaczoną będzie na wniosek wierzyciela druga licytacja (art. 709), a gdyby i na niej nie było licytantów, wierzyciel egzekwujący i każdy wierzyciel hipoteczny może objąć nieruchomość na własność za cenę nie niższą od trzech czwar-

tych części sumy oszacowania (art. 710). Gdyby wniosku o objęcie nie zgłoszono w ciągu tygodnia po licytacji, postępowanie egzekucyjne się umarza, przyczem nowa egzekucja z tej samej nieruchomości nie może być wszczętą przed upływem roku (art. 711).

Po zamknięciu przetargu sąd w osobie sędziego, nadzorującego licytację, przystępuje do wydania postanowienia o przybiciu (art. 713). Postanowienie to z reguły ma być ogłoszone zaraz po ukończeniu przetargu. Ogłoszenie go można jednak odroczyć najdalej na tydzień, jeżeli postanowienie zależy od wyniku dowodów, których niezwłocznie przeprowadzić nie można, albo gdy zachodzą inne ważne przyczyny. Można też wstrzymać się z wydaniem postanowienia o przybiciu aż do prawomocnego rozstrzygnięcia wniesionych w toku postępowania egzekucyjnego skarg, zarzutów lub zażaleń (art. 714). Przyczyną odmówienia przybicia może być według art. 716 k. p. c. tylko wadliwość formalna, a mianowicie pogwałcenie przepisów postępowania w toku licytacji, dalej okoliczność, że postępowanie podlegało umorzeniu lub zawieszeniu i wreszcie okoliczność, że wierzyciel, dłużnik lub uczestnik nie otrzymał zawiadomienia o licytacji. Nie zna k. p. c. materialnych przyczyn odmowy przybicia, a również bez wpływu na udzielenie przybicia pozostawia wadliwości formalne, zasłę w postępowaniu, poprzedzającym licytację (wyjawszy brak zawiadomienia o licytacji). Uwzględnienie przyczyn odmowy przybicia następuje z urzędu.

Jeżeli przybicia odmówiono, komornik wyznaczy na wniosek wierzyciela nowy termin licytacji, o ile oczywiście odmowa nie nastąpiła z tej przyczyny, że postępowanie podlegało umorzeniu lub zawieszeniu. Nowa licytacja odbędzie się na warunkach pierwszej (art. 717).

Udzielenie przybicia powoduje przejście własności sprzedanej nieruchomości na nabywcę. Skutek ten powstaje z dniem ogłoszenia, bądź doręczenia postanowienia o udzieleniu przybicia (art. 720). Rzecz jasna następuje on pod tym warunkiem rozwiązującym, że udzielenie przybicia stanie się prawomocnem i że przybicie nie zostanie uchylone ani przez nadlicytację (art. 726), ani przez niedopełnienie warunków licytacyjnych (art. 692).

Na postanowienie co do przybicia służy osobie, której prawo wskutek pogwałcenia przepisów postępowania zostało naruszone, zażalenie do sądu okręgowego, a następnie dalsze zażalenie do sądu apelacyjnego (art. 724). Prawomocne postanowienie o udzieleniu przybicia stanowi podstawę do żądania przez nabywcę, który dopełnił warunków licytacyjnych, przysądzenia własności. Postanowienie to wydaje sąd egzekucyjny i dopiero ono stanowi tytuł do wpisu w księdze hipotecznej prawa własności na rzecz nabywcy i do wprowadzenia nabywcy w posiadanie nieruchomości (art. 728). Ponadto stanowi postanowienie o przysądzeniu własności tytuł do wykreślenia w księdze hipotecznej tych praw i wierzytelności, które wskutek egzekucyjnej sprzedaży nieruchomości hipotecznie zgasły (art. 729). Podobnie jak postanowienie co do przybicia, tak i postanowienie co do przysądzenia własności zaskarżyć można zażaleniem do sądu okręgowego, a następnie do sądu apelacyjnego (art. 728).

Przedstawiony dotąd tok postępowania stanowi normalny przebieg egzekucji z nieruchomości. Poza tem mogą tu wystąpić pewne instytucje, które nie zawsze łączą się z tą egzekucją. Do takich należy zarząd nieruchomości i nadlicytacja.

Zasadniczo pozostawia się zarząd nieruchomości w rękach dłużnika aż do chwili oddania jej nabywcy.

Wyjątkowo można jednak na wniosek wierzyciela lub innej osoby, mającej prawo do zaspokojenia z nieruchomości, odebrać dłużnikowi zarząd już zaraz po zajęciu. W tym wypadku sąd ustanowić ma zarządcę, który obowiązany jest stosować się do postanowień k. p. c. o zarządzie przymusowym (art. 663). Odebranie zarządu dłużnikowi nastąpić też może na wniosek wierzyciela, dłużnika, uczestnika lub nabywcy już po przybiciu. W tym wypadku nabywca, który prócz rękojmi złożył najmniej dwie dziesiąte części ceny nabycia, ma prawo żądać, by jego ustanowiono zarządcą (art. 718). Nabywca taki nie składa rachunku z zarządu, jeżeli następnie uzyska przysądzenie nieruchomości (art. 719).

Nadlicytacja polega na tem, że w ciągu tygodnia po udzieleniu przybicia każdy, kto ma prawo brać udział w przetargu, może wnieść do sądu ofertę na nabycie nieruchomości za cenę o jedną czwartą część wyższą od ceny przybicia (art. 725). Na skutek takiej oferty wyznacza sąd posiedzenie, na które wzywa nabywcę licytacyjnego i nadlicytanta, poczem następuje licytacja między tymi dwoma, a przybicie ostateczne udzielone będzie temu z nich, kto zaofiaruje cenę najwyższą (art. 726).

Właściwym rzeczowo do prowadzenia egzekucji z nieruchomości jest komornik (art. 653). Cały szereg czynności wyraźnie wymienionych powierza jednak ustawa w tej egzekucji sądowi (wyliczenie tych czynności p. w objaśn. do art. 508). Właściwość miejscowa stosuje się zawsze do miejsca położenia nieruchomości. Gdyby ze względu na miejsce położenia właściwymi byli komornicy różnych sądów, wierzycielowi służy wybór między nimi, jednak tylko tak długo, dopóki żaden z komorników nie rozpoczął jeszcze egzekucji. Od tej chwili bowiem z postępowaniem,

wszczętem u niego, połączone będą postępowania, wszczęte później przez innych wierzycieli (art. 653).

Oddział 1.

Zajęcie.

Art. 653 (146).

Właściwość
komornika
w egzekucji
z nieruch.

§ 1. Egzekucja z nieruchomości należy do komornika tego sądu, w którego okręgu nieruchomość jest położona.

§ 2. Jeżeli nieruchomość jest położona w okręgach kilku sądów, wybór sądu należy do wierzyciela. Wszakże z postępowaniem, wszczętem przez jednego wierzyciela, połączone będą postępowania, wszczęte przez innych wierzycieli. W tym celu komornik, który rozpoczął egzekucję, o wszczęciu a następnie o ukończeniu egzekucji zawiadomi komornika, do którego, stosownie do paragrafu poprzedzającego, mogłaby należeć egzekucja.

Unormowana w art. 653, § 1 właściwość miejscowa komornika do prowadzenia egzekucji z nieruchomości ma zastosowanie bez względu na to, czy dla odnośnej nieruchomości prowadzi się księgę hipoteczną lub nie i gdzie się tę księgę prowadzi. Choćby więc księga hipoteczna dla nieruchomości, do której skierowano egzekucję, prowadzoną była w okręgu innego sądu grodzkiego, właściwym będzie do prowadzenia egzekucji zawsze komornik tego sądu grodzkiego, w którego okręgu nieruchomość jest położona.

Przepis art. 653, § 1 ma zastosowanie i wówczas, gdy w miejscowości, w której położona jest nieruchomość, znajduje się kilka sądów grodzkich. O właściwości komornika decydować będzie i w tym przy-

padku okoliczność, w okręgu którego z tych sądów leży nieruchomość. Gdyby leżała w okręgu kilku sądów, wejdzie w zastosowanie przepis art. 653, § 2.

Ze względu na przepis art. 653, § 1 nie można objąć jednym postępowaniem egzekucyjnym kilku nieruchomości tego samego dłużnika, leżących każda w okręgu innego sądu. W przypadku takim wierzyciel odnośnie do każdej nieruchomości w okręgu innego sądu grodzkiego leżącej postawić musi osobny wniosek egzekucyjny u komornika tego sądu, w którego okręgu nieruchomość leży i każdy komornik prowadzić musi odrębnie egzekucję tylko co do nieruchomości w jego okręgu sądowym położonych. Połączenie takich egzekucyj może być zarządzone tylko na podstawie art. 658, § 2.

Przepis art. 653, § 2, zdanie pierwsze ma zastosowanie tylko wtedy, gdy jedna i ta sama nieruchomość położona jest w okręgach kilku sądów. Nie stosuje on się natomiast w przypadku, gdy dłużnik posiada kilka nieruchomości, a każda leży w okręgu innego sądu. W przypadku takim wniosek o egzekucję z każdej takiej nieruchomości należy postawić oddzielnie u komornika tego sądu, w którego okręgu dana nieruchomość leży.

Kwestję, czy w danym przypadku ma się do czynienia z jedną, czy z kilku nieruchomościami, ocenić należy według przepisów prawa hipotecznego, o ile chodzi o nieruchomości, mające urzędzoną hipotekę. Przy innych nieruchomościach jako jedną całość uważać należy te do jednego właściciela lub do kilku właścicieli w idealnych częściach należące nieruchomości, które ze względu na swe przeznaczenie i sposób zagospodarowania stanowią jednostkę gospodarczą.

Analogicznie do przepisu art. 653, § 2 należy przyznać wierzycielowi wybór między komornikami od-

nośnych sądów, jeżeli ze względu na niepewność granic bądź okręgów sądowych, bądź nieruchomości niewiadomo, w okręgu którego sądu nieruchomość leży.

Przepis art. 653, § 2, zdanie 2 i pozostający z nim w związku przepis art. 659 jest wynikiem zasady, że w tym samym czasie odnośnie do tej samej nieruchomości może się toczyć tylko jedno postępowanie egzekucyjne. Stąd każdy wierzyciel, który w czasie toczącego się już postępowania egzekucyjnego chce rozpocząć egzekucję z tej samej nieruchomości, przystępuje do tego postępowania bez względu na to, czy wniosek o rozpoczęcie egzekucji postawił u komornika, który pierwszy rozpoczął egzekucję, czy też u innego komornika. W ostatnim bowiem przypadku wnioski egzekucyjne, względnie rozpoczęte na ich podstawie sprawy odstąpione być muszą komornikowi, który pierwszy egzekucję rozpoczął (p. § 52 instr. kom. w dod. II).

Wyłączna właściwość komornika, który pierwszy rozpoczął egzekucję, trwa aż do ukończenia postępowania. Przez ukończenie postępowania należy rozumieć z jednej strony umorzenie egzekucji, z drugiej zaś strony udzielenie przybicia pod warunkiem, że doprowadzi ono do przysądzenia własności nabywcy. Że w przypadku, gdy egzekucja doprowadziła do sprzedaży i przysądzenia własności nabywcy, nie może być mowy o połączeniu postępowań po myśli art. 653, § 2 także po przybiciu targu, a w szczególności w czasie postępowania nad rozdziałem ceny sprzedaży, to wynika choćby stąd, że przez przybicie własność sprzedanej nieruchomości przechodzi na nabywcę (art. 720), a zatem na podstawie wniosków wierzycieli po tej chwili zgłoszonych, względnie na podstawie decyzyj o wszczęciu egzekucji po tej chwili wydanych, nie

można już wogóle uzyskać przeciw dłużnikowi zajęcia i sprzedaży nieruchomości.

Umorzenie egzekucji lub udzielenie przybicia może być uważane za ukończenie postępowania tylko w tym przypadku, gdy pierwsze jest prawomocne, a drugie doprowadzi do prawomocnego przysądzenia własności nabywcy. Komornik, który pierwszy zajął nieruchomość, zawiadomi więc innych komorników, wskazanych w art. 653, § 2, o ukończeniu postępowania dopiero wtedy, gdy umorzenie egzekucji lub przysądzenie własności nabywcy stanie się prawomocnem.

Jeżeli komornikowi, właściwemu według art. 653, § 2, odstąpiono wnioski o rozpoczęcie egzekucji, podane u innych komorników po umorzeniu egzekucji lub udzieleniu nabywcy przybicia, ale przed prawomocnością umorzenia lub przysądzenia własności nabywcy, to komornik ten postąpi z nimi stosownie do tego, czy umorzenie stanie się prawomocnem, względnie udzielenie przybicia doprowadzi do prawomocnego przysądzenia własności, czy też nie. W razie uchylenia umorzenia egzekucji lub przybicia prowadzić będzie egzekucję dalej także na rzecz wierzycieli, których wnioski mu odstąpiono, zaś w razie uprawomocnienia się umorzenia egzekucji lub przysądzenia własności nabywcy zwróci odnośne wnioski komornikom, do których je wniesiono, ci zaś zależnie od stanu rzeczy albo rozpoczną egzekucję, albo wnioskom o jej rozpoczęcie odmówią.

Przepis art. 653, § 2, zdanie drugie ma zastosowanie także wtedy, gdy ten sam wierzyciel, który wszczął egzekucję u jednego komornika, zgłasza następnie u innego komornika wniosek o wszczęcie egzekucji z tej samej nieruchomości dla innej wierzytelności.

W zawiadomieniach, o których mowa w art. 653, § 2, winien komornik podać czas rozpoczęcia oraz czas ukończenia egzekucji, bo od tego zależy, czy

wnioski o rozpoczęcie egzekucji co do tej samej nieruchomości, podane u innych komorników, mają mu być odstąpione lub nie.

Przepis art. 653, § 2 stosuje się, chociażby postępowanie egzekucyjne u komornika, który pierwszy rozpoczął egzekucję, uległo zawieszeniu.

Art. 654 (147).

Wezwanie
o zapłatę
długu.

Wskutek wniosku wierzyciela o wszczęcie egzekucji z nieruchomości, we wniosku wymienionej, komornik wzywa dłużnika, aby zapłacił dług w ciągu dwóch tygodni pod rygorem przystąpienia do opisu i oszacowania.

Przepis art. 654, według którego nieruchomość ma być we wniosku wymieniona, należy interpretować w tym kierunku, że wierzyciel obowiązany jest oznaczyć nieruchomość tak, aby co do jej identity nie zachodziła żadna wątpliwość.

Oznaczenie we wniosku egzekucyjnym nieruchomości, do której ma być skierowana egzekucja, nastąpić winno w taki sposób, aby co do jej identity nie zachodziła żadna wątpliwość. Należy zatem podać gminę i miejscowość, w której nieruchomość jest położona, rodzaj nieruchomości (np. dobra ziemskie, realność wiejska, dom, łąka i t. p.), w razie potrzeby jej części składowe (parcele, z których się nieruchomość składa), a przy nieruchomościach, mających urządzoną księgę hipoteczną, wymienić także, kto księgę prowadzi i oznaczyć miejsce, w którym nieruchomość w księdze jest wpisana.

Jeżeli egzekucja ma być prowadzona z idealnej części nieruchomości, stanowiącej współwłasność kilku osób, to oprócz oznaczenia nieruchomości jako całości należy we wniosku oznaczyć cyfrowo w formie ułamka udział dłużnika.

Wniosek o rozpoczęcie egzekucji, w którym nie oznaczono nieruchomości, do której ma być skierowana egzekucja, albo oznaczono ją w sposób tak niedostateczny, że może zachodzić wątpliwość co do jej identyczności, należy odrzucić jako nieodpowiadający przepisom ustawy.

Do wniosku o wszczęcie egzekucji nie trzeba dołączać wyciągu hipotecznego, względnie zaświadczenia, że dłużnik jest właścicielem lub posiadaczem nieruchomości (art. 667).

Jeżeli wniosek o wszczęcie egzekucji odpowiada przepisom ustawy (art. 540, 541) i jeżeli komornik, do którego go skierowano, jest według przepisów art. 653 właściwym do jego załatwienia, to wyda on wezwanie do dłużnika o zapłatę długu do dwóch tygodni, a to pod rygorem podjęcia opisu i oszacowania nieruchomości. Decyzję tę wyda komornik na podstawie samego wniosku i dołączonych do niego dokumentów (w szczególności tytułu egzekucyjnego, zaopatrzonego klauzulą wykonalności) bez uprzedniego wysłuchania stron.

Wydania przez komornika formalnej decyzji o wszczęciu egzekucji ustawa nie przepisuje. Z zestawienia przepisów art. 654 i 656 wynika, że wszczęcie egzekucji następuje przez samo wezwanie dłużnika o zapłatę długu pod rygorem przystąpienia do opisu i oszacowania nieruchomości.

Tylko w decyzji, wydanej w myśl art. 654 na żądanie pierwszego wierzyciela egzekwującego, niezbędne jest uprzedzenie o dalszych czynnościach egzekucyjnych, co do wierzycieli zaś przyłączających się do już rozpoczętej egzekucji takiego uprzedzenia nie potrzeba.

Co do terminu opisu i oszacowania p. art. 666.

Wezwanie dłużnika o zapłatę długu i połączone z niem w myśl art. 656 czynności są pierwszymi czyn-

nościami komornika w egzekucji z nieruchomości. Podjęcie dalszych czynności zależne jest od tego, aby dłużnik nie zapłacił długu w ciągu dwóch tygodni od doręczenia mu wezwania. Bezskutecznego upływu tego terminu winien więc komornik wyczekać, zanim przystąpi do dalszych czynności egzekucyjnych.

Przeciwko decyzji komornika z art. 654 służy dłużnikowi skarga do sądu grodzkiego z art. 512. Wnie-sienie tej skargi nie powoduje zasadniczo zawiesz-e-nia postępowania egzekucyjnego, jednak sąd, do któ-re-go skargę wniesiono, może je zawiesić stosownie do art. 559. Zawieszenie takie nie przeszkadza w każdym razie uzyskaniu przez wierzyciela wpisu o wszczęciu egzekucji (art. 656). Przerywa ono jednak w myśl art. 525 i art. 200 k. p. c. bieg terminu, wy-znaczonego dłużnikowi do zapłaty długu tak, że po podjęciu na nowo zawieszzonego postępowania termin ten zaczyna biec znów od początku.

Jeżeli dłużnik na skutek wezwania komornika zapłaci dług w zakreślonym mu terminie dwutygo-dniowym, to na wniosek wierzyciela należy postępo-wanie umorzyć stosownie do art. 561, § 1, l. 2. Gdyby wierzyciel wniosku takiego postawić nie chciał, może mu dłużnik wytoczyć po myśli art. 566, § 1, l. 2 pozew o orzeczenie, że egzekucja ma być umorzona, a aż do załatwienia tego pozwu może uzyskać zawieszenie postępowania po myśli art. 568.

Art. 655 (148).

Egzekucja
z ułamkowej
części nieru-
chomości.

§ 1. Egzekucja z ułamkowej części nierucho-mości hipotekowanej może być prowadzona prze-ciwno współwłaścicielowi tylko wówczas, gdy część ta nie jest obciążona łącznie z innymi czę-ściami nieruchomości. Jeżeli cała nieruchomość obciążona jest hipoteką, wierzyciel tej hipoteki

może wnieść o jej podział odpowiednio do wartości poszczególnych części ułamkowych.

§ 2. Wierzyciel, mający zabezpieczenie na części, do której skierowano egzekucję, oraz na innych częściach, może odpowiednio do poszczególnych części podzielić zabezpieczenie swojej wierzytelności; w tym przypadku może być wszczęta egzekucja z ułamkowej części nieruchomości z uwzględnieniem tak podzielonego zabezpieczenia.

§ 3. Opisowi i oszacowaniu podlega cała nieruchomość, sprzedaży zaś tylko część, należąca do dłużnika. Przepis ten stosuje się także do nieruchomości niehipotekowanej.

Obok pytania, jaka ma być struktura egzekucji z nieruchomości, podkomisja musiała także rozważyć pytanie, jak należy urządzić egzekucję w przypadku, gdy przedmiotem jej nie jest nieruchomość w całości, lecz tylko jej część ułamkowa. Decydującym momentem dla ukształtowania egzekucji z części ułamkowej musi być wzgląd na to, jakie widoki zaspokojenia ma wierzyciel egzekwujący i wierzyciele, których prawa są na tej ułamkowej części hipotecznie zabezpieczone, wreszcie, jakie szkody taka egzekucja może przynieść dłużnikowi.

Hipoteka, która ciąży na całej nieruchomości, obciąża ją w każdej części, podobnie jak hipoteka łączna obciąża wszystkie nieruchomości, na których jest wpisana. W razie licytacyjnej sprzedaży jednej z kilku nieruchomości, obciążonych łączną hipoteką, wierzyciel mający taką hipotekę, może żądać zaspokojenia całej swej wierzytelności, a wtedy inne, dotychczas łączną hipoteką obciążone nieruchomości, zostają zwolnione z hipoteki. Tak samo w razie sprzedaży jednej ułamkowej części, wierzyciel, który ma hipotekę na całości, może żądać zaspokojenia nie tylko ułamkowej części swej pretensji, ale także zaspokojenia całej swej wierzytelności hipotecznej. Jeżeli na całej nieruchomości ciąży 100.000 zł, a sprzedano tylko jedną piątą część tej nieruchomości, to wierzyciel może żądać, aby z ceny, uzyskanej za tę jedną piątą część, on otrzymał całych 100.000 zł. Im

mniejszą jest sprzedana część ułamkowa, tem większe jest niebezpieczeństwo, że wierzyciel hipoteczny, mający hipotekę na całości, zwłaszcza wierzyciel pierwszego stopnia, otrzymując zaspokojenie całej swej wierzytelności, wyczerpie wszystko, tak że inni nie otrzymają nic. Wierzycielowi egzekwującemu taka egzekucja nie przyniesie żadnej korzyści, szkoda natomiast, jaką ponosi dłużnik, może być bardzo poważna, bo choćby nawet zapozwał właścicieli innych ułamkowych części o stosunkowy zwrot tego, co za nich zapłacił, to jednak niejednokrotnie z różnych przyczyn nie uzyskałby tego, co mu się należy. Licząc się z temi momentami, projekt pozwala na egzekucję z ułamkowej części tylko wtedy, gdy część, która ma być sprzedana, obciążona jest jedynie prawami, na tej części wpisanemi, tak że niema łącznie obciążeń z innemi częściami. W przypadku, gdy łącznie obciążone są dwie lub więcej części, sprzedaż jednej części wywołałaby te ujemne skutki, o których była mowa. Uniknięcie tych niekorzyści jest możliwe tylko wtedy, gdy przed sprzedażą łączność obciążeń zostanie uchylona. (Uz. og. 29).

Przepis art. 655 zapobiega niewątpliwie temu, aby wierzyciel, mający wierzytelność, zabezpieczoną na całej nieruchomości lub na kilku jej częściach idealnych, nie mógł dla ściągnięcia całej tej wierzytelności prowadzić egzekucji tylko z jednej lub tylko z niektórych idealnych części nieruchomości łącznie obciążonych. Nie ogranicza on się jednak tylko do tych przypadków, lecz ma zastosowanie i wtedy, gdy wierzytelność, dla której wierzyciel pragnie prowadzić egzekucję, nie posiada wogóle zabezpieczenia hipotecznego albo posiada je tylko na jednej ułamkowej części nieruchomości, ale część ta obciążona jest dla jakiegokolwiek innej wierzytelności hipoteką łącznie z innemi częściami tej samej nieruchomości. We wszystkich tych przypadkach bowiem dalszym wierzycielom i dłużnikowi grozi jednakie niebezpieczeństwo, że wierzyciel, mający hipotekę na kilku częściach, zaspokoi się w całości z jednej, a dla nich z ceny sprzedaży nic, albo tylko mało co pozostanie.

Przepis art. 655 interpretować się musi w ten sposób, iż egzekucja z idealnej części nieruchomości jest wogóle niedopuszczalną, jeżeli tylko część ta obciążona jest łącznie z innymi częściami. Nie można zaś przyjąć¹⁾, że niedopuszczalność egzekucji z części ułamkowej nieruchomości ograniczona jest do tych tylko przypadków, w których chodzi o egzekucję dla ściągnięcia takiej właśnie wierzytelności, która jest zabezpieczoną na kilku idealnych częściach lub na całej nieruchomości. Zapatrywanie takie byłoby bowiem sprzeczne nie tylko z wyraźnym brzmieniem przepisu art. 655, ale i z jego intencją, którą jest niedopuszczenie do egzekucji we wszystkich tych przypadkach, w których wierzyciel, mający zabezpieczenie hipoteczne na kilku częściach nieruchomości, mógłby się zaspokoić z jednej z nich ze szkodą późniejszych wierzycieli i dłużnika (p. wyżej Uz. og. 29).

Jakkolwiek przepis art. 655 ma w pierwszym rzędzie na myśli przypadki, gdy idealne części nieruchomości należą do różnych współwłaścicieli, to jednak nie można ograniczyć jego zastosowania do tych tylko przypadków, lecz przyjąć należy, że także wtedy nie można prowadzić egzekucji z ułamkowej części nieruchomości, obciążonej łącznie z innymi częściami, gdy wszystkie te części należą do tego samego właściciela.

Bez znaczenia dla zastosowania przepisu art. 655 jest okoliczność, czy hipoteka, obciążająca kilka idealnych części nieruchomości lub też całą nieruchomość, jest hipoteką umowną, czy też hipoteką sądową (art. XVII p. w. p. e.).

Prowadzenie egzekucji z ułamkowej części nieruchomości jest niedopuszczalne nie tylko wtedy, gdy część ta obciążona jest łącznie z innymi częściami

¹⁾ jak to czyni np. Allerhand (II, 304), Berman (w *Głosie Adwokatów* 1933, str. 8).

tej samej nieruchomości hipoteką definitywnie wpisana, ale także i wtedy, gdy na odnośnej części uzyskał ktoś łącznie z innymi częściami zabezpieczenie roszczenia w drodze zarządzenia tymczasowego (ostrzeżenia hipotecznego z art. 851, l. 2). Ten ostatni przypadek ma bowiem na myśli przepis § 2 art. 655, gdy tymczasem przepis § 1 tegoż artykułu odnosi się do hipoteki definitywnie wpisanej. Poza tem mimo odmiennej nieco stylizacji niema różnicy między temi przepisami. W szczególności nie można przepisu § 1 odnosić tylko do przypadków, gdy obciążona jest cała nieruchomość, zaś przepisu § 2 tylko do przypadków, gdy obciążenie spoczywa łącznie na kilku, ale nie na wszystkich częściach nieruchomości.

Podział hipoteki lub zabezpieczenia po myśli art. 655 następuje na jednostronny wniosek wierzyciela, mającego wierzytelność, zabezpieczoną łącznie na kilku ułamkowych częściach, względnie na całej realności. Nie można go uzależniać ani od zgody dłużnika, ani też od zgody innych wierzycieli, mających hipotekę po wierzycielu, który żąda podziału, tem mniej zaś od zgody wierzycieli, wyprzedzających wierzyciela, żądającego podziału.

Stosunek, według jakiego podział hipoteki, ciężającej łącznie na kilku ułamkowych częściach nieruchomości, ma nastąpić, oznacza się według wartości tych części. Kwestję, czy uwzględnić się ma przytem wartość poszczególnych części po uprzednim potrąceniu z niej obciążeń, wyprzedzających hipotekę, ulegającą podziałowi, czy też wartość bez takiego potrącenia, rozstrzygnąć należy i można jedynie w tym ostatnim sensie, a mianowicie że decydować będzie wartość poszczególnych części nieruchomości bez uwzględnienia ciężających na niej długów. Wynika to nietylko z wyraźnego brzmienia przepisów §§ 1 i 2 art. 655, ale i z tej dalszej okoliczności, że przed sprzedażą

i rozdziałem ceny licytacyjnej wszystkich łącznie obciążonych części nieruchomości wysokość ciężących na poszczególnych częściach długów nie da się wogóle ściśle określić, a mamy tu do czynienia właśnie z przypadkiem, gdzie nie wszystkie części mają być sprzedane. Wskutek tego nie byłby możliwy podział hipoteki według ścisłych sum, a że ma to być taki podział, to okazuje się najlepiej w przypadku, gdy egzekucja ma być wszczętą dla ściągnięcia części wierzytelności, zabezpieczonej łącznie. Przy wszczęciu egzekucji bowiem komornik ma wezwać dłużnika (art. 654) o zapłatę długu, oznaczonego ściśle, a nie tylko w przybliżeniu. Dlatego jedynie miarodajną dla dokonania podziału hipoteki może być tylko wartość poszczególnych części nieruchomości, względnie ich ułamkowo oznaczona wielkość, a bez uwzględnienia pozostać przytem muszą ciężące na nich długi, które wyprzedzają hipotekę, ulegającą podziałowi.

Brzmienie przepisów §§ 1 i 2 art. 655 wskazuje całkiem wyraźnie na to, że podział hipoteki lub zabezpieczenia, przewidziany w tych przepisach, musi nastąpić przed wszczęciem egzekucji z idealnej części nieruchomości, obciążonej łącznie z innymi częściami. Podział ten jest bowiem w myśl powołanych przepisów warunkiem, bez którego wszczęcie i prowadzenie egzekucji takiej jest niedopuszczalne¹⁾.

¹⁾ Sprzecznie zatem z treścią ustawy przyjmuje Allerhand (II, 310), że podział ma się odbyć dopiero po oszacowaniu nieruchomości (a więc na długo po wszczęciu egzekucji). Autor ten, stanowiący raz na mylnem zd. m. stanowisku, że podstawą podziału jest wartość ułamkowych części nieruchomości po potrąceniu z niej długów, wyprzedzających dzieloną hipotekę, która to wartość ustaloną być może dopiero przy oszacowaniu, dochodzi w konsekwencji do niezrozumiałej wprost konkluzji, że można wszcząć egzekucję z idealnej części nieruchomości przed dokonaniem podziału hipoteki, a więc w przypadku egzekucji na rzecz wierzyciela, mającego hipotekę na kilku częściach, jeszcze przed ustaleniem kwoty, dla której egzekucję się

Jako akt, warunkujący wszczęcie egzekucji i mający się odbyć przed jej wszczęciem, nie może podział hipoteki uchodzić za czynność egzekucyjną. Kompetencja do jego podjęcia nie leży więc w zakresie działania komornika¹), ani sądu egzekucyjnego, lecz należeć może wyłącznie do władzy hipotecznej. Jest to zresztą jasne, gdyż podział hipoteki polega na zarządzeniu i wykonaniu odpowiednich wpisów w księdze hipotecznej, a czynności te, o ile szczególnymi przepisami nie zostały powierzone innym władzom, należą w myśl przepisów prawa hipotecznego do władzy hipotecznej. W danym wypadku zaś żaden szczególny przepis nie przekazuje kompetencji do podziału hipoteki komornikowi lub sądowi egzekucyjnemu.

Podział hipoteki przeprowadzony być musi za pomocą dokonania odpowiednich wpisów w księdze hipotecznej i dopóki wpisów takich nie uskuteczniliono, o podziale nie może być mowy. Wynika to z kardynalnej zasady prawa hipotecznego, według której o nabyciu, zmianie i umorzeniu praw hipotecznych decyduje odpowiedni wpis w księdze hipotecznej. Że zaś podział hipoteki jest zmianą prawa hipotecznego, to chyba nie ulega wątpliwości²).

wszczyzna. Jak to pogodzić z przepisem art. 654, w myśl którego wszczęcie egzekucji polega na wezwaniu dłużnika do zapłaty długu (rzecz jasna oznaczonego), tego jednak autor nie wyjaśnia.

¹) Jak to przyjmuje Allerhand (II, 309), wychodząc znów ze wspomnianego już założenia, że podział nie może się odbyć bez poprzedniego oszacowania nieruchomości, którego jednak władza hipoteczna przeprowadzić nie może, skoro ma ona załatwić wniosek bez uprzednich dochodzeń.

²) Nie można się więc zgodzić z zapatrywaniem Allerhanda (II, 311), jakoby podziału hipoteki, uskutecznionego po myśli art. 655 k. p. c., nie można uwidocznnić w księdze hipotecznej. Wszak bez wpisu niema wogóle prawa hipotecznego, a treść wpisu decyduje o treści i rozmiarach prawa, do którego dany wpis się odnosi. Odmiennie postawienie tej kwestji równałoby się zburzeniu podstaw, na których oparta jest wogóle cała

Jakkolwiek w myśl art. 655, § 3 opisowi i oszacowaniu w egzekucji z idealnej części nieruchomości podlega cała nieruchomość, to jednak na podstawie tego oszacowania należy odrębnie wypośrodkować wartość szacunkową części idealnej, do której skierowano egzekucję.

Co do egzekucji z ułamekowej części nieruchomości na obszarze b. zaboru austr. p. art. XXXII p. w. p. e.

O obowiązku zawiadomiania wszystkich współwłaścicieli nieruchomości o wszczęciu egzekucji z idealnej jej części oraz o dalszych czynnościach egzekucyjnych p. § 54 instr. kom. (w dod. II).

Art. 656 (149).

§ 1. Jednocześnie z wysłaniem dłużnikowi wezwania komornik przesyła władzy hipotecznej wniosek o dokonanie wpisu o wszczętej egzekucji we właściwej księdze hipotecznej. Prawo zgłoszenia tego wniosku służy także wierzycielowi.

§ 2. Jeżeli nieruchomość nie ma urzędzonej księgi hipotecznej, komornik o wszczęciu egzekucji zawiadamia sąd grodzki według miejsca położenia nieruchomości celem wciągnięcia odpowiedniej wzmianki do wykazu zajętych nieruchomości niehipotekowanych.

Jeżeli nieruchomość, do której skierowano egzekucję, ma urządzoną księgę hipoteczną, winien ko-

instytucja hipoteki, a do tego chyba przepis art. 655 k. p. c. nie zmierza. Inna jest rzecz, czy podział hipoteki, uskutecz-niony na podstawie tego przepisu, ma znaczenie tylko dla po-stępowania egzekucyjnego, czy też jest on skuteczny także i poza tem postępowaniem. Ograniczenie jego skuteczności do samego postępowania egzekucyjnego nie uchylałoby bynaj-mniej potrzeby uwidocznienia podziału w księdze hipotecznej, a tylko w treści odnośnego wpisu należałoby w tym wypadku uczynić wzmiankę o takim ograniczeniu.

Wpis
o wszczętej
egzekucji.

mownik równocześnie z wezwaniem dłużnika do zapłaty długu (art. 654) odnieść się do władzy hipotecznej o wciągnięcie do księgi hipotecznej wpisu o wszczęciu egzekucji. Wniosek o dokonanie tego wpisu może zgłosić do władzy hipotecznej również wierzyciel, dołączając do niego odpis decyzji komornika, wzywającej dłużnika do zapłaty długu po myśl art. 654. Jak najrychlejsze wniesienie podania o wpis leży w interesie wierzyciela, bo w myśl art. 657 zajęcie nieruchomości staje się skutecznem wobec osób trzecich dopiero z chwilą dokonania wpisu.

Uzyskanie wpisu o wszczęciu egzekucji nie jest zależne od upływu terminu dwutygodniowego, za kreślonego dłużnikowi w myśl art. 654 do zapłaty długu. Uzyskanie tego wpisu nie zależy też od prawomocności decyzji komornika, wzywającej dłużnika do zapłaty długu.

Ani zawieszenie postępowania egzekucyjnego, ani nawet umorzenie egzekucji, o ile to ostatnie nie jest jeszcze prawomocnem, nie stanowi przeszkody do uzyskania wpisu o wszczęciu egzekucji, gdyż zawieszenie postępowania nie ma w myśl art. 559, § 2 żadnego wpływu na zajęcie, a nieprawomocne umorzenie postępowania nie jest jeszcze definitywnem jego ukończeniem, wobec czego nie powinno uniemożliwiać wierzycielowi uzyskania zajęcia i tem samem zabezpieczenia nieruchomości na wypadek uchylenia umorzenia postępowania.

O wpis hipoteczny o wszczęciu egzekucji winien się komornik zwrócić do władzy hipotecznej z urzędu, choćby wierzyciel żadnego w tym kierunku wniosku nie postawił.

Wpisu o wszczęciu egzekucji dokonuje się w formie ostrzeżenia (względnie na obszarze b. zaboru austriackiego w formie adnotacji hipotecznej). Wynika to z treści i celu tego wpisu, którym jest zwró-

cenie osobom trzecim uwagi na fakt wszczęcia egzekucji i przez to zapobieżenie nabyciu przez te osoby w zaufaniu do ksiąg gruntowych takich praw na nieruchomości, któreby się sprzeciwiały prawu zaspokojenia się z niej wierzyciela egzekwującego. Wpisy tego rodzaju zaś skutecznia się w formie ostrzeżenia. Ostrzeżeniem nazywa też wyraźnie wpis o wszczęciu egzekucji przepis art. XXXIII p. w. p. e. Nazwy tej używają wreszcie przepisy art. 11 rozp. Prez. Rzp. z 27/X 1932 o egzekucji bankowej, Dz. U. R. P. Nr. 94, poz. 812 i art. 15 rozp. Prez. Rzp. z 21/X 1932 o egzekucji na rzecz P. Banku Rolnego, Dz. U. R. P. Nr. 91, poz. 769, przyczem oba ostatnio wymienione przepisy obok słowa „ostrzeżenie“ przytaczają wyraźnie w nawiasie słowo „adnotacja“¹⁾.

Dla zastosowania przepisu art. 656, § 1 jest bez znaczenia, czy wierzytelność, dla której wszczynia się egzekucję, jest już zabezpieczona hipotecznie na odnośnej nieruchomości, czy też ona zabezpieczenia takiego nie posiada. Także w pierwszym wypadku powinien być skuteczniony wpis o wszczętej egzekucji.

Co do wpisu o wszczętej egzekucji w razie przyłączenia się do postępowania nowego wierzyciela p. objaśn. do art. 659.

¹⁾ Stąd zapatrywanie Allerhanda (II, 314), jakoby art. XXXIII p. w. p. e. zawierał nieobowiązującą treść ustawową, a wpis o wszczęciu egzekucji nie był adnotacją, lecz wpisem sui generis, nie dającym się podciągnąć pod żadną z form wpisów, znanych obowiązującym ustawom hipotecznym, nie jest uzasadnione, a wypływa ono z mylnego założenia, jakoby ostrzeżenie w ogólności miało być według art. 851, l. 2 k. p. c. równe prenotacji. Użycie w ostatnio powołanym przepisie w nawiasie słowa „prenotacja“ nie oznacza bowiem, iżby na obszarze b. zaboru austriackiego ostrzeżenie równało się w ogólności prenotacji, lecz ma na celu właśnie zaznaczenie, że ów szczególny wpis z art. 851, l. 2 k. p. c. dokonuje się na obszarze b. zaboru austriackiego nie w formie adnotacji, która zasadniczo odpowiadałaby pojęciu ostrzeżenia, lecz wyjątkowo w formie prenotacji.

Szczególne postanowienia co do wpisu o wszczęciu egzekucji p.: odnośnie do b. zaboru ros. w art. XXVII i XXVIII p. w. p. e., odnośnie do b. zaboru austr. w art. XXXIII p. w. p. e., a odnośnie do b. zaboru niem. w art. LXII p. w. p. e.

Co do wpisu o wszczęciu egzekucji bankowej p. art. 11 rozp. Prez. Rzp. z 27/X 1932, Dz. U. R. P. Nr. 94, poz. 812, zaś co do takiegoż wpisu w egzekucji, prowadzonej przez Państw. Bank Rolny p. art. 15 rozp. Prez. Rzp. z 21/X 1932, Dz. U. R. P. Nr. 91, poz. 796 — oba przy art. III p. w. p. e.

Szczególne przepisy o prowadzeniu wykazu zajętych nieruchomości niehipotekowanych zawiera rozporządzenie Min. Sprawiedl. z 15 grudnia 1932, Dz. U. R. P. Nr. 114, poz. 945 (p. przy art. XXII p. w. p. e.).

Co do zastosowania przepisu art. 656, § 2 na obszarze b. zaboru austr. p. art. XXXIV p. w. p. e. i objaśn. do niego.

Z zestawienia przepisów §§ 1 i 2 art. 656 wynika, że wierzyciel tylko co do nieruchomości hipotekowanych złożyć może wprost od siebie wnioski o dokonanie wpisu o wszczętej egzekucji. Nie ma on natomiast prawa do złożenia wniosku o wciągnięcie do wykazu zajętych nieruchomości niehipotekowanych wzmianki o wszczęciu egzekucji z takiej nieruchomości. Wzmiankę taką skutecznie więc może sąd tylko na podstawie zawiadomienia komornika.

Ustawa nie stanowi o tem, czy i kiedy ma być wykreślony wpis o wszczęciu egzekucji, względnie wzmianka w wykazie zajętych nieruchomości niehipotekowanych, oraz kto o takie wykreślenie winien się postarać. Należy przyjąć, że wykreślenie tych wpisów nastąpić może z chwilą, gdy staną się one zbyteczne, a więc z chwilą ukończenia postępowania egzekucyjnego. Chwilą tą będzie w razie dojścia

Sprowadzą do skutku przysądzenie własności nieruchomości licytacyjnemu nabywcy, poza tem zaś umorzenie postępowania. Co do kwestji, kto ma się o wykreślenie postarać, to ponieważ ustawa nie nakłada tego obowiązku ani na komornika, ani na sąd, przeto w myśl ogólnej zasady prawa hipotecznego, w myśl której wszelkie wpisy w braku odmiennych postanowień uskutecznią się na wniosek osoby interesowanej, przyjąć należy, że wykreślenie nastąpi w razie umorzenia postępowania na wniosek dłużnika¹⁾, zaś w razie przysądzenia własności nabywcy na wniosek tego ostatniego. Wniosek podać należy do władzy hipotecznej (względnie do sądu, prowadzącego wykaz zajętych nieruchomości niehipotekowanych) i dołączyć do niego w pierwszym wypadku zaświadczenie komornika o umorzeniu postępowania, w drugim zaś postanowienie o przysądzeniu własności nabywcy. Rzecz jasna, że w drugim wypadku wykreślenie wpisu o wszczęciu egzekucji nastąpić może nie wcześniej, jak równocześnie z wpisem prawa własności na rzecz nabywcy, bo przedtem brak temu ostatniemu wogóle legitymacji do żądania jakiegokolwiek wpisu.

O obowiązku komornika do zawiadomienia sądu o wszczęciu i ukończeniu egzekucji z nieruchomości p. § 51 instr. kom. (w dod. II).

Art. 657 (150).

§ 1. Nieruchomość w stosunku do dłużnika jest zajęta z chwilą doręczenia mu wezwania. W stosunku do tego dłużnika, jeżeli mu jeszcze nie doręczono wezwania, jako też w stosunku do

Początek
zajęcia.

¹⁾ Allerhand (II, 314) jest zdania, że w tym wypadku komornik powinien wezwać o wykreślenie władzę hipoteczną, nie mówi jednak, na jakim przepisie ten obowiązek komornika opiera.

osób trzecich, nieruchomości jest zajęta z chwilą dokonania wpisu w księdze hipotecznej albo wciągnięcia wzmianki do wykazu zajętych nieruchomości niehipotekowanych.

§ 2. Jednakże w stosunku do każdego, kto wiedział o wszczęciu egzekucji, skutki zajęcia powstają z chwilą, gdy o wszczęciu egzekucji powziął wiadomość, chociażby wezwanie nie było jeszcze wysłane dłużnikowi, albo wpis w księdze hipotecznej lub wzmianka w wykazie zajętych nieruchomości nie były jeszcze dokonane.

Przepis art. 657 określa chwilę, od której zajęcie nieruchomości staje się skutecznem. Dla oznaczenia tej chwili miarodajne być mogą według tego przepisu trzy różne momenty, a mianowicie powzięcie wiadomości o wszczęciu egzekucji, dokonanie wpisu w księdze hipotecznej o wszczęciu egzekucji, względnie wciągnięcie odpowiedniej wzmianki w wykazie zajętych nieruchomości niehipotekowanych i wreszcie doręczenie dłużnikowi wezwania o zapłatę długu stosownie do art. 654. Nie wszystkie z tych trzech momentów działają wobec każdego. Tylko powzięcie wiadomości o wszczęciu egzekucji i dokonanie wpisu w księdze hipotecznej, względnie w wykazie zajętych nieruchomości niehipotekowanych wywołuje skutki zajęcia w stosunku do każdej osoby, natomiast doręczenie wezwania o zapłatę długu działa jedynie w stosunku do dłużnika. W ten sposób zatem w stosunku do dłużnika zdecydować może o chwili zajęcia każdy z wymienionych trzech momentów; zdecyduje zaś w tym względzie w konkretnym przypadku ten z nich, który nastąpił wcześniej. W stosunku do osób trzecich zdecydować może o tej chwili bądź powzięcie wiadomości o wszczęciu egzekucji, bądź dokonanie wpisu o wszczęciu w księdze hipotecznej, względnie

w wykazie zajętych nieruchomości niehipotekowanych; w konkretnym wypadku zadecyduje znów ten z tych dwóch momentów, który nastąpił wcześniej.

Sposób skutecznienia wpisu o wszczęciu egzekucji stosuje się do przepisów obowiązującego na danym obszarze prawa hipotecznego. Przepisy te decydują też o tem, od jakiej chwili wpis ten zaczyna wywierać połączone z nim skutki. Przepis zdania drugiego § 1 art. 657 należy więc rozumieć w ten sposób, że zajęcie nieruchomości hipotekowanej staje się skutecznem z wpisem ostrzeżenia o wszczęciu egzekucji, ale nie od chwili, w której ten wpis faktycznie w księdze hipotecznej wykonano, lecz od chwili, od której według przepisów prawa hipotecznego liczyć należy skuteczność tego wpisu. Jeżeli więc np. według § 29 austr. ustawy hipotecznej pierwszeństwo wpisu zależy od liczby porządkowej dziennika, którą opatrzone podanie przy wniesieniu do władzy hipotecznej, to i skuteczność wpisu ostrzeżenia o wszczęciu egzekucji, a zatem skuteczność zajęcia liczyć się będzie od chwili, w której odezwa komornika, względnie podanie wierzyciela o wciągnięcie ostrzeżenia weszło do władzy hipotecznej, a nie od chwili wciągnięcia ostrzeżenia do księgi gruntowej.

Ustawa nie określa nigdzie, co należy rozumieć przez wszczęcie egzekucji. Z przepisu art. 656 wynika, że nie jest wszczęciem przesłanie władzy hipotecznej, względnie sądowi grodzkiemu, wniosku o skutecznienie wpisu, bo we wniosku tym jest już mowa o „wszczętej egzekucji“, z czego wynika, że wszczęcie następuje wcześniej. Przepis art. 657, § 2 wskazuje znów na to, że wszczęciem egzekucji nie jest też wysłanie dłużnikowi wezwania o zapłatę długu, bo przepis ten wyraźnie przewiduje wiadomość o wszczęciu egzekucji jeszcze przed wysłaniem takiego wezwania. Wreszcie z zestawienia przepisów art. 654 i 656 wy-

nika, że do zajęcia, a więc tem samem i do wszczęcia egzekucji z nieruchomości oprócz wezwania dłużnika o zapłatę długu i przesłania władzy hipotecznej, względnie sądowi grodzkiemu, wniosku o skutecznienie wpisu w księdze hipotecznej, względnie w wykazie zajętych nieruchomości niehipotekowanych, nie potrzeba niczego więcej. W szczególności nie potrzeba do tego osobnego postanowienia komornika o wszczęciu egzekucji. Nie pozostaje więc nic innego, jak uznać za wszczęcie egzekucji już samo podanie wniosku wierzyciela o egzekucję z nieruchomości t. j. zgłoszenie tego wniosku u komornika¹⁾. Oczywiście zgłoszenie wniosku o egzekucję z nieruchomości uważać można za równoznaczne z wszczęciem egzekucji z tej nieruchomości jedynie z zastrzeżeniem, że odnośny wniosek doprowadzi istotnie do zajęcia nieruchomości.

Wiadomość o wszczęciu egzekucji z nieruchomości czyni wobec osoby, która ją otrzymała, zajęcie skutecznem bez względu na to, z jakiego źródła wiadomość ta pochodzi i jakim sposobem do odnośnej osoby doszła. Wystarczy zatem wiadomość, otrzymana za pośrednictwem trzecich osób.

O skutkach zajęcia nieruchomości p. art. 661—665 i objaśn. przy nich podane.

Art. 658 (151).

Łączenie
postępowań.

§ 1. Postępowanie egzekucyjne, dotyczące kilku nieruchomości tego samego dłużnika, komornik może przed ukończeniem opisu połączyć

¹⁾ Tak też Kraus, O egzekucji z nieruchomości, 13; inaczej — zd. m. mylnie — Allerhand (II, 316), który za wszczęcie egzekucji uważa raz „akt, jakiego dokonuje komornik po zgłoszeniu wniosku wierzyciela“ (autor nie podaje niestety, co to ma być za akt i na czym on ma polegać), drugi raz zaś wysłanie dłużnikowi wezwania o zapłatę długu.

na wniosek jednej ze stron w jedno postępowanie, jeżeli połączenie przyczyni się do uproszczenia dalszego postępowania albo do korzystniejszej sprzedaży nieruchomości lub zmniejszenia kosztów, a niema przeszkód natury prawnej lub gospodarczej.

§ 2. Jeżeli jednak postępowanie dotyczy jednej lub kilku nieruchomości, położonych w okręgach różnych sądów grodzkich, połączenie zarządzi sąd okręgowy, bezpośrednio przełożony nad sądem grodzkim, w którego okręgu postępowanie było wcześniej wszczęte.

§ 3. Postępowania egzekucyjne, dotyczące części ułamkowych tej samej nieruchomości, oraz postępowania, dotyczące części nieruchomości i tej całości, mogą być połączone przez komornika w jedno postępowanie.

Z przepisu art. 658, § 1 wynika, że w zasadzie postępowanie egzekucyjne powinno się toczyć odrebnie co do każdej nieruchomości, chociaż nieruchomości te stanowią własność tego samego dłużnika i chociażby prowadzono z nich egzekucję dla zaspokojenia tej samej wierzytelności. Połączenie egzekucyj z kilku nieruchomości tego samego dłużnika w jedno postępowanie dopuszczalne jest tylko wtedy, gdy zachodzi jedna z wymienionych w art. 658, § 1 przyczyn takiego połączenia.

Przepis art. 658, § 1 dotyczy przypadków, gdy postępowanie egzekucyjne z kilku nieruchomości tego samego dłużnika prowadzi komornik tego samego sądu grodzkiego. Komornik ten może w razie zachodzących warunków połączyć sam prowadzone przezeń egzekucje. Do przypadków, gdy egzekucje takie pro-

wadzą komornicy różnych sądów, odnosi się przepis art. 658, § 2.

Dla zastosowania przepisu art. 658, § 1 jest bez znaczenia, czy egzekucję z kilku nieruchomości prowadzi ten sam wierzyciel i czy ją prowadzi dla zaspokojenia tej samej, czy różnych wierzytelności, czy też egzekucję z poszczególnych nieruchomości prowadzą różni wierzyciele.

Połączenie egzekucyj z kilku nieruchomości tego samego dłużnika w jedno postępowanie nastąpić może tylko na wniosek stron, nigdy zaś z urzędu. Wniosek zgłosić może tak dłużnik, jak i każdy z wierzycieli, który choćby z jednej nieruchomości prowadzi egzekucję. Wierzyciel może wniosek o połączenie zgłosić bądź razem z wnioskiem o wszczęcie egzekucji, bądź też i później.

Połączenie nastąpić może nie później, jak przed ukończeniem opisu i oszacowania. Ustawa nie określa wprawdzie, kiedy opis należy uważać za ukończony, atoli przyjąć należy, że w braku zarzutów ma to miejsce z chwilą ukończenia przez komornika wszystkich czynności z opisem i oszacowaniem połączonych, zaś w razie wniesienia zarzutów dopiero z chwilą prawomocnego ich rozstrzygnięcia przez sąd (art. 675), bo przedtem niewiadomo, czy nie zajdzie potrzeba uzupełnienia opisu i czy sąd takiego uzupełnienia nie nakaże.

Brzmienie przepisu art. 658, § 1 nie rozstrzyga wyraźnie kwestji, czy połączenie egzekucyj niedopuszczalne jest już z chwilą, gdy choćby co do jednej nieruchomości ukończono opis, czy też dopiero od chwili, gdy go ukończono co do wszystkich nieruchomości, co do których zachodzić mogą warunki połączenia egzekucyj. Ze względów praktycznych i wobec braku wyraźnego ograniczenia pod tym względem należałoby się opowiedzieć za dopuszczalnością po-

łączenia aż do chwili ukończenia opisu co do wszystkich w grę wchodzących nieruchomości.

Na postanowienie komornika, którem zarządzo połączenie egzekucyj po myśli art. 658, § 1, jako też przeciw postanowieniu odmawiającemu połączenia, służy stronom skarga z art. 512 do sądu grodzkiego.

Z brzmienia przepisu art. 658, § 1 wynika, że połączenie egzekucyj w nim przewidziane odnosić się może tylko do całego postępowania. Ustawa nie przewiduje też późniejszego rozłączenia połączonych raz egzekucyj. Nie wyklucza to jednak odbycia co do niektórych z nieruchomości licytacji odrębnie od reszty przez komornika innego sądu, jeżeli zajdą warunki, przewidziane w art. 676, § 2.

Przepis art. 658, § 2 stanowi jedynie dalsze rozwinięcie zasady, wyrażonej w art. 658, § 1. Dlatego też połączenie egzekucyj, należących do komorników różnych sądów, dopuszczalnem jest również tylko pod warunkami w art. 658, § 1 określonymi, a mianowicie pod warunkiem, że wszystkie nieruchomości, co do których ma nastąpić połączenie, należą do tego samego dłużnika i że połączenie przyczyni się do uproszczenia postępowania albo do korzystniejszego zbycia nieruchomości lub zmniejszenia kosztów, a przeciw połączeniu niema przeszkód natury prawnej lub gospodarczej.

Również połączenie egzekucyj po myśli art. 658, § 2 dopuszczalnem jest tylko tak długo, jak długo nie ukończono opisu nieruchomości.

Połączenie po myśli art. 658, § 2 możliwe jest bez względu na to, czy sądy grodzkie, w których okręgach nieruchomości są położone, należą do tego samego, czy do różnych sądów okręgowych, a nawet do różnych sądów apelacyjnych. Właściwym do zarządzenia połączenia będzie zawsze sąd okręgowy,

bezpośrednio przełożony nad sądem grodzkim, w którego okręgu postępowanie wcześniej wszczęto.

O wcześniejszem wszczęciu egzekucji rozstrzyga wcześniejsze zgłoszenie wniosku egzekucyjnego przez wierzyciela (por. objaśn. do art. 657).

Jeżeli egzekucje z kilku nieruchomości tego samego dłużnika prowadzone są w okręgach różnych sądów grodzkich, to wniosek o ich połączenie można postawić bądź u komornika, który jedną z tych egzekucyj prowadzi, bądź też bezpośrednio w powołanym do zarządzenia połączenia sądzie okręgowym. Korzystniejszym jest postawienie go u komornika, gdyż przedkładając wniosek sądowi, może się komornik od razu oświadczyć co do wszystkich okoliczności, ważnych dla powzięcia decyzji w przedmiocie połączenia, oraz przedłożyć potrzebne akta. W razie postawienia wniosku bezpośrednio w sądzie musi sąd najpierw zażądać oświadczenia się komornika i przedłożenia aktów, co powoduje zwłokę postępowania.

Sąd okręgowy, który zarządził połączenie egzekucyj po myśli art. 658, § 2, rozstrzygnie zarazem przy uwzględnieniu zachodzących okoliczności, który sąd grodzki, względnie jego komornik ma dalej prowadzić postępowanie w połączonych sprawach.

Przekazanie po myśli art. 658, § 2 kilku egzekucyj, dla których właściwymi są komornicy różnych sądów grodzkich, komornikowi jednego z tych sądów pociąga za sobą nie tylko właściwość tego komornika do wykonania wszystkich połączonych egzekucyj, ale także wszystkie te konsekwencje, jakie ustawa łączy z faktem, że egzekucja toczy się w okręgu danego sądu grodzkiego. Tak np. podział sumy, uzyskanej ze sprzedaży nieruchomości, należeć będzie odnośnie do wszystkich nieruchomości do tego sądu grodzkiego, którego komornik prowadził połączone egzekucje; właściwość sądu dla pozwów z art. 566, 567, 665 stosować

się będzie nie do siedziby tego sądu grodzkiego, w którego okręgu egzekucja toczyłaby się, gdyby nie było połączenia, lecz do siedziby tego sądu grodzkiego, którego komornikowi powierzono prowadzenie połączonych egzekucyj i t. d.

Przepis art. 658, § 3 normuje przypadki łączenia egzekucyj odmienne, niż w art. 658, § 1 i 2 przewidziane. Nie chodzi tu bowiem o egzekucje z różnych nieruchomości tego samego dłużnika, lecz o egzekucje z tej samej nieruchomości, względnie z części tej samej nieruchomości. Dlatego warunki, od których zależy połączenie egzekucyj w myśl § 1 art. 658, nie odnoszą się do przypadków połączenia, przewidzianych w § 3 tegoż artykułu.

Połączenie egzekucyj po myśli § 3 art. 658 nie jest zależne od okoliczności, aby przez to postępowanie zostało uproszczone, koszty zmniejszone lub by przez to osiągnięto korzystniejszą sprzedaż. Wystarczy, gdy komornik uzna je za wskazane z innych względów.

Bez znaczenia dla zastosowania przepisu § 3 art. 658 jest okoliczność, czy egzekucje z poszczególnych części nieruchomości, względnie z całej nieruchomości i z jej części idealnej prowadzą różni wierzyciele, czy też ten sam wierzyciel i czy prowadzi on ją dla zaspokojenia tej samej, czy różnych wierzytelności.

W braku odmiennego postanowienia ustawy nie zachodzi przeszkoda połączenia egzekucyj, prowadzonych z różnych idealnych części tej samej nieruchomości, chociaż własność tych części należy do różnych osób i chociaż dłużnikami są różne osoby.

Także łączenie egzekucyj na rzecz różnych wierzycieli i przeciw różnym dłużnikom, którzy są współwłaścicielami nieruchomości, celem łącznej sprzedaży całej wspólnej nieruchomości, jest dopuszczalne.

Przewidziane w art. 658, § 3 połączenie egzekucyj zarządzić można w braku jakiegokolwiek ograniczenia

ustawowego pod tym względem w każdym stadjum postępowania, a nietylko przed ukończeniem opisu. Oczywiście nie może być mowy o takim połączeniu już po przeprowadzeniu sprzedaży.

W przypadkach, gdy egzekucje dotyczą różnych idealnych części tej samej nieruchomości albo całej nieruchomości i jej części idealnej, nie może być mowy o przyłączeniu się późniejszych wierzycieli do rozpoczętej przedtem egzekucji, albowiem przedmiot poszczególnych egzekucyj jest tu odmienny, gdy tymczasem założeniem przyłączenia się jest identyczność przedmiotu egzekucji. Ponieważ jednak w przypadkach tych łączne przeprowadzenie egzekucyj okaże się zwykle wskazanem, dozwala ustawa łączenia ich bez żadnych ograniczeń.

Połączenie egzekucyj po myśli § 3 art. 658 nie zależy bynajmniej od wniosku stron. Komornik może je zarządzić i z urzędu, jeśli to uzna za celowe.

O warunkach prowadzenia egzekucji z ułamkowej części nieruchomości p. art. 655 i objaśn. do niego.

Art. 659 (152).

Przyłączenie
się nowego
wierzyciela.

Wierzyciel, który skierował egzekucję do nieruchomości po jej zajęciu przez innego wierzyciela, przyłącza się do postępowania wszczętego wcześniej i nie może żądać powtórzenia czynności już dokonanych; pozatem ma te same prawa, co i pierwszy wierzyciel.

Przepis art. 659 wyraża zasadę, że w tym samym czasie odnośnie do tej samej nieruchomości może się toczyć tylko jedno postępowanie egzekucyjne. Stąd każdy wierzyciel, który po zajęciu nieruchomości chce uzyskać egzekucję z tej samej nieruchomości, przyłącza się tylko do toczącego się już postępowania egzekucyjnego, natomiast nie prowadzi się na jego

rzecz odrębnego postępowania. Obojętnem jest przytem, czy późniejszy wierzyciel żądał wyraźnie przyłączenia się do postępowania egzekucyjnego, wszczętego już na rzecz innego wierzyciela, czy też we wniosku o rozpoczęcie egzekucji wcale o tem nie wspominał, bo zasada art. 659 musi być przestrzegana z urzędu.

Także ten sam wierzyciel, który uzyskał już zajęcie nieruchomości na rzecz jednej wierzytelności, przyłącza się do prowadzonego przez siebie postępowania, jeżeli następnie pragnie wszcząć egzekucję z tej samej nieruchomości na rzecz innej swej wierzytelności.

Każdy wierzyciel, przyłączający się do toczącej się już egzekucji, musi przyjąć postępowanie w stanie, w jakim ono się znajduje w chwili jego przyłączenia się. Nie może on bowiem żądać powtórzenia czynności już dokonanych. Zato czynności, wykonane już na rzecz poprzedniego wierzyciela, skuteczne są także dla wierzyciela przyłączającego się, gdyż inaczej nie możnaby mówić, że ma on te same prawa, co pierwszy wierzyciel.

Jakkolwiek na rzecz późniejszych wierzycieli, żądających egzekucji z tej samej nieruchomości, nie prowadzi się odrębnego postępowania egzekucyjnego, to jednak co do każdego z nich musi komornik wezwać dłużnika o zapłatę długu stosownie do art. 654, bo dłużnikowi musi być dana sposobność do dobrowolnego uiszczenia długu i uniknięcia w ten sposób egzekucji ze strony danego wierzyciela. Nie potrzeba natomiast w razie przyłączenia się do egzekucji nowego wierzyciela odnosić się do władzy hipotecznej, względnie do sądu grodzkiego o skutecznienie wpisu w księdze hipotecznej, względnie w wykazie zajętych nieruchomości niehipotekowanych (art. 656), bo wpis, skuteczny przy wszczęciu egzekucji na rzecz

pierwszego wierzyciela, spełnia już wystarczająco swój cel, którym jest jedynie ostrzeżenie osób trzecich o toczącym się postępowaniu egzekucyjnym.

Także w tym przypadku nie zachodzi potrzeba powtórzenia czynności, dokonanych już na rzecz pierwszego wierzyciela, gdy egzekucja co do niego ulegnie następnie umorzeniu, ale prowadzi się ją nadal na rzecz wierzyciela przyłączającego się. Czynności, dokonane przed umorzeniem na rzecz pierwszego wierzyciela, zachowują wówczas skuteczność dla wierzycieli przyłączających się.

Z postanowienia ustawy, że każdy przyłączający się wierzyciel ma te same prawa, co pierwszy wierzyciel, wynika, że jeśli pierwszy wierzyciel nie przedsięwzięje kroków, potrzebnych do popierania postępowania, to może je przedsięwziąć każdy z wierzycieli, którzy się przyłączyli.

Jeżeli pierwszy wierzyciel oszacował sam nieruchomość, to wierzyciel przyłączający się może się temu sprzeciwić i żądać oszacowania przez biegłego najpóźniej na trzy dni przed terminem opisu (art. 671, § 2). Jeżeli natomiast pierwszy wierzyciel podał szacunek umowny, to wierzyciel przyłączający się może (również najpóźniej na trzy dni przed terminem opisu) żądać tylko obniżenia szacunku (art. 671, § 3).

Przyłączenie się późniejszego wierzyciela do prowadzonej już na rzecz innego wierzyciela egzekucji możliwem jest dopiero wtedy, gdy nieruchomość została już na rzecz pierwszego wierzyciela zajęta. Możliwem ono jest tak długo, jak długo egzekucja na rzecz pierwszego wierzyciela jest w toku, a więc aż do prawomocnego umorzenia tej egzekucji, względnie aż do przybicia targu w tej egzekucji (por. objaśn. do art. 653).

Przepis art. 659 ma zastosowanie także wówczas, gdy w chwili rozpoczęcia egzekucji przez następnego

wierzyciela postępowanie egzekucyjne na rzecz pierwszego wierzyciela jest zawieszona. I w tym przypadku przyłączający się wierzyciel może mimo zawieszenia popierać postępowanie na swoją rzecz, a czynności przezeń dokonane skuteczne są po uchyleniu zawieszenia także dla wierzyciela, co do którego postępowanie było zawieszona.

Jeżeli w chwili przyłączenia się nowego wierzyciela egzekucja na rzecz pierwszego wierzyciela była wprawdzie umorzona, ale nie prawomocnie, to przyłączający się wierzyciel nie potrzebuje czekać na prawomocność umorzenia, lecz może odrazu popierać postępowanie od punktu, w którym ono co do pierwszego wierzyciela zostało umorzone. Jeżeli następnie umorzenie zostanie uchylone, to podjęte przezeń czynności skutkują także na rzecz pierwszego wierzyciela.

Przyłączenie się późniejszego wierzyciela po myśli art. 659 nie jest możliwe po prawomocności przybicia, bo wtedy egzekucja z nieruchomości przeciw dłużnikowi jest już wogóle niemożliwą, skoro w myśl art. 720 własność jej przechodzi przez przybicie na nabywcę. Przyłączenie się po udzieleniu, ale przed prawomocnością przybicia jest możliwe, ale jest ono tylko warunkowo skuteczne, a mianowicie na wypadek uchylenia przybicia targu. W razie zatwierdzenia przybicia targu bowiem skutki przybicia działają już od chwili jego udzielenia, wobec czego egzekucja, rozpoczęta po tej chwili przeciw dłużnikowi, nie może być skuteczną, gdyż własność nieruchomości przeszła już na nabywcę.

Art. 660 (153).

Celem dopilnowania praw osoby, której miejsce pobytu nie jest znane i której z powodu nieobecności nie można skutecznie doręczyć, sąd na wniosek komornika, który w razie potrzeby wnio-

sek ten zgłosi z urzędu, ustanowi kuratora do zastępowania osoby nieobecnej. Kurator obowiązki swe sprawować będzie także w interesie wszystkich innych osób, którym w dalszym toku postępowania doręczenia nie będą mogły być uskutecznione. Wspólny kurator może zastępować tylko osoby, których interesy nie są między sobą sprzeczne.

Do kuratora, ustanowić się mającego po myśli art. 660, mają w myśl art. 525 odpowiednie zastosowanie przepisy art. 157 k. p. c. (p. przy art. 525).

Założeniem doręczenia do rąk kuratora po myśli art. 157 k. p. c. (i art. 660) jest nieznanomość miejsca pobytu osoby, której pismo ma być doręczone i niemożność doręczenia jej pisma żadnym innym w ustawie przewidzianym sposobem.

Kurator z art. 660 winien być ustanowiony nietylko dla stron, ale dla każdej osoby, której w toku egzekucji z nieruchomości wypadnie uskutecznić jakieś doręczenie.

Jakkolwiek zasadniczo doręczenie do rąk kuratora w myśl art. 157 k. p. c. nastąpić może tylko na wniosek strony, to jednak w egzekucji z nieruchomości wniosek taki zgłosić może także sam komornik z urzędu. Jest on nawet obowiązany do zgłoszenia tego wniosku, ilekroć zajdzie potrzeba doręczenia osobie nieznananej z miejsca pobytu i może być za zaniedbanie tego obowiązku pociągnięty do odpowiedzialności po myśli art. 521.

Zadaniem kuratora *absentis*, ustanowionego po myśli art. 660, jest nietylko odbiór jednostronnego pisma, ale także zastępowanie osoby nieobecnej aż do zgłoszenia się jej samej, względnie jej zastępcy.

Jeżeli ustanowiony dla pewnej osoby po myśli art. 660 kurator ma następnie zastąpić w tem samym

postępowaniu także inną osobę, to wystarczy zawiadomić go o tem. Nie trzeba natomiast ponownego obwieszczenia publicznego o ustanowieniu kuratora także dla tej drugiej osoby. Zato w obwieszczeniu o pierwszym ustanowieniu kuratora należy zaznaczyć, że będzie on zastępował nietylko osobę dla której się go ustanawia, ale także wszystkie inne osoby, którym w dalszym toku postępowania doręczenia nie będą mogły być dokonane.

Właściwym do ustanowienia kuratora jest sąd egzekucyjny t. j. sąd, którego komornik prowadzi egzekucję.

O sprzeczności interesów osób, zastąpionych przez kuratora, obowiązany jest donieść sądowi tak kurator, jak i komornik. Rozstrzygnięcie kwestji, czy istotnie sprzeczność zachodzi i czy wobec tego należy ustanowić osobnego kuratora, należy jednak do sądu.

Koszty, połączone z ustanowieniem kuratora, ponosi narazie wierzyciel egzekwujący, dłużnik obowiązany jest jednak w myśl art. 523 do zwrotu wierzycielowi tych kosztów, jako niezbędnych do celowego przeprowadzenia egzekucji.

Art. 661 (154).

§ 1. Zajęcie nieruchomości obejmuje wszelkie jej przynależności i prawa, wynikające z umów ubezpieczenia przedmiotów, podlegających zajęciu, tudzież należności z tych umów już przypadające, jeżeli według treści umowy przeznaczone były na przywrócenie rzeczy do poprzedniego stanu.

§ 2. Zajęcie obejmuje także wprowadzone później przynależności oraz później wzniesione budowle i posadzone rośliny, jak również prawa z umów ubezpieczenia później zawartych.

Rozmiar
zajęcia.

Przepis art. 661 normuje zakres, względnie rozmiar zajęcia nieruchomości. Co do chwili, od której zajęcie staje się skutecznem, p. art. 657, zaś co do skutków zajęcia p. art. 662, 664 i 665 oraz objaśn. przy nich podane.

Zgodnie z zasadami prawa materialnego, według których przynależność nie stanowi samodzielnej rzeczy, lecz dzieli losy rzeczy głównej, przyjmują przepisy art. 661 k. p. c., że zajęcie nieruchomości obejmuje również jej przynależność i to w najszerszem tego słowa znaczeniu.

Przez przynależność nieruchomości w najszerszem znaczeniu rozumieć należy z jednej strony to wszystko, co z nieruchomością jest trwale połączone, z drugiej zaś strony także rzeczy ruchome, nie połączone wprawdzie z nieruchomością, ale przeznaczone z mocy ustawy lub z woli właściciela do trwałego jej używania. Zresztą pojęcie przynależności w ogólności p. w objaśn. do art. 571.

Razem z nieruchomością ulegają zajęciu jej płody nieodłączone, jak trawa, drzewa, zboże, dopóki ich nie ścięto, a nawet takie przedmioty, jak ryby w stawach i zwierzyna w lesie, dopóki ich nie złowiono. Rzeczy te nie stanowią bowiem przed odłączeniem ich od nieruchomości samoistnych przedmiotów majątkowych, lecz są organicznie związane z nieruchomością i stanowią tylko jej część składową.

Budowle, znajdujące się na gruncie objętym egzekucją, choćby ich nie wymieniono w protokóle opisu i oszacowania, ulegają jako przynależność gruntu zajęciu razem z nim.

Budowlami w rozumieniu art. 661 są domy i inne budynki, zbudowane na gruncie w tym celu, aby tam stale pozostały. Nie należą do budowli i nie ulegają zajęciu razem z nieruchomością np. budy jarmarczne, baraki przenośne i inne podobne urządzenia, które

wprawdzie znajdują się na gruncie, ale nie są z nim trwale połączone i nie zostały wzniesione z zamiarem stałego pozostawienia ich na miejscu.

Obok budowli ulegają zajęciu razem z nieruchomością także inne jej urządzenia, jak np. urządzenia kanalizacyjne, wodociągowe, do oświetlenia i t. p., o ile zachodzi co do nich tak, jak przy budowlach, moment trwałego połączenia ich z nieruchomością, względnie przeznaczenia ich do stałego użytku nieruchomości.

Zajęcie nieruchomości rozciąga się na wszelkie prawa do nieruchomości przywiązane t. j. prawa, które w ten sposób łączą się z nieruchomością, że wykonywać je może tylko każdorazowy właściciel gruntu jako taki. Do praw tego rodzaju należą np. służebności gruntowe, prawo patronatu, połączone z posiadaniem dóbr nieruchomości, wszelkie uprawnienia, które według ustawy wodnej służą właścicielom gruntów nadbrzeżnych i t. p.

Zajęcie nieruchomości obejmuje też jej przynależności w ścisłym słowa tego znaczeniu t. j. te wszystkie rzeczy, które wprawdzie nie stanowią części składowej nieruchomości, atoli przeznaczone są do trwałego jej używania, a nietylko do indywidualnych potrzeb każdorazowego właściciela nieruchomości. Do przynależności w tym znaczeniu należy przede wszystkim znajdujący się na nieruchomości inwentarz żywy i martwy t. j. bydło i sprzęty, potrzebne do prowadzenia prawidłowej gospodarki. Poza tem ocenić należy w każdym przypadku na podstawie konkretnych okoliczności, czy rzecz ruchomą uważać należy za przynależność nieruchomości lub nie. Orzecznictwo sądowe idzie w interpretacji pojęcia przynależności dość daleko. Tak np. uznano za przynależność browaru pewną ilość beczek do transportu piwa, za przy-

należność nieruchomości, na której znajdowała się spalona fabryka, maszyny pozostałe po pożarze i t. d.

Przynależnościami są wogóle zwierzęta, wprowadzone przez właściciela do majątku na potrzeby tegoż majątku, a nie tylko zwierzęta, przeznaczone bezpośrednio do uprawy roli.

Meble i urządzenie mieszkania nie są w razie wątpliwości przynależnościami nieruchomości. Jednak meble, stanowiące urządzenie willi, przeznaczonej do wynajęcia na letnisko, stanowią jej przynależność, bo służą one do trwałego używania willi stosownie do jej przeznaczenia. To samo odnosi się do mebli, stanowiących urządzenie hotelu w budynku wyłącznym na ten cel wybudowanym.

Jeżeli współwłaściciel wspólnej nieruchomości przeznaczył ruchomości, stanowiące jego wyłączną własność, do użytku całej nieruchomości, to ruchomości te należy uważać za przynależność całej nieruchomości.

Rzeczy i prawa, wymienione w art. 661, ulegają zajęciu z mocy wyraźnego przepisu przez samo zajęcie nieruchomości. Nie potrzeba więc żadnych osobnych czynności dla dokonania ich zajęcia. Zajęcie ich staje się skutecznym z chwilą, kiedy zajęcie nieruchomości jest dokonane (p. art. 657). Ma to jednak miejsce tylko wtedy, jeżeli te rzeczy, względnie prawa znajdują się na nieruchomości, względnie związane są z nieruchomością w sposób, nadający im charakter przynależności w szerszym znaczeniu, w chwili dokonania zajęcia nieruchomości. Jeżeli je usunięto wcześniej, względnie jeżeli przed zajęciem nieruchomości straciły one charakter przynależności, to zajęcie do nich się nie odnosi.

Według § 1 art. 661 wymienione w nim rzeczy i prawa, stanowiące bądź część składową, bądź przynależność nieruchomości, ulegają automatycznie za-

jęciu, o ile ten charakter miały w chwili dokonania zajęcia nieruchomości. Przepis § 2 art. 661 mówi o rzeczach i prawach, które już po zajęciu nieruchomości uzyskały charakter jej części składowej lub przynależności. Ponieważ i w tym wypadku rzeczy te lub prawa tracą swój samoistny byt i dzielą na przyszłość losy rzeczy głównej t. j. nieruchomości, przeto ustawa rozciąga i na nie zajęcie, dokonane poprzednio co do nieruchomości.

Zajęcie rzeczy i praw, o których mowa w § 2 art. 661, staje się skutecznem dopiero z chwilą, kiedy uzyskały one charakter części składowej lub przynależności nieruchomości zajętej. Do skuteczności tego zajęcia nie trzeba jednak żadnych osobnych czynności; zajęcie staje się co do nich dokonaniem już przez samo zaistnienie między niemi a zajętą nieruchomością związku, nadającego im charakter części składowej lub przynależności nieruchomości.

Zajęcie nieruchomości obejmuje wymienione w art. 661, § 2 przedmioty i prawa bez względu na to, czy je wciągnięto do protokołu opisu lub nie.

Do tego, aby ruchomość, która już po zajęciu nieruchomości stała się jej przynależnością, objętą została zajęciem, nie potrzeba, by nowa ta ruchomość wstąpiła w miejsce innej, która przynależność nieruchomości stanowiła już w chwili jej zajęcia.

Prawa, wynikające z umów ubezpieczenia, stanowią wprawdzie osobiste uprawnienia osoby, zawierającej umowę ubezpieczenia, ale ze przeznaczeniem świadczeń ze strony zakładów ubezpieczeń, wynikających z umów ubezpieczenia, jest zasadniczo przywrócenie nieruchomości w razie powstania szkody do pierwotnego stanu, przeto wszystko, co właściciel nieruchomości na podstawie takich umów ma otrzymać, uważa się niejako za część składową nieruchomości i dlatego wszelkie jego roszczenia z takich umów ule-

gają zajęciu razem z nieruchomością. Odnosi się to oczywiście tylko do praw z umów ubezpieczenia, mających za przedmiot nieruchomość, jej części składowe, plody i przynależności.

Co do roszczeń z umów ubezpieczenia rozróżnić należy ze względu na skutki zajęcia nieruchomości następujące przypadki: 1) jeżeli umowę zawarto po zajęciu nieruchomości, to zajęcie obejmuje wszelkie roszczenia z tej umowy bez względu na to, czy umowę zawarł dłużnik, czy też ustanowiony ewentualnie zarządca nieruchomości; 2) jeżeli umowę zawarto przed zajęciem nieruchomości, to zajęcie obejmuje: a) wszystkie niezapadłe jeszcze w chwili zajęcia roszczenia z umowy ubezpieczenia i b) te z pośród zapadłych już w czasie zajęcia należności, które według treści umowy przeznaczone są na odbudowę; 3) jeżeli umowę ubezpieczenia zawarto przed zajęciem nieruchomości i przed tą chwilą też zapadła należność z takiej umowy, a w umowie niema zastrzeżenia o przeznaczeniu odnośnej należności na odbudowę, to zajęcie nie dotyka takiej należności.

Przewidziane w art. 661 zajęcie praw, wynikających z umów ubezpieczenia co do nieruchomości, staje się dokonaniem przez samo zajęcie nieruchomości. Nie trzeba natomiast do niego zachowania tych formalności, jakie według art. 631 potrzebne są wogóle do zajęcia wierzytelności i praw majątkowych. Jedyne dla zabezpieczenia skutków zajęcia każe § 57 instr. kom. zawiadomić o zajęciu nieruchomości zakład ubezpieczeń, w którym zajęta nieruchomość jest ubezpieczona.

Art. 662 (155).

Zbycie
i obciążenie
po zajęciu.

§ 1. Zbycie nieruchomości po zajęciu nie ma wpływu na dalsze postępowanie.

§ 2. Nabywca może uczestniczyć w postępo-

waniu w charakterze dłużnika. W każdym razie czynności egzekucyjne są ważne tak w stosunku do dłużnika, jak i w stosunku do nabywcy.

§ 3. Inne zmiany w stanie hipotecznym, zasądzone po dokonaniu wpisu o wszczęciu egzekucji, nie mają wpływu na dalsze postępowanie egzekucyjne.

Skutek prawny zajęcia polega na odjęciu dłużnikowi wszelkiej dyspozycji nieruchomości, jej przynależnością i prawami, wynikającymi z umów ubezpieczenia. Obciążenie nieruchomości po zajęciu nie ma skutków w stosunku do wierzycieli, biorących udział w postępowaniu egzekucyjnym, jakoteż do nabywcy na licytacji czyli, innymi słowy, wszelkie wpisy hipoteczne, dokonane po zajęciu nie mają żadnego skutku ani dla postępowania egzekucyjnego, ani dla podziału, a osoby, które w tym czasie uzyskały wpisy hipoteczne, mają tylko prawa wierzycieli osobistych. Dalszym skutkiem zajęcia jest to, że zbycie nieruchomości nie ma wpływu na dalsze postępowanie, że więc pierwotny dłużnik pozostaje dalej stroną, a akty postępowania egzekucyjnego są ważne tak w stosunku do dłużnika jak i w stosunku do osoby, która tę nieruchomość od dłużnika nabyła. Nieruchomość pozostaje wprawdzie w zarządzie dłużnika, ale jeżeli dłużnik w zarządzie nie stosuje się do przepisów, regulujących zarząd przymusowy, sąd na wniosek wierzyciela lub osoby interesowanej ustanowić musi zarządcę. (Uz. og. 30).

Z chwilą zajęcia nieruchomość, do której skierowano egzekucję, przeznaczoną zostaje na zaspokojenie wierzyciela egzekwującego. Własność jej pozostaje jednak nadal przy dłużniku, a to aż do dnia udzielenia nabywcy licytacyjnemu przybicia (art. 720). Odpowiednio do tego normuje ustawa skutki zajęcia nieruchomości w taki sposób, aby pomimo służącego dłużnikowi nadal prawa własności i łączącego się z niem uprawnienia do dysponowania nieruchomością przeznaczenie jej na zaspokojenie wierzyciela nie zostało udaremnione.

Z postanowienia art. 662, § 1 wynika, że przez zajęcie nie traci dłużnik prawa dysponowania zajęętą nieruchomością i to nie wyłączając nawet całkowitego jej zbycia innej osobie. Zawarte przez niego po zajęciu umowy, któremi rozporządza nieruchomością w całości lub w części są więc ważne¹⁾ i wiążą tak dłużnika, jak i tego, kto od niego po zajęciu nabył prawa na nieruchomości. Skuteczność tych umów oraz w ogólności wszelkich rozporządzeń dłużnika zajęętą nieruchomością nie może tylko iść tak daleko, iżby przez to udaremnione być mogło przeznaczenie nieruchomości na zaspokojenie wierzyciela egzekwującego i wogóle osób, mających prawo do zaspokojenia z zajętej nieruchomości. Tak daleko idącym dyspozycjom zapobiega właśnie przepis, według którego ani zbycie nieruchomości po jej zajęciu, ani też inne zmiany w jej stanie hipotecznym nie wywierają wpływu na dalsze postępowanie egzekucyjne.

Ani dłużnik, ani ten, kto od niego nabył nieruchomości po zajęciu, ani też żadna osoba trzecia nie może żądać unieważnienia umowy, którą pozbyto nieruchomości, z tego powodu, że pozbycie nastąpiło po zajęciu. Prawo żądania unieważnienia takiej umowy przysługuje tylko osobom w art. 665 wymienionym.

Dokonane po zajęciu nieruchomości zbycie jej przez dłużnika innej osobie nie przeszkadza dalszemu prowadzeniu egzekucji z tej nieruchomości. Nabywca musi więc dopuścić tak, jak dłużnik, do podjęcia tych wszystkich czynności, które potrzebne są do ukończenia egzekucji. Czynności te ważne są w stosunku do niego tak samo, jak w stosunku do dłużnika. Rzecz jasna, że także czynności przed zbyciem dokonane zachowują swoją skuteczność wobec nabywcy i to bez potrzeby osobnego powtarzania ich w odniesieniu

¹⁾ Inaczej — zd. m. mylnie — Kraus, O egzekucji z nieruchomości, str. 11.

do niego. Inaczej bowiem nie możnaby mówić, że zbycie nie ma wpływu „na dalsze postępowanie“.

Mimo zbycia nieruchomości po jej zajęciu komornik przeprowadzi opis i oszacowanie, a następnie sprzedaż nieruchomości (na licytacji lub z wolnej ręki), sąd zaś udzieli nabywcy przybicia, a po wypełnieniu warunków licytacyjnych i prawomocności przybicia przysądzi mu własność nieruchomości. Gdyby nabywca był zdania, że dalsze prowadzenie egzekucji narusza jego prawa, to nie pozostaje mu nic innego, jak wytoczenie powództwa z art. 567 o zwolnienie nieruchomości od egzekucji.

Kwestję, czy zbycie nieruchomości nastąpiło po zajęciu, czy też przed zajęciem i czy zależnie od tego dalsze postępowanie może się toczyć mimo zbycia, czy też nie, ocenić należy na podstawie art. 657. Bez względu zatem należy uznać dalsze prowadzenie egzekucji za dopuszczalne, jeżeli zbycie nastąpiło po dokonaniu w księdze hipotecznej wpisu o wszczęciu egzekucji, względnie po wciągnięciu odpowiedniej wzmianki w wykazie zajętych nieruchomości niehipotekowanych. Jeżeli wpisu nie było, to decydować będzie okoliczność, czy nabywca nieruchomości wiedział o wszczęciu egzekucji z niej, czy też o tem nie wiedział. Jeżeli nie wiedział, to w myśl art. 657, § 2 zajęcie nie stało się wobec niego skutecznem (i to choćby nawet dłużnikowi doręczono wezwanie o zapłatę długu, względnie choćby dłużnik wiedział o wszczęciu egzekucji), a zatem nabyciu przezeń nieruchomości stosownie do treści umowy z dłużnikiem zawartej nic nie stoi na przeszkodzie. W razie takiego zbycia nie można więc przeciw nabywcy prowadzić dalej egzekucji, a przepis art. 662, § 1 nie ma tu zastosowania, bo w stosunku do nabywcy nie wiedzącego o wszczęciu egzekucji zbycie należy uważać za dokonane przed zajęciem. Zbycia takiego nie mogą

też zaczepić osoby, mające prawo do zaspokojenia z nieruchomości, ani ewentualnie nabywca licytacyjny, bo brak w tym wypadku po stronie nabywcy złej wiary, wymaganej według art. 665 do żądania unieważnienia zbycia. Jeżeli nabywca nieruchomości wiedział w chwili nabycia o jej zajęciu, to przepis art. 662, § 1 wchodzi w zastosowanie bez żadnych zastrzeżeń, bo w takim wypadku zbycie nastąpiło już po zajęciu, które wobec nabywcy stało się skutecznym w myśl art. 657, § 2. W takim wypadku zatem egzekucja może być dalej prowadzona przeciw nabywcy bez względu na brak w księdze hipotecznej, względnie w wykazie zajętych nieruchomości niehipotekowanych, wpisu o wszczęciu egzekucji. Dotychczasowe czynności egzekucyjne zachowują w stosunku do nabywcy pełną skuteczność i nie trzeba ich wobec niego powtarzać ¹⁾.

Egzekucja z nieruchomości, wszczęta przeciwko dłużnikowi, nie może być wbrew woli wierzyciela egzekwującego umorzona na wniosek nabywcy, który twierdzi, że nieruchomość nabył od dłużnika jeszcze

¹⁾ Mylnie zd. m. wymaga Allerhand (II, 329) ponownego zajęcia wobec nabywcy zawsze, jeżeli tylko zbycie nieruchomości nastąpiło przed dokonaniem wpisu o wszczęciu egzekucji w księdze hipotecznej, względnie w wykazie zajętych nieruchomości niehipotekowanych. Pomijając już fakt, że takie ponowne zajęcie byłoby możliwym tylko wtedy, gdyby wierzyciel miał tytuł egzekucyjny przeciw nabywcy albo uzyskał przeciw niemu klauzulę wykonalności po myśli art. 534, co nie zawsze będzie możliwe, stwierdzić należy, że zapatrywanie to jest sprzeczne z przepisami art. 662, § 1 i art. 657, § 2, według których zbycie po zajęciu nie wpływa na dalsze postępowanie, a zajęcie wobec każdego (a więc i wobec nabywcy) staje się skutecznym nie tylko przez wpis w księdze hipotecznej, względnie w wykazie zajętych nieruchomości niehipotekowanych (jak to mylnie wymieniony autor co do nabywcy wyraźnie zaznacza), lecz także przez powzięcie wiadomości o wszczęciu egzekucji.

przed jej zajęciem. Umorzenie takiej egzekucji nastąpić może jedynie na skutek powództwa wytoczonego przez nabywcę nieruchomości po myśli art. 567.

Mimo że zbycie nieruchomości po zajęciu nie wywiera bezpośrednio wpływu na dalsze postępowanie egzekucyjne, to jednak wywrzeć go może pośrednio w tych wypadkach, w których zbycie nastąpiło wprawdzie po zajęciu, ale przed skutecznieniem w księdze hipotecznej wpisu o wszczęciu egzekucji. W tych wypadkach bowiem nabywca nieruchomości od dłużnika może być wpisany za jej właściciela, w konsekwencji czego władza hipoteczna odmówi wpisu o wszczęciu egzekucji na podstawie później otrzymanego wezwania komornika (lub wniosku wierzyciela), a to pociąga za sobą następstwa, przewidziane w art. XXXIII i LXII p. w. p. e.

Jeżeli władza hipoteczna odmówi dokonania wpisu o wszczęciu egzekucji na tej podstawie, że za właściciela nieruchomości wpisana jest osoba nie będąca dłużnikiem, a wierzyciel jest zdania, że osoba ta nabyła nieruchomość już po dowiedzeniu się o wszczęciu egzekucji, a więc po zajęciu (art. 657, § 2), to może wystąpić przeciw nabywcy z powództwem o ustalenie, że egzekucja może być przeciw niemu prowadzona, względnie że wpis o wszczęciu egzekucji może być przeciw niemu wykonany.

Ważny przyczynek do interpretacji przepisu art. 662, § 1 stanowi następujący

Okólnik Ministerstwa Sprawiedliwości

z dnia 29 kwietnia 1933 r., Nr. 1690/I. U/33, Dz. urz. Nr. 10
w sprawie sporządzania i zatwierdzania aktów zbycia lub obciążenia nieruchomości niehipotekowanych:

Do Panów Prezesów Sądów Okręgowych, Sędziów Grodzkich i Notarjuszów na obszarze okręgów Sądów Apelacyjnych w Warszawie, Lublinie i Wilnie.

Wobec wątpliwości, jakie wywołały w praktyce nowe przepisy egzekucyjne w związku z art. 90 i 256—258 ustawy notarialnej z 1866 r., wyjaśniam co następuje:

Nowy kodeks postępowania cywilnego nie zabrania zbywania lub obciążania zajętej nieruchomości niehipotekowanej, lecz stanowi, że zbycie lub obciążenie nieruchomości po zajęciu nie ma wpływu na dalsze postępowanie (art. 662 § 1 i 3, art. 764).

Podobnie zabezpieczenie powództwa przez zakaz zbywania lub obciążania nieruchomości niehipotekowanej (art. 851 p. 3, art. 856) nie stanowi zakazu w ścisłym znaczeniu, lecz ma jedynie ten skutek, że zbycie lub obciążenie nieruchomości wbrew zakazowi po wciągnięciu do wykazu zajętych nieruchomości niehipotekowanych wzmianki o tym zakazie nie ma wpływu na prawa wierzyciela (art. 856 § 3).

Przepisy powyższe chronią dostatecznie prawa wierzycieli; prawa osób trzecich chroni zasada jawności wykazu zajętych nieruchomości niehipotekowanych (§ 20 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 15 grudnia 1932 r. — Dz. U. R. P. Nr. 114, poz. 945).

Wobec tego notariusz nie może odmówić sporządzenia aktu notarialnego (art. 90 ust. not.) co do nieruchomości z powodu skierowania do niej egzekucji lub zabezpieczenia na niej powództwa przez zakaz zbywania i obciążania jej w myśl przepisów kodeksu postępowania cywilnego, lecz powinien — zgodnie z art. 89 ust. not. — uprzedzić strony o przepisach art. 662, 764 i 856 k. p. c. i zaznaczyć to w treści aktu. Również prezes sądu okręgowego lub sędzia grodzki nie może odmówić zatwierdzenia aktu notarialnego w trybie art. 256 ust. not. z przyczyn, wyżej wymienionych.

O obowiązku uwidocznienia zmiany właściciela nieruchomości w wykazie zajętych nieruchomości niehipotekowanych p. § 6 rozp. Min. Sprawiedl. z 15 grudnia 1932, Dz. U. R. P. Nr. 114, poz. 945 (przy art. XXII p. w. p. e.).

Ponieważ przeciw osobie, nabywającej nieruchomości po jej zajęciu, egzekucja jest skuteczną tak, jak przeciw dłużnikowi, przeto dla umożliwienia takiej osobie strzeżenia swych interesów w toczącym się postępowaniu pozwala jej ustawa przystąpić do postępowania w charakterze dłużnika. Przystąpienie

dokonuje się przez złożenie odpowiedniego oświadczenia komornikowi lub sądowi (zależnie od tego, u kogo toczy się postępowanie), a skutek jego jest taki, że odtąd nabywca uzyskuje stanowisko dłużnika egzekwowanego razem ze wszystkimi jego prawami i obowiązkami. Odtąd też należy wszelkie czynności egzekucyjne, podejmowane wobec pierwotnego dłużnika, podejmować także przeciw nabywcy, a wszelkie zawiadomienia i doręczenia, uskuteczniane do rąk dłużnika, uskutecznić także do rąk nabywcy.

Możność uczestniczenia w postępowaniu w charakterze dłużnika przyznaje ustawa nabywcy nieruchomości w jego własnym interesie. Dlatego też od niego wyłącznie zależy, czy zechce z możliwości tej skorzystać lub nie. Zgoda dłużnika lub wierzyciela na przystąpienie nabywcy nie jest potrzebna, ani też ewentualny sprzeciw nie przeszkadza przystąpieniu.

Przepis zdania drugiego § 2 art. 662 rozumieć należy w ten sposób, że czynności egzekucyjne, dokonywane przeciw dłużnikowi, skuteczne są także wobec osoby, która nabyła nieruchomość po zajęciu i to bez względu na to, czy osoba ta zgłosiła swe uczestnictwo w postępowaniu, czy też nie. Nie można natomiast z przepisu tego wysnuć wniosku, jakoby czynności, dokonane wobec nabywcy (nawet takiego, który uczestniczy w postępowaniu), skutecznymi były także wobec dłużnika.

Pod pojęcie innych zmian w stanie hipotecznym, o których mowa w art. 662, § 3, podpadają głównie obciążenia hipoteczne nieruchomości. Obciążenia takie w stosunku do dłużnika oraz osób trzecich są ważne, chociażby nastąpiły po dokonaniu wpisu o wszczęciu egzekucji. Natomiast nie mają one, o ile nastąpiły po tej chwili, żadnego wpływu ani na dalszy tok postępowania, ani też na prawa osób, uprawnionych do zaspokojenia z zajętej nieruchomości i na-

bywcy licytacyjnego. Osoby te będą więc zaspokojone z ceny nieruchomości przed prawami, wpisanymi na niej po wpisie o wszczęciu egzekucji i to choćby same żadnego zabezpieczenia hipotecznego nie miały. Również nabywca licytacyjny, który zapłacił całą cenę nabycia, otrzyma nieruchomość wolną od obciążeń, wpisanych po wpisie o wszczęciu egzekucji, względnie żądać może wykreślenia tych obciążeń na podstawie art. 729, § 2.

Jakkolwiek w art. 662, § 3 mowa jest tylko o takich zmianach hipotecznych, które zaszły po dokonaniu wpisu o wszczęciu egzekucji, to jednak nie może ulegać wątpliwości, że wobec wierzyciela egzekwującego i innych uczestników bezskuteczne będą także te zmiany w stanie hipotecznym nieruchomości, które zaszły wprawdzie przed wpisem o wszczęciu egzekucji, ale po otrzymaniu przez osobę, która wskutek odnośnej zmiany nabywa jakieś prawo, wiadomości o wszczęciu egzekucji. Inaczej bowiem przepis art. 657, § 2 nie miałby znaczenia. Bezskuteczności takich zmian dochodzić może każdy z uczestników w procesie na podstawie przepisu art. 665.

Art. 663 (156).

§ 1. Zajętą nieruchomość pozostawia się w zarządzie dłużnika, który co do sposobu zarządu stosować się będzie do przepisów o zarządzie przymusowym.

§ 2. Na wniosek wierzyciela lub innej osoby, która ma prawo do zaspokojenia z zajętej nieruchomości, sąd odejmie dłużnikowi zarząd i ustanowi zarządcę, który również obowiązany jest stosować się do przepisów o zarządzie przymusowym.

Zarząd
zajętej nieru-
chomości.

§ 3. Czysty dochód, osiągnięty do dnia przejścia własności sprzedanej nieruchomości na nabywcę, dołącza się do ceny, która będzie uzyskana za nieruchomość.

Jako dalszy skutek zajęcia (oprócz omówionych już w art. 662) wprowadza art. 663 ograniczenie dłużnika w swobodnym zarządzie zajętej nieruchomości. Wprawdzie bowiem zasadniczo zarząd zostaje przy dłużniku, jednak w wykonywaniu go związany jest dłużnik przepisami o zarządzie przymusowym. W szczególności stosować się musi do przepisów art. 777 i 778.

Z pośród przepisów o zarządzie przymusowym stosują się do zarządu dłużnika zajętej nieruchomości tylko te, które dotyczą samego sposobu sprawowania zarządu. Nie można więc na podstawie art. 663, § 1 przyznać dłużnikowi tych wszystkich praw, które w egzekucji przez zarząd przymusowy przysługują zarządcy. W szczególności nie może dłużnik domagać się wynagrodzenia za sprawowanie zarządu.

Dłużnik, któremu pozostawiono zarząd zajętej nieruchomości, pokrywać może z dochodów zarządu jedynie wydatki niezbędne do prowadzenia prawidłowej gospodarki. W żadnym razie nie można mu przyznać¹⁾ prawa uiszczania tych wszystkich należności, o których mowa w art. 784, a które uiszczać może bezpośrednio zarządca przymusowy, bo w egzekucji z nieruchomości wypłata tych należności należy w myśl art. 789, 800 do sądu, który ją zarządza dopiero przy rozdziale ceny, uzyskanej z egzekucji.

Przyznany dłużnikowi w art. 663 zarząd nieruchomości, o ile wcześniej nie zostanie mu odebrany, trwa do czasu oddania nieruchomości nabywcy licytacyjnemu.

¹⁾ jak to — zd. m. mylnie — czyni Richter (Pr. o sąd. post. egz. str. 184).

Odebranie dłużnikowi zarządu zajętej nieruchomości nastąpić może jedynie na wniosek wierzyciela egzekwującego lub innej osoby, mającej prawo do zaspokojenia z zajętej nieruchomości (art. 799, 800), a nigdy z urzędu. Komornik nie jest uprawniony do zgłoszenia wniosku o odebranie zarządu, choćby jego zdaniem zarządzenie takie było wskazaniem.

Jakkolwiek ustawa wyraźnie o tem nie mówi, to jednak przyjąć należy, że do odebrania dłużnikowi zarządu po myśli art. 663, § 2 nie wystarczy samo zgłoszenie odpowiedniego wniosku przez osobę do tego uprawnioną, lecz potrzeba nadto wykazania uzasadnionych przyczyn takiego zarządzenia¹⁾. Przemawia za tem nietylko konieczność pociągnięcia pewnej różnicy²⁾ między odebraniem zarządu w przypadku art. 663, kiedy dłużnik jest jeszcze właścicielem nieruchomości, a odebraniem go w przypadku art. 718, kiedy dłużnik wskutek przybicia przestał już być właścicielem, ale nadto ta dalsza okoliczność, że gdyby odebranie zarządu zaraz po zajęciu nieruchomości następować miało na skutek samego wniosku wierzyciela (lub innego uczestnika) bez żadnego uzasadnienia, to przepis art. 758, ograniczający egzekucję przez zarząd przymusowy do przypadków, gdy egze-

¹⁾ Inaczej Allerhand (II, 332), który za wystarczający uznaje sam wniosek wierzyciela. Uzasadnionej przyczyny wymaga Gołab (II, 367), którego argumentacja, powołująca się na pierwotne brzmienie projektów, jest jednak chybioną, bo z faktu, że w projektach uzależniano odebranie zarządu od zaistnienia pewnych przyczyn, a w ostatecznym brzmieniu ustawy o przyczynach tych nie wspomniano, należałoby argumentować raczej przeciwnie, niż to wspomniany autor czyni, a mianowicie że ustawodawca, usuwając pierwotne zastrzeżenia, chciał dopuścić odebranie zarządu bez zaistnienia jakichkolwiek przyczyn po temu poza wnioskiem osoby uprawnionej.

²⁾ na którą słusznie zwraca uwagę Kraus (O egzek. z nieruchomości. str. 31).

kucja przez sprzedaż nieruchomości jest niedopuszczalną, albo gdy dochód dwuletni z nieruchomości wystarczy na zaspokojenie egzekwowanej wierzytelności, stałby się iluzorycznym. Nie byłoby bowiem dla wierzyciela nic łatwiejszego, jak obejście tego przepisu przez zgłoszenie wniosku o egzekucję z nieruchomości i odebranie dłużnikowi zarządu zaraz po zajęciu, a następnie przez zwlekanie aż do upływu trzech lat (art. 562, § 1) ze zgłoszeniem wniosku o dokonanie opisu i oszacowania nieruchomości (art. 667). Przedłużenie w ten sposób mimo braku warunków z art. 758 zarządu przymusowego grubo ponad dwa lata zależałoby wtedy tylko od woli wierzyciela.

Właściwym do odebrania dłużnikowi zarządu i ustanowienia zarządcy jest sąd grodzki, którego komornik prowadzi egzekucję.

W braku odmiennego zastrzeżenia ustawy należy przepis art. 663, § 3 stosować tak wtedy, gdy zarząd zajętej nieruchomości oddano ustanowionemu przez sąd zarządcy, jak i wtedy, gdy go pozostawiono dłużnikowi.

Czysty dochód z zarządu nieruchomości za czas od dnia przejścia własności na nabywcę (art. 720) ulega podziałowi razem z ceną, uzyskaną ze sprzedaży nieruchomości. W razie umorzenia egzekucji przed sprzedażą należy go wydać dłużnikowi. Dochód za czas po przejściu własności nieruchomości na nabywcę przypada nabywcy.

Gdyby czysty dochód z zarządu nieruchomości, zanim dojdzie do sprzedaży, osiągnął sumę, wystarczającą na zaspokojenie wierzyciela egzekwującego i kosztów egzekucyjnych, to należy zawiesić postępowanie na wniosek dłużnika, względnie wstrzymać przetarg nieruchomości (arg. z art. 542, § 2 i art. 706), a wierzyciela zaspokoić z uzyskanego dochodu, poczem egzekucję umorzyć (arg. z art. 708).

Art. 664 (157).

Zbycie przy-
należności.

Od chwili zajęcia dłużnik nie może zbywać ani zastawiać rzeczy, będących przynależnością zajętej nieruchomości, z wyjątkiem jedynie takiego zbycia, które jest niezbędne do podtrzymania prawidłowego gospodarstwa.

Przepis art. 664 jest logiczną konsekwencją zasady, wyrażonej w art. 661, według której zajęcie nieruchomości obejmuje także jej przynależności, oraz zasady, że wskutek zajęcia przedmiot jego przeznaczony zostaje na zaspokojenie wierzyciela.

Zakaz zbywania i zastawiania, ustanowiony w art. 664, odnosi się nietylko do rzeczy, które stanowiły przynależność nieruchomości w chwili jej zajęcia, ale także i do tych, które później zostały wprowadzone jako przynależność (art. 661, § 2).

Za niezbędne do podtrzymania prawidłowego gospodarstwa należy uznać np. pozbycia, mające na celu uzyskanie gotówki na bieżące wydatki gospodarstwa, pozbycia rzeczy, ulegających szybkiemu zepsuciu i t. p.

O tem, czy pozbycie było niezbędne w rozumieniu art. 664, rozstrzyga sąd procesowy w sporze, wytoczonym na zasadzie art. 665.

Pozbycie rzeczy wbrew zakazowi z art. 664 nie jest bezwzględnie nieważnem. Ani dłużnik, ani nabywca, ani wreszcie osoby trzecie nie mogą też zaczepiać takiego pozbycia na tej podstawie, że sprzeciwia się ono zakazowi, a unieważnienia odnośnej umowy żądać mogą tylko osoby w art. 665 wymienione i to tylko wtedy, gdy nabywca działał w złej wierze.

O odpowiedzialności karnej za pozbycie lub obciążenie zajętych przedmiotów p. art. 282 kod. karn. przy art. 581.

Art. 665 (158).

§ 1. Wierzyciel albo inna osoba, mająca prawo do zaspokojenia z zajętej nieruchomości (uczestnik), jak również nabywca nieruchomości na licytacji, może w drodze powództwa żądać unieważnienia umów, dotyczących tej nieruchomości lub nawet tylko jej przynależności, jeżeli kontrahent dłużnika działał w złej wierze.

Unieważnienie umów przeciwnych zajęcia.

§ 2. W tym przypadku właściwość sądu oznacza się według siedziby sądu, którego komornik prowadzi egzekucję.

Art. 665 jest koniecznym uzupełnieniem przepisów art. 662 i 664, o ile chodzi o skutki zajęcia nieruchomości. Bez niego przepisom tym brak byłoby sankcji, zapewniającej ich zrealizowanie.

W myśl art. 665, § 1 żądać można unieważnienia takich umów, które dotyczą zajętej nieruchomości (a także ruchomości i praw, na które z mocy ustawy rozciąga się zajęcie nieruchomości). Co należy rozumieć przez tak określone umowy, to wynika z celu egzekucji. Celem egzekucji z nieruchomości jest jej spieniężenie i użycie uzyskanej stąd gotówki na zaspokojenie wierzyciela. Stosownie do tego nie wolno więc dłużnikowi rozporządzać zajęętą nieruchomością w taki sposób, któryby cel ten w całości lub w części udaremniał. W myśl art. 663 zachowuje jednak dłużnik prawo zarządu nieruchomości. Wolno mu więc pobierać pożytki i dochody z zajętej nieruchomości i dysponować niemi w granicach prawidłowej gospodarki, byleby przez to nie naruszał substancji nieruchomości, do niego należy oznaczenie sposobu zagospodarowania nieruchomości, ma on wreszcie prawo korzystania z wszelkich praw do nieruchomości przywiązanych, byleby korzystanie z tych praw nie przekraczało miary, przyjętej przy prawidłowej gospo-

darce i to nie przekraczało jej w taki sposób, iżby to mogło wpłynąć na zmniejszenie wartości nieruchomości. Z mocy art. 663, § 3 nie wolno dłużnikowi rozporządzić czystym dochodem z nieruchomości, pozostałym po pokryciu potrzeb prawidłowego zagospodarowania.

Materjalnym wymogiem powództwa z art. 665 jest zajęcie nieruchomości i zła wiara kontrahenta dłużnika, względnie osoby, nabywającej jakiegś prawo wskutek rozporządzenia dłużnika nie będącego umową. Co do kwestji, czy zajęcie nastąpiło, decyduje oczywiście przepis art. 657. Dlatego zacząć można akt prawny nie tylko wtedy, gdy uskuteczniło już wpis o wszczęciu egzekucji w księdze hipotecznej, względnie w wykazie zajętych nieruchomości niehipotekowanych, ale i wtedy, gdy wpisu takiego jeszcze nie uskuteczniło, jednak kontrahent dłużnika wiedział już o wszczęciu egzekucji (art. 657, § 2). Co do złej wiary kontrahenta dłużnika, to przyjmując ją należy zawsze, gdy według art. 657 zajęcie należy uważać za skuteczne wobec kontrahenta, a więc gdy wykonano już wpis o wszczęciu egzekucji (w księdze hipotecznej lub w wykazie zajętych nieruchomości niehipotekowanych), albo gdy wpisu wprowadzono jeszcze nie wykonano, ale kontrahent wiedział już o wszczęciu egzekucji. I to jednak nie jest konieczne. Zła wiara może bowiem zachodzić i bez świadomości o wszczęciu egzekucji. Wystarczy np. do jej przyjęcia, że osoba, nabywająca od dłużnika nieruchomość lub jej przynależność, wiedziała, że dłużnik przez sprzedaż zamierza udaremnić zaspokojenie wierzyciela, choćby nawet nie wiedziała, że egzekucja została już wszczęta.

Ponieważ powództwo z art. 665 wprowadzone zostało dla ochrony wynikających z zajęcia praw osób, uprawnionych do zaspokojenia z zajętej nieruchomości, oraz licytacyjnego nabywcy, przeto warunki

jego zachodzą tylko wtedy, gdy akt prawny, dotyczący zajętej nieruchomości, istotnie prawa te narusza. Pozwany może więc odeprzeć powództwo mimo, że akt prawny dotyczy zajętej nieruchomości i mimo swej złej wiary, jeżeli dowiedzie, że odnośny akt nie wywiera żadnego wpływu na wynikające z zajęcia prawa powoda.

Jeżeli dłużnik mimo zajęcia rozporządził nieruchomością lub jej przynależnością w sposób sprzeciwiający się celowi egzekucji, to odnośne jego czynności nie stają się nieważne z mocy samego prawa i wobec każdego. Można jedynie w pewnych warunkach żądać unieważnienia ich w drodze procesu, przy czem prawo wytoczenia procesu o ich unieważnienie przysługuje tylko osobom w art. 665 wymienionym. Poza temi osobami nikt inny nie może zaczepiać ważności czynności prawnych dłużnika, rozporządzających zajętą nieruchomością lub jej przynależnością.

Powództwo o unieważnienie umów, zdziałanych wbrew art. 665, służy tylko wierzycielowi egzekwującemu, uczestnikowi i nabywcy licytacyjnemu, nie zaś także dalszym nabywcom, którzy nabyli nieruchomość od nabywcy licytacyjnego. Nie służy również to powództwo samemu dłużnikowi.

Jeżeli egzekucję z nieruchomości popiera równocześnie więcej wierzycieli, to do wytoczenia powództwa z art. 665 uprawniony jest każdy z nich.

Z chwilą, gdy dłużnik zaspokoił należność, w której poszukiwaniu zajęto nieruchomość, wierzyciel traci powództwo o unieważnienie umowy, zawartej przez dłużnika po zajęciu, nie odzyskuje też tego powództwa w razie ponownej egzekucji z tej samej nieruchomości w poszukiwaniu innej wierzytelności.

Jakkolwiek w art. 665 mowa jest tylko o unieważnieniu umów dłużnika, dotyczących zajętej nieruchomości, to jednak przepisowi temu nadać należy szersze

sze znaczenie i podciągnąć pod niego wszelkie akty prawne, któremi rozporządzono zajętą nieruchomością lub jej przynależnością w sposób, przeciwny celowi egzekucji. Należać tu więc będą także np. rozporządzenia na wypadek śmierci i wogóle wszelkie jednostronne rozporządzenia dłużnika, któreby mogły zajętą nieruchomość usunąć z pod jej przeznaczenia na zaspokojenie wierzyciela. Iść należy jeszcze dalej i uznać dopuszczalność zaczepienia po myśli art. 665 nietylko pozytywnych aktów prawnych, ale także wszelkich opuszczeń, przez które dłużnik mógłby usunąć zajętą nieruchomość lub jej przynależność z pod wspomnianego jej przeznaczenia. Jeżeliby więc np. dłużnik zaniechał obrony w wytoczonym mu procesie o własność zajętej nieruchomości i dopuścił do przysądzenia jej własności osobie trzeciej na podstawie nieprawdziwych twierdzeń faktycznych, które mógł odeprzeć, to osoby, wymienione w art. 665, mogą zacząć odnośne opuszczenie dłużnika, względnie uzyskany wskutek niego przez osobę trzecią wyrok. Inaczej, a mianowicie gdyby zastosowanie przepisu art. 665 ograniczyć do samych tylko umów dłużnika, możnaby łatwo przepis ten obejść i udaremnić skutki zajęcia i cel egzekucji.

Chociaż art. 665 mówi o unieważnieniu umów, to jednak w istocie nie chodzi w nim o unieważnienie w ścisłym słowa tego znaczeniu t. j. o pozbawienie odnośnych aktów wszelkiego znaczenia, lecz tylko o odebranie im skuteczności wobec wynikających z zajęcia praw osób do zaczepienia uprawnionych. Niema bowiem ani potrzeby, ani słusznej podstawy do uznania aktu, „unieważnionego“ na żądanie jednej z osób w art. 665 wymienionych, za pozbawiony znaczenia także wobec osób trzecich, nie wspólnego z egzekucją nie mających i w prawach swych wsku-

tek odnośnego aktu żadnego uszczerbku nie doznających.

Wyrok, zapadły w procesie, wytoczonym po myśli art. 665 przez wierzyciela o unieważnienie zbycia nieruchomości lub jej przynależności, skuteczny jest także dla nabywcy licytacyjnego, chociażby zapadł po prawomocności sprzedaży licytacyjnej, bo wyrok taki stwierdza nieważność odnośnego aktu prawnego dłużnika wobec wierzyciela, względnie w odniesieniu do popieranej przezeń egzekucji, a zatem także bezskuteczność odnośnego aktu wobec udzielonego nabywcy przybicia.

Rzeczowa właściwość sądu dla pozwów o unieważnienie aktów rozporządzenia zajętej nieruchomości stosuje się do ogólnych przepisów o rzeczowej właściwości sądów, zawartych w art. 10 i 13 k. p. c. (p. w objaśn. do art. 528).

Unormowana w art. 665 miejscowa właściwość sądu jest właściwością wyłączną. Ma ona zastosowanie i wtedy, gdy egzekucję z nieruchomości prowadzi komornik innego sądu, niż tego, w którego okręgu nieruchomość jest położona (p. art. 658 i objaśn. do niego).

Oddział 2.

Opis i oszacowanie.

Art. 666 (159).

Do opisu i oszacowania nieruchomości komornik może przystąpić dopiero po upływie miesiąca od daty doręczenia dłużnikowi wezwania do zapłaty długu.

Termin opisu
i oszacowania.

Do oszacowania, które ma być podstawą sprzedaży, komornik przystępuje dopiero po upływie miesiąca od daty doręczenia dłużnikowi wezwania o zapłatę poszukiwanej sumy. Idzie o to, aby zanim narosną większe koszty, dłuż-

nik mógł egzekucję uchylić. Z oszacowaniem łączy się opis, który nie ma jednak znaczenia decydującego i jest dla licytantów tylko pomocą w zbadaniu, co ma być przedmiotem sprzedaży. Licytant powinien sam, przez obejrzenie nieruchomości i zbadanie na miejscu, postarać się o potrzebne mu wiadomości. (Uz. og. 31).

Opis i oszacowanie nieruchomości ma na celu ustalenie przedmiotu egzekucji oraz jego wartości (art. 670). Dokonuje go komornik przy udziale jednego lub więcej biegłych (art. 672). W pewnych przypadkach można zaniechać oszacowania nieruchomości i przyjmując za podstawę do ustalenia wartości przedmiotu egzekucji szacunek, podany przez wierzyciela lub ustalony w umowie między dłużnikiem i wierzycielem (art. 671).

Wybór odpowiedniego czasu do przeprowadzenia opisu i oszacowania należy do komornika. Ustawa krępuje go pod tym względem tylko o tyle, że czynności te nie mogą się odbyć wcześniej, jak po upływie miesiąca po doręczeniu dłużnikowi wezwania o zapłatę długu (art. 654). Poza tem należy przy wyznaczaniu terminu opisu i oszacowania baczyć na to, aby między przepisaniem w art. 668 obwieszczeniami i doręczeniami a terminem opisu upłynął czasokres dwóch tygodni tak, aby osoby interesowane mogły wziąć udział w czynności. Wreszcie w interesie należytego toku postępowania egzekucyjnego leży, aby terminu opisu i oszacowania nie odkładać na czas zbyt odległy.

Czynności przygotowawcze do opisu i oszacowania, jak przepisane zawiadomienia, obwieszczenia i t. p., mogą się odbyć także przed upływem miesiąca od daty doręczenia dłużnikowi wezwania o zapłatę długu, albowiem według przepisu ustawy termin miesięczny dzielić ma dzień doręczenia dłużnikowi wezwania od dnia rozpoczęcia opisu i oszacowania,

Gdyby komornik wyznaczył termin opisu i oszacowania na czas wcześniejszy, niż to przewiduje art. 666, to każda ze stron może wnieść na to skargę z art. 512, a obowiązkiem sądu grodzkiego jest uchylć odnośne zarządzenie i zarządzić wyznaczenie terminu zgodnie z ustawą.

Przewidziany w art. 666 czasokres jednego miesiąca, przed upływem którego nie może się odbyć opis i oszacowanie nieruchomości, jest jedynie terminem instrukcyjnym. Zachowania go musi komornik bezwzględnie przestrzegać, jednak na wypadek niezachowania go nie przewiduje ustawa żadnej sankcji. W szczególności nie wpływa to na ważność opisu i oszacowania, jeśli je przedsięwzięto przed upływem przewidzianego w art. 666 terminu.

Zachowanie terminu z art. 666 nie jest konieczne przy sądowej sprzedaży nieruchomości, należącej do masy konkursowej, w b. zaborze austr. (por. art. LI p. w. p. e. i objaśn. do niego).

Postępowanie przy opisie i oszacowaniu nieruchomości normuje następujące

Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości

z dnia 15 grudnia 1932 r.

o postępowaniu przy opisie i oszacowaniu nieruchomości,

Dz. U. R. P. Nr. 114, poz. 947:

Na podstawie art. IX pkt. 1 i 6 przepisów wprowadzających prawo o sądowym postępowaniu egzekucyjnym (Dz. U. R. P. z 1932 r. Nr. 93, poz. 804) zarządzam co następuje:

R o z d z i a ł I.

Przepisy o postępowaniu przy opisie i oszacowaniu nieruchomości.

§ 1. Komornik, otrzymawszy wniosek o dokonanie opisu i oszacowania nieruchomości, powinien zebrać wszelkie dostępne mu dane celem określenia nieruchomości i jej wartości.

§ 2. W przypadkach, które wymagają powołania biegłego, komornik do sporządzenia protokołu opisu i oszacowania nie-

ruchomości wyznacza zasadniczo jednego biegłego, zamieszkałego możliwie w pobliżu tej nieruchomości. Może on wyznaczyć dwóch lub więcej biegłych, jeżeli to jest konieczne do należytego ustalenia wartości.

Do opisu i oszacowania należy powołać jeszcze jednego lub więcej biegłych na wniosek dłużnika, wierzyciela lub uczestnika postępowania egzekucyjnego, jeżeli czynności biegłych nie spowodują zwłoki w postępowaniu, a wnioskodawca zobowiąże się ponieść z własnych funduszków powstałą sąd nadwyżkę kosztów.

§ 3. Biegłych do oszacowania nieruchomości większej wartości należy w zasadzie wyznaczać z listy biegłych sądowych, ustanowionych przez prezesa sądu apelacyjnego, w którego okręgu leży nieruchomość.

Do oszacowania nieruchomości mniejszej wartości należy wyznaczać biegłych z listy biegłych sądowych, ustanowionych przez kierownika sądu grodzkiego, w którego okręgu leży nieruchomość.

Powołanie biegłych sądowych z innej listy lub wyznaczenie biegłego, który nie jest stałym biegłym sądowym, jest dopuszczalne tylko celem przyśpieszenia oszacowania bądź celem zaoszczędzenia kosztów bądź też, jeżeli do oszacowania nieruchomości są wymagane specjalne wiadomości fachowe, bądź z innych ważnych powodów.

§ 4. Przy oszacowaniu biegły korzystać może z danych, zebranych przez komornika w myśl § 1.

§ 5. Opisu i oszacowania nieruchomości należy dokonać z możliwym wyzyskaniem czasu.

Jeżeli mają być opisane i oszacowane wielkie kompleksy nieruchomości z gospodarstwem rolnem i leśnym lub ze znacznymi zakładami przemysłowymi albo jeżeli z innych ważnych przyczyn opisanie i oszacowanie nieruchomości nie może być natychmiast dokonane w sposób wyczerpujący, komornik wyznaczy biegłym odpowiedni termin do dokonania oszacowania. Termin ten może być przedłużony tylko z ważnych a nieprzewidzianych powodów.

R o z d z i a ł II.

Przepisy o technicznym sposobie opisu i oszacowania nieruchomości.

§ 6. Opisem i oszacowaniem należy objąć osobną każdą nieruchomość, stanowiącą przedmiot egzekucji, jeżeli jest wpisana do oddzielnej księgi hipotecznej lub do oddzielnego wykazu hipotecznego. Jeżeli przedmiotem opisu są nieruchomości, które według opinii biegłych stanowią jedną całość gospodar-

czą, choćby wpisane do oddzielnych ksiąg lub wykazów hipotecznych, należy opisać i oszacować całość gospodarczą a osobno każdą nieruchomość, jeżeli to jest możliwe.

Jeżeli nieruchomość nie jest wpisana do ksiąg hipotecznych, należy opisać osobno i oszacować każdą nieruchomość, która w myśl złożonego wniosku wierzyciela, dłużnika lub uczestnika i uznanego przez komornika za słuszny, ma stać się przedmiotem sprzedaży. Jeżeli zaś przedmiotem opisanego i oszacowania są nieruchomości, które według opinii biegłych stanowią jedną całość gospodarczą, należy postąpić w myśl postanowień ustępu poprzedzającego.

Dla każdej nieruchomości, która odrębnie ma być oszacowana, należy podać osobno jej przynależności.

§ 7. W razie egzekucji z ułamkowej części nieruchomości. opisowi i oszacowaniu podlega cała nieruchomość. Wartość ułamkowej części powinna być obliczona w stosunku do całości.

§ 8. Przepisy §§ 6 i 7 będą odpowiednio stosowane w przypadkach, przewidzianych w art. 658 k. p. c.

§ 9. Opis nieruchomości powinien zawierać dane, niezbędne do ustalenia tożsamości nieruchomości i podstaw jej oszacowania.

§ 10. Opis nieruchomości miejskich powinien w szczególności zawierać:

a) oznaczenie nieruchomości, określenie jej położenia i granic, jej obszaru a ponadto jej odległości od najbliższych ośrodków gospodarczych i stacyj komunikacji masowej oraz rodzaju dróg komunikacyjnych, prowadzących do nich;

b) wyszczególnienie wszystkich budynków, znajdujących się na nieruchomości ze wskazaniem ich wieku, stanu, przeznaczenia, typu i charakteru, rodzaju konstrukcji, ilości kondygnacji i sposobu ich użytkowania, danych dotyczących sposobu i jakości ich wykonania i wyposażenia oraz zaopatrzenia ich w instalacje, urządzenia i przynależności; w zakładach przemysłowych wymienić należy także urządzenia fabryczne lub przemysłowe;

c) dane dotyczące ubezpieczenia budynków od ognia i inne dane, potrzebne do określenia wartości nieruchomości;

d) określenie treści i rozmiarów praw, przywiązanych do nieruchomości, oraz ciężarów ją obciążających.

§ 11. Opis nieruchomości wiejskich zwłaszcza wielkich rozmiarów powinien ponadto zawierać określenie obszaru i jakości działek (parcel) budowlanych, gruntów ornych, łąk, pastwisk, lasów, zagajników, ogrodów, torfowisk, terenów rolniczych z pokładami żwiru, gipsu, gliny i t. p. lub z kamienio-

fomami, wód z połowem ryb i t. d., — a ponadto rodzaju i obszaru obsiewów i upraw, ilości i jakości inwentarza żywego i martwego, jak również zapasów, niezbędnych na najbliższy obsiew i na utrzymanie ludzi i żywego inwentarza aż do najbliższych zbiorów.

Przy sporządzeniu opisu małych nieruchomości wiejskich należy podać najistotniejsze dane, dotyczące szacowanych nieruchomości.

§ 12. Sumę oszacowania nieruchomości ustala się według cen sprzedażnych podobnych nieruchomości w tej samej okolicy, — z uwzględnieniem stopnia zużycia lub zniszczenia przedmiotu oszacowania.

Biegły powinien wskazać i uzasadnić podstawy przyjętej w ten sposób wartości sprzedażnej nieruchomości.

Jeżeli biegły uznaje za konieczne odstępienie od zasad oszacowania, wskazanych w ustępie pierwszym, powinien jasno wyluszczyć i uzasadnić przyjęłą zasadę oszacowania.

§ 13. Ciężarów, przewidzianych w art. XXIII § 1, XXVI § 1 zd. 1 i XL przepisów wprowadzających prawo o sądowym postępowaniu egzekucyjnym (Dz. U. R. P. z 1932 r. Nr. 93, poz. 804) osobno się nie szacuje, lecz ustala się wartość, jaką ma nieruchomość przy ich utrzymaniu w mocy.

Inne na nieruchomości ciężące prawa i ciężary, których suma wykupu nie jest wpisana w księdze hipotecznej lub w wykazie hipotecznym, w szczególności zaś świadczenia z tytułu takich praw, należy oszacować osobno. Wartość świadczeń powtarzających się mnoży się, w razie ustanowienia ich:

- a) na czas nieograniczony — przez 20,
- b) na czas życia osoby — przez 10,
- c) na czas ograniczony — przez ilość lat, pozostałych do wykonania, nie więcej jednak niż przez 20.

Do praw najmu i dzierżawy, ciężących na nieruchomości, należy odpowiednio zastosować postanowienia ust. 1 — w przypadkach przewidzianych w art. XXIII, a postanowienia ust. 2 — w przypadkach przewidzianych w art. XXXV.

Praw wykupu (odkupu) lub pierwokupu, zhipotekowanych na nieruchomości lub służących z mocy ustawy, nie uwzględnia się przy oszacowaniu.

§ 14. Do praw przywiązanych do nieruchomości należy odpowiednio stosować postanowienie § 13 ust. 2.

§ 15. Jeżeli zostały zgłoszone prawa osób trzecich do nieruchomości, jej przynależności lub urządzeń, lub jeżeli rzeczy te znajdują się w posiadaniu osób trzecich, należy uczynić o tem wzmiankę w opisie nieruchomości i oznaczyć wartość

osobno rzeczy spornej, osobno całości po wyłączeniu rzeczy spornej, a osobno całości wraz z tą rzeczą.

Tak samo należy postąpić w przypadkach przewidzianych w art. 669 k. p. c.

Jeżeli dane, zawarte w wyciągu z wykazu hipotecznego lub z katastru, dotyczące obszaru lub sposobu użytkowania nieruchomości, nie odpowiadają rzeczywistemu stanowi, należy w opisie podać stan rzeczy istniejący i zaznaczyć, w czym jest niezgodny z danymi hipotecznymi lub katastralnymi.

§ 16. Przepisy rozporządzenia niniejszego stosuje się odpowiednio do dokonania opisu nieruchomości, oszacowanej w sposób określony art. 671 k. p. c.

Rozdział III.

Przepisy końcowe.

§ 17. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 1933 r. Równocześnie tracą moc przepisy dotychczasowe w zakresie unormowanym rozporządzeniem niniejszym.

Opisu i oszacowania, jako czynności, mających nader ważne znaczenie dla całego postępowania egzekucyjnego, winien dokonać sam komornik. Nie może on tych czynności powierzyć nikomu ze swego personelu pomocniczego, ani też pozostawić ich dokonania samym biegłym, lecz musi osobiście wziąć w nich udział i nimi kierować.

Zasada, że opis i oszacowanie winien przeprowadzić komornik osobiście, nie wyklucza oczywiście zastosowania przepisów art. 520, według których w razie przeszkód faktycznych lub prawnych po stronie komornika czynności jego może pełnić sekretarz sądowy, któremu to zlecił kierownik sądu. Sekretarz taki bowiem w razie zachodzących warunków z art. 520 uprawniony jest do spełnienia każdej czynności w zakres działania komornika wchodzącej.

Art. 667 (160).

§ 1. Przy wniosku o dokonanie opisu i oszacowania wierzyciel powinien:

Wniosek o dokonanie opisu i oszacowania.

1) złożyć wyciąg z wykazu hipotecznego, a jeżeli nieruchomość jest niehipotekowana — zaświadczenie władzy administracyjnej państwowej lub samorządowej, że dłużnik jest właścicielem lub posiadaczem nieruchomości; przy nieruchomościach zaś wciągniętych do katastru — nadto wyciąg z katastru;

2) wskazać miejsce zamieszkania osób, które należy zawiadomić o terminie opisu i oszacowania.

§ 2. Dokumentów, wymienionych w paragrafie poprzedzającym, może również zażądać od właściwych władz komornik.

Z przepisu art. 667 wynika, że opis i oszacowanie nieruchomości odbyć się może tylko na wniosek wierzyciela. Wierzyciel musi więc żądać wyraźnie dokonania opisu i oszacowania, a nie wystarczy sam wniosek o wszczęcie egzekucji. Nic jednak ze stanowiska ustawy nie stoi na przeszkodzie połączeniu wniosku o dokonanie opisu i oszacowania z wnioskiem o wszczęcie egzekucji, zwłaszcza że oba te wnioski skierowane być mają do tego samego komornika (art. 543).

Pod względem czasu zgłoszenia wniosku o dokonanie opisu i oszacowania nie jest wierzyciel egzekwujący związany żadnym terminem. Może więc zgłosić ten wniosek, kiedy sam uzna za stosowne, byle nie po upływie trzech lat od dokonania ostatniej czynności egzekucyjnej (np. wezwania dłużnika o zapłatę długu, dokonania wpisu o wszczęciu egzekucji, odebrania dłużnikowi zarządu), gdyż bezowocny upływ tego terminu powoduje umorzenie postępowania egzekucyjnego po myśli art. 562, § 1.

Opis zajętej nieruchomości jest aktem koniecznym. Nie jest natomiast takim aktem oszacowanie,

które może być w pewnych wypadkach zastąpione podaniem szacunku przez wierzyciela albo umową stron, ustalającą szacunek nieruchomości (art. 671).

Wymienione w art. 667 środki pomocnicze do oszacowania nieruchomości winien wierzyciel złożyć komornikowi bez osobnego wezwania. W razie niezłożenia ich komornik zażąda odnośnych dokumentów od właściwych władz na koszt wierzyciela.

W żadnym razie wobec przepisu art. 667, § 2 nie można wierzyciela, składającego wnioszek o dokonanie opisu i oszacowania, a nieprzedkładającego przepisanych dokumentów, uważać za niepopierającego egzekucji i nie można też z powodu nieprzedłożenia takich dokumentów, bądź przedłożenia dokumentów niewystarczających odmówić dokonania opisu i oszacowania.

Jeżeli przedłożone przez wierzyciela środki pomocnicze do opisu i oszacowania są niepełne albo wykazują braki, to komornik wezwie wierzyciela stosownie do art. 141 k. p. c. (p. w objaśn. do art. 509) o ich uzupełnienie, a jeżeli wierzyciel wezwaniu temu nie uczyni zadość w wyznaczonym terminie, komornik zażąda potrzebnych dokumentów od właściwych władz.

Jeżeli przepisane w art. 667 środki pomocnicze przedłoży pierwszy wierzyciel, to nie potrzebują ich już przedkładać następni wierzyciele, którzy przyłączyli się do tej samej egzekucji (art. 659). Gdyby ich pierwszy wierzyciel nie przedłożył, to przedłożyć je może każdy z następnych wierzycieli, którzy się przyłączyli i to ze skutkiem dla wszystkich.

Wyciąg z wykazu hipotecznego powinien być zaopatrzony datą jego wydania i jeśli ma spełnić swój cel, powinien pochodzić z ostatniego czasu. Ustawa nie stanowi wprawdzie pod tym względem żadnych specjalnych wymogów, ale jest rzeczą samo przez się

zrozumiałą, że wyciąg przedstawiać powinien stan hipoteczny nieruchomości z czasu możliwie zbliżonego do chwili, w której ma się odbyć opis i oszacowanie. Odpowie temu jedynie wyciąg, wystawiony w ciągu ostatnich kilku dni.

Jeżeli wierzyciel co do nieruchomości nie mających urządzonej hipoteki nie może otrzymać poświadczeń, wykazujących okoliczności w art. 667, § 1, l. 1 wymienione, powinien o tem donieść komornikowi. W takim wypadku okoliczności te można ustalić także przy pomocy innych środków, w szczególności też można zażądać oświadczenia się dłużnika w tym przedmiocie.

Osoby, którym ma być doręczone zawiadomienie o terminie opisu i oszacowania, wymienia art. 668, § 1. Od obowiązku podania adresów tych osób wierzyciel zwolniony jest tylko w wypadku, gdy miejsce ich pobytu jest niewiadome, którą to okoliczność powinien jednak uprawdopodobnić. W takim wypadku doręczenie zawiadomienia tym osobom nastąpi do rąk kuratora, ustanowionego stosownie do art. 660.

Art. 668 (161).

§ 1. O terminie opisu i oszacowania komornik zawiadamia dłużnika, wierzyciela, osoby, mające prawa zabezpieczone hipotecznie, oraz innych uczestników, o których ma już wiadomość, tudzież osoby, mające z mocy ustawy rzeczowo obowiązujące prawo odkupu (wykupu) lub pierwokupu (pierwszeństwo kupna).

§ 2. Komornik wezwie przez obwieszczenia publiczne także wszystkie inne osoby, aby przed ukończeniem opisu zgłosiły swoje prawa do nieruchomości lub jej przynależności, jeżeli ich prawa stanowią przeszkodę do egzekucji.

Obwieszczenia
o terminie
opisu.

§ 3. Obwieszczenia umieszczone będą w budynku sądowym i będą przesłane zarządowi gminnemu miejscowości, gdzie nieruchomość jest położona, celem wywieszenia na nieruchomości i w urzędzie gminnym oraz celem ogłoszenia także w sposób, w tej miejscowości zwyczajem przyjęty.

§ 4. Doręczenia i obwieszczenia powinny być dokonane nie później niż na dwa tygodnie przed terminem rozpoczęcia opisu.

Art. 668 nie podaje wyczerpująco, co ma zawierać obwieszczenie o terminie opisu i oszacowania. Obok przepisane w nim wyznaczenia terminu oraz wezwania do zgłoszeń praw wykluczających egzekucję obwieszczenie to ma zawierać nazwisko komornika, oznaczenie nieruchomości, nazwisko dłużnika i wreszcie miejsce opisu i oszacowania.

Osoby, wymienione w art. 668, § 1, mają być o terminie opisu i oszacowania zawiadomione imiennie. Jeżeli miejsce ich pobytu jest nieznane albo doręczenie im zawiadomienia jest z innych przyczyn niemożliwe, winien się komornik postarać o ustanowienie dla nich kuratora po myśli art. 660.

Jeżeli wierzycieli egzekwujących jest więcej, to wszystkich ich należy zawiadomić imiennie o terminie opisu i oszacowania.

Co do pojęcia uczestników p. art. 665.

Prawo odkupu polega na tem, że osoba, która nieruchomość sprzedała, może żądać od nabywcy, aby jej tę nieruchomość napowrót odsprzedał.

Prawo pierwokupu polega na tem, że osoba uprawniona może żądać od właściciela nieruchomości, aby jej przed innymi sprzedał nieruchomość w przypadku, gdy ją sprzedać usiłuje.

Prawo odkupu i pierwokupu jest rzeczowo skutecznem, jeżeli jest ujawnione w księdze hipotecznej. Rzeczowa skuteczność tego prawa polega na tem, że osoba uprawniona może je wykonać także przeciw osobom trzecim.

Co do praw osób trzecich, uzasadniających zwolnienie nieruchomości od egzekucji, p. art. 567 i objaśn. do niego.

Osoby trzecie, mające prawa, uzasadniające zwolnienie nieruchomości od egzekucji, mogą te prawa zgłosić komornikowi bądź jeszcze przed terminem opisu i oszacowania, bądź też na samym terminie, jednak przed ukończeniem opisu t. j. przed zamknięciem protokołu opisu i oszacowania. W braku odmiennego postanowienia ustawy zgłoszenie można skutecznie ustnie lub na piśmie.

Wezwanie do zgłoszenia przed ukończeniem opisu praw, stanowiących przeszkodę egzekucji, nie jest zaopatrzone żadną sankcją, a dopiero analogiczne wezwanie w obwieszczeniu o licytacji zawiera sankcję, o której mowa w art. 679, l. 6.

Co do skutków zgłoszenia praw, uzasadniających zwolnienie nieruchomości od egzekucji i praw rzeczowych na nieruchomości p. art. 674 i objaśn. do niego.

Obwieszczenie o terminie opisu i oszacowania ma być ogłoszone w budynku tego sądu grodzkiego, którego komornik prowadzi egzekucję, a to nawet w tym przypadku, gdyby nieruchomość leżała w okręgu innego sądu.

Jeżeli zwyczaj miejscowy gminy, w której nieruchomość jest położona, nie przewiduje innego sposobu ogłaszania obwieszczeń, to przepisowi § 3 art. 668 stanie się zadość, gdy obwieszczenie terminu opisu i oszacowania wywieszono na nieruchomości i w urzędzie gminnym.

Przewidziany w § 4 art. 668 termin dwóch tygodni zachowany być musi co do każdego poszczególnego zawiadomienia i obwieszczenia. Zachowanie tego terminu nie jest jednak warunkiem ważności aktu opisu i oszacowania.

Art. 669 (162).

§ 1. Dłużnik nie później niż podczas opisu i oszacowania może złożyć wniosek, aby na licytację wystawiona była tylko wydzielona z nieruchomości część, której cena wywołania wystarcza na zaspokojenie wierzyciela egzekwującego. Wniosek będzie rozstrzygnięty po oszacowaniu nieruchomości.

Sprzedż wy-
dzielonej
części.

§ 2. W razie uwzględnienia wniosku dalsze postępowanie co do reszty nieruchomości będzie zawieszane do czasu ukończenia licytacji wydzielonej części.

§ 3. Na postanowienie sądu, oddalające wniosek, służy zażalenie.

Wniosek o wystawienie na licytację wydzielonej części nieruchomości zgłosić może tylko dłużnik. Wierzyciel egzekwujący nie ma prawa do zgłoszenia takiego wniosku, co się tłumaczy tem, że prawo dysponowania w tym kierunku, czy pewna nieruchomość stanowić ma jedną całość, czy też kilka odrębnych i samoistnych jednostek, przysługuje jedynie właścicielowi odnośnej nieruchomości.

Przepis art. 669 ma na myśli sprzedaż fizycznie wydzielonej części nieruchomości, nie zaś jej części idealnej. Dlatego tam, gdzie nieruchomość nie da się wogóle podzielić fizycznie (bo np. chodzi o parcelę z budynkiem, a istnieje zakaz ustawy dzielenia budynków).

Opis i oszacowanie nieruchomości kończy się zamknięciem i podpisaniem protokołu, spisać się mającego po myśli art. 670. Aż do tej chwili więc może dłużnik zgłosić wniosek o wystawienie na licytację wydzielonej części nieruchomości.

Co do wysokości ceny wywołania p. art. 689.

Do uwzględnienia wniosku o sprzedaż wydzielonej części nieruchomości nie wystarczy, aby jej cena wywołania pokryła należność wierzyciela egzekwującego. W cenie tej muszą też znaleźć pokrycie wszystkie należności, które w myśl art. 800 wyprzedzają przy podziale sumy, uzyskanej z egzekucji, należność wierzyciela egzekwującego. Bez ich pokrycia bowiem wierzyciel egzekwujący nie może dojść do zaspokojenia.

Jeżeli wierzycieli egzekwujących jest więcej, to zastosowanie przepisu art. 669 będzie możliwe tylko wtedy, gdy cena wywołania wydzielić się mającej części nieruchomości wystarczy na zaspokojenie ich wszystkich.

Gdyby po uwzględnieniu wniosku dłużnika o sprzedaż wydzielonej części nieruchomości przystąpili do egzekucji dalsi wierzyciele, których wierzytelności nie znajdują już pokrycia w cenie wywołania wydzielonej części, to należy mimo to część tę wystawić na sprzedaż i dopiero po ukończeniu licytacji co do niej podjąć ewentualnie na wniosek tych dalszych wierzycieli postępowanie co do reszty nieruchomości, gdyby się okazało, że w uzyskanej cenie wydzielonej części nie znajdują pokrycia¹⁾.

¹⁾ Według Allerhanda (II, 341) należy w takim wypadku podjąć dalsze postępowanie jeszcze przed sprzedażą wydzielonej części. Zapatrywania tego nie można jednak uznać za trafne. Nie znajduje ono oparcia w żadnym przepisie ustawy, a okoliczność, że dopiero po ukończeniu licytacji co do wydzielonej części z całą pewnością stwierdzić można, czy wie-

Za podstawę do oceny, czy cena wywołania wydzielić się mającej części wystarcza na zaspokojenie wierzyciela, służy podana przez biegłego wartość szacunkowa tej części (art. 673). Oszacowanie przez biegłego musi się odbyć w razie zgłoszenia wniosku z art. 669, choćby nawet wierzyciel we wniosku o dokonanie opisu oszacował nieruchomość lub podał szacunek umowny (art. 671), bo szacunek taki nie ustala wartości części wydzielić się mającej, a więc nie może stanowić podstawy do oznaczenia ceny jej wywołania.

Wniosek o wystawienie na licytację wydzielonej części nieruchomości rozstrzyga sąd¹⁾, co wynika z przepisu § 3 art. 669, w którym mowa o postanowieniu sądu „oddalającym wniosek“. Że przepis ten nie odnosi się do postanowienia sądu, załatwiającego skargę na rozstrzygnięcie komornika, lecz do postanowienia, którym sąd jako pierwsza instancja wniosek rozstrzyga, to rzecz jasna, skoro przy załatwianiu skargi na rozstrzygnięcie komornika sąd nie uwzględni, ani nie oddała wniosku, lecz zatwierdza lub zmienia zaskarżone rozstrzygnięcie.

Co do sposobu wydzielenia oznaczonej przez dłużnika części nieruchomości stosować należy obowiązujące w tym względzie przepisy. Wydzielenie musi być w każdym razie przeprowadzone przed udzieleniem przybicia co do wydzielić się mającej części, bo z przybicciem przechodzi na nabywcę jej własność, a nie można nabyć własności części niewydzielonej (ani ułankowo nieoznaczonej).

rzyście później przystępujący znajdują pokrycie w jej cenie licytacyjnej, przemawia stanowczo przeciw podejmowaniu zawieszzonego postępowania przed tą chwilą.

¹⁾ Tak też Kraus (O egzek. z nieruch., str. 19) i Rosenblüth (Wzory egzekucyjne, str. 169). Za kompetencją komornika opowiada się Allerhand (II, 340) i Richter (Prawo o sąd. postępow. egzek., str. 189).

Zawieszenie postępowania stosownie do przepisu § 2 art. 669 zarządzone będzie z urzędu, bez osobnego w tym kierunku wniosku dłużnika.

Dalsze losy zawieszzonego po myśli § 2 art. 669 postępowania co do reszty nieruchomości zależą będą od tego, czy wierzyciel uzyskał zaspokojenie ze sprzedaży wydzielonej części, czy też nie. W pierwszym przypadku egzekucja będzie umorzona na wniosek wierzyciela (art. 561, § 1, l. 2) lub na skutek powództwa dłużnika (art. 566, § 1, l. 2), w drugim postępowanie co do reszty nieruchomości zostanie podjęte na wniosek wierzyciela, względnie w braku takiego wniosku ulegnie umorzeniu po trzech latach (art. 562).

Niema zażalenia na postanowienie sądu, któremu uwzględniono wniosek dłużnika o wystawienie na licytację wydzielonej części nieruchomości.

Art. 670 (163).

Protokół opisu
i oszacowania.

W protokóle opisu i oszacowania komornik wymieni:

- 1) oznaczenie nieruchomości, jej granice lub oznaczenie katastralne, a w miarę możliwości jej obszar oraz oznaczenie hipoteczne, jeżeli nieruchomość ma założoną księgę hipoteczną;
- 2) przynależności, budowle i inne urządzenia ze wskazaniem ich przeznaczenia gospodarczego;
- 3) stwierdzone prawa i ciężary;
- 4) umowy ubezpieczenia;
- 5) osoby, w których posiadaniu znajduje się nieruchomość lub jej przynależność;
- 6) umowy dzierżawy lub zastawu z zaznaczeniem, czy nieruchomość oddana jest w najem;
- 7) oszacowanie z podaniem jego podstaw;

- 8) zgłoszone prawa do nieruchomości;
- 9) inne dla oznaczenia lub oszacowania nieruchomości istotne szczegóły.

Przepis art. 670 wymienia szczególne wymogi, którym odpowiadać winien protokół opisu i oszacowania nieruchomości. Poza tem protokół ten odpowiadać musi ogólnym wymogom, które dla protokołu każdej czynności egzekucyjnej przepisuje art. 548.

Granice nieruchomości podać należy w protokóle opisu i oszacowania przez oznaczenie o ile możności według naturalnych, dla każdego łatwo spostrzec się dających znaków oraz przez określenie położenia nieruchomości w stosunku do gruntów sąsiednich. Obszar podać należy o tyle, o ile on jest wiadomy. Tam, gdzie istnieje kataster podatku gruntowego, nakazanem jest także wymienienie w protokóle liczb i rodzaju uprawy parcel, z których składa się nieruchomość. Potrzebne daty w tym kierunku uzyska komornik, względnie wierzyciel w urzędzie katastralnym. O ile nieruchomość ma założoną księgę hipoteczną, należy podać jej oznaczenie hipoteczne przez przytoczenie liczby wykazu hipotecznego oraz wymienienie księgi gruntowej (hipotecznej).

Jeżeli obszar nieruchomości nie da się ściśle określić, należy go oznaczyć w przybliżeniu np. przez wymienienie ilości wysiewanego zboża i t. p.

Omyłkowe wskazanie w protokóle opisu i oszacowania przestrzeni nieruchomości w oznaczonych granicach nie wpływa na uszczuplenie praw nabywcy do całej przestrzeni gruntu, objętej wymienionemi granicami, brak zaś w przestrzeni gruntu, wymierzonej w protokóle zajęcia, jeżeli granice były ściśle oznaczone — nie upoważnia nabywcy do jakichkolwiek roszczeń względem poprzedniego właściciela.

Co do pojęcia przynależności p. art. 571 i objaśn. do niego oraz objaśn. do art. 661.

Przed przystąpieniem do opisanja przynależności należy ustalić, które przedmioty stanowią przynależność. Ruchomości, uznane za przynależność, mają być w protokóle opisu dokładnie zidentyfikowane tak, aby ich nie można było pomieszać z innymi podobnymi na nieruchomości znajdującymi się ruchomościami.

Ruchomości, uznanych za przynależność i wciągniętych do protokółu opisu i oszacowania, nie należy oddawać pod dozór, lecz mają one pozostać na nieruchomości z dotychczasowem ich przeznaczeniem.

Przez budowle rozumieć należy nietylko domy mieszkalne, ale także zabudowania gospodarcze i budynki na inny cel przeznaczone. Nie należy obejmować protokółem opisu takich urządzeń, które w myśl uwag przy art. 661 podanych nie stanowią części nieruchomości, względnie jej przynależności w szerszem znaczeniu i jako takie nie ulegają zajęciu razem z nieruchomością.

Prawa i ciężary, przywiązane do nieruchomości, jak np. służebności gruntowe i t. p., należy wciągnąć do protokółu nietylko wtedy, gdy są wykazane dokumentami w art. 667 wymienionemi, ale także wtedy, gdy istnienie ich stwierdzono w inny sposób, np. przez zgodne oświadczenie stron i interesowanych osób.

Umowy ubezpieczenia należy objąć protokółem tylko o tyle, o ile odnoszą się do nieruchomości, jej części składowej lub przynależności.

W jaki sposób należy podać wyniki oszacowania t. j. wartość nieruchomości, o tem p. art. 673.

Protokół ma szczegółowo podawać, na jakich podstawach oparli się biegli przy wypośrodkowaniu wartości nieruchomości, względnie jej części składowych i przynależności. Podstawami takimi mogą być np. dochodowość nieruchomości, transakcje, dokonywane

w ostatnim czasie w danej okolicy co do nieruchomości tego samego rodzaju i t. p. Wybór podstaw, na których ma się oprzeć opinia co do wartości nieruchomości, należy zasadniczo do biegłych. Komornik może jednak jako organ kierujący oszacowaniem zażądać, aby biegli dokonali oszacowania także przy uwzględnieniu wskazanej przez niego podstawy.

Zgłoszone przez osoby trzecie prawa, uzasadniające zwolnienie nieruchomości od egzekucji, oraz prawa zabezpieczone hipotecznie na nieruchomości należy z podaniem osób zgłaszających je wymienić w protokóle bez względu na to, czy zgłoszenie nastąpiło wcześniej, czy też przy samym opisie i oszacowaniu.

Dalsze szczegóły co do danych, objąć się mających protokólem opisu i oszacowania, p. w §§ 10 i 11 rozp. Min. Sprawiedl. z 15 grudnia 1932, Dz. U. R. P. Nr. 114, poz. 947 (przy art. 666).

Art. 671 (164).

§ 1. We wniosku o dokonanie opisu wierzyciel może oszacować nieruchomość, o czem będzie umieszczona wzmianka w zawiadomieniu o terminie opisu, doręczonem dłużnikowi i uczestnikom.

Oszacowanie
przez
wierzyciela
i umowne.

§ 2. Oszacowanie przez wierzyciela będzie przyjęte za podstawę licytacji, jeżeli na trzy dni przed terminem opisu nie sprzeciwią się temu dłużnik i uczestnicy.

§ 3. Dłużnik nie może sprzeciwić się oszacowaniu, ustalonemu w umowie z wierzycielem, uczestnicy zaś nie mogą żądać, aby oszacowanie było wyższe od oszacowania umownego.

Oszacowanie jest zazwyczaj bardzo kosztowne i dlatego projekt stanowi, że oznaczenie wartości nieruchomości

jest rzeczą porozumienia się wierzyciela, dłużnika i osób interesowanych. Porozumienie się może być wyrażne w postaci umowy, ale może być także dorozumiane, co projekt przyjmuje w przypadku, gdy wierzyciel we wniosku o dokonanie opisu poda sumę, na jaką nieruchomość szacuje, a dłużnik i osoby interesowane temu się nie sprzeciwią. W razie sprzeciwienia się oszacowania dokonywa komornik z udziałem jednego lub kilku biegłych. Postępowanie to zmierza do uniknięcia znacznych zawsze kosztów oszacowania, a nie uchybia prawom dłużnika i osób interesowanych, daje im bowiem prawo żądania oszacowania przez biegłych, jeżeli nie zgadzają się na sumę oszacowania, podaną przez wierzyciela. (Uz. og. 31).

Przepis art. 671 daje wierzycielowi egzekwującemu prawo wyboru, czy zechce sam oszacować nieruchomość lub powołać się na ewentualny szacunek umowny, czy też pozostawić oszacowanie biegłemu. Tylko w razie wyboru pierwszej z tych dwóch możliwości sprzeciwić się temu mogą uczestnicy w warunkach §§ 2 i 3 art. 671. Jeżeli natomiast wierzyciel pozostawi oszacowanie biegłym, to nikt przeciw temu zarzutu podnieść nie może nawet w razie istnienia umowy o oszacowanie.

Uczestnikami są osoby, mające prawo do zaspokojenia z zajętej nieruchomości (art. 665).

Oszacowanie musi się odbyć, jeżeli choćby jeden z uczestników albo choćby sam dłużnik sprzeciwi się w terminie w § 2 art. 671 określonym przyjęciu za podstawę licytacji szacunku wierzyciela.

Oszacowaniu nieruchomości przez wierzyciela sprzeciwić się może także wierzyciel, przystępujący później do tej samej egzekucji. Wierzyciel taki nie może jednak wykonać prawa sprzeciwienia się, jeżeli przystąpienie jego miało miejsce później, niż na trzy dni przed terminem opisu, bo w tym czasie prawo zgłoszenia sprzeciwu osób do tego uprawnionych już zgasło, a wierzyciel przystępujący musi objąć postępowanie w takim stanie, w jakim ono się znajduje

w chwili jego przystąpienia (por. art. 659 i objaśn. do niego).

Sprzeciwienie się jednej z osób w § 2 art. 671 wymienionych przyjęciu za podstawę licytacji oszacowania przez wierzyciela nie musi być uzasadnione i podawać przyczyn, dla których sprzeciwiający się żąda oszacowania. Wystarczy sam gołosłowny sprzeciw, aby udaremnić szacunek wierzyciela i spowodować oszacowanie nieruchomości przez biegłego.

Pod przepis § 3 art. 671 podpada tylko takie oszacowanie, które ustalone zostało w umowie między dłużnikiem a wierzycielem egzekwującym. Zresztą jest bez znaczenia, czy oszacowanie ustalono w umowie, odnoszącej się do interesu, z którego doszło do egzekucji, czy też w osobnej umowie i czy odnośna umowa stwierdzona została dokumentem publicznym lub prywatnym, czy też wogóle nie została stwierdzona żadnym dokumentem.

Dłużnik nie może wogóle podnosić żadnych zarzutów przeciw oszacowaniu umownemu i żądać oszacowania przez biegłego¹⁾. Inni uczestnicy mogą wprawdzie domagać się pominięcia tego oszacowania i zarządzenia oszacowania przez biegłego, ale nie wystarczy już do tego prosty sprzeciw, lecz trzeba co najmniej twierdzić, że szacunek umowny jest za wysoki i przytoczyć okoliczności na uzasadnienie tego twierdzenia oraz żądać obniżenia szacunku. Żądanie to, podobnie jak sprzeciwienie się oszacowaniu przez wierzyciela, musi być zgłoszone najpóźniej na trzy dni przed terminem opisu.

Jeżeli dłużnik zaprzeczy, jakoby oszacowanie zostało ustalone w umowie z wierzycielem, a wierzyciel nie wykaże dowodnie zawarcia umowy w przedmio-

¹⁾ Sprzecznie z przepisem § 3 art. 671 przyznaje mu to prawo Allerhand (II, 347) w przypadku, gdy skutek zmiany stosunków wartość nieruchomości poszła w górę lub spadła.

cie ustalenia szacunku, to oszacowanie przez biegłego musi się odbyć. Odnośne zaprzeczenie dłużnika musi być jednak zgłoszone najpóźniej na trzy dni przed terminem opisu.

Przepis § 3 art. 671 normuje jedynie kwestję sprzeciwienia się szacunkowi umownemu w postępowaniu egzekucyjnym. Nie przesądza on natomiast możliwości zaczepienia oszacowania umownego drogą powództwa na ogólnych zasadach prawa cywilnego.

Ani oszacowanie przez wierzyciela, ani oszacowanie umowne nie może być przyjęte za podstawę licytacji, jeżeli dłużnik zgłosił wniosek o wystawienie na licytację wydzielonej części nieruchomości (por. objaśn. do art. 669).

Jeżeli oszacowaniu, podanemu jednostronnie przez wierzyciela, lub umownemu nie sprzeciwił się nikt z osób do tego uprawnionych, to oszacowanie takie wiąże komornika bezwzględnie i nie może on odstąpić od tego oszacowania i zarządzić oszacowania przez biegłego, choćby nawet jego zdaniem podany szacunek wskutek zmiany stosunków nie odpowiadał już rzeczywistej wartości nieruchomości¹⁾. Nie ma to jednak zastosowania i komornik będzie obowiązany zarządzić oszacowanie przez biegłego, gdyby się okazało, że szacunek, podany przez wierzyciela, lub umowny odnosi się do innego przedmiotu, niż wystawiona na licytację nieruchomość, bo np. podaje inne części składowe tej nieruchomości, albo pomija części, które w rzeczywistości wchodzą w skład nieruchomości i t. p. W takim wypadku należy bowiem przyjąć, że wierzyciel wogóle nie podał szacunku zajętej nieruchomości.

¹⁾ Odmienne w tym względzie zdanie Allerhanda (II, 346) nie odpowiada treści przepisu art. 671, z którego wynika, że ustawa osobom interesowanym pozostawia troskę o to, aby szacunek był odpowiedni i nie przewiduje wkroczenia w tym kierunku z urzędu.

Co do obowiązku wymienienia w protokóle opisu i oszacowania wierzyciela, który podał sumę oszacowania, p. § 56 instr. kom. (w dod. II).

Art. 672 (165).

Jeżeli oszacowanie nie będzie dokonane w sposób, wskazany w artykule poprzedzającym, komornik powoła jednego lub kilku biegłych.

Powołanie
biegłych.

Odmienne, niż co do ruchomości (art. 588), oszacowanie nieruchomości przez biegłych nie jest zależne ani od uznania komornika, ani też od wniosku stron, lecz jest ono poza przypadkami z art. 671 bezwzględnie nakazane.

Biegłych należy powoływać o ile możliwości z listy stałych biegłych sądowych. Szczegółowe przepisy co do takich biegłych p. w rozporządzeniu Ministra Sprawiedliwości z dnia 24 grudnia 1928, Dz. U. R. P. Nr. 104, poz. 945, podanem przy art. 552.

Jeżeli niema do dyspozycji stałych biegłych sądowych, można powołać do oszacowania każdą osobę, posiadającą wiadomości specjalne, potrzebne w konkretnym przypadku do oszacowania. Co do przyrzeczenia, jakie komornik od osoby takiej powinien odebrać przed przystąpieniem przez nią do spełnienia obowiązków biegłego, p. objaśn. do art. 552.

W zasadzie wystarczy przybranie do oszacowania jednego biegłego. Jedynie w razie koniecznej potrzeby można ich przybrać więcej. Konieczność taka zajdzie np., jeżeli nieruchomość jest rozmaicie zagospodarowana, a jeden biegły nie jest kompetentny w każdym rodzaju gospodarki, albo gdy biegły, powołany do oszacowania nieruchomości, nie jest w stanie oszacować jej przynależności i t. p.

Ocena, czy w konkretnym przypadku wystarczy przybranie jednego biegłego, czy też trzeba ich przy-

brać więcej, należy do komornika. Strony mogą tylko zwracać komornikowi uwagę na zbędność lub potrzebę przybrania więcej biegłych. Służy im też skarga z art. 512, gdyby komornik mimo uzasadnionej przyczyny nie powołał więcej biegłych albo bez potrzeby powołał ich więcej.

Szczegółowe postanowienia o wyznaczaniu biegłych do oszacowania nieruchomości zawierają przepisy §§ 2 i 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 15 grudnia 1932, Dz. U. R. P. Nr. 114, poz. 947 (p. przy art. 666).

Co do nieprzyjęcia obowiązków biegłego, co do wyłączenia biegłych, ich wynagradzania oraz kar, nakładanych na biegłych za uchylanie się od spełnienia obowiązku, p. objaśn. do art. 552.

Art. 673 (166).

Sposób
oszacowania.

§ 1. W oszacowaniu biegły poda osobno wartość nieruchomości, jej przynależności, urządzeń i praw do niej przywiązanych, a osobno wartość całości, tudzież wartość części nieruchomości, która według wniosku dłużnika może być wydzielona i wystawiona na licytację oddzielnie.

§ 2. Biegły poda również w razie potrzeby wartość pieniężną poszczególnych praw, które z sumy, uzyskanej za nieruchomość, mają być zaspokojone, w szczególności zaś świadczeń z tytułu takich praw.

Przed przystąpieniem do oszacowania powinien biegły oglądnąć nieruchomość. Nadto winien mu komornik udzielić potrzebnych wyjaśnień na podstawie przedłożonych mu przez wierzyciela dokumentów (art. 667) oraz zgłoszeń osób trzecich (art. 668). Również osoby obecne przy oszacowaniu mogą zwracać

biegłemu uwagę na pewne okoliczności, mające znaczenie dla wydać się mającej opinii, oraz zadawać mu pytania. Pytania nieodpowiednie uchyli komornik.

Jeżeli nieruchomość należy do kilku osób, a udziały poszczególnych współwłaścicieli są rozmaicie obciążone, to obok podania wartości całej nieruchomości należy osobno podać wartość poszczególnych udziałów w jej własności.

Jeżeli egzekucje z kilku nieruchomości połączono do jednego postępowania, to każda z nieruchomości postępowaniem tem objętych ma być oszacowana osobno, a to nawet w tym przypadku, gdyby odnośne nieruchomości stanowiły razem jedną całość gospodarczą.

Co do warunków wystawienia na licytację wydzielonej części nieruchomości p. art. 669 i objaśn. do niego.

O tem, które prawa przychodzą do zaspokojenia z sumy, uzyskanej na licytacji za nieruchomość, p. art. 799, 800 i objaśn. przy nich podane.

Do podania wartości pieniężnej praw, oznaczonych w art. 673, § 2, obowiązany jest biegły zawsze, ilekroć prawo nie polega na uprawnieniu do żądania zapłaty oznaczonej sumy pieniężnej.

Szczegóły co do technicznego sposobu przeprowadzenia oszacowania p. w §§ 6—15 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 15 grudnia 1932 o postępowaniu przy opisie i oszacowaniu nieruchomości, Dz. U. R. P. Nr. 114, poz. 947 (przy art. 666).

Opis i oszacowanie powinny się o ile możności odbyć odrazu. Jeżeli z powodu większych rozmiarów nieruchomości nie można czynności dokończyć w jednym dniu, należy ją kontynuować w dniach następujących.

Jakkolwiek według art. 670, l. 7 opinia biegłego co do wartości szacunkowej nieruchomości wraz z podstawami tej opinii mieścić się powinna w samym protokóle opisu i oszacowania, to jednak przy nieruchomościach większych rozmiarów i wogóle trudniejszych do oszacowania nie jest wykluczone późniejsze opracowanie operatu szacunkowego i przedłożenie go dodatkowo komornikowi, a to analogicznie do następującego przepisu

Art. 310, § 3 k. p. c.:

Jeżeli biegły nie może narazie udzielić wyczerpującej opinii, sąd wyznacza termin dodatkowy do przedstawienia opinii.

Art. 674 (167).

W przypadku gdy zostały zgłoszone prawa osób trzecich do nieruchomości, jej przynależności lub urządzeń, albo gdy rzeczy te znajdują się w posiadaniu osób trzecich, będzie oznaczona wartość osobno rzeczy spornej, osobno całości po wyłączeniu rzeczy spornej, wreszcie osobno wartość całości wraz z tą rzeczą.

Co do wezwania osób trzecich do zgłaszania praw do nieruchomości lub jej przynależności p. art. 668, § 2, zaś co do obowiązku wymienienia takich praw w protokóle opisu i oszacowania p. art. 670, l. 8.

Okoliczność, że osoby trzecie zgłosiły do zajętej nieruchomości, jej części składowej lub przynależności prawa, uzasadniające zwolnienie od egzekucji, jako też okoliczność, że osoby trzecie mają w swem posiadaniu nieruchomość, jej część składową lub przynależność, nie przeszkadza dalszemu tokowi egzekucji z tych przedmiotów i pociąga za sobą jedynie skutek w art. 674 przewidziany. Dopiero gdy te osoby wystąpią z pozwem o zwolnienie odnośnych

Oszacowanie
w razie zgłoszenia
praw osób trzecich.

przedmiotów od egzekucji, może nastąpić zawieszenie postępowania stosownie do art. 568, § 2 (p. art. 679, l. 6).

Przepis art. 674 ma na myśli zgłoszenie takich praw osób trzecich, które uzasadniają zwolnienie nieruchomości, względnie jej części składowej lub przynależności od egzekucji (p. art. 567). Prawa te nie podlegają oszacowaniu jako takie, gdyż nie mogą one znaleźć uwzględnienia przy rozdziale licytacyjnej ceny kupna, lecz zato należy osobno oszacować tę część nieruchomości, do której takie prawo zgłoszono, a to na wypadek, gdyby osoba zgłaszająca prawo utrzymała się z niem w procesie, wytoczyć się mającym stosownie do art. 679, l. 6.

Osobne oszacowanie przedmiotów, znajdujących się w posiadaniu osoby trzeciej, nastąpi tylko wtedy, gdy osoba ta rości sobie do tych przedmiotów takie prawo, z mocy którego egzekucja co do nich byłaby niedopuszczalną. Jeśli natomiast osoba trzecia posiada wprawdzie nieruchomość albo jej część składową lub przynależność, ale nie rości sobie do niej praw, uzasadniających zwolnienie od egzekucji i wogóle przeciw egzekucji nie podnosi żadnych zarzutów, to osobne oszacowanie jest zbyteczne.

Przepis wykonawczy do art. 674 zawiera § 15 rozp. Min. Sprawiedl. z 15 grudnia 1932, Dz. U. R. P. Nr. 114, poz. 947 (p. przy art. 666).

Art. 675 (168).

Po dokonaniu opisu i oszacowania, jeżeli zostały zgłoszone zarzuty, komornik przedstawi akta sądowi, który po wysłuchaniu w razie potrzeby stron i uczestników rozstrzygnie zarzuty postanowieniem. Na postanowienie sądu służy zażalenie.

Zarzuty
przeciw
oszacowaniu.

Zarzuty przeciw opisowi i oszacowaniu dotyczyć mogą samej nieruchomości, znajdujących się na niej budowli i innych urządzeń, przynależności nieruchomości, praw do nieruchomości przywiązanych i t. d.

Ustawa nie mówi, komu przysługuje prawo zgłoszenia zarzutów przeciw opisowi i oszacowaniu. Przyjąć jednak należy, że służy ono tylko stronom i uczestnikom (t. j. osobom, mającym prawo do zaspokojenia z zajętej nieruchomości), bo tylko te osoby zainteresowane są w tem, aby opis i oszacowanie odbyły się w sposób odpowiedni i tym też tylko osobom przyznaje dlatego art. 671 prawo sprzeciwienia się oszacowaniu przez wierzyciela, a art. 675 te tylko osoby każe wysłuchać w miarę potrzeby przed rozstrzygnięciem zarzutów.

Brak w ustawie wyraźnego postanowienia co do tego, kiedy mogą być zgłoszone zarzuty przeciw opisowi i oszacowaniu. Ponieważ jednak nie jest przewidziane zawiadomienie kogokolwiek o wynikach opisu i oszacowania, przeto z natury rzeczy wynika, że zgłosić je można tylko na terminie opisu i oszacowania. Inaczej zresztą możliwem byłoby odwołanie terminu licytacji ad infinitum, a to nie może leżeć w intencji ustawy. Sprawa komplikuje się nieco w wypadku, gdy biegłemu udzielono zwłoki do przedłożenia operatu szacunkowego (p. objaśn. do art. 673). I w tym wypadku jednak należy zająć stanowisko, że zarzuty zgłosić można najpóźniej w dniu, w którym biegły operat ten przedłożył, a dzień ten wiadomy jest osobom interesowanym, gdyż komornik oznaczy go na terminie opisu, zakreślając biegłemu czasokres do przedłożenia operatu pisemnego.

W braku odmiennego zastrzeżenia ustawy można zarzuty przeciw opisowi i oszacowaniu zgłosić tak ustnie, jak i pisemnie.

Jeżeli przeciw opisowi i oszacowaniu zgłoszono zarzuty, przedłoży komornik akta postępowania sądowi grodzkiemu celem ich załatwienia. Przedłożyć należy nietylko sam protokół opisu i oszacowania, lecz całe akta postępowania egzekucyjnego, gdyż przy załatwianiu zarzutów winien sąd wziąć pod uwagę wszystko, co może mieć wpływ zarówno na ustalenie przedmiotu egzekucji, jak i na oznaczenie jego wartości, a więc np. treść wniosku wierzyciela o rozpoczęcie egzekucji, treść dokumentów, przedłożonych przez wierzyciela stosownie do art. 667, ewentualne zgłoszenia osób trzecich, uskutecznione przed opisem, przedłożoną osobno opinię biegłych co do wartości nieruchomości (p. objaśn. do art. 673) i t. d.

Wysłuchanie stron i uczestników przed rozstrzygnięciem zarzutów zależy od uznania sądu. Co do formy tego wysłuchania obowiązuje przepis art. 509, § 2.

O ile sąd zgłoszone zarzuty uzna za nieuzasadnione, odrzuci je postanowieniem, po prawomocności którego zwróci akta komornikowi celem ogłoszenia o licytacji. W przeciwnym razie zwróci akta komornikowi z poleceniem poczynienia potrzebnych uzupełnień lub sprostowań. Uzupełnienia takie polegać mogą np. na dokładniejszym opisaniu nieruchomości lub jej przynależności, na zażądaniu dodatkowej opinii biegłych, jeśli wydana jest niewystarczająca, na zarządzeniu oszacowania nieruchomości, jeśli komornik zdaniem sądu niewłaściwie go zaniedbał z powołaniem się na przepis art. 671 i t. d.

Postanowienie załatwiające zarzuty należy doręczyć osobom, uprawnionym do zgłaszania zarzutów. Osobom tym służy bowiem prawo wniesienia zażalenia na to postanowienie, o ile jego treścią czują się pokrzywdzone i to bez względu na to, czy zarzuty uwzględniono, czy też je odrzucono.

Jakkolwiek ustawa nie nakazuje wyczekiwać z obwieszczeniem o licytacji na prawomocność postanowienia odrzucającego zarzuty i jakkolwiek zażalenie na to postanowienie nie ma w myśl art. 420 k. p. c. (p. w objaśn. do art. 513) mocy wstrzymującej, to jednak dla uniknięcia możliwych komplikacji i odwoływania terminu licytacji na wypadek uwzględnienia zażalenia nie jest wskazaniem zwracanie aktów komornikowi i obwieszczenie przezeń licytacji przed prawomocnością tego postanowienia.

Jeżeli zarzutów przeciw opisowi i oszacowaniu nie zgłoszono, to komornik nie przedkłada akt sądowi, lecz przystępuje odrazu do obwieszczenia o licytacji.

Oddział 3.

Obwieszczenie o licytacji.

Art. 676 (169).

Przekazanie
licytacji in-
nemu sądowi.

§ 1. Komornik ogłasza o licytacji przez obwieszczenie.

§ 2. Na wniosek wierzyciela lub dłużnika albo uczestnika sąd może postanowić, że licytacja będzie dokonana w innym sądzie przez komornika tam urzędującego, jeżeli wartość nieruchomości przewyższa pięćdziesiąt tysięcy złotych i jeżeli w ten sposób można spodziewać się lepszych wyników licytacji. W tym przypadku o licytacji ogłasza komornik, który ma ją przeprowadzić.

§ 3. Sąd, w którego okręgu ma się odbyć licytacja, jest właściwy w dalszym toku postępowania z wyjątkiem postępowania, obejmującego podział sum, osiągniętych za nieruchomość.

Licytacja nieruchomości musi być ogłoszona w sposób w ustawie szczegółowo określony obwieszczeniem,

zawierającą dokładnie przepisana treść. Celem tego obwieszczenia jest zapewnienie należytego przebiegu i korzystnego wyniku licytacji.

Co do sposobu ogłoszenia obwieszczenia o licytacji p. art. 680—683.

Treść obwieszczenia o licytacji normuje art. 679.

Do ogłoszenia obwieszczenia o licytacji przystępuje komornik zaraz po ukończeniu opisu i oszacowania nieruchomości. Jeżeli jednak przeciw opisowi i oszacowaniu zgłoszono zarzuty, to wskazanem jest wstrzymać się z ogłoszeniem o licytacji aż do prawomocnego załatwienia zarzutów (p. objaśn. do art. 675).

Jeżeli egzekucję z nieruchomości wszczęto na podstawie wyroku, zaopatrzonego w rygor natychmiastowej wykonalności, to w myśl art. 356, § 2 k. p. c. (p. przy art. 527) wstrzymuje się sprzedaż nieruchomości z urzędu aż do czasu uprawomocnienia się wyroku. Wstrzymanie z urzędu sprzedaży aż do prawomocności wyroku nastąpić też winno w myśl art. 414 k. p. c. (p. przy art. 527) w wypadku, gdy egzekucję wszczęto na podstawie nieprawomocnego wyroku sądu apelacyjnego, który w myśl art. 413 k. p. c. jest natychmiast wykonalny. W obu tych przypadkach należy się wstrzymać z ogłoszeniem obwieszczenia o licytacji aż do prawomocności wyroku, skoro przedtem wogóle nie można wiedzieć, czy licytacja się odbędzie.

Wniosek o przekazanie licytacji innemu sądowi zgłosić może nie tylko wierzyciel, który pierwszy wszczął egzekucję z danej nieruchomości, ale także każdy wierzyciel, który później przystąpił do tej samej egzekucji.

Z przepisu, że w razie przekazania licytacji innemu sądowi obwieszczenie ogłasza komornik, który licytację ma przeprowadzić, wynika, że po ogłoszeniu obwieszczenia nie można już złożyć wniosku o prze-

kazanie licytacji po myśli art. 676, § 2. Ograniczenie takie wskazane jest i z tego względu, że bez niego otwartą byłaby możliwość przewleknięcia postępowania egzekucyjnego zapomocą spóźnionych wniosków o przekazanie licytacji.

Przekazanie licytacji innemu sądowi po myśli art. 676, § 2 nie może nastąpić z urzędu, choćby sąd był zdania, że wpłynie to korzystnie na wynik sprzedaży. Również komornik nie ma legitymacji do składania wniosków o takie przekazanie.

Na postanowienie sądu, którem zarządzono odbycie licytacji w innym sądzie, niema zażalenia (art. 513, § 1).

Sąd, któremu przekazano licytację po myśli art. 676, § 2, jest właściwy także do przeprowadzenia drugiej licytacji, nadlicytacji, do udzielenia przybicia, przysądzenia własności i wogóle do wszystkich czynności z wyjątkiem samego postępowania działowego.

Co do zwrotu akt przez sąd, któremu przekazano licytację po myśli art. 676, § 2, sądowi właściwemu oraz przelewu uzyskanej przez sprzedaż gotówki p. § 33 reg. cyw. (w dod. I).

Co do miejsca odbycia licytacji nieruchomości p. art. 677 i objaśn. do niego.

Art. 677 (170).

Sąd może na wniosek wierzyciela lub dłużnika albo uczestnika postanowić, że licytacja odbędzie się w miejscowości, gdzie nieruchomość jest położona.

Licytacja odbywa się zasadniczo w budynku sądowym tego sądu, którego komornik prowadzi egzekucję. Nie jest jednak wykluczonem odbycie licytacji i poza budynkiem sądowym, a mianowicie w miejscu

Licytacja
w miejscu
położenia
nieruch.

położenia nieruchomości, o ile sąd na wniosek osób w art. 677 wymienionych zarządzenie takie wyda.

Ustawa nie stanowi, wśród jakich warunków sąd może zarządzić odbycie licytacji w miejscu położenia nieruchomości. W każdym razie należy przyjąć, że sam gołosłowny wniosek w tym kierunku jednej z osób do złożenia takiego wniosku uprawnionych nie wystarczy i że wniosek taki sądu nie wiąże. Należy więc zawsze podać we wniosku okoliczności, uzasadniające odbycie licytacji w miejscu położenia nieruchomości, a sąd oceni według swobodnego uznania ich doniosłość. Kierować się przytem może względami, które w myśl art. 6 u. s. p. (p. przy art. 580) i art. 166 k. p. c. (p. przy art. 525) uzasadniają w ogólności odbywanie czynności sądowych poza budynkiem sądowym.

Przepis art. 677 oznacza jedynie miejsce licytacji, natomiast nie dotyka kwestji, kto jest powołany do przeprowadzenia licytacji. Z przepisu art. 698 wynika, że przeprowadza ją komornik w obecności i pod nadzorem sędziego, a to także wtedy, gdy licytacja odbywa się poza budynkiem sądowym.

Art. 678 (171).

Licytacja nie może być wyznaczona na termin wcześniejszy, niż po upływie dwóch miesięcy od ukończenia opisu i oszacowania.

Termin
licytacji.

Przepis art. 678 rozumieć należy w ten sposób, że termin licytacji nie może być wyznaczony na dzień wcześniejszy, niż po upływie dwóch miesięcy od ukończenia opisu i oszacowania. Samo wyznaczenie tego terminu t. j. ogłoszenie obwieszczenia o licytacji może nastąpić wcześniej.

W kwestji, kiedy opis i oszacowanie nieruchomości należy uznać za ukończone, p. objaśn. do art. 658.

Przewidziany w art. 678 termin dwumiesięczny, przed upływem którego nie może odbyć się licytacja, nie może być w żadnym wypadku skrócony. Gdyby się okazało, że komornik wyznaczył licytację przed upływem tego terminu, to należy ją odwołać i wyznaczyć ponownie przy zachowaniu przepisu art. 678. Odnośne polecenie może wydać komornikowi sąd przy sposobności badania aktów po myśli art. 684, choć i bez takiego polecenia winien komornik zarządzić, co potrzeba, jeśli sam stwierdzi uchybienie przepisowi art. 678.

Ustawa nie wprowadza żadnej sankcji na wypadek naruszenia postanowienia art. 678. W szczególności ani nie nakłada na sąd obowiązku uwzględnienia takiego naruszenia z urzędu przy wydawaniu postanowienia w przedmiocie udzielenia przybicia targu, ani też nie upoważnia stron, względnie innych osób interesowanych do żądania odmowy przybicia z tej przyczyny. Licytacja, przeprowadzona przed upływem dwóch miesięcy od ukończenia opisu i oszacowania, będzie więc ważną, a tylko komornik może w miarę zachodzących warunków odpowiadać za naruszenie przepisu ustawowego po myśli art. 521.

Co do potrzeby uzyskania zgody sądu na wyznaczenie terminu licytacji p. § 58 instr. kom. (w dod. II).

Zachowanie terminu z art. 678 nie jest konieczne przy sądowej sprzedaży nieruchomości, należącej do masy konkursowej, w b. zaborze austr. (por. art. LI p. w. p. e. i objaśn. do niego).

Art. 679 (172).

W obwieszczeniu o licytacji wskazać należy:

1) nieruchomość, która ma być sprzedana, z oznaczeniem jej przeznaczenia gospodarczego, miejsca jej położenia, imienia i nazwiska dłuż-

nika oraz z wymienieniem księgi hipotecznej i miejsca przechowania tej księgi;

2) czas i miejsce licytacji;

3) sumę oszacowania i cenę wywołania;

4) wysokość rękojmi, jaką licytant, przystępując do przetargu, powinien złożyć, z zaznaczeniem, że rękojmia powinna być złożona w gotówiznie albo w takich papierach wartościowych bądź książeczkach wkładowych instytucyj, w których wolno umieszczać fundusze małoletnich, i że papiery wartościowe przyjęte będą w wartości trzech czwartych części ceny giełdowej.

Nadto w obwieszczeniu należy podać:

5) że przy licytacji będą zachowane ustawowe warunki licytacyjne, o ile dodatkowem publicznym obwieszczeniem nie będą podane do wiadomości warunki odmienne;

6) że prawa osób trzecich nie będą przeszkodą do licytacji i przysądzenia własności na rzecz nabywcy bez zastrzeżeń, jeżeli osoby te przed rozpoczęciem przetargu nie złożą dowodu, że wniosły powództwo o zwolnienie nieruchomości lub jej części od egzekucji i że uzyskały postanowienie właściwego sądu, nakazujące zawieszenie egzekucji;

7) że w ciągu ostatnich dwóch tygodni przed licytacją wolno oglądać nieruchomość w dni powszednie od godziny ósmej do osiemnastej, akta zaś postępowania egzekucyjnego można przeglądać w sądzie.

Aktem następnym po opisie i oszacowaniu jest obwieszczenie o licytacji, która zawiera szczegóły, potrzebne dla

osób, zamierzających przystąpić do przetargu. Z zawartych w tem obwieszczeniu szczegółów osobnych uwag wymaga tylko postanowienie rozstrzygające, czy zła wiara nabywcy, a więc jego świadomość, że nieruchomości nie należy do dłużnika, jest przeszkodą w nabyciu przez niego tej nieruchomości i przyczyną unieważnienia aktu nabycia.

Przy rozwiązaniu tego zagadnienia projekt liczył się z tem, że licytacyjna sprzedaż ma często na celu realizację prawa hipoteki, wpisanego w księgę; w takim przypadku sprawiedliwość nakazuje, by ustawodawca pomógł wierzycielowi w zrealizowaniu jego prawa. Hipoteka jest skuteczną nie tylko w stosunku do posiadacza nieruchomości, ale także w stosunku do rzeczywistego, choć do księgi niewpisanego właściciela. Gdyby prawy właściciel odebrał nieruchomości dłużnikowi, to otrzymałby ją obciążoną tą hipoteką i nie mógłby przeszkodzić jej licytacji. Skoro więc hipoteka winna być zrealizowana bez względu na to, kto jest wpisany jako właściciel, to w konsekwencji przyjąć koniecznie trzeba zasadę, że nabycie własności na licytacji nie jest zależne od dobrej wiary nabywcy.

Nieco inaczej przedstawiałaby się sprawa, gdyby szło o licytację celem zaspokojenia wierzytelności osobistych. Tu pomyślny wynik powodzłwa o zwolnienie spowodowałby istotnie zgaśnięcie prawa do zaspokojenia, jakie wierzyciel egzekwujący nabywa przez egzekucyjne zajęcie. Jeżeli w tym przypadku nie dojdzie do licytacyjnej sprzedaży, to wierzycielowi nie dzieje się krzywda, bo egzekucję skierował do obcej nieruchomości. Mimo to projekt i tu nie czyni nabycia własności zależnym od dobrej wiary nabywcy. Niepodobna zaofiarowania, złożonego w dobrej wierze, traktować inaczej, jak zaofiarowanie w złej wierze, i niepodobna z zaofiarowaniem niższem, ale w dobrej wierze złożonym, łączyć skutku nabycia własności, a skutku tego odmawiać zaofiarowaniu wyższemu dlatego, że jest złożone w złej wierze. Liczyć się zresztą należy z tem, że społeczeństwo każdy akt sprzedaży przez władzę uważa za akt zgodny z prawem i każde nabycie na licytacji za niezachwiane, podczas gdy przy kupnie z wolnej ręki kupujący sam ma uczucie czynu nieetycznego, jeżeli kupuje w świadomości, że dana rzecz nie należy do sprzedającego.

Przyjmując zasadę, że zła wiara nabywcy nie przeszkadza nabyciu własności na licytacji, podkomisja uznała, że prawa osób trzecich nie będą przeszkodą do licytacji i przyśądzenia własności na rzecz nabywcy bez zastrzeżeń, jeżeli osoby te przed rozpoczęciem przetargu nie złożą dowodu,

że wniosły pozew o zwolnienie nieruchomości lub jej części od egzekucji i że uzyskały postanowienie właściwego sądu, nakazujące zawieszenie egzekucji. (Uz. og. 31).

Jakkolwiek art. 679 o tem nie wspomina, to jednak jest rzeczą samo przez się zrozumiałą, że jak każde inne pismo od komornika wychodzące, tak i obwieszczenie o licytacji, zawierać winno oznaczenie komornika, który obwieszczenie ogłasza. Wynika to zresztą z przepisu § 90 instr. kom. (p. w dod. II), według którego na wszelkich pismach komornika, skierowanych do stron, uczestników i innych osób, wskazać należy imię i nazwisko komornika oraz miejsce jego siedziby.

W obwieszczeniu o licytacji należy wymienić te istotne znamiona nieruchomości, któreby ją należycie indywidualizowały i pozwoliły odróżnić od innych nieruchomości tego samego rodzaju w tej samej miejscowości.

Co się tyczy przeznaczenia gospodarczego nieruchomości, to należy w obwieszczeniu podać, czy chodzi o nieruchomość wiejską, czy miejską, a dalej czy chodzi o gospodarstwo rolne, leśne, dom mieszkalny, place budowlane i t. p. Jeżeli na nieruchomości prowadzi się pewien przemysł, jak np. młyn, tartak, przedsiębiorstwo hotelowe i t. d., należy i te okoliczności podać w obwieszczeniu.

Co do miejsca położenia nieruchomości, to nie wystarczy samo podanie miejscowości, w której nieruchomość leży, lecz oznaczyć nadto należy ulicę, plac, numer domu i t. d., a jeżeli nieruchomość posiada specjalną nazwę, należy i tę ostatnią wymienić w obwieszczeniu o licytacji.

Jeżeli nieruchomość posiada urzędzoną hipotekę, powinno obwieszczenie o licytacji wymienić odnośną księgę hipoteczną i wskazać, kto tę księgę prowadzi. Mimo braku wyraźnego w tym względzie przepisu

wskazaniem też jest podanie wykazu hipotecznego, obejmującego wystawioną na sprzedaż nieruchomość.

Przy oznaczeniu czasu licytacji należy mieć na uwadze przepisy art. 678 i 681.

Co do miejsca, w którym ma się odbyć licytacja, p. art. 677 i objaśn. do niego.

Jako sumę oszacowania należy wymienić w obwieszczeniu wartość szacunkową nieruchomości, ustaloną przez biegłych stosownie do art. 673. Gdyby jednak na skutek zarzutów sąd sprostował sumę oszacowania stosownie do art. 675, to w obwieszczeniu wymienić należy sumę przez niego przyjętą. Jeżeli oszacowania przez biegłych nie było, a za podstawę licytacji wzięto jednostronny szacunek wierzyciela lub też oszacowanie umowne (art. 671), to w obwieszczeniu wymieniona będzie suma oszacowania, podana przez wierzyciela, względnie ustalona umową.

W sumę oszacowania, którą wymienić należy w obwieszczeniu, wchodzi zarówno wartość nieruchomości, jak i wartość jej przynależności oraz praw z nieruchomością związanych.

W przedmiocie oznaczenia ceny wywołania p. art. 689 i objaśn. do niego.

Co do wysokości rękojmi p. art. 686, 697 i objaśn. przy nich podane.

Treść ustawowych warunków licytacyjnych normują art. 686—696.

O dopuszczalności odstępstwa od ustawowych warunków licytacyjnych p. art. 697 i objaśn. do niego.

Z postanowienia art. 679, l. 5 wynika, że o warunkach licytacyjnych, odbiegających od ustawowych, nie trzeba zawiadamiać stron, ani innych osób, lecz wystarczy publiczne obwieszczenie tych warunków.

Co do okoliczności, na których oprzeć można pozew o zwolnienie nieruchomości od egzekucji, p. art. 567 i objaśn. do niego.

Osoba trzecia, mająca w swoim posiadaniu nieruchomość, nie mającą urzędzonej hipoteki, zajęta przez komornika w wykonaniu wyroku, który zapadł w sprawie między wierzycielem egzekwującym a dłużnikiem, może wystąpić ze skargą na nieprawidłowe czynności komornika (art. 512); gdyby to jednak nie pomogło, to licytacji nie może zapobiec inaczej, jak w sposób w art. 679, l. 6 wskazany.

Wytoczenie powództwa co do pewnej tylko części dóbr zajętych do licytacji nie wstrzymuje samo przez się sprzedaży publicznej niespornej reszty tychże dóbr.

W myśl art. 679, l. 6 samo wykazanie, że osoba trzecia wniosła pozew o zwolnienie nieruchomości od egzekucji, nie stanowi przeszkody licytacji, ani też przejścia prawa własności nieruchomości na nabywcę. Aby przeszkodę taką można przyjąć, musi osoba trzecia wykazać i wniesienie pozwu i zawieszenie postępowania na skutek tego pozwu.

Jeżeli osoba trzecia nie wykazała w terminie w art. 679, l. 6 przewidzianym wniesienia pozwu o zwolnienie nieruchomości od egzekucji i zawieszenia postępowania, to licytacja się odbędzie bez względu na jej prawa i nabywca otrzyma własność nieruchomości bez względu na to, czy własność ta służyła dłużnikowi, czy też osobie trzeciej i bez względu na dobrą lub złą wiarę nabywcy. Osobie trzeciej pozostaje w tym wypadku już tylko dochodzić swych praw wobec ceny, uzyskanej za nieruchomość na licytacji.

Prekluzja praw osoby trzeciej, o której mowa w art. 679, l. 6, następuje z chwilą rozpoczęcia przetargu. Nie nastąpi ona jednak jeżeli osobie, uprawnionej do żądania zwolnienia nieruchomości od egzekucji, nie doręczono obwieszczenia o licytacji. W ostatnim wypadku prekluzja nastąpi dopiero

wtedy, gdy osoba trzecia, będąc obecną na licytacji, nie zgłosiła zarzutu z powodu niezawiadomienia jej o licytacji, albo też w piśmie, wniesionem do sądu, zrzekła się tego zarzutu (art. 716).

Jeżeli licytacja nie doszła do skutku i przychodzi do wyznaczenia drugiej licytacji (art. 709), albo sąd odmówił udzielenia przybicia nabywcy, to prekluzja z art. 679, l. 6 odpada i osoba trzecia może znów dochodzić swych praw do nieruchomości.

Właściciel nieruchomości, sprzedanej za cudzy dług, ma przeciwko wierzycielowi egzekwującemu powództwo na ogólnych zasadach prawa cywilnego o wynagrodzenie szkód, spowodowanych licytacją.

O dniach świątecznych p. objaśn. do art. 549.

Z przepisu art. 679, l. 7 wynika, że każda osoba, mogąca stanąć do licytacji w charakterze licytanta, ma prawo bez wykazywania swego w tem interesu przeglądać akta egzekucyjne w ciągu ostatnich dwóch tygodni.

Unormowana w art. 679 treść obwieszczenia o licytacji powinna być w każdym przypadku przestrzegana. Nieprzestrzeganie jej nie pociąga jednak za sobą nieważności licytacji, ani odmowy udzielenia przybicia (p. art. 716).

Art. 680 (173).

Obwieszczenie o licytacji będzie doręczone:

- 1) wierzycielowi i dłużnikowi;
- 2) uczestnikom i osobom, mającym rzeczowo obowiązujące prawo odkupu (wykupu) lub pierwokupu (pierwszeństwo kupna);
- 3) właściwemu okręgowemu urzędowi ziemskiemu i Państwowemu Bankowi Rolnemu stosownie do ustawy o wykonaniu reformy rolniej;
- 4) organom władzy publicznej i instytucjom

Doręczenie
obwieszczenia.

publicznym, powołanym do zgłaszania należności z tytułu podatków i innych danin publicznych. Jednocześnie należy je wezwać, aby najpóźniej w terminie licytacji zgłosiły zestawienie podatków i innych danin publicznych, należnych po dzień licytacji, pod rygorem utraty mogącego im służyć z ustawy pierwszeństwa zaspokojenia.

Obwieszczenie o licytacji ma być publicznie ogłoszone, a nadto doreczone stronom, uczestnikom, okręgowemu urzędowi ziemskiemu i Bankowi Rolnemu, wreszcie organom władzy publicznej i instytucjom publicznym, powołanym do zgłaszania należności z tytułu podatków i innych opłat publicznych. Te władze i instytucje wzywa się jednocześnie, aby najpóźniej w terminie licytacji zgłosiły podatki i opłaty, należne po dzień licytacji, pod rygorem utraty mogącego im służyć z ustawy pierwszeństwa zaspokojenia. Rygor, w tym przepisie zawarty, uzasadniony jest tem, że osoby, mające na nieruchomości hipotekę, a zamierzające licytować tak wysoko, aby ich hipoteka miała pokrycie, muszą już w chwili licytacji wiedzieć, jaką sumę wynoszą wierzytelności uprzywilejowane. Gdyby tego rygoru nie było, mogłoby się zdarzyć, że wierzyciel hipoteczny już wyżej nie licytował w przypuszczeniu, że uzyska zaspokojenie, a tymczasem władza lub instytucja po licytacji zgłasza swe pretensje uprzywilejowane w takiej wysokości, iż wskutek ich pokrycia wierzyciel hipoteczny nie uzyska wcale lub nie uzyska pełnego zaspokojenia swej hipoteki. (Uz. og. 33).

Jeżeli wierzycieli egzekwujących jest więcej, to obwieszczenie o licytacji doreczyć należy nietylko temu, który pierwszy wszczął egzekucję, ale także wszystkim wierzycielom, którzy stosownie do art. 659 przyłączyli się do egzekucji z tej samej nieruchomości.

Co do pojęcia uczestników p. art. 665.

Co do rzeczowo skutecznych praw wykupu i pierwokupu p. objaśn. do art. 668.

Gdyby doreczenie obwieszczenia o licytacji jednej z osób w art. 680, l. 1 i 2 wymienionych z powodu

nieznajomości miejsca jej pobytu było niemożliwe, należy dla odnośnej osoby ustanowić kuratora po myśli art. 660.

W przedmiocie doręczania obwieszczeń o licytacji urzędowi ziemskiemu i Państwowemu Bankowi Rolnemu stanowi, co następuje

Art. 93 ustawy z dnia 28 grudnia 1925 r. o wykonaniu reformy rolnej, Dz. U. R. P. Nr. 1, poz. 1 z 1926 r.:

Przy sprzedaży nieruchomości ziemskich, przekraczających normy, wskazane w art. 4¹⁾, w drodze publicznego przetargu właściwy sąd winien równocześnie z zawiadomieniem właściciela o wdrożeniu postępowania i o wyznaczeniu terminu

¹⁾ Art. 4 ust. o wyk. ref. rol.: 1) Z ogólnego obszaru użytków rolnych, będących na całym obszarze Rzeczypospolitej Polskiej własnością jednej osoby fizycznej lub prawnej, względnie współwłasnością kilku osób (art. 2 p. c), nie ulegają obowiązkowi parcelacyjnemu obszary o następujących rozmiarach:

a) w nieruchomościach ziemskich, położonych w okręgach przemysłowych i podmiejskich, które oznaczy rozporządzenie Rady Ministrów na wniosek Ministra Reform Rolnych — 60 ha:

b) w nieruchomościach ziemskich na pozostałym obszarze — 180 ha. Jednak w województwach: nowogródzkim, poleskim, wołyńskim i okręgu administracyjnym wileńskim oraz w powiatach: grodzieńskim, wołkowyskim, bielskim, białostockim, sokólskim województwa białostockiego, o ile wstępni właściciele majątków gospodarowali na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej co najmniej od dnia 1 stycznia 1864 r., obowiązkowi parcelacyjnemu nie podlega obszar użytków rolnych, wynoszących 300 ha.

2) Do norm, wskazanych w cz. 1 art. niniejszego, nie wlicza się sadów, dróg i terenów zabudowanych, jak również następujących obszarów lasów i wód:

A. Obszarów leśnych, nadających się do samodzielnego gospodarowania o powierzchni ponad 30 ha, a na obszarze województwa wołyńskiego, poleskiego, nowogródzkiego, okręgu administracyjnego wileńskiego oraz powiatów: grodzieńskiego, wołkowyskiego, bielskiego, białostockiego i sokólskiego województwa białostockiego — ponad 50 ha.

B. Obszarów wód:

a) spuszczałnych stawów rybnych, o ile łączna powierzchnia zwierciadła wody w tych stawach wynosi ponad 3 ha;

przetargu, zawiadomić właściwy terytorjalnie okręgowy urząd ziemski oraz Państwowy Bank Rolny; urzędowi temu i Państwowemu Bankowi Rolnemu przysługuje prawo wzięcia udziału w przetargu bez obowiązku składania przepisane go wadium.

W myśl art. 680, l. 4 doręczyć należy obwieszczenie o licytacji tym organom, które powołane są do zgłaszania podatków i opłat publicznych, opłacać się mających od wystawionej na sprzedaż nieruchomości (arg. z art. 800, l. 3). Organami takimi są urzędy skarbowe podatków i opłat skarbowych, a co do niektórych podatków (np. drogowy, od nieruchomości) także władze komunalne (urzędy miejskie, wydziały powiatowe).

Niezgłoszenie najpóźniej w terminie licytacji należności, wymienionych w art. 680, l. 4, powoduje jedynie utratę pierwszeństwa zaspokojenia, służącego ewentualnie tym należnościom z mocy szczególnego przepisu ustawy. Nie tracą natomiast te należności mimo niezgłoszenia prawa uczestniczenia w podziale, o ile ono im służy w myśl art. 799.

Co do skutków niedoręczenia obwieszczenia o licytacji osobom i organom w art. 680, l. 1, 2, 4 wymienionym p. art. 716 i objaśn. do niego.

b) innych obszarów wód, o ile zwierciadło normalnego poziomu wody danego obszaru wynosi ponad 20 ha.

Obszary leśne i wodne, nie odpowiadające powyższym warunkom, nie będą podlegały obowiązkowi parcelacyjnemu tylko w wypadku, gdy właściciel, przygotowując plan wyłączenia w myśl art. 16, wody te i lasy jako przynależne gospodarczo do swego wyłączenia rolniczego wykaże.

3) Po potrąceniu z ogólnego obszaru posiadłości ziemskiej danego właściciela wyżej wyszczególnionych nie podlegających obowiązkowi parcelacyjnemu sadów, założonych przed 1 lipca 1925 r. i racjonalnie prowadzonych, dróg, terenów zabudowanych, lasów i wód oraz pozostawionego właścicielowi wyłączenia rolniczego (art. 4 i 5) — pozostały obszar stanowi w rozumieniu niniejszej ustawy nadwyżkę, podlegającą obowiązkowi parcelacyjnemu.

W przeciwieństwie do art. 681 nie określa przepis art. 680 terminu, w jakim obwieszczenie o licytacji należy doręczyć osobom i instytucjom w nim wymienionym. Przyjąć wobec tego należy, że termin ten jest w zasadzie obojętny, że jednakowoż zachowany być musi co najmniej taki termin między doręczeniem obwieszczenia a dniem licytacji, aby zawiadomienie odnośnej osoby, względnie instytucji, mogło spełnić swój cel (a więc np. zawiadomienie organów, powołanych do zgłaszania podatków, musi nastąpić tak wcześnie, aby możliwem jeszcze było zgłoszenie podatków choćby na samym terminie licytacji). Doręczenie późniejsze uważane być musi za równoznaczne z brakiem doręczenia.

Art. 681 (174).

Ogłoszenie obwieszczenia.

§ 1. Obwieszczenie o licytacji będzie przynajmniej na miesiąc przed jej terminem wywieszone w budynku sądowym oraz ogłoszone w dzienniku poczytnym, w danej miejscowości rozpowszechnionym, jak również będzie przesłane zarządowi gminnemu miejscowości, gdzie nieruchomości jest położona, celem wywieszenia na samej nieruchomości oraz w urzędzie gminnym i ogłoszenia także w sposób, w tej miejscowości zwyczajem przyjęty.

§ 2. Na żądanie wierzyciela, dłużnika lub uczestnika nastąpi też ogłoszenie w innych dziennikach na koszt żądającego.

Oprócz przepisanych w art. 680 doręczeń ma być obwieszczenie o licytacji nadto ogłoszone w miejscach, względnie w sposób w art. 681 przewidziany, a mianowicie w budynku sądowym, w dzienniku

oraz w miejscowości, w której nieruchomość wystawiona na licytację jest położona.

Wywieszenie obwieszczenia nastąpi w budynku tego sądu grodzkiego, którego komornik prowadzi egzekucję, choćby w danym wypadku nieruchomość leżała w okręgu innego sądu (p. art. 658, § 2). P. jednak art. 682.

Wybór dziennika, w którym należy ogłosić obwieszczenie o licytacji, należy do komornika (p. § 8 instr. kom. w dod. II). W każdym razie odnośny dziennik musi odpowiadać warunkom, wymienionym w art. 681, t. j. musi być poczytny i rozpowszechniony w miejscowości położenia nieruchomości, gdyż inaczej obwieszczenie nie może być uważane za uskutecznione w przepisany sposób.

Co do zaniechania w niektórych przypadkach ogłoszenia obwieszczenia w dzienniku p. art. 683.

Przepisowi art. 681, § 1 stanie się zadość, jeżeli tylko komornik przesłał obwieszczenie o licytacji zarządowi gminnemu miejscowości, gdzie nieruchomość jest położona, celem wywieszenia go na nieruchomości i w urzędzie gminnym oraz ogłoszenia w sposób zwyczajem przyjęty. Obojętnem jest, czy zarząd gminny zarządził następnie wywieszenie i ogłoszenie tego obwieszczenia lub nie.

Przewidziany w art. 681 termin jednego miesiąca liczy się, o ile chodzi o wywieszenie w budynku sądowym — od dnia wywieszenia obwieszczenia w sądzie, o ile chodzi o ogłoszenie w dzienniku — od dnia, w którym ukazał się numer dziennika, zawierający obwieszczenie, wreszcie gdy chodzi o ogłoszenie w miejscowości położenia nieruchomości — od dnia, w którym komornik przesłał obwieszczenie zarządowi gminnemu tej miejscowości celem jego wywieszenia i ogłoszenia.

Uchybienie przepisowi art. 681, § 1 co do sposobu

i terminu ogłoszenia obwieszczenia o licytacji nie pociąga za sobą odmowy udzielenia przybicia (p. art. 716).

Jeżeli wierzyciel, dłużnik lub inny uczestnik żąda ogłoszenia obwieszczenia o licytacji także w innym dzienniku oprócz wybranego przez komornika i złoży koszty takiego ogłoszenia, to komornik obowiązany jest do żądania tego się zastosować.

Wybór dziennika, w którym ma nastąpić dodatkowe ogłoszenie obwieszczenia stosownie do art. 681, § 2, należy do osoby, żądającej takiego dodatkowego ogłoszenia.

Osoba, na której żądanie nastąpiło dodatkowe ogłoszenie obwieszczenia stosownie do art. 681, § 2, nie ma prawa do żądania zwrotu kosztów tego ogłoszenia.

Art. 682 (175).

Ogłoszenie
w kilku są-
dach i dzien-
nikach.

Jeżeli egzekucja dotyczy jednej lub kilku nieruchomości, położonych w różnych okręgach sądowych, obwieszczenie będzie nadto wywieszone we wszystkich właściwych sądach oraz ogłoszone w dziennikach, rozpowszechnionych w okręgach tych sądów.

Jeżeli nieruchomość położona jest w różnych okręgach sądowych, to do przeprowadzenia egzekucji z niej właściwym jest komornik każdego z tych sądów, w okręgu których leży część nieruchomości. Właściwość ta trwa jednak tylko tak długo, dopóki komornik jednego z tych sądów nie rozpoczął egzekucji, od tej chwili zaś komornik, który pierwszy rozpoczął egzekucję, staje się wyłącznie właściwym do jej przeprowadzenia (art. 653, § 2). Mimo to obwieszczenie o licytacji takiej nieruchomości ma być wywieszone w budynku każdego z sądów, w których okręgach nieruchomość leży, oraz ogłoszone w dzien-

nikach, rozpowszechnianych w okręgach każdego z tych sądów.

Co do połączenia egzekucji z nieruchomości, położonych w różnych okręgach sądowych, p. art. 658, § 2. W razie takiego połączenia obwieszczenie o licytacji wywieszane ma być również nietylko w budynku sądu wskutek połączenia właściwego, ale także w budynkach wszystkich tych sądów, w których okręgu leży jedna z wystawionych na licytację nieruchomości, oraz ogłoszone w dziennikach, rozpowszechnianych w okręgach każdego z tych sądów.

W zdaniu końcowem art. 682 nie chodzi o dziennik, rozpowszechniony w którejkolwiek miejscowości okręgu sądowego, lecz o dziennik, rozpowszechniony w tych właśnie miejscowościach, względnie w tych okolicach, w których położone są nieruchomości wystawione na licytację, względnie części wystawionej na licytację nieruchomości.

Rzecz jasna, że w przypadku, przewidzianym w art. 682, należy obwieszczenie o licytacji przesłać do ogłoszenia zarządom gminnym wszystkich tych miejscowości, w których położone są nieruchomości, względnie części nieruchomości. Obowiązek ten wynika już z art. 681.

Jakkolwiek art. 682 nie przewiduje żadnego terminu, w którym nastąpić mają przepisane w nim ogłoszenia obwieszczenia o licytacji, to jednak i do tych ogłoszeń ma zastosowanie termin jednego miesiąca przed licytacją, bo ustanawiając taki termin, art. 681 mówi ogólnie o ogłoszeniu w budynku sądowym i w dzienniku.

Art. 683 (176).

O licytacji nieruchomości, oszacowanej nie wyżej niż na pięć tysięcy złotych, nie ogłasza się w dziennikach.

Zaniechanie ogłoszenia.

Decydującą dla zastosowania przepisu art. 683 jest przyjęta przez biegłych suma oszacowania nieruchomości, względnie szacunek, przyjęty za podstawę licytacji po myśli art. 671.

Do wartości, miarodajnej dla zastosowania art. 683, wlicza się nie tylko wartość samej nieruchomości, ale także wartość jej przynależności i tego wszystkiego, co w myśl art. 661 ulega zajęciu razem z nieruchomością.

Jeżeli jedną licytacją objętych zostało więcej nieruchomości (art. 658, 706), to o zaniechaniu ogłoszenia licytacji w dziennikach decyduje łączna wartość wszystkich tych nieruchomości, a nie wartość każdej poszczególnej nieruchomości z osobna.

Przepis art. 683 zwalnia jedynie od obowiązku ogłaszania w dziennikach licytacji nieruchomości o wartości niżej 5.000 zł, atoli nie wyklucza możliwości ogłoszenia i takiej licytacji. Jeżeli więc strona lub uczestnik zażąda ogłoszenia licytacji nieruchomości o wartości niżej 5.000 zł i złoży koszty takiego ogłoszenia, zrzekając się ich zwrotu, to niema podstawy do odmówienia jej żądaniu. Art. 683 ma bowiem na celu tylko uniknięcie niestosunkowych kosztów egzekucyjnych, a zatem tam, gdzie kwestja tych kosztów w rachubę nie wchodzi, nie stoi na przeszkodzie zastosowaniu normalnego trybu postępowania także przy licytacji nieruchomości mniejszej wartości. Za wyrażeniem tu zapatrywaniem przemawia też przepis art. 681, § 2.

Art. 684 (177).

Badanie aktów
przez sąd.

Po dokonaniu obwieszczeń, jednak nie później niż na trzy tygodnie przed terminem licytacji, komornik przedstawia akta sądowi, który w razie spostrzeżenia niedokładności lub wadliwości postępowania poleci komornikowi ich usunięcie.

Przewidziany w art. 684 termin trzech tygodniowy do przedstawienia aktów egzekucyjnych sądowi jest terminem instrukcyjnym. Niezachowanie tego terminu nie wpływa tedy na ważność postępowania, ani nie uzasadnia odmowy przybicia (p. art. 716).

Razem z aktami winien komornik przedstawić sądowi wszelkie dowody, służące do wykazania prawidłowego toku postępowania, jako to dowody doręczenia wezwania z art. 654, dowody ogłoszenia i doręczenia obwieszczenia o terminie oszacowania, dowody ogłoszenia i doręczenia obwieszczenia o licytacji i t. d.

Sędzia obowiązany jest badać i zarządzić usunięcie na podstawie art. 684 nie tylko tych braków postępowania, które sąd ma uwzględnić z urzędu przy rozstrzyganiu o przybicu (art. 716), ale także i takich braków, które wprawdzie nie wpływają na udzielenie przybicia, ale stanowią uchybienie przepisów ustawowych o toku egzekucji.

Jeżeli akta nie wykazują żadnych braków w postępowaniu, sędzia, nie wydając osobnego postanowienia, stwierdzi to w aktach, poczem akta zatrzyma w sądzie celem ewentualnego udzielenia ich do wglądu osobom zgłaszającym się (art. 679, l. 7).

Jeżeli przy badaniu aktów sędzia dojdzie do przekonania, że naruszono jakiś przepis o postępowaniu, albo poweźmie wątpliwości, czy pewnemu przepisowi stało się zadość, wyda postanowienie, w którym nakaze komornikowi usunięcie uchybienia, względnie uzupełnienie aktów i postanowienie to razem z aktami doręczy komornikowi.

Jeżeli stwierdzony przez sędziego brak w postępowaniu jest tego rodzaju, że usunięcie jego nie pozwala na odbycie licytacji w wyznaczonym terminie (np. nie ogłoszono jeszcze obwieszczenia o licytacji, albo ogłoszono je tak późno, że między ogłoszeniem

a terminem licytacji nie mieści się cały miesiąc), to równocześnie z zarządzeniem usunięcia braku należy zarządzić wyznaczenie nowego terminu licytacji. Gdyby jednakże brak był nieistotny, a przełożenie licytacji na inny termin pociągało za sobą niestosunkowe koszty lub z innych względów było utrudnione, to sąd oceni przy uwzględnieniu okoliczności danego przypadku, czy należy zarządzić usunięcie braku, czy też postępowanie ma się dalej toczyć bez względu na taki brak.

Art. 685 (178).

Zażalenie co
do obwie-
szeń.

Na postanowienie sądu ze skargi na czynności komornika co do obwieszczeń służy zażalenie.

Przepis art. 685, stanowiący wyjątek od zasady, przewidzianej w art. 513, § 1, odnosi się do postanowień sądowych, załatwiających skargi na wszelkie czynności komornika, pozostające w związku z obwieszczeniami o licytacji. Stosować go też należy nie tylko do skarg na pozytywne czynności (jak np. na niewłaściwe ogłoszenie obwieszczenia), ale także do skarg na zaniechania komornika, przez które uchybiono przepisom ustawowym o obwieszczeniach (np. na brak przepisanego obwieszczenia, na niedoręczenie go pewnej osobie i t. p.).

Jeżeli sąd na zasadzie art. 684 wydał z urzędu pewne zarządzenie, dotyczące obwieszczeń o licytacji, to na zarządzenie takie niema zażalenia (art. 513, § 1), bo przepis art. 685 dopuszcza zażalenie tylko na takie postanowienia sądu, które załatwiają skargi na czynności komornika co do obwieszczeń.

Jakkolwiek w art. 685 mowa jest ogólnie o obwieszczeniach, to jednak z umiejscowienia tego przepisu w oddziale o obwieszczeniach o licytacji wynika, że tylko do skarg co do tych obwieszczeń ma on zasto-

sowanie. Nie można go natomiast stosować do skarg na czynności komornika co do obwieszczeń, pozostających w związku z opisem i oszacowaniem nieruchomości.

Oddział 4.

Warunki licytacyjne.

Art. 686 (179).

§ 1. Przystępujący do przetargu obowiązany jest złożyć rękojmię w wysokości jednej dziesiątej części sumy oszacowania.

Obowiązek
i sposób zło-
żenia rękojmi.

§ 2. Rękojmia złożona będzie w gotowiźnie albo w takich papierach wartościowych bądź książeczkach wkładcowych instytucyj, w których wolno umieszczać fundusze osób małoletnich. Papiery wartościowe przyjmowane są w wartości trzech czwartych części ceny giełdowej.

Przewidziana w art. 686 rękojmia służy jako zabezpieczenie wypełnienia przez nabywcę w terminie obowiązku zapłaty ceny, za którą udzielono mu przybicia. Jeżeli bowiem nabywca obowiązku tego nie wypełni, to mimo, że prawa i obowiązki jego z przybicia wynikające wygasają, rękojmia nie zostaje mu zwrócona, lecz przepada i zostaje zużyta stosownie do art. 693.

Rękojmię obowiązany jest złożyć każdy, kto pragnie wziąć udział w licytowaniu. Przytem rękojmia ma być złożona uprzednio t. j. przed przystąpieniem do licytowania. Wynika stąd, że komornik nie może przyjąć oferty od osoby, która nie złożyła jeszcze rękojmi.

Od obowiązku składania rękojmi wolne są tylko instytucje i osoby w art. 688 wymienione. Poza tem

ani komornik, ani sąd nie mogą zwolnić od tego nikogo.

Za podstawę do ustalenia wysokości rękojmi służy suma, według której oblicza się wysokość ceny wywołania (p. co do tego objaśn. do art. 689).

Co do obniżenia rękojmi poniżej normy, ustalonej w art. 686, p. art. 697, § 1, l. 1.

Rękojmia ma być złożona w gotówce lub w papierach wartościowych, nadających się do lokowania funduszów osób małoletnich. Poza tem niedopuszczalny jest żaden inny sposób złożenia rękojmi. W szczególności nie może ona być daną w formie hipoteki, ani też w formie poręki osób trzecich, choćby nawet zdaniem komornika lub sądu formy te dawały całkowitą pewność.

Co do papierów wartościowych, w których wolno lokować fundusze osób małoletnich, p. rozporządzenie Prez. Rzp. z 15 lutego 1928, Dz. U. R. P. Nr. 17, poz. 141 przy art. 546.

Jeżeli rękojmia zostaje złożona w papierach wartościowych, to wartość ich ustala się według kursu z dnia, w którym papiery zostają złożone, względnie według ostatnio przed złożeniem notowanego na giełdzie kursu tych papierów.

Przy obliczaniu wartości papierów wartościowych, składanych tytułem rękojmi, nie uwzględnia się wartości kuponów (§ 60 instr. kom. w dod. II).

Według § 59 instr. kom. (p. w dod. II) wykaz papierów wartościowych, które mogą być przyjmowane tytułem rękojmi od licytantów, ogłaszany będzie w Dzienniku urzędowym Ministerstwa Sprawiedliwości.

Rękojmię składać należy na ręce komornika, prowadzącego licytację. Co do dalszego postąpienia z nią p. art. 687 i objaśn. do niego.

Art. 687 (180).

Rękojmię, złożoną przez licytanta, któremu udzielone będzie przybicie, zatrzymuje się, pozostałym zaś licytantom — zwraca się niezwłocznie. Zwrot rękojmi.

W myśl art. 687 należy zatrzymać rękojmię licytanta, któremu udzielono przybicia, a nadto także rękojmię tych osób, których w myśl art. 705 nie przestała wiązać zaofiarowana cena.

Zatrzymaną po zamknięciu przetargu rękojmię należy stosownie do art. 547 złożyć do depozytu sądowego, a jeśli ją złożono w gotówce, należy w razie zachodzących warunków zarządzić również korzystne jej umieszczenie.

Ustawa nie określa ściśle, kiedy należy zwrócić rękojmię licytantom, którzy nie utrzymali się ze swoją ofertą. Przyjąć wobec tego należy, że w zasadzie zwrot ma nastąpić zaraz po zamknięciu przetargu. Nie jest jednak wykluczony i wcześniejszy zwrot, jeżeli tylko ustanie potrzeba zatrzymania rękojmi, a więc np. jeżeli osoba, która złożyła rękojmię, oświadczy, że od licytowania odstępuje, a nie złożyła jeszcze żadnej oferty, albo też oferta jej została odrzuconą lub w razie przyjęcia przestała ją w myśl art. 705 wiązać.

Jeżeli zachodzą warunki zwrotu rękojmi, a zwrot nastąpić może bez zakłócenia toku licytacji, to można zwrócić ją także przed zamknięciem przetargu.

Jeżeli ostatniemu oferentowi odmówiono prawomocnie przybicia, należy mu wydać zatrzymaną rękojmię.

Jeżeli osoba, której udzielono prawomocnie przybicia, złożyła rękojmię w papierach wartościowych, to wydanie rękojmi nastąpi dopiero z chwilą uiszczenia przez nią licytacyjnej ceny kupna stosownie do art. 690 i 691.

W braku odmiennego postanowienia ustawy nie jest wykluczone zastąpienie złożonej rękojmi innym jej rodzajem, a więc np. złożenie gotówki w miejsce złożonych przedtem papierów wartościowych. W takim razie zatrzymaną rękojmię należy wydać także z chwilą złożenia rękojmi w innej dopuszczalnej formie.

Co do policzenia rękojmi na poczet ceny nabycia p. art. 690.

Co do utraty rękojmi i jej zużycia w tym wypadku p. art. 692, 693.

Licytanci, którym rękojmię zwrócono na terminie licytacji, winni poświadczyć jej odbiór w protokóle licytacji, poza tem w osobnem zaświadczeniu.

Art. 688 (181).

Uwolnienie od
składania
rękojmi.

Nie składają rękojmi: Skarb Państwa, polskie zakłady i przedsiębiorstwa państwowe, będące odrębnymi osobami prawnymi, oraz instytucje kredytowe, którym prawo to będzie przyznane rozporządzeniem Ministra Sprawiedliwości, wydanem w porozumieniu z Ministrem Skarbu, jak również zastawnik i wierzyciel hipoteczny, jeżeli roszczenia ich przenoszą wysokość rękojmi, a nadto jeżeli inne wierzytelności, korzystające z pierwszeństwa przed nimi, są niższe od ceny wywołania o sumę nie mniejszą od wymaganej rękojmi.

Wymienienie w art. 688 osób i instytucyj, zwolnionych od składania rękojmi, jest wyczerpujące, wobec czego nie można go rozciągać na przypadki w ustawie wyraźnie nie wymienione.

Według wykazu, ogłoszonego w Dzienniku Urzędowym Ministerstwa Skarbu Nr. 34 z 1932 r. pod poz. 537, osobowość prawną posiadają następujące polskie zakłady i przedsiębiorstwa państwowe:

1) Bank Gospodarstwa Krajowego, 2) Biblioteka Narodowa, 3) Fundusz Kwaterunku Wojskowego, 4) Fundusz Pomocy Bezrobotnym, 5) Instytut Naukowy Gospodarstwa Wiejskiego w Puławach, 6) Konserwatorium Muzyczne w Warszawie, 7) Liceum Krzemienieckie, 8) Państwowa Fabryka Związków Azotowych w Mościcach, 9) Państwowa Kopalnia Węgla Brzeszcze, 10) Państwowa Wytwórnia Prochu, 11) Państwowe Wytwórnie Uzbrojenia w Warszawie, 12) Państwowe Zakłady Inżynierji w Warszawie, 13) Państwowe Zakłady Lotnicze w Warszawie, 14) Państwowe Zakłady Przemysłowo-Zbożowe, 15) Państwowe Zakłady Tele i Radjotechniczne w Warszawie, 16) Państwowe Zakłady Umundurowania w Warszawie, 17) Państwowe Zakłady Wodociągowe na Górnym Śląsku, 18) Państwowy Bank Rolny, 19) Państwowy Fundusz Drogowy, 20) Państwowy Monopol Spirytusowy, 21) Państwowy Monopol Zapalczany, 22) Państwowy Zakład Higjeny, 23) Poczta Kasa Oszczędności, 24) „Polmin“ Państwowa Fabryka Olejów Mineralnych, 25) Polska Agencja Telegraficzna, 26) Polska Poczta, Telegraf i Telefon, 27) Polski Monopol Solny, 28) Polski Monopol Tytoniowy, 29) Polskie Koleje Państwowe, 30) Szkoły akademickie państwowe, 31) „Wieś Kościuszkowska“, fundacja państwowa.

W myśl wyraźnego brzmienia art. 688 nie składa rękojmi tylko Skarb Państwa oraz zakłady i przedsiębiorstwa państwowe. Nie są natomiast wolne od tego obowiązku zakłady, przedsiębiorstwa i fundusze niepaństwowe, chociażby pod zarządem państwa zostawały. Nie są również uwolnione od składania rękojmi związki i instytucje samorządowe.

Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości, o którym mowa w art. 688, przyznać może zwolnienie od składania rękojmi tylko instytucjom kredytowym.

Do zwolnienia innych instytucyj ustawa go nie upoważnia.

Na podstawie upoważnienia z art. 688 wydane zostało następujące

Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości

z dnia 1 kwietnia 1933 r.

wydane w porozumieniu z Ministrem Skarbu w sprawie zwolnienia niektórych instytucyj kredytowych od obowiązku składania rękojmi przy przetargu nieruchomości,

Dz. U. R. P. Nr. 32, poz. 282:

Na podstawie art. 688 Kodeksu postępowania cywilnego (Dz. U. R. P. z 1932 r. Nr. 112, poz. 934) zarządza się co następuje:

§ 1. Prawo nieskładania rękojmi przy przetargu nieruchomości przyznane zostaje stosownie do art. 688 Kodeksu postępowania cywilnego (Dz. U. R. P. z 1932 r. Nr. 112, poz. 934) następującym instytucjom kredytowym: Bankowi Polskiemu, Bankowi Gospodarstwa Krajowego, Państwowemu Bankowi Rolnemu oraz Pocztowej Kasie Oszczędności.

§ 2. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Dla zwolnienia od składania rękojmi zastawnika i wierzyciela hipotecznego koniecznem jest z jednej strony, aby wierzytelność ich była wyższą od rękojmi, z drugiej strony aby wierzytelności, wyprzedzające ich pod względem pierwszeństwa zaspokojenia z ceny licytacyjnej, były niższe od ceny wywołania, pomniejszonej o wysokość rękojmi. Tylko w razie zaistnienia obu tych warunków można uznać zwolnienie.

Do zwolnienia od składania rękojmi zastawnika i wierzyciela hipotecznego nie wystarczy, aby każda pojedyncza z wyprzedzających ich co do pierwszeństwa zaspokojenia wierzytelności była niższą od ceny wywołania co najmniej o sumę, równającą się wysokości rękojmi, lecz koniecznem jest, aby suma wszystkich tych wierzytelności była niższą od ceny wywołania, pomniejszonej o wysokość rękojmi.

Przy ocenie, czy zastawnikowi i wierzycielowi hipotecznemu przysługuje zwolnienie od rękojmi, uwzględnić należy tak jego wierzytelność, jak i wierzytelności, wyprzedzające go pod względem pierwszeństwa zaspokojenia, razem z ich należyciami ubocznymi, korzystającymi z równego z wierzytelnością pierwszeństwa zaspokojenia.

Wierzyciel egzekwujący, nie mający zabezpieczenia hipotecznego dla swej egzekwowanej wierzytelności, nie jest zwolniony od składania rękojmi, chociażby wierzytelność jego przenosiła wysokość rękojmi i choćby wierzytelności, korzystające co do zaspokojenia z pierwszeństwa przed nim, były niższe od ceny wywołania o sumę, dosięgającą wysokości rękojmi.

Osobom i instytucjom w art. 688 wymienionym służy zwolnienie od składania rękojmi już z mocy samej ustawy. Komornik, względnie sąd nie przyznają im więc tego zwolnienia w konkretnym przypadku, lecz konstatuja jedynie, czy dana osoba lub instytucja należy do osób lub instytucyj w art. 688 wymienionych.

Przy nadlicytacji nikt nie jest zwolniony od składania rękojmi (art. 725, § 3).

Art. 689 (182).

Najniższa suma, za którą nieruchomość można nabyć na pierwszej licytacji, wynosi trzy czwarte części sumy oszacowania (cena wywołania).

Cena
wywołania.

Podstawowem pytaniem egzekucji z nieruchomości jest struktura tej egzekucji. Według prawa austriackiego i rosyjskiego licytacyjna sprzedaż nieruchomości zbliża się do sprzedaży dobrowolnej, bo zasadą tej sprzedaży licytacyjnej i podstawą ceny, za którą nieruchomość może być sprzedana, jest wartość, wynikająca z oszacowania. Odmienny

jest system niemiecki¹⁾, tu bowiem niema wcale oszacowania nieruchomości, a licytant oprócz objęcia praw rzeczowych (hipotek, służebności i t. d.), poprzedzających rozstrzygnięcia wierzyciela egzekwującego, musi zaoferować w gotówce conajmniej kwotę pieniężną, potrzebną na pokrycie kosztów postępowania i sum, mających pierwszeństwo uprzywilejowane przed prawami, wpisanymi w księdze hipotecznej; kto ponad tę dopuszczalną najniższą ofertę zaoferuje najwięcej w gotówce, ten otrzymuje przybicie. Z tej konstrukcji postępowania wynika, że jeżeli egzekucję prowadzi się w poszukiwaniu pierwszej hipoteki, natenczas przybicie może być udzielone osobie, która na licytacji zaoferowała nie więcej, jak tylko sumę, potrzebną na koszty i na prawa, mające pierwszeństwo uprzywilejowane; w tym przypadku niema żadnych praw rzeczowych (hipotek i t. d.), któreby miały pierwszeństwo przed wierzycielem egzekwującym, zatem nabywca żadnych praw rzeczowych nie obejmuje.

Tak skonstruowane postępowanie egzekucyjne nie daje żadnej pewności, iż z egzekucji uzyskana zostanie jakakolwiek, choćby najmniejsza, suma na pokrycie pierwszej hipoteki, owszem możliwa jest sprzedaż, która, poza pokryciem kosztów i wierzytelności uprzywilejowanych, nie da niczego na zaspokojenie wierzytelności hipotecznych i osobistych. Konsekwencje, do których doprowadza ustroj egzekucji z nieruchomości według prawa niemieckiego, wskazują same przez się na nieracjonalność tego systemu. Podkomisja była zdania, że nie można dopuścić do tego, aby sprzedaż licytacyjna gwałciła wszelkie zasady wartości, zwłaszcza w dzisiejszych czasach, w których nieruchomość, szczególnie nieruchomość ziemska, uważana jest za przedmiot majątkowy doniosły nie tylko ze stanowiska jednostki, ale także ze stanowiska państwa i gospodarstwa społecznego, i z tej przyczyny podkomisja postanowiła sprzedaż licytacyjną nieruchomości oprzeć na cenie wywołania, ustalonej na podstawie oszacowania. (Uz. og. 27).

Taki stan rzeczy, aby nieruchomość mogła być sprzedana za pełną sumę jej oszacowania, jest niewątpliwie ideałem, pamiętać jednak należy, że sprzedaż licytacyjna odbywa się w warunkach nienormalnych i że osiągnięcie

¹⁾ System ten został dla ziem zachodnich Rzeczypospolitej zmieniony ustawą polską z d. 25 lutego 1932 (Dz. U. R. P. Nr. 15, poz. 87), która wprowadziła oszacowanie nieruchomości w toku postępowania egzekucyjnego oraz najniższą ofertę, poniżej której nieruchomość nie może być na licytacji sprzedana.

ceny, równającej się pełnej wartości, jest mało prawdopodobne. Okres przed rozpoczęciem egzekucji z nieruchomości jest okresem, w którym właściciel, licząc się z możliwością takiej egzekucji, stara się uchronić przed ruiną wszelkimi sposobami, nawet niezgodnymi z racjonalną gospodarką, wycina drzewostan, wysprzedaje częściowo inwentarz, wskutek czego nabywca otrzymuje nieruchomość w stanie zniszczonym i musi się liczyć z koniecznością większych wkładów pieniężnych. Nabywca musi być dalej przygotowany na to, że dłużnik wszelkimi sposobami będzie się starał licytację udaremnić i że nieraz uda mu się licytację obalić dla jakichś błędów proceduralnych, a tymczasem nabywca musi ciągle trzymać gotówkę, aby na czas zapłacić cenę nabycia. Ten okres niepewności stanowi ryzyko, obniżające cenę nieruchomości, bo okres ten jest stracony dla korzystnej fruktyfikacji pieniędzy lub zrobienia w tym czasie innego korzystnego interesu. O tem wreszcie pamiętać należy, że postępowanie, związane z nabyciem nieruchomości na licytacji, powoduje dla nabywcy koszty, trud i stratę czasu. Jeżeli zważymy te trzy momenty, to musimy przyjść do przekonania, że każdy, kto ma zapłacić pełną wartość, woli kupić nieruchomość z wolnej ręki, a jeżeli kupuje na licytacji, to tylko dlatego, że spodziewa się kupić ją poniżej jej rzeczywistej wartości. Z tych przyczyn cena wywołania wynosi według projektu niepełną sumę oszacowania. (Uz. og. 33).

Unormowana w art. 689 wysokość najniższej oferty ma zastosowanie bez względu na rodzaj nieruchomości, wystawionej na licytację. W szczególności stosuje ona się tak do nieruchomości ziemskich, jak i do nieruchomości miejskich (domy, place budowlane i t. p.).

Podstawę do obliczenia najniższej oferty, będącej zarazem ceną wywołania, stanowi wartość nieruchomości, ustalona przez biegłego przy oszacowaniu stosownie do art. 673, § 1, względnie sprostowana przez sąd stosownie do art. 675, a jeżeli oszacowania przez biegłego zaniechano w myśl art. 671, — wartość szacunkowa, podana przez wierzyciela, względnie ustalona w umowie między dłużnikiem a wierzycielem.

Miarodajną dla obliczenia najniższej oferty jest nie tylko wartość samej nieruchomości, ale także wartość tego wszystkiego, co w myśl art. 661 ulega zajęciu razem z nieruchomością, w szczególności także wartość przynależności i praw do nieruchomości przywiązanych.

Jeżeli na licytacji nie ofiarowano ceny wywołania, to ma to takie znaczenie, jak gdyby nikt nie przystąpił do licytowania. Komornik wyznaczy w tym przypadku drugą licytację (art. 709).

Gdyby komornik wbrew przepisowi art. 689 przyjął ofertę niższą od ceny wywołania, to sąd z urzędu odmówi przybicia po myśli art. 716, § 1.

Oznaczona w art. 689 wysokość najniższej oferty obowiązuje tylko przy pierwszej licytacji, natomiast na drugiej licytacji (art. 709) wynosi najniższa oferta tylko dwie trzecie części sumy oszacowania.

Suma oszacowania, według której oblicza się najniższą ofertę, stanowi także podstawę do obliczenia ceny objęcia nieruchomości według art. 710.

Art. 690 (183).

Termin
uiszczenia
ceny nabycia.

Licytant, który uzyskał przybicie (nabywca), powinien w ciągu dwóch tygodni po uprawomocnieniu się postanowienia o przybiciu złożyć do depozytu sądowego cenę nabycia z ustawowemi odsetkami od dnia przybicia z potrąceniem rękojmi, złożonej w gotowiźnie.

Wobec wyraźnego brzmienia ustawy należy cenę nabycia złożyć nie komornikowi, lecz do depozytu sądowego. Jednakże uiszczenie ceny nabycia komornikowi, o ile nastąpiło w terminie w art. 690 przewidzianym, nie może być uważane za zwłokę w zapłacie. Komornik winien w tym wypadku złożoną u niego

cenę nabycia wnieść niezwłocznie do depozytu sądowego.

Również złożenie ceny licytacyjnej do rąk tej osoby, której zdaniem sądu suma ta w całości się należy, o ile nastąpi przed upływem terminu z art. 690, nie powoduje wygaśnięcia praw nabywcy, wynikających z przybicia.

Termin dwutygodniowy z art. 690, jako termin ustawowy, nie może ulec przedłużeniu. Dopuszczalne jest jednak w razie zachodzących warunków przywrócenie tego terminu (p. art. 182, 184—189 k. p. c. przy art. 512).

O skutkach nieuiszczenia w terminie ceny licytacyjnej p. art. 692 i objaśn. do niego.

Sąd może uwzględnić prostą, drobną i łatwą do wyrozumienia omyłkę rachunkową, popełnioną przez nabywcę przy uiszczeniu licytacyjnej ceny nabycia.

W terminie dwutygodniowym po uprawomocnieniu się przybicia obowiązany jest nabywca złożyć nie tylko samą cenę nabycia, ale także odsetki ustawowe od niej za czas od dnia przybicia aż do dnia zapłaty ceny. Ma to swe uzasadnienie w tem, że od dnia przybicia należą do nabywcy również pożytki nieruchomości (art. 720).

Nabywca nie jest obowiązany płacić odsetek od tej części ceny nabycia, która zostaje potrącona ze złożoną w gotówce rękojmą, bo potrącenie następuje z mocy samego przepisu art. 690 już z chwilą powstania obowiązku zapłaty ceny licytacyjnej.

Jeżeli stosownie do art. 691 następuje zaliczenie na poczet ceny nabycia wierzytelności, znajdującej pokrycie w tejże cenie, to nie należą się odsetki od tej części ceny, która została pokryta zaliczoną wierzytelnością. Zato obowiązany jest nabywca do opłacania odsetek od zaliczonej wierzytelności począwszy

od dnia przybicia, o ile oczywiście wierzytelność ta jest procentowaną.

Również nieuiszczenie odsetek ustawowych od ceny nabycia w ciągu terminu dwutygodniowego po uprawomocnieniu się postanowienia o przybiciu pociąga za sobą skutki w art. 692 określone.

Oprócz złożonej w gotówce rękojmi oraz znajdujących pokrycie w cenie licytacyjnej wierzytelności, których zaliczenie na cenę nabycia jest dopuszczalne stosownie do art. 691, nie wolno potrącać z ceny nabycia żadnych innych sum. W szczególności nie może nabywca potrącić z niej należytości skarbowych od przeniesienia własności nieruchomości.

Co do oznaczenia dłuższego terminu uiszczenia ceny nabycia, niż w art. 690 przewidziany, p. art. 697, § 1, l. 2.

Co do zawieszenia biegu terminu do uiszczenia ceny nabycia w razie wniesienia oferty przez nadlicytanta p. art. 725, § 5.

Przepis art. 690 ustanawia tylko termin końcowy, do którego nastąpić ma zapłata ceny nabycia. Nie zawiera on natomiast postanowień w kwestji, od jakiej chwili może nabywca skutecznie zapłacić. Dlatego nic nie stoi na przeszkodzie złożeniu ceny licytacyjnej nawet przed prawomocnością przybicia, w szczególności też zaraz na licytacji. Z podziałem złożonej ceny należy jednak zawsze wyczekać aż do uprawomocnienia się postanowienia o przysądzeniu własności nabywcy (art. 798).

Art. 691 (184).

Zaliczenie
wierzytelności
na cenę
nabycia.

§ 1. Za zgodą wierzyciela, którego wierzytelność znajduje zaspokojenie w cenie nabycia, nabywca może tę wierzytelność zaliczyć na poczet ceny. Zgoda wierzyciela powinna być odpowied-

nim aktem stwierdzona przed sądem w terminie, w którym nabywca ma obowiązek uiścić cenę nabycia.

§ 2. Nabywca może zaliczyć na poczet ceny również swoją wierzytelność, o ile znajduje ona zaspokojenie w cenie nabycia.

Do zaliczenia na poczet ceny nabycia po myśli art. 691 nadają się jedynie wierzytelności, stwierdzone w taki sposób, który uprawnia je do uczestniczenia w podziale sumy, uzyskanej z egzekucji z nieruchomości (p. art. 799).

Obrachunek kwoty, jaka może być zaliczona na poczet ceny licytacyjnej stosownie do art. 691, winien złożyć sam nabywca.

W kwestji, czy wierzytelność, znajdująca pokrycie w cenie nabycia, może być zaliczona na poczet tej ceny po myśli art. 691, § 1, wymagana jest tylko zgoda wierzyciela, którego wierzytelność ma być zaliczona. Zgody innych osób nie potrzeba, bo prawa ich wskutek takiego zaliczenia nie zostają naruszone.

Jeżeli nabywca pragnie zaliczyć na poczet ceny nabycia nadającą się do tego wierzytelność innego wierzyciela, to aby uchronić się od skutków w art. 692 przewidzianych, musi przed upływem dwóch tygodni od prawomocności przybiccia złożyć w sądzie odnośne oświadczenie, a zarazem wykazać zgodę dotyczącego wierzyciela na zaliczenie jego wierzytelności.

Kwestja, jaki akt będzie odpowiednim do stwierdzenia zgody wierzyciela na zaliczenie jego wierzytelności stosownie do art. 691, § 1, zależy od uznania sądu. Dokument publiczny lub prywatny z podpisem uwierzytelnionym powinien być regułą. Za wystarczające może być jednak uznane również ustne oświadczenie odnośnego wierzyciela w sądzie.

Z oświadczenia takiego należy w każdym razie spisać protokół.

Nabywca, który stosownie do art. 691, § 1 zaliczył na poczet ceny nabycia wierzytelność innego wierzyciela, obowiązany jest opłacać odsetki od tej wierzytelności począwszy od dnia przybicia. Odsetek tych nie wolno potrącać z ceny licytacyjnej, bo zaliczenie następuje według stanu z dnia przybicia.

Jeżeli nabywca pragnie zaliczyć stosownie do art. 691, § 2 własną wierzytelność, to pod rygorem skutków z art. 692 musi w terminie do uiszczenia ceny nabycia złożyć w sądzie odpowiednie oświadczenie.

Zaliczenie wierzytelności na mocy art. 691, § 1 należy ze stanowiska prawa materialnego oceniać jako przejęcie długu na podstawie umowy między przejmującym (nabywcą) a wierzycielem. Ponieważ zaś przy takim przejęciu dłużnik egzekwowany płaci faktycznie dług w formie potrącenia go z częścią ceny nabycia, przeto nawet bez wyraźnej umowy zostaje on zwolniony z długu wobec wierzyciela, który zgodził się na zaliczenie swej wierzytelności przez nabywcę.

Co do przypadku potrącenia z ceny nabycia wierzytelności nie nadającej się do tego p. art. 802, § 1 i objaśn. do niego.

Art. 692 (185) ¹⁾.

Skutki
nieuiszczenia
ceny nabycia.

§ 1. Jeżeli nabywca w terminie nie wykona warunków licytacyjnych co do zapłaty ceny nabycia, traci rękojmię, a skutki przybicia wygasają.

¹⁾ Tekst pierwotny art. 185, § 3 p. e. opiewał: „Rękojmię, złożoną w papierach wartościowych albo w książeczkach wkładowych, komornik na podstawie zarządzenia sądu spienięży według przepisów prawa niniejszego“.

§ 2. Od nabywcy, nie składającego rękojmi, który nie wykonał warunków licytacyjnych, rękojmia będzie ściągnięta w trybie egzekwowania należności sądowych.

§ 3. Rękojmię, złożoną w papierach wartościowych albo w książeczkach wkładkowych, komornik na podstawie zarządzenia sądu spieniży według przepisów kodeksu niniejszego.

§ 4. Jeżeli nabywca nie wykonał warunków licytacyjnych, sąd na wniosek osoby interesowanej uchyli przybicie. Na postanowienie to służy zażalenie. Po uprawomocnieniu się postanowienia wierzyciel może żądać wyznaczenia ponownej licytacji; licytacja ta odbędzie się pod takimi samymi warunkami, jak licytacja, która nie doszła do skutku.

Obok ceny wywołania doniosłe bardzo znaczenie dla całej struktury postępowania ma pytanie, jakie skutki mają się łączyć z niezłożeniem ceny nabycia w czasie, w którym ta cena według warunków licytacyjnych winna była być zapłacona. Ustawa austriacka przepisuje na ten przypadek relicytację, to jest nową licytację, opierającą się na założeniu, że nabywca już nieruchomości kupił, że więc ta nowa licytacja może być skierowana tylko przeciwko niemu i on odpowiada całym swoim majątkiem za ubytek w przypadku, gdy cena uzyskana na relicytacji, jest niższa od sumy, którą winien był zapłacić. Ustawa rosyjska przyjmuje inną zasadę, postanawia bowiem, że nabywca w takim przypadku traci prawo do licytowanej nieruchomości, a równocześnie traci złożoną rękojmię, tak że rękojmia ma wtedy znaczenie kary za zawód. Konstrukcja relicytacji, przyjęta w ustawie austriackiej, wymaga nowego obwieszczenia o licytacji, z zachowaniem przepisanych terminów, nowego przybicia z dopuszczalnością środków odwoławczych przeciwko udzieleniu przybicia, powoduje często konieczność prowadzenia przeciwko pierwszemu nabywcy — egzekucji dla ściągnięcia sumy, którą on ma dopłacić, w rezultacie więc utrudnia postępowanie i odwleka czas podziału i zaspokojenia; konstrukcja ustawy rosyjskiej jest prosta, jasna

i praktyczna i dlatego projekt ją recypuje i realizuje. (Uz. og. 34).

Określone w art. 692, § 1 skutki niezapłacenia w terminie ceny nabycia następują z mocy samej ustawy. Do urzeczywistnienia ich nie potrzeba ani poprzedniego zagrożenia niemi, ani też niczyjego wniosku. Następują one automatycznie, nawet bez potrzeby wydawania jakiegokolwiek postanowienia w tym kierunku.

Narówni ze zwłoką w zapłacie ceny nabycia stoi pod względem zastosowania art. 692 także zwłoka w uiszczeniu wymienionych w art. 690 odsetek ustawowych od ceny nabycia. Odsetki te bowiem stanowią tylko przynależność ceny nabycia i jako takie mają być uiszczone również w przewidzianym w art. 690 terminie dwutygodniowym.

Utrata rękojmi w przypadku z art. 692, § 1 następuje bez względu na to, czy ją złożono w gotówce, czy też w papierach wartościowych¹⁾. W ostatnim wypadku nastąpi sprzedaż utraconych papierów przy zastosowaniu § 3 art. 692, przyczem opieszalemu nabywcy nie należy się ewentualna nadwyżka, jaką ze sprzedaży osiągnięto ponad wysokość rękojmi gotówkowej; z drugiej strony nie odpowiada on za ewentualny niedobór na wypadek, gdyby papiery

¹⁾ Zapatrywanie Allerhanda (II 373), jakoby możliwą była tylko utrata rękojmi gotówkowej, a w razie złożenia papierów wartościowych następowało dopiero ściągnięcie rękojmi z ich sprzedaży, nie znajduje oparcia w przepisach ustawy, bo: 1) skoro rękojnia może być złożona w papierach wartościowych, to w braku odmiennego zastrzeżenia można ją też stracić w takich papierach, 2) skoro złożenie nadających się do tego papierów jest złożeniem rękojmi, to nie można mówić o późniejszym ściąganiu rękojmi ze sprzedaży tych papierów, 3) skoro art. 692, § 2 mówi o ściąganiu rękojmi tylko od takiego nabywcy, który jej wogóle nie złożył, to nie można go rozszerzać także na nabywcę, który złożył rękojmię w dopuszczalnych papierach wartościowych.

sprzedano za sumę niższą, niż wynosiła rękojmia gotówkowa.

Poza utratą rękojmi nie spotykają opieszałego nabywcy żadne inne ujemne skutki. W szczególności nie traci on złożonych już ewentualnie rat na poczet ceny nabycia.

Nabywca ponad cenę nabycia wraz z odsetkami (art. 690) nie jest obowiązany do żadnych dopłat ani na rzecz dłużnika, ani jego wierzycieli.

Z powodu niewykonania warunków licytacyjnych można jedynie żądać ponownej licytacji, natomiast nie można wnieść przeciw nabywcy pozwu o zapłatę ceny nabycia.

Co do osób i instytucyj, zwolnionych od składania rękojmi, p. art. 688 i objaśn. do niego.

O trybie egzekwowania należności sądowych p. art. VII p. w. p. e.

Ściągnięcie rękojmi po myśli art. 692, § 2 nastąpi na podstawie osobnego w tym względzie postanowienia (p. § 32 reg. cyw. w dod. I).

W jakich papierach wartościowych można składać rękojmię, o tem p. art. 686, § 2 i objaśn. do niego.

Osobami interesowanemi w rozumieniu art. 692, § 4 są strony (t. j. wierzyciel i dłużnik) oraz wszystkie osoby, mające prawo do zaspokojenia z ceny licytacyjnej. Wszystkie te osoby mogą więc w razie niewykonania warunków licytacyjnych przez nabywcę żądać uchylenia przybicia.

Wyznaczenia ponownej licytacji po myśli art. 692, § 4 żądać może tylko wierzyciel egzekwujący, a jeśli ich jest więcej, każdy z nich. Nie mogą natomiast żądać tego inne osoby, które mają prawo do zaspokojenia z sumy, uzyskanej na licytacji. Wynika to z użytego w art. 692, § 4 słowa „wierzyciel“, którem ustawa oznacza tylko wierzyciela egzekwującego, gdy tymczasem na oznaczenie osób, mających prawo do

zaspokojenia z ceny licytacyjnej, używa słowa „uczestnik“ (p. art. 665, 668 i inne).

Nie można żądać wyznaczenia na nowo licytacji, jeżeli nabywca nie płaci odsetek od wierzytelności, zaliczonej na poczet ceny licytacyjnej stosownie do art. 691, bo roszczenie o te odsetki za czas po przybyciu nie przychodzi do zaspokojenia z ceny licytacyjnej. Dochodzić ich można w drodze pozwu przeciw nabywcy.

Do licytacji, wyznaczonej na nowo po myśli art. 692, § 4, nie będą miały zastosowania przepisy o drugiej licytacji (art. 709 i 710), chyba że niedoszła do skutku wskutek niewykonania warunków licytacji była już drugą licytacją, bo ustawa zastrzega wyraźnie, że licytacja ta odbędzie się na warunkach niedoszłej do skutku licytacji.

Przy ponownej licytacji zmiana warunków licytacyjnych (art. 679, l. 5), ustalonych dla pierwszej licytacji, jest niedopuszczalną.

Ponowną licytację muszą również poprzedzać przepisane obwieszczenia.

Dłużnik lub osoba trzecia może aż do zamknięcia przetargu na wyznaczonej na nowo licytacji złożyć sumę, potrzebną na zaspokojenie poszukiwanej wierzytelności i kosztów i w ten sposób zwolnić nieruchomości od sprzedaży (art. 708).

Nabywca, który nie wykonał warunków licytacyjnych, nie ma prawa licytowania na wyznaczonej stosownie do art. 692, § 4 ponownej licytacji (art. 702, § 2).

Nieważną jest umowa, według której ktoś przyobiecuje przy ponownej licytacji licytować w swoim imieniu na rzecz opieszalego nabywcy.

Jeżeli wniosku z art. 692, § 4 o wyznaczenie na nowo licytacji nie postawiono w ciągu trzech lat po uprawomocnieniu się postanowienia o uchyleniu

przybicia, to postępowanie egzekucyjne ulega umorzeniu z mocy samego prawa stosownie do art. 562, § 1.

Przepis art. 692 nie ma bezwzględnego zastosowania wobec nabywcy, który swoim postępowaniem stwierdził istotny zamiar nabycia i jedynie skutkiem nieporozumienia na tle warunków licytacyjnych nie dopłacił pewnej tylko części należności, którą uiścił następnie dodatkowo niezwłocznie po wyjaśnieniu zaszłej niedokładności.

Niemą miejsca dla sankcji nieuiszczenia ceny w terminie, gdy nabywca w terminie ustanowionym uiścił prawie całkowitą cenę nabycia i gdy przytem sąd na podstawie okoliczności sprawy dochodzi do wniosku, że nieuiszczenie w terminie pozostałej drobnej części zaszło wskutek prostej rachunkowej omyłki nabywcy i zgoła nie świadczy o jego dążeniu do odstąpienia od sprzedaży lub do przewleczenia postępowania (O. Zb. 1/22, 49/20).

Art. 693 (186).

§ 1. Z rękojmi, utraconej przez nabywcę albo od niego wyegzekwowanej, pokrywa się koszty postępowania oraz uprzywilejowane: należności pracowników, podatki i inne daniny publiczne; resztę dolicza się do sumy, która będzie uzyskana na ponownej licytacji.

Podział
utraconej
rękojmi.

§ 2. Jeżeli w ciągu sześciu miesięcy po terminie, w którym nabywca miał wykonać warunki licytacyjne, nie złożono wniosku o wyznaczenie ponownej licytacji, nastąpi podział reszty rękojmi.

§ 3. Na postanowienie sądu służy zażalenie.

Przewidziany w art. 693, § 1 podział rękojmi utraconej przez nabywcę następuje zaraz, jak tylko upływie bezskutecznie termin dwutygodniowy do zapłaty

ceny licytacyjnej. Do przedsięwzięcia tego podziału nie trzeba wniosku stron, ani też osób, które mają prawo do otrzymania zaspokojenia z utraconej rękojmi, lecz należy go zarządzić z urzędu. Również podział reszty rękojmi stosownie do art. 693, § 2 zarządza się z urzędu.

Jakkolwiek art. 693 nie mówi, kto ma dokonać podziału utraconej rękojmi, to jednak nie można tu stosować przepisu art. 508, § 2, według którego czynności, nie zastrzeżone wyraźnie sądowi, należą do kompetencji komornika, bo według art. 789 podział sumy, uzyskanej z majątku nieruchomego, dokonany ma być zawsze przez sąd, a utracona przez nabywcę rękojmia jest niewątpliwie sumą, uzyskaną z majątku nieruchomego, wobec czego jedynie sąd może być kompetentnym do jej podziału.

Podział rękojmi winien się odbyć przy odpowiednim zastosowaniu art. 790—793, bo powołane artykuły zawierają przepisy ogólne co do podziału sum, uzyskanych z egzekucji, a zatem stosować je należy nietylko przy podziale samej ceny licytacyjnej, ale przy każdym podziale w toku egzekucji.

Należności, wymienione w art. 693, § 1, pokryte być mają z rękojmi w takim porządku, w jakim je ustawa wymienia, a więc najpierw idą koszty postępowania, następnie należności pracowników, wreszcie podatki i inne daniny publiczne. Porządek ten odpowiada bowiem ściśle kolejności, ustalonej w art. 800, § 1, l. 1—3 dla podziału sumy, uzyskanej z majątku nieruchomego, a niema podstawy do przyjęcia innej kolejności przy natychmiastowym podziale rękojmi.

Do kosztów postępowania, które w myśl art. 693, § 1 należy pokryć z utraconej rękojmi, należą tylko koszty, wymienione w art. 800, § 1, l. 1, bo skoro te tylko koszty przychodzą do zaspokojenia wogóle przy

podziale sumy, uzyskanej z majątku nieruchomości, to nie można i w przypadku art. 693 dopuszczać do podziału jeszcze innych kosztów.

Należności pracowników, zatrudnionych w nieruchomości, pokrywa się z rękojmi o tyle, o ile one zalegają z ostatniego roku przed licytacją (art. 800, § 1, l. 2), zaś podatki i inne opłaty publiczne o tyle, o ile zalegają z ostatnich dwóch lat przed licytacją (art. 800, § 1, l. 3).

Podział reszty rękojmi stosownie do art. 693, § 2 następuje według kolejności, ustalonej w art. 800.

Zażalenie z art. 693, § 3 służy na wszystkie postanowienia sądu, dotyczące podziału rękojmi, bez względu na to, czy chodzi o podział po myśli § 1 art. 693, czy też o podział reszty rękojmi po myśli § 3 tegoż artykułu.

Art. 694 (187).

§ 1. Nabywca może zrzec się kupna, jeżeli przedmiot nabycia w ciągu ostatnich trzech dni przed ukończeniem licytacji uległ takiemu pogorszeniu, że stracił na wartości więcej niż dziesiątą część sumy oszacowania, chyba że nabywca w chwili zaofiarowania ceny o tem wiedział, albo że uległy pogorszeniu przedmioty od szkody ubezpieczone.

Zrzeczenie
się kupna.

§ 2. Zrzeczenie się nabycia powinno być zgłoszone nie później niż w ciągu tygodnia po licytacji.

§ 3. Sumę, jaką przedmiot stracił na wartości, oznaczy sąd po wysłuchaniu wierzyciela, dłużnika i nabywcy. Na postanowienie sądu służy zażalenie.

Prawo zrzeczenia się kupna uzasadnia tylko taki ubytek w wartości nieruchomości, który powstał wskutek jej pogorszenia, a więc wskutek zmian, które zaszły co do stanu samej nieruchomości lub jej przynależności i wogóle tego wszystkiego, co razem z nieruchomością objęte było zajęciem i licytacją. Nie uzasadnia natomiast zrzeczenia się kupna ubytek w wartości nieruchomości, spowodowany zmianą stosunków.

Dla oceny dopuszczalności zrzeczenia się kupna ze względu na sumę ubytku w wartości miarodajną jest wyłącznie suma, ustalona przez sąd stosownie do art. 694, § 3. Ani orzeczenie biegłych, ani żadne inne oznaczenie tej sumy ustalenia sądowego nie zastąpi i dopóki sąd sumy ubytku nie ustali, tak długo nie może być mowy o skuteczności zrzeczenia się.

Przewidziany w art. 694, § 1 termin trzech dni przed ukończeniem licytacji liczy się wstecz od dnia, w którym nastąpiło zamknięcie przetargu (art. 707). Do terminu tego nie wlicza się dnia ukończenia licytacji.

Ze względu na wiadomość o pogorszeniu nabywca tylko wtedy traci prawo zrzeczenia się kupna z powodu pogorszenia przedmiotu, jeżeli w chwili zaofiarowania ceny wiedział nie tylko o fakcie pogorszenia, ale także i o tem, że pogorszenie pociąga za sobą ubytek w wartości, przenoszący dziesiątą część sumy oszacowania. Wiadomość o samem pogorszeniu bez znajomości jego wpływu na ubytek w wartości nie pozbawia jeszcze nabywcy prawa zrzeczenia się kupna.

Wykluczenie prawa zrzeczenia się kupna w przypadku pogorszenia przedmiotów ubezpieczonych od szkody tłumaczy się tem, że w miejsce ubytku w wartości takich przedmiotów otrzymuje nabywca w zasadzie sumę odszkodowania (art. 695), która równo-

waży ubytek, a zatem odpada przyczyna, dla której wogóle ustawa dopuszcza zrzeczenia się kupna.

W razie pogorszenia przedmiotów ubezpieczonych od szkody nie może nabywca zrzec się kupna bez względu na to, czy mu wypłacono odszkodowanie lub nie i czy otrzymana przezeń suma odszkodowania równoważy ubytek w wartości, czy też nie dorównuje i o ile nie dorównuje temu ubytkowi. Gdyby więc nawet ubytek w wartości przenosił dziesiątą część sumy oszacowania, a nabywcy odmówiono całkowicie wypłaty odszkodowania, albo wypłacono mu sumę odszkodowania o więcej, niż o dziesiątą część sumy oszacowania mniejszą od ubytku w wartości, spowodowanego pogorszeniem przedmiotu i wskutek tego niezrównoważony ubezpieczeniem ubytek w wartości przekroczyłby dziesiątą część sumy oszacowania, to i tak prawo zrzeczenia się kupna nabywcy nie służy¹⁾. Znajduje to wytłumaczenie w domniemaniu, że nabywca, który z wiedzą o stosunku ubezpieczenia (art. 670, l. 4) przystępuje do licytacji, przyjmuje tem samem na siebie zarówno ryzyko uszkodzenia przedmiotu, jak i ryzyko, wynikające z umowy ubezpieczenia.

Zrzeczenie się kupna zgłosić może nabywca bez względu na to, czy udzielono mu już przybicia, czy też go jeszcze nie udzielono (art. 714), a odroczenie wydania postanowienia o przybiciu nie uzasadnia bynajmniej przedłużenia terminu tygodniowego

¹⁾ Odmiennego zdania w tym względzie jest Allerhand (II, 378), według którego zrzeczenie się kupna jest dopuszczalne mimo ubezpieczenia pogorszonych przedmiotów, jeżeli tylko niewyrównany sumą odszkodowania ubytek w ich wartości przenosi dziesiątą część sumy oszacowania. Zapatrywanie to jednak, jako zupełnie dowolna, a nawet sprzeczna z wyraźnem brzmieniem odnośnego przepisu interpretacja ustawy, jest nie do przyjęcia.

z art. 694, § 2, w ciągu którego zrzeczenie się ma być zgłoszone.

Do skuteczności zrzeczenia się kupna nie potrzeba ani przyjęcia przez sąd, ani też orzeczenia sądu o dopuszczalności zrzeczenia się¹⁾. Sąd ustala jedynie sumę, jaką przedmiot stracił na wartości, a jeżeli ustalenie to wypadnie na sumę większą, niż dziesiąta część sumy oszacowania, to zrzeczenie się staje się tem samem skuteczne już z mocy przepisu ustawowego. Wprawdzie mogą zajść jeszcze inne przeszkody dopuszczalności zrzeczenia się, jak np. fakt, że pogorszenie nastąpiło poza obrębem czasokresu w art. 694, § 1 oznaczonego, albo fakt, że nabywca w chwili zaofiarowania ceny wiedział o pogorszeniu i ubytku wartości, ale okoliczność ta nie uzasadnia bynajmniej potrzeby osobnego orzeczenia o dopuszczalności zrzeczenia się, bo jeżeli sąd przy wysłuchaniu osób w art. 694, § 3 wymienionych istnienie takich przeszkód stwierdzi, to odmówi ustalenia sumy, jaką przedmiot stracił na wartości, a bez tego ustalenia zrzeczenie się nie odniesie skutku.

Ustawa nie stanowi, komu służy zażalenie na postanowienie sądu w przedmiocie ustalenia ubytku wartości. Przyjąć należy, że służy ono wszystkim tym osobom, które są interesowane w tem, czy kupno będzie utrzymane w mocy lub nie i które właśnie dlatego mają być w myśl art. 694, § 3 wysłuchane, a więc wierzycielowi, dłużnikowi i nabywcy.

Poza prawem zrzeczenia się kupna nie służą nabywcy żadne inne prawa z powodu pogorszenia przedmiotu nabycia. W szczególności nie jest on uprawniony do żądania opustu ceny nabycia (p. art. 696).

¹⁾ Poza treść ustawy idzie Allerhand (II, 378), twierdząc, że sąd ma nie tylko ustalić ubytek wartości, ale nadto (sąd lub komornik) ma orzec o tem, czy nabywca może się zrzec kupna.

Art. 695 (188).

Sumę odszkodowania, przypadającą na podstawie umowy ubezpieczenia za szkodę, powstałą przed oszacowaniem nieruchomości, dolicza się do ceny, uzyskanej na licytacji, suma zaś przypadająca za szkodę, powstałą po oszacowaniu, przechodzi na nabywcę.

Sumy ubez-
pieczeniowe.

Jeżeli szkoda w nieruchomości lub jej przynależności powstała przed oszacowaniem, to nabywca nie ma prawa do przypadającej na podstawie umowy ubezpieczenia sumy odszkodowania, bo w tym wypadku szkodę uwzględniono już przy oszacowaniu nieruchomości i odpowiednio do tego cena nabycia uległa obniżeniu.

Nabywca nieruchomości na licytacji ma prawo do odszkodowania z tytułu umów ubezpieczenia, zawartych przez poprzedniego właściciela, jeżeli tylko szkoda w przedmiotach, wciągniętych do protokołu opisu i oszacowania powstała po ich wciągnięciu do tegoż protokołu, choćby przed odbyciem licytacji, ponieważ przejście własności następuje zgodnie z brzmieniem protokołu opisu i oszacowania.

Do ceny, uzyskanej na licytacji, dolicza się tylko te sumy odszkodowania za szkody, powstałe przed oszacowaniem nieruchomości, które objęte zostały zajęciem, względnie przypadają na podstawie praw z umowy ubezpieczenia, objętych zajęciem (p. co do tego art. 661 i objaśn. do niego). Poza tem suma odszkodowania za szkodę, powstałą przed oszacowaniem, należy się dłużnikowi.

Art. 696 (189).

Nabywca nie może domagać się unieważnienia nabycia; nie może również żądać zmniejsze-

Wady nieru-
chomości.

nia ceny nabycia z powodu wad nieruchomości lub z powodu pokrzywdzenia.

Co do prawa nabywcy do zrzeczenia się kupna p. art. 694 i objaśn. do niego.

Przepis art. 696 ma znaczenie ogólne, a nie tylko ze względu na postępowanie egzekucyjne tak, że z żądaniem unieważnienia nabycia lub opustu z ceny nabycia nie może nabywca wystąpić ani w postępowaniu egzekucyjnym, ani też poza tem postępowaniem (np. w drodze osobnego procesu).

Nabywca nie może domagać się unieważnienia nabycia, ani obniżenia ceny nabycia bez względu na to, czy mu już przysądzono własność nieruchomości, czy też przysądzenie jeszcze nie nastąpiło, bez względu na to, czy udzielenie przybicia stało się już prawomocne, czy nie. Z tego wynika, że nabywca nie może też żalić się na udzielenie przybicia, ani na przysądzenie mu własności, chociażby był w błędzie co do warunków, na których akty te nastąpiły.

Dla zastosowania przepisu art. 696 obojętną jest rzeczą, czy nabywca znał wady nieruchomości lub mniejszą jej wartość, czy też ich nie znał i czy można lub nie można przypisać mu winy ewentualnej ich nieznanowości.

Także z powodu sprzeczności protokołu opisu i oszacowania z rzeczywistym stanem rzeczy nie może nabywca żądać unieważnienia nabycia, ani opustu z ceny nabycia.

Przepis art. 696 odnosi się również do przypadków, gdy nieruchomość uległa pogorszeniu lub straciła na wartości w czasie między jej opisem i oszacowaniem a licytacją. Poza przypadkiem z art. 694 nie może nabywca z powodu takiego pogorszenia lub ubytku wartości podnosić żadnych roszczeń.

Wobec przepisu art. 696 zarzut pokrzywdzenia ponad połowę wartości nie ma zastosowania do nabycia nieruchomości na licytacji.

Nietylko wady nieruchomości, ale i wady jej przynależności oraz wogóle tego wszystkiego, co razem z nieruchomością było przedmiotem zajęcia i licytacji, nie uzasadniają żądania unieważnienia nabycia lub opustu z ceny nabycia.

W braku odmiennego zastrzeżenia ustawy stosuje się przepis art. 696 tak do nabycia nieruchomości na licytacji, jak i do nabycia jej drogą objęcia przez wierzyciela (art. 710) albo w drodze nadlicytacji (art. 725).

Art. 697 (190).

§ 1. Na wniosek wierzyciela, dłużnika lub uczestnika, złożony w ciągu tygodnia od daty doręczenia zawiadomienia o terminie licytacji, sąd, odstępując od warunków ustawowych, może w przypadkach, zasługujących na szczególne uwzględnienie:

Odstępstwa
od warunków
ustawowych.

1) obniżyć rękojmię od jednej dwudziestej części oszacowania;

2) oznaczyć dłuższe terminy uiszczenia ceny nabycia, nie dłuższe jednak od trzech miesięcy po uprawomocnieniu się przybicia.

§ 2. Obwieszczenie o zmienionych warunkach licytacyjnych dokonane będzie przynajmniej na dwa tygodnie przed terminem licytacji.

Co do pojęcia uczestnika p. art. 665.

Ustawowe warunki licytacyjne określają przepisy art. 686 — 696.

Termin jednego tygodnia do złożenia wniosku z art. 697 liczy się od daty doręczenia zawiadomienia o licytacji tej osobie, która wniosek składa. Okolicz-

ność, czy termin ten został zachowany, sprawdzi sąd na podstawie aktów komornika, których przed załatwieniem wniosku zażądać należy, o ile ich komornik nie przedstawił jeszcze sądowi stosownie do art. 684.

Sam wniosek osoby, uprawnionej do jego zgłoszenia, nie wystarczy do odstąpienia od ustawowych warunków licytacyjnych, lecz musi nadto zachodzić przyczyna, któraby w konkretnym przypadku takie odstąpienie usprawiedliwiała. Dlatego we wniosku należy zawsze podać okoliczności, mające go uzasadnić i o ile możności okoliczności te wykazać. Sąd może zresztą sprawdzić istnienie tych okoliczności przez wysłuchanie osób interesowanych, a w miarę potrzeby także przez przeprowadzenie odpowiednich dochodzeń.

Czy w danym wypadku zachodzi uzasadniona potrzeba odstąpienia od ustawowych warunków licytacyjnych, to ocenia sąd według swobodnego uznania.

Odstępstwo od warunków ustawowych dotyczyć może jedynie obniżenia rękojmi i przedłużenia terminu uiszczenia ceny nabycia, przyczem jedno i drugie nie może pod żadnym warunkiem wyjść poza granice, zakreślone przepisem art. 697, § 1, l. 1 i 2. Poza tem niedopuszczalne są żadne inne zmiany warunków ustawowych (p. jednak art. XXXVII i LIV p. w. p. e.).

Co do normalnej wysokości rękojmi p. art. 686, § 1.

Odstępstwo od warunków ustawowych na zasadzie art. 697, § 1, l. 1 dotyczyć może tylko obniżenia rękojmi, ale nie sposobu jej uiszczenia. Dlatego nie można np. postanowić obniżenia rękojmi w ten sposób, że papiery wartościowe przyjęte będą w pełnej ich cenie giełdowej.

Co do terminu uiszczenia ceny nabycia według warunków ustawowych p. art. 690.

Ponieważ rozłożenie spłaty ceny nabycia na raty mieści się niewątpliwie w pojęciu odroczenia jej płatności, przeto za możliwe uznać należy takie rozłożenie na zasadzie art. 697, § 1, l. 2, byleby tylko termin płatności ostatniej raty nie wykraczał poza okres trzech miesięcy od prawomocności przybicia.

Na postanowienie sądu, którem w ramach przepisu art. 697 zmieniono ustawowe warunki licytacyjne, niema zażalenia. Nie służy też zażalenie na postanowienie, którem odmówiono wnioskowi o zmianę warunków (art. 513, § 1).

Obwieszczenie o zmienionych warunkach licytacyjnych nastąpi sposobem w art. 681—683 wskazanym. Indywidualnego doręczenia tego obwieszczenia osobom i instytucjom w art. 680 wymienionym nie potrzeba, skoro osobom tym i instytucjom zwrócono już w pierwszym obwieszczeniu uwagę na możliwość zmiany warunków i źródło, z którego o tej zmianie mogą się dowiedzieć (art. 679, l. 5). Wynika to zresztą i stąd, że tylko do publicznego ogłoszenia obwieszczenia odnosić się może przewidziany w art. 697, § 2 termin dwóch tygodni przed licytacją (analogja z art. 681 w związku z brakiem zakreślenia terminu w art. 680 dla indywidualnych doręczeń).

Oddział 5.

Licytacja.

Art. 698 (191).

Licytacja odbywa się publicznie w obecności i pod nadzorem sędziego.

Publiczny
charakter
licytacji.

Licytacja obejmuje trzy części: przygotowanie do przetargu, które polega na podaniu do wiadomości obecnych tych szczegółów, które są ważne dla osób licytujących, dalej sam przetarg, to jest zaofiarowanie cen przez osoby, które złożyły rękojmię lub są od niej uwolnione, i wreszcie przy-

bicie, a więc przyjęcie najwyższej ceny, co ma to znaczenie, że licytant, który zaofiarował najwyższą cenę, staje się nabywcą, o ile zapłaci na czas zaofiarowaną cenę. Przybicie winno być udzielone na samej licytacji i tylko wtedy może być odroczone. kiedy postanowienie o przybiciu zależy od dowodu, który na samej licytacji nie może być przeprowadzony, np. gdy istnieją wątpliwości co do tego, czy licytant ma zdolność nabycia nieruchomości. (Uz. og. 35).

Publiczne przeprowadzenie licytacji ma zapobiec ewentualnym nadużyciom przy tej czynności oraz zapewnić osiągnięcie ceny, odpowiadającej istotnie warunkom popytu i miejscowym stosunkom. Do tego samego celu służyć ma obecność sędziego na terminie i jego nadzór nad licytacją.

Którym osobom służy dostęp do publicznej licytacji, o tem p. objaśn. do art. 551. Tam też p. przepis § 62 reg. og. o jawnych posiedzeniach sądowych, które analogicznie stosować należy także do publicznej licytacji.

Mimo publiczności licytacji można wydalic osoby, które zachowują się niewłaściwie lub przeszkadzają czynnościom komornika. Stosować przytem należy postanowienia art. 514. Za przeszkadzające licytacji należy uznać i te osoby, które starają się utrudnić publiczności dostęp do miejsca sprzedaży, powstrzymać ją od udziału w licytowaniu i wogóle wpływać sztucznie na obniżenie ceny.

Naruszenie przepisu art. 698 o publiczności licytacji stanowi pogwałcenie prawa, zasze w czasie licytacji, które w miarę okoliczności pociągnąć może za sobą nawet odmówienie przybicia z urzędu po myśli art. 716, § 1.

Licytację przeprowadza komornik (art. 508, § 2).

Obecny na licytacji sędzia czuwać ma nad tem, aby wszelkie czynności komornika w toku przetargu odbyły się zgodnie z przepisami ustawy. Jeżeli dostrzeże uchybienie, winien zarządzić natychmiastowe

powtórzenie odnośnej czynności, choćby tego nikt z obecnych nie żądał. Poza tem do tego sędziego należy wydanie postanowienia w przedmiocie przybicia (art. 713).

Art. 699 (192).

Po wywołaniu licytacji komornik podaje do wiadomości obecnych:

Wywołanie
licytacji.

- 1) przedmiot przetargu;
- 2) cenę wywołania;
- 3) sumę rękojmi;
- 4) termin uiszczenia ceny nabycia;
- 5) ciążące na nieruchomości zaległości w podatkach państwowych i komunalnych oraz innych daninach publicznych, jeżeli wysokość tych sum jest zgłoszona;
- 6) wierzytelności, które z mocy ustawy podlegają zaspokojeniu w gotowiźnie;
- 7) zgłoszone prawa do nieruchomości.

Wywołanie licytacji nastąpić ma w czasie, oznaczonym w obwieszczeniu o licytacji stosownie do art. 679, l. 2. Nie uchybia jednak ważności licytacji, jeżeli z powodu zachodzących przeszkód wywołanie następuje później. Pod żadnym warunkiem atoli nie można wywołać licytacji o wcześniejszej porze, niż podano w obwieszczeniu o licytacji, bo takie przyspieszenie wpłynąć może na zmniejszenie frekwencji licytantów, a w konsekwencji na obniżenie ceny licytacyjnej.

Podanie do wiadomości obecnych danych, wymienionych w art. 699, następuje zaraz po wywołaniu licytacji.

Wymieniając przedmiot przetargu, komornik oznacza nieruchomość według jej rodzaju i miejsca

położenia, a nadto poda obszar nieruchomości, jej wartość szacunkową, przynależności oraz inne dane, wyszczególnione w art. 670.

Co do wysokości i sposobu oznaczenia ceny wywołania p. art. 689 i objaśn. do niego.

Co do wysokości i sposobu złożenia rękojmi p. art. 686, 697 i objaśn. przy nich podane.

O terminie uiszczenia ceny nabycia p. art. 690, 697 i objaśn. tam podane.

Stosownie do art. 699, l. 5 winien komornik oznajmić obecnym tylko te zaległości w podatkach i innych opłatach publicznych, które ciążą na nieruchomości, wystawionej na licytację, t. j. za które ta nieruchomość odpowiada rzeczowo. Warunkiem tego oznajmienia jest dalej fakt zgłoszenia zaległości przez odnośne organy stosownie do art. 680, l. 4. Jeżeli zatem zaległości nie zgłosił właściwy organ lub władza, komornik nie poda ich do wiadomości obecnych, choćby mu one skądinąd były wiadome.

Przez prawa do nieruchomości w znaczeniu art. 699, l. 7 rozumieć należy takie prawa osób trzecich, które stanowią przeszkodę egzekucji. Co do zgłaszania tych praw w postępowaniu egzekucyjnym p. art. 668, § 2 i art. 679, l. 6.

Jeżeli wystawiona na licytację nieruchomość objęta jest postępowaniem scaleniowym, to na terminie licytacyjnym należy podać do wiadomości stan tego postępowania i zwrócić uwagę na przepis art. 41 ustawy o scalaniu gruntów (p. przy art. IV p. w. p. e.) o upływie postępowania scaleniowego na postępowanie egzekucyjne (§ 63 rozp. Min. Ref. Roln. i Sprawiedl. z 27/VIII 1928, Dz. U. R. P. Nr. 87, poz. 763).

Obwieszczenie danych, wymienionych w art. 699, stanowi część składową licytacji i dlatego naruszenie przepisów o tem obwieszczeniu może stanowić przy-

czynę odmówienia przybicia z urzędu stosownie do art. 716, § 1.

Mimo braku wyraźnego w tym kierunku przepisu należy w celu umożliwienia zaznajomienia się ze sprawą osobom, mogącym wystąpić ewentualnie w charakterze licytantów, udzielić na żądanie wyjaśnień faktycznych także co do innych, niż w art. 699 wymienione, danych, dotyczących wystawionej na licytację nieruchomości. Wyjaśnienia te dotyczyć mogą np. kwot wierzytelności na nieruchomości zabezpieczonych, wysokości opłacanych z nieruchomości podatków i t. p.

Komornik obowiązany jest do udzielenia tylko potrzebnych wyjaśnień faktycznych. Za potrzebne uważać należy wyjaśnienia, dotyczące takich okoliczności, które odnoszą się do praw danej osoby lub które mogłyby wpłynąć na wzięcie przez daną osobę udziału w licytacji.

Co do prawa przeglądania aktów egzekucyjnych przez osoby chętne kupna mające p. art. 679, l. 7 i objaśn. do niego.

Art. 700 (193).

Przedmiotem przetargu jest to, co w chwili przetargu jest objęte zajęciem. Komornik na podstawie akt poda do wiadomości zmiany, jakie zaszły po chwili zajęcia.

Przedmiot
przetargu.

Co do objętości zajęcia p. art. 661 oraz objaśn. do niego.

Według art. 700 o treści praw nabywcy, wynikających z udzielenia mu przybicia, decyduje nie stan nieruchomości z chwili jej zajęcia, lecz stan z chwili przetargu. W szczególności nabywca uzyskuje przez przybicie własność tego wszystkiego, co objęte jest zajęciem w chwili przetargu. Treść i rozmiar zajęcia może zaś od chwili jego dokonania do chwili prze-

targu ulec zmianie skutkiem rozmaitych okoliczności. I tak mogą przybyć nowe przynależności, które zajęcie obejmie stosownie do art. 661, § 2, mogą ubyc przedmioty lub prawa, któremi dłużnik po zajęciu rozporządził w sposób, niedopuszczający unieważnienia odnośnego aktu (art. 665), mogą osoby trzecie uzyskać zwolnienie od zajęcia części nieruchomości lub przedmiotów, które zajęto jako jej przynależność i t. p.

Treść i rozmiar zajęcia w chwili przetargu rozstrzyga o prawach nabywcy bez względu na to, czy wiedział on lub nie wiedział o zmianach, zaszłych w czasie między dokonaniem zajęcia a licytacją. Nabywca nie może też domagać się unieważnienia przybicia z powodu nieświadomości takich zmian, a jedynie zmiany rodzaju, określonego w art. 694, o ile zaszły w ostatnich trzech dniach przed licytacją, upoważniają go do wykonania praw w powołanym artykule wymienionych.

Zaniedbanie przez komornika obowiązku, nałożonego na niego w zdaniu drugim art. 700, nie wpływa zupełnie na treść i rozmiar praw nabywcy, wynikających z przybicia. Wobec prawa licytantów do żądania wyjaśnień (p. objaśn. do art. 699) i przeglądania aktów (art. 679, l. 7) mogłoby ono też tylko wyjątkowo stanowić przyczynę odmówienia przybicia po myśli art. 716, § 1. Czy zaś i o ile z powodu takiego zaniedbania komornik może być pociągnięty do odpowiedzialności na zasadzie art. 521, to należy ocenić według okoliczności konkretnego przypadku.

Art. 701 (194).

Kolejność
sprzedaży.

Jeżeli ma być sprzedanych kilka nieruchomości lub części jednej nieruchomości, dłużnik ma prawo wskazać kolejność, w jakiej przetarg po-

szczególnych nieruchomości lub części ma być przeprowadzony.

Przepis art. 701 ma zastosowanie tylko do przypadków, gdy kilka nieruchomości lub kilka części tej samej nieruchomości jest przedmiotem jednej licytacji. Jeżeli natomiast w jednym dniu ma się odbyć kilka licytacji różnych nieruchomości, to dłużnik nie ma prawa wybierać, która z nich ma się odbyć wcześniej, a która później.

Przepis art. 701 stosuje się tylko w przypadku, gdy na licytacji ma być sprzedanych kilka nieruchomości lub kilka części tej samej nieruchomości, należących do tego samego dłużnika lub do kilku tych samych dłużników. Nie stosuje on się natomiast, gdy sprzedać się mające części nieruchomości należą do różnych dłużników.

Przyznane dłużnikowi w art. 701 prawo wskazania porządku przetargu kilku nieruchomości lub ich części może on wykonać tylko do chwili wezwania obecnych do licytowania.

Jeżeli dłużnik zażądał, aby nieruchomości wystawiono na sprzedaż we wskazanej przezeń kolejności, to komornik winien się do tego bezwarunkowo zastosować, bo ze względu na przepis art. 706 może się okazać, że sprzedaż wszystkich nieruchomości, względnie wszystkich części tej samej nieruchomości, nie będzie konieczną, a w takim razie należy dłużnikowi pozostawić wybór tych nieruchomości, względnie ich części, na których utrzymaniu najbardziej mu zależy.

Jeżeli komornik nie uwzględnił wniosku dłużnika, aby nieruchomości lub ich części wystawiono na sprzedaż w kolejności przezeń wskazanej, a następnie okaże się, że wskutek zastosowania art. 706 nieruchomości lub ich części, które najpierw sprzedano, nie uległyby sprzedaży, gdyby je wystawiono na sprze-

daż zgodnie z żądaniem dłużnika na końcu, to dłużnik może w miarę okoliczności dochodzić z tego powodu przeciw komornikowi wynagrodzenia szkody stosownie do art. 521.

Komornik nie ma obowiązku wzywać dłużnika o wskazanie kolejności przetargu poszczególnych nieruchomości, lecz dłużnik winien sam wykonać przyznane mu w art. 701 prawo. O ile go nie wykona, kolejność przetargu oznaczy komornik.

Jeżeli wystawione na licytację nieruchomości stanowią współwłasność kilku osób, a osoby te nie są między sobą zgodne co do kolejności przetargu poszczególnych nieruchomości, to kolejność przetargu oznaczy komornik.

Art. 702 (195).

Wykluczenie
od przetargu.

§ 1. Przetarg odbywa się ustnie.

§ 2. W przetargu nie mogą uczestniczyć: sędzia, pod którego nadzorem odbywa się licytacja, komornik, ich małżonkowie i dzieci, dłużnik, licytant, który nie wykonał warunków poprzedniej licytacji, osoby, które mogą nieruchomość na licytacji nabyć tylko za zezwoleniem władzy, a tego zezwolenia nie złożyły, oraz osoby obecne na licytacji w charakterze urzędowym.

§ 3. Stawienie się jednego licytanta wystarcza do odbycia przetargu, jeżeli licytant ten zaofiarował przynajmniej cenę wywołania.

Po ukończeniu czynności w art. 699 i 700 wymienionych komornik wezwie obecnych do licytowania, przyczem ustawa nie przepisuje, aby od wywołania licytacji do chwili tego wezwania upłynął pewien oznaczony czas,

Z wezwaniem do licytowania rozpoczyna się właściwa licytacja. Od tej chwili nie mogą już osoby trzecie wystąpić z prawami, zastrzeżonemi im po myśli art. 679, l. 6, a prawa takich osób do wystawionej na sprzedaż nieruchomości nie przeszkadzają licytacji i uzyskaniu własności przez nabywcę, choćby osoby te po wezwaniu do licytowania nawet wykazały, że wniosły pozew i że uzyskały zawieszenie postępowania egzekucyjnego.

Jeżeli w chwili wezwania do licytowania niema żadnego licytanta, albo obecnych jest nawet więcej osób mających zamiar licytować, ale żadna z nich nie ofiaruje ceny wywołania, wchodzi w zastosowanie przepis art. 709.

Przetarg odbywa się w ten sposób, że po wezwaniu przez komornika do licytowania osoby mające chęć kupna podają ustnie swoje oferty. Jakkolwiek ustawa wyraźnie tego nie żąda, jednak ze względu na przepis art. 705 powinien komornik po każdej ofercie, która nadaje się do przyjęcia, stwierdzić jej wysokość oraz osobę oferenta.

Nie można brać udziału w licytacji zapomocą pisemnej deklaracji.

Jeżeli kilka osób w zamiarze nabycia nieruchomości na wspólną własność wyjawi chęć wzięcia łącznego i bezpośredniego udziału w przetargu, należy baczyć, aby taki ich bezpośredni udział w przetargu nie wywołał skutków, nie liczących z celem licytacji, bądź też tamujących prawidłowy jej przebieg. A więc gdy jeden z uczestników, któremu dla zachowania porządku przyznano prawo postępowania, zaofiaruje pewną cenę, reszta uczestników nie może już zrzec się uczynionego zaofiarowania.

Dopóki przetarg jeszcze trwa, licytant, któryby nawet już raz zrzekł się dalszego udziału w licytacji,

może jeszcze oświadczyć o chęci swej uczestniczenia nadal w przetargu.

Osoby, wymienione w art. 702, § 2, nie mogą uczestniczyć w licytacji ani we własnym imieniu, ani też jako zastępcy innych osób. Nie mogą one też brać udziału w przetargu przez zastępców (p. zresztą co do tego objaśn. do art. 606).

Dłużnik nie może uczestniczyć w przetargu bez względu na to, czy odpowiada tylko rzeczowo, czy także osobiście.

Od licytacji nieruchomości, należącej do masy upadłościowej, wykluczony jest także zarządca masy upadłościowej, bo zastępuje on dłużnika.

Ograniczenia pod względem nabywania nieruchomości przez cudzoziemców przewiduje następująca

Ustawa

z dnia 24 marca 1920 r.

o nabywaniu nieruchomości przez cudzoziemców,

Dz. U. R. P. Nr. 24, poz. 202 z 1933 r.

Art. 1. Nabywanie nieruchomości przez cudzoziemców, a to tak przez osoby fizyczne, jak i prawne może nastąpić jedynie po uprzednim uzyskaniu zezwolenia Ministra Spraw Wewnętrznych, wydanego w porozumieniu z Ministrem Spraw Wojskowych. Co do nieruchomości, mających specjalne znaczenie jako to: przemysłowo-handlowe, rolnicze lub inne, decyzja Ministra Spraw Wewnętrznych zapadnie nadto w porozumieniu z właściwym ministrem.

Art. 2. Minister Spraw Wewnętrznych może w poszczególnych wypadkach stawiać specjalne warunki jak nabywcy, tak i sprzedawcy, od których wypełnienia będzie uzależniona możliwość dokonania transakcji.

Art. 3. W pozwoleniu powinno być wymienione: 1) osoba nabywcy, 2) przedmiot nabycia, 3) suma minimalna nabycia, 4) warunki istotne transakcji oraz warunki specjalne, postawione w myśl art. 2 niniejszej ustawy. Zezwolenie ważne jest na czas 4 miesięcy. Przedłużenie tego okresu nie jest dopuszczalne. Jeżeli akt nabycia w tym czasie nie zostanie sporządzony, zezwolenie traci moc swoją.

Art. 4. Decyzja Ministra Spraw Wewnętrznych nie wymaga uzasadnienia i nie ulega żadnemu zaskarżeniu.

Art. 5. W wypadkach, przewidzianych w art. 1 niniejszej ustawy, nie wolno sporządzać i zatwierdzać aktów prawnych, ani na aktach tych podpisów stron uwierzytelniać, a władze hipoteczne nie mogą przepisywać tytułu własności na nabywcę bez złożenia zezwolenia Ministra Spraw Wewnętrznych, oraz urzędowego dowodu, że te warunki, które w myśl zezwolenia powinny poprzedzać dokonanie tranzakcji, zostały spełnione. W aktach prawnych powinny być ściśle uwzględnione pod rygorem nieważności aktów wszystkie warunki, wyszczególnione w zezwoleniu.

Art. 6. Cudzoziemcy powinni każdym razem przed wzięciem udziału w licytacji nieruchomości wykazać się zezwoleniem Ministra Spraw Wewnętrznych do nabycia danej nieruchomości.

Art. 7. Nabycie nieruchomości przez cudzoziemca wbrew postanowieniu niniejszej ustawy jest nieważne.

W razie zawarcia tranzakcji wbrew tej ustawie, o nieważności orzekają sądy na żądanie powiatowej władzy administracji ogólnej, właściwej ze względu na miejsce położenia nieruchomości.

Art. 8. Postanowienia niniejszej ustawy nie dotyczą przeniesienia prawa własności na spadkobierców.

Art. 9. Wykonanie niniejszej ustawy porucza się Ministrowi Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z zainteresowanymi ministrami.

Art. 10. Ustawa niniejsza nabiera mocy obowiązującej w 8 dni po jej ogłoszeniu.

Co do zezwolenia władzy na nabycie nieruchomości, podlegającej ograniczeniom zbycia z mocy ustaw o nadaniu ziemi żołnierzom Wojska Polskiego p. art. V p. w. p. e. i przepisy przy nim podane.

Nie dotyczą nabycia nieruchomości na licytacji ograniczenia obrotu nieruchomościami ziemskimi, wprowadzone rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 1 września 1919, Dz. U. R. P. Nr. 73, poz. 428, wydanem na zasadzie ustawy z dnia 2 sierpnia 1919, Dz. U. R. P. Nr. 64, poz. 384, albowiem w myśl art. 2, lit. c tegoż rozporządzenia „nie wymagają zezwolenia (władzy państwowej) wypadki”.

gdy przeniesienie prawa własności następuje w drodze sprzedaży przymusowej“.

Komornik nie dopuści do przetargu przedmiotów, których nabycie wymaga zezwolenia władzy, osób nieposiadających wymaganego zezwolenia (§ 23 instr. kom. w dod. II).

W charakterze urzędowym mogą być obecne na licytacji np. organy bezpieczeństwa, osoby, znajdujące się tam z racji nadzoru służbowego i t. p.

Co do wykluczenia od licytacji osób, nie mogących się samoistnie zobowiązywać przez umowy, p. objaśn. do art. 606.

Nie może być licytantem, kto nie może być nabywcą.

Osoby ograniczone w nabywaniu nieruchomości mogą aż do chwili powzięcia przez sąd decyzji w sprawie udzielenia przybicia złożyć dowód ustania przyczyny, uniemożliwiającej im nabycie.

Jakkolwiek brak w tym kierunku wyraźnego przepisu ustawy, to jednak przy rozważaniu celu i skutków prawnych licytacji można wykluczyć z grona licytantów osobę, która przystąpiła do przetargu nie w celu nabycia nieruchomości, lecz żeby przeszkodzić sprzedaży.

Nie można odmówić przybicia z przyczyny, że nie dopuszczono do licytacji osób, które przybyły już po zamknięciu przetargu i wtedy dopiero zaofiarowały wyższą cenę.

Usunięcie od licytacji osoby, nie wykluczonej od udziału w niej z mocy ustawy, a tylko na tej podstawie, że udział tej osoby może obrażać prawa osób trzecich, jest niesłuszne.

Udział w licytacji osób, wykluczonych od niej w myśl art. 702, powoduje w razie zachodzących warunków z art. 716, § 1 odmowę przybicia nie tylko tym

osobom, ale także nabywcy od udziału w licytacji niewykluczonemu.

Jeżeli oprócz osób, wykluczonych w myśl ustawy od udziału w licytacji, nie zgłosił się do przetargu nikt inny, to należy postąpić stosownie do art. 709 tak, jak gdyby nikt do licytowania nie przystąpił.

Art. 703 (196).

Pełnomocnictwo do udziału w przetargu powinno być stwierdzone dokumentem publicznym albo prywatnym z podpisem uwierzytelnionym. Jednakże dla adwokata wystarcza pełnomocnictwo z podpisem prywatnym.

Pełnomocnictwo do licytacji.

Licytować można osobiście lub przez zastępcę. Pełnomocnik musi jednak przedłożyć komornikowi pełnomocnictwo, odpowiadające wymogom art. 703, gdyż inaczej nie będzie do licytacji dopuszczony.

Za osoby, nie mające zdolności do działania, względnie zdolności do samoistnego zobowiązywania się przez umowy, licytować mogą tylko ich ustawowi zastępcy, którzy w tym celu winni wykazać odpowiednim dokumentem swe upoważnienie do zastępstwa. Czy i o ile zastępcy ci zobowiązani są nadto wykazać się specjalnem upoważnieniem do wzięcia udziału w licytacji imieniem osób zastąpionych, to należy ocenić według przepisów prawa materialnego.

Zastępcy spółki handlowej winni wykazać swe uprawnienie do zastępstwa uwierzytelnionym wyciągiem z rejestru handlowego. Jeżeli za spółkę staje do licytacji pełnomocnik, to oprócz pełnomocnictwa, odpowiadającego przepisom art. 703, ma on nadto przedłożyć uwierzytelniony wyciąg z rejestru handlowego na dowód, że pełnomocnictwo wystawiły osoby do zastępstwa spółki uprawnione.

Przepis zdania drugiego art. 703, według którego dla adwokata wystarcza pełnomocnictwo z podpisem prywatnym, rozumieć należy w ten sposób, że podpis na pełnomocnictwie, udzielonem adwokatowi, nie musi być uwierzytelniony.

Jeżeli jako pełnomocnik staje do licytacji adwokat, to wystarczy, gdy pełnomocnictwo jego odpowiada następującym przepisom

Art. 89, § 1 i art. 90 k. p. c.:

Art. 89, § 1. Pełnomocnik obowiązany jest przy pierwszej swej czynności procesowej dołączyć do akt sprawy pełnomocnictwo z podpisem mocodawcy, albo wierzytelny odpis tegoż pełnomocnictwa. Adwokat może sam uwierzytelnić odpis udzielonego mu pełnomocnictwa. Sąd może w razie wątpliwości zażądać sądowego lub notarialnego uwierzytelnienia podpisu strony.

Art. 90. Za stronę, która nie umie lub nie może się podpisać, podpisze pełnomocnictwo osoba, przez nią upoważniona, z wymienieniem przyczyny, dla której strona sama się nie podpisała.

Wyjątek, wprowadzony zdaniem drugim art. 703 na rzecz adwokatów, nie może być stosowany do innych osób, w szczególności też do tych, które w procesach adwokackich mogą się same zastąpić (jak sędziów, profesorów prawa, notariuszów i t. d.).

Dopóki pełnomocnik nie wykaże się pełnomocnictwem, odpowiadającym postanowieniom art. 703, nie może być dopuszczony do wnoszenia ofert.

Od złożenia pisemnego pełnomocnictwa nie uwalnia pełnomocnika nawet ta okoliczność, że stawający razem z nim mocodawca poświadczy udzielenie pełnomocnictwa.

Art. 704 (197).

Postąpienie.

Postąpienie nie może wynosić mniej niż pół procentu ceny wywołania z zaokrągleniem wzwyż

do sumy złotych, podzielnej przez dziesięć; w każdym jednak razie wystarcza postąpienie o sto złotych.

Przez postąpienie rozumieć należy różnicę między poprzednią a następną ofertą.

Przepis art. 704 podyktowany został chęcią zapobieżenia przewlekaniu licytacji przez postąpienia, nie pozostające w żadnym stosunku do wartości nieruchomości, stanowiącej przedmiot przetargu. W myśl tego przepisu każde postąpienie wynosić musi co najmniej pół procentu ceny wywołania z zaokrągleniem do sumy, podzielnej przez 10 zł, względnie gdyby tak obliczona kwota przenosiła 100 zł, co najmniej kwotę 100 zł.

Co do wysokości ceny wywołania p. art. 689.

Postanowienie art. 704 rozumieć należy w ten sposób, że każda następna oferta przewyższać musi o kwotę w niem oznaczoną ofertę bezpośrednio niższą. Jeżeli jednak oferta bezpośrednio niższa została odrzucona jako nieważna (p. art. 705 i objaśn. do niego), to należy ją uważać za nieistniejącą, wobec czego w wypadku takim wystarczy, gdy oferta, następująca po ofercie odrzuconej, przewyższa o sumę w art. 704 oznaczoną ofertę bezpośrednio niższą od oferty odrzuconej.

Jeżeli następna oferta nie odpowiada przepisowi art. 704, to komornik winien ją odrzucić stosownie do art. 705.

Co do wciągnięcia do protokołu licytacji nazwisk licytantów i postąpień p. § 61 instr. kom. (w dod. II).

Art. 705 (198).

Zaofiarowana cena przestaje wiązać, gdy inny licytant zaofiarował ważnie wyższą cenę.

Zwolnienie
z oferty.

Z chwilą zaofiarowania ceny licytant, który nie został z niej zwolniony, nie może już cofnąć się od kupna i zrzec się przybicia na podstawie wniesionej oferty.

Z przepisu art. 705 wynika, że istnieć mogą oferty nieważne, a więc takie, z którymi nie łączą się skutki, przewidziane w przepisach o licytacji. W szczególności oferty takie nie mogą prowadzić do udzielenia przybicia na ich podstawie, a wniesienie ich nie zwalnia poprzednich oferentów.

Ustawa nie stanowi o tem, kiedy zaofiarowanie wyższej ceny jest ważne. Pojęcie ważnej oferty określić jednak można przez przeciwstawienie go pojęciu oferty nieważnej. Wprawdzie i dla tego ostatniego brak w ustawie wyraźnego określenia, jednak dojść można do niego na podstawie całokształtu przepisów o licytacji. W szczególności uznać należy za nieważne oferty, sprzeciwiające się tym przepisom. Nieważnymi więc będą oferty, wniesione pod odmiennymi od warunków licytacyjnych warunkami, dalej oferty, odnoszące się do innego przedmiotu, niż to, co jako przedmiot przetargu określa art. 700, oferty pisemne (art. 702, § 1), oferty, wniesione przez osoby, wyłączone od uczestniczenia w licytacji (art. 702, § 2), oferty, pochodzące od pełnomocnika, nie wykazanego w sposób w art. 703 przewidziany, oferty, nie odpowiadające co do swej wysokości przepisowi art. 704 i t. d. Wszystkie inne oferty uważać należy za ważne.

Ofertę nieważną traktować należy jako nieistniejącą. Oferta taka nie wiąże więc osoby, która ją wniosła, a konsekwencją tego tylko jest przepis art. 705, względnie argument a contrario z tego przepisu, że licytant nie przestaje być wiązany zaofiarowaną ceną, gdy następny licytant wniósł ofertę nieważną.

Ustawa nie wspomina wprawdzie o tem, że komornik (lub sędzia) ma niezwłocznie po wniesieniu

każdej oferty rozstrzygnąć o tem, czy ona jest ważną lub nieważną, względnie czy ją przyjmuje lub nie, jednak przyjąć należy, że co do ofert nieważnych rozstrzygnięcie takie jest konieczne. Bo jeżeli np. nie wolno przyjmować ofert ustnych, pochodzących od osób wyłączonych od uczestniczenia w przetargu, wynoszących mniej, niż to art. 704 przepisuje i t. d., to logicznem jest, że w razie wniesienia jednej z takich ofert nie można przejść nad tem do porządku i licytować dalej, lecz stwierdzić należy, że odnośną ofertę uważa się za nieistniejącą. Jest to i z tego względu konieczne, że inaczej następny oferent nie wiedziałby, czy z postąpieniem stosować się (art. 704) do ostatniej, czy przedostatniej oferty, a na wypadek, gdyby się zastosował do przedostatniej, nie byłoby wiadomem, czy i jego oferta jest ważna. Stwierdzenie zaś, że ofertę uważa się za nieistniejącą, nastąpi w formie odrzucenia oferty jako nieważnej. Co do ofert ważnych, to zbytecznem jest osobne rozstrzygnięcie o ich ważności, bo istnieje domniemanie, że każda oferta, której nie odrzucono, jest ważną.

Odrzucenie oferty nieważnej należy do komornika, jako tego, który prowadzi licytację. Na postanowienie jego służy oczywiście licytantowi skarga z art. 512, którą rozstrzygnie bezzwłocznie sędzia, nadzorujący licytację (art. 712). Dalszego zażalenia niema.

Oprócz przypadku, wymienionego w art. 705, licytant przestaje być związanym swoją ofertą, jeżeli komornik zaofiarowaną przezeń cenę odrzucił i odrzucenie to stało się ostatecznem.

Art. 706 (199).

Jeżeli w tem samym postępowaniu ma być sprzedanych kilka nieruchomości lub części jednej nieruchomości i jeżeli za te, które już zostały

Wstrzymanie
przetargu.

sprzedane, osiągnięto cenę, wystarczającą na zaspokojenie należności wierzyciela egzekwującego i kosztów egzekucyjnych, komornik wstrzyma przetarg pozostałych nieruchomości lub ich części.

O warunkach objęcia jednym postępowaniem egzekucyjnym kilku nieruchomości lub kilku części tej samej nieruchomości p. art. 658 i objaśn. do niego.

Dla zastosowania przepisu art. 706 jest bez znaczenia, czy egzekucję z kilku nieruchomości tego samego dłużnika, względnie z kilku części tej samej nieruchomości prowadzi ten sam wierzyciel i czy ją prowadzi dla ściągnięcia tej samej, czy też różnych wierzytelności. Do zaspokojenia z ceny licytacyjnej sprzedanej nieruchomości przyjść bowiem może nie tylko wierzytelność, dla której się prowadzi egzekucję z tej właśnie nieruchomości, ale również i inne wierzytelności, dla których egzekucję prowadzi się z innych nieruchomości (p. art. 799). Obojętnem jest również, czy kilka części tej samej nieruchomości należy do tego samego, czy do różnych dłużników. Jeżeli bowiem wierzytelności egzekwujących wierzycieli znajdują zaspokojenie w cenie licytacyjnej sprzedanej części nieruchomości jednego dłużnika, to nie miałyby żadnego celu sprzedaż części innych dłużników.

Wstrzymanie przetargu stosownie do art. 706 nastąpić może dopiero wtedy, gdy uzyskana za zlicytowane nieruchomości lub części nieruchomości cena pokrywa nie tylko te wierzytelności, na rzecz których nieruchomości wystawiono na sprzedaż, ale także wszystkie te należności, które w myśl art. 800 mają być uwzględnione przy podziale przed ostatnią z wierzytelności, na rzecz których odbywa się licytacja. Inaczej bowiem wierzyciel egzekwujący niedoszedłby do zupełnego zaspokojenia. Nie należy natomiast

uwzględniać przy stosowaniu art. 706 tych należytości, które w myśl powołanych przepisów mają być zaspokojone z ceny licytacyjnej dopiero po ostatnim z wierzycieli egzekwujących.

Wstrzymanie przetargu po myśli art. 706 winien komornik zarządzić z urzędu, jeżeli tylko zachodzą ustawowe do tego warunki. Wniosek dłużnika nie jest do tego potrzebny, choć nie jest wykluczony.

Wstrzymanie przetargu po myśli art. 706 jest równoznaczne z zawieszeniem postępowania. Podjęcia jego żądać może wierzyciel nietylko wtedy, gdy z ceny licytacyjnej sprzedanej nieruchomości nie otrzymał nic, ale i wtedy, gdy wierzytelność jego choćby w części pozostała niepokrytą. Jeżeli podjęcia postępowania nie żądano w ciągu lat trzech, to ulega ono umorzeniu stosownie do art. 562, § 1.

Przepis art. 706 nie ma zastosowania, jeżeli z kilku nieruchomości, choćby dla tej samej wierzytelności, prowadzi się egzekucję odrębnie co do każdej nieruchomości. W tym wypadku w razie widoków zaspokojenia wierzytelności z ceny licytacyjnej jednej nieruchomości może jedynie na wniosek dłużnika nastąpić zawieszenie postępowania co do innych nieruchomości stosownie do art. 542, § 2.

Art. 707 (200).

Po ustaniu postąpień komornik, uprzedzając obecnych, iż po trzeciem obwieszczeniu dalsze postąpienia nie będą przyjęte, obwieści trzykrotnie ostatnio zaofiarowaną cenę, zamknie przetarg i wymieni osobę licytanta, który zaofiarował najwyższą cenę.

Zamknięcie
przetargu.

Ustawa nie wymaga, aby między poszczególnymi obwieszczeniami ostatniej oferty upłynęła dłuższa

pauza. Komornik postąpi tu więc według swego uznania.

Jak długo nie ogłoszono zamknięcia przetargu, można mimo trzeciego obwieszczenia ostatniej oferty podawać wyższe oferty.

Po ogłoszeniu zamknięcia przetargu nie można już więcej podawać wyższych ofert.

Zamknięcie przetargu następuje bez uprzedniego wyrzeczenia, kto nabył nieruchomości. Postanowienie o przybiciu wydane bowiem zostaje dopiero po zamknięciu przetargu i po dopełnieniu formalności, przepisanych w art. 713.

Rzecz jasna, że wymienić należy po zamknięciu przetargu osobę tego licytanta, który z pośród ważnych i nieodrzuconych ofert wniósł najwyższą, gdyż ofert nieważnych wogóle się nie uwzględnia (por. objaśn. do art. 705).

Co do wymienienia w protokóle licytacji licytanta, który zaofiarował najwyższą cenę, p. § 61 instr. kom. (w dod. II).

Zamknięcie przetargu winno być stosownie do art. 548, l. 3 stwierdzone w protokóle, przyczem zaznaczyć należy, że przy zamknięciu przestrzegano formalności w art. 707 przepisanych.

Niezachowanie przy zamknięciu przetargu formalności, przepisanych w art. 707, może stanowić przyczynę odmówienia przybicia stosownie do art. 716, § 1.

Co do zwrotu rękojmi licytantom, których oferty przestały wiązać, p. art. 687 i objaśn. do niego.

Art. 708 (201).

Jeżeli należność wierzyciela uiszczona będzie wraz z kosztami przed zamknięciem przetargu, komornik umorzy egzekucję.

Umorzenie
z powodu
zapłaty.

Dla zastosowania przepisu art. 708 jest bez znaczenia, czy należność wierzyciela zapłaci dłużnik, czy też osoba trzecia i czy w drugim wypadku ta osoba trzecia odpowiada wobec wierzyciela, czy nie. Obojętnem też jest, czy uiszczenie długu nastąpiło przez zapłatę bezpośrednio do rąk wierzyciela, czy też przez złożenie odpowiedniej sumy komornikowi.

Jeżeli wierzycieli egzekwujących jest więcej, to umorzenie egzekucji stosownie do art. 708 nastąpić może tylko w razie złożenia sumy pieniężnej, potrzebnej do zaspokojenia poszukiwanej wierzytelności każdego z nich.

Jeżeli dłużnik lub osoba trzecia oświadczy chęć uiszczenia należności wierzyciela wraz z kosztami, to należy natychmiast ustalić koszty egzekucyjne celem wypośrodkowania należnej sumy. Gdyby jednakże ściśle ustalenie kosztów nie dało się narazie przeprowadzić, należy oznaczyć w przybliżeniu sumę, jaką złożyć należy na zabezpieczenie tych kosztów.

Okoliczność, że kilka postępowań licytacyjnych złączono w jedno, ażeby przez jednolitą sprzedaż wszystkich przedmiotów licytacyjnych uzyskać wyższą cenę kupną, nie narusza prawa dłużnika, który w zupełności zapłacił dług tylko jego dotyczący, domagania się umorzenia egzekucji co do swych części nieruchomości, choćby wskutek tego licytacja innych przedmiotów licytacyjnych stała się albo niewykonalną albo utrudnioną.

W razie wyznaczenia nowej licytacji (art. 692, 709) może dłużnik lub osoba trzecia aż do zamknięcia przetargu na tej nowej licytacji, a w razie bezskuteczności drugiej licytacji i wniosku wierzyciela o objęcie nieruchomości (art. 710) aż do udzielenia wierzycielowi przybicia złożyć sumę, potrzebną do zaspokojenia poszukiwanej wierzytelności i kosztów i w ten sposób zwolnić nieruchomość od sprzedaży.

Do umorzenia postępowania po myśli art. 708 nie wystarczy samo oświadczenie gotowości złożenia sumy pieniężnej, potrzebnej na pokrycie poszukiwanej wiarytelności i kosztów, lecz suma ta musi być rzeczywiście uiszczona wierzycielowi lub złożona komornikowi.

Zapłata długu po zamknięciu przetargu (art. 707) nie powoduje umorzenia egzekucji po myśli art. 708.

Art. 709 (202).

Dруга
licytacja.

Jeżeli na licytacji nikt nie przystąpił do przetargu, komornik na wniosek wierzyciela wyznaczy drugą licytację, na której cenę wywołania stanowią dwie trzecie części sumy oszacowania. Cena ta jest najniższą, za którą można nabyć nieruchomość.

Nie zawsze licytacja daje wynik pozytywny; zdarza się, że nikt do przetargu się nie zgłosił i nikt nie zaofiarował żadnej ceny. W tym przypadku przyjęć należy, że licytacja na dotychczasowych warunkach nie odpowiada ekonomicznie stosunkom obrotu nieruchomością, czyli, konkretnie mówiąc, że cena wywołania jest za wysoka i że niema nadziei zbycia nieruchomości za tę cenę. Cenę należy zatem zniżyć i dlatego projekt pozwala wierzycielowi żądać drugiej licytacji. (Uz. og. 35).

Brak licytantów stwierdza odnośna wzmianka w protokóle licytacyjnym, uczyniona przez komornika.

Co do zastosowania w przypadku drugiej licytacji przepisu art. 708 p. objaśn. do powołanego artykułu.

Co do stawienia się tylko jednego licytanta p. art. 702, § 3.

Ustawa nie wymaga, aby organy sądowe zasięgały wiadomości, kto z przybyłych na licytację chce w niej wziąć udział. Obecni przeto podczas licytacji winni sami wyjawić swój zamiar komornikowi. W braku

takiego oświadczenia licytację uważa się za niedoszlą do skutku z powodu nieprzybycia licytantów.

Narówni z brakiem licytantów uważać należy ze względu na zastosowanie art. 709 zgłoszenie się do licytacji osób, wyłączonych od uczestniczenia w niej (art. 702, § 2), wniesienie ofert, nie dosięgających ceny wywołania (art. 689), ofert pisemnych (art. 702, § 1) i wogóle ofert nieważnych (p. objaśn. do art. 705)

Wyznaczenie drugiej licytacji nastąpić może tylko na wniosek wierzyciela egzekwującego, a gdy ich jest więcej, na wniosek któregośkolwiek z nich. Ani z urzędu, ani na wniosek innych osób poza wierzycielem egzekwującym wyznaczyć jej nie można.

Drugą licytację muszą również poprzedzać obwieśzczenia, przepisane w art. 679—683.

Co do zgody sądu na wyznaczenie terminu licytacji p. § 58 instr. kom. (w dod. II).

Co do wysokości ceny wywołania na pierwszej licytacji p. art. 689.

Postępowanie przy drugiej licytacji stosuje się do przepisów o pierwszej licytacji.

Nie jest drugą licytacją w rozumieniu art. 709 licytacja, wyznaczona po myśli art. 692, § 4 wskutek uchylenia przybicia, ani licytacja, wyznaczona po myśli art. 717 wskutek odmówienia przybicia.

Art. 710 (203).

§ 1. Jeżeli również na drugiej licytacji nikt nie przystąpił do przetargu, wówczas wierzyciel egzekwujący jak również każdy wierzyciel hipoteczny ma prawo objąć nieruchomość na własność w cenie nie niższej od trzech czwartych części sumy oszacowania.

§ 2. Wniosek o objęcie nieruchomości wierzyciel powinien złożyć sądowi nie później niż

Objęcie nieruchomości.

w ciągu tygodnia po licytacji, składając jednocześnie rękojmię, jeżeli go ustawa od niej zwalnia.

§ 3. Przybicie następuje pod warunkami, pod jakimi nieruchomość wystawiona była na licytację.

§ 4. Jeżeli kilku wierzycieli składa wniosek o objęcie, pierwszeństwo służy temu, kto zaofiarował wyższą cenę, a przy równych cenach temu, czyja należność jest większa.

Jeżeli ani na pierwszej, ani na drugiej licytacji nikt nie zaofiarował żadnej ceny, projekt pozwala wierzycielowi egzekwującemu i wierzycielom hipotecznym nabyć tę nieruchomość na własność. Motywy instytucji nabycia nieruchomości na własność są te same, co przy egzekucji z nieruchomości. (Uz. og. 36).

O tem, które okoliczności uważać należy narówni z brakiem licytantów, p. objaśn. do art. 709. Okoliczności te, o ile zajdą na drugiej licytacji, uzasadniają zastosowanie przepisu art. 710.

Przepis art. 710 nie ma zastosowania, gdy druga licytacja okazała się bezskuteczną dlatego, że nabywca nie wykonał w terminie warunków licytacyjnych (art. 692), albo dlatego, że ostatniemu licytantowi odmówiono przybicia (art. 717). W tych wypadkach bowiem komornik na wniosek wierzyciela wyznaczy nową licytację, która odbędzie się na warunkach drugiej licytacji.

Jeżeli wniosek o objęcie nieruchomości złożono dopiero po upływie tygodnia od licytacji, to nie można na jego podstawie udzielić przybicia, lecz należy zastosować przepis art. 711, § 1.

Co do wysokości rękojmi i sposobu jej złożenia p. art. 686, zaś co do zwolnienia niektórych osób od składania rękojmi p. art. 688.

Jeżeli w myśl art. 697, § 1, l. 1 nastąpiło obniżenie rękojmi w drodze odstępstwa od ustawowych warunków licytacyjnych, to także wierzyciel, składający wniosek o objęcie nieruchomości obowiązany jest złożyć rękojmię tylko w tej wysokości, do której ją obniżono.

Objęcie nieruchomości przez wierzyciela na podstawie art. 710 następuje, podobnie jak przy licytacji, drogą przybicia. Stąd nie można stosować do niego zasad o nabyciu umownem, lecz oceniać je należy według przepisów o nabyciu nieruchomości na licytacji. W szczególności stosuje się do wierzyciela, który objął nieruchomość, przepis art. 696 o niemożności domagania się unieważnienia nabycia i obniżenia ceny.

Jeżeli zachodzą warunki odmówienia przybicia z art. 716, to także wierzycielowi, chcącemu objąć nieruchomość na podstawie art. 710, należy przybicia odmówić. Odmówić go należy w szczególności również z powodu pogwałcenia przepisów postępowania w toku licytacji, o ileby właśnie to pogwałcenie przyczyliło się do spełnienia licytacji.

Jakkolwiek według art. 708 umorzenie egzekucji wskutek zapłaty długu możliwe jest zasadniczo tylko pod warunkiem, że zapłata nastąpiła przed zamknięciem przetargu, a zatem przepis ten ma na myśli przedewszystkiem przypadki, w których do przetargu doszło, to jednak niema podstawy do odmówienia dłużnikowi prawa zwolnienia się od egzekucji na jego podstawie także i wtedy, gdy ani pierwsza, ani druga licytacja nie doszła do skutku dla braku licytantów. Oczywiście terminem końcowym, do którego zapłata ma nastąpić, nie będzie tu chwila zamknięcia przetargu, skoro zamknięcia przetargu w tym wypadku dla braku licytantów wogóle niema, ale będzie nim chwila udzielenia przybicia wierzycielowi, skła-

dającemu wniosek o objęcie nieruchomości. Udzielenie przybicia przy objęciu nieruchomości odpowiada bowiem najbardziej zamknięciu przetargu przy licytacji, zwłaszcza że to drugie prowadzi bezpośrednio również do przybicia. Nie można zaś ograniczać zastosowania przepisu art. 708 do czasu, dopóki wierzyciel nie złożył wniosku o objęcie, bo i przy licytacji wniesienie ofert przez licytantów, a nawet wniesienie ostatniej oferty, na podstawie której przychodzi do przybicia, zastosowania go nie wyklucza.

Przy porównywaniu należności wierzycieli celem ustalenia, któremu z nich służy pierwszeństwo do objęcia nieruchomości (art. 710, § 4), należy wziąć pod uwagę nie tylko same wierzytelności kapitałowe, lecz także te należytości uboczne, które przychodzą do zaspokojenia z sumy, uzyskanej z egzekucji.

Z uwagi na przepis art. 710, § 4 należy załatwienie wniosku wierzyciela o objęcie nieruchomości w przypadkach, gdy wierzycieli egzekwujących lub hipotecznych jest kilku, wstrzymać aż do upływu tygodnia po licytacji (por. § 31 reg. cyw. w dod. I).

Art. 711 (204).

§ 1. Jeżeli po drugiej licytacji żaden z wierzycieli nie objął nieruchomości na własność, postępowanie egzekucyjne umarza się i nowa egzekucja z tej nieruchomości może być wszczęta dopiero po upływie roku.

§ 2. Jeżeli wniosek o wszczęcie nowej egzekucji złożono przed upływem trzech lat od daty drugiej licytacji, komornik dokona nowego opisu i oszacowania tylko na wniosek wierzyciela lub dłużnika. Dłużnik może złożyć taki wniosek przed upływem dwóch tygodni od daty ponownego doręczenia mu wezwania do zapłaty długu, o czym

Umorzenie
z powodu
bezskutecz-
ności licytacji.

należy go uprzedzić przy doręczeniu wezwania. W braku takiego wniosku licytacja nie może być wyznaczona na termin wcześniejszy niż po upływie trzech miesięcy od daty ponownego doręczenia dłużnikowi wezwania do zapłaty długu.

O tem, komu przysługuje prawo objęcia nieruchomości, p. art. 710, § 1.

Z przepisu art. 711 wynika, że druga licytacja jest ostateczną, a odbycie trzeciej licytacji jest bezwzględnie niedopuszczalne. Nie jest jednak trzecią licytacją ponowna licytacja, wyznaczona stosownie do art. 692 i art. 717. Licytację taką można więc wyznaczyć na wniosek wierzyciela także i wtedy, gdy nabywca z drugiej licytacji nie dopełnił w terminie warunków licytacyjnych albo gdy na drugiej licytacji odmówiono najlepszemu licytantowi przybicia.

Przepis art. 711 (jak również przepis art. 710) nie stosuje się do przypadku, gdy drugą licytację zawczasu odwołano.

Dla zastosowania przepisu art. 711, § 1 obojętną jest rzeczą, z jakiej przyczyny nie doszło do objęcia nieruchomości przez wierzyciela, a w szczególności czy dlatego, że wniosek o objęcie wogóle nikt nie zgłosił, czy dlatego, że wniosek taki zgłoszono za późno, bo po upływie tygodnia od daty drugiej licytacji, czy wreszcie dlatego, że wierzycielowi, chcącemu objąć nieruchomość, odmówiono przybicia (art. 710, § 3). W ostatnim wypadku nie wchodzi więc w zastosowanie przepis art. 717 o wyznaczeniu nowej licytacji, lecz należy postępowanie umorzyć na podstawie art. 711, § 1.

Wszczęcie nowej egzekucji z tej samej nieruchomości nie może nastąpić przed upływem roku od daty drugiej licytacji bez względu na to, czy wniosek o nową egzekucję pochodzi od tego samego wierzy-

ciela, który popierał egzekucję, umorzona po myśli art. 711, § 1, czy też od innego wierzyciela.

Z przepisu § 2 art. 711 wynika, że termin jednego roku, przed upływem którego w myśl § 1 tegoż artykułu nie może być wszczęta nowa egzekucja z tej samej nieruchomości, liczy się od daty drugiej licytacji.

Jeżeli druga licytacja odbyła się ponownie stosownie do art. 692 lub art. 717, to termin roczny z § 1 art. 711, podobnie jak termin trzyletni z § 2 tegoż artykułu, liczy się od daty ostatniej drugiej licytacji.

Umorzenie postępowania egzekucyjnego w przypadkach z art. 711, § 1 nastąpi z urzędu. Orzec je winien komornik, skoro ustawa orzeczenia w tym przedmiocie nie przekazuje sądowi (art. 508, § 2). Na postanowienie sądu ze skargi na decyzję komornika służy zażalenie (art. 565).

Wskutek umorzenia egzekucji po myśli art. 711, § 1 gasną także skutki zajęcia tak, że nowa egzekucja, bez względu na to, czy ją wszczęto przed, czy po upływie trzech lat od daty drugiej licytacji, jest istotnie egzekucją nową. Doznaje ona tylko uproszczenia w przypadku wszczęcia jej przed upływem trzech lat o tyle, że opis i oszacowanie nieruchomości odpadają, o ile nie żąda ich wierzyciel, ani dłużnik.

Warunkiem zaniechania opisu i oszacowania stosownie do art. 711, § 2 jest poprzednie opisanie i oszacowanie nieruchomości w postępowaniu egzekucyjnym. Z przepisu tego nie można więc korzystać, jeżeli nieruchomość była oszacowana np. w postępowaniu spadkowym, upadłościowym i t. p.

Opis i oszacowanie nieruchomości na zasadzie art. 711, § 2 odpada nie tylko wtedy, gdy wniosek o wszczęcie nowej egzekucji, złożony przed upływem trzech lat od daty drugiej licytacji, pochodzi od tego samego wierzyciela, który popierał poprzednią egze-

kucję, ale i wtedy, gdy nowa egzekucja zostaje wszczęta na wniosek wierzyciela, który w poprzedniej nie brał udziału¹⁾.

Pominięcie opisu i oszacowania po myśli art. 711, § 2 nie zależy od wniosku wierzyciela, ani dłużnika. Komornik winien z urzędu zaniechać opisu i oszacowania, o ile niema przeciwnego wniosku.

Argumento a maiori ad minus z art. 711, § 2 wnosić należy, że wierzyciel lub dłużnik może w nowej egzekucji żądać tylko nowego oszacowania nieruchomości przy uwzględnieniu poprzedniego opisu. Może też wierzyciel skorzystać w tym wypadku z przepisu art. 671. Nie można jednak żądać nowego opisu przy pozostawieniu poprzedniego oszacowania, bo żądanie nowego opisu każe się domniemywać zmian w nieruchomości, a to uzasadnia potrzebę także nowego oszacowania.

Wniosek dłużnika o dokonanie nowego opisu i oszacowania, złożony po upływie dwóch tygodni od doręczenia mu wezwania o zapłatę długu, nie ma żadnego znaczenia.

Oprócz stron nie przyznaje ustawa innym uczestnikom żadnego wpływu w sprawie zastosowania przepisu art. 711, § 2. W szczególności nie mogą te osoby żądać nowego opisu i oszacowania.

Przeciw zaniechaniu opisu i oszacowania, w szcze-

¹⁾ Bezasadnie ogranicza Allerhand (II, 396) zastosowanie przepisu art. 711, § 2 do przypadku, gdy wniosek o nową egzekucję pochodzi od tego samego wierzyciela, który popierał poprzednią (czy to jako pierwszy wierzyciel, czy jako wierzyciel przyłączający się). Ani bowiem wyraźne brzmienie, ani racja tego przepisu zapatrywania takiego nie usprawiedliwia, bo wszak nowy opis i oszacowanie stają się zbyteczne nie dlatego, że ten sam wierzyciel prowadzi drugi raz egzekucję, lecz dlatego, że ta sama nieruchomość była przed niedługim czasem opisana i oszacowana, a to zachodzi bez różnicy, czy nową egzekucję prowadzi ten sam, czy inny wierzyciel.

gólności przeciw nieuwzględnieniu wniosku jednej ze stron o dokonanie nowego opisu i oszacowania, służy stronom skarga do sądu grodzkiego po myśli art. 512.

Jeżeli w myśl art. 711, § 2 złożono wniosek o dokonanie nowego opisu i oszacowania, to do terminu licytacji ma zastosowanie art. 678 (przy uwzględnieniu art. 666).

Art. 712 (205).

Zarzuty z powodu czynności w toku licytacji.

Zarzuty z powodu czynności komornika w toku licytacji aż do zamknięcia przetargu osoby interesowane powinny zgłosić niezwłocznie sędziemu nadzorującemu, który je natychmiast rozstrzyga.

Zarzuty, o których mowa w art. 712, zastępują skargę na czynności komornika, a różnią się od niej tylko tem, że muszą być zgłoszone zaraz na terminie licytacyjnym i to przed zamknięciem przetargu. Nie ma więc do nich zastosowania przepis art. 512, § 1 o tygodniowym terminie do wniesienia skargi. Również rozstrzygnięcie tych zarzutów nastąpić winno zaraz na terminie licytacyjnym, choć w wyjątkowych wypadkach nie jest wykluczone także późniejsze ich rozstrzygnięcie (p. art. 714, § 2). Konieczność odroczenia rozstrzygnięcia zajdzie np. gdy przedtem trzeba wyjaśnić pewne okoliczności, które odrazu wyjaśnić się nie dadzą.

Zarzuty z art. 712 dotyczyć mogą wyłącznie czynności komornika, dokonanych w toku licytacji. Czynności poprzedzające licytację zaskarżone być mogą zwykłą skargą z art. 512.

Prawo zgłoszenia zarzutów z powodu czynności komornika w toku licytacji służy tylko osobom interesowanym t. j. tym, na których prawa odnośna czynność mogłaby wywrzeć wpływ. Nie może więc

np. jeden licytant podnosić zarzutu z powodu odrzucenia oferty drugiego licytanta. Może natomiast z tej przyczyny podnieść zarzut wierzyciel lub dłużnik, zwłaszcza gdyby odrzucona oferta była najwyższą.

Z postanowienia art. 712, według którego zarzuty z powodu czynności komornika w toku licytacji zgłaszać można tylko niezwłocznie na terminie licytacyjnym, wynika, że wykluczeni są od ich zgłaszania ci, którzy na terminie nie byli obecni.

Zgłoszenie zarzutu może nastąpić bądź zaraz po dokonaniu odnośnej czynności, przeciw której zarzut jest skierowany, bądź i później, byle nie po zamknięciu przetargu, bo z tą chwilą prawo zgłoszenia zarzutów gaśnie.

Zarzuty zgłosić można ustnie, bądź na piśmie.

Stosownie do art. 548, l. 4 należy zgłoszone zarzuty wciągnąć do protokołu licytacji.

Co do wciągania do protokołu licytacji postanowień sędziego, rozstrzygających zarzuty, p. § 29 reg. cyw. (w dod. I).

Na postanowienie sędziego, rozstrzygające zarzuty z art. 712, niema zażalenia (art. 513, § 1).

Oddział 6.

Przybicie.

Art. 713 (206).

Po zamknięciu przetargu sąd w osobie sędziego, pod którego nadzorem odbywa się licytacja, wyda postanowienie co do przybicia na rzecz licytanta, który zaofiarował najwyższą cenę, po wysłuchaniu tak jego jak i obecnych: wierzyciela, dłużnika i uczestników.

O zamknięciu przetargu p. art. 707 i objaśn. do niego.

Postanowienie
co do
przybicia.

Co do nadzoru sędziego nad licytacją p. art. 698.

Bez względu na to, czy przeciwko przyjęciu najwyższej oferty zgłoszono zarzuty lub nie, winien sędzia przed wydaniem postanowienia w sprawie udzielenia przybicia wysłuchać obecne strony i uczestników oraz licytanta, który zaofiarował najwyższą cenę. Wysłuchanie to ma służyć do ustalenia, czy nie zachodzą przyczyny, z powodu których sąd powinien odmówić przybicia (art. 716). Należy też przy jego pomocy zbadać, czy nie zachodzi potrzeba wstrzymania się z wydaniem postanowienia o przybiciu po myśli art. 714, § 2.

Ponieważ wysłuchanie stron, uczestników i licytanta, ofiarującego najwyższą cenę, odbywa się zaraz na terminie licytacyjnym, przeto odbędzie się ono ustnie.

Zarówno zarzuty z powodu czynności komornika w toku licytacji, jak i oświadczenia stron i uczestników, złożone podczas wysłuchania przez sędziego, jak wreszcie ewentualne wnioski o odmówienie przybicia, należy stosownie do art. 548, l. 4 stwierdzić w protokóle licytacji.

Zależnie od wyników wysłuchania stron i uczestników oraz od wyników ewentualnych dochodzeń (art. 714, § 1) wyda sędzia postanowienie, którem udzieli lub odmówi przybicia licytantowi, ofiarującemu najwyższą cenę. Postanowienie to ma być w zasadzie ogłoszone zaraz po ukończeniu przetargu na terminie licytacyjnym. Wyjątkowe przypadki, w których powzięcie i doręczenie tego postanowienia nastąpić może później, przewidują przepisy art. 714, §§ 1 i 2.

Przybicie udzielone będzie temu z licytantów, który wniósł najwyższą z pośród ofert nieodrzuconych (p. objaśn. do art. 705).

Szczególne postanowienia co do przyczyn odmowy przybicia p. w art. 716.

Co do kwestji, w jakich aktach zamieszcza się postanowienie o przybiciu, p. §§ 30, 95 reg. cyw. (w dod. I).

Oprócz czynności w art. 713 wymienionych należy po ukończeniu przetargu zaraz na terminie licytacyjnym zwrócić rękojmię licytantom, którzy się ze swojemi ofertami nie utrzymali.

Art. 714 (207).

§ 1. Postanowienie o przybiciu będzie ogłoszone niezwłocznie po ukończeniu przetargu. Jednakże ogłoszenie może być odroczone najdalej na tydzień, jeżeli postanowienie zależy od wyników dowodu, który niezwłocznie nie może być przeprowadzony, jak również z innych ważnych przyczyn.

Ogłoszenie postanowienia o przybiciu.

§ 2. Jeżeli skargi, zarzuty lub zażalenia, wniesione w toku postępowania egzekucyjnego, nie są jeszcze rozstrzygnięte prawomocnie, sąd może wstrzymać się z wydaniem postanowienia o udzieleniu przybicia.

§ 3. Jeżeli przybicie nie następuje niezwłocznie po ukończeniu przetargu, sąd na wniosek licytanta, który zaofiarował najwyższą cenę, może ustanowić zarządcę nieruchomości.

Co do ukończenia przetargu p. art. 707.

Zasadniczo ogłasza się postanowienie o przybiciu zaraz na terminie licytacyjnym po ukończeniu przetargu. Ogłoszenie go należy oczywiście do sędziego, który je wydaje t. j. do sędziego, nadzorującego licytację (art. 698).

Jeżeli zachodzą przyczyny, wymienione w zdaniu drugim § 1 art. 714, to wydanie postanowienia w przedmiocie przybicia można odroczyć na czas późniejszy. I w tym wypadku jednak postanowienie to ma być ogłoszone i to najpóźniej do tygodnia.

Odroczenie ogłoszenia postanowienia o przybicciu możliwe jest wtedy, gdy: 1) postanowienie zależy od wyników dowodu, który nie może być niezwłocznie przeprowadzony, albo 2) z innych ważnych przyczyn. W pierwszym przypadku chodzi o dowody, mające na celu stwierdzenie, czy nie zachodzą przeszkody do udzielenia przybicia, wymienione w art. 716. Pod pojęcie ważnej przyczyny odroczenia ogłoszenia podpadać może każda okoliczność, która według uznania sądu nie pozwala na natychmiastowe ogłoszenie, albo też czyni wskazanem ogłoszenie w późniejszym terminie. Należać tu może np. konieczność rozważenia trudniejszej kwestji prawnej, potrzeba dokładniejszego zbadania aktów egzekucyjnych i t. p.

W razie odroczenia ogłoszenia postanowienia o przybicciu należy zaraz na terminie licytacyjnym obwieścić obecnym dzień i godzinę oraz miejsce jego ogłoszenia. Miejsce to nie musi być identyczne z miejscem, w którym odbyła się licytacja.

Posiedzenie sądowe, na którem ma się odbyć ogłoszenie postanowienia o przybicciu w razie jego odroczenia, jest publiczne, bo stanowi ono niejako dalszy ciąg terminu licytacyjnego. Wszystkie osoby, które mogły być obecne na licytacji (p. objaśn. do art. 698), mogą więc być obecne także na tem posiedzeniu.

W obu przypadkach z § 1 art. 714, a więc gdy postanowienie o przybicciu zostaje ogłoszone zaraz na terminie licytacyjnym albo też ogłoszenie jego zostaje odroczone na przeciąg najwyżej tygodnia, nie doręcza się tego postanowienia nikomu. Wynika to z jednej strony z przepisu art. 720, § 1, według którego wła-

sność nieruchomości przechodzi na nabywcę od dnia ogłoszenia, bądź od dnia doręczenia postanowienia o przybiciu (przyczem ogłoszenie może oczywiście wchodzić w rachubę tylko wtedy, gdy nie było doręczenia, bo inaczej brak byłoby kryterjum dla odróżnienia, kiedy jedno, a kiedy drugie uważać za miarodajne), z drugiej zaś strony wynika to a contrario z art. 723, według którego doręcza się postanowienie o przybiciu, które zapadło na posiedzeniu niejawnem¹⁾.

Przepis art. 714, § 2 odnosi się do skarg na czynności komornika (art. 512), dalej do zarzutów, podniesionych bądź w drodze procesów z art. 566, 567, bądź też w formie właściwych zarzutów (przeciw opisowi i oszacowaniu — art. 675 i z powodu czynności komornika w toku licytacji — art. 712) i wreszcie do wszelkich zażaleń, bez względu na to, czy je skierowano przeciw postanowieniom, wydanym przez sąd w sprawach jemu powierzonych (p. np. art. 669, § 3), czy też przeciw postanowieniom, wydanym na skutek zarzutów lub skarg z powodu czynności komornika (p. np. art. 675, 685).

Wstrzymanie się z wydaniem postanowienia o udzieleniu przybicia w razie zachodzących okoliczności z art. 714, § 2 nie jest obowiązkowe, lecz zależy od uznania sądu w każdym konkretnym przypadku. Przy ocenie kwestji, czy przybicia należy natychmiast udzielić, czy też wstrzymać się z niem, rozważy sąd przede wszystkim, czy korzystne załatwienie skargi, zarzutu lub zażalenia mogłoby spowodować odmowę przybicia, a nadto weźmie też pod uwagę przypuszczalną zasadność skargi, zarzutu lub zażalenia.

Wstrzymanie się z wydaniem postanowienia w przedmiocie przybicia nastąpić może tylko wtedy,

¹⁾ Mylnie zatem utrzymuje Richter (216), jakoby postanowienie o przybiciu należało doręczyć mimo jego ogłoszenia.

gdy sąd jest zdania, że gdyby nie zachodziły okoliczności z art. 714, § 2, to przybicia należałoby udzielić. Gdzie natomiast zdaniem sądu zachodzą przyczyny odmówienia przybicia bez względu na te okoliczności, tam nie można wstrzymywać wydania odnośnego postanowienia¹⁾. Wynika to z jednej strony z wyraźnego brzmienia przepisu art. 714, § 2, który mówi tylko o wstrzymaniu się z wydaniem postanowienia „o udzieleniu przybicia“, z drugiej zaś strony stąd, że zbyt długim byłoby czekanie na rozstrzygnięcie wiszących skarg, zarzutów i zażaleń tam, gdzie niezależnie od ich rozstrzygnięcia przybicia powinno się odmówić.

Jeżeli sędzia postanowił wstrzymać się z wydaniem postanowienia o udzieleniu przybicia, to postanowienie o wstrzymaniu powinien ogłosić na terminie licytacyjnym. Na postanowienie to niema zażalenia (art. 513, § 1).

Jeżeli wydanie postanowienia o przybiciu wstrzymano po myśli art. 714, § 2, to po prawomocnem rozstrzygnięciu odnośnych skarg, zarzutów i zażaleń sąd nie wyznacza już posiedzenia do ogłoszenia tego postanowienia, lecz wydaje je na posiedzeniu niejawnem i doręcza na piśmie osobom w art. 723 wymienionym. W tym wypadku własność nieruchomości przechodzi na nabywcę nie z dniem ogłoszenia, lecz z dniem doręczenia mu postanowienia o udzieleniu przybicia, a również termin do wniesienia zażalenia na postanowienie w przedmiocie przybicia liczy się uprawnionym do tego osobom (p. art. 724) od dnia doręczenia mu postanowienia.

¹⁾ Mylnie więc rozciąga Allerhand (II, 399) przepis art. 714, § 2, także na przypadki, w których przybicia powinny się odmówić, utrzymując, że sąd ocenia według swobodnego uznania, czy ma natychmiast nastąpić udzielenie, względnie odmowa przybicia, czy też należy wstrzymać wydanie postanowienia co do tego.

Zarówno w przypadku, gdy ogłoszenie postanowienia o przybicu odroczone, jak i w przypadku, gdy wstrzymano wydanie postanowienia o udzieleniu przybicia, powinien postanowienie o przybicu wydać w zasadzie sędzia, który nadzorował przeprowadzenie licytacji. Nic jednak nie stoi na przeszkodzie wydaniu tego postanowienia także przez innego sędziego. Nie sprzeciwia się temu w szczególności przepis art. 346 k. p. c., w myśl którego wyrok może być wydany tylko przez sędziów, przed którymi odbyła się rozprawa, poprzedzająca bezpośrednio jego wydanie, bo postanowienie o przybicu nie zapada na podstawie rozprawy, a w przypadkach odroczenia jego ogłoszenia i wstrzymania jego wydania rozważone być mają specjalnie dowody (względnie inne zaszczości), które miały miejsce nawet poza terminem licytacyjnym.

Jeżeli przybicia udzielono mimo wiszących skarg, zarzutów i zażaleń, to nie traci ono swej ważności mimo późniejszego uwzględnienia odnośnej skargi, zarzutu, czy zażalenia. Nie pozbawia go ważności nawet orzeczenie umarzające egzekucję lub zwalniające nieruchomość od egzekucji (argum. z art. 679, l. 6) i jedynie w drodze zażalenia z art. 724 może być przybicie uchylone.

Ustanowienie zarządcy nieruchomości na wniosek licytanta po myśli art. 714, § 3 zależy od tych samych warunków, co odjęcie dłużnikowi zarządu po myśli art. 663, § 2, a mianowicie od wykazania usprawiedliwionej po temu przyczyny (p. objaśn. do art. 663). Że sam gołosłowny wniosek do tego nie wystarczy, to wynika zresztą z użycia w § 3 art. 714 wyrażenia, że sąd „może“ ustanowić zarządcę, a zatem sprawa ta pozostawiona jest uznaniu sądu, które zawsze opierać się winno na pewnych konkretnych podstawach.

Ustanowienie zarządcy nieruchomości po myśli art. 714, § 3 nastąpić może tak w przypadku, gdy odroczone ogłoszenie postanowienia w przedmiocie przybicia (art. 714, § 1), jak i wtedy, gdy wstrzymano się z wydaniem postanowienia o udzieleniu przybicia (art. 714, § 2).

Rzecz jasna, że osobom w art. 663, § 2 wymienionym wolno i po ukończeniu przetargu żądać odjęcia dłużnikowi i zarządu nieruchomości na tych samych warunkach, co i przedtem. Przepis art. 714, § 3 tego ich prawa nie ogranicza, ale rozciąga je właśnie na licytanta, który zaofiarował najwyższą cenę.

Co do ustanowienia zarządcy po przybicu p. art. 718.

Co do sposobu sprawowania zarządu p. art. 663 i objaśn. do niego.

Art. 715 (208).

Treść postanowienia o przybicu.

W postanowieniu o przybicu należy wymienić imię i nazwisko nabywcy, nieruchomość, datę przetargu, cenę nabycia oraz w miarę potrzeby warunki licytacyjne, odmienne od warunków ustawowych.

Przepis art. 715 odnosi się zarówno do przypadków, gdy przybicia udzielono, jak i do przypadków, gdy go odmówiono. Wymienione w tym przepisie dane winno zawsze zawierać postanowienie w przedmiocie przybicia, z tem oczywiście zastrzeżeniem, że w razie odmowy przybicia wymienia się zamiast nabywcy licytanta, który zaofiarował najwyższą cenę, a zamiast ceny nabycia najwyższą ofertę.

Przepisaną w art. 715 treść powinno zawierać postanowienie w przedmiocie przybicia bez względu na to, czy je wydano i doręczono na piśmie (art. 723),

czy tylko ustnie ogłoszono (p. art. 714, § 1 i objaśn. do niego).

Nieruchomość określić należy w postanowieniu o przybicu stosownie do art. 679, l. 1.

Warunki licytacyjne podawać ma postanowienie o przybicu tylko o tyle, o ile one odbiegają od ustawowych i o ile zachodzi potrzeba ich wymienienia. Potrzeba taka zajdzie w regule tylko w razie przedłużenia terminów zapłaty ceny nabycia (art. 697, § 1, l. 2).

Z postanowieniem w przedmiocie przybicia można połączyć postanowienie w przedmiocie odjęcia dłużnikowi zarządu i ustanowienia zarządcy (art. 663, 714, 718). Ponieważ jednak to ostatnie, jako zapadające bez rozprawy, musi być w myśl art. 376, § 2 k. p. c. doręczone, przeto połączenie możliwem będzie tylko tam, gdzie także postanowienie w przedmiocie przybicia ma być doręczone (art. 723).

Co do kwestji, w jakich aktach ma być umieszczone postanowienie o przybicu, p. §§ 30, 95 reg. cyw. (w dod. I).

Art. 716 (209).

§ 1. Sąd odmówi przybicia z powodu pogwałcenia przepisów postępowania w toku licytacji, jeżeli uchybienie mogło mieć istotny wpływ na wynik przetargu.

§ 2. Sąd odmówi również przybicia, jeżeli postępowanie podlegało umorzeniu lub zawieszeniu, albo jeżeli wierzyciel, dłużnik lub uczestnik nie otrzymał zawiadomienia o licytacji, chyba że z tego powodu nie zaszło naruszenie jego praw, albo, będąc obecny na licytacji, zarzutu nie zgłosił, lub wreszcie zarzutu tego zrzekł się w piśmie do sądu skierowanem.

Odmówienie
przybicia.

Przepis art. 716, § 1 odnosi się do wszelkich uchybień przepisom o postępowaniu, zaszłych w toku licytacji. Odmówienie przybicia co do nieruchomości może więc być oparte na szerszej podstawie, niż odmówienie przybicia co do ruchomości, które według art. 611 opierać się może tylko na naruszeniu przepisów o publicznym charakterze licytacji, o najniższej cenie nabycia i o wyłączeniu od udziału w przetargu. Mylnem zaś byłoby zapatrywanie, że przepis art. 611, § 1 należy uwzględnić przy interpretacji art. 716, § 1¹⁾, bo nie po to inaczej określa ustawa przyczyny odmówienia przybicia co do nieruchomości, a inaczej co do ruchomości, aby w praktyce starano się identyfikować jedne i drugie, a rozszerzenie podstaw odmowy przybicia co do nieruchomości nie powinno nasuwać żadnych zastrzeżeń, gdy się zważy, że chodzi tu o egzekucję o większej doniosłości i o znaczniejszy majątek.

Pogwałcenie przepisów postępowania uzasadnia w myśl art. 716, § 1 odmówienie przybicia pod dwoma warunkami, a mianowicie, że zaszło w toku licytacji oraz że mogło mieć istotny wpływ na wynik przetargu. Pierwszy warunek zajdzie wtedy, gdy pogwałcenie przepisów postępowania nastąpiło w czasie między wywołaniem licytacji albo też porą, na którą licytację wyznaczono, a ogłoszeniem postanowienia o przybicciu, względnie postanowienia o odroczeniu ogłoszenia lub o wstrzymaniu się z wydaniem postanowienia o przybicciu²⁾. Tak np. uzasadni odmowę

¹⁾ Tak twierdzi Allerhand (II, 401).

²⁾ Sprzeczne z wyraźnem brzmieniem ustawy jest — osobnionie zresztą — zapatrywanie Gołąba (II, 417), jakoby odmowę przybicia po myśli art. 716, § 1 uzasadniały także wadliwości postępowania, poprzedzającego termin licytacyjny, jak np. naruszenie przepisów co do opisu i oszacowania, co do obwieszczeń o licytacji i t. p. Wszak bowiem w art. 716, § 1 mowa jest o pogwałceniu przepisów postępowania „w toku

przybicia samo wywołanie i przeprowadzenie licytacji przed wyznaczonym do tego terminem, a więc naruszenie przepisów, zaszło przed chwilą, na którą wyznaczono licytację. Z drugiej strony uzasadnić może odmowę wywołanie licytacji w dłuższy czas po wyznaczonej na to godzinie (choćby przy samym wywołaniu i przeprowadzeniu licytacji żadnych innych uchybień się nie dopuszczono), a więc naruszenie przepisów, zaszło przed wywołaniem licytacji.

Sąd odmówi z urzędu udzielenia przybicia z powodu pogwałcenia przepisów postępowania, zaszłego w toku licytacji, nie zaś z powodu wadliwości, które zaszły przed licytacją.

Pogwałceniem prawa, zaszłem w czasie licytacji będzie np. odbycie licytacji przed wyznaczoną godziną, bezprawne usunięcie od licytacji osób, co do których niema w ustawie zakazu, zabraniającego im brania udziału w licytacji i t. p.

Czy zachodzi pogwałcenie przepisów postępowania, mające istotne znaczenie dla wyniku przetargu, to ocenia sąd na podstawie okoliczności konkretnego przypadku. W każdym razie za uzasadniające odmowę przybicia uznać można jedynie takie pogwałcenie przepisów, które na wynik przetargu mogło wywrzeć wpływ niekorzystny. Nie będzie więc przyczyną odmowy przybicia np. oznaczenie ceny wywołania powyżej sumy w art. 689 określonej, jeżeli mimo to były ważne oferty ponad cenę wywołania. Tego

licytacji“, a licytacja rozpoczyna się w myśl art. 699 od wywołania jej w wyznaczonym terminie licytacyjnym i nie obejmuje ani opisu i oszacowania, ani też obwieszczeń, które mają dopiero przygotować licytację. Zresztą gdyby przepisowi art. 716, § 1 nadać znaczenie tak szerokie, jak mu je nadaje cyt. autor, to niewiadomo poco przepis art. 716, § 2 wymieniałby jako osobną przyczynę odmowy przybicia brak doręczenia zawiadomienia o licytacji, skoro według wykładni Gołąba w przepisie art. 716, § 1 wszystko (a zatem i ten brak) się zmieści.

rodzaju naruszenie przepisu mogło się bowiem przy-
czynić tylko do osiągnięcia wyższej ceny za nieru-
chomość, a to leży zarówno w interesie stron, jak
i uczestników. Licytanci nie mogą się zaś żalić na
nie, skoro dobrowolnie ofiarowali cenę, przewyższa-
jącą nieprawidłowo oznaczoną cenę wywołania.

Niezłożenie rękojmi przez osobę od tego niewol-
nioną nie będzie przyczyną odmowy przybicia, jeśli
rękojmi nie złożył licytant, który nie wchodzi w ra-
chubę przy udzieleniu przybicia, albo jeżeli jej nie
złożył wprawdzie licytant, ofiarujący najwyższą
cenę, ale licytant ten jeszcze przed upływem terminu
z art. 690 zapłacił całą cenę nabycia.

Oznaczenie ceny wywołania poniżej przepisanej
ustawą najniższej sumy stanowić może przyczynę
odmowy przybicia tylko wtedy, gdyby wniesione
ważnie oferty licytantów nie dosięgły prawidłowo
oznaczonej ceny wywołania. Nie można bowiem przy-
jąć, iżby podanie wyższej ceny wywołania skłoniło
licytantów do ofiarowania za nieruchomość więcej,
niż ofiarowali przy niższej cenie wywołania¹⁾.

Z powodu niedopuszczenia do przetargu osoby od
niego niewykluczonej należy zawsze odmówić przy-
bicia, bo nie można wiedzieć, czy właśnie ta osoba
nie byłaby ofiarowała ceny najwyższej.

Nieprzestrzeganie przy licytacji kolejności, wska-
zanej przez dłużnika według art. 701 mogłoby uza-
sadnić odmówienie przybicia tylko w tym wypadku,
gdyby w razie zachowania wskazanej kolejności nie
doszło do sprzedaży nieruchomości (względnie części
nieruchomości), o której przybicie chodzi.

Kontynuowanie licytacji co do dalszych nierucho-

¹⁾ Tak np. jeżeli cenę wywołania oznaczono na 500 za-
miast na 600, a w toku licytowania osiągnięto cenę 800, to nie
można przypuszczać, iżby przy oznaczeniu ceny wywołania na
600 dał ktoś za nieruchomość więcej niż 800.

mości mimo osiągnięcia ceny, wystarczającej na zaspokojenie wierzyciela egzekwującego i kosztów postępowania (art. 706) uzasadni odmowę przybicia tylko co do tych dalszych nieruchomości.

Kontynuowanie licytacji mimo uiszczenia należności wierzyciela (art. 708) uzasadnia bezwarunkowo odmowę przybicia.

Z powodu uwzględnienia nieprawidłowego postąpienia odmówić można przybicia jedynie wtedy, gdy nie było dalszych prawidłowych postąpień.

Zamknięcie przetargu już po drugim obwieszczeniu ostatnio zaofiarowanej ceny stanowić będzie zawsze przyczynę odmowy przybicia, bo nigdy nie można wiedzieć, czy nie byłby jeszcze ktoś ofiarował ceny wyższej, gdyby przetargu zawczasu nie zamknięto. Wykluczyć możnaby to z pewnem prawdopodobieństwem tylko w przypadku, gdy do licytacji stawił się jeden licytant.

Sąd, do którego należy udzielenie przybicia nabywcy, ma prawo i obowiązek badać prawidłowość licytacji, choćby nawet interesowani nie wnieśli zarzutów z powodu poszczególnych czynności, związanych z licytacją.

Z przyczyn, wymienionych w art. 716, § 2, można odmówić przybicia bez względu na to, czy one zaszły w toku licytacji, czy poza nią.

Jeżeli umorzenie lub zawieszenie postępowania egzekucyjnego nastąpiło z mocy samego prawa lub zostało orzeczone prawomocnie, to przybicia należy bezwzględnie odmówić. Przepis art. 716, § 2 nie wymaga jednak do odmówienia przybicia, aby umorzenie lub zawieszenie nastąpiło z mocy samego prawa lub zostało już orzeczone. Ogólne jego brzmienie („jeżeli postępowanie podlegało umorzeniu lub zawieszeniu“) wskazuje na to, że należy odmówić przybicia, jeżeli tylko zachodzą warunki umorzenia lub za-

wieszenia postępowania, a to chociażby orzeczenia w tym przedmiocie jeszcze nie wydano. Warunki umorzenia lub zawieszenia należy jednak przyjąć tylko wtedy, gdy zachodzą przyczyny, z powodu których ustawa każe z urzędu postępowanie umorzyć lub zawiesić, albo gdy zachodzą przyczyny, z powodu których umorzenie lub zawieszenie ma wprawdzie nastąpić tylko na wniosek osoby interesowanej, ale osoba ta wniosek swój w tym kierunku już zgłosiła¹⁾. Jeżeli natomiast zachodzą wprawdzie okoliczności, pozwalające żądać umorzenia lub zawieszenia postępowania, ale osoba uprawniona z odnośnym wnioskiem nie wystąpiła, to przybicia należy mimo to udzielić. Zaznaczyć jeszcze należy, że jeżeli orzeczenie o umorzeniu lub zawieszeniu postępowania należy do drogi procesowej (art. 566—568), to sąd egzekucyjny nie może odmówić przybicia, choćby jego zdaniem żądanie umorzenia lub zawieszenia było uzasadnione, lecz musi czekać na orzeczenie sądu procesowego (p. art. 714, § 2).

Tylko brak indywidualnego doręczenia zawiadomienia o licytacji stronom lub uczestnikom (art. 680) stanowi przyczynę odmowy przybicia. Nie stanowi jej natomiast brak publicznego ogłoszenia obwieszczenia o licytacji (art. 681). Brak doręczenia zawiadomienia uzasadnia nadto odmowę przybicia tylko

¹⁾ Gołąb (II, 419) odnosi wyrażenie ustawy „jeżeli postępowanie podlegało umorzeniu lub zawieszeniu“ tylko do przypadków, w których umorzenie lub zawieszenie postępowania powinno nastąpić z mocy samego prawa. Na jakiej podstawie jednak wprowadza takie ograniczenie zastosowania przepisu art. 716, § 2 i co robi z przypadkami, w których umorzenie lub zawieszenie nie nastąpiło wprawdzie z mocy samego prawa, ale zostało już lub powinno być orzeczone, tego niestety nie tłumaczy. A szkoda, bo sędzia będzie miał napewno i słuszną wątpliwość, czy udzielić przybicia pomimo, że tymczasem orzeczono np. umorzenie postępowania lub że sam powinien je orzec.

wtedy, gdy odnośna strona lub uczestnik nie był obecny na licytacji, albo będąc obecnym, zgłosił zarzut z powodu niedoręczenia i gdy ponadto z powodu niedoręczenia zawiadomienia zaszło naruszenie jego praw.

Nie można odmówić przybicia z powodu niedoręczenia stronie lub uczestnikowi zawiadomienia o licytacji, jeżeli osoba, której nie doręczono, zrzekła się zarzutu z tego powodu w piśmie, skierowanem do sądu. Zrzeczenie się takie sanuje brak doręczenia tak wtedy, gdy odnośna osoba nie była obecną na licytacji, jak i wtedy, gdy będąc obecną, zgłosiła zarzut z powodu niedoręczenia.

Dla skuteczności zrzeczenia się zarzutu z powodu niedoręczenia zawiadomienia o licytacji jest bez znaczenia okoliczność, kiedy to zrzeczenie się nastąpiło, byleby tylko nastąpiło przed wydaniem postanowienia o przybicciu. Iść należy jeszcze dalej i przyjąć, że jeżeli zrzeczenie się zarzutu nastąpiło nawet po udzieleniu przybicia, to i wtedy będzie ono skutecznem o tyle, że zrzekający się nie będzie mógł oprzeć zażalenia na postanowienie o udzieleniu przybicia na tem, że mu nie doręczono zawiadomienia o licytacji.

Wszystkie w art. 716 wymienione przyczyny odmowy przybicia winien sąd uwzględnić z urzędu, a więc choćby nikt z interesowanych zachodzącej w danym wypadku przyczyny odmowy nie podniósł i odmówienia przybicia nie żądał. Jedyne co do braku doręczenia zawiadomienia o licytacji zachodzi wyjątek o tyle, że jeżeli osoba, której zawiadomienia nie doręczono, była mimo to obecną na licytacji, to brak doręczenia uwzględnia się jako przeszkodę udzielenia przybicia tylko na skutek zarzutu odnośnej osoby.

Okoliczność, że wymienione w art. 716 przyczyny odmowy przybicia należy uwzględnić z urzędu, nie

wyklucza oczywiście składania wniosków o ich uwzględnienie przez osoby interesowane.

Art. 717 (210).

Wyznaczenie
nowej
licytacji.

Jeżeli sąd odmówił przybicia, komornik na wniosek wierzyciela wyznaczy nowy termin licytacji; licytacja ta odbędzie się pod takimi samymi warunkami, jak licytacja, która nie doszła do skutku.

Rozpatrując kwestję udzielenia przybicia, sąd bierze pod uwagę jedynie ważnie wniesioną ofertę tego licytanta, który zaofiarował najwyższą cenę. Inni licytanci, względnie ich oferty nie wchodzi przytem wogóle w rachubę, co zresztą jest konsekwencją przepisu art. 705, według którego ci inni licytanci zwolnieni zostali ze swych ofert przez przyjęcie oferty najlepszego licytanta. Wobec takiego unormowania kwestji cała licytacja na wypadek odmówienia przybicia najlepszemu licytantowi traci swą ważność, względnie staje się bezskuteczną i dlatego właśnie, jeżeli po odmówieniu przybicia egzekucja ma być dalej prowadzoną, to zachodzi konieczność wyznaczenia nowego terminu licytacji. Postępowanie wraca wówczas do stadjum obwieszczenia o licytacji, bo przy rozpisaniu nowego terminu licytacyjnego wchodzi w zastosowanie wszystkie te przepisy, które zachować należy przy wyznaczeniu pierwszej licytacji (p. art. 676, 677, 679—685).

Jeżeli po odmówieniu przybicia egzekucja ma być dalej prowadzona, to wyznaczenie nowego terminu licytacji po myśli art. 717 nastąpić musi także i w tym wypadku, gdyby przybicia odmówiono zaraz na terminie licytacji i gdyby natychmiastowe usunięcie wadliwości, z powodu których przybicia odmówiono,

było możliwem. Kontynuowanie tej samej licytacji po odmówieniu przybicia jest więc wykluczone.

Mimo braku wyraźnego w tym kierunku przepisu ustawy przyjąć należy, że wyznaczenie nowego terminu licytacji po myśli art. 717 nastąpić winno dopiero po prawomocności postanowienia, odmawiającego przybicia, bo na wypadek zmiany tego postanowienia w wyższej instancji nowa licytacja okaże się niepotrzebną.

W razie odmówienia przybicia nowa licytacja wyznaczona być może tylko na wniosek wierzyciela egzekwującego. Wyznaczenie jej na wniosek innych osób lub z urzędu jest niemożliwe. Jeżeli wierzyciel egzekwujący przez trzy lata od prawomocności odmówienia przybicia nie stawia wniosku o nową licytację, to postępowanie umarza się po myśli art. 562, § 1.

Wyznaczenie nowego terminu licytacji po myśli art. 717 nie nastąpi, gdy przybicia odmówiono wierzycielowi, który po bezskutecznej drugiej licytacji złożył wniosek o objęcie nieruchomości (art. 710). W tym wypadku bowiem wchodzi w zastosowanie art. 711, § 1, według którego postępowanie ulegnie umorzeniu (p. objaśn. do art. 711).

Wyznaczona po myśli art. 717 nowa licytacja odbędzie się na tych samych warunkach, co licytacja, która wskutek odmowy przybicia stała się bezskuteczną. Jeżeli więc ta ostatnia licytacja była drugą w rozumieniu art. 709, to i nowa licytacja będzie drugą licytacją¹⁾.

Także przy rozpisaniu nowej licytacji po myśli

¹⁾ Nie zawsze więc cena wywołania na nowej licytacji wynosić będzie trzy czwarte części sumy oszacowania, jak to twierdzi Allerhand (II, 405). Wysokość jej zależeć bowiem będzie od tego, czy licytacja wskutek odmowy przybicia bezskuteczna była pierwszą, czy też drugą licytacją.

art. 717 zachowany być musi termin jednego miesiąca między publicznem obwieszczeniem o licytacji, a jej terminem (art. 681). Nie wchodzi natomiast w rachubę przepis art. 678, według którego od ukończenia opisu i oszacowania do terminu licytacji upłynąć muszą dwa miesiące, bo przyjęć należy, że upłynęły one jeszcze przed bezskuteczną wskutek odmowy przybicia licytacją. Gdyby się atoli okazało co innego, to i ten termin uwzględnić należy przy wyznaczeniu nowej licytacji.

Przepis art. 717 ma na myśli oczywiście tylko przypadki, gdy mimo odmówienia przybicia egzekucja może być dalej prowadzona. Jeżeli bowiem dalsze prowadzenie egzekucji po odmówieniu przybicia jest niedopuszczalne (bo np. postępowanie podlegało umorzeniu lub zawieszeniu — art. 716, § 2), to z natury rzeczy nie może być mowy o wyznaczeniu nowego terminu licytacji.

Art. 718 (211).

Ustanowienie
zarządu po
przybiciu.

§ 1. Na wniosek wierzyciela, dłużnika, uczestnika lub nabywcy sąd po przybiciu odejmie zarząd dłużnikowi i ustanowi zarządcę nieruchomości.

§ 2. Nabywcę, który oprócz rękojmi złożył w gotowiźnie nie mniej niż dwie dziesiąte części ceny nabycia, sąd na jego żądanie ustanowi zarządcą. Zarządcą można ustanowić również nabywcę, któremu do tej wysokości służy prawo zaliczenia swej wierzytelności na poczet ceny nabycia.

§ 3. Jeżeli skutki przybicia wygasły, a postępowanie egzekucyjne nie zostało umorzone, zarząd będzie utrzymany; w tym przypadku sąd wyda postanowienie co do osoby zarządcy.

Instytucja zarządu nieruchomości w czasie postępowania egzekucyjnego służy z jednej strony do zabezpieczenia interesów nabywcy aż do czasu oddania mu nieruchomości (art. 728), z drugiej zaś strony do zabezpieczenia interesów osób, mających prawo do zaspokojenia z ceny licytacyjnej. Zadaniem jej jest odebranie dłużnikowi możliwości przedsięwzięcia względem nieruchomości takich czynności, któreby mogły zmniejszyć jej wartość.

Ustanowienie zarządu nieruchomości po przybiciu nastąpić może na wniosek wierzyciela egzekwującego, a jeśli ich jest więcej, na wniosek każdego z nich, dalej na wniosek dłużnika i każdego uczestnika t. j. osoby, mającej prawo do zaspokojenia z ceny licytacyjnej (art. 665) i wreszcie na wniosek nabywcy. Co do kwestji, kto może żądać ustanowienia zarządu przed przybiciem, p. art. 663 i art. 714, § 3.

Jeżeli jedna z osób w art. 718 wymienionych zgłosi wniosek o ustanowienie zarządu po przybiciu, to sąd musi ten zarząd ustanowić. Ustanowienie go w tem stadjum postępowania nie zależy bowiem od uznania sądu, jak to miało miejsce odnośnie do ustanowienia zarządu przed przybiciem (p. objaśn. do art. 663 i 714).

Ustanowienia zarządu domagać się można tylko do chwili oddania nieruchomości nabywcy (art. 728), względnie jeśli do oddania nie dojdzie, do czasu umorzenia postępowania egzekucyjnego.

Właściwym do ustanowienia zarządu jest sąd grodzki, którego komornik prowadzi egzekucję z nieruchomości.

A contrario z art. 718, § 1 wynika, że sąd nie może ustanowić zarządu nieruchomości z urzędu, ani też na wniosek komornika i to choćby zachodziły przy czyny po temu.

Jeżeli nabywca oprócz rękojmi złożył w gotówce dwie dziesiąte części ceny nabycia i żąda, aby jemu zarząd powierzono, to sąd nie może żądaniu temu odmówić i to bez względu na to, czy zarząd był już dawniej ustanowiony, czy dopiero ma być wprowadzony.

W razie zwolnienia nabywcy od składania rękojmi ma on prawo żądać ustanowienia go zarządcą z chwilą złożenia samych dwóch dziesiątych części ceny nabycia.

Jeżeli nabywca nie złożył w gotówce dwóch dziesiątych części ceny nabycia, lecz zaliczył na cenę nabycia swoją wierzytelność co najmniej w tej wysokości, to od uznania sądu zależy, czy nabywcy takiemu oddać zarząd lub nie.

Co do obowiązku złożenia przez nabywcę rachunku z zarządu p. art. 719 i objaśn. do niego.

Jeżeli zarząd powierzono stosownie do art. 718, § 2 nabywcy, to nie należy mu się z tego tytułu wynagrodzenie, bo od czasu udzielenia przybicia sprawuje on zarząd na swój rachunek i niebezpieczeństwo (art. 720). Gdyby jednak przybicie uchylono w wyższej instancji i nabywca musiał stosownie do art. 719 złożyć rachunek z zarządu, to ma on prawo narówni z każdym zarządcą do wynagrodzenia za sprawowanie zarządu.

Z chwilą prawomocnego umorzenia postępowania egzekucyjnego kończy się zarząd nieruchomości, ustanowiony po myśli art. 718, jako bezprzedmiotowy. To samo ma miejsce w razie oddania nieruchomości nabywcy stosownie do art. 728.

W razie wygaśnięcia skutków przybicia bez równoczesnego umorzenia postępowania zarząd będzie nadal utrzymany, chyba że wszyscy interesowani godzą się na jego uchYLENIE. Nie można natomiast zarządu, ustanowionego po myśli art. 718, uchylić

na żądanie osoby, na której wniosek go ustanowiono, bo zarząd ten wykonuje się w interesie stron i wszystkich uczestników, wobec czego uchylenie go możliwym jest tylko w razie zgody na to wszystkich interesowanych.

Przepis art. 718, § 3 ma zastosowanie bez względu na to, z jakich przyczyn skutki przybicia wygasły, a w szczególności czy z powodu nieuiszczenia przez nabywcę w terminie ceny nabycia (art. 692), czy z powodu odmówienia przybicia przez sąd wyższej instancji (art. 724), czy wskutek zrzeczenia się kupna przez nabywcę (art. 694), czy wreszcie wskutek udzielenia przybicia nadlicytantowi (art. 726).

W postanowieniu, wydać się mającem co do osoby zarządcy po myśli art. 718, § 3, można bądź ustanowić innego zarządcę, bądź też pozostawić nadal zarząd przy osobie niedoszłego nabywcy. Z brzmienia przepisu wynika, że i w tym drugim wypadku nie może się obejść bez wydania osobnego postanowienia co do tego, kto zarząd ma nadal sprawować.

Przy rozstrzyganiu kwestji, czy nabywca ma być zwolniony z zarządu w przypadku z art. 718, § 3, sąd weźmie pod uwagę przede wszystkim sposób, w jaki nabywca wywiązał się z obowiązków zarządcy.

Jeżeli po wygaśnięciu skutków przybicia zarządzono ponowną licytację, na której przybicia udzielono komu innemu, to nowy nabywca ma stosownie do art. 718, § 2 prawo żądać, aby jemu zarząd powierzono.

W kwestji rozdziału dochodów z nieruchomości za czas zarządu p. art. 663, § 3 i objaśn. do niego.

W razie wygaśnięcia skutków przybicia i zarządzenia ponownej licytacji decyduje o podziale dochodów z czasu zarządu stosownie do art. 663, § 3 chwila definitywnego udzielenia przybicia.

Co do sposobu pokrycia kosztów zarządu p. art. 800, § 1, l. 1.

Art. 719 (212).

Rachunek
nabywcy
z zarządu.

Nabywca, który nie uzyska przysądzenia nieruchomości, obowiązany jest złożyć rachunek z zarządu. Sąd po sprawdzeniu rachunku orzeka co do zwrotu złożonej przez nabywcę sumy. Przypadająca od nabywcy z tytułu zarządu należność będzie pokryta z pierwszeństwem przed innymi jego zobowiązaniami z kwot pieniężnych, złożonych na poczet ceny poza ręką.

Jeżeli zarząd nieruchomości powierzono nabywcy, który następnie uzyskał przysądzenie własności, to za czas od dnia przybicia (art. 720) nie składa on rachunków z zarządu, bo od tego dnia należą do niego wszelkie pożytki z nieruchomości. Każdy inny zarządca obowiązany jest złożyć rachunek z zarządu. Również osoba, która sprawowała zarząd jeszcze przed przybicciem, a następnie sama uzyskała przybicie i przysądzenie własności, obowiązana jest złożyć rachunek z zarządu za czas do dnia przybicia.

Do składania rachunku z zarządu stosuje się w myśl art. 663, § 2 przepis art. 779.

Co do przysądzenia własności nieruchomości p. art. 728 i objaśn. do niego.

Mimo kategorycznego przepisu art. 719 należy przyjąć, że nabywca wolny jest od składania rachunku z zarządu nawet w przypadku w tym przepisie przewidzianym, jeżeli złożenia rachunku zrzekną się wszyscy interesowani t. j. strony i osoby, mające prawo do zaspokojenia z ceny licytacyjnej, a ewentualnie także i nabywca, któremu przy ponownej licytacji udzielono przybicia. Złożenie rachunku następuje bowiem w interesie tych osób, a sąd nie może

ić dalej w strzeżeniu ich interesu, niż one same tego żądają.

Przepis, zawarty w zdaniu ostatniem art. 719, wprowadza specjalny przywilej co do pierwszeństwa pokrycia dla zwrotów, przypadających od nabywcy z tytułu sprawowania przezeń zarządu. Przywilej ten służy jednak wymienionym zwrotom tylko w odniesieniu do kwot, złożonych przez nabywcę na poczet ceny poza rękojmią, a zatem nie można go pod żadnym warunkiem rozciągać na inne kwoty, w szczególności na kwoty, złożone z tytułu rękojmi¹⁾.

Złożone przez nabywcę na poczet ceny nabycia kwoty odpowiadają po myśli art. 719 tylko za te zwroty, do których nabywca będzie obowiązany z tytułu zarządu za czas od udzielenia aż do wygaśnięcia skutków przybicia. O ile bowiem nabywca sprawował zarząd także przed licytacją albo po uchyleniu przybicia, to sprawował go już nie jako nabywca, ale na tych samych warunkach, jak każda osoba trzecia, a zatem nie można z tytułu zarządu w tym czasie sprawowanego obciążać go bardziej, niż każdego innego zarządcę.

Jeżeli po wygaśnięciu skutków przybicia pozostawiono nabywcy nadal zarząd nieruchomości, to złożoną przez niego na poczet ceny nabycia sumę należy mu mimo to zwrócić, jeżeli tylko wyrachował się z zarządu za czas między udzieleniem a wygaśnięciem skutków przybicia.

Art. 720 (213).

§ 1. Własność sprzedanej nieruchomości przechodzi na nabywcę od dnia ogłoszenia bądź dorę-

Przejsście
własności.

¹⁾ Sprzecznie więc i z wyraźnem brzmieniem postanowienia zdania ostatniego art. 719 i z charakterem tego postanowienia, jako przepisu szczególnego, każe je Allerhand (II, 408) stosować także do kwot, złożonych z tytułu rękojmi.

czenia postanowienia o udzieleniu przybicia. Od tego również dnia należą do niego pożytki, osiągnięte z nieruchomości.

§ 2. Powtarzające się świadczenia publiczno-prawne, przypadające od dnia przybicia, ponosi nabywca. Świadczenia nie powtarzające się nabywca ponosi tylko wtedy, gdy ich płatność przypada w dniu przybicia lub później.

W myśl wyraźnego przepisu zdania pierwszego § 1 art. 720 k. p. c. jest przybicie szczególnym sposobem przeniesienia własności zlicytowanej nieruchomości na nabywcę. Ten charakter przybicia wynika też i z innych przepisów k. p. c., jak w szczególności z postanowienia zdania drugiego § 1 art. 720, według którego od dnia przybicia należą do nabywcy pożytki nieruchomości, z postanowienia § 2 art. 720, w myśl którego od tego dnia ponosi też nabywca należne z nieruchomości świadczenia prawa publicznego i wreszcie z postanowień art. 721, według których nabywca wstępuje od dnia przybicia w miejsce dłużnika w zawarte przezeń umowy najmu i dzierżawy, odnoszące się do sprzedanej nieruchomości.

W myśl art. 720, § 1 uzyskuje nabywca własność sprzedanej nieruchomości już z chwilą ogłoszenia przybicia, względnie, jeśli przybicia udzielono na posiedzeniu niejawnem, z chwilą doręczenia nabywcy postanowienia o przybicciu, a nie dopiero z chwilą prawomocności tego postanowienia. Uzyskuje ją wprawdzie pod warunkiem, że następnie uzyska przyznanie własności stosownie do art. 728, ale przyznanie własności nie ma tu charakteru warunku zawieszającego, lecz raczej niedojście do przysądzenia własności ma znaczenie warunku rozwiązującego.

Nabywca uzyskuje przez przybicie własność nieruchomości pod warunkiem rozwiązującym, że przy-

bicie nie zostanie później uchylone ani w drodze instancji (art. 724), ani wskutek niewypełnienia przez nabywcę warunków licytacyjnych (art. 692), ani wreszcie przez nadlicytację (art. 726).

W myśl art. 720, § 1 przejście własności na nabywcę następuje z początkiem dnia, w którym postanowienie o przybiciu ogłoszono lub w którym postanowienie to nabywcy na piśmie doręczono.

Po udzieleniu przybicia co do idealnej części nieruchomości, stanowiącej własność więcej osób, pozew o rozdział i zniesienie współwłasności nieruchomości skierować należy nie przeciw osobie, wpisanej dotąd w księdze hipotecznej za współwłaściciela, lecz przeciw nabywcy, któremu udzielono przybicia.

Umowy ubezpieczeniowe, zarówno jak wszelkie inne umowy, dotyczące nieruchomości, przechodzą wraz z nieruchomością na nabywcę (art. 661, 670, l. 4), poprzedni zaś właściciel, który zawarł umowę o ubezpieczenie z terminem kilkoletnim, nie może żądać od nabywcy zwrotu premij ubezpieczeniowych, opłaconych za dalsze lata.

Własność sprzedanej nieruchomości przechodzi na nabywcę od dnia przybicia bez względu na to, kto dotąd był właścicielem, w szczególności czy był nim dłużnik, czy też osoba trzecia. Osoba trzecia, której prawo własności lub inne prawo na nieruchomości czyni egzekucję niedopuszczalną, musi najpóźniej przed rozpoczęciem przetargu wykazać, że wniosła pozew o zwolnienie nieruchomości od egzekucji i że na jego podstawie uzyskała zawieszenie postępowania. Inaczej w myśl art. 679, l. 6 prawo jej nie przeszkodzi uzyskaniu prawa własności przez nabywcę, któremu udzielono przybicia i po przybiciu nie może ona już dochodzić przeciw nabywcy swego prawa do nieruchomości.

Z uwagi na przepis art. 679, l. 6 nabywca uzyskuje przez przybicie własność nieruchomości bez względu na to, czy znajdował się co do niej w dobrej lub złej wierze.

Przez przybicie uzyskuje też nabywca razem z nieruchomością wszystkie jej przynależności i to bez względu na jego dobrą lub złą wiarę.

Mimo uzyskania przez przybicie prawa własności nieruchomości nabywca nie posiada przed przysądzeniem mu własności wszystkich uprawnień właściciela. Nie może on w szczególności na podstawie samego przybicia domagać się wpisu prawa własności na swoją rzecz, ani też dysponować hipotecznie nieruchomością i nie może żądać oddania sobie nieruchomości w posiadanie (art. 728, § 2).

Jakkolwiek nabywca przed przysądzeniem mu własności nie może dysponować nieruchomością jako taką ani hipotecznie, ani fizycznie, bo sam nie może być wpisany za właściciela, ani otrzymać posiadania nieruchomości, to jednak może przenieść nabyte przez przybicie prawa na inne osoby, a to wraz z roszczeniem o wpis i oddanie nieruchomości w razie wypełnienia warunków licytacyjnych (i oczywiście zaistnienia także innych warunków przysądzenia własności). Jeżeli takie przeniesienie praw z przybicia wynikających nastąpiło przed przysądzeniem własności nabywcy, to postanowienie o przysądzeniu wydane będzie na rzecz osoby, na którą te prawa przeniesiono (p. art. 728, § 1).

Ponieważ w myśl art. 720, § 1 własność sprzedanej nieruchomości przechodzi na nabywcę przez przybicie, przeto dzień przybicia jest tą chwilą, z którą na nabywcę spadają wszystkie prawa i obowiązki z własnością połączone. Do praw takich należy przede wszystkim prawo pobierania pożytków z nierucho-

mości, do obowiązków zaś opłacanie danin publicznych, należących się od nieruchomości.

Do nabywcy należą te pożytki z nieruchomości, które się z niej osiąga począwszy od dnia przybicia. Nabywca nie ma więc prawa do płodów, które przed dniem przybicia zostały odłączone i pozbyte, chociaż wartość tychże przy oszacowaniu uwzględniono i chociaż nabywca płodów o wdrożonej licytacji wiedział. Nabywca nie może też żądać, aby mu przekazano z ceny kupna tę część czynszów najmu, pobraną przed przybiciem, która przypada na czas po przybiciu.

Nabywcy nieruchomości należą się wszystkie od dnia przybicia zapadłe dochody, choć (np. czynsz najmu lub dzierżawy) przypadają w części za czas przed przybiciem.

Jakkolwiek pożytki nieruchomości należą do nabywcy już od dnia przybicia, to jednak poszukiwać może on ich dopiero od daty postanowienia sądowego o przysądzeniu mu własności nieruchomości.

Za dzień przybicia w rozumieniu art. 720, § 2 należy uważać dzień, w którym ogłoszono postanowienie o udzieleniu przybicia, a jeżeli przybicia udzielono na posiedzeniu niejawnem, dzień, w którym postanowienie o przybiciu doręczono nabywcy.

O obowiązku nabywcy do ponoszenia powtarzających się świadczeń prawa publicznego decyduje okoliczność, czy one się należą za czas po dniu przybicia; dzień zapadłości tych świadczeń jest bez znaczenia. O ile natomiast chodzi o świadczenie nie powtarzające się, to te ponosi nabywca tylko wtedy, gdy ich płatność przypada w dniu przybicia lub po tym dniu.

Podatki, przypadające od nieruchomości, należy bez względu na termin zapadłości, o ile przypadają za czas aż do dnia przybicia, uiścić z ceny licytacyjnej, dalszy zaś po dniu przybicia bieżący podatek ma zapłacić nabywca.

Art. 721 (214).

Dzierżawy
i najmy.

§ 1. Od dnia przybicia nabywca wstępuje w prawa i obowiązki dłużnika, wynikające ze stosunku dzierżawy lub najmu, jeżeli dzierżawca objął nieruchomość przed zajęciem, a biorący w najem — przed przybiciem.

§ 2. Nabywca jednak może wypowiedzieć: najem — przed początkiem pierwszego, po uprawnieniu się przysądzenia, kwartału kalendrzowego ze skutkiem na koniec tego kwartału, dzierżawę zaś — przed początkiem rozpoczynającego się po powyższej dacie roku dzierżawnego ze skutkiem na koniec tego roku.

§ 3. Wypowiedzenie, dokonane przez nabywcę, nie zwalnia dłużnika od odpowiedzialności za dotrzymanie terminu najmu lub dzierżawy.

Zmiana w stosunku dzierżawy, względnie najmu nieruchomości, polegająca na tem, że w warunkach z art. 721, § 1 w miejsce wypuszczającego w dzierżawę, względnie najem dłużnika wchodzi licytacyjny nabywca nieruchomości, następuje z dniem przybicia z mocy samej ustawy, bez jakiegokolwiek aktu ze strony czy to dłużnika, czy nabywcy, czy wreszcie osoby, która nieruchomość otrzymała w najem lub dzierżawę.

Dla zastosowania przepisu art. 721, § 1 miarodajną jest wyłącznie chwila oddania nieruchomości w użytkowanie dzierżawcy lub najemcy, nie zaś chwila zawarcia kontraktu dzierżawy lub najmu. Jeżeli zatem dłużnik zawarł wprawdzie kontrakt dzierżawy przed zajęciem nieruchomości, względnie kontrakt najmu przed przybiciem, ale nieruchomość nie została oddana w użytkowanie dzierżawcy przed zajęciem, względnie najemcy przed przybiciem, to zawarty przez

dłużnika kontrakt nie wiąże nabywcy i ma on prawo po przysądzeniu mu własności stosownie do art. 728 odebrać nieruchomość dzierżawcy, względnie najemcy, gdyby im ją w międzyczasie oddano. Czy i o ile w tych wypadkach dłużnik odpowiada osobie, z którą zawarł kontrakt dzierżawy lub najmu, to należy ocenić na podstawie przepisów prawa materialnego.

W kwestji, kiedy zajęcie należy uważać za dokonane, p. art. 657 i objaśn. do niego.

Kwestję, czy oddanie nieruchomości najemcy nastąpiło przed, czy po udzieleniu przybicia, ocenić należy według art. 720, § 1.

Jeżeli nabywca stosownie do art. 721, § 1 wstąpił w stosunek dzierżawy lub najmu, to od dnia przybicia on ma prawo do pobierania czynszu (p. jednak art. 722). Dochodzić tego czynszu może on jednak dopiero po przysądzeniu mu własności.

Przyznane w art. 721, § 2 nabywcy prawo wypowiedzenia stosunku dzierżawy, względnie najmu służy mu niezależnie od tego, czy umowę dzierżawy lub najmu zawarto na czas oznaczony, czy też na czas nieoznaczony i bez względu na zastrzeżony ewentualnie w umowie inny termin wypowiedzenia.

Przysądzenie własności staje się prawomocnem, gdy niema już od niego dalszego zażalenia (p. art. 724), albo gdy termin do wniesienia zażalenia minął bezowocnie.

Za rok dzierżawny w rozumieniu art. 721, § 2 uważać należy nie rok kalendarzowy, lecz odpowiadający rokowi okres czasu, przez który trwać ma jeden perjod dzierżawny stosownie do postanowień umowy lub zwyczaju miejscowego.

Przewidziane w art. 721, § 2 terminy wypowiedzenia odnoszą się tylko do przypadków, gdy nabywca stosownie do art. 721, § 1 wstąpił w umowę najmu lub dzierżawy. Gdzie natomiast warunki wstąpienia

nie zachodzą, tam odebranie nieruchomości może nastąpić bez zachowania jakichkolwiek terminów wypowiedzenia.

Prawo wypowiedzenia najmu lub dzierżawy na podstawie art. 721, § 2 służy tylko nabywcy. Nie przyznaje go zaś ustawa ani najemcy, ani dzierżawcy. Czy więc osoby te będą mogły w razie egzekucyjnej sprzedaży nieruchomości wypowiedzieć najem lub dzierżawę, to zależy będzie od postanowień umowy i prawa materialnego. Gdyby im prawo takie służyło, to również co do terminów wypowiedzenia osoby te stosować się muszą do postanowień umowy, względnie prawa cywilnego¹⁾.

Ustawa nie stanowi bynajmniej, że wypowiedzieć najem lub dzierżawę może nabywca dopiero po prawomocności przysądzenia mu własności, ale tylko koniec czasokresu, w którym według art. 721, § 2 wypowiedzenie nastąpić może, przesuwa na czas po prawomocności przysądzenia. Wnosić stąd należy, że intencją jej było nie dopuszczać do przedwczesnego rozwiązywania najmu i dzierżawy ze strony nabywcy, dopóki temuż własność nie zostanie prawomocnie przysądzoną. Intencji tej przepis art. 721, § 2 w jego obecnym brzmieniu i dosłownym rozumieniu czyni w zupełności zadość, bo skoro wypowiedzenie nabywcy w myśl tego przepisu skutecznem być może dopiero dla okresu najmu lub dzierżawy, następującego po prawomocnem przysądzeniu własności, przeto w razie niedojścia do przysądzenia nie może ono wogóle wywrzeć wpływu na stosunek, łączący dłużnika z najemcą lub dzierżawcą. Jeżeli bowiem skutki przybicia wygasną (i dzięki temu nie dojdzie do przy-

¹⁾ Niewiadomo na jakiej podstawie stosuje Allerhand (II, 413) w tych wypadkach terminy z art. 721, § 2, skoro przepis ten, określający prawa nabywcy, wyłącznie tylko do niego może mieć zastosowanie.

sądzenia własności), to wraz z niemi zgaśnie też na przybiciu oparta skuteczność wypowiedzenia nabywcy, a ponieważ okres najmu lub dzierżawy, do którego to wypowiedzenie się odnosiło, jeszcze nie nadszedł, przeto nie może ono spowodować żadnej zmiany w stosunku najmu lub dzierżawy¹⁾.

Prawo wypowiedzenia najmu lub dzierżawy na podstawie art. 721, § 2 nie przysługuje nabywcy co do budynków, podlegających ustawie o ochronie lokatorów, oraz co do gruntów, podlegających ustawie o ochronie drobnych dzierżawców i innym przepisom szczególnym, ograniczającym możliwość eksmisji dzierżawców (p. te przepisy przy art. IV p. w. p. e.), albowiem przepisy te wprowadzone zostały w interesie publicznym i społecznym, zaczem prawa nabywcy ustąpić im muszą.

Gdyby w umowie dzierżawy lub najmu, w którą stosownie do art. 721, § 1 wstąpił nabywca, zastrzeżono inny termin wypowiedzenia, niż to przewiduje art. 721, § 2, to nabywca nieruchomości ma prawo wypowiedzieć dzierżawę, względnie najem także w tym terminie umownym. Przybicie nie zmienia bowiem w niczem postanowień umowy, w którą wstępuje nabywca, poza tem, że daje mu prawo wypowiedzenia stosunku bez względu na to, czy je ma dłużnik według umowy i to prawo wypowiedzenia go w terminach w art. 721, § 2 wskazanych bez względu na umówione ewentualnie inne terminy wypowiedzenia. Z prawa tego może jednak nabywca nie

¹⁾ Dlatego, zd. m. niema potrzeby do podsuwania przepisowi art. 721, § 2 zupełnie dowolnej i z brzmieniem ustawy niezgodnej wykładni, którą nadaje mu Allerhand (II, 412) i Kraus (O egzek. z nieruch., 32), a mianowicie wykładni, według której prawo wypowiedzenia najmu lub dzierżawy służyłoby nabywcy dopiero po uprawomocnieniu się przysądzenia własności.

korzystać i zastosować się pod względem wypowiedzenia stosunku do postanowień umowy.

Przepis § 3 art. 721 w związku z przepisami §§ 1 i 2 tegoż artykułu rozumieć należy w ten sposób, że dłużnik odpowiada wobec najemcy i dzierżawcy nie za dotrzymanie terminów najmu lub dzierżawy, lecz za szkodę, jakąby ewentualnie najemca lub dzierżawca poniósł wskutek przedwczesnego rozwiązania umowy przez nabywcę.

Szczególne przepisy co do praw najmu i dzierżawy, wpisanych do księgi hipotecznej na obszarze b. zaboru ros., p. w. art. XXIII p. w. p. e., zaś na obszarze b. zaboru austr. w art. XXXV p. w. p. e. Poza tem co do zastosowania przepisu art. 721 na obszarze b. zaboru ros. p. art. XXVI p. w. p. e.

Art. 722 (215).

Rozporządzenia czynszem najmu i dzierżawy.

Rozporządzenia czynszem najmu lub dzierżawy, dokonane przez dłużnika, obowiązują nabywcę, o ile nie przekraczają kwartału kalendaryzowego, w którym nastąpiło przybicie. To samo dotyczy pobrania naprzód czynszu najmu za czas dłuższy niż jeden kwartał, a czynszu z tytułu dzierżawy za czas dłuższy niż pół roku.

Przez rozporządzenia czynszem najmu w znaczeniu art. 722 rozumieć należy wszelkie czynności dłużnika, wskutek których właściciel nieruchomości straciłby mnożność domagania się zapłaty czynszu od najemcy lub dzierżawcy. Należać tu więc będzie nie tylko odstąpienie czynszu trzeciej osobie, ale także jego zastawienie, potrącenie i t. p. Nie podpada jednak pod przepis art. 722 opust czynszu, udzielony przez dłużnika najemcy lub dzierżawcy, bo wskutek takiego opustu ulega zmianie treść umowy najmu, a nabywca wstępuje w umowę taką, jaka obowiązy-

wała dłużnika i nie może żądać od najemcy lub dzierżawcy więcej, niżby mógł żądać dłużnik (art. 721, § 1).

Przepis art. 722 o skuteczności dla nabywcy rozporządzeń dłużnika co do czynszu najmu lub dzierżawy za czas, nieprzekraczający kwartału kalendaryzowego, w którym nastąpiło przybicie, odnosi się tylko do takich rozporządzeń, które dłużnik poczynił w warunkach, nie dopuszczających ich zaczepienia na podstawie art. 665. W przeciwnym bowiem razie nabywca może żądać uznania odnośnych rozporządzeń za bezskuteczne.

Jeżeli najemca lub dzierżawca wskutek bezskutecznego w myśl art. 722 rozporządzenia dłużnika musiał zapłacić nabywcy czynsz drugi raz, to może z tego tytułu wystąpić z roszczeniem przeciw dłużnikowi na ogólnych zasadach prawnych.

W kwestji niestosowalności przepisu art. 722 do czynności, dokonanych przed wejściem w życie prawa egzekucyjnego t. j. przed 1 stycznia 1933, p. art. LXXII p. w. p. e.

Art. 723 (216).

Postanowienie o przybiciu, które zapadło na posiedzeniu niejawnem, doręcza się wierzycielowi, dłużnikowi, nabywcy i tym osobom, które w toku licytacji zgłosiły zarzuty co do udzielenia przybicia, jako też zarządcy, jeżeli był ustanowiony; postanowienie zaś o odmowie przybicia — wierzycielowi, dłużnikowi i licytantowi, który zaoferował najwyższą cenę.

Doręczenie
postanowienia
co do
przybicia

Przez wyrażenie „postanowienie o przybiciu“, użyte w zdaniu pierwszym art. 723, rozumieć należy postanowienie, którem udziela się przybicia, a nie każde postanowienie w przedmiocie przybicia. Wynika to

z zestawienia przepisu zdania pierwszego art. 723 z przepisem zdania drugiego tegoż artykułu, które wskazuje wyraźnie na to, że „postanowienie o przybiciu“, o którym mowa w zdaniu pierwszym, jest przeciwstawieniem postanowienia, odmawiającego przybicia.

Także postanowienie o odmowie przybicia, o którym mowa w zdaniu drugim art. 723, doręcza się wymienionym tam osobom tylko wtedy, gdy ono zapadło na posiedzeniu niejawnem. Nie doręcza się go zaś zupełnie, gdy postanowienie to ogłoszono.

Postanowienie w przedmiocie przybicia zapada na posiedzeniu niejawnem, gdy w myśl art. 714, § 2 wstrzymano się z wydaniem postanowienia o udzieleniu przybicia, gdy przybicia udziela się lub odmawia wierzycielowi, który zgłosił wniosek o objęcie nieruchomości (art. 710) i wreszcie z reguły gdy postanowienie w przedmiocie przybicia wydaje na skutek zażalenia sąd wyższej instancji (art. 724), choć w tym wypadku nie jest wykluczone ogłoszenie postanowienia na rozprawie, wyznaczyć się mogącej na podstawie art. 421, § 3 k. p. c. (p. przy art. 513). We wszystkich tych wypadkach zatem należy postanowienie co do przybicia doręczyć na piśmie osobom, wymienionym w zdaniu pierwszym lub w zdaniu drugim art. 723, a to zależnie od tego, czy przybicia udzielono, czy go odmówiono¹⁾.

Jeżeli wierzycieli egzekwujących jest więcej, to każdemu z nich należy doręczyć postanowienie

¹⁾ Na widocznem nieporozumieniu polega zdanie Gołąba (II, 414 i 434), jakoby doręczenia na piśmie wymagało postanowienie o przybiciu także wtedy, gdy wskutek konieczności przeprowadzenia pewnych dowodów zachodzi potrzeba odroczenia jego wydania. W przypadku tym bowiem przepis art. 714, § 1 każe całkiem wyraźnie ogłosić postanowienie na posiedzeniu, odroczonem najwyżej na tydzień.

w przedmiocie przybicia, które zapadło na posiedzeniu niejawnem.

Co do zarzutów w przedmiocie udzielenia przybicia p. art. 712 i objaśn. do niego.

Co do ustanowienia zarządcy nieruchomości (p. art. 663, § 2, art. 714, § 3 i art. 718, § 1.

Zapadającego na posiedzeniu niejawnem postanowienia o odmowie przybicia nie doręcza się osobie, której zarzut spowodował odmowę, o ile osoba ta nie należy do osób w zdaniu drugim art. 723 wymienionych.

Art. 724 (217).

Na postanowienie sądu grodzkiego co do przybicia służy zażalenie, a na postanowienie sądu okręgowego dalsze zażalenie do sądu apelacyjnego. Wszakże zażalenie nie służy temu, czyje prawo nie zostało naruszone z powodu pogwałcenia przepisów postępowania.

Zażalenie na postanowienie co do przybicia.

Zażalenie na postanowienie w przedmiocie przybicia wnieść można tak wtedy, gdy przybicia udzielono, jak i wtedy, gdy go odmówiono. Jeżeli chodzi o zażalenie na postanowienie sądu okręgowego, to dopuszczalność jego nie zależy też od tego, czy sąd okręgowy zatwierdził lub zmienił postanowienie sądu grodzkiego, tak, że również w razie dwóch równobrzmiących postanowień sądów niższych dopuszczalne będzie zażalenie do sądu apelacyjnego.

Legitymacji do wniesienia zażalenia na postanowienie w przedmiocie przybicia nie mają osoby, których prawo nie zostało naruszone wskutek pogwałcenia przepisów postępowania. Wynika stąd, że zasadniczo mógłby wnieść zażalenie: 1) wierzyciel tak na postanowienie, którem odmówiono przybicia, jak i na postanowienie udzielające przybicia, 2) dłużnik

tylko na postanowienie udzielające przybicia, 3) nabywca na postanowienie, którym mu udzielono przybicia (o ileby np. przybicie było niezgodne z ustawą lub z jego ofertą), 4) licytant ofiarujący najwyższą cenę na postanowienie odmawiające przybicia, 5) każdy uczestnik tylko na postanowienie udzielające przybicia. I tym jednak osobom nie służy zażalenie na wymienione postanowienia, jeżeli w konkretnym przypadku jest widoczne, że uchybienie przepisom postępowania nie mogło naruszyć praw żalącego się.

Za pogwałcenie przepisów postępowania w rozumieniu art. 724 uważać należy nie tylko uchybienie przepisom, o którym mowa w art. 716, § 1, ale także naruszenie przepisów w art. 716, § 2 wymienionych.

Prawo wniesienia zażalenia nie zależy zupełnie od zgłoszenia na terminie licytacyjnym przez osobę, która zaskarżonem postanowieniem czuje się w prawach swych dotkniętą, zarzutu z powodu odnośnego uchybienia przepisom, na którym osoba ta opiera zażalenie. Z drugiej strony zgłoszenie takiego zarzutu nie nadaje jeszcze samo przez się legitymacji do wniesienia zażalenia.

Zażalenie wnieść należy do tego sądu, który wydał zaskarżone postanowienie, a sąd ten przy zastosowaniu przepisów k. p. c. o zażaleniach (p. przy art. 513) przedstawia je sądowi wyższemu.

Termin do wniesienia zażalenia wynosi tydzień (art. 419, § 1 k. p. c.), a liczy się w razie ogłoszenia postanowienia w przedmiocie przybicia od dnia ogłoszenia, zaś w razie doręczenia go na piśmie od dnia doręczenia.

Oddział 7.

Nadlicytacja.

Art. 725 (218).

§ 1. W ciągu tygodnia od dnia przybicia każdy, Wniosek nad-
licytanta. kto ma prawo do uczestniczenia w przetargu, może w piśmie, złożonem sądowi, zaofiarować za nieruchomość cenę conajmniej o jedną czwartą część wyższą od ceny, w której przybicie nastąpiło.

§ 2. Zgłaszający zaofiarowanie wyższej ceny (nadlicytant) powinien złożyć jednocześnie do depozytu sądowego rękojmię w wysokości piątej części ceny, którą zaofiarował.

§ 3. Od złożenia rękojmi nikt nie jest zwolniony.

§ 4. Podanie spóźnione lub złożone bez rękojmi albo z rękojmią nie wystarczającą sąd niezwłocznie odrzuci.

§ 5. Dopóki podanie nadlicytanta nie zostało odrzucone, podlega zawieszeniu bieg terminu do uiszczenia ceny nabycia przez licytanta, który uzyskał przybicie.

Co do kwestji, który dzień uważać należy za dzień przybicia, p. art. 720 i objaśn. do niego.

Z postanowienia art. 725, § 1 w związku z postanowieniami art. 720 wynika, że termin do zgłoszenia wniosku nadlicytanta liczyć należy w razie ogłoszenia postanowienia o udzieleniu przybicia — od dnia ogłoszenia, zaś w razie wydania tego postanowienia na posiedzeniu niejawnem i doręczenia go osobom

interesowanym — od dnia, w którym to postanowienie doręczono nabywcy¹⁾.

Co do osób, wyłączonych od uczestniczenia w przetargu, p. art. 702, § 2.

Z przepisu art. 725, § 1 wynika, że wniosek nadlicytanta nie może być zgłoszony przed wydaniem postanowienia o udzieleniu przybicia, bo dopiero treść tego postanowienia (co do ceny, za którą nastąpiło przybicie) decyduje o treści wniosku nadlicytanta (co do wysokości jego oferty).

Do wniosku swego winien nadlicytant dołączyć jeden odpis dla licytanta, któremu udzielono przybicia (art. 726, § 1).

Do zachowania przepisu art. 725, § 2 nie wystarczy oświadczenie gotowości złożenia rękojmi na wezwanie sądu, lecz wymagane jest rzeczywiste złożenie jej równocześnie z wnioskiem. Sąd nie jest więc obowiązany, ani uprawniony do wzywania nadlicytanta o uzupełnienie wniosku przez złożenie rękojmi, lecz w razie niezłożenia jej winien wniosek odrzucić w myśl § 4 art. 725.

Do sposobu złożenia rękojmi przez nadlicytanta stosuje się przepis art. 686, § 2.

Jeżeli złożenie rękojmi przez nadlicytanta nastą-

¹⁾ Allerhand (II, 417) liczy go w tym drugim przypadku od dnia, w którym nastąpiło ostatnie doręczenie postanowienia o udzieleniu przybicia jednej z osób, którym to postanowienie doręczyć należy. Z zapatrywaniem tem nie można się jednak zgodzić, bo dla oznaczenia dnia przybicia (od którego termin z art. 725, § 1 ma być liczony) miarodajnym być może wyłącznie doręczenie postanowienia o przybiciu nabywcy. Skoro bowiem od dnia przybicia nabywca uzyskuje własność nieruchomości, nabywa prawo do pobierania z niej pożytków, opłata podatki i t. d., to trudno przyjąć, aby dzień ten miał się oznaczać nie według doręczenia postanowienia o przybiciu nabywcy, lecz według doręczenia tego postanowienia jakiejś innej osobie.

piło sposobem innym, niż w art. 686, § 2 oznaczony, to rękojmię należy uznać za niewystarczającą, a w ślad za tem wniosek odrzucić.

Nadlicytant nie jest obowiązany składać obok rękojmi w art. 725, § 2 oznaczonej także rękojmi dla pierwszej licytacji oznaczonej.

Wobec przepisu art. 725, § 3 nie stosuje się przy nadlicytacji przepis art. 668 o uwolnieniach od składania rękojmi.

Oprócz przypadków w § 4 art. 725 wymienionych należy odrzucić wniosek nadlicytanta także i wtedy, gdy oświadcza on gotowość kupna nieruchomości na warunkach odmiennych, niż warunki licytacyjne. Nadlicytacja ma się bowiem odbyć na tej samej podstawie, co licytacja.

Podstawę do zgłoszenia wniosku nadlicytanta stanowi udzielenie przybicia licytantowi. Dlatego nie ma nadlicytacji, a wniosek nadlicytanta należy odrzucić, jeżeli po jego złożeniu sąd wyższej instancji, zmieniając skutek zażalenia postanowienie o udzieleniu przybicia, przybicia odmówił.

Co do terminu uiszczenia ceny nabycia przez licytanta p. art. 690 i art. 697, § 1, l. 2.

Z przepisów art. 725, § 5 i art. 726, w których jest mowa jedynie o licytancie, któremu udzielono przybicia, należy wnosić, że nadlicytacja jest niedopuszczalną, gdy przybicia udzielono stosownie od art. 710, § 3 wierzycielowi, który po drugiej bezskutecznej licytacji złożył wniosek o objęcie nieruchomości.

Art. 726 (219).

§ 1. Pismo, zawierające wniosek nadlicytanta, doręcza się licytantowi, który uzyskał przybicie. Jednocześnie wyznaczony będzie termin posiadzenia, na które wzywa się do sądu tego licy-

Termin
nadlicytacji.

tanta i nadlicytanta. Nikt inny oprócz nich do współbiegania się dopuszczony nie będzie.

§ 2. Przybicie ostateczne udzielone będzie temu, kto zaofiaruje cenę najwyższą. Wskutek udzielenia tego przybicia przestaje obowiązywać poprzednie przybicie.

Jeżeli więcej osób zgłosiło się stosownie do art. 725, § 1 w charakterze nadlicytantów, to licytantowi doręczyć należy pismo każdej z nich i wszystkie te osoby należy wezwać na termin nadlicytacji.

Dla uniknięcia kilkakrotnego doręczania licytantowi wskazanem jest poczekać z wyznaczeniem terminu nadlicytacji aż do upływu tygodnia od dnia przybicia, poczem wniesione przez wszystkich nadlicytantów pisma można mu doręczyć naraz razem z wezwaniem na termin nadlicytacji.

Wezwanie stron i uczestników na posiedzenie w myśl art. 726, § 1 wyznaczyć się mające nie jest potrzebne.

Na posiedzeniu sądowem, wyznaczonem po myśli art. 726, odbywa się ustna licytacja między licytantem, któremu udzielono przybicia i wszystkimi licytantami. Obowiązują przy niej przepisy, dotyczące licytacji (art. 727). Rozpoczyna się ona oczywiście nie od ceny wywołania, oznaczonej w art. 689, lecz od oferty nadlicytanta, który od chwili złożenia swego wniosku ofertą swą jest związany.

Gdyby na posiedzeniu, wyznaczonem stosownie do art. 726, § 1, nie stawił się licytant, to przybicie udzielone będzie nadlicytantowi, względnie jeśli ich jest więcej — temu z nich, który zaofiarował najwyższą cenę. Podobnie postąpić należy, gdyby się nie stawił ani licytant, ani żaden z nadlicytantów. Za podstawę do udzielenia przybicia należy wówczas wziąć pisemne wnioski nadlicytantów. Nie można

natomiast w razie niestawienia się nikogo uznać nadlicytacji za niedoszlą do skutku z braku licytantów, bo skoro w myśl art. 725, § 1 pisemne oferty przy nadlicytacji są dopuszczalne, to niestawienie się nadlicytantów osobiście nie czyni nadlicytacji bezskuteczną i nie stanowi przeszkody do udzielenia przybicia na podstawie pisemnych ofert. Udzielić go należy oczywiście za ofertę najwyższą (analogja z art. 710, § 4).

Z uwagi na przepis art. 726, § 2 należy się wstrzymać z załatwieniem zażaleń na udzielenie przybicia licytantowi, bo w razie udzielenia ostatecznego przybicia na nadlicytacji mogą się one okazać bezprzedmiotowe.

Co do znaczenia przepisu, zawartego w zdaniu ostatniem art. 726, p. uwagi końcowe w objaśn. do art. 727.

Art. 727 (220).

Pozalem do nadlicytacji stosuje się ogólne przepisy, dotyczące licytacji i przybicia, jeżeli nie są sprzeczne z przepisami oddziału niniejszego.

Zastosowanie
przepisów
o licytacji.

W myśl art. 727 stosują się do nadlicytacji przepisy art. 698—724, o ile odstępstwa od nich nie wynikają z postanowień art. 725 i 726. W myśl tych przepisów nadlicytację przeprowadza komornik pod nadzorem sędziego (art. 698). Przedmiotem nadlicytacji jest to, co w czasie jej odbycia objęte jest zajęciem (art. 700), tak, że o rozmiarze praw nabywcy na nadlicytacji decyduje stan nieruchomości z czasu odbycia nadlicytacji. Do pełnomocnictw stosuje się przepis art. 703, zaś do wysokości postępień przepis art. 704. Zaofiarowana cena przestaje wiązać z chwilą wniesienia ważnej wyższej oferty (art. 705), co jednak nie odnosi się do ceny, za którą udzielono przybicia

na licytacji, poprzedzającej nadlicytację (p. niżej). Zamknięcie przetargu odbywa się sposobem w art. 707 określonym. Zarzuty zgłosić należy natychmiast sędziemu nadzorującemu (art. 712). Postanowienie w przedmiocie przybicia ogłosi sędzia nadzorujący nadlicytację bądź zaraz na terminie, bądź na osobnym posiedzeniu, wyznaczonym w tym celu najdalej za tydzień; może też wstrzymać się z wydaniem postanowienia o udzieleniu przybicia (art. 713, 714). Przybicia odmówić należy z przyczyn w art. 716 wymienionych, przyczem jednak brak doręczenia zawiadomienia o licytacji stronie lub uczestnikowi, jako nie odnoszący się do nadlicytacji, w rachubę nie wchodzi. Zarządcę nieruchomości po myśli art. 718 ustanowić można już na podstawie pierwszego przybicia, o ile jednak zarząd był ustanowiony jeszcze przed nadlicytacją, a na podstawie nadlicytacji, dojdzie do ostatecznego przybicia, to sąd ma wydać postanowienie z art. 718, § 3 co do osoby zarządcy. Własność nieruchomości wraz z prawem do pobierania pożytków i obowiązkiem uiszczania powtarzających się świadczeń publiczno-prawnych przechodzi na nabywcę nadlicytacyjnego od dnia ogłoszenia przybicia na jego rzecz, względnie od dnia doręczenia mu postanowienia o przybiciu (art. 720). Do umów najmu i dzierżawy stosują się przepisy art. 721, 722. Co do doręczenia postanowienia o przybiciu obowiązuje art. 723, zaś co do zażaleń na to postanowienie art. 724.

Odstępstwa od przepisów o licytacji wynikają co do nadlicytacji z jej natury. Tak więc zamiast ceny wywołania, oznaczonej stosownie do art. 689, wchodzi oferta nadlicytanta, a jeżeli ich jest kilku, tego z nich, który ofiarował najwięcej (p. objaśn. do art. 726). Nie stosuje się przepis art. 701 o wskazaniu przez dłużnika kolejności sprzedaży, bo nieruchomości, będące

przedmiotem nadlicytacji, zostały już sprzedane na licytacji. Z tej samej przyczyny nie ma zastosowania przepis art. 706 o wstrzymaniu przetargu w razie osiągnięcia ceny, wystarczającej na zaspokojenie wierzyciela i pokrycie kosztów. Również nie stosuje się przepis art. 708 o umorzeniu egzekucji w razie uiszczenia długu, bo zamknięcie przetargu na poprzedzającej licytacji już nastąpiło, a nie traci ono swej ważności przed udzieleniem przybicia na podstawie nadlicytacji (art. 726, § 2). Przepisy art. 709—711 o bezskuteczności licytacji z braku licytantów i objęciu nieruchomości przez wierzyciela nie mogą mieć zastosowania, bo nawet w razie niestawienia się nikogo do ustnego przetargu można udzielić przybicia na podstawie pisemnej oferty nadlicytanta (p. objaśn. do art. 726).

Jeżeli temu, kto przy nadlicytacji ofiarował właśnie najwyższą cenę, odmówiono przybicia, to cała nadlicytacja traci skuteczność, a przybicie, udzielone na poprzedzającej licytacji pozostaje w mocy. Wynika to z przepisu art. 726, § 2, według którego poprzednie przybicie przestaje obowiązywać dopiero w razie udzielenia przybicia na nadlicytacji. Wobec tego przepisowi nie jest też potrzebne wyznaczenie nowego terminu licytacji po myśli art. 717. Wyznaczenie nowego terminu nadlicytacji nie jest zaś możliwe, bo wskutek przyjęcia oferty, co do której odmówiono przybicia, zgasły wszystkie poprzedzające ją oferty i wnioski nadlicytantów, a nowych wniosków wobec upływu terminu z art. 725, § 1 składać już nie można tak, że do wyznaczenia nowej nadlicytacji brak już podstawy.

Analogicznie, jak przypadek odmówienia przybicia ofiarującemu najwyższą cenę przy nadlicytacji, traktować należy przypadek, gdy nabywca nadlicytacyjny nie złożył w terminie ceny nabycia. W myśl

art. 692 wygasają wówczas skutki udzielonego mu przybicia, jednak nie zachodzi potrzeba wyznaczenia ponownej licytacji po myśli art. 692, § 4, bo razem z wygaśnięciem skutków przybicia nabywcy nadlicytacyjnego odżywa skuteczność przybicia z poprzedniej licytacji, które w myśl art. 726, § 2 przestaje obowiązywać tylko w tym wypadku, gdy przybicie udzielone na podstawie nadlicytacji stanie się ostatecznem. Postanowienie art. 726, § 2 należy zatem tłumaczyć w ten sposób, że poprzednie przybicie traci definitywnie swoją skuteczność dopiero, gdy przybicie nabywcy nadlicytacyjnego stanie się prawomocne i gdy jest pewnem, że nie może ono już być uchylone (t. j. dopiero po wypełnieniu warunków licytacyjnych przez nabywcę nadlicytacyjnego).

O d d z i a ł 8.

Przysądzenie własności.

Art. 728 (221).

Postanowienie
o przysądzeniu
własności.

§ 1. Po uprawomocnieniu się przybicia i po wykonaniu przez nabywcę lub jego następcę prawnego warunków licytacyjnych sąd na wniosek wyda postanowienie o przysądzeniu własności.

§ 2. Postanowienie o przysądzeniu własności jest tytułem do wpisu prawa własności w księdze hipotecznej na rzecz nabywcy oraz tytułem egzekucyjnym do wprowadzenia go w posiadanie nieruchomości.

§ 3. Na postanowienie sądu grodzkiego służy zażalenie, a na postanowienie sądu okręgowego dalsze zażalenie do sądu apelacyjnego.

Wydając postanowienie o przysądzeniu własności, sąd egzekucyjny bada tylko legitymację żądającego przysądzenia oraz czy przybicie jest prawomocne, a warunki licytacyjne wypełnione. W badanie innych kwestyj (jak np. czy dłużnik był właścicielem nieruchomości) nie wdaje się, gdyż po prawomocnem przybiciu są one już obojętne i nie mogą wpłynąć na decyzję sądu, która jest tylko stwierdzeniem, że nabywca uzyskał własność nieruchomości przez przybicie.

Nabywca staje się właścicielem od dnia przybicia. Postanowienie o przysądzeniu własności przyznaje mu tylko tytuł własności. Prawo więc do dochodów z dóbr służy nabywcy od chwili przybicia, poszukiwać wszakże dochodów może dopiero od daty postanowienia o przysądzeniu własności.

Postanowienie o przysądzeniu własności stwierdza tylko prawo, które nabywca ma już w chwili przybicia, a więc to, że nabywca w chwili wydania postanowienia o przysądzeniu własności już nie żyje, nie wpływa na przeniesienie własności nieruchomości. Stąd też wynika, że ustalenie rozciągłości praw nabywcy nie może być uzależnione od przepisów, wydanych już po udzieleniu przybicia.

Postanowienie o przysądzeniu własności jest dowodem przysądzenia nabywcy nieruchomości, granice zaś, rozległość i skład nabytej nieruchomości określa się według protokołu opisu i oszacowania, przy uwzględnieniu wszakże zmian, zaszłych aż do dnia licytacji (art. 700).

Nabywca nieruchomości na licytacji, dopóki nie uzyskał postanowienia o przysądzeniu mu własności, nie może wystąpić przed sądem o usunięcie poprzedniego właściciela.

Przepis art. 728, § 1 wskazuje wyraźnie na możliwość przeniesienia praw nabywcy, wynikających

z udzielenia mu przybicia, na inne osoby. W braku jakichkolwiek co do tego zastrzeżeń przyjąć należy, że przeniesienie to nastąpić może każdym z przewidzianych w prawie cywilnem sposobów przeniesienia praw, a więc np. przez spadkobranie, umowę i t. d.

Jeżeli nabywca przed przysądzeniem mu własności przeniósł swe prawa z przybicia wynikające na trzecią osobę, to po prawomocności przybicia i wypełnieniu warunków licytacyjnych (przez nabywcę lub tę trzecią osobę) postanowienie o przysądzeniu własności wydać należy nie na rzecz nabywcy, lecz na rzecz osoby, na którą nabywca przeniósł swe prawa. Osoba ta, występując z wnioskiem o przysądzenie jej własności, winna oczywiście nabycie praw z przybicia wynikających dowodnie wykazać. W jaki sposób to uczyni, to kwestja konkretnego przypadku. Dokument publiczny lub prywatny z podpisem uwierzytelnionym będzie zawsze wystarczającym dowodem. Wystarczy też powinno złożone w sądzie ustne oświadczenie nabywcy, z którego jednak należy spisać protokół.

Jakkolwiek przy sprzedaży egzekucyjnej własność przechodzi na nabywcę przez przybicie (art. 720), jednakże ma to miejsce tylko wtedy, gdy przybicie stanie się prawomocnem i nastąpi sądowe przysądzenie własności. Do chwili więc wydania orzeczenia przez sąd niema jeszcze przejścia tytułu własności. O ile przeto nabywca przed wykonaniem warunków licytacyjnych odstąpi swoje prawa, nabyte na licytacji, trzeciemu, zachodzi nie dwukrotne, lecz jednokrotne przejście tytułu własności — od poprzedniego właściciela na trzeciego.

Postanowienie o przysądzeniu własności wydać można jedynie na wniosek nabywcy lub jego następcy prawnego. Wydaje je sąd egzekucyjny, do którego też odnośny wniosek skierować należy.

Postanowienie sądowe o przysądzeniu własności nieruchomości ma względem stron moc wyroku sądowego, rozstrzygającego co do istoty prawa.

Prawo egzekucyjne nie stwarza osobnej kompetencji do zarządzenia wpisu prawa własności nabywcy w księdze hipotecznej. Należy wobec tego stosować przepisy obowiązującego prawa hipotecznego, w myśl których nabywca z żądaniem wpisu zwrócić się winien wprost do właściwej władzy hipotecznej, przedkładając teje potwierdzone co do swej prawomocności postanowienie o przysądzeniu własności.

Wprowadzenie nabywcy w posiadanie nieruchomości, o ile jej dłużnik nie wydał dobrowolnie, odbywa się w drodze egzekucji z art. 817. Tytułem do tej egzekucji jest postanowienie o przysądzeniu własności, zaopatrzone klauzulą wykonalności.

Wprowadzenie w posiadanie na podstawie postanowienia o przysądzeniu własności przerywa posiadanie osób trzecich i może być wzruszone nie inaczej, jak powództwem petytoryjnym.

Co do wpisu prawa własności nabywcy na obszarze mocy obowiązującej tomu X cz. 1 Zводу praw p. art. XXVIII, l. 2 p. w. p. e., zaś co do złożenia postanowienia o przysądzeniu własności nieruchomości, której wykaz uległ zniszczeniu, na obszarze b. zaboru austr. p. art. XXXIV, § 4 p. w. p. e.

Zażalenie z art. 728, § 3 wnieść można zarówno na postanowienie, którem nabywcy przysądzono własność nieruchomości, jak i na postanowienie, którem mu odmówiono przysądzenia własności. Wnieść je może oczywiście tylko osoba, której prawa wskutek wydanego postanowienia mogą być naruszone (por. art. 724).

Art. 729 (222).

Wykreślenie
wpisów
hipotecznych.

§ 1. Postanowienie o przysądzeniu własności wraz z planem podziału jest tytułem do wykreślenia w księdze hipotecznej praw, które według planu podziału hipotecznie wygasły.

§ 2. Na podstawie samego postanowienia o przysądzeniu wykreśla się wszystkie wierzytelności, obciążające nieruchomości, jeżeli w postanowieniu stwierdzono uiszczenie przez nabywcę całej ceny nabycia gotowizną.

Co do sporządzenia planu podziału p. art. 790 i objaśn. do niego.

Za zgasłe według planu podziału należy uważać te prawa hipoteczne, na które w planie podziału przekazano odpowiednie kwoty z sumy, uzyskanej z egzekucji, albo co do których stwierdzono, że w sumie tej nie znajdują pokrycia. Co do tych więc praw stanowi postanowienie o przysądzeniu własności wraz z planem podziału tytuł do ich wykreślenia w księdze hipotecznej. Nie stanowi go natomiast bezwzględnie co do praw, które według planu podziału nabywca ma przejąć.

Jeżeli według przepisów szczególnych jakieś prawo hipoteczne gaśnie w razie sprzedaży egzekucyjnej bez odszkodowania (p. np. art. XXXIX p. w. p. e.), to wystarczającym tytułem do jego wykreślenia w księdze hipotecznej będzie samo prawomocne postanowienie o przysądzeniu własności.

Tytułem do wykreślenia zgasłych praw hipotecznych jest postanowienie o przysądzeniu własności wraz z planem podziału tylko pod warunkiem, że zarówno to postanowienie, jak i plan podziału, są prawomocne. Dlatego, żądając u właściwej władzy hipotecznej wykreślenia, winien jej nabywca przedło-

żyć zarówno postanowienie o przysądzeniu własności, jak i plan podziału, potwierdzone co do swej prawomocności.

Co do obowiązku zaznaczenia w postanowieniu o przysądzeniu własności, że nabywca uiścił całą cenę nabycia w gotówce, p. § 34 reg. cyw. (w dod. I).

Uiszczenie ceny nabycia przez potrącenie jej z wierzytelnością własną nabywcy lub też z wierzytelnością innego wierzyciela (art. 691) nie daje podstawy do wykreślenia wszystkich wierzytelności hipotecznych po myśli art. 729, § 2 na zasadzie samego postanowienia o przysądzeniu własności.

O wykreślenie praw i wierzytelności hipotecznych po myśli art. 729 winien się nabywca zwrócić wprost do władzy, właściwej według przepisów prawa hipotecznego. Prawo egzekucyjne nie wprowadza bowiem odrębnej właściwości dla tego rodzaju zarządzeń.

Rozdział IV.

Egzekucja z własności górniczej i z prawa wydobywania żywic ziemnych.

Omawiając egzekucję dla ściągnięcia roszczeń pieniężnych, prawo egzekucyjne normuje odrębnie sposób jej prowadzenia zależnie od rodzaju majątku, do którego egzekucja zostaje skierowana. Ze względów techniki ustawodawczej nie podaje jednak przy każdym poszczególnym rodzaju majątku zosobna, w jaki sposób ma się prowadzić z niego egzekucję, lecz zadawała się określeniem możliwie wyczerpującem sposobu prowadzenia egzekucji z niektórych tylko rodzajów majątku (z ruchomości, z wierzytelności i praw majątkowych, z nieruchomości), natomiast co do innych każe stosować odpowiednio jeden z tych szczegółowo omówionych sposobów, podając przytem tylko odstępstwa, wymagane ze względu na

szczególne właściwości danego majątku. Tak właśnie określono m. in. sposób prowadzenia egzekucji z własności górniczej. W myśl art. 730 prowadzi się ją według przepisów o egzekucji z nieruchomości, wobec czego mają tu analogiczne zastosowanie uwagi wstępne do rozdziału o egzekucji z nieruchomości. Nader nieliczne odstępstwa zawierają art. 731 i 732.

Art. 730 (223).

Analogiczne
stosowanie
przepisów
o egzekucji
z nieruch.

Do egzekucji z własności górniczej i z prawa wydobywania żywic ziemnych stosuje się odpowiednio przepisy o egzekucji z nieruchomości.

Własność górnicza jest nieruchomością i dlatego projekt każe do egzekucji z tej własności stosować odpowiednio przepisy o egzekucji z nieruchomości. Własność górnicza powinna mieć urządzoną hipotekę, istnieją jednak kopalnie, które dotychczas nie mają urzędzonej hipoteki (art. 298 prawa górniczego z d. 29 listopada 1928 r. Dz. U. R. P. Nr. 85, poz. 654), wobec czego egzekucja w przyszłości będzie się odbywać tak według przepisów o egzekucji z nieruchomości, wpisanych do księgi hipotecznej, jak i według przepisów o egzekucji z nieruchomości, nie mających urzędzonej hipoteki.

Co do egzekucji z prawa wydobywania żywic ziemnych wystarczają przepisy o egzekucji z własności górniczej. Jeżeli zgodnie z przepisami ustawy austriackiej z d. 9 stycznia 1907 r. (Nr. 7 Dz. U. P.) utworzone zostało pole naftowe, to charakter prawa wydobywania żywic ziemnych, mianowicie traktowanie tego prawa jako nieruchomości, nie może ulegać wątpliwości. Ale i wtedy, gdy idzie o dawne prawa naftowe, które nie mają urzędzonej hipoteki, lecz są jedynie wpisane na karcie ciężarów nieruchomości jako jej obciążenie, nie potrzeba osobnych przepisów, bo § 26 wspomnianej ustawy naftowej nadaje im przymiot rzeczy nieruchomości. (Egzekucja z bruttoów naftowych jest albo egzekucją z wierzytelności pieniężnej, jeżeli brutto ma być wypłacane w pieniądzu, albo egzekucją z prawa majątkowego, jeżeli brutto polega na wydawaniu produktu kopalnianego w naturze). (Uz. og. 37).

Przedmiot własności górniczej, sposób jej powstania oraz jej treść określa, jak następuje, podane niżej w wyjątkach

Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej

z dnia 29 listopada 1930 r.

Prawo górnicze.

Dz. U. R. P. Nr. 85, poz. 654:

Art. 1. (1) Znajdujące się w swych naturalnych złożach rad, złoto, srebro, platyna, miedź, cyna, cynk, kadm, ołów, rtęć, żelazo z wyjątkiem żelaznych rud darniowych, kobalt, nikiel, arsen, antymon, mangan, glin, chrom i wolfram, bądź w stanie rodzimym, bądź jako rudy, o ile nadają się one do technicznego uzyskiwania z nich pomienionych metali, minerały, nadające się do technicznego wydobywania z nich siarki, minerały, które ze względu na zawartość fosforu nadają się do przeróbki na nawozy sztuczne, węgiel brunatny, grafit, a także węgiel kamienny i antracyt z wyjątkiem złóż w województwie poznańskim i górnośląskiej części województwa śląskiego — podlegają woli górniczej, t. j. nie są związane z prawem własności właściciela gruntu i mogą być przedmiotem własności górniczej, nadawanej każdemu pod warunkami, przepisanymi w prawie niniejszem.

(2) Znajdujące się w swych złożach naturalnych sól kamienna, sole potasowe, magnezowe i borowe, solanki, zawierające sole sodowe lub sole potasowe, w województwie poznańskim i w górnośląskiej części województwa śląskiego węgiel kamienny i antracyt — nie są związane z prawem własności właściciela gruntu i są zastrzeżone na rzecz Państwa, t. j. mogą być przedmiotem własności górniczej, nadawanej jedynie Państwu.

(3) Solanki mineralnych źródeł leczniczych nie podpadają pod przepisy ustępu 2 i stanowią przynależność własności gruntowej.

(4) Przepisy specjalnej ustawy normują prawo własności co do żywie ziemnych i uprawiania do ich poszukiwania i wydobywania.

(5) Wszystkie pozostałe minerały są przynależne do gruntu i nie mogą być przedmiotem odrębnej własności górniczej.

Art. 15. Własność górnicza powstaje przez nadanie, przez scalenie pól górniczych, przez podział pola górniczego lub wymianę części pól górniczych.

Art. 17. Przestrzeń, w której granicach powstała na podstawie oddzielnego aktu własność górnicza, nazywa się polem górniczem.

Art. 18. (1) Każde pole górnicze powinno być wpisane w odrębnym wykazie hipotecznym do ksiąg gruntowych (hipotecznych), względnie górnicznych. Koszta wpisu ponosi właściciel pola górniczego.

(2) O wpisie pola górniczego, jak również o wpisie przeniesienia własności pola górniczego, powinien sąd (wydział) hipoteczny zawiadomić właściwy wyższy urząd górniczny.

(3) Minister Sprawiedliwości władny jest wydawać w porozumieniu z Ministrem Przemysłu i Handlu w drodze rozporządzenia w ramach dzielnicowych przepisów hipotecznych przepisy o urządzeniu i prowadzeniu ksiąg, w których mają być wpisane pola górnicze oraz o trybie postępowania. Dopóki te przepisy nie zostaną wydane, stosować należy przepisy, obowiązujące w chwili wejścia w życie niniejszego prawa.

Art. 20. (1) O ile prawo niniejsze nie zawiera postanowień odmiennych, do własności górnicznej mają zastosowanie przepisy ustaw cywilnych, dotyczące własności nieruchomości, a w szczególności przepisy o nabywaniu i obciążaniu własności nieruchomości i o prawach, z niej wynikających.

Art. 22. Warunkiem uzyskania nadania własności górnicznej jest odkrycie minerału w jego naturalnem złożu i zgłoszenie odkrycia wraz z prośbą o nadanie pola górniczego.

Art. 45. (1) Po ustnej rozprawie, przewidzianej w art. 43, względnie po upływie wyznaczonego dla rozprawy terminu, gdy nikt się na nią nie stawił, wyższy urząd górniczny wydaje w drodze uchwały kolegalnej na podstawie akt i wyników rozprawy, tudzież przy uwzględnieniu istniejącego faktycznego i prawnego stanu, orzeczenie o udzieleniu lub nieudzieleniu zgłaszającemu żadanego pola w całości lub w części.

(2) Orzeczenie swe wyższy urząd górniczny podaje na piśmie do wiadomości zgłaszającego i wszystkich osób, wymienionych w ustępie 2 art. 43, a jeżeli zawiera ono nadanie pola górniczego, przesyła je do umieszczenia na koszt zgłaszającego w Monitorze Polskim.

(3) Wyższy urząd górniczny obowiązany jest wstrzymać wydanie orzeczenia do czasu zakończenia postępowania, toczonego się w sprawie innego zgłoszenia, które korzysta z pierwszeństwa, a którego pole ze względu na położenie punktu odkrycia może pokryć w części lub w całości pole żądane.

Art. 46. Od orzeczeń wyższego urzędu górniczego, wydanych w myśl przepisów rozdziału niniejszego, przysługuje odwołanie do Kolegium Górniczego.

Art. 49. (1) Gdy orzeczenie wyższego urzędu górniczego (art. 45) stanie się wykonalne, wyższy urząd górniczy wystawia dokument nadawczy i uwierzytelnia wszystkie egzemplarze planu sytuacyjnego pola, ewentualnie również i jego wyciągu katastralnego (rejestr pomiarowego), uprzednio w razie potrzeby poprawionych i uzupełnionych.

(2) Równocześnie granice nadanego pola na mapie pogładowej pól górniczych (art. 39) zostają sprostowane odpowiednio do ostatecznego wyniku postępowania nadawczego.

Art. 50. Dokument nadawczy powinien zawierać:

1. powołanie się na orzeczenie, którego mocą pole górnicze zostało nadane,
2. nazwę nadanego pola górniczego,
3. imię i nazwisko, względnie firmę i miejsce zamieszkania, względnie siedzibę prawną osoby, której pole górnicze zostało nadane,
4. określenie minerałów, na które nadano własność górniczą,
5. nazwy miejscowości, gmin, powiatów i województw, oraz obwodów wyższych urzędów górniczych, w których obrębie znajduje się pole nadane,
6. opis granic i obszar nadanego pola górniczego, z powołaniem się na plan sytuacyjny, względnie i na wyciąg katastralny (rejestr pomiarowy),
7. datę wystawienia dokumentu nadawczego,
8. podpis i pieczęć wyższego urzędu górniczego.

Art. 52. Wpis nadanego pola górniczego do księgi gruntowej (hipotecznej), względnie górniczej, następuje stosownie do postanowień art. 18.

Art. 57. (1) Graniczące z sobą pola górnicze, nadane na ten sam minerał, jak również pokrywające się całkowicie pola górnicze, nadane na różne minerały, mogą być scalane, to jest łączone w jedno pole górnicze.

(2) Scalenie podlega zatwierdzeniu wyższego urzędu górniczego. W wypadku, gdy pola scalane leżą w obwodach różnych wyższych urzędów górniczych, stronie przysługuje wybór urzędu, do którego ma wnieść prośbę o zatwierdzenie. Wyższy urząd górniczy, do którego strona się zwróciła, załatwia sprawę

zatwierdzenia w porozumieniu z innemi zainteresowanemi urzędami.

Art. 59. (1) Jeżeli prośba odpowiada wymaganiom art. 58, wyższy urząd górniczy zatwierdza scalenie w drodze uchwały kolegjalnej.

(2) Wyższy urząd górniczy może odmówić zatwierdzenia, jeżeli przeciw scaleniu przemawia wzgląd na dobro publiczne. Od orzeczenia wyższego urzędu górniczego przysługuje odwołanie do Kolegium Górniczego.

(3) Na skutek scalenia powstaje nowa odrębna własność górnicza, jednocześnie zaś wygasa własność górnicza co do wszystkich pól scalanych.

Art. 60. (1) Do dokumentu zatwierdzającego dołącza się plan sytuacyjny względnie również i wyciąg katastralny (rejestr pomiarowy) nowego pola, jako też dokumenty nadawcze poszczególnych pól scalanych.

(2) Przepisy artykułów 18 i 49 do 52 stosuje się odpowiednio.

Art. 62. (1) Podział pola górniczego jest dopuszczalny o tyle tylko, o ile powstające przy podziale poszczególne samoistne pola bądź odpowiadają wymaganiom ustępu 3 art. 30 i art. 31, bądź też mają być scalone z innemi polami górniczemi, graniczącemi z niemi.

(2) Przy podziale pola górniczego, jak również przy wymianie części pól między graniczącemi z sobą polami górniczemi, stosuje się odpowiednio postanowienia o scalaniu (artykuły 57 do 61).

Art. 70. (1) Właściciel pola górniczego ma wyłączne prawo poszukiwania i wydobywania w granicach swego pola, zgodnie z postanowieniami niniejszego prawa, minerału, wymienionego w dokumencie nadawczym. Prawo to rozciąga się również na zwały, pozostałe w obrębie pola po dawniejszych robotach górniczych, a nie eksploatowane przez właściciela gruntu przed powstaniem na danem polu własności górniczej, nie rozciąga się natomiast na żużle i inne wytwory uboczne przeróbki hutniczej.

(2) Wydobyty z pola górniczego minerał, wymieniony w dokumencie nadawczym, jest własnością uprawnionego do jego wydobywania — bez względu na to, kto go wydobył.

Art. 75. (1) Właściciel pola górniczego ma prawo wykonywać zarówno w granicach swego pola górniczego, jak i poza

niemi, na powierzchni i pod ziemią, wszelkiego rodzaju roboty górnicze, budowle i urządzenia, niezbędne dla poszukiwania i wydobywania w polu górniczym minerału, wymienionego w dokumencie nadawczym, a w szczególności:

1. zakładać i prowadzić sztolnie, szyby, chodniki i inne wyrobiska podziemne, jako też odkrywki,

2. stawiać i utrzymywać wszelkiego rodzaju maszyny i urządzenia do poszukiwania i wydobywania minerałów, stosowania podsadzki i przewietrzania oraz odwadniania kopalni, jako też warszlaty mechaniczne, kaźnie i t. p.,

3. zakładać zbiorniki wodne, tamy, kanały, wodociągi i inne urządzenia wodne, gazociągi i inne rurociągi oraz place zwałowe i ładunkowe do składania materiałów biegowych, wydobytych minerałów i skały płonnej,

4. budować drogi, mosty, koleje i kolejki torowe i nadziemne, a także zakładać urządzenia telegraficzne i telefoniczne, służące wyłącznie do potrzeb zakładu górniczego,

5. zakładać urządzenia i przewody elektryczne, zaopatrujące w siłę i światło wyłącznie zakład górniczy wraz z jego urządzeniami pomocniczymi,

6. wznosić budowle, niezbędne dla prowadzenia i ochrony zakładu górniczego oraz dla pomieszczenia jego pracowników wraz z ich rodzinami,

7. uprawiać w zakładzie górniczym przy pomocy własnych robotników rzemiosła i wykonywać prace pomocnicze, niezbędne dla ruchu zakładu.

(2) W obrębie obcego pola górniczego przewidziane w punkcie 1 ustępu 1 prawo zakładania wyrobisk górniczych przysługuje o tyle tylko, o ile wyrobiska mają na celu odwadnianie i przewietrzanie kopalni, stosowanie podsadzki płynnej lub też bardziej racjonalne prowadzenie robót górniczych i o ile nie przeszkadzają one lub nie zagrażają robotom górniczym właściciela rzeczzonego obcego pola. W razie sprzeciwu ze strony właściciela obcego pola rozstrzyga wyższy urząd górniczy w drodze uchwały kolegjalnej z wyłączeniem drogi sądowej. Od tego orzeczenia wyższego urzędu górniczego przysługuje stronom zainteresowanym odwołanie do Kolegjam Górniczego.

(3) Wykonywanie robót, budowli i urządzeń, wymienionych w ustępie 1, poza granicami pola górniczego na powierzchni i pod powierzchnią gruntów, będących w administracji lub użytkowaniu władzy wojskowej, gruntów przedsiębiorstw państwowych, wchodzących w zakres działania Ministerstwa Spraw Wojskowych, oraz gruntów, położonych w obrębie lotnisk, obszarów warownych i rejonów umocnionych, może nastąpić tylko po uzyskaniu zezwolenia Ministra Spraw Wojskowych lub wła-

dzy przez niego upoważnionej na warunkach, określonych w tem zezwoleniu. Wydanie takiego zezwolenia co do lotnisk, podlegających Ministrowi Komunikacji, następuje w porozumieniu z tym Ministrem lub upoważnioną przez niego władzą.

(4) Przy wykonywaniu wymienionych w ustępie pierwszym uprawnień, wynikających z własności górniczej, właściciel pola górniczego podlega przepisom prawnym i technicznym, obowiązującym co do prowadzenia robót i wznoszenia lub przebudowy budowli i urządzeń.

Art. 76. (1) Właściciel pola górniczego ma prawo w granicach swego pola oraz w jego pobliżu stawiać i prowadzić urządzenia pomocnicze, służące do obróbki wydobytych w polu minerałów, jako to: sortownie, płuczki, amalgamiarnie, urządzenia do ługowania i krystalizacji, koksniarnie, brykietniarnie, prażelnie, urządzenia do wzbogacenia rud drogą utleniania lub t. p., urządzenia do przeróbki ubocznych wytworów koksowania aż do otrzymania smoły, siarczanu amonu i surowego benzolu, łącznie, warzelnie i prażelnie soli, młyny solne i rudne i t. d.

(2) Postanowienie ustępu 1 nie rozciąga się na zakłady hutnicze. Zakłady te nie podlegają ustawie górniczej.

(3) Ograniczenie, przewidziane w ustępie 3 art. 75, odnosi się również do urządzeń, wymienionych w ustępie 1 artykułu niniejszego.

(4) Przepisy ustępu 4 art. 75 stosuje się również do urządzeń, wymienionych w ustępie 1 niniejszego artykułu.

Art. 77. (1) Wymienione w artykułach 75 i 76 wyrobiska górnicze, budowle i urządzenia stanowiąc będą część składową, względnie przynależność pola górniczego, któremu będą służyły.

(2) Jeżeli właściciele kilku pól górniczych zrzeczyli się celem wspólnego założenia jednego ze wspomnianych w ustępie 1 wyrobisk, budowli i urządzeń, a nie ugodzili się inaczej, natenczas wyrobisko to, budowla czy urządzenie stanowi część składową, względnie przynależność wszystkich tych pól, którym służy.

Art. 306. (1) Własność górnicza (nadania górnicze, miary kopalniane, miary dzienne, przymiary), udzielona prawomocnie przed dniem 1 stycznia 1932 r. na podstawie przepisów obowiązujących poprzednio ustaw górniczych, pozostaje w mocy i to niezależnie od tego, czy dotyczy ona minerałów wymienionych, czy też niewymienionych w ustępie 1 art. 1 niniejszego prawa.

(2) Do wskazanej w ustępie 1 własności górniczej mają zastosowanie postanowienia artykułów 2 i 3 działu I, działów III do VIII, ustępu 3 art. 184 i artykułów 185 do 187 działu IX i działu X niniejszego prawa wraz z odpowiednimi postano-

wieniami działów XI i XII i z zastrzeżeniami, zawartemi w dziale XIII i XIV.

Art. 315. Aż do chwili wydania ustawy w sprawie prawa własności do żywic ziemnych i uprawnienia do ich wydobywania zachowują moc obowiązujące dotychczasowe przepisy z następującymi zmianami:

a) we wszystkich wypadkach, w których bądź austriacka państwowa ustawa naftowa z dnia 11 maja 1884 r. (Dz. U. P. A. Nr. 71), bądź krajowa Ustawa Naftowa z dnia 22 marca 1908 r. (Dz. U. Kr. Galic. Nr. 61) odwołują się do postanowień Austriackiej Powszechnej Ustawy Górniczej z dnia 23 maja 1854 r. (Dz. U. P. A. Nr. 146), mają z dniem wejścia w życie niniejszego prawa zastosowanie zamiast postanowień austriackiej Powszechnej Ustawy Górniczej odpowiednie postanowienia niniejszego prawa;

b) we wszystkich wypadkach, w których pruska ustawa z dnia 6 czerwca 1904 r. o rozciągnięciu niektórych postanowień powszechnej ustawy górniczej na poszukiwanie i wydobywanie oleju ziemnego (Zbiór ustaw str. 105) powołuje się na pruską ustawę górniczą, mają z dniem wejścia w życie niniejszego prawa, zamiast przepisów pruskiej ustawy górniczej, zastosowanie przepisy niniejszego prawa.

Art. 320. (1) Prawo niniejsze wchodzi w życie na całym obszarze Państwa Polskiego prócz województwa śląskiego z dniem 1 stycznia 1932 roku, z wyjątkiem artykułów 201 do 205, 278 i 279 i ustępu 2 art. 297, które wchodzi w życie z dniem ogłoszenia prawa niniejszego w Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej.

2) Na obszarze województwa śląskiego prawo niniejsze wchodzi w życie z chwilą ogłoszenia w Dzienniku Ustaw Śląskich zgody Sejmu Śląskiego na rozciągnięcie mocy jego na rzeczony obszar, o ile ogłoszenie to nastąpi po dniu 1 stycznia 1932 roku, jeżeli zaś ogłoszenie rzezone nastąpi przed powyższą datą — z dniem 1 stycznia 1932 roku.

Z mocy przepisu art. 730 należy przy prowadzeniu egzekucji z własności górniczej stosować przepisy art. 653—729, a to zarówno odnośnie do właściwości organów egzekucyjnych, jak i co do trybu postępowania. Odstępstwa od tych przepisów wynikają z art. 731 i 732.

Ponieważ k. p. c. nie zawiera odrębnych przepisów

o podziale sumy, uzyskanej przez egzekucję z własności górniczej, przeto i w tej materji należy analogicznie stosować przepisy art. 798—808 o podziale sumy, uzyskanej przez egzekucję z nieruchomości (p. art. 808).

W myśl art. 730 prowadzić można z własności górniczej jedynie egzekucję przez sprzedaż. Wykluczoną jest natomiast egzekucja przez zarząd przymusowy. Wymieniony przepis każe bowiem stosować do egzekucji z własności górniczej przepisy o „egzekucji z nieruchomości“, a przez tę ostatnią rozumie prawo egzekucyjne wyłącznie egzekucję przez sprzedaż nieruchomości, unormowaną w art. 653—729 k. p. c., natomiast unormowaną w art. 758—788 k. p. c. egzekucję przez zarząd przymusowy nazywa „egzekucją z pożytków i dochodów z nieruchomości“. Również umieszczenie przepisów o egzekucji z własności górniczej przed przepisami o egzekucji przez zarząd przymusowy nieruchomości każe wnosić, że tych ostatnich postanowienie art. 730 nie ma na myśli.

Egzekucję z prawa wydobywania żywie ziemnych można prowadzić także przeciw właścicielowi gruntu, jednak tylko pod warunkiem, że prawo to odłączono od prawa własności gruntu i uczyniono z niego odrębny przedmiot obrotu (przez wpis do księgi naftowej).

Przepisy o egzekucji z nieruchomości ze zmianami, wynikającymi z art. 731, 732, stosować należy również do sprzedaży pola górniczego z powodu odebrania własności górniczej lub z powodu zrzeczenia się, przyczem jednak co do tej sprzedaży wchodzi w zastosowanie nadto dalsze zmiany, wymienione w art. XII p. w. p. e.

Art. 731 (224).

§ 1. Do wniosku o dokonanie opisu i oszacowania własności górniczej wierzyciel powinien do-

łączyć wyciąg z księgi hipotecznej lub górniczej, a gdyby własność górnicza do księgi wpisana nie była — odpis dokumentu nadawczego lub zaświadczenie wyższego urzędu górniczego, w którym wymienione będą minerały, objęte własnością górniczą.

§ 2. W obwieszczeniu o licytacji należy także wymienić te minerały.

Co do wniosku o dokonanie opisu i oszacowania nieruchomości p. art. 666, 667.

O prowadzeniu ksiąg hipotecznych, względnie górniczych dla własności górniczej p. art. 18 prawa górniczego przy art. 730.

O dokumencie nadawczym co do własności górniczej i jego treści p. art. 49, 50 prawa górniczego przy art. 730.

Jeżeli pole górnicze, do którego skierowano egzekucję, powstało wskutek scalenia lub podziału innych pól górniczych, to oprócz odpisu dokumentu nadawczego dawnych pól dołączyć należy do wniosku o dokonanie opisu także odpis dokumentu, zatwierdzającego zmiany (p. art. 59, 60, 62 prawa górniczego przy art. 730).

Dokumenty, wymienione w art. 731, § 1, dołączyć należy do wniosku o dokonanie opisu i oszacowania własności górniczej zamiast dokumentów, wymienionych w art. 667, § 1, l. 1 co do egzekucji z nieruchomości, a nie obok tych ostatnich dokumentów. Nie trzeba więc dołączać zaświadczenia władzy administracyjnej, że dłużnik jest właścicielem lub posiadaczem przedmiotu własności górniczej, gdyby on do księgi nie był wpisany.

Przedłożenie dokumentów, wymienionych w § 1 art. 731, nie jest obligatoryjne w tem znaczeniu, iżby bez ich przedłożenia komornik nie mógł przedsię-

wziąć opisu i oszacowania. Jeżeli bowiem wierzyciel dokumentów tych nie dołączył do wniosku o dokonanie opisu, to w myśl art. 667, § 2 może ich zażądać sam komornik od właściwych władz.

Przepis art. 731, § 1 nie zwalnia wierzyciela od wskazania we wniosku o dokonanie opisu stosownie do art. 667, § 1, l. 2 miejsca zamieszkania osób, które należy zawiadomić o terminie opisu i oszacowania.

Art. 732 (225).

Przynależność
własności
górnicej.

Szczególne przepisy określają, jakie rzeczy stanowią przynależność własności górniczej i które z nich dłużnik może mimo zajęcia zbywać celem prawidłowego prowadzenia przedsiębiorstwa.

O przynależnościach pola górniczego p. art. 75—77 prawa górniczego przy art. 730.

Do wydania przepisów w art. 732 wymienionych upoważnia art. XIII p. w. p. e. Ministra Sprawiedliwości w porozumieniu z Ministrem Przemysłu i Handlu. Przepisy te dotąd wydane nie zostały, wobec czego przy określaniu przynależności własności górniczej stosować należy obok przepisów prawa górniczego narazie analogicznie przepisy dzielnicowych ustaw cywilnych (p. te przepisy przy art. 571).

R o z d z i a ł V.

Egzekucja z kolei żelaznych.

Koleją żelazną jest przedsiębiorstwo, trudniące się przewozem osób lub towarów na szynach żelaznych, przyczem bez znaczenia jest rodzaj siły popędowej (para, elektryczność, siła pociągowa zwierząt). Kolej żelazna jest rzeczą zbiorową, obejmującą wszystko, co do jej ruchu należy, a więc grunta, budynki wraz

z ich urządzeniem, szyny, wagony i t. d. Egzekucji podlega ona tylko w całości, natomiast z poszczególnych przedmiotów do kolei należących egzekucji prowadzić nie można. Odnosi się to jednakże tylko do kolei żelaznej użytku publicznego (art. 733) i tylko do czasu, przez który trwa ważność koncesji (art. 740).

Do prowadzenia egzekucji z kolei żelaznej stosują się odpowiednio przepisy o egzekucji z nieruchomości (art. 734). Odstępstwa od nich, podyktowane względami na interes publiczny, mają głównie na celu zapewnienie organom władzy państwowej pewnej kontroli nad postępowaniem, a to celem strzeżenia przepisów prawa publicznego, odnoszących się do urządzenia i ruchu kolei żelaznych. Do tego rodzaju przepisów, odróżniających egzekucję z kolei od egzekucji z nieruchomości, należą np. postanowienia, w myśl których o wszczęciu egzekucji należy zawiadomić Ministra Komunikacji (art. 736, § 1), oszacowanie kolei ustalić w porozumieniu z tym Ministrem (art. 736, § 2), dalej przepisy, według których zarządcą ustanowić można tylko osobę, wskazaną przez kolejową władzę nadzorczą (art. 737), przepis o uzależnieniu skuteczności przybicia od zezwolenia właściwej władzy na nabycie kolei (art. 739) i t. p. Nieco inaczej, niż w egzekucji z nieruchomości, unormowana też jest właściwość organów egzekucyjnych, a mianowicie właściwość miejscową oznacza się w pierwszym rzędzie według miejsca, w którym znajduje się księga kolejowa, względnie co do kolei nie mającej księgi według miejsca siedziby zarządu, a dopiero w drugim rzędzie według miejsca położenia kolei (art. 735).

Art. 733 (226).

§ 1. Egzekucja może być skierowana do kolei żelaznej użytku publicznego tylko wówczas, gdy

Dopuszczalność egzekucji z kolei.

kolej nie jest państwowa, chyba że chodzi o zrealizowanie hipoteki umownej, zabezpieczonej na kolei państwowej. Egzekucja powinna obejmować kolej jako całość z wszelkimi przynależnościami.

§ 2. Nie wolno kierować egzekucji do poszczególnych przedmiotów, jak również do sum pieniężnych, należących do kolei.

Należności, przypadające od przedsiębiorstwa państwowego „Polskie Koleje Państwowe”, traktowane są w projekcie tak, jak należności, przypadające od Skarbu Państwa. Wierzyciel składa tytuł egzekucyjny bezpośrednio odpowiedniemu urzędowi, który obowiązany jest bezzwłocznie należność uiścić; egzekucja według przepisów projektu dopuszczalna jest tylko wtedy, gdy idzie o zrealizowanie umownego prawa zastawu lub umownej hipoteki. W myśl tej zasady, egzekucja z kolei, należące do przedsiębiorstwa „Polskie Koleje Państwowe”, jest dopuszczalna tylko dla zaspokojenia hipoteki, na tej kolei ciężącej, egzekucja zaś z kolei, należące do przedsiębiorstwa prywatnego, jest dopuszczalna także w poszukiwaniu wierzytelności osobistych. (Uz. og. 37).

Co do pojęcia kolei żelaznej p. uwagi wstępne do niniejszego rozdziału.

Według treści art. 733 rozróżnić należy ze względu na dopuszczalność prowadzenia egzekucji z kolei żelaznych, względnie z uwagi na ograniczenia w prowadzeniu tej egzekucji, trzy rodzaje kolei, a mianowicie: 1) państwowe koleje użytku publicznego, z których egzekucję prowadzić można tylko dla zrealizowania obciążającej kolej hipoteki umownej; egzekucja z tego rodzaju kolei objąć może tylko kolej jako całość, a nie można jej skierować do poszczególnych przedmiotów majątkowych, wchodzących w skład przedsiębiorstwa kolejowego; 2) niepaństwowe koleje użytku publicznego, z których można prowadzić egzekucję celem zrealizowania każdego roszczenia

pieniężnego, niezależnie od tego, czy jest ono zabezpieczone hipoteką na kolei lub nie; i taka kolej może być objęta egzekucją tylko jako nierozdzielna całość, natomiast nie jest dopuszczalne skierowanie egzekucji do poszczególnych części składowych kolei; 3) koleje użytku prywatnego, o których art. 733 właściwie nie wspomina i co do których wobec tego przyjąć należy, że egzekucja z nich nie podlega ograniczeniom w tym przepisie przewidzianym. Można tedy co do tych kolei skierować egzekucję tak na kolej, jako całość, jak i na poszczególne przedmioty majątkowe do takiej kolei należące, chyba że sprzeciwiają się temu przepisy prawa materialnego o przynależnościach. Przytem nie stanowi różnicy, czy tego rodzaju kolej stanowi własność osoby prywatnej, czy też państwa.

O ograniczeniach w ogólności egzekucji przeciw Skarbowi Państwa i przedsiębiorstwu Polskich Kolei Państwowych p. art. 577 i objaśn. do niego.

O niedopuszczalności odrębnej egzekucji z przynależności p. § 1 art. 571, zaś o niedopuszczalności odrębnej egzekucji z przedmiotów, niezbędnych do utrzymania ruchu kolei, p. § 2 art. 571.

Przepis § 2 art. 733 idzie dalej, niż przepis zdania drugiego § 1 tegoż artykułu i niż postanowienie art. 571, bo nie dopuszcza on odrębnej egzekucji nie tylko z przynależności i nie tylko z takich przedmiotów, które są niezbędne do utrzymania ruchu kolei, ale wogóle ze wszystkich przedmiotów i praw majątkowych, należących do kolei.

Za należące do kolei uważać należy te przedmioty i prawa majątkowe, które wchodzi w skład urządzenia kolei albo przynajmniej pozostają w łączności z prowadzeniem przedsiębiorstwa kolejowego. Z tego punktu widzenia należeć będzie do kolei np. dom zdrowia, wybudowany przez kolej dla jej pracowni-

ków w miejscowości uzdrowiskowej; nie będzie natomiast należał do kolei pensjonat, który przedsiębiorstwo kolejowe prowadzi wyłącznie w celach zysku, odnajmując w nim pokoje osobom obcym.

Zarówno z przepisu art. 733, jak i z dalszych przepisów, traktujących o egzekucji z kolei, wynika, że odnoszą się one wyłącznie do kolei użytku publicznego. Art. 733 mówi bowiem tylko o takich kolejach, zaś reszta przepisów o egzekucji z kolei używa wprawdzie już tylko ogólnej nazwy „kolej“ lub „koleje“, ale charakter tych przepisów, mających na oku głównie interes publiczny, wskazuje dowodnie, że nie mogą się one odnosić do kolei użytku prywatnego, bo przy takich kolejach o interesie publicznym wogóle niema mowy.

Art. 734 (227).

Do egzekucji z kolei żelaznej stosuje się odpowiednio przepisy o egzekucji z nieruchomości ze zmianami, wskazanymi w artykułach poniższych.

Analogiczne
stosowanie
przepisów
o egzekucji
z nieruch.

Przepis art. 734, jak wogóle wszystkie przepisy o egzekucji z kolei żelaznych, odnosi się tylko do kolei użytku publicznego (p. objaśn. do art. 733). Z kolei użytku prywatnego można więc prowadzić egzekucję bądź według przepisów o egzekucji z nieruchomości, bądź też według przepisów o egzekucji z ruchomości, a to zależnie od tego, czy kolej charakterem swym odpowiada pojęciu majątku nieruchomego, czy też ruchomego. Przepisy o egzekucji z ruchomości wejść np. w zastosowanie, gdy chodzi o prywatną przenośną kolejkę do zwózki drzewa przy wyrębie lasu.

Z przepisu art. 734 należy wnosić, że egzekucję z kolei prowadzić można tylko przez sprzedaż, natomiast wykluczoną jest egzekucja przez zarząd przymusowy kolei. Nazwą „egzekucji z nieruchomości“

określa bowiem ustawa tylko egzekucję przez sprzedaż nieruchomości, natomiast egzekucję przez zarząd przymusowy nazywa „egzekucją z pożytków nieruchomości“. Art. 734 każe zaś do kolei stosować tylko przepisy o „egzekucji z nieruchomości“ (p. też objaśn. do art. 730).

Do egzekucji z kolei żelaznych użytku publicznego stosuje się przepisy o egzekucji z nieruchomości nie tylko o ile chodzi o sam sposób spieniężenia kolei, ale także o ile chodzi o podział sumy, uzyskanej z egzekucji (p. art. 808).

Przepisy o egzekucji z nieruchomości p. w art. 653 — 729, a odnośnie do podziału sumy, uzyskanej przez egzekucję, w art. 798 — 808.

Co do analogicznego stosowania w egzekucji z kolei żelaznej przepisów instrukcji dla komorników, odnoszących się do egzekucji z nieruchomości, p. § 63 instr. kom. (w dod. II).

Treść art. 735 wskazuje na to, że według przepisów o egzekucji z nieruchomości prowadzić należy egzekucję z kolei bez względu na to, czy kolej jest wpisana w księdze kolejowej, czy też nie.

Art. 735 (228).

Egzekucja z kolei żelaznej, mającej założoną księgę kolejową, należy do komornika sądu, w którego okręgu znajduje się księga, z kolei zaś, nie mającej księgi — do komornika sądu, w którego okręgu znajduje się zarząd; jeżeli jednak zarząd znajduje się poza okręgiem, przez który kolej przechodzi — do komornika jednego z okręgów, gdzie kolej jest położona.

Właściwość
komornika.

Jeżeli kolej ma założoną księgę kolejową, to miejsce, w którym ta księga się znajduje, jest wyłącznie miarodajnym dla oznaczenia właściwości komornika

do prowadzenia egzekucji z takiej kolei. Bez znaczenia jest przytem, czy kolej przechodzi przez okręg sądowy, w obrębie którego znajduje się księga, czy też nie, oraz gdzie znajduje się zarząd kolei.

Dla egzekucji z kolei, nie mającej urządzonej księgi kolejowej, właściwym jest komornik tego sądu, w okręgu którego zarząd kolei ma siedzibę i przez okręg którego kolej przechodzi. Oba te momenty muszą zachodzić równocześnie, aby właściwość miejsca siedziby zarządu była uzasadnioną. Jeżeli się nie schodzą, to właściwość miejscową komornika oznacza się według miejsca położenia kolei, przyczem kolej należy uważać za położoną w tych okręgach sądowych, przez które przechodzi.

Jeżeli zachodzą warunki oznaczenia właściwości według miejsca siedziby zarządu, a zarząd prowadzi się w kilku okręgach sądowych, to właściwym będzie komornik tego sądu, w którego okręgu znajduje się centrala. Gdyby zaś centrali nie było, to ma się do czynienia z właściwością kilku komorników.

Jeżeli właściwość ma być oznaczona według miejsca położenia kolei, a kolej przechodzi przez okręgi różnych sądów, to wierzycielowi służy wybór między komornikami tych sądów, przyczem stosuje się przepis § 2 art. 653 o połączeniu późniejszych egzekucyj z egzekucją, wszczętą przez jednego z komorników właściwych.

Co do zawiadomienia o wszczęciu i ukończeniu egzekucji z kolei żelaznej wszystkich komorników tych sądów, w których okręgach położona jest kolej, p. § 53 instr. kom. (w dod. II).

Art. 736 (229).

§ 1. O wszczęciu egzekucji z kolei żelaznej komornik niezwłocznie zawiadomi Ministra Komunikacji.

§ 2. Sąd ustala oszacowanie kolei żelaznej po zasięgnięciu opinii tego Ministra.

W kwestji, kiedy egzekucję należy uważać za wszczętą, p. objaśn. do art. 657.

Zawiadomienie o wszczęciu egzekucji z kolei żelaznej winien komornik przesłać Ministrowi Komunikacji równocześnie z wysłaniem dłużnikowi wezwania o zapłatę długu (art. 654) oraz z wezwaniem władzy, prowadzącej księgę kolejową, o dokonanie wpisu o wszczętej egzekucji, względnie z zawiadomieniem sądu grodzkiego celem wciągnięcia wzmianki w wykazie zajętych nieruchomości niehipotekowanych (art. 656).

Zasięgając opinii, o której mowa w art. 736, § 2, sąd przedstawi Ministrowi Komunikacji podstawy i wyniki oszacowania, dokonanego przez biegłych, a w miarę potrzeby prześle mu także odpis protokołu opisu i oszacowania.

Z przepisu art. 736, § 2 wynika, że sąd obowiązany jest wydać osobne postanowienie w przedmiocie ustalenia oszacowania kolei żelaznej, a nie tylko rozstrzygnąć zarzuty przeciw opisowi i oszacowaniu (art. 675). Postanowienie takie wydać należy także w tym wypadku, gdyby zarzutów przeciw opisowi i oszacowaniu nie wniesiono.

Mimo braku wyraźnego w tym kierunku przepisu ustawy przyjąć należy, że na postanowienie sądu, ustalające oszacowanie kolei, służy zażalenie, bo postanowienie to jest tylko pewnego rodzaju odmianą postanowienia, przewidzianego odnośnie do egzekucji z nieruchomości w art. 675. Celem jego jest mianowicie ostateczne załatwienie sprawy opisu i oszacowania.

Art. 737 (230).Osoba
zarządcy.

Jeżeli w toku postępowania egzekucyjnego będzie ustanowiony zarząd, zarządcą może być tylko osoba, wskazana przez władzę nadzorczą kolejową.

Przypadki ustanowienia zarządu w egzekucji z nieruchomości p. w art. 663, 714, 718.

O wskazanie osoby, którą można ustanowić zarządcą kolei, sąd zwróci się do kolejowej władzy nadzorczej bądź jeszcze przed wydaniem postanowienia w przedmiocie ustanowienia zarządu, bądź równocześnie z wydaniem tego postanowienia. W ostatnim wypadku należy wstrzymać doręczenie postanowienia aż do nadejścia odpowiedzi i zarządzić je dopiero po wstawieniu nazwiska ustanowionego zarządcy.

Kolejową władzą nadzorczą jest Minister Komunikacji, względnie organ, któremu on nadzór zleci.

Sąd nie jest związany wskazaniem przez kolejową władzę nadzorczą osoby ustanowić się mającego zarządcy i jeżeliby jego zdaniem przeciw ustanowieniu wskazanej osoby zachodziły przeszkody, to władza kolejowa obowiązana jest wskazać na żądanie sądu inną osobę. W żadnym jednak razie nie można powierzyć zarządu osobie, co do której władza kolejowa nie wyraziła swej zgody na to, a to nawet w tym wypadku, gdyby zarząd stosownie do art. 718, § 2 oddany miał być nabywcy.

Art. 738 (231).Obwieszczenie
o licytacji.

§ 1. W obwieszczeniu o licytacji należy wymienić akt udzielenia koncesji i dokument koncesyjny oraz wskazać, gdzie były ogłoszone.

§ 2. Jeżeli kolej jest obciążona hipoteką, zabezpieczającą obligacje pożyczki kolejowej, ob-

wieszczenie o licytacji będzie zamieszczone także w dzienniku, który według statutu lub warunków emisji obligacyj jest przeznaczony do obwieszczeń.

Ponieważ wartość kolei zależy nietylko od wartości gruntów, urządzeń i t. d., ale także od treści koncesji, zwłaszcza od czasu, przez który koncesja ma jeszcze trwać, projekt każe w obwieszczeniu o licytacji wymienić akt udzielenia koncesji i dokument koncesyjny, oraz wskazać, gdzie one były ogłoszone. W związku z koncesją pozostaje jeszcze przepis, że nabywca otrzymuje przybicie z zastrzeżeniem uzyskania od właściwej władzy zezwolenia na nabycie i że w ciągu tygodnia od daty przybicia obowiązany jest przedstawić sądowi dowód złożenia właściwej władzy podania o zezwolenie na nabycie, czyli o przeniesienie na niego koncesji kolejowej. (Uz. og. 38).

Co do treści obwieszczenia o licytacji nieruchomości p. art. 679 i objaśn. do niego.

Daty, wymienione w art. 738, § 1, należy podać w obwieszczeniu przy oznaczeniu nieruchomości (art. 679, l. 1).

Co do osób, którym obwieszczenie o licytacji doręczyć należy, oraz co do sposobu ogłoszenia tego obwieszczenia p. art. 680 — 683 i objaśn. tam podane.

W przypadku, o którym mowa w art. 738, § 2, należy stosownie do art. 680, l. 2 doręczyć obwieszczenie o licytacji także kuratorowi, ustanowionemu dla strzeżenia praw posiadaczy obligacyj. Gdyby kurator taki nie był ustanowiony na podstawie ustaw szczególnych, należy go ustanowić na podstawie postanowień art. 660.

Art. 739 (232).

§ 1. Nabywca otrzymuje przybicie z zastrzeżeniem uzyskania od właściwej władzy zezwolenia na nabycie.

§ 2. W ciągu tygodnia od daty przybicia na-

Zezwolenie
na nabycie.

bywca obowiązany jest przedstawić sądowi dowód złożenia właściwej władzy podania o zezwolenie na nabycie. Jeżeli w tym terminie dowodu nie przedstawi, traci rękojmię, a jego prawa i obowiązki, wynikające z przybicia, wygasają.

Mimo przepisu art. 739, § 1 własność kolei przechodzi na nabywcę z dniem udzielenia przybicia (art. 720, § 1). Nieuzyskanie zezwolenia właściwej władzy na nabycie ma więc ze względu na przejście własności znaczenie warunku rozwiązującego.

Władzą właściwą w rozumieniu art. 739 jest Minister Komunikacji.

Okoliczność, że władza kolejowa nie załatwiła jeszcze podania nabywcy o zezwolenie na nabycie, nie zwalnia tego ostatniego od obowiązku dopełnienia warunków licytacyjnych, w szczególności od zapłaty w terminie z art. 690 całej ceny nabycia¹⁾.

Jeżeli nabywca wykazał wprawdzie w przepisanim terminie złożenie podania o zezwolenie na nabycie, ale właściwa władza kolejowa zezwolenia odmówiła, to ma to takie znaczenie, jak gdyby sąd odmówił przybicia. Wchodzi wówczas w zastosowanie przepis art. 717 i wierzyciel może żądać wyznaczenia nowego terminu licytacji na warunkach licytacji niedoszłej do skutku.

Termin jednego tygodnia do przedstawienia dowodu złożenia podania o zezwolenie na nabycie liczy się od dnia ogłoszenia postanowienia o przybiciu, a gdy ogłoszenia nie było (p. art. 723 i objaśn. do

¹⁾ Odmiennego zdania jest Allerhand (II, 430), według którego bieg terminu do zapłaty ceny nabycia ulega tu analogicznie do przepisu art. 725, § 5 zawieszeniu aż do czasu załatwienia podania. Z zapatrywaniem tem trudno się jednak zgodzić, bo przepis art. 725, § 5, jako postanowienie wyjątkowe, nie dopuszcza analogicznego stosowania go do przypadków wyrażnie w nim nie przewidzianych.

niego), od dnia doręczenia tego postanowienia nabywcy. Termin ten, jako ustawowy, nie ulega przedłużeniu. Dopuszczalne jednak jest jego przywrócenie w razie zachodzących warunków z art. 185 — 187 k. p. c. (p. przy art. 512).

Dowód złożenia podania o zezwolenie na nabycie musi być dostarczony w formie nie budzącej żadnej wątpliwości. Zwyczajny receptis pocztowy bez wyszczególnienia treści nadanego pisma nie wystarczy.

Nieprzedłożenie w terminie z art. 739, § 2 dowodu złożenia podania o zezwolenie na nabycie powoduje skutki w art. 692 przewidziane. Wierzyciel może wówczas stosownie do art. 692, § 4 żądać wyznaczenia nowej licytacji, która odbędzie się na warunkach niedoszłej do skutku.

Art. 740 (233).

W razie wygaśnięcia koncesji wierzyciel może wszcząć egzekucję z należącego do dłużnika majątku według ogólnych przepisów. Na egzekucję, wszczętą wcześniej, wygaśnięcie koncesji nie ma wpływu.

Egzekucja po
wygaśnięciu
koncesji.

Sprzedaż kolei oznacza nie tylko sprzedaż gruntów, budynków, urządzeń, taboru i t. d., ale zarazem sprzedaż prawa prowadzenia tej kolei. Te względy uzasadniają przepis, że po wygaśnięciu koncesji nie może być już wszczęta egzekucja z kolei żelaznej; w tym przypadku wierzyciel może egzekwować swą wierzytelność tylko z poszczególnych części majątku, nie zaś z kolei, jako całości. (Uz. og. 38).

Po wygaśnięciu koncesji niema już kolei jako takiej i dlatego od tej chwili prowadzić można egzekucję z majątku, który należał do kolei, na zasadach ogólnych t. j. bez ograniczeń, przewidzianych w art. 733, 736 — 739 i według przepisów o egzekucji z majątku, któremu odpowiada majątek, pozostały po kolei (a więc według przepisów o egzekucji bądź z ru-

chomości, bądź z wierzytelności i praw majątkowych, bądź wreszcie z nieruchomości).

Szczególne przepisy o egzekucji z kolei nie przestają obowiązywać mimo wygaśnięcia koncesji, jeżeli wygaśnięcie nastąpiło po wszczęciu egzekucji. Decydującym pod tym względem jest dzień, w którym wierzyciel złożył komornikowi wniosek o wszczęcie egzekucji (p. objaśn. do art. 657). Jeżeli w dniu tym koncesja jeszcze obowiązywała, to egzekucję prowadzić należy według przepisów o egzekucji z kolei; jeżeli zaś straciła już swoją moc, to możliwą jest tylko egzekucja na zasadach ogólnych.

Jeżeli egzekucję wszczęto przed wygaśnięciem koncesji, a następnie już po jej wygaśnięciu władza kolejowa odmówiła zezwolenia na nabycie (art. 739, § 1), to mimo to ponowną licytację po myśli art. 717 wyznaczyć należy na wniosek wierzyciela również przy zastosowaniu przepisów o egzekucji z kolei¹⁾.

Rozdział VI.

Egzekucja z handlowych statków morskich i statków żeglugi śródlądowej.

Sposób prowadzenia egzekucji ze statków handlowych (morskich i śródlądowych) stosuje się bądź do przepisów o egzekucji z nieruchomości, bądź też do przepisów o egzekucji z ruchomości, a to zależnie od tego, czy dany statek jest wpisany (względnie posiada warunki wpisania) do polskiego rejestru statków, czy też nie. W szczególności przepisy o egzekucji z nieruchomości mają zastosowanie do egzekucji ze statków handlowych morskich i śródlądowych.

¹⁾ Nie można zaś przyjąć za Allerhandem (II, 431), jakoby w tym wypadku nastąpić miało umorzenie egzekucji z kolei jako całości, a możliwem było tylko prowadzenie egzekucji z poszczególnych części majątku, bo chodzi tu tylko o dalszy ciąg tej samej egzekucji, na którą w myśl końcowego zdania art. 740 wygaśnięcie koncesji nie ma wpływu.

wych, wpisanych do polskiego rejestru statków (art. 741), oraz do egzekucji ze statków zagranicznych, odpowiadających warunkom, pod którymi statek polski podlega wpisowi do rejestru (art. 756), przyczem jest bez znaczenia, czy odnośny statek wpisany jest do rejestru zagranicą. Egzekucja z wszystkich innych statków odbywa się według przepisów o egzekucji z ruchomości (art. 755, 756). Poza tem ze względu na szczególny charakter statków oraz odrębne urządzenia prawa żeglarskiego wprowadzają art. 743—754 (jednak tylko odnośnie do statków, z których egzekucja ma być prowadzona według przepisów o egzekucji z nieruchomości) szereg postanowień specjalnych, które egzekucję ze statków odróżniają w pewnych szczegółach od egzekucji tego typu, według którego ona zasadniczo ma być prowadzona. Do takich specjalnych postanowień należą np. przepisy art. 744 o zawieszeniu na wniosek dłużnika egzekucji ze statku gotowego do ruszenia w podróż, art. 745—748 o prowadzeniu egzekucji na podstawie tytułu, uzyskanego nie przeciw właścicielowi statku, art. 749 o przytrzymaniu statku jako sposobie jego zajęcia, art. 752 i 753 o skróceniu terminów do opisu i oszacowania oraz do odbycia licytacji statku i t. d.

Art. 741 (234).

Do egzekucji z handlowych statków morskich i statków żeglugi śródlądowej, wpisanych do polskiego rejestru statków, stosuje się odpowiednio przepisy o egzekucji z nieruchomości ze zmianami, wskazanymi w artykułach poniższych.

Statki z natury swej są ruchomościami, jednak statki, wpisane do rejestru, o tyle zbliżają się do nieruchomości, że rejestr statków urządzony jest na wzór ksiąg hipotecznych i że wpis prawa zastawu do tego rejestru ma podobne

Odpowiednie
stosowanie
przepisów
o egzekucji
z nieruchomości.

znaczenie, jak wpis hipoteki do księgi hipotecznej. Ponieważ wpisy w rejestrze statków mają skutki, zbliżone do wpisów w księdze hipotecznej, projekt postanawia, że do egzekucji z takich statków stosować należy odpowiednio przepisy o egzekucji z nieruchomości, do egzekucji zaś z wszelkich innych statków stosować należy przepisy o egzekucji z ruchomości.

O zaliczeniu statku do jednej lub drugiej grupy decyduje to, czy statek jest już wpisany, a nie to, że statek winien być do rejestru wpisany. Fakt wpisu w rejestrze da się zawsze stwierdzić, natomiast pytanie, czy statek winien być wpisany do rejestru, może być wątpliwe. Tak np. już takie pytanie, czy statek jest rzeczonym, czy morskim, może być sporne, gdy idzie o statki, które odbywają podróże częścią rzeką, częścią morzem. Sporne może być także pytanie, czy statek, do którego skierowano egzekucję, podlega ustawie o żegludze śródlądowej, i czy podlega przymusowej rejestracji. Niepodobna wszystkich tych pytań rozstrzygnąć w postępowaniu egzekucyjnym i przewlekać z tego powodu postępowania, wobec czego projekt zatrzymuje stan dzisiejszy, to jest że o tem, czy w egzekucji mają być stosowane przepisy o ruchomościach, czy przepisy o nieruchomościach, rozstrzyga fakt wpisu w rejestrze, nie zaś obowiązek prawny wpisania statku do rejestru. (Uz. og. 38).

Przepisy art. 741 i n. odnoszą się tylko do statków żeglugi wodnej, z pośród tych zaś nie mają zastosowania do statków wojennych oraz do tych statków handlowych, które nie są wpisane do polskiego rejestru statków (p. art. 755 i 756).

Warunki i sposób wpisywania do rejestru polskich statków handlowych normują następujące przepisy:

Ustawa

z dnia 28 maja 1920 r

o polskich statkach handlowych morskich,

Dz. U. R. P. Nr. 47, poz. 285 w brzmieniu rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 6 marca 1928 r., Dz. U. R. P. Nr. 29, poz. 269 i ustawy z dnia 10 marca 1932, Dz. U. R. P. Nr. 32, poz. 334:

Art. 1. Za polskie statki handlowe morskie uznaje się statki, uprawiające żeglugę morską w celu zarobkowania i stanowiące

własność Państwa, obywateli polskich oraz osób prawnych, które mają siedzibę na obszarze Rzeczypospolitej i w których:

- a) wszystkie udziały lub akcje są imienne;
- b) udział obcokrajowców w kapitale zakładowym nie przekracza 49%;
- c) do każdej z władz: kierowniczej, nadzorczej i kontrolującej — obcokrajowcy nie wchodzi w stosunku, przewyższającym ich udział w kapitale zakładowym, a w spółkach akcyjno-komandytowych nie są nadto osobiście odpowiedzialni;
- d) główny kierownik (dyrektor zarządzający) jest obywatelem polskim.

Za polskie statki handlowe morskie uznaje się również statki spółek dla żeglugi transoceanicznej oraz spółek dla rybołówstwa dalekomorskiego, zwolnionych przez Ministra Przemysłu i Handlu od przestrzegania warunków, przewidzianych w punktach b) i d).

Zwolnienie od przestrzegania warunku, przewidzianego w punkcie d), nie może być udzielone na dłużej, jak do końca roku 1938.

Art. 2. Również za polski statek handlowy morski uznaje się statek, którego conajmniej trzy piąte należy do osób, wymienionych w art. 1, o ile pełnomocnik współwłaścicieli jest obywatelem polskim.

Art. 3. Spółki firmowo-komandytowe, których odpowiedzialni osobiście spółnicy nie są obcokrajowcami, korzystają z praw, służących w myśl ustawy niniejszej obywatelom polskim; spółki firmowe i firmowo-komandytowe, nie czyniące zadość temu wymaganiu, traktowane są na równi z obcokrajowcami. Postanowienie to nie ma zastosowania do spółek dla żeglugi transoceanicznej oraz spółek dla rybołówstwa dalekomorskiego, powstałych do roku 1938 włącznie.

Art. 4. Przy ocenie kwalifikacji osób fizycznych i prawnych (art. 1 do 3), celem uznania statków do nich należących, za statki handlowe polskie, na równi z obywatelami Rzeczypospolitej traktowane mogą być osoby, nie posiadające obywatelstwa, lecz należące do narodowości polskiej. Uznanie przynależności obcokrajowców do narodowości polskiej może nastąpić w tym razie, tylko za zgodą Ministra Spraw Zagranicznych.

Art. 9. Przepisy ustawy niniejszej mają również zastosowanie do jachtów spacerowych, wychodzących na pełne morze, do statków pilotowych, większych rybackich (ponad 50 cbm), holowniczych, ratunkowych, szkolnych, przeznaczonych do wyszkolenia personelu marynarki handlowej, oraz do statków wybudowanych w kraju, na rachunek państw obcych lub ich oby-

wateli, aż do chwili zarejestrowania statków tej ostatniej kategorii przez właściwego konsula obcokrajowego.

Art. 10. W celu stwierdzenia praw, służących polskim statkom handlowym morskim, statki, wymienione w art. 1 i 9, z wyjątkiem statków o pojemności poniżej pięćdziesięciu metrów sześciennych brutto, winny być wpisane do rejestru.

Art. 11. Rejestr statków handlowych jest publiczny i dostępny do przeglądania przez osoby interesowane, które za opłatą otrzymywać mogą uwierzytelnione wypisy z rejestru. Należytości i koszty rejestracji ponoszą strony interesowane.

Art. 12. Wpis do rejestru statkowego winien zawierać:

1) datę oraz kolejny numer zarejestrowania statku;
2) nazwę i rodzaj statku oraz międzynarodowy sygnał odróżniający;

3) wynik urzędowego obliczenia wymiarów statku;

4) datę i miejsce wybudowania statku, o ile dane te są znane;

5) oznaczenie portu ojczystego statku;

6) bliższe oznaczenie właściciela statku:

a) co do osób fizycznych — oznaczenie przynależności państwowej, nazwiska, imienia i miejsca stałego zamieszkania właściciela, lub współwłaścicieli, oraz wysokość udziałów poszczególnych współwłaścicieli;

b) co do osób prawnych — oznaczenie nazwy, siedziby oraz miejsca, daty i numeru wpisania do rejestru handlowego; oznaczenie przynależności państwowej, imion, nazwisk oraz miejsca stałego zamieszkania współników osobiście odpowiedzialnych w spółkach firmowych i komandytowych, w innych zaś — tych samych danych o członkach organów kierowniczych;

7) oznaczenie przynależności państwowej, nazwiska, imienia oraz miejsca stałego zamieszkania pełnomocnika, o ile został ten wyznaczony;

8) oświadczenie, że wszystkie warunki, co do przynależności państwowej właściciela, współwłaściciela, udziałowców i akcjonariuszów zostały wypełnione;

9) oznaczenie tytułu nabycia statku lub poszczególnych udziałów w współwłasności.

Art. 14. Statek, wniesiony do rejestru zagranicą, nie może być rejestrowany w Polsce.

Właściciel nabytego od obcokrajowców statku przy zgłoszeniu do rejestru w Polsce winien udowodnić, że statek został wykreślony z rejestru zagranicznego.

Art. 17. Po wciągnięciu do rejestru właściciel statku otrzymuje dokument rejestracyjny w postaci certyfikatu okrętowego.

Certyfikat okrętowy i uwierzytelniony wyciąg z rejestru winien stale znajdować się na statku.

Art. 20. Wszelkie późniejsze zmiany danych i szczegółów prawnych, zapisanych do rejestru, winny być zgłaszane i wcią-gane do rejestru, poczem w najkrótszym czasie wnoszone do certyfikatu okrętowego.

Zmiana nazwy statku, obranej przez właściciela przy pier-wotnej rejestracji, może nastąpić jedynie za zezwoleniem wła-dzy.

Art. 21. Statek wykreśla się z rejestru w razie:

- 1) zatonięcia;
- 2) uznania go za niezdatny do naprawy;
- 3) utraty praw polskiego statku handlowego morskiego.

W powyższych wypadkach certyfikat należy unieważnić i w miarę możności odebrać.

Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej

z dnia 6 marca 1928 r.

o żegludze i spławie na śródlądowych drogach wodnych,

Dz. U. R. P. Nr. 29, poz. 266 w brzmieniu zmienionem ustawą z dnia 18 lutego 1932 r., Dz. U. R. P. Nr. 25, poz. 215:

Art. 1. Żegluga i spław na śródlądowych drogach wodnych dozwolone są dla statków, łodzi i tratw polskich pod warunkami wynikającymi z obowiązującego prawa wodnego, z postanowień niniejszego rozporządzenia i rozporządzeń na jego podstawie wydanych, a co do wód granicznych również postanowień umów międzynarodowych. O ile te umowy zawierają przepisy odmiennie od postanowień niniejszego rozporządzenia lub rozporządzeń na jego podstawie wydanych, należy stosować przepisy tych umów.

Dla statków, łodzi i tratw obcych żegluga i spław są dozwolone na mocy umów międzynarodowych lub na mocy zezwoleń udzielanych przez Ministra Robót Publicznych. Prawo do udzielania tych zezwoleń może Minister Robót Publicznych przekazać wojewodom w drodze rozporządzenia.

Zasady udzielania zezwoleń ustala Minister Robót Publicznych w porozumieniu z Ministrem Przemysłu i Handlu, Ministrem Skarbu i Ministrem Spraw Wojskowych.

Art. 2. Za śródlądowe drogi wodne uważa się żeglowne i spławne wody publiczne i prywatne, naturalne i sztuczne.

Art. 3. Za statki i łodzie polskie w rozumieniu niniejszego rozporządzenia uważa się statki i łodzie:

- a) stanowiące własność Państwa Polskiego,
 - b) zarejestrowane w Państwie Polskiem (art. 12) i stanowiące własność obywateli polskich lub polskich osób prawnych.
- Za tratwy polskie uważa się tratwy, których spław rozpoczyna się na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej.

Art. 11. Do wydawania dokumentów podróży dla tratw i patentów retmańskich powołane są państwowe zarządy wodne na wodach, objętych ich działalnością, a tam, gdzie takich zarządów niema, powiatowe władze administracji ogólnej.

Ustęp trzeci i czwarty artykułu 8-go mają analogiczne zastosowanie do patentów retmańskich.

Art. 12. Statki i łodzie, z wyjątkiem stanowiących własność Państwa Polskiego, podlegają rejestracji w myśl niniejszego rozporządzenia.

Statki i łodzie zarejestrowane zagranicą nie mogą być rejestrowane na obszarze Rzeczypospolitej.

Art. 13. W celu uskutecznienia rejestracji statków i łodzi należy zgłosić:

- a) imię, nazwisko i adres właściciela,
- b) obrane miejsce postoju (art. 15),
- c) rodzaj,
- d) wymiary,
- e) zdolność przewozową,
- f) nazwę względnie numer ją zastępujący,
- g) co do statków i łodzi z własnym popędem mechanicznym również dane dotyczące kotłów, maszyn do poruszania.

urządzeń pomocniczych i szybkości ruchu w wodzie stojącej.

Po uskutecznieniu rejestracji zgłoszeniu podlega każda zmiana właściciela, obranego miejsca postoju i nazwy oraz przebudowa połączona ze zmianą wymiarów, urządzeń lub przeznaczenia, awarya i wycofanie z ruchu statku lub łodzi.

Art. 14. Statki i łodzie o powierzchni najwyżej dwadzieścia metrów kwadratowych, otrzymanej z pomnożenia największej długości przez największą szerokość oraz bez względu na powierzchnię statki i łodzie sportowe, rybackie i wybudowane na jeden okres nawigacyjny lub na czas krótszy należy zgłaszać corocznie do rejestracji, przyczem nie mają zastosowania postanowienia ustępu pierwszego lit. e), f) i g), ani ustępu drugiego art. 13.

Art. 15. Dla statków i łodzi podlegających rejestracji powinni ich właściciele obrać jedną miejscowość jako miejsce postoju statku lub łodzi.

Art. 16. Rejestrację przeprowadzają urzędy i władze określone w art. 11.

Zgłoszenie statku lub łodzi do rejestracji uskutecznia się w urzędzie względnie u władzy właściwej w myśl art. 11 w stosunku do tej drogi wodnej, przy której znajduje się obrane miejsce postoju statku lub łodzi.

Art. 18. Zarejestrowane (art. 13 i 14) statki i łodzie otrzymują dokument rejestracyjny, a zarejestrowane w myśl art. 13 również znak numerowy.

Do wydawania dokumentów rejestracyjnych i znaków numerowych powołane są urzędy i władze określone w ust. 2 art. 16.

Art. 21. Statki i łodzie zarejestrowane w jednym z portów morskich nie podlegają przepisom niniejszego rozporządzenia, jednakże podczas pobytu na śródlądowych drogach wodnych podlegają przepisom porządkowym obowiązującym na tych drogach oraz zarządzeniom organów nadzorczych.

Z postanowienia art. 741, nakazującego stosowanie do egzekucji ze statków w nieni wymienionych przepisów o „egzekucji z nieruchomości“, wynika, że egzekucję z tych statków prowadzić można tylko przez sprzedaż, a nie przez zarząd przymusowy (por. objaśn. do art. 730 i 734).

Do statków, wymienionych w art. 741, stosować należy przepisy o egzekucji z nieruchomości zarówno co do postępowania przy zajęciu i sprzedaży, jak i co do podziału sumy, uzyskanej z egzekucji.

Przepisy o prowadzeniu egzekucji z nieruchomości zawierają art. 653 — 729, zaś przepisy o podziale sumy, uzyskanej przez egzekucję z nieruchomości, art. 798 — 808.

Art. 742 (235).

Egzekucja należy do komornika sądu, w którego okręgu statek znajduje się w chwili wszczęcia egzekucji.

Właściwość
komornika.

Za chwilę wszczęcia egzekucji uważać należy chwilę, w której wierzyciel złożył komornikowi

wniosek egzekucyjny, który następnie doprowadził do zajęcia (p. objaśn. do art. 657). Miejsce pobytu statku w tej właśnie chwili zadecyduje więc o właściwości komornika do przeprowadzenia egzekucji z niego¹⁾.

Z przepisu art. 742 wynika, że dopóki statek znajduje się poza granicami Rzeczypospolitej, tak długo z braku właściwego organu egzekucyjnego nie można wszcząć z niego egzekucji. Jest to zresztą logiczne, gdyż egzekucja w takim wypadku okazałaby się i tak niewykonalną, a to ze względu na sposób zajęcia statku (art. 749, § 2).

Art. 743 (236).

Wniosek
o wszczęcie
egzekucji.

Do wniosku o wszczęcie egzekucji wierzyciel powinien dołączyć dowód, że statek jest wpisany do rejestru.

Dowodem wpisania statku do rejestru będzie np. certyfikat okrętowy, o którym mowa w art. 17 ustawy z 28 maja 1920, Dz. U. R. P. Nr. 47, poz. 285 (p. przy art. 741) lub jego wierzytelny odpis albo też uwierzytelniony wyciąg z rejestru statków.

Jeżeli statek nie jest zarejestrowany, to wierzyciel powinien we wniosku o wszczęcie egzekucji zaznaczyć tę okoliczność, gdyż inaczej komornik nie wiedziałby, według jakich przepisów przystąpić do egzekucji (art. 741, 755).

¹⁾ Według Allerhanda (II, 432) rozstrzyga miejsce pobytu statku nie w chwili zgłoszenia wniosku o wszczęcie egzekucji, lecz w chwili zajęcia statku (art. 749, § 2), co jednak jest nie do przyjęcia już choćby z tego względu, że wierzyciel jeszcze przed zajęciem musi mieć możliwość oznaczenia właściwego komornika, musi ją mieć w szczególności co najmniej w chwili złożenia wniosku egzekucyjnego, a skądże mógłby ją mieć, gdyby o właściwości decydował pobyt statku dopiero w późniejszym czasie?

Jeżeli do wniosku o wszczęcie egzekucji nie dołączono dowodu zarejestrowania statku, ani też nie umieszczono we wniosku oświadczenia, że statek jest zarejestrowany, to komornik wezwie wierzyciela stosownie do art. 141 k. p. c. (p. przy art. 509) o uzupełnienie wniosku w tym kierunku, a po bezskutecznym upływie wyznaczonego do uzupełnienia terminu tygodniowego zwróci wniosek wierzycielowi.

Art. 744 (237).

Dłużnik może żądać zawieszenia egzekucji ze statku handlowego morskiego, jeżeli statek w chwili zajęcia przygotowany jest do ruszenia w podróż. Prawo to nie służy dłużnikowi, jeżeli egzekucja została wszczęta w poszukiwaniu długu, zaciągniętego w celu dokonania zamierzonej podróży.

Zawieszenie
egzekucji.

Zawieszenie egzekucji ze statku na zasadzie art. 744 jest jednym z przypadków zawieszenia postępowania egzekucyjnego, o których wspomina przepis art. 558, l. 3.

Zawieszenia egzekucji z powodu gotowości statku do ruszenia w podróż żądać można wyłącznie tylko odnośnie do statków handlowych morskich. Nie służy zaś to prawo dłużnikowi ani co do statków żeglugi śródlądowej, ani co do statków morskich, nie będących handlowymi.

Jeżeli zachodzą warunki przewidziane w zdaniu pierwszym art. 744, to wniosek dłużnika o zawieszenie egzekucji musi być uwzględniony, nie zależy zaś jego uwzględnienie od uznania komornika lub sądu.

Zawieszenia postępowania po myśli art. 744 nie można uzależniać od złożenia zabezpieczenia przez dłużnika (art. 559, § 1), ani też nie można odmówić tego zawieszenia, choćby wierzyciel chciał zabezpie-

czyć wynagrodzenie szkody, mogącej wyniknąć z dalszego postępowania (art. 559, § 3).

Okoliczność, że statek jest przygotowany do ruszenia w podróż, wykazać ma dłużnik, żądający zawieszenia egzekucji, natomiast na wierzycielu ciąży obowiązek wykazania, że egzekucja dotyczy długu, zaciągniętego w celu dokonania zamierzonej podróży, jeżeli na tej podstawie sprzeciwia się zawieszeniu egzekucji. Wykazanie tych okoliczności nie jest oczywiście potrzebne, jeżeli strony co do ich zaistnienia złożyły zgodne oświadczenia bądź przy wysłuchaniu, podjętem stosownie do art. 564, bądź i poza tem wysłuchaniem. W jaki sposób w razie sprzecznych oświadczeń nastąpić ma wykazanie wymienionych okoliczności, to kwestja konkretnego przypadku¹⁾.

O skutkach zawieszania egzekucji p. objaśn. do art. 556.

Zawieszoną po myśli art. 744 egzekucję należy na wniosek wierzyciela podjąć na nowo z chwilą ustania przyczyny zawieszenia, a więc po powrocie statku z podróży, ze względu na którą nastąpiło zawieszenie. Egzekucję podejmie komornik, który ją wszczął, choćby po powrocie statek nie znajdował się już w jego okręgu, bo komornik ten pozostaje właściwym aż do ukończenia raz wszczętej egzekucji.

Art. 745 (238).

Wierzyciel może skierować egzekucję do statku nietylko na podstawie tytułu egzekucyjnego, uzyskanego przeciwko właścicielowi statku, lecz także na podstawie tytułu, uzyskanego prze-

¹⁾ W każdym razie niema żadnej podstawy do przyjęcia za *Allerhandem* (II, 433), jakoby okoliczność, że dług zaciągnięto w celu dokonania zamierzonej podróży, powinna wynikać z tytułu egzekucyjnego, a badanie jej przez komornika było niedopuszczalnem.

ciwko innej osobie, jeżeli z ustawy służy mu prawo zaspokojenia ze statku. Egzekucja na podstawie tytułu, uzyskanego przeciwko innej osobie, jest dopuszczalna tylko wtedy, gdy klauzula wykonalności wyraźnie na to zezwala.

Aby możliwem było skierowanie egzekucji do statku na podstawie tytułu egzekucyjnego, uzyskanego nie przeciwko jego właścicielowi, musi wierzyciel powołać się na pozytywny przepis ustawy, zezwalający mu na zaspokojenie ze statku wierzytelności, przysługującej mu przeciw trzeciej osobie.

Okoliczność, czy wierzycielowi służy z ustawy prawo zaspokojenia ze statku wierzytelności, jaką ma do osoby, nie będącej właścicielem statku, bada sąd przy nadaniu klauzuli wykonalności, a nie komornik przy wszczęciu egzekucji.

W przypadku skierowania egzekucji do statku na podstawie tytułu egzekucyjnego, uzyskanego nie przeciwko jego właścicielowi, klauzula wykonalności musi zawierać wyraźną wzmiankę, że egzekucja jest możliwą z oznaczonego w niej statku. W braku takiej wzmianki komornik odmówi wszczęcia egzekucji, choćby poza tem wiadomo mu było, że wierzycielowi służy prawo skierowania jej do statku.

Przypadek, unormowany w art. 745, nie odpowiada bynajmniej przypadkowi, o którym mowa w art. 534, § 2, tam bowiem za dłużnika uważa prawo egzekucyjne każdorazowego właściciela nieruchomości i przeciw niemu też na zasadzie tytułu, wciągniętego do księgi hipotecznej, wydaną zostaje klauzula wykonalności, tu zaś właściciel statku nie jest dłużnikiem (p. art. 746) i nie przeciw niemu, ale przeciw właściwemu dłużnikowi nadaje się klauzulę wykonalności. Dlatego też nie można stosować przepisu art. 745 w ogólności do przypadków, gdy

chodzi o egzekucję wierzytelności, dla której statek jest obciążony zastawem, ustanowionym przez poprzedniego właściciela¹⁾). Samo prawo zastawu nie daje bowiem wierzycielowi uprawnienia do prowadzenia z przedmiotu zastawu egzekucji na podstawie tytułu, uzyskanego przeciw osobie, nie będącej właścicielem tego przedmiotu, a przepisu art. 534, § 2, jako posiadającego charakter wyjątkowy, nie można tu analogicznie stosować.

Art. 746 (239).

Zawiadomienie
właściciela.

O egzekucji, wszczętej na podstawie tytułu egzekucyjnego, uzyskanego przeciwko innej osobie, należy zawiadomić właściciela statku, wpisanego do rejestru. Właściciel, wpisany do rejestru, jak również do rejestru niewpisany, lecz składający dowód swego prawa własności, może uczestniczyć w postępowaniu w charakterze dłużnika.

Co do wpisu nazwiska właściciela statku w rejestrze statków p. art. 12, l. 6 ustawy z 28 maja 1920. Dz. U. R. P. Nr. 47, poz. 285 i art. 13, p. a) rozporządzenia Prez. Rzp. z 6 marca 1928, Dz. U. R. P. Nr. 29.

Osoba właściciela statku wiadomą będzie komornikowi z certyfikatu okrętowego, względnie z wyciągu z rejestru statków, przedłożyć się mającego stosownie do art. 743.

Zawiadomienie, o którym mowa w zdaniu pierwszym art. 746, wyśle komornik właścicielowi statku równocześnie z wysłaniem dłużnikowi wezwania o zapłatę długu (art. 654).

Mówiąc o właścicielu niewpisanym do rejestru, przepis zdania drugiego art. 746 ma na myśli przy-

¹⁾ Innego zdania jest Allerhand (II, 434).

padek, gdy statek jest wpisany w rejestrze, ale nie jest wpisany obecny jego właściciel. Do statków nie-wpisanych bowiem art. 746 wogóle się nie odnosi (p. art. 741).

Niewpisanego w rejestrze właściciela statku nie zawiadamia się o wszczęciu egzekucji ze statku przeciw osobie, nie będącej jego właścicielem, a jeżeli sam się zgłosi celem uczestniczenia w postępowaniu w charakterze dłużnika, to dopuścić go należy tylko pod warunkiem, że złoży dowód swego prawa własności.

Jeżeli właściciel statku nie przystąpił do egzekucji stosownie do art. 746, to o dalszych aktach egzekucyjnych (poza wszczęciem egzekucji) nie trzeba go zawiadamiać bez względu na to, czy jest wpisany w rejestrze lub nie. Jeżeli natomiast przystąpił, to od chwili zgłoszenia przystąpienia (i ewentualnie wykazania prawa własności statku) traktować go należy, jak każdego dłużnika.

Art. 747 (240).

Egzekucja, wszczęta przeciwko właścicielowi statku po wszczęciu egzekucji przeciwko innej osobie, będzie miała znaczenie przyłączenia się do pierwszej egzekucji.

Przyłączenie się do egz.

O warunkach wszczęcia egzekucji ze statku na podstawie tytułu egzekucyjnego, uzyskanego przeciw osobie, nie będącej jego właścicielem, p. art. 745 i objaśn. do niego.

Przepis art. 747 stosuje się bez względu na to, czy nową egzekucję przeciw właścicielowi statku wszczął ten sam, czy inny wierzyciel, oraz czy ją wszczęto dla tej samej wierzytelności, dla której prowadzono już egzekucję ze statku przeciw innej osobie, czy też dla nowej wierzytelności.

O tem, czy nowa egzekucja przeciw właścicielowi statku ma mieć znaczenie przyłączenia się do egzekucji, prowadzonej już z tego samego statku przeciw innej osobie, decyduje tylko okoliczność, czy egzekucja przeciw innej osobie była już wszczęta. Nie wymaga natomiast ustawa, jak w egzekucji z nieruchomości (p. art. 659), aby pierwsza egzekucja doprowadziła już do zajęcia statku.

O przyłączeniu się do egzekucji i jego znaczeniu p. art. 659 i objaśn. do niego.

W przypadku, przewidzianym w art. 747, właściciel statku staje się oczywiście stroną postępowania egzekucyjnego nawet bez przystąpienia do egzekucji, przewidzianego w art. 746 i dlatego od chwili wszczęcia nowej egzekucji przeciwko niemu musi być traktowany jako dłużnik.

Mimo braku wyraźnego w tym kierunku przepisu przyjąć należy, że przyłączenie się do egzekucji zachodzi również w przypadku odwrotnym, niż w art. 747 przewidziany, a mianowicie gdy po wszczęciu egzekucji ze statku przeciw jego właścicielowi wszczęta zostaje nowa egzekucja z tego samego statku przeciw innej osobie. Chodzi bowiem o to, aby ten sam statek nie był równocześnie przedmiotem dwóch odrębnych postępowań egzekucyjnych.

Art. 748 (241).

Egzekucja
przeciw kie-
rownikowi
statku.

Jeżeli egzekucja ze statku jest dopuszczalna przeciwko jego kierownikowi, wierzyciel w razie zmiany kierownika przed wszczęciem egzekucji może otrzymać klauzulę wykonalności przeciwko nowemu kierownikowi na podstawie tytułu egzekucyjnego, uzyskanego przeciwko poprzedniemu kierownikowi, gdy zmianę osoby kierownika udowodni dokumentem publicznym lub

prywatnym z podpisem uwierzytelnionym. W razie zmiany kierownika statku po wszczęciu egzekucji nowy kierownik może wziąć udział w postępowaniu w charakterze dłużnika, jeżeli w sposób wyżej przepisany udowodni swoje upoważnienie do kierownictwa statku.

O tem, czy egzekucję ze statku można prowadzić przeciw jego kierownikowi jako takiemu, decydują pozytywne przepisy prawa materialnego.

W celu uzyskania klauzuli wykonalności przeciw nowemu kierownikowi statku w warunkach, przewidzianych w zdaniu pierwszym art. 748, nie trzeba wykazywać, że obowiązek, stwierdzony w tytule egzekucyjnym co do dawnego kierownika statku, przeszedł na nowego kierownika, lecz wystarczy wykazanie samej zmiany kierownika oraz tej okoliczności, że na podstawie tytułu egzekucyjnego, uzyskanego przeciw kierownikowi, można prowadzić egzekucję ze statku.

Zmiana kierownika statku po wszczęciu egzekucji nie wpływa na tok postępowania, wszczętego przeciw ustępującemu kierownikowi, a tylko od woli nowego kierownika zależy, czy zechce przystąpić do postępowania w charakterze dłużnika obok dawnego kierownika.

Rzecz jasna, że do egzekucji ze statku, wszczętej przeciw jego kierownikowi, przystąpić może każdej chwili właściciel statku. Prawo to służy mu bowiem na podstawie (i oczywiście w granicach) przepisu art. 746.

Art. 749 (242).

§ 1. Jednocześnie z wysłaniem dłużnikowi wezwania do zapłaty komornik zarządzi przytrzymanie statku i ustanowi dozór.

§ 2. Statek jest zajęty z chwilą przytrzymania.

Co do wezwania dłużnika o zapłatę p. art. 654 i objaśn. do niego.

Wezwanie o zapłatę długu, o którym mowa w art. 749, § 1, wysłać należy dłużnikowi, wymienionemu w tytule egzekucyjnym, względnie w klauzuli wykonalności (art. 748), a nie właścicielowi statku.

W jaki sposób nastąpić ma przytrzymanie statku, to zależy od okoliczności konkretnego przypadku. Przyjąć należy, że w każdym razie wystarczy zakaz, wystosowany do kierownika statku, że statkowi nie wolno odплыnąć z miejsca, w którym go przytrzymano, wezwanie władz portowych, aby statku nie wypuszczały z portu i umieszczenie na statku znaków, ujawniających nazewnątrz jego zajęcie.

O przytrzymaniu statku należy stosownie do art. 548 spisać protokół.

Z przepisu art. 749, § 1, według którego komornik ma „ustanowić dozór“ statku, wynika, że stosować tu należy przepisy art. 590—595 o dozorze ruchomości, a nie przepisy art. 663, § 2 i inne o zarządzie nieruchomości.

Ustanowienie dozoru zajętego statku jest obligatoryjne i nie zależy od uznania komornika, jak w egzekucji z ruchomości.

O zajęciu statku decyduje wyłącznie jego przytrzymanie. Ani wezwanie dłużnika o zapłatę długu, ani wpis w rejestrze statków nie ma w tym względzie żadnego znaczenia. Przepis art. 657 o zajęciu nieruchomości nie ma więc zastosowania do egzekucji ze statków, wymienionych w art. 741.

Art. 750 (243).

O wszczęciu egzekucji komornik wywiesi ogłoszenie w budynku sądowym i umieści je w dzienniku poczytnym, w danej miejscowości rozpowszechnionym.

Wywieszenie w budynku sądowym ogłoszenia o wszczęciu egzekucji ze statku uskuteczni komornik równocześnie z wysłaniem dłużnikowi wezwania o zapłatę długu. Ogłoszenie to wywieszone będzie w sądzie grodzkim, w którego okręgu urzęduje komornik, prowadzący egzekucję (p. art. 742).

Wybór dziennika, w którym ma być umieszczone ogłoszenie o wszczęciu egzekucji, należy do komornika. W każdym razie musi on wybrać dziennik poczytny i rozpowszechniony w miejscowości, w której znajduje się statek w chwili wszczęcia egzekucji.

Ustawa nie stanowi, jaką treść ma zawierać ogłoszenie o wszczęciu egzekucji ze statku. Przyjąć należy, że wystarczy wymienienie komornika, wierzyciela i dłużnika oraz oznaczenie statku z podaniem jego właściciela.

Z ogłoszeniem o wszczęciu egzekucji można i z reguły należy połączyć obwieszczenie o terminie opisu i oszacowania statku (art. 668), a to zwłaszcza wobec krótkości terminu, po upływie którego opis i oszacowanie ma nastąpić (art. 752, § 1).

Art. 751 (244).

Wpisy hipoteczne, przewidziane przy egzekucji z nieruchomości, dokonywane będą w rejestrze statków.

Wpisy
w rejestrze.

Do wpisów, o których mowa w art. 751, należy tylko wpis o wszczęciu egzekucji, uskutecznić się mający stosownie do art. 656, § 1 (i ewentualnie w b. zaborze austr. adnotacja co do przybicia — p. objaśn. do art. XLIX p. w. p. e.). Nie należą tu natomiast wpisy, uzyskiwane przez nabywcę na podstawie postanowienia o przysądzeniu własności, bo te dokonują się już poza postępowaniem egzekucyjnym (p. art. 728, 729 i objaśn. przy nich podane), a art. 751

mówi tylko o wpisach, przewidzianych przy egzekucji.

O rejestrze statków p. przepisy przy art. 741 podane.

Poza tem, że w miejsce księgi hipotecznej wchodzi rejestr statków, ma przepis art. 656, § 1 w pełni zastosowanie do egzekucji ze statków, wymienionych w art. 741.

Art. 752 (245).

§ 1. Do opisu i oszacowania statku morskiego komornik przystępuje po upływie dwóch tygodni od doręczenia dłużnikowi wezwania do zapłaty.

§ 2. Opis i oszacowanie statku żeglugi śródlądowej powinny być dokonane, jeżeli to jest możliwe, jednocześnie z przytrzymaniem statku.

Przepisy o opisie i oszacowaniu nieruchomości, które w myśl art. 741 mają analogiczne zastosowanie do egzekucji z handlowych statków morskich i śródlądowych, wpisanych do polskiego rejestru statków, p. w art. 666 — 675.

Co do ewentualnego połączenia obwieszczenia o terminie opisu i oszacowania statku z ogłoszeniem o wszczęciu egzekucji ze statku p. objaśn. do art. 750.

Co do przytrzymania statku p. art. 749 i objaśn. do niego.

Jeżeli opis i oszacowanie statku żeglugi śródlądowej odbywa się stosownie do art. 752, § 2 równocześnie z przytrzymaniem statku, to z natury rzeczy odpada przewidziane w art. 668 obwieszczenie o terminie opisu i oszacowania.

Co do treści opisu statku handlowego p. § 64 instr. kom. (w dod. II).

Opis statku jest konieczny. Oszacowanie jego może odpaść stosownie do przepisów art. 671. W warunkach jednak z art. 711 nie odbędzie się w braku

wniosku stron w tym kierunku ani opis, ani oszacowanie.

Art. 753 (246).

§ 1. Licytacja nie może być wyznaczona na termin wcześniejszy niż po upływie miesiąca od ukończenia opisu i oszacowania.

Obwieszczenie
i termin
licytacji.

§ 2. Obwieszczenie o licytacji będzie przynajmniej na dwa tygodnie przed licytacją wywieszane w budynku sądowym oraz ogłoszone w dzienniku poczytnym, w danej miejscowości rozpowszechnionym, jak również będzie przesłane władzy portowej miejsca, gdzie statek się znajduje, celem wywieszenia w najbliższym porcie i w porcie ojczystym.

Art. 753 zawiera odstępstwa od przepisów art. 678 i 681. Poza tem do obwieszczeń o licytacji statku stosują się w pełni przepisy art. 676 — 685, dotyczące obwieszczeń o licytacji nieruchomości.

Przepis art. 753, § 1 należy rozumieć w ten sposób, że przed upływem miesiąca od ukończenia opisu i oszacowania nie może się odbyć sam termin licytacyjny, natomiast czynności przygotowawcze do licytacji (jak np. potrzebne obwieszczenia) mogą i powinny się odbyć wcześniej.

Przez dziennik „poczytny, w danej miejscowości rozpowszechniony“ w znaczeniu przepisu art. 753, § 2 rozumieć należy dziennik sprzedawany i powszechnie czytany w miejscowości, w której znajduje się statek i w której odbyć się ma jego licytacja.

Przepisowi art. 753, § 2 co do wywieszenia obwieszczenia o licytacji w portach uczyni komornik zażądanie, jeżeli obwieszczenia, wywiesić się mające w najbliższym porcie i w porcie ojczystym statku, prześle celem wywieszenia władzy portowej miejsca postoju

statku. Obowiązkiem zaś tej władzy jest starać się o wywieszenie w obu portach, a czy ona obowiązku temu uczyni zadość lub nie, to nie wpływa na ważność licytacji.

Art. 754 (247).

Egzekucja
z udziału
w statku.

§ 1. Egzekucja z udziału w statku, zapisanym do rejestru okrętowego (z udziału okrętowego), należy do komornika sądu, w którego okręgu znajduje się port ojczysty.

§ 2. O zajęciu komornik zawiadomi wierzyciela i dłużnika a także pełnomocnika spółki okrętowej, jeżeli ten jest ustanowiony, i władzę rejestrową. Zajęcie jest dokonane już z chwilą zawiadomienia pełnomocnika spółki.

§ 3. Do wniosku o dokonanie opisu i oszacowania wierzyciel powinien dołączyć wyciąg z rejestru okrętowego, zawierający wszystkie wpisy, dotyczące udziału.

Port ojczysty statku wpisanego do rejestru jest wyłącznie miarodajny dla oznaczenia właściwości komornika do prowadzenia egzekucji z udziału w takim statku. Obojętnem jest miejsce, w którym statek się znajduje.

O zajęciu udziału w statku zawiadamia się tylko osoby w art. 754, § 2 wymienione. Zawiadomienie współwłaścicieli, z których udziałów nie prowadzi się egzekucji, nie jest potrzebne.

Jeżeli pełnomocnika spółki okrętowej niema i wskutek tego przepis zdania drugiego § 2 art. 754 nie może wejść w zastosowanie, to początek skuteczności zajęcia ocenić należy według przepisów art. 657 (p. art. 741).

Jakkolwiek według § 3 art. 754 wyciąg z rejestru okrętowego dołączyć należy dopiero do wniosku o do-

konanie opisu i oszacowania udziału w statku, to jednak dowód, że statek jest wpisany w rejestrze, ma być w myśl art. 743 dołączony już do wniosku o wszczęcie egzekucji. Jeżeli zatem dowodu tego dostarczono w formie wyciągu z rejestru statków (rejestru okrętowego), to zbytecznym jest dołączanie po raz drugi tego wyciągu do wniosku o dokonanie opisu i oszacowania.

Art. 755 (248).

Egzekucja z handlowych statków morskich i statków żeglugi śródlądowej, niewpisanych do rejestru, odbywa się według przepisów o egzekucji z ruchomości.

Egzekucja ze statków niewpisanych.

We wniosku o wszczęcie egzekucji należy podać, że chodzi o statek niewpisany do rejestru, gdyż inaczej komornik nie wiedziałby, jakie przepisy zastosować. W braku odnośnego oświadczenia wierzyciela komornik postąpi z wnioskiem po myśli art. 141 k. p. c. (p. objaśn. do art. 743).

Przepisy o egzekucji z ruchomości stosować należy do egzekucji ze statków niewpisanych do rejestru zarówno gdy chodzi o postępowanie realizacyjne, jak i o podział sumy, uzyskanej z egzekucji.

O egzekucji z ruchomości p. art. 580 — 620, zaś o podziale sumy, uzyskanej z tej egzekucji art. 794 — 797.

Art. 756 (249).

§ 1. Egzekucja ze statku zagranicznego, znajdującego się na terytorjum Polski, jeżeli odpowiada on warunkom, pod którymi statek polski podlega wciągnięciu do rejestru, odbywa się według przepisów o egzekucji ze statków polskich, wpisanych do rejestru. W tym przypadku komor-

Egzekucja ze statków zagranicznych.

nik zawiadomi o wszczęciu egzekucji zagraniczną władzę rejestrową.

§ 2. Egzekucja z innych statków zagranicznych odbywa się według przepisów o egzekucji z ruchomości.

Dla zastosowania jednego z dwóch w art. 756 przewidzianych rodzajów postępowania (dla egzekucji z nieruchomości lub dla egzekucji z ruchomości) do egzekucji ze statków zagranicznych miarodajną jest wyłącznie okoliczność, czy statek zagraniczny podlegałby rejestracji, gdyby był statkiem polskim, czy też nie. W pierwszym przypadku egzekucję prowadzić należy według przepisów o egzekucji z zarejestrowanych statków polskich t. j. według przepisów o egzekucji z nieruchomości ze zmianami, przewidzianymi w art. 741 — 754, w drugim przypadku według przepisów o egzekucji z ruchomości.

O warunkach pod którymi statki polskie podlegają wciągnięciu do rejestru, p. ustawę z 28 maja 1920, Dz. U. R. P. Nr. 47, poz. 285 i rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z 6 marca 1928, Dz. U. R. P. Nr. 29, poz. 266 przy art. 741.

We wniosku o wszczęcie egzekucji ze statku zagranicznego należy podać, czy statek odpowiada lub nie odpowiada warunkom, pod którymi statek polski podlegałby rejestracji. Jeżeli im odpowiada, to okoliczność tę należy wykazać w sposób nie budzący wątpliwości (analogja z art. 743).

Jeżeli statek zagraniczny, z którego w myśl przepisu zdania pierwszego art. 756 prowadzi się egzekucję według postanowień o egzekucji z zarejestrowanych statków polskich, nie jest zagranicą zarejestrowany, to z natury rzeczy odpada unormowany w zdaniu drugim art. 756 obowiązek zawiadomie-

nia o wszczęciu egzekucji zagranicznej władzy rejestrowej.

Jeżeli statek zagraniczny nie odpowiada warunkom, pod którymi statek polski podlega wciągnięciu do rejestru, to egzekucję z niego prowadzić należy według przepisów o egzekucji z ruchomości bez względu na to, czy statek zagranicą jest zarejestrowany lub nie.

O prowadzeniu egzekucji z ruchomości p. art. 580 — 620, zaś o podziale sumy, uzyskanej z tej egzekucji art. 794 — 797.

Rozdział VII.

Egzekucja z prawa zabudowy.

Prawo zabudowy nie jest dotychczas na obszarze Rzeczypospolitej jednolicie unormowane. Obowiązują w tej mierze ustawy dzielnicowe, a mianowicie: 1) ustawa austriacka z dnia 26 kwietnia 1912 r. (Dz. p. p. Nr. 86) o prawie zabudowy, która nadaje temu prawu wyraźnie charakter rzeczy nieruchomej (§ 6) i przewiduje otwarcie osobnych wykazów hipotecznych dla praw zabudowy (§ 5); 2) kodeks cywilny niemiecki, który stanowi w § 1017, że przepisy o gruntach, nie wyłączając przepisów o nabyciu własności, mają zastosowanie i do dziedzicznego prawa zabudowy, a ponadto § 7 ordynacji hipotecznej dla Rzeszy Niemieckiej, która przepisuje dla prawa zabudowy otwieranie kart hipotecznych i rozporządzenie niemieckie z 15 stycznia 1919 r., obowiązujące także na obszarze b. zaboru pruskiego, położonym w obrębie b. linii demarkacyjnej (rozporządzenie Rady Ministrów z dn. 26 kwietnia 1922 r. Dz. U. R. P. Nr. 34, poz. 280), które unormowało szczegółowo instytucję dziedzicznego prawa zabudowy. Wreszcie 3) art. 542 i nast., t. X, cz. I Zводу praw, przyczem art. 542^{2a} przepisuje, że umowy o ustanowienie prawa zabudowy sporządza się trybem wieczystym, przyczem w rejestrze akt wieczystych założony być ma dla każdego prawa zabudowy arkusz oddzielny tak samo, jak dla oddzielnego majątku. Normy te usprawiedliwiają przepis, że egzekucja z prawa zabudowy ma się odbywać według przepisów o egzekucji z nieruchomości, gdyż prawo zabudowy pojęte jest i skonstruowane

na każdym z tych trzech obszarów prawnych jako rzecz nieruchoma.

Dla obszaru, na którym obowiązuje t. X cz. 1 Zw. pr., projektuje się osobny przepis wprowadzający, że prawo zabudowy, obciążające sprzedaną nieruchomość będzie utrzymane i że przepis art. 54²⁷ pozostaje w mocy.

W b. Królestwie Kongresowem prawo zabudowy nie jest dotychczas ustawowo ustalone jako prawo rzeczowe. Istniejąca na tym obszarze na zasadzie art. 553—555 kod. Nap. ochrona prawna trzecich, którzy dokonali budowań na cudzym gruncie, chociaż dość daleko idąca, a przez ustawy polskie znacznie rozszerzona (por. ustawy: z dn. 26 marca 1926 i z dn. 12 lutego 1930, Dz. U. R. P. Nr. 29 z r. 1926, poz. 181 i Nr. 18 z r. 1930, poz. 131) nie nadaje prawom trzecich charakteru praw rzeczowych, jeżeli nie są one zabezpieczone hipotecznie. Egzekucja z tych praw odbywać się więc może według przepisów o egzekucji z innych praw majątkowych.

Natomiast, jeżeli „prawo zabudowy“ uważać za rodzaj „własności podzielonej“, stanowiącej odstępstwo od rzymskiej koncepcji prawa własności, to zaznaczyć należy, że na obszarze b. Królestwa Kongresowego dotąd istnieje taka własność podzielona w postaci praw emfiteutycznych, wieczysto-czynszowych, wieczysto-dzierżawnych i t. p. Otóż egzekucja z nieruchomości wieczysto-czynszowych, wieczysto-dzierżawnych, emfiteutycznych i tym podobnych nazw odbywać się będzie przeciwko ich posiadaczom według przepisów o egzekucji z nieruchomości bez żadnej zmiany. Pobierany przez dominus directus czynsz (kanon, laudemium) poczytywany jest jako ciężar nieruchomości, i egzekucja, do tych należności skierowana, prowadzona będzie trybem egzekucji z wierzytelności i innych praw majątkowych. (Uz. og. 39).

Art. 757 (250).

Analogiczne
stosowanie
przepisów
o egzekucji
z nieruch.

Do egzekucji z prawa zabudowy stosuje się odpowiednio przepisy o egzekucji z nieruchomości.

Prawem zabudowy jest prawo wystawienia i utrzymywania budynku na cudzym gruncie (na powierzchni lub pod powierzchnią). Instytucję tę normują: 1) dla b. zaboru austr. — ustawa z dnia

26 kwietnia 1912, Nr. 86 dz. u. p. (p. przy art. XL p. w. p. e.), 2) dla kresów wschodnich — art. 542 i n. Tomu X cz. 1 Zводу praw, 3) dla b. zaboru niem. — §§ 1012 — 1017 niem. kod. cyw., względnie rozporządzenie z dnia 15 stycznia 1919, Dz. Ust. Rzeszy str. 72 (p. przy art. LXIII p. w. p. e.).

Art. 757 k. p. e. odpowiada odnośnym przepisom prawa materialnego, które prawo zabudowy uważają za nieruchomość.

Z treści przepisu art. 757 wynika, że egzekucję z prawa zabudowy prowadzić można tylko przez jego sprzedaż, natomiast wykluczoną jest egzekucja przez zarząd przymusowy tego prawa (por. objaśn. do art. 730 i 734).

O prowadzeniu egzekucji z nieruchomości p. art. 653 — 729, zaś o podziale sumy, uzyskanej z tej egzekucji, art. 798 — 808. P. też § 63 instr. kom. (w dod. II).

Rozdział VIII.

Egzekucja z pożytków i dochodów z nieruchomości przez zarząd przymusowy.

Oprócz egzekucji z substancji nieruchomości, prowadzonej przez sprzedaż, wprowadza k. p. e. w art. 758 — 788 odrębną egzekucję z pożytków i dochodów nieruchomości przez zarząd przymusowy. Polega ona na tem, że dłużnikowi odbiera się zarząd nieruchomości i oddaje go ustanowionemu przez sąd zarządcy, a uzyskanymi przezeń dochodami, po uprzednim pokryciu z nich połączonych z zarządem wydatków, zaspokaja się wierzyciela egzekwującego. Ten sposób prowadzenia egzekucji stosuje się jednak tylko do nieruchomości w ścisłym tego słowa znaczeniu. Nie można zaś prowadzić egzekucji przez zarząd przymusowy z pożytków i dochodów tych przedmiotów majątkowych, co do których ustawa każe

analogicznie stosować przepisy o egzekucji z nieruchomości (a więc z pożytków i dochodów własności górniczej, kolei żelaznych, statków i prawa zabudowy)¹⁾. Wynika to z jednej strony stąd, że do przedmiotów tych każe ustawa stosować wyraźnie tylko przepisy „o egzekucji z nieruchomości“, która to nazwa oznacza egzekucję przez sprzedaż nieruchomości, gdy tymczasem na oznaczenie egzekucji przez zarząd przymusowy używa nazwy „egzekucja z pożytków i dochodów z nieruchomości“, z drugiej zaś strony z umieszczenia przepisów o zarządzie przymusowym dopiero po przepisach, traktujących o analogicznym zastosowaniu postanowień o egzekucji z nieruchomości do tych innych przedmiotów majątkowych.

Dopuszczalność egzekucji przez zarząd przymusowy nieruchomości ograniczona jest do tych przypadków, w których egzekucja przez sprzedaż nieruchomości jest niemożliwą z powodu ograniczeń prawa własności dłużnika, bądź też w których jest nadzieja, że zarząd przymusowy w niedługim czasie (w ciągu 2 lat) doprowadzi do zaspokojenia wierzyciela (art. 758). Przedmiotem tej egzekucji są tylko pożytki i dochody z nieruchomości, a nie jej substancja. Odpowiednio do tego zostały też unormowane uprawnienia zarządcy przymusowego do dysponowania wpływami, przypadającymi na czas trwania zarządu przymusowego, oraz sposób użycia tych wpływów. W szczególności zarządca ma prawo rozporządzania tylko co do wpływów, osiągniętych z przy-

¹⁾ W sprzeczność z samym sobą popada co do tego Allerhand, który raz (II, 449) twierdzi, że przepisy o zarządzie przymusowym nieruchomości stosować należy także i do takich przedmiotów (w szczególności też do statków), innym zaś razem (II, 432) wyraża zapatrywanie, że egzekucja z pożytków i dochodów statku przez zarząd przymusowy jest niedopuszczalna.

chodów nieruchomości, nie rozporządza zaś ani samą substancją nieruchomości, ani też wpływami, które się osiąga z substancji (np. suma ubezpieczeniowa za zgorzałe budynki). Wpływy te obraca on (względnie sąd) przede wszystkim na pokrycie wydatków z zarządem związanych (art. 784), a następnie na zaspokojenie wierzyciela egzekwującego i innych uczestników, którzy jednak nie otrzymują zaspokojenia pełnych ich roszczeń (jak wierzyciel egzekwujący), lecz zaspokojeni zostają tylko co do należności bieżących (art. 784, 811).

Wszczęcie egzekucji następuje analogicznie, jak w egzekucji przez sprzedaż nieruchomości, a mianowicie na skutek wniosku wierzyciela wzywa się dłużnika o zapłatę długu (art. 760) i równocześnie władzę hipoteczną o dokonanie wpisu o ustanowieniu zarządu przymusowego. Przy nieruchomościach niehipotekowanych wpis ten zastępuje odpowiednią wzmianką w wykazie zajętych nieruchomości niehipotekowanych (art. 761). Z chwilą dokonania wpisu staje się skutecznym zajęcie nieruchomości, jej przynależności i wszystkich znajdujących się jeszcze na nieruchomości oraz w przyszłości powstających plodów i pożytków (art. 767). Skuteczność zajęcia objawia się jednak i przed tą chwilą w stosunku do osób, które wiedziały o wszczęciu egzekucji (art. 763).

Jeżeli dłużnik nie uiścił zapłaty w wyznaczonym mu w wezwaniu terminie dwutygodniowym, następuje ustanowienie zarządcy przymusowego (art. 770) i objęcie przezeń nieruchomości w zarząd (art. 775). Zarząd można powierzyć także dłużnikowi, w którym to razie stosują się do niego wszystkie przepisy o zarządzie, sprawowanym przez osobę trzecią, z tą różnicą, że musi być nadto ustanowiony nadzorca sądowy do sprawowania nadzoru nad dłużnikiem (art.

771). Działalność zarządcy obejmuje czynności zwykłego zarządu nieruchomości w granicach prawidłowej gospodarki, przyczem wyjątkowo może on za zgodą stron lub zezwoleniem sądu wykonywać także czynności, wykraczające poza zwykły zarząd (art. 777). Z czynności swych składa zarządca sprawozdanie i rachunki sądowi, który orzeka, o ile one są usprawiedliwione (art. 779).

Nadwyżki dochodów, pozostałe po pokryciu wydatków z zarządem związanych, wypłaca zarządca wierzycielowi egzekwującemu na zaspokojenie jego wierzytelności, a jeśli wierzycieli jest więcej, składa je do depozytu sądowego (art. 786), poczem sąd dokonuje ich podziału stosownie do przepisów art. 809 — 811.

Właściwym do prowadzenia egzekucji przez zarząd przymusowy jest wyłącznie sąd (art. 759 — 762, 770, 771, 779 i t. d.). Komornik dokonuje tylko czynności wykonawczych na polecenie sądu (art. 775, 776). Właściwość miejscowa stosuje się do miejsca położenia nieruchomości (art. 759).

Art. 758 (251).

§ 1. Zarząd przymusowy można ustanowić nad nieruchomością, z której egzekucja przez sprzedawcę jest niedopuszczalna wskutek istniejących ograniczeń prawa własności.

§ 2. Nad nieruchomością, nie podlegającą takim ograniczeniom, zarząd przymusowy można ustanowić tylko wtedy, gdy czysty dochód dwuletni z tej nieruchomości wystarczy na zaspokojenie wierzytelności egzekwowanej.

§ 3. Wierzyciel powinien we wniosku o wszczęcie egzekucji udowodnić istnienie ograniczeń prawa własności lub uprawdopodobnić skutecz-

Dopuszczalność zarządu przymusowego.

ność egzekucji w myśl paragrafów poprzedzających.

§ 4. Jeżeli w toku egzekucji okaże się, że dochód dwuletni nie wystarczy na zaspokojenie wierzytelności egzekwowanej, egzekucję przez zarząd przymusowy umarza się.

Nie dopuszczają egzekucji przez sprzedaż nieruchomości takie ograniczenia prawa jej własności, z mocy których właścicielowi nie wolno rozporządzać substancją majątku t. j. ani pozbywać, ani obciążać nieruchomości. Do ograniczeń tego rodzaju należą np. fideikomisy, substytucja powiernicza, skuteczny wobec osób trzecich zakaz zbywania i obciążania nieruchomości i t. p.

Zarząd przymusowy nad nieruchomością, co do której istnieją ograniczenia prawa własności rodzaju w § 1 art. 758 określonego, ustanowić można bez względu na jej dochodowość, a w szczególności bez względu na to, czy można liczyć na osiągnięcie dochodu, odpowiadającego warunkom z § 2 art. 758. Co do takiej nieruchomości bowiem jest zarząd przymusowy jedynym możliwym sposobem prowadzenia egzekucji.

Jeżeli nieruchomość nie podlega ograniczeniom prawa własności w § 1 art. 758 przewidzianym, to egzekucję przez zarząd przymusowy można z niej prowadzić tylko, gdy istnieją widoki zaspokojenia egzekwowanej wierzytelności z czystego dwuletniego dochodu tej nieruchomości.

Za czysty dochód należy uważać dochód, pozostały po pokryciu wydatków, związanych z prowadzeniem prawidłowej gospodarki na nieruchomości. Przy wypośrodkowaniu czystego dochodu należy więc stracić z przewidywanego dochodu brutto nie tylko należności, wymienione w art. 784, § 1, które

muszą być zaspokojone przed należnością wierzyciela egzekwującego, ale także wszelkie wkłady, jakich wymaga racjonalne prowadzenie gospodarki, jak np. wydatki na odnowienie inwentarza i t. p.

Przy ocenie, czy zachodzą warunki ustanowienia zarządu przymusowego, przewidziane w § 2 art. 758, uwzględnić należy tylko dochód, przypadający za czas od chwili zajęcia nieruchomości (art. 764), bo tylko ten dochód idzie na zaspokojenie egzekwowanej wierzytelności.

Istnienie ograniczeń prawa własności, przewidzianych w § 1 art. 758, winien wierzyciel udowodnić we wniosku o wszczęcie egzekucji. W jaki sposób to uczyni, to kwestja konkretnego przypadku. Jeśli chodzi o ograniczenie wpisane w księdze hipotecznej, najprostszym dowodem będzie przedłożenie wyciągu hipotecznego.

Okoliczności, wymienionych w § 2 art. 758, nie trzeba udowadniać, lecz wystarczy ich uprawdopodobnienie we wniosku o wszczęcie egzekucji. W jaki sposób może nastąpić uprawdopodobnienie, o tem p. w objaśn. do art. 622.

Jeżeli we wniosku o wszczęcie egzekucji ani nie udowodniono okoliczności z § 1 art. 758, ani nie uprawdopodobniono okoliczności z § 2 tegoż artykułu, to sąd a limine odmówi ustanowienia zarządu.

Dla zastosowania przepisu art. 758, § 4 jest bez znaczenia, czy niewystarczalność dochodu dwuletniego na zaspokojenie wierzyciela istniała już w chwili wszczęcia egzekucji, ale dopiero później wyszła najaw, czy też w chwili wszczęcia egzekucji dochód przewidywany odpowiadał warunkom z § 2 art. 758, a dopiero później spadł poniżej wysokości, któraby pozwalała na zaspokojenie wierzyciela.

Umorzenie egzekucji przez zarząd przymusowy po myśli art. 758, § 4 nastąpi i wtenczas, gdy po wszczę-

ciu egzekucji przez jednego wierzyciela, na zaspokojenie którego wystarczał dochód dwuletni, przyłączy się do niej (art. 765, § 2) inny wierzyciel, a dwuletni dochód nie wystarczy na zaspokojenie obu wierzycieli. Skoro bowiem wszczęcie egzekucji przez pierwszego wierzyciela (względnie zajęcie nieruchomości na jego rzecz) nie daje mu pierwszeństwa zaspokojenia przed wierzycielem później się przyłączającym i skoro wierzyciel przyłączający się ma te same prawa, co pierwszy wierzyciel (art. 765 in fine), to nie można przyjąć, iżby w tym wypadku tylko wniosek nowego wierzyciela o wszczęcie egzekucji przez zarząd przymusowy miał być nieuwzględniony, a egzekucja na rzecz pierwszego wierzyciela mogła być dalej prowadzona, bo to naruszałoby zasadę równomiernego traktowania wierzycieli i wyraźny przepis ostatniego zdania art. 765.

Mimo zachodzących warunków z art. 758, § 4 umorzenie egzekucji przez zarząd przymusowy nie nastąpi, jeżeli zarząd przymusowy ustanowiono w warunkach z art. 758, § 1, bo w tym wypadku możliwość prowadzenia egzekucji przez zarząd przymusowy nie zależy bynajmniej od tego, aby dochód dwuletni wystarczył na zaspokojenie wierzyciela.

Umorzenie egzekucji po myśli art. 758, § 4 winno nastąpić z urzędu. Sąd postanowi je bądź na skutek doniesienia dłużnika o braku warunków dalszego prowadzenia egzekucji, bądź też na skutek sprawozdania zarządcy przymusowego (złożonego stosownie do art. 779, § 1, bądź też specjalnie w celu przedstawienia braku warunków dalszego prowadzenia zarządu). Przed wydaniem postanowienia o umorzeniu należy wysłuchać wierzyciela i dłużnika (art. 564). Na postanowienie w przedmiocie umorzenia służy zażalenie (art. 565).

Nie można prowadzić egzekucji przez zarząd przymusowy, jeżeli na nieruchomości ciąży prawo użytkowania ze stopniem, wyprzedzającym prawo wierzyciela egzekwującego.

O niedopuszczalności prowadzenia egzekucji przez zarząd przymusowy z przedmiotów, z których egzekucja ma być prowadzona przy odpowiednim zastosowaniu przepisów o egzekucji z nieruchomości, p. uwagi wstępne do niniejszego rozdziału.

W myśl art. 652, § 1 można też prowadzić zarząd przymusowy zajętego prawa majątkowego (ale nie wierzytelności pieniężnej).

Art. 759 (252).

Do ustanowienia zarządu przymusowego nad nieruchomością właściwy jest sąd, w którego okręgu nieruchomość jest położona.

Sąd właściwym jest nie tylko do ustanowienia zarządu przymusowego, ale wogóle do załatwienia wniosku wierzyciela o wszczęcie egzekucji przez zarząd przymusowy. Nie można bowiem przepisu art. 759 interpretować w ten sposób, iżby sąd wydawał postanowienie tylko wtenczas, gdy zachodzą warunki wszczęcia egzekucji, a w braku tych warunków postanowienie odmowne wydawał komornik. Tego rodzaju rozdział kompetencji między sąd i komornika byłby nielogiczny i nie jest też ustawie znany.

Właściwym do rozpoznania wniosku o wszczęcie egzekucji przez zarząd przymusowy jest wyłącznie sąd grodzki miejsca położenia nieruchomości. Okoliczność, gdzie prowadzi się księgę hipoteczną dla nieruchomości, jest bez znaczenia.

Jeżeli nieruchomość leży w okręgach kilku sądów grodzkich, to w myśl art. 48 (p. przy art. 629) i 525 k. p. c. wierzycielowi służy wybór, do którego

Właściwość
sądu.

z tych sądów zechce podać wniosek o wszczęcie egzekucji.

Jeżeli wierzyciel żąda ustanowienia zarządu przymusowego nad kilku nieruchomościami dłużnika, z których każda leży w okręgu innego sądu, to co do każdej z nieruchomości musi złożyć osobny wniosek w tym sądzie, w którego okręgu odnośna nieruchomość leży.

Co do kwestji, kiedy nieruchomość należy uważać za jedną całość, a kiedy za kilka odrębnych nieruchomości, p. objaśn. do art. 653.

Art. 760 (253).

§ 1. Wskutek wniosku wierzyciela o ustanowienie zarządu przymusowego nad nieruchomością, we wniosku wymienioną, sąd wzywa dłużnika, aby zapłacił dług w ciągu dwóch tygodni pod rygorem wyznaczenia zarządcy.

§ 2. Na postanowienie co do ustanowienia zarządu służy zażalenie.

We wniosku o wszczęcie egzekucji winien wierzyciel oznaczyć nieruchomość, co do której żąda ustanowienia zarządu, tak, aby co do jej identity nie było wątpliwości. W jaki sposób ma nastąpić to oznaczenie, o tem p. w objaśn. do art. 654.

Jeżeli wniosek wierzyciela nie odpowiada warunkom z art. 758, to sąd odmówi wszczęcia egzekucji. Jeżeli im natomiast odpowiada, to bez wydawania formalnego postanowienia o wszczęciu egzekucji, wzywa dłużnika o zapłatę długu w ciągu dwóch tygodni pod rygorem wyznaczenia zarządcy. W wezwaniu tem mieści się już implicite przychylnie załatwienie wniosku o ustanowienie zarządu przymusowego (p. art. 761).

Wezwanie
do zapłaty
długu.

Przewidziany w § 1 art. 760 termin dwóch tygodni do zapłaty długu liczy się od dnia doręczenia dłużnikowi wezwania o zapłatę.

Równocześnie z wezwaniem dłużnika o zapłatę długu dokona sąd czynności w art. 761 i 762 wymienionych.

Gdyby dłużnik przed upływem określonego mu terminu dwutygodniowego zapłacił dług, to na wniosek wierzyciela (art. 561, § 1, l. 2) lub na skutek powództwa dłużnika (art. 566, § 1, l. 2) należy postępowanie umorzyć.

Zażalenie z art. 760, § 2 wnieść można tak na postanowienie, którem sąd uwzględnił wniosek o ustanowienie zarządu przymusowego, jak i na postanowienie, którem odmówił wnioskowi o wszczęcie egzekucji. W pierwszym wypadku termin do wniesienia zażalenia biegnie dla dłużnika od daty doręczenia mu wezwania o zapłatę długu.

Art. 761 (254).

§ 1. Jednocześnie z wysłaniem dłużnikowi wezwania sąd przesyła władzy hipotecznej żądanie dokonania wpisu o ustanowieniu zarządu przymusowego we właściwej księdze hipotecznej. Prawo zgłoszenia tego żądania służy także wierzycielowi.

§ 2. Jeżeli nieruchomości nie ma urządzonej księgi hipotecznej, sąd zarządzi wciągnięcie odpowiedniej wzmianki do wykazu zajętych nieruchomości niehipotekowanych.

Załatwiając przychylnie wniosek o wszczęcie egzekucji przez zarząd przymusowy, winien sąd z urzędu zażądać dokonania wpisu w księdze hipotecznej o ustanowieniu zarządu, względnie zarządzić wcią-

gnięcie odpowiedniej wzmianki do wykazu zajętych nieruchomości niehipotekowanych. Osobny wniosek wierzyciela w tym kierunku nie jest potrzebny.

O znaczeniu wpisu o ustanowieniu zarządu przymusowego w księdze hipotecznej, względnie w wykazie zajętych nieruchomości niehipotekowanych p. art. 763, § 1.

Dokonanie wpisu hipotecznego o ustanowieniu zarządu przymusowego, względnie wciągnięcie odpowiedniej wzmianki do wykazu zajętych nieruchomości niehipotekowanych nie zależy ani od prawomocności decyzji, wzywającej dłużnika o zapłatę długu, ani też od bezskutecznego upływu terminu dwutygodniowego, zakreślonego dłużnikowi do zapłaty.

Wpis hipoteczny, o którym mowa w art. 761, § 1, ma wyraźnie zaznaczać, że chodzi o ustanowienie zarządu przymusowego. Nie może to być wpis o wszczętej egzekucji, bo ten oznacza co innego, a mianowicie egzekucję przez sprzedaż nieruchomości (p. art. 656).

Jeżeli żądanie dokonania wpisu hipotecznego o ustanowieniu zarządu przymusowego zgłasza sam wierzyciel, to winien je zgłosić bezpośrednio u władzy hipotecznej, której też przedłożyć ma równocześnie odpis uwierzytelniony decyzji, wzywającej dłużnika o zapłatę, względnie odpowiednie zaświadczenie sądu egzekucyjnego, że wezwanie takie wystosowano. Odpis ten, względnie zaświadczenie stanowi bowiem podstawę żądanego wpisu.

Co do wpływu zawieszenia lub umorzenia postępowania na możliwość uzyskania wpisu o ustanowieniu zarządu przymusowego stosują się analogicznie uwagi, podane w tym przedmiocie w objaśn. do art. 656 odnośnie do wpisu o wszczętej egzekucji.

Władza hipoteczna nie jest związana żądaniem sądu egzekucyjnego dokonania wpisu o ustanowieniu zarządu przymusowego, jeżeli przeciw wpisowi zachodzą przeszkody według stanu księgi hipotecznej¹⁾.

Niema bowiem podstawy do odmiennego traktowania w tym względzie wpisu o ustanowieniu zarządu przymusowego, niż wpisu o wszczętej egzekucji (art. 656), a co do tego ostatniego przepisy art. XXXIII i LXII p. w. p. e. wyraźnie stwierdzają, że żądanie komornika nie wiąże władzy hipotecznej.

Wpisu o ustanowieniu zarządu przymusowego dokonuje się w formie ostrzeżenia, względnie na obszarze b. zaboru austr. w formie adnotacji hipotecznej (por. objaśn. do art. 656).

Szczególne przepisy art. XXVII i XXVIII (odnośnie do b. zaboru ros.), XXXIII i XXXIV (odnośnie do b. zaboru austr.) i LXII (odnośnie do b. zaboru niem.) p. w. p. e., odnoszące się do wpisu o wszczęciu egzekucji, należy stosować odpowiednio również do wpisu o ustanowieniu zarządu przymusowego.

Co do wykreślenia wpisu o ustanowieniu zarządu przymusowego stosują się analogicznie uwagi, podane w objaśn. do art. 656 o wykreśleniu wpisu o wszczętej egzekucji.

Szczególne przepisy o prowadzeniu wykazu zajętych nieruchomości niehipotekowanych p. w. rozporządzeniu Min. Sprawiedl. z 15 grudnia 1932, Dz. U. R. P. Nr. 114, poz. 945 (przy art. XXII p. w. p. e.).

Art. 762 (255).

Zawiadomie-
nie władz
podatkowych.

O ustanowieniu zarządu przymusowego sąd zawiadamia również władze i instytucje publiczne.

¹⁾ Odmiennie w tym względzie zdanie Allerhanda (II, 452) jest sprzeczne z przepisami prawa hipotecznego.

powołane do ściągania należności z tytułu podatków i innych danin publicznych z nieruchomości.

Zawiadomienie władz i instytucyj, wymienionych w art. 762, nastąpi równocześnie z wezwaniem dłużnika o zapłatę długu (art. 760).

Zawiadomić należy o ustanowieniu zarządu przymusowego tylko te władze i instytucje publiczne, które mają sobie powierzone ściąganie podatków i danin publicznych, przypadających od nieruchomości, poddanej zarządowi przymusowemu.

Co do uiszczania przez zarządcę należności w art. 762 wymienionych p. art. 784, § 1, 1. 3, 4, 7.

Art. 763 (256).

§ 1. Nieruchomość w stosunku do dłużnika jest zajęta z chwilą doręczenia mu wezwania. W stosunku do tego dłużnika, jeżeli mu jeszcze nie doręczono wezwania, jako też w stosunku do osób trzecich, nieruchomość jest zajęta z chwilą dokonania wpisu w księdze hipotecznej albo wciągnięcia wzmianki do wykazu zajętych nieruchomości niehipotekowanych.

Początek zajęcia.

§ 2. Jednakże w stosunku do każdego, kto wiedział o wszczęciu egzekucji, skutki zajęcia powstają z chwilą, gdy o wszczęciu egzekucji powziął wiadomość, chociażby wezwanie nie było jeszcze wysłane dłużnikowi, ani wpis w księdze hipotecznej lub wzmianka w wykazie zajętych nieruchomości nie były jeszcze dokonane.

Przepis art. 763, określający chwilę, od której zajęcie staje się skutecznem, jest dosłownie zgodny z przepisem art. 657, normującym ten sam przedmiot w odniesieniu do egzekucji z nieruchomości. Dlatego

objaśnienia przy tym ostatnim przepisie podane stosują się odpowiednio przy interpretacji art. 763.

Podobnie jak w egzekucji z nieruchomości, tak i w egzekucji przez zarząd przymusowy przez wszczęcie egzekucji w znaczeniu art. 763 rozumieć należy już samo podanie przez wierzyciela wniosku o egzekucję przez zarząd przymusowy, oczywiście z zastrzeżeniem, że wniosek ten będzie przychylnie załatwiony. Przemawia za tem treść przepisów art. 760, § 1 i art. 763, § 2. Według pierwszego z nich pierwszą czynnością sądu w egzekucji przez zarząd przymusowy jest wezwanie dłużnika o zapłatę długu. Według drugiego zajęcie staje się skutecznem wobec każdego, kto powziął wiadomość o wszczęciu egzekucji, choćby wezwania dłużnikowi jeszcze nie wysłano, ani wpisów o ustanowieniu zarządu (art. 761) nie dokonano. Ustawa uznaje więc wyraźnie za możliwą wiadomość o wszczęciu egzekucji jeszcze przed dokonaniem jakiegokolwiek czynności przez sąd, a ponieważ przed tą chwilą poza złożeniem wniosku egzekucyjnego przez wierzyciela nie było żadnego innego zdarzenia, odnoszącego się do egzekucji, przeto jedynie złożenie tego wniosku uważać można za wszczęcie egzekucji¹⁾.

¹⁾ Allerhand (II, 454) i tu za wszczęcie egzekucji uważa nie zgłoszenie wniosku przez wierzyciela, lecz „wydanie przez sąd postanowienia, o którym mowa w art. 760“. Stanowisko to jednak nie jest zgodne z przepisami art. 760 i 763, według których wiadomość o wszczęciu egzekucji powziąć można jeszcze przed wysłaniem dłużnikowi wezwania o zapłatę, a wezwanie to jest właśnie postanowieniem, o którym mowa w art. 760. I choćby nawet za wspomnianym autorem przyjąć, że oprócz wezwania o zapłatę sąd ma wydać także formalne postanowienie o ustanowieniu zarządu, to i to do niczego nie doprowadzi, bo postanowienie takie musiałoby być wydane równocześnie z wezwaniem dłużnika o zapłatę, a wiadomość o wszczęciu egzekucji może istnieć jeszcze przed wysłaniem wezwania. Trudno też oprzec podniesione tu zapatrywanie na rozróżnieniu między

Art. 764 (257).

Zajęcie nieruchomości pociąga za sobą takie skutki, jak zajęcie w toku egzekucji z nieruchomości. Skutki zajęcia.

O skutkach zajęcia nieruchomości w toku egzekucji z nieruchomości p. art. 662 — 665. Wobec przepisu art. 764 wszystko, co przy tych artykułach o skutkach zajęcia powiedziano, stosuje się odpowiednio do skutków zajęcia w egzekucji przez zarząd przymusowy. Z natury rzeczy wynika, że nie znajdzie zastosowania w egzekucji przez zarząd przymusowy przepis art. 663 o zarządzie dłużnika, względnie o odebraniu mu zarządu, skoro kwestja zarządu, jako dla tej egzekucji najistotniejsza, została dla niej samoistnie i wyczerpująco unormowana.

Art. 765 (258).

§ 1. Po zajęciu nieruchomości nie można kierować egzekucji do pożytków i dochodów z zajętej nieruchomości w sposób inny niż przez zarząd przymusowy. Przyłączenie się do zarządu wcześniej wszczętego.

§ 2. Wierzyciel, który skierował egzekucję przez zarząd przymusowy do nieruchomości, co do której inny wierzyciel uzyskał zarząd przymusowy, przyłącza się do postępowania wszczętego wcześniej i nie może żądać powtórzenia czynności już dokonanych; pozatem ma te same prawa, co pierwszy wierzyciel.

Co do chwili, z którą nieruchomość należy uważać za zajętą, p. art. 763 i objaśn. do niego.

wydaniem a wysłaniem dłużnikowi wezwania o zapłatę, skoro w zasadzie oba te akty muszą być uważane za jedną czynność egzekucyjną i powinny co do czasu schodzić się z sobą.

Zajęcie nieruchomości na skutek ustanowienia zarządu przymusowego nie narusza dokonanego przedtem zajęcia pożytków i dochodów z tej nieruchomości.

Za dochody z zajętej nieruchomości należy uważać także sumy ubezpieczeniowe, przypadające np. za plody, które po zajęciu uległy zniszczeniu.

W myśl art. 765, § 1 nie można po zajęciu nieruchomości skierować inaczej, niż przez zarząd przymusowy, egzekucji do pożytków i dochodów z zajętej nieruchomości. Nie przeszkadza natomiast zarząd przymusowy późniejszemu wszczęciu egzekucji przez sprzedaż nieruchomości, bo tu nie chodzi już o pożytki i dochody, lecz o substancję nieruchomości. W tym wypadku zarząd przymusowy trwa aż do oddania nieruchomości nabywcy, zaś uzyskany podczas niego dochód rozdzielony będzie w ten sposób, że dochód za czas do dnia przybicia przypadnie na rzecz wierzycieli, prowadzących egzekucję przez zarząd przymusowy, zaś dochód od dnia przybicia przypadnie nabywcy nieruchomości (art. 720, § 1).

Wszczęta wcześniej egzekucja przez sprzedaż nieruchomości nie dopuszcza od chwili dokonanego w niej zajęcia późniejszego wszczęcia egzekucji przez zarząd przymusowy¹⁾. Zajęcie, uzyskane w egzekucji przez sprzedaż, obejmuje bowiem także dochód z nieruchomości, co wynika z przepisu art. 663, § 3, według którego dochód ten za czas do dnia przejścia własności nieruchomości na nabywcę dolicza się do ceny, uzyskanej za nieruchomość, a zatem przeznaczony on zostaje na rzecz wierzycieli, prowadzących egzekucję przez sprzedaż. Wobec tego późniejsze zajęcie tego samego dochodu na rzecz innych wierzy-

¹⁾ Odmienne w tym względzie zdania jest Allerhand (II, 447), niestety bez bliższego uzasadnienia swego stanowiska.

cieli w drodze egzekucji przez zarząd przymusowy jest wykluczone.

Przepis art. 765, § 2 odpowiada przepisowi art. 659 w egzekucji z nieruchomości z tą tylko różnicą, że w tym ostatnim jest mowa o przyłączeniu się wierzyciela, który skierował egzekucję do tej samej nieruchomości po jej zajęciu przez innego wierzyciela, zaś przepis art. 765, § 2 nie mówi o zajęciu nieruchomości, lecz o uzyskaniu zarządu przymusowego przez pierwszego wierzyciela, co nie zawsze jest identyczne. Odpowiednio do tego stosują się do przyłączenia się w zarządzie przymusowym uwagi, podane przy art. 659 o przyłączeniu się w egzekucji z nieruchomości.

Wierzyciel przyłączający się do zarządu przymusowego, prowadzonego na rzecz innego wierzyciela, bierze udział przy podziale sumy, uzyskanej z zarządu, bez względu na to, czy ona pochodzi z pożytków, uzyskanych i zrealizowanych przed jego przyłączeniem, czy też po przyłączeniu się.

Jakie to ma znaczenie dla dalszego prowadzenia egzekucji, jeżeli wskutek przyłączenia się nowego wierzyciela dwuletni dochód z nieruchomości nie wystarczy na zaspokojenie wszystkich egzekwowanych wierzytelności, o tem p. objaśn. do art. 758.

Art. 766 (259). ¹⁾

Przepisy kodeksu niniejszego o łączeniu postępowania egzekucyjnego z nieruchomości oraz o ustanowieniu kuratora do zastępowania osoby

łączenie
postępowania.

¹⁾ Tekst pierwotny art. 259 p. c. opiewał: „Przepisy prawa niniejszego o łączeniu postępowania egzekucyjnego z nieruchomości oraz o ustanowieniu kuratora do zastępowania osoby nieobecnej w tem postępowaniu stosuje się odpowiednio przy zarządzie przymusowym“.

nieobecnej w tem postępowaniu stosuje się odpowiednio przy zarządzie przymusowym.

O łączeniu postępowania egzekucyjnego z nieruchomości p. art. 658 i objaśn. do niego.

Co do ustanawiania kuratora dla osób nieobecnych p. art. 660 i objaśn. do niego.

Art. 767 (260).

Rozmiar zajęcia. Zajęcie nieruchomości obejmuje wszelkie jej przynależności, płody i pożytki już zebrane a znajdujące się na miejscu, jako też płody i pożytki przyszłe, czynsze najmu i dzierżawy z nieruchomości zajętej, zarówno przypadające jak i w przyszłości należne, oraz prawa z umów ubezpieczenia przedmiotów zajętych, tudzież należności przypadające z tych umów.

Co do pojęcia przynależności p. art. 571 i objaśn. do niego oraz objaśn. do art. 661.

Przynależność nieruchomości nie stanowi wprawdzie w egzekucji przez zarząd przymusowy przedmiotu, z którego wierzyciel mógłby się zaspokoić, niemniej jednak zostaje objęta zajęciem, albowiem z jednej strony już sama przynależność może przynosić dochody, które wobec ubocznego charakteru przynależności uważać należy za dochód z nieruchomości i jako taki obrócić na zaspokojenie wierzyciela, z drugiej zaś strony przez usunięcie przynależności lub zmiany jej charakteru mógłby dłużnik niejednokrotnie uniemożliwić gospodarkę na nieruchomości i w ten sposób pośrednio wpłynąć na usunięcie z pod egzekucji właściwego jej przedmiotu t. j. dochodu z nieruchomości.

Wskutek objęcia zajęciem przynależności nieruchomości nie wolno dłużnikowi przedmiotów, które

w chwili zajęcia stanowiły przynależność, pozbywać, ani też zmieniać ich dotychczasowego przeznaczenia w taki sposób, iżby one traciły charakter przynależności.

Przez plody i pożytki nieruchomości rozumieć należy wszystkie z niej osiągnane korzyści, przyczem zwyczajnie wyrażenie plody oznacza korzyści, pobierane w naturze bezpośrednio z nieruchomości stosownie do gospodarczego jej przeznaczenia i bez naruszenia jej substancji, zaś wyraz pożytki oznacza te korzyści, które się osiąga (w pieniądzech lub innych rzeczach) za dozwole nie używania nieruchomości lub jej części komu innemu. Płodami będą więc np. owoce i wogóle to wszystko, co grunt wydaje (jak rośliny, piasek, kamienie, zwierzyna w lesie), dalej przyplódek w zwierzętach domowych i t. d., zaś pożytkami np. czynsze najmu i dzierżawy.

Zajęcie obejmuje przede wszystkim plody i pożytki przyszłe t. j. te, których jeszcze nie pobrano. Obojętne jest przytem, czy one pochodzą z czasu przed ustanowieniem zarządu przymusowego, czy też z czasu późniejszego.

Z plodów i pożytków już pobranych objęte zostają zajęciem te, które znajdują się jeszcze „na miejscu“ t. j. na nieruchomości, poddanej zarządowi przymusowemu, lub na jej przynależności.

Owoce, sprzedane przez dłużnika przed zajęciem, ale jeszcze kupującemu nie wydane, zostają objęte zajęciem. Nie rozciąga się natomiast zajęcie na owoce odłączone i gdzieindziej dla dłużnika przechowane, a tak samo na owoce sprzedane i oddane już kupującemu, choćby się znajdowały jeszcze na nieruchomości.

Jeżeli dłużnik przed zajęciem zastawił pobrane już owoce, to wskutek zajęcia nie gaśnie prawo zastawu osoby trzeciej, a zajęcie w takim wypadku

rozciąga się tylko na część ceny tych owoców, pozostałą po zaspokojeniu wierzyciela zastawnego.

Nie podlegają zajęciu po myśli art. 767 płody i pożytki z takich przedmiotów, które wyjęte są z pod egzekucji (jak np. ze zwierząt w art. 570, l. 4 wymienionych).

Prawa z umów ubezpieczenia podlegają wprawdzie zajęciu, jednak pobrane na ich podstawie sumy ubezpieczeniowe należy tylko wtedy uważać za dochód, przeznaczony na zaspokojenie wierzyciela, gdy sumy te zastępują utracony dochód z nieruchomości. Jeżeli natomiast suma ubezpieczeniowa zastępuje ubytek w substancji nieruchomości lub jej przynależności (jak np. odszkodowanie za zgorzałe budynki, za pomór inwentarza), to winna być użyta na przywrócenie nieruchomości (lub jej przynależności) do pierwotnego stanu.

Art. 768 (261).

§ 1. Przez zajęcie zostaje dłużnikowi odjęty zarząd i użytkowanie zajętej nieruchomości.

§ 2. Jeżeli dłużnik w chwili zajęcia korzysta z pomieszczeń w zajętej nieruchomości, należy mu je pozostawić. Sąd może jednak na wniosek wierzyciela zarządzić odebranie pozostawionych dłużnikowi pomieszczeń, jeżeli dłużnik lub jego domownik przeszkadza zarządcy w wykonywaniu zarządu.

Zarząd zajętej nieruchomości może być pozostawiony dłużnikowi na podstawie art. 770, § 2. I w tym wypadku traci on jednak użytkowanie t. j. prawo pobierania plodów i pożytków z nieruchomości i rozporządzania niemi według swej woli, a co do spr-

Odjęcie zarządu dłużnikowi.

wowania zarządu stosować się musi do przepisów, obowiązujących każdego innego zarządcę.

Odjęcie dłużnikowi zarządu i użytkowania zajętej nieruchomości następuje z chwilą zajęcia samo przez się, bez potrzeby dokonywania w tym celu jakiegoś osobnego aktu. Stąd nawet przed zawiadomieniem przez komornika osób, obowiązanych do uiszczania świadczeń tytułem dochodu z nieruchomości (art. 776), nie mogą one skutecznie uiszczać tych świadczeń do rąk dłużnika, jeżeli skądinąd o zajęciu miały wiadomość (art. 763, § 2).

Świadczenia te należy odtąd uiszczać zarządcy, a gdyby go jeszcze nie ustanowiono, można je składać do depozytu sądowego.

Co do chwili, w której zajęcie należy uważać za dokonane, p. art. 763 i objaśn. do niego.

Przez pomieszczenia rozumieć należy nietylko ubikacje mieszkalne, ale także należące do mieszkania piwnice, strychy, budynki gospodarcze, lokale przemysłowe dłużnika i t. p.

Warunkiem uprawnienia, przyznanego dłużnikowi w art. 768, § 2, jest, aby dłużnik w czasie zajęcia nieruchomości korzystał z należących do niej pomieszczeń i aby nadal korzystać z nich nie przestał. Nie jest jednak koniecznem, aby dłużnik w chwili zajęcia znajdował się w tych pomieszczeniach.

Kiedy należy przyjąć korzystanie dłużnika z pewnego pomieszczenia, to kwestja faktyczna, którą rozstrzygnąć należy zależnie od okoliczności konkretnego przypadku. W każdym razie nie jest wymagane, aby dłużnik osobiście używał pomieszczenia. Z drugiej strony nie można jednak podciągnąć pod przepis art. 768, § 2 takich pomieszczeń, które dłużnik odstąpił trzecim osobom za wynagrodzeniem i z których korzysta w formie pobierania czynszu za nie.

A contrario z przepisu zdania pierwszego § 2 art. 768 wynika, że dłużnik nie może żądać oddania mu mieszkania w nieruchomości, poddanej zarządowi przymusowemu, jeżeli go nie zajmował w chwili zajęcia nieruchomości.

Nie podpadają pod przepis art. 768, § 2 pomieszczenia, których dłużnik używał wprawdzie w chwili zajęcia, ale później używać ich zaprzestał. O „pozostawieniu“ komuś pewnego pomieszczenia można bowiem mówić tylko tak długo, jak długo on je ma, względnie z niego korzysta.

Jeżeli po ustanowieniu zarządu przymusowego własność nieruchomości przeszła na inną osobę, to przepis art. 768, § 2 nie ma zastosowania do nowego właściciela, o ile on nie jest domownikiem dłużnika i nie mieszkał w nieruchomości już w chwili jej zajęcia.

Pomieszczenia, zajmowane przez dłużnika w poddanej zarządowi przymusowemu nieruchomości, należy mu pozostawić do dalszego użytku z urzędu, choćby o to nie prosił.

Pomieszczenia, o których mowa w art. 768, § 2, nie są wyjęte z pod egzekucji (p. art. 569 — 579) i dlatego dłużnik może skutecznie zrzec się przysługującego mu prawa używania tych pomieszczeń w czasie zarządu przymusowego. Dłużnik może też wynajmować u zarządcy potrzebne mu mieszkanie we własnej realności, co do której ustanowiono zarząd przymusowy.

Okoliczność, że dłużnik zajmuje pomieszczenia zbyt obszerne w stosunku do swych potrzeb, nie usprawiedliwia odebrania mu zbędnej części pomieszczeń, bo o tem, które pomieszczenia dłużnikowi pozostawić należy, decyduje wyłącznie fakt korzystania przez dłużnika w chwili zajęcia z danego pomieszczenia, a nie jego istotna potrzeba, odebranie

zaś pozostawionego pomieszczenia nastąpić może tylko z powodu przeszkadzania w wykonywaniu zarządu.

Odebranie dłużnikowi pozostawionych mu w myśl § 2 art. 768 pomieszczeń nie może nastąpić ani z urzędu, ani na wniosek zarządcy przymusowego. Jedynie wierzycielowi daje ustawa prawo zgłoszenia zmierzającego do tego wniosku.

Odebranie pomieszczeń, pozostawionych dłużnikowi, zarządza w razie zachodzących warunków sąd egzekucyjny, a zarządzenie jego, od którego niema zażalenia, wykonuje komornik.

Art. 769 (262).

Od chwili zajęcia dłużnik nie może zbywać ani zastawiać rzeczy, będących przynależnością zajętej nieruchomości, ani też żadnych płodów, pożytków, czynszów i praw, które są objęte zajęciem.

Zakaz zbycia
i zastawiania.

Przepis art. 769 jest logiczną konsekwencją postanowień art. 764 i 767. Ma on na celu zapobieżenie udaremnieniu egzekucji przez takie czynności dłużnika, któreby bądź usuwały pewne przedmioty, przeznaczone wprost na zaspokojenie wierzyciela, bądź też drogą usunięcia innych przedmiotów wpłynąć mogły na zmniejszenie dochodu z nieruchomości.

Jakkolwiek w art. 769 mowa jest tylko o zbywaniu i zastawianiu przedmiotów w nim wymienionych, to jednak przepisowi temu nadać należy szersze znaczenie i podciągnąć pod niego wszelkie akty prawne, któremi rozporządzono przedmiotami w tym przepisie wymienionymi w sposób przeciwny celowi egzekucji. Należać tu więc będzie także np. zrzeczenie się, potrącenie i t. p.

Zbycie lub innego rodzaju rozporządzenie przedmiotami w art. 769 wymienionymi nie jest bezwzględnie nieważne, lecz tylko bezskuteczne wobec wynikających z zajęcia praw wierzyciela. Natomiast dłużnika i osoby trzecie wiążą rozporządzenia, dokonane wbrew przepisowi art. 769.

Kwestję, czy zbycie lub zastawienie przedmiotów w art. 769 wymienionych nastąpiło po zajęciu, ocenić należy na podstawie art. 763.

Art. 770 (263).

Osoba
zarządcy.

§ 1. Sąd ustanawia zarządcą osobę, która zgadza się na przyjęcie zarządu i ma odpowiednie przygotowanie zawodowe do należytego sprawowania zarządu.

§ 2. Zarządcą może być ustanowiony sam dłużnik, jeżeli daje dostateczną rękojmię należytego wykonywania zarządu.

§ 3. Sąd na wniosek strony może z ważnych przyczyn usunąć zarządcę i ustanowić innego.

Sąd obowiązany jest z urzędu ustanowić zarządcę z chwilą bezskutecznego upływu terminu z art. 760, § 1 i dlatego niedopuszczalny jest wniosek wierzyciela o wstrzymanie zamianowania zarządcy.

Jeżeli po ustanowieniu zarządu przymusowego na rzecz jednego wierzyciela przyłącza się do postępowania (art. 765) inny wierzyciel, to odpada ustanowienie nowego zarządcy, lecz należy zawiadomić dotychczasowego zarządcę, że odtąd sprawować ma zarząd także na rzecz tego nowego wierzyciela. Ustanowienie nowego zarządcy prowadziłoby bowiem do uniemożliwienia wykonywania zarządu wogóle.

Nikt nie ma obowiązku przyjęcia urzędu zarządcy. Dlatego w wątpliwych przypadkach należy przed

zamianowaniem zapytać w krótkiej drodze odnośną osobę, czy przyjmie urząd zarządcy.

Z postanowienia, że zarządcą można ustanowić tylko osobę, która się zgadza na przyjęcie zarządu, wynika, że także tego, kto raz przyjął zarząd, nie można zmuszać do dalszego pełnienia obowiązków zarządcy, jeżeli prosi o zwolnienie z tego stanowiska.

Jeżeli istnieje lista stałych zarządców przymusowych, to przede wszystkim z pośród osób na listę tę wpisanych należy ustanawiać zarządców, bo już samo wciągnięcie na taką listę daje pewną podstawę do przyjęcia, że odnośna osoba posiada odpowiednie kwalifikacje do sprawowania zarządu.

Jeżeli obie strony zgodnie wnoszą o zamianowanie pewnej osoby zarządcą, to wniosek ich powinien być dla sądu miarodajny. W razie braku zgodnego wniosku stron sąd zamianuje zarządcą osobę, która jego zdaniem na stanowisko to najlepiej się nadaje. Gdyby sąd nie miał podstaw do oceny, kogo zarządcą ustanowić należy, to może zasięgnąć w tym przedmiocie opinii odpowiednich instytucyj gospodarczych.

Ustawa nie wyklucza wprawdzie wyraźnie od sprawowania zarządu osób, pozostających do dłużnika w takim stosunku, któryby uzasadniał wyłączenie sędziego, atoli w analogicznem zastosowaniu art. 772 wyłączenie takie należy uznać za konieczne¹⁾. Względy, które kazały osoby te wykluczyć od pełnienia funkcyj nadzorcy, uzasadniają bowiem w równym, jeśli nie w większym stopniu, wyłączenie ich od pełnienia funkcyj zarządcy. Nie przemawia zaś przeciw temu bynajmniej fakt, że zarządcą

¹⁾ Tak też Allerhand (II, 471); inaczej — zd. m. mylnie — Richter (253).

może być nawet sam dłużnik, bo ewentualnym niewłaściwościami w razie powierzenia zarządu dłużnikowi zapobiegają przepisy art. 771, 772 o konieczności ustanowienia nad nim bezstronnego nadzorcy, których to przepisów nie możnaby jednak stosować w wypadkach powierzenia zarządu osobom, pozostającym do dłużnika w stosunku, uzasadniającym wyłączenie sędziego.

W braku odmiennego zastrzeżenia ustawy dopuszczalne jest ustanowienie zarządcą także wierzyciela egzekwującego.

Ustanowienie zarządcą dłużnika wskazane jest z uwagi na zaoszczędzenie kosztów zarządu (art. 780, § 2). Należy jednak przytem baczyć, aby dłużnik odpowiadał kwalifikacjom zawodowym, o których mowa w art. 770, § 1, a nadto posiadał odpowiednie kwalifikacje moralne, pozwalające się spodziewać, że nie nadużyje zaufania sądu i wierzyciela. Tylko wtedy bowiem można mówić, że dłużnik daje dostateczną rękojmię należytego wykonywania zarządu.

Co do ustanowienia dłużnika zarządcą w egzekucji przez przymusowy zarząd gospodarstwa rolnego p. art. 3—5 ustawy z 7 marca 1932 o ulgach w egzekucji przeciw gospodarzom rolnym, Dz. U. R. P. Nr. 25, poz. 219 (przy art. IV p. w. p. e.).

Usunięcie zarządcy i ustanowienie w jego miejsce innego nastąpić może tylko na wniosek jednej ze stron, a nie z urzędu (p. jednak art. 787). Sam wniosek, choćby nawet zgodnie przez obie strony postawiony, nie wystarcza jednak, lecz muszą nadto zachodzić ważne przyczyny zmiany w osobie zarządcy, których ocena należy już tylko do sądu.

Jeżeli zarządca nie składa sprawozdań, przewidzianych w art. 779, w wyznaczonych terminach lub nie spełnia innych poleceń sądowych, sąd może go usunąć z zarządu, a niezależnie od tego ukarać

grzywną (art. 787, § 3). Jest to jedyny przypadek usunięcia zarządcy z urzędu.

Art. 771 (264).¹⁾

§ 1. W razie powierzenia zarządu dłużnikowi sąd ustanowi nadzór nad zarządem i nadzór ten odda bądź instytucjom lub organizacjom gospodarczym, bądź nadzorcom, zamianowanym przez sąd.

Nadzór nad
zarządem
dłużnika.

§ 2. Instytucja lub organizacja gospodarcza, której powierzono nadzór, w ciągu trzech dni wskaże osobę, upoważnioną do działania w jej imieniu i pod jej odpowiedzialnością. Do osoby tej stosuje się przepisy dotyczące nadzorców, jeżeli kodeks niniejszy nie stanowi inaczej.

Nie trzeba ustanawiać nadzoru nad zarządem, jeżeli zarząd powierzono nie dłużnikowi, chyba że powierzono go osobie, reprezentującej dłużnika, jak np. członkowi zarządu dłużniczej osoby prawnej, opiekunowi lub kuratorowi niewłasnowolnego dłużnika i t. p.

Mimo braku wyraźnego w tym kierunku przepisu wynika z natury rzeczy, że także przy ustanowieniu nadzorcy winien się sąd kierować zasadami, wyrażonemi w art. 770, § 1 co do zarządcy i nie powierzać nadzoru osobom, które się na jego przyjęcie nie godzą i które nie posiadają odpowiednich do tego stanowiska kwalifikacyj zawodowych i moralnych.

¹⁾ Tekst pierwotny art. 264, § 2 p. e. opiewał: „Instytucja lub organizacja gospodarcza, której powierzono nadzór, w ciągu trzech dni wskaże osobę, upoważnioną do działania w jej imieniu i pod jej odpowiedzialnością. Do osoby tej stosuje się przepisy dotyczące nadzorców, jeżeli prawo niniejsze nie stanowi inaczej“.

Co do wyboru nadzorców w przypadkach zarządu przymusowego gospodarstw rolnych p. art. 5 ustawy z 7 marca 1932, Dz. U. R. P. Nr. 25, poz. 219 (przy art. IV. p. w. p. e.).

W braku wyraźnego w tym kierunku zakazu ustawowego nie jest wykluczone powierzenie nadzoru nad zarządem kilku osobom łącznie. Dla uniknięcia ewentualnych kolizyj należy jednak w takich przypadkach określić dokładnie prawa i obowiązki każdej z osób do nadzoru powołanych.

Gdyby instytucja lub organizacja gospodarcza, której powierzono nadzór nad zarządem, nie wskazała w terminie trzech dni od doręczenia jej postanowienia o powierzeniu nadzoru osoby, upoważnionej do działania w jej imieniu, to należy zwrócić się do władz nadzorczych odnośnej instytucji lub organizacji o wydanie zarządzeń, któreby spowodowały wypełnienie tego obowiązku. Gdyby zaś i to nie odniosło rezultatu w ciągu odpowiedniego czasu, to analogicznie do przepisu art. 787, § 3 należy odebrać nadzór odnośnej instytucji lub organizacji i powierzyć go komu innemu.

Sąd nie jest związany wskazaniem przez instytucję lub organizację, której nadzór powierzono, osoby, upoważnionej do działania w jej imieniu, jeżeli ze względu na okoliczności konkretnego przypadku jest zdania, że sprawowanie funkcyj nadzorcy przez osobę wskazaną jest niedopuszczalne (np. ze względu na przepis art. 772) lub niewskazane. W takim wypadku należy zawiadomić o przeszkodach odnośną instytucję lub organizację i żądać wskazania innej osoby.

O obowiązkach nadzorcy sądowego p. art. 773.

Ustawa nie zawiera wprawdzie przepisu o usunięciu nadzorcy, atoli nie może ulegać wątpliwości, że pod tym względem należy do nadzorcy stosować od-

powiednio przepis art. 770, § 3, bo jest rzeczą jasną, że jak co do zarządcy, tak i co do nadzorcy mogą zajść pewne okoliczności, które dalsze pozostawienie go na stanowisku czynią niemożliwym lub niepożądanym, a w takich wypadkach strona i sąd nie mogą być pozbawione możliwości usunięcia niewłaściwości nawet wbrew woli nadzorcy.

Art. 772 (265).

Nadzorcą sądowym nie może być osoba, pozostająca do dłużnika w takim stosunku osobistym, jakiby uzasadniał wyłączenie sędziego.

Wykluczenie od nadzoru.

O przyczynach, uzasadniających wyłączenie sędziego, p. art. 54, 55 k. p. c. przy art. 519.

Jedynie określony w art. 772 stosunek do dłużnika uzasadnia wykluczenie od sprawowania funkcji nadzorcy sądowego. Nie uzasadnia go natomiast taki stosunek do wierzyciela egzekwującego.

W myśl końcowego zdania art. 771 należy przepisać art. 772 stosować także do osób, upoważnionych do pełnienia funkcji nadzorcy imieniem instytucji lub organizacji, którym nadzór powierzono.

O analogicznem stosowaniu przepisu art. 772 do zarządcy przymusowego p. objaśn. do art. 770.

Art. 773 (266).

§ 1. Nadzorca sądowy sprawuje nadzór nad prowadzeniem gospodarstwa. Ma on prawo w każdym czasie badać stan gospodarstwa i czynności zarządu oraz przeglądać księgi, zapiski i inne akta gospodarze dłużnika. O spostrzeżonych wykroczeniach dłużnika przeciwko jego obowiązkom nadzorca powinien donieść natychmiast sądowi.

Czynności nadzorcy.

§ 2. W zakresie swych czynności nadzorca powinien stosować się do poleceń sądu.

Nadzór nad prowadzeniem gospodarstwa przez dłużnika powinien iść w tym kierunku, czy gospodarka na poddanej zarządowi przymusowemu nieruchomości jest prawidłowa i korzystna, czy dłużnik wypełnia ciężące na nim jako zarządcy obowiązki i czy nie czyni niczego takiego, co sprzeciwiałoby się celowi egzekucji.

Z prawa przeglądania ksiąg gospodarczych dłużnika może oczywiście nadzorca korzystać tylko wtedy, gdy te księgi są prowadzone. Nie można zaś z przepisu, nadającego to prawo nadzorcy, wnosić, że dłużnik, któremu powierzono zarząd, względnie każdy zarządca jest obowiązany do prowadzenia ksiąg gospodarczych. Obowiązku takiego bowiem ustawa na zarządcę nie nakłada, jakkolwiek w art. 777—779 dość wyczerpująco określa obowiązki zarządcy. Ocenie sądu pozostawić też należy kwestję, czy w konkretnym przypadku księgi powinny być prowadzone, względnie czy brak ich uzasadnia zarzut nienależytego sprawowania zarządu.

Nadzorca nie jest powołany do oceny, czy wykroczenia dłużnika przeciw jego obowiązkom są istotne lub nieistotne, lecz winien donieść sądowi o wszystkich dostrzeżonych uchybieniach, a sąd oceni według swego uznania ich znaczenie i w razie potrzeby wyda dłużnikowi odpowiednie zarządzenia (art. 774, § 1 i art. 787, § 3).

Polecenia swe może sąd wydawać nadzorcy ustnie lub pisemnie. O poleceniach, wydanych ustnie, należy poczynić odpowiednie zapiski w aktach.

Art. 774 (267).

§ 1. Dłużnik, który jest zarządcą, powinien stosować się do zarządzeń nadzorcy sądowego co do wykonywania zarządu, jeżeli nie są sprzeczne z poleceniami sądu.

Stosunek
dłużnika do
nadzorcy.

§ 2. Wszystkie swoje wnioski, oświadczenia, sprawozdania i rachunki dłużnik składa za pośrednictwem nadzorcy, który je zaopatrzy w swoje oświadczenie.

§ 3. Wszelkie zawiadomienia, uskuteczniانة dłużnikowi jako zarządcy sądowemu, powinny być dokonywane jednocześnie nadzorcy.

Dłużnik nie jest obowiązany słuchać zarządzeń nadzorcy, które wykraczają poza zakres jego obowiązków, wynikających z powierzenia mu zarządu. Nie ma również stosować się do zarządzeń sprzecznych z wyraźnymi przepisami ustawy, jak również zarządzeń przeciwnych celowi egzekucji. O ileby nadzorca zarządzenia takie wydawał, jest obowiązkiem dłużnika donieść o tem sądowi.

Z przepisu art. 774, § 1 wynika, że także sąd może wydawać dłużnikowi polecenia w zakres sprawowania zarządu wchodzące. Do poleceń takich winien się dłużnik stosować pod rygorem skutków z art. 787, § 3. Co do formy wydawania tych poleceń p. objaśn. do art. 773.

W razie otrzymania od nadzorcy zarządzenia sprzecznego z poleceniem sądu powinien dłużnik zwrócić na to uwagę nadzorcy, a gdyby nadzorca mimo to na wykonanie swego zarządzenia nastawał, przedstawić sprawę sądowi i czekać dalszych jego poleceń.

O obowiązku przedkładania przez zarządcę sprawozdań i rachunków p. art. 779.

Celem przepisu § 2 art. 774 jest umożliwienie sądowi kontroli, czy nadzorca zgadza się z działalnością dłużnika jako zarządcy. Nie może być oczywiście mowy o pośrednictwie nadzorcy w tych sprawach, w których dłużnik szuka rozstrzygnięcia sądowego z powodu istniejącej a priori niezgodności między nim a nadzorcą. Tak się np. ma rzecz z zażaleniami dłużnika na zarządzenia nadzorcy, doniesieniami jego o zarządzeniach sprzecznych z ustawą lub z poleceniami sądu i t. p. Podania tego rodzaju może dłużnik wnosić bezpośrednio do sądu.

W razie bezpośredniego przedłożenia sądowi przez dłużnika wniosków, oświadczeń i t. d., które w myśl art. 774, § 2 za pośrednictwem nadzorcy powinny być przedkładane, sąd postąpi z nimi po myśli art. 141 k. p. c. (p. przy art. 509), albo też zażąda wprost od nadzorcy dodatkowego oświadczenia się co do nich.

Przepis art. 774, § 3 odnieść należy nietylko do zawiadomień, ale także do wszelkich zarządzeń i poleceń, wydawanych przez sąd dłużnikowi, a ma on na celu zapobieżenie ewentualnemu wydawaniu przez nadzorcę zarządzeń sprzecznych z poleceniami sądu i poinformowanie nadzorcy o stanie sprawy.

Art. 775 (268).

Objęcie
zarządu.

§ 1. Komornik na polecenie sądu wprowadza zarządcę w zarząd nad nieruchomością.

§ 2. Również zarządca może sam objąć zarząd na podstawie upoważnienia, wydanego na piśmie przez sąd.

Wybór jednej z dwóch w art. 775 przewidzianych form objęcia zarządu przez zarządcę zależy od uznania sądu. Poza tem wprowadzenie zarządcy przez komornika musi nastąpić wszędzie tam, gdzie dłużnik

stawia przeszkody w objęciu nieruchomości przez zarządcę.

Wprowadzenia ustanowionego przez sąd zarządcy w zarząd nieruchomości dokonuje w razie potrzeby komornik. Ponieważ według art. 760 ustanowienie zarządcy następuje w razie niezapłacenia długu z urzędu i z urzędu też sąd ma sprawować nadzór nad czynnościami zarządcy, w szczególności też nad składaniem przezeń przepisanych sprawozdań, przeto należy przyjąć, że o wprowadzenie zarządcy w zarząd ma wezwać właściwego komornika również sąd z urzędu. Gdyby wprowadzenie w zarząd następować miało tylko na wniosek wierzyciela, mogłoby się zdarzyć, że wierzyciel przez swoją opieszałość udaremniłby wypełnienie obowiązków, ciężących na sądzie z urzędu.

Ze względów praktycznych oraz na podstawie analogji z art. 653 należy przyjąć, że właściwym do wprowadzenia zarządu jest komornik tego sądu, w którego okręgu leży nieruchomość poddana zarządowi. Obojętnem jest przytem, który sąd w danej chwili (np. ze względu na połączenie postępowań — art. 766) prowadzi zarząd.

Jeżeli się przy wprowadzeniu zarządcy okaże, że nieruchomość znajduje się w posiadaniu osoby trzeciej, to oddanie nieruchomości zarządcy nastąpić może tylko o tyle, o ile na to pozwalają prawa tej osoby trzeciej, bo egzekucja, skierowana przeciw dłużnikowi, nie może wkraczać w sferę uprawnień osób trzecich. Jeżeli więc np. poddana zarządowi nieruchomość jest wdzierżawiona, to czynność zarządcy ograniczy się do kontroli, czy dzierżawca dopełnia warunków dzierżawy i do odbioru czynszu dzierżawnego.

Samo dzierżenie nieruchomości przez osobę trzecią nie przeszkadza oddaniu jej zarządcy. Wprowa-

dzenie zarządcy w zarząd może np. nastąpić przeciw pełnomocnikowi, zastępcy dłużnika, ustanowionemu przezeń zarządcy i t. p.

W myśl art. 768 traci dłużnik prawo do zarządzania nieruchomością już z chwilą jej zajęcia, a więc jeszcze przed wprowadzeniem zarządcy. I po tej chwili jednak udział jego w zarządzie nie jest wykluczony. Zarządca może bowiem użyć do czynności z zarządem połączonych dłużnika tak samo, jak każdej trzeciej osoby, a tylko nie może zmusić go do załatwiania tych czynności.

Ustawa nie stanowi o tem, w jaki sposób nastąpić ma zwrot nieruchomości dłużnikowi po ustaniu zarządu. Przyjąć należy, że nastąpi on bez interwencji sądu, a tylko gdyby zarządca wzbraniał się oddać nieruchomość, sąd egzekucyjny poleci komornikowi jej odebranie zarządcy i oddanie dłużnikowi.

Art. 776 (269).

Zawiadomienie osób obowiązanych do świadczeń. Po ustanowieniu zarządcy komornik zawiadomi wskazane przez wierzyciela osoby, aby świadczenia, przypadające od nich tytułem dochodu z nieruchomości, objętej zarządem przymusowym, tak zaległe jak i przyszłe, uiszczwały do rąk zarządcy. W zawiadomieniu komornik uprzedzi, że uiszczenie do rąk dłużnika nie będzie ważne w stosunku do wierzyciela.

Przepisane w art. 776 zawiadomienie osób tam wskazanych skutecznia komornik bądź ustnie przy wprowadzeniu zarządcy w zarząd, bądź też, jeśli pewnej osoby w tym czasie nie zastał albo zarządca objął nieruchomość bez udziału komornika, zawiadamia odnośnie osoby pisemnie.

Komornik nie ma obowiązku zawiadamiać stosownie do art. 776 innych osób oprócz tych, które

wyraźnie wskazał wierzyciel. Wskazanie tych osób przez wierzyciela nastąpić ma imiennie; ogólnikowe ich oznaczenie nie wystarczy.

Także przed ustanowieniem zarządcy i zawiadomieniem według art. 776 osób obowiązanych do świadczeń, stanowiących dochód z nieruchomości, zarząd przymusowy może być wobec nich skuteczny. Ma to w szczególności miejsce wtedy, jeżeli osoby te wiedziały już przed tą chwilą o wszczęciu egzekucji przez zarząd przymusowy, albo też uskuteczniło już wpis o ustanowieniu zarządu (art. 763). W każdym razie skutek zawiadomienia, przepisanego w art. 776, skuteczność zarządu wobec tych osób staje się bezwzględnie pewną tak, że uiszczony przez nie po tej chwili do rąk dłużnika dochody z nieruchomości uznane będą bezwarunkowo za bezskuteczne, o ile to okaże się potrzebnem do zaspokojenia roszczenia wierzyciela egzekwującego.

Uprowadzenie, przewidziane w zdaniu drugim art. 776, jest wprawdzie bezwzględnie nakazane, atoli nie jest ono koniecznym warunkiem skuteczności zawiadomienia osób, obowiązanych do uiszczania dochodów z nieruchomości. Zawiadomienie to czyni wobec tych osób zajęcie skutecznem (jeżeli ono nie stało się skutecznem wcześniej), choćby nawet wspomniane uprowadzenie równocześnie nie nastąpiło.

Art. 777 (270).

§ 1. Zarządca obowiązany jest wykonywać czynności, potrzebne do podtrzymania prawidłowego gospodarstwa i korzystnego użytkowania nieruchomości, poddanej zarządowi przymusowemu. Ma on prawo do pobierania zamiast dłużnika wszelkich pożytków i dochodów z nieruchomości, spieniężania zbędnych dla gospodarstwa

Czynności
zarządcy.

pożytków oraz prowadzenia spraw, które przy wykonywaniu zarządu okażą się potrzebne.

§ 2. Zarządcy wolno zaciągać tylko takie zobowiązania, które mogą być zaspokojone z dochodów i są usprawiedliwione zwykłym trybem gospodarowania.

§ 3. Czynności, poza zwykły zarząd wykraczające, zarządca może wykonywać tylko za zgodą stron, a w jej braku — za zezwoleniem sądu, który przed wydaniem postanowienia wysłucha wierzyciela, dłużnika i zarządcę, chyba że zwłoka groziłaby szkodą.

Zakres działania zarządcy można naogół określić w ten sposób, że jest on uprawniony i obowiązany do samodzielnego przedsięwzięcia tego wszystkiego, czego wymaga prawidłowy tok gospodarki na poddanej zarządowi przymusowemu nieruchomości, natomiast czynności, wykraczające poza ten zakres, wykonywać może tylko za zgodą stron względnie za zezwoleniem sądu. Obok pobierania dochodów winien zarządca starać się o utrzymanie nieruchomości i podtrzymanie prawidłowego toku gospodarki na niej.

Uprawnienie zarządcy do wykonywania czynności, potrzebnych do podtrzymania prawidłowego gospodarstwa i korzystnego użytkowania nieruchomości, obejmuje zarówno czynności natury faktycznej (jak uprawa gruntów, zbieranie plodów i t. p.), jak i czynności prawne (np. zawieranie umów, prowadzenie procesów i t. p.).

O ile to jest potrzebne do wykonywania zarządu, może zarządca zawierać w zastępstwie dłużnika umowy, odnoszące się do nieruchomości, przyczem winien mieć na oku przypuszczalny czas ukończenia

zarządu i nie wiązać dłużnika umowami, które skutkami swemi wykraczałyby poza ten czas.

Zarządca ma prawo zawierać na zwykłych w danej okolicy warunkach umowy służbowe z personelem, potrzebnym do prowadzenia gospodarstwa na poddanej zarządowi przymusowemu nieruchomości. Jest on też uprawniony i obowiązany do zawierania umów ubezpieczeniowych, wskazanych porządnem prowadzeniem gospodarki.

Zarządca ma też prawo prowadzić procesy w sprawach wynikających z zarządu i służące do celów zarządu. W procesach takich jest on czynnie i biernie legitymowany. Ponieważ procesy te prowadzi on nie we własnym interesie, lecz tylko jako zarządca, przeto odpowiada z wyroków w nich zapadłych tylko dochodami zarządzanej nieruchomości, nie zaś własnym majątkiem. Dlatego w odnośnych wyrokach należy zaznaczyć charakter zarządcy jako takiego.

Zarządca obejmuje według art. 767 zebrane już i znajdujące się w chwili zajęcia na miejscu plody i pożytki oraz plody i pożytki przyszłe. Dlatego w razie pozbycia ich przez dłużnika przed objęciem nieruchomości przez zarządcę ma on prawo odebrać nieuiszczone jeszcze dłużnikowi świadczenia wzajemne nabywcy.

Jeżeli dłużnik pozbył i wydał nabywcy plody i owoce jeszcze przed zajęciem nieruchomości, to zarządca nie ma prawa do przypadającego stąd dłużnikowi świadczenia wzajemnego, choćby go dłużnik jeszcze nie odebrał, bo plody i owoce nie znajdujące się już na nieruchomości nie są objęte zajęciem.

Jeżeli poddany zarządowi przymusowemu dom uległ zniszczeniu wskutek pożaru, to uzyskanej stąd sumy asekuracyjnej nie może zarządca użyć tak, jak dochodów, bo suma ta wchodzi w miejsce substancji nieruchomości. Należy ją zatem albo użyć na odbu-

dowę domu, albo złożyć na procent. Dopiero procent od tej sumy stanowi dochód, którym zarządca może rozporządzić stosownie do art. 784.

Jeżeli zarządca przy zaciąganiu zobowiązań przekroczył miarę w art. 777, § 2 określoną, to na dłużnika nie spada stąd żaden obowiązek, a osoba, z którą zarządca zawarł odnośną umowę, może także po ustaniu zarządu podnosić roszczenia tylko przeciw zarządcy.

Do podjęcia czynności, wykraczających poza zwykły zarząd, potrzebna jest zarządcy jednomyślna zgoda wierzyciela i dłużnika. Jeżeli wierzycieli egzekwujących jest więcej, to każdy z nich musi się zgodzić na podjęcie odnośnej czynności. Ani większość głów, ani większość wierzytelności tu nie rozstrzyga.

Brak jednomyślnej zgody stron na podjęcie czynności, wykraczających poza zwykły zarząd, zastąpiony być może tylko zezwoleniem sądu. Przy udzielaniu takiego zezwolenia sąd weźmie pod uwagę, czy odnośna czynność pozostaje w związku z prowadzeniem zarządu i czy jest korzystną. Jeżeli nie zachodzą oba te momenty równocześnie, zezwolenia należy odmówić.

Kwestję, czy pewna czynność zarządcy wykracza poza zwykły zarząd, ocenić należy zależnie od okoliczności danego przypadku, przy uwzględnieniu charakteru gospodarczego nieruchomości, przyjętych powszechnie zasad gospodarki, zwyczajów miejscowych i t. d.

Zgody stron, względnie zezwolenia sądu potrzebuje zarządca także do takich czynności, które wprawdzie łączą się normalnie z zarządem tego rodzaju nieruchomości, ale w konkretnym przypadku wykraczają poza zakres zarządu.

Jeżeli zarządcą jest dłużnik, to przed wydaniem postanowienia, przewidzianego w § 3 art. 777 wy-

śluchać należy także nadzorcę sądowego, bo jest on niejako uzupełnieniem zarządcy w tych wypadkach, w których zarząd powierzono dłużnikowi.

Co do sposobu wysłuchania p. art. 509, § 2.

Niebezpieczeństwo grożącej wskutek zwłoki szkody usprawiedliwić może tylko pominięcie wysłuchania stron i zarządcy przed wydaniem postanowienia w przedmiocie zezwolenia na podjęcie czynności. Pod żadnym warunkiem nie uzasadnia ono jednak podjęcia czynności bez uprzedniego uzyskania zezwolenia.

Zarządca sprawuje zarząd i pobiera dochody w miejsce dłużnika na skutek ustanowienia go przez sąd i wprowadzenia w zarząd. Sądowi ma on też składać rachunek z zarządu i sąd ma nad nim wykonywać stałą kontrolę. Wynika z tego, że zarządca w zakresie powierzonego mu zarządu jest organem sądu, a nie stron i że strony nie mogą wpływać na rozmiar i sposób wykonywania zarządu, lecz zarządca winien się w tym względzie stosować do przepisów ustawy i treści postanowienia sądowego, ustanawiającego zarząd, ewentualnie także do udzielonych mu w razie potrzeby przez sąd wskazówek.

Prawa dłużnika doznają wskutek wprowadzenia zarządu przymusowego ograniczeń o tyle, o ile wykonywanie ich kolidowałoby z prawami zarządcy do zarządu nieruchomością i rozporządzania jej dochodami.

Ponieważ zarządca działa w miejsce dłużnika, przeto dłużnik musi się zastosować do jego zarządzeń, wydanych w ramach przysługującego mu zarządu, choćby one wykraczały poza czas trwania zarządu przymusowego.

Z czynności zarządcy, dokonanych w czasie trwania i w granicach zarządu, zobowiązany jest z chwilą ustania zarządu dłużnik, bo jego majątku czynności te dotyczą. Dłużnik ma też po ustaniu za-

rzędu wstąpić w miejsce zarządcy w prowadzone przezeń spory tak czynne, jak i bierne, o ile spory te wynikły ze sprawowania zarządu; tytuły egzekucyjne, uzyskane w takich sporach przeciw zarządcy przed ustaniem zarządu, mogą być po jego ustaniu wykonane przeciw dłużnikowi.

Art. 778 (271).

Najmy
dzierżawy.

Zarząd przymusowy nie ma wpływu na umowy najmu lub dzierżawy, istniejące w chwili jego ustanowienia. Zarządcy wolno jednak wypowiedać tego rodzaju umowy pod warunkami w tej mierze obowiązującymi oraz zawierać umowy na czas, przyjęty miejscowym zwyczajem. Do wdzierżawienia nieruchomości wymagana jest zgoda stron, a w jej braku — zezwolenie sądu.

Pod przepis, objęty zdaniem pierwszym art. 778, podpadają umowy najmu i dzierżawy, które w chwili zajęcia nieruchomości były już zawarte. Umów takich musi więc zarządca dotrzymać, a obojętnem jest przytem, czy nieruchomość w chwili zajęcia była już oddana najemcy, względnie dzierżawcy. Ograniczanie przepisu zdania pierwszego art. 778 do takich tylko umów, na podstawie których przedmiot umowy został już przed zajęciem nieruchomości przez najemcę, względnie dzierżawcę objęty¹⁾, nie odpowiada treści przepisu, bo za istniejące uważać należy umowy zawarte, choćby jeszcze niewykonane. Powtóre gdyby zamiarem ustawodawcy było ograniczyć ten przepis do umów, na podstawie których przedmiot najmu lub dzierżawy już objęto, to byłby zamiar ten odpowiednio wyraził, jak to uczynił w art. 721 odnośnie do

¹⁾ Do takich tylko umów stosuje ten przepis Allerhand (II, 487).

umów najmu i dzierżawy w egzekucji przez sprzedaż nieruchomości.

Umowy najmu i dzierżawy, podpadające pod przepis zdania pierwszego art. 778, może zarządca wypowiedzieć tylko w tych warunkach, w jakich mógłby to uczynić dłużnik, a więc obowiązany jest stosować się w tym względzie do postanowień umowy, względnie w ich braku do zwyczaju miejscowego lub przepisu ustawy.

Zarządcy wolno bez zgody stron i bez zezwolenia sądu zawierać tylko umowy najmu na czas, przyjęty miejscowym zwyczajem, natomiast do wydzierżawienia nieruchomości potrzebna jest zawsze zgoda stron lub zezwolenie sądu¹⁾. Nie stanowi przytem różnicy, czy chodzi o wydzierżawienie całej, czy tylko części nieruchomości.

Przed załatwieniem wniosku o zezwolenie na wydzierżawienie nieruchomości sąd ma wysłuchać wierzyciela, dłużnika i zarządcę (art. 777, § 3).

Zawarte przez zarządcę w granicach przepisu art. 778 umowy najmu i dzierżawy wiążą dłużnika po ustaniu zarządu przymusowego.

Ustawa nie zawiera postanowień co do innych umów (poza najmem i dzierżawą) w chwili zajęcia nieruchomości już zawartych. Należy przy rozstrzygnięciu tej kwestji wyjść ze stanowiska, określonego przepisem art. 767 i uznać, że umowy, odnoszące się do przedmiotów, na które rozciąga się zajęcie, nie wiążą zarządcy, choćby je dłużnik zawarł przed zajęciem. Tak się w szczególności ma rzecz z pozbyciem plodów i pożytków już pobranych, ale znajdujących się jeszcze na nieruchomości w chwili jej za-

¹⁾ Sprzecznie z wyraźnym brzmieniem art. 778 in fine twierdzi Gołąb (II, 463), jakoby zezwolenia sądu wymagało tylko wydzierżawienie na czas dłuższy, niż przyjęty zwyczajem miejscowym.

jęcia i nabywcy nie oddanych. Płodów i pożytków takich zarządca nie jest obowiązany wydawać nabywcy, lecz od jego uznania zależy, czy zechce wykonać zawartą przez dłużnika umowę. Jeżeli ją wykona, to w każdym razie on, a nie dłużnik pobierze uiszczone przez nabywcę świadczenie wzajemne.

Zawarte przez dłużnika przed ustanowieniem zarządu kontrakty kupna-sprzedaży przyszłych, dopiero w następnym okresie gospodarczym zebrać się mających plonów i dochodów nieruchomości nie wiążą zarządcy.

Art. 779 (272).

Sprawozdania
zarządcy.

§ 1. Zarządca składa sądowi w wyznaczonych terminach sprawozdania ze swoich czynności, jak również sprawozdania rachunkowe, usprawiedliwione dokumentami, corocznie z końcem roku a nadto po ukończeniu zarządu.

§ 2. Po rozpoznaniu sprawozdań zarządcy i po wysłuchaniu wierzyciela, dłużnika i zarządcy sąd ustala pozycje rachunkowe, które uzna za usprawiedliwione. Na postanowienie sądu służy zażalenie.

Terminy do składania sprawozdań z czynności zarządu wyznacza sąd w postanowieniu, którem ustanawia zarządcę. Gdyby tego zaniechał, można terminy do składania sprawozdań wyznaczyć w osobnym postanowieniu.

Sprawozdania rachunkowe winien zarządca składać z końcem każdego roku, choćby nawet sąd w tym kierunku żadnego polecenia nie wydał i nie oznaczył terminu składania tych sprawozdań.

Sprawozdanie rachunkowe ma obejmować zestawienie przychodów i rozchodów z podaniem czasu oraz źródła pierwszych, a czasu, przyczyny i celu dru-

gich. Należy podać, co, kiedy, od kogo i za co otrzymano, oraz co, kiedy, komu i za co wypłacono. Poszczególne pozycje należy wykazać załącznikami.

Obok sprawozdań, składanych perjodycznie stosownie do art. 779, § 1, obowiązany jest zarządca złożyć sprawozdanie końcowe przy ukończeniu zarządu t. j. tak w razie ustania zarządu przymusowego, jak i w razie zmiany w osobie zarządcy.

Jeżeli zarządca zmarł, to do złożenia sprawozdania końcowego z zarządu obowiązani są jego spadkobiercy; jeżeli popadł w chorobę umysłową, sprawozdanie to złoży ustanowiony dla niego kurator.

Mimo braku wyraźnego co do tego przepisu należy przyjąć, że obok sprawozdań stałych w art. 779 przewidzianych może też sąd każdej chwili polecić zarządcy złożenie sprawozdania nadzwyczajnego. Prawo do żądania takiego sprawozdania wynika bowiem z przysługującego sądowi nadzoru nad sprawowaniem zarządu.

Sankcję obowiązku zarządcy do składania sprawozdań zawiera przepis art. 787, § 3.

Badając sprawozdania, sąd ma nie tylko sprawdzić zgodność poszczególnych pozycji z załącznikami, lecz winien rozważyć, czy zarząd był prowadzony racjonalnie, czy zarządca nie przekroczył swego zakresu działania, czy wszystkie wydatki były usprawiedliwione i t. d. Dopiero na podstawie takiego wszechstronnego zbadania należy przystąpić do załatwienia rachunku.

Jeżeli wierzycieli egzekwujących jest więcej, to przed wydaniem postanowienia, załatwiającego rachunek z zarządu, należy ich wszystkich wysłuchać.

Przewidziane w art. 779, § 2 wysłuchanie stron i zarządcy w sprawie sprawozdań z zarządu nastąpić może bądź na wyznaczonem w tym celu posie-

dzeniu sądowym, bądź też przez zażądanie pisemnych oświadczeń (art. 509, § 2)¹⁾.

Kwestja składania sprawozdań i załatwiania rachunków z zarządu nie jest pozostawiona wewnętrznemu uregulowaniu między zarządcą a stronami, lecz sąd z urzędu obowiązany jest badać sprawozdania i załatwić rachunek, a strony, podobnie jak i zarządca, mogą tylko w tym przedmiocie składać swoje uwagi, które jednakże sądu nie wiążą.

Ponieważ sąd ma obowiązek z urzędu badać rachunek z zarządu, przeto jest on też odpowiedzialny za zaszłe przytem błędy i omyłki, a odpowiedzialności jego w tym względzie nie uchyla fakt, że strony i zarządca nie poczynili żadnych uwag, względnie że rachunek uznali jako zgodny i właściwy.

Załatwiając rachunek z zarządu, sąd ma jedynie ustalić, które pozycje jego i do jakiej wysokości zostały usprawiedliwione. Co do pozycji nie uznanych za usprawiedliwione nie wydaje żadnej decyzji. Uznanie tych pozycji za usprawiedliwione lub nieusprawiedliwione należy do drogi procesu, który wytoczyć może bądź zarządca przeciw wierzycielowi lub dłużnikowi albo obu razem, bądź też wierzyciel lub dłużnik przeciw zarządcy²⁾. Żądanie pozwu w takim procesie skierowane będzie ku ustaleniu, że zarządca był, względnie nie był uprawniony do podję-

¹⁾ Według Gołaba (II, 464) sąd winien wyznaczyć posiedzenie; niewiadomo jednak, na czem wymieniony autor ten obowiązek sądu opiera.

²⁾ Sprzeczne z brzmieniem przepisu art. 779, § 2 jest zapatrywanie Allerhanda (II, 492), jakoby sąd egzekucyjny nie miał się ograniczyć do stwierdzenia, które pozycje rachunku uznaje za usprawiedliwione, lecz był uprawniony do prostowania podanych pozycji, eliminowania i obniżania pewnych wydatków, orzekania, jaką kwotę ma zarządca dopłacić i t. d., oraz jakoby droga procesu co do rachunku zarządcy, względnie poszczególnych jego pozycji, była wogóle niedopuszczalną. Tego rodzaju wniosków nie można w żaden sposób wysnuć

cia odnośnej czynności, do uczynienia odnośnego wydatku i t. d. i że wobec tego odnośna pozycja jego rachunku jest usprawiedliwioną, względnie nieusprawiedliwioną. Jeżeli proces wytoczono w czasie trwania zarządu, mogą wierzyciel i dłużnik z żądaniem tem połączyć żądanie, aby zarządca sumy, przypadające na pozycje nieusprawiedliwione, złożył do depozytu sądowego.

Na postanowienie, załatwiające rachunek z zarządu, służy wierzycielowi i dłużnikowi zażalenie. Zażalenie takie nie służy zarządcy¹⁾, gdyż nie ma on interesu w zaczepianiu postanowienia, o ile ono pewne pozycje uznaje za usprawiedliwione, zaś co do pozycji, nie uznanych za usprawiedliwione, możliwą jest tylko droga procesu.

Sprostowanie, względnie uzupełnienie sprawozdania rachunkowego dopuszczalne jest także po prawomocności postanowienia sądowego, załatwiającego rachunek. W takim wypadku sąd wyda dodatkowo postanowienie, ustalające pozycje później wykazane. Wydanie takiego postanowienia nie będzie jednak możliwe, gdy co do pozycji dodatkowo wykazanych jest już proces w toku, bo to mogłoby prowadzić do sprzecznych orzeczeń sądu, który ustanowił zarząd przymusowy i sądu procesowego.

Z treści przepisu art. 779, § 2 wynika, że dochodzenie w drodze procesu pozycji, uznanych w załatwieniu rachunku zarządcy za usprawiedliwione, jest wykluczone. Takie postawienie kwestji jest też jedy-

z postanowienia, według którego sąd egzekucyjny ma tylko „ustalić pozycje rachunkowe, które uzna za usprawiedliwione“.

Zbyt śmiała i niewiadomo na jakim przepisie oparte jest też zapatrywanie Gołaba (II, 464), jakoby sąd egzekucyjny mógł „odpowiednio zmieniać“ przedłożone rachunki.

¹⁾ Przyznaje mu je Allerhand (II, 493) w konsekwencji stanowiska swego co do sposobu załatwiania rachunków z zarządu przez sąd egzekucyjny.

nie możliwe; inaczej mogłoby dojść do sprzecznych orzeczeń w przedmiocie, czy pewna pozycja jest usprawiedliwioną lub nieusprawiedliwioną.

Art. 780 (273).

Wynagrodzenie
zarządcy
i nadzorcy.

§ 1. Zarządca, jeżeli nie jest nim dłużnik, ma prawo do wynagrodzenia, które mu oznaczy sąd stosownie do trudów przez niego poniesionych oraz do zwrotu wydatków, które z własnych funduszków z powodu zarządu wyłożył.

§ 2. Dłużnik, który jest zarządcą, nie ma prawa do wynagrodzenia za prowadzenie powierzonego mu zarządu. Może on tylko pokrywać z plonów, pożytków i dochodów z nieruchomości najkonieczniejsze potrzeby swoje i swojej rodziny w mierze, którą oznaczy sąd, oraz wydatki swoje związane z zarządem.

§ 3. Instytucje i organizacje, którym został powierzony nadzór, mają prawo do zwrotu wydatków, połączonych z wykonywaniem nadzoru.

§ 4. Nadzorca, bezpośrednio mianowany przez sąd, ma ponadto prawo do skromnego wynagrodzenia za swoje czynności.

Zarządcy przysługuje roszczenie o wynagrodzenie za trudy, poniesione przy sprawowaniu zarządu, oraz o zwrot wydatków, spowodowanych czynnościami zarządu. Pierwsze ustala sąd na podstawie swego uznania, drugie na podstawie przedłożonych przez zarządcę kwitów, jednak przy rozważeniu, czy wykazane wydatki były konieczne.

Roszczenie przymusowego zarządcy o wynagrodzenie za sprawowanie zarządu nie jest zależne od uzyskania nadwyżki dochodów. Jeżeli dochody na

pokrycie wynagrodzenia nie wystarczają, odpowiada za nie stosownie do art. 785, § 2 wierzyciel.

Przepis ustawy, według którego należne zarządcy wynagrodzenie ma być oznaczone przez sąd, nie stoi sam przez się na przeszkodzie układowi wierzyciela lub dłużnika z zarządcą co do wysokości wynagrodzenia.

Przy wyznaczaniu wynagrodzenia zarządcy sąd nie jest związany wnioskami stron, lecz ma postąpić ściśle po myśli art. 780. Istnienie układu między zarządcą a wierzycielem lub dłużnikiem o wysokość wynagrodzenia nie zwalnia sądu od jego oznaczenia w razie żądania zarządcy. Układ taki ma bowiem znaczenie tylko w stosunku między kontrahentami, a skutki jego ocenić należy według przepisów prawa cywilnego.

Sposób oznaczenia wynagrodzenia zarządcy (według poszczególnych czynności, ryczałtowo, w stosunku do uzyskanego dochodu i t. p.) zależy od uznania sądu.

Zarządcy nie wolno pokrywać z własnych funduszy wydatków, które wykraczają poza zwykły zarząd (chyba że strony się na to zgodzą albo sąd zezwoli) i dlatego do żądania zwrotu takich wydatków zarządca nie ma prawa.

Koszty, powstałe wskutek użycia interwencji adwokata, należy tylko wtenczas przyznać zarządcy, jeżeli taka interwencja ze względu na szczególną właściwość interesów zarządu okaże się konieczną.

Jeżeli zarząd sprawuje adwokat, to przy oznaczeniu jego wynagrodzenia jako zarządcy nie należy się trzymać taryfy adwokackiej, bo czynności zarządcy nie wchodzą w zakres zawodowych czynności adwokata.

Co do ustanowienia dłużnika zarządcą p. art. 770, § 2.

Jeżeli zarządcą jest dłużnik, to sąd ma oznaczyć zgóry, jaką ilość plonów i dochodów wolno mu użyć na potrzeby swoje i swojej rodziny.

Z dochodów nieruchomości może dłużnik, sprawujący zarząd, pokrywać potrzeby tylko tych członków rodziny, którzy żyją z nim we wspólności domowej.

Instytucjom i organizacjom w art. 780, § 3 wymienionym należy się tylko zwrot wydatków, połączonych ze sprawowaniem zarządu, natomiast nie mają one prawa do wynagrodzenia za zarząd.

Nadzorczy sądowemu należy się zwrot wydatków i skromne wynagrodzenie.

Przyznane przez sąd wynagrodzenie może sobie zarządca stosownie do art. 785, § 1 pobrać z dochodów zarządu.

Art. 781 (274).

Utrata prawa
do wynagro-
dzenia.

§ 1. Zarządca i nadzorca traci prawo do wynagrodzenia i zwrotu poniesionych kosztów, jeżeli nie zażąda ich w ciągu miesiąca po ustąpieniu z zarządu lub nadzoru.

§ 2. Roszczeń powyższych nie można dochodzić powództwem.

Za datę ustąpienia z zarządu lub nadzoru w rozumieniu art. 781, § 2 należy uważać dzień, w którym zarządca lub nadzorca przestał faktycznie zarząd lub nadzór wykonywać i oddał nieruchomość, nie zaś np. datę postanowienia, uchylającego zarząd albo usuwającego zarządcę lub nadzorcę.

Z przepisu art. 781, § 2 wynika, że postanowienie sądu, oznaczające wynagrodzenie zarządcy lub nadzorcy oraz wysokość przypadających im do zwrotu wydatków (art. 780, § 1), jest wykonalne, a to także przeciw wierzycielowi, jeśli zajdzie potrzeba poszukiwania na nim tych należności (art. 785, § 2).

Przepis art. 781, § 2 odnosi się tylko do wynagrodzenia, oznaczonego przez sąd, który zarządcę ustanowił. Jeżeliby natomiast istniał osobny układ między zarządcą a wierzycielem lub dłużnikiem co do wynagrodzenia, to wynikające z takiego układu kwestje należą zawsze do drogi procesu.

Postanowienia art. 781 odnoszą się także do instytucyj i organizacyj w art. 771 określonych, o ile im powierzono nadzór.

Art. 782 (275).

Na postanowienie sądu co do wynagrodzenia za sprawowanie zarządu lub nadzoru i co do zwrotu poniesionych kosztów służy zażalenie.

Zażalenie na postanow. co do wynagrodzenia.

Na postanowienie w przedmiocie wynagrodzenia zarządcy żalić się może tak on sam, jak i wierzyciel oraz dłużnik. Stronom nie można odmówić tego zażalenia, gdyż obie są interesowane w wysokości przyznanego zarządcy wynagrodzenia, skoro w myśl art. 523 i art. 785, § 2 obowiązek ostatecznego pokrycia tego wynagrodzenia spaść może tak na wierzyciela, jak i na dłużnika.

Co do wykonalności postanowienia sądu w przedmiocie wynagrodzenia za sprawowanie zarządu lub nadzoru oraz w przedmiocie zwrotu wydatków p. objaśn. do art. 781.

Art. 783 (276).

§ 1. Jeżeli prowadzenie zarządu wymaga kosztów, na których pokrycie nie wystarczają narazie dochody bieżące, sąd postanowi, żeby wierzyciel w ciągu tygodnia złożył zarządcy odpowiednią kwotę.

Zaliczka na koszty zarządu.

§ 2. Jeżeli wierzyciel temu zadość nie uczyni, egzekucja będzie umorzona.

Postanowienie, wzywające wierzyciela o złożenie zaliczki na koszty zarządu, można powziąć także przed ustanowieniem zarządcy, względnie przed objęciem przezeń nieruchomości w zarząd.

Jeżeli zarząd przymusowy ustanowiono na rzecz kilku wierzycieli, to wezwanie o złożenie zaliczki w art. 783 przewidzianej wystosować należy do każdego z nich, przyczem każdego wezwać należy o złożenie całej potrzebnej sumy. Stosunkowy rozdział tej sumy między poszczególnych wierzycieli nie prowadzi do celu, bo w razie niezłożenia przez niektórych z nich przypadającej na nich części trzebawy po umorzeniu co do nich egzekucji tę część znów rozdzielać między pozostałych i wystosowywać ponowne wezwanie. Rzecz jasna, że złożenie całej sumy przez jednego zwalnia od składania czegokolwiek innych wierzycieli.

Oznaczenia kwoty, złożyć się mającej przez wierzyciela tytułem zaliczki na koszty zarządu, dokona sąd po wysłuchaniu zdania zarządcy.

Termin tygodniowy z art. 783, jako termin ustawowy, nie może być przedłużony (p. art. 182 k. p. c. w objaśn. do art. 512).

Jeżeli wierzyciel nie chce zaliczyć pieniędzy, potrzebnych do prowadzenia gospodarstwa w czasie przymusowego zarządu, nie można uciekać się do pożyczki na ten cel. Jeżeli tych pieniędzy z dochodów nieruchomości nie można osiągnąć, a wierzyciel mimo wezwania nie złoży potrzebnej zaliczki, należy egzekucję umorzyć.

Umorzenie egzekucji w razie niezłożenia przez wierzyciela zaliczki w terminie tygodniowym od daty wezwania go o nią nastąpi z urzędu. Umorzeniu nie zapobiega złożenie zaliczki wprawdzie przed wydaniem postanowienia o umorzeniu, ale po upływie

wyznaczonego wierzycielowi terminu tygodniowego (p. art. 184, § 2 k. p. c. w objaśn. do art. 512)¹⁾.

W razie umorzenia egzekucji po myśli art. 783 należy egzekucję uważać za udaremioną z winy wierzyciela i stosownie do tego przyznać dłużnikowi po myśli art. 101 i 525 k. p. c. poniesione ewentualnie przezeń koszty postępowania.

Sąd nie może odmówić ustanowienia zarządu przymusowego z przyczyny, że dochody bieżące nie wystarczą przypuszczalnie narazie na pokrycie kosztów prowadzenia zarządu, bo ustawa pozwala jedynie na umorzenie z tej przyczyny ustanowionego już zarządu.

Umorzenie egzekucji po myśli art. 783, § 2 nie wyklucza ponownego wszczęcia jej na rzecz tego samego wierzyciela, jeżeli stosunki zmieniają się w ten sposób, że dochody wystarczają na pokrycie kosztów zarządu, albo też wierzyciel złoży potrzebną na pokrycie tych kosztów zaliczkę.

Art. 784 (277).

§ 1. Z dochodów pokrywa zarządca bezpośrednio konieczne wydatki, połączone z zarządem, w następującej kolejności:

1) koszty egzekucyjne, a mianowicie: nieuiszczone w toku postępowania opłaty sądowe, koszty doręczeń oraz koszty zarządu przymusowego;

2) należności pracowników zatrudnionych w nieruchomości, której zarząd dotyczy, lub w przedsiębiorstwach, znajdujących się na tej nie-

Wydatki pokrywane bezpośrednio przez zarządcę.

¹⁾ Odmienne w tym względzie zapatrywanie Allerhanda (II, 500) jest sprzeczne z przepisem art. 184, § 2 k. p. c., który w myśl art. 525 ma zastosowanie i w postępowaniu egzekucyjnym.

ruchomości i należących do dłużnika, tak bieżące jak i zaległe z ostatniego roku przed ustanowieniem zarządu;

3) podatki i inne daniny publiczne, należne z nieruchomości, której zarząd dotyczy, bieżące i zaległe za ostatnie dwa lata przed ustanowieniem zarządu;

4) należności instytucyj ubezpieczeń społecznych, powstałe z tytułu ubezpieczenia pracowników, wymienionych w p. 2), tak bieżące jak i zaległe za rok ostatni przed ustanowieniem zarządu;

5) należności z tytułu umów ubezpieczenia, które ponosić ma dłużnik, jeżeli umowy te dotyczą nieruchomości, oddanej w zarząd, jej przynależności lub plodów i pożytków zarządem objętych;

6) odsetki, raty amortyzacyjne, renty i inne powtarzające się należności z wierzytelności i praw hipotecznie zabezpieczonych, przypadające podczas zarządu przymusowego oraz zaległe za ostatnie dwa lata przed ustanowieniem zarządu w kolejności stosownie do zabezpieczenia, służącego im w myśl prawa hipotecznego;

7) podatki i inne daniny publiczne, niewymienione w p. 3) i 4), przypadające od dłużnika i zaległe za rok ostatni przed ustanowieniem zarządu przymusowego.

§ 2. Należności, wymienione w p. 6) i 7) § 1, zarządca może uiścić jedynie wtedy, gdy służy im niewątpliwie pierwszeństwo przed prawem wierzyciela egzekwującego.

Dochodami w rozumieniu art. 784 są jedynie plody i pożytki oddanej w zarząd przymusowy nieruchomości.

mości, względnie kwoty, osiągnięte za te plody i pożytki albo też za użytkowanie nieruchomości lub jej części przez osoby trzecie. Nie stanowią natomiast dochodu kwoty, które zastępują ubytek w substancji nieruchomości lub jej przynależności. Nie są więc dochodem np. sumy ubezpieczeniowe, uzyskane tytułem odszkodowania za zniszczenie nieruchomości lub jej przynależności. Jeżeli jednak sum tych nie użyto na przywrócenie nieruchomości do pierwotnego stanu, lecz ulokowano je na procent, to przypadające od nich odsetki stanowią dochód, podlegający egzekucji i ulegający wydatkowaniu przez zarządcę na cele w art. 724 określone.

Wymienienie w art. 784 całego szeregu wydatków, które zarządca ma prawo pokrywać bezpośrednio, nie oznacza bynajmniej, iżby ustawa wszystkie tego rodzaju wydatki uważała za konieczne. Wymienienie to ma na celu jedynie ustalenie kolejności, w jakiej wydatki te mają być pokrywane, natomiast nie przesądza wcale kwestji, czy i które z nich są konieczne. Tak np. wynika z przepisu art. 784, że koszty zarządu przymusowego mają być pokrywane na pierwszym miejscu, należności pracowników, zatrudnionych w nieruchomości, na drugim miejscu i t. d., ale nie wynika z niego zupełnie, jakoby wszystkie koszty zarządu były konieczne i jakoby wydatki na wszystkich pracowników były nieodzownie potrzebne. Możliwe jest bowiem poczynienie w związku z zarządem wydatków, bez których przy racjonalnej gospodarce mogłoby się obejść, możliwym też jest zatrudnianie przez zarządcę w administrowanej nieruchomości pracowników ponad konieczną miarę. Dlatego nie można wszystkich w art. 784 wyliczonych wydatków już z racji tego ich wyliczenia uznać za konieczne, lecz kwestję ich konieczności ocenić należy według okoliczności konkretnego przypadku,

Za koszty egzekucyjne w rozumieniu art. 784, § 1. l. 1 uważać należy nie tylko opłaty sądowe, koszty doręczeń i koszty zarządu, ale także wszelkie inne w toku postępowania narastające koszty, jak np. wynagrodzenie komornika, koszty insercyjne i t. p.

Do kosztów zarządu przymusowego należy nie tylko wynagrodzenie zarządcy (które w myśl art. 785, § 1 wolno mu pobrać dopiero po przyznaniu przez sąd), ale wszelkie wydatki z prowadzeniem prawidłowej gospodarki na administrowanej nieruchomości połączone (jak np. wydatki na uprawę gruntu, na konserwację budynków, na odnowienie inwentarza i t. p.).

Kwestja, czy i na którym miejscu mogą być zaspokojone w ramach przepisu art. 784 roszczenia zarządcy o zwrot wydatków, poczynionych przezeń z własnych funduszków, zależy od tego, czy wydatki te poczynił zarządca na cele w art. 784 wymienione i na które z nich. To samo odnosi się do zaliczki, złożonej przez wierzyciela stosownie do art. 783 na koszty zarządu¹⁾.

Należności pracowników tak bieżące, jak i z ostatniego roku zaległe, mogą być pokrywane bezpośrednio przez zarządcę tylko pod warunkiem, że pracownicy ci w czasie prowadzenia zarządu są jeszcze zatrudnieni w nieruchomości. Jeżeli więc pracownik przed ustanowieniem zarządu rozwiązał stosunek

¹⁾ Nie można zaś przyjąć za Allerhandem (II, 504) i Gołabem (II, 467), jakoby wydatki zarządcy i zaliczka wierzyciela pokryte być miały jako koszty zarządu zawsze na pierwszym miejscu, bo wtedy stałaby otworem droga do obejścia przepisów ustawy o kolejności zaspokojenia roszczeń w art. 784 wliczonych. Zarządca mógłby np. z własnych funduszków lub z zaliczki wierzyciela pokryć należności z tytułu ubezpieczeń społecznych pracowników, stojące według ustawy na czwartym miejscu, a następnie pobrać sobie lub wypłacić wierzycielowi odnośne kwoty na pierwszym miejscu,

służbowy, to nie może domagać się pokrycia swej należności na podstawie art. 784, § 1, l. 2, choćby ona pochodziła z ostatniego roku przed ustanowieniem zarządu¹⁾. Również nie ma prawa do zaspokojenia w stopniu z art. 784, § 1, l. 2 osoba, której pracownik, choćby zatrudniony na nieruchomości, odstąpił swoją należność ze stosunku pracy¹⁾. Poza tem nie stanowi różnicy, czy należność pracownika jest bieżącym wynagrodzeniem za zwyczajną pracę, czy też wynagrodzeniem za usługi nadzwyczajne (np. w czasie niewykorzystanego urlopu), oraz bez znaczenia jest, jakiego rodzaju usługi spełnia dany pracownik.

Pod przepis art. 784, § 1, l. 3 podpadają tylko podatki i daniny publiczne, należące się z nieruchomości, poddanej zarządowi przymusowemu (np. podatek gruntowy, od nieruchomości, od lokali i t. p.). Nie rozciąga się ten przepis na grzywny i kary podatkowe, jak również na koszty egzekucji podatków (analogja z art. 800).

Przepis art. 784, § 1, l. 4 odnosi się do należności, przypadających z tytułu ubezpieczenia pracowników kasom chorych, Zakładowi ubezpieczeń od wypadków, Zakładowi ubezpieczeń dla pracowników umysłowych, Funduszowi bezrobocia. Należności te korzystają z przyznanego im pierwszeństwa tylko wtedy, gdy przypadają od pracowników, zatrudnionych jeszcze na nieruchomości w czasie trwania zarządu przymusowego. Nie mają tego pierwszeństwa odsetki i koszty egzekucji tych należności (analogja z art. 800).

¹⁾ Odmiennego zdania w tym względzie jest Allerhand (II, 505), którego zapatrywanie jednak nie liczy się ani z wyraźnem brzmieniem przepisu, ani z jego celem, którym jest utrzymanie sił roboczych na nieruchomości, a cel ten odpada tak wtedy, gdy odnośny pracownik już więcej nie pracuje, jak i wtedy, gdy odnośna pretensja należy się już komu innemu.

Należności z umów ubezpieczenia, odnoszących się do nieruchomości, jej przynależności, plodów i pożytków, korzystają o tyle z pierwszeństwa, przyznanego im w art. 784, § 1, l. 5, o ile one stosownie do okoliczności mogą być uważane za wydatki konieczne t. j. o ile dane ubezpieczenie jest usprawiedliwione stosunkami miejscowymi i wymogami racjonalnej gospodarki. Gdyby się więc w konkretnym przypadku okazało, że ubezpieczenie jest zbyt znaczne (bo np. możliwość szkody wykluczona), to należnościom z tytułu takiego ubezpieczenia nie można przyznać tego pierwszeństwa, bo odnośne wydatki nie będą się mieścić w granicach prawidłowej gospodarki i korzystnego użytkowania nieruchomości (art. 777). Poza tem przysługuje należnościom z umów ubezpieczenia określone w art. 784, § 1, l. 5 pierwszeństwo tylko o tyle, o ile odnośne umowy dotyczą przedmiotów, objętych zajęciem, a należności z tych umów przypadają za czas prowadzenia zarządu przymusowego.

Wymienione w art. 784, § 1, l. 6 należności może zarządca pokryć bezpośrednio z dochodów tylko pod warunkiem, że są zabezpieczone hipotecznie przed wierzytelnością, dla której ściągnięcia prowadzi się egzekucję, względnie (gdyby ta wierzytelność nie była zabezpieczona) przed dokonaniem wpisu o ustanowieniu zarządu przymusowego (art. 761). Kapitału należnościom tym odpowiadającego nie wolno zarządcy pokrywać, bo nie przychodzi on wogóle do zaspokojenia w egzekucji przez zarząd przymusowy (p. art. 811, l. 2).

Pod przepis art. 784, § 1, l. 7 podpadają wszystkie ciężące na dłużniku, a w art. 784, § 1, l. 3 niewymienione podatki bezpośrednie i inne daniny publiczne. Bez znaczenia jest przytem, czy chodzi o podatki i daniny, przypadające na rzecz Skarbu Państwa, czy też o podatki i daniny, przypadające związkom samo-

rządowym. Z przyznanego podatkom pierwszeństwa nie korzystają odsetki od nich i koszty egzekucyjne (arg. z art. 800).

Za dzień ustanowienia zarządu w rozumieniu art. 784, § 1, l. 2, 3, 4, 6, 7 uważać należy nie datę postanowienia sądowego, wzywającego dłużnika o zapłatę długu (art. 760), względnie postanowienia, ustanawiającego zarządcę (art. 770), lecz dzień, w którym zajęcie staje się skutecznem (art. 763).

Gdyby zarządca miał wątpliwość, czy należnościom, wymienionym w art. 784, § 1, l. 6 i 7 służy pierwszeństwo przed prawem wierzyciela egzekwującego, to winien przed ich pokryciem zażądać wyjaśnienia od sądu.

Jeżeli osoba trzecia skutecznie wydatek na pokrycie jednej z należności w art. 784 wymienionych, to wolno zarządcy zwrócić tej osobie odnośny wydatek w takim stopniu, jaki przysługuje pokrytej nim należności.

Ustawa nie przewiduje przypadku, gdy stojące do dyspozycji zarządcy środki nie wystarczą na całkowite pokrycie należności, korzystających z tego samego pierwszeństwa. Należy tu zatem zastosować analogicznie przepis art. 801.

Przepis art. 784, ustalający kolejność pokrywania wydatków przez zarządcę, nie oznacza bynajmniej, iżby zarządca przy skutecznianiu wypłat musiał się trzymać ustalonego w nim porządku. Ma on jedynie to znaczenie, że w razie skutecznienia wypłaty na należność z późniejszym pierwszeństwem nie może zostać niepokryta należność z pierwszeństwem wcześniejszem. Jeżeli więc zarządca wypłaca wcześniej jakąś należność, której służy późniejsze pierwszeństwo, to musi mieć równocześnie zapewnione pokrycie należności, korzystających z wcześniejszego pierwszeństwa.

Jeżeli zarządca nie uiścił bezpośrednio wydatków w art. 784 wymienionych, może je uiścić również sąd, o ile potrzebną na to gotówkę złożył zarządca do depozytu. Gdyby gotówki nie złożono, sąd może wydać zarządcy polecenie, aby odnośne wydatki pokrył.

Gdyby zarządca wskutek omyłki uiścił bezpośrednio z dochodów należność, której uiścić nie miał prawa, to może w drodze procesu żądać zwrotu tego, co zapłacił, a to nawet wtedy, gdyby odnośna należność była prawnie uzasadnioną i wymagalną.

Art. 785 (278).

Pokrycie wynagrodzenia zarządcy.

§ 1. Zarządca ma prawo pobrać z dochodu przyznane mu przez sąd wynagrodzenie.

§ 2. Za należności, przypadające zarządcy z tytułu zarządu, odpowiada przed nim również wierzyciel.

Przepis art. 785, § 1 wspomina o wynagrodzeniu zarządcy za sprawowanie zarządu. Nie obejmuje on natomiast zwrotu wydatków przez zarządcę poczynionych, wobec czego przyjąć należy, że z tego tytułu mu przypadające kwoty może sobie zarządca pobrać bez przyznania sądowego, co oczywiście nie uchyla obowiązku sądu do sprawdzenia odnośnych pozycji przy załatwianiu rachunku z zarządu (art. 779).

Przyznane mu wynagrodzenie zarządca ma prawo pokryć sobie z pierwszeństwem w art. 784, § 1, l. 1 określonym. Co do pierwszeństwa jego roszczenia o zwrot wydatków p. objaśn. do art. 784.

Pod przepis art. 785, § 1 nie podpada wynagrodzenie, przyznane przez sąd nadzorcy, bo nadzorca nie dysponuje wogóle dochodem z nieruchomości, poddanej zarządowi przymusowemu, a zatem nie może też pobrać sobie wynagrodzenia z tego dochodu. Wynagrodzenie nadzorcy, o ile zostanie przez sąd

przyznane, mieści się jednak w kosztach zarządu przymusowego tak, że zarządca może je wypłacić bezpośrednio z dochodu z pierwszeństwem w art. 784, § 1, l. 1 określonym.

Co do roszczeń zarządcy z tytułu sprawowania zarządu p. art. 780 i objaśn. do niego.

Za należności zarządcy z tytułu zarządu odpowiadają wszyscy wierzyciele, na rzecz których zarząd przymusowy ustanowiono. W braku innych podstaw do oznaczenia udziału każdego z nich w tej odpowiedzialności należy przyjąć, że odpowiadają w stosunku do zarządcy solidarnie, zaś w stosunku wzajemnym między sobą według wysokości swych egzekwowanych wierzytelności.

Za wynagrodzenie zarządcy, ustalone przez sąd, odpowiada w razie niedostatecznych dochodów wierzyciel nawet wtedy, gdy sąd tego wyraźnie nie orzekł.

Wierzyciel nie może zastrzegać się przed roszczeniem zarządcy o przyznane mu wynagrodzenie tem, że zarządca mógł sobie wynagrodzenie to pobrać z dochodów zarządu stosownie do art. 785, § 1, gdyż zarządca ma tylko prawo, a nie obowiązek potrącić sobie wynagrodzenie z dochodów, zaś wierzyciel odpowiada wobec niego zawsze i w pierwszym rzędzie, a nietylko subsydjarnie¹⁾.

Jeżeli wierzyciel pokrył należności zarządcy, to ma on prawo żądać zwrotu wypłaconej z tego tytułu sumy z bieżących dochodów nieruchomości, a to odnośnie do kwoty, użytej na pokrycie wynagrodzenia zarządcy, z pierwszeństwem z art. 784, § 1, l. 1, zaś odnośnie do kwoty, użytej na zwrot wydatków zarządcy, z pierwszeństwem należności wydatkami temi pokrytych.

¹⁾ jak to bezpodstawnie przyjmuje Allerhand (II, 510).

Sumy, wypłacone przez wierzyciela z tytułu należności zarządcy, podpadają pod pojęcie kosztów egzekucyjnych tak, że co do ich zwrotu przez dłużnika ma zastosowanie art. 523.

Warunki bezpośredniej odpowiedzialności dłużnika za należności zarządcy, jak również warunki ewentualnego regresu wierzyciela do dłużnika z powodu uiszczenia tych należności, istnieć mogą według przepisów prawa cywilnego niezależnie od tego, na kogo spadają koszty egzekucyjne. Choćby się np. ustanowienie zarządu okazało nieuzasadnionem i wskutek tego koszty jego ponieść miał ostatecznie wierzyciel, dłużnik odpowiadać może zarządcy bezpośrednio za wynagrodzenie oraz wydatki, połączone z czynnościami, które dłużnik spowodował wprost swoim zachowaniem się.

Ponieważ nadzorca sądowy jest jedynie uzupełnieniem zarządcy w niektórych wypadkach, przeto i do jego należności z tytułu nadzoru odnieść należy przepis art. 785, § 2.

Art. 786 (279).

Bezpośrednie
zaspokojenie
wierzycieli.

§ 1. Nadwyżka dochodów, pozostała po pokryciu wydatków, użyta będzie przez zarządcę na zaspokojenie wierzyciela egzekwującego.

§ 2. Jeżeli jest kilku wierzycieli egzekwujących, a uzyskana nadwyżka nie wystarcza na zaspokojenie wszystkich, zarządca składa ją do depozytu sądowego celem podziału.

§ 3. Również w tym przypadku sąd może jednak upoważnić zarządcę, aby nadwyżki dochodów wpłacał do instytucji kredytu długoterminowego na pokrycie jej należności, jeżeli zarząd przymusowy został ustanowiony na rzecz tej instytucji

celem ściągnięcia należności z tytułu pożyczek, udzielonych w listach zastawnych lub obligacjach, a należnościom tym służy niewątpliwie pierwszeństwo przed prawem innych wierzycieli egzekwujących.

Co do pojęcia dochodów p. objaśn. do art. 784.

Które wydatki pokrywać może zarządca bezpośrednio z dochodów, o tem p. art. 784 i objaśn. do niego.

Jeżeli jest tylko jeden wierzyciel egzekwujący, albo jest ich wprawdzie więcej, ale uzyskana nadwyżka dochodów wystarcza na zaspokojenie wszystkich, to zarządca winien sam dokonywać wypłat na poczet egzekwowanych pretensyj. Jeżeli natomiast jest więcej wierzycieli egzekwujących, a nadwyżka dochodów nie wystarcza na zaspokojenie ich wszystkich, to tylko w przypadku z art. 786, § 3 wolno zarządcy wypłacać nadwyżki dochodów bezpośrednio wierzycielowi, poza tym przypadkiem zaś winien je bezwzględnie składać do depozytu sądowego.

Ze złożeniem do depozytu sądowego nadwyżki dochodów nie powinien zarządca czekać aż do załatwienia sprawozdań z zarządu (art. 779), lecz za każdym razem, ilekroć ma wolną znaczniejszą sumę, winien ją złożyć, przyczem jednak powinien wziąć pod uwagę wydatki, które trzeba będzie pokryć w najbliższym czasie i zarezerwować potrzebne na to kwoty, aby możliwie uniknąć podejmowania napowrót z depozytu złożonych sum.

Jeżeli zarządca złożył do depozytu sądowego nadwyżki dochodów, a później okaże się potrzeba pokrycia wydatków koniecznych, na których opędzenie nie posiada potrzebnej gotówki, to nic nie stoi na przeszkodzie podjęciu z depozytu odpowiedniej sumy na pokrycie tych wydatków. Na podjęcie takie zezwolić

jednak musi sąd, gdyż bez takiego zezwolenia zarządca nie zdoła uzyskać wydania potrzebnej sumy.

Jeżeli zarządca nie pokrył bezpośrednio z dochodów wydatków koniecznych, które w myśl art. 784, § 1 pokrywać ma prawo, lecz złożył odnośne kwoty do depozytu sądowego, sąd może także sam zarządzić wypłatę tych kwot na pokrycie dotyczących wydatków.

Złożenie nadwyżek dochodów do depozytu sądowego nastąpić może oczywiście tylko w gotówce. W tym celu obowiązany jest zarządca dokonać spieniężenia dochodów pobieranych w naturze; odnośne jego czynności należą w każdym razie do zakresu uprawnień zarządu.

Ulokowanie złożonych do depozytu nadwyżek dochodów na procent zależy od wniosku jednej ze stron oraz od uznania sądu, że w danym wypadku z uwagi na znaczniejszą sumę i dłuższy czas przechowania lokata jest wskazana. W żadnym wypadku nie można zarządzić lokaty z urzędu (p. art. 547 i objaśn. do niego).

Podział złożonej do depozytu nadwyżki dochodów przeprowadza sąd stosownie do art. 809—811.

Bezpośrednia wypłata nadwyżki dochodów przez zarządcę na zaspokojenie wierzyciela egzekwującego w przypadku, gdy takich wierzycieli jest więcej, a nadwyżka na zaspokojenie wszystkich nie wystarcza, nastąpić może tylko pod warunkiem, że: 1) wierzycielem tym jest instytucja kredytu długoterminowego, 2) wypłacone w ten sposób sumy użyte zostaną na zaspokojenie egzekwowanej wierzytelności tej instytucji, pochodzącej z pożyczki, udzielonej w listach zastawnych lub obligacjach, 3) wierzytelności tej służy niewątpliwe pierwszeństwo przed prawami innych wierzycieli egzekwujących, 4) sąd

udzieli upoważnienia do takiej wypłaty. Wszystkie te warunki muszą zachodzić równocześnie.

Obojętnem jest dla zastosowania przepisu art. 786, § 3, czy wymieniona w nim instytucja kredytowa jest pierwszym wierzycielem egzekwującym, czy też wierzycielem, który się przyłączył do wszczętej już przez innego wierzyciela egzekucji.

Art. 787 (280).

§ 1. Zarządca jest odpowiedzialny za należyte spełnienie nałożonych nań obowiązków wobec wierzyciela, dłużnika i wszystkich uczestników. Odpowiedzialność zarządcy.

§ 2. Dłużnik, któremu powierzono zarząd jego majątku, jest pod względem odpowiedzialności za ten zarząd zrównany z zarządcą cudzego mienia.

§ 3. Zarządca, który bez usprawiedliwiającej go przyczyny w terminie oznaczonym nie złoży przepisanego sprawozdania lub nie spełni innych przez sąd wydanych poleceń, może być usunięty z zarządu i stosownie do okoliczności skazany na grzywnę do pięciuset złotych.

Przepis art. 787, § 1 mermuje odpowiedzialność cywilną zarządcy za należyte spełnienie jego obowiązków. Odpowiedzialność ta polega na tem, że osoby w tym przepisie wymienione domagać się mogą od zarządcy wynagrodzenia szkody, jakaby poniosły wskutek naruszenia przezeń obowiązków z jego stanowiskiem połączonych.

Z faktu wyliczenia w art. 787, § 1 osób, wobec których zarządca jest odpowiedzialny, wynika, że nie odpowiada on wobec osób w przepisie tym niewymienionych, a więc np. wobec kontrahentów dłużnika, którym tenże nie mógł dotrzymać umów, od-

noszących się do plodów i pożytków z nieruchomości, objętych przez zarządcę.

Na podstawie art. 787, § 1 odpowiada zarządca wobec wszystkich osób w art. 784 wymienionych, bo osoby te w myśl art. 811, l. 1 są uczestnikami.

Roszczeń swych, opartych na przepisie art. 787, § 1, mogą osoby w przepisie tym wymienione dochodzić przeciw zarządcy tylko w drodze sporu na ogólnych zasadach k. p. c.

O warunkach powierzenia dłużnikowi zarządu p. art. 770, § 2.

Przepis art. 787, § 2 dotyczy tak karnej, jak porządkowej, jak wreszcie i cywilnej odpowiedzialności dłużnika za zarząd¹⁾.

Co do obowiązku składania sprawozdań przez zarządcę i czasu ich składania p. art. 779 i objaśn. do niego.

Przepis art. 787, § 3 wskazuje wyraźnie na to, że sąd może udzielać zarządcy poleceń, odnoszących się do sposobu sprawowania zarządu, a zarządca obowiązany jest stosować się do nich pod rygorem skutków w przepisie tym przewidzianych.

Nad terminowem składaniem sprawozdań zarządcy oraz wykonaniem przezeń poleceń sądowych winien sąd czuwać z urzędu. Również zastosowanie środków w art. 783, § 3 wskazanych wobec opieszałego zarządcy nie zależy od wniosku stron, lecz sąd zastosuje je z urzędu w razie stwierdzenia, że sprawozdań nie przedłożono lub polecenia nie wykonano w oznaczonym terminie.

Zastosowanie środków z art. 787, § 3 nie jest zależne od uprzedniego ich zagrożenia.

Przepis art. 787, § 3 ma zastosowanie nietylko do sprawozdań perjodycznych, które zarządca ma skła-

¹⁾ Allerhand (II, 515) ogranicza go tylko do odpowiedzialności karnej.

dać w terminach, oznaczonych zgóry w postanowieniu sądowym, lecz także do sprawozdania końcowego, które zarządca obowiązany jest złożyć przy ukończeniu zarządu. W ostatnim wypadku sąd wyznaczy zarządcy osobnem postanowieniem stosowny termin do złożenia sprawozdania końcowego i dopiero w razie niedotrzymania tego terminu zastosuje środki z art. 787, § 3. Oczywiście możliwem tu jest tylko nałożenie grzywny, gdyż wobec ukończenia zarządu usunięcie zarządcy nie jest już aktualne.

Usunięcie zarządcy i nałożenie na niego grzywny po myśli art. 787, § 3 nastąpić może nietylko wtedy, gdy zarządca wogóle nie przedłożył sprawozdań, ale i wtedy, gdy przedłożył sprawozdania niezupełne, niejasne i t. p. W tym wypadku jednak sąd winien najpierw wezwać zarządcę do uzupełnienia, względnie do wyjaśnienia sprawozdań, wyznaczając mu w tym celu stosowny termin i dopiero gdyby zarządca wezwaniu temu nie uczynił zadość, zastosować wobec niego środki z art. 787, § 3.

Na postanowienie sądu, którem zarządcę usunięto lub nałożono na niego grzywnę, niema zażalenia (art. 513, § 1).

Jeżeli zarządca mimo zastosowania środków w art. 787, § 3 przewidzianych nie złoży przepisanych sprawozdań, to do złożenia ich należy wezwać jego następcę.

Poza ukaraniem grzywną i usunięciem z zarządu nie rozporządza sąd egzekucyjny żadnemi innemi środkami wobec opieszałego zarządcy. W szczególności nie może wymusić na nim spełnienia obowiązków w drodze zastosowania przymusu osobistego.

Zarządcę usunąć należy także wtedy, gdy on usprawiedliwił wprawdzie niewykonywanie swych obowiązków, ale przyczyna tego jest taka, że nie po-

zwala zarządcy na ich wykonywanie przez czas dłuższy (np. długotrwała choroba).

Art. 788 (281).

§ 1. Do zarządu przymusowego ułamkowej części nieruchomości stosuje się odpowiednio przepisy o zarządzie całej nieruchomości. Zarządca jednak działa tylko w granicach praw dłużnika, jako współwłaściciela.

§ 2. O zarządzie przymusowym ułamkowej części należy zawiadomić także pozostałych współwłaścicieli nieruchomości.

Pod względem warunków i sposobu ustanowienia zarządu przymusowego, obowiązków i praw zarządcy, sprawowania nad nim nadzoru sądowego i t. d. obowiązują przy zarządzie ułamkowej części nieruchomości te same zasady, co przy zarządzie całej nieruchomości. Różnica zachodzi jedynie w wykonywaniu zarządu, które nie może sięgać dalej, niż udział dłużnika we wspólnej nieruchomości.

Wprowadzenie zarządcy w zarząd idealnej części nieruchomości nie następuje przez fizyczne oddanie mu nieruchomości, lecz przez jego wstąpienie w stosunek, łączący dłużnika z zarządcą wspólnej nieruchomości, o ile taki istnieje, względnie z innymi współwłaścicielami.

Wykonywanie zarządu idealnej części nieruchomości polega na kontroli czynności i rachunków zarządcy całej nieruchomości, odbieraniu od niego przypadającej na dłużnika części dochodów i rozporządzaniu nią w taki sposób, jak to przepisy ustawowe nakazują w przymusowym zarządzie całej nieruchomości.

Jeżeli współwłaściciele przed ustanowieniem zarządu przymusowego unormowali zgodnie sposób za-

Zarząd ułamkowej części nieruchomości.

rzędu nieruchomości, to zarządca jest tem związany.

Jeżeli dłużnik miał powierzony zarząd całej nieruchomości, to ustanowienie zarządu przymusowego nad jego idealną częścią tej nieruchomości nie daje bynajmniej zarządcy przymusowemu prawa zarządu również całą nieruchomości¹⁾, bo zarząd przymusowy idealnej części dłużnika nie obejmuje wcale praw jego do zarządu cudzym majątkiem.

Zarządca idealnej części nieruchomości nie ma prawa wytoczyć powództwa o zniesienie jej współwłasności, ani też żądać zmian we wspólnej nieruchomości, bo uprawnienia jego obejmują tylko zarząd i dochody, lecz nie dotyczą substancji poddanej przymusowemu zarządowi części nieruchomości.

Zawiadomienie współwłaścicieli nieruchomości o zarządzie przymusowym jej idealnej części stosownie do art. 788, § 2 ma skutek analogiczny, jak zawiadomienie po myśli art. 776 osób, obowiązanych do uiszczania dochodów z nieruchomości, a mianowicie ten, że odtąd współwłaściciele ci nie mogą ze skutkiem prawnym wobec wierzyciela ani uiszczać dłużnikowi przypadającej na niego części dochodów, ani też wogóle dopuszczać go do współzarządu.

Zarząd przymusowy można ustanowić także co do poszczególnych parcel, należących do nieruchomości, lub fizycznych części parcel (np. rębnej części parceli lasowej).

Rozdział IX.

Podział sumy, uzyskanej z egzekucji.

Jednem z najważniejszych zagadnień prawa egzekucyjnego jest kwestja podziału sumy, uzyskanej z egzekucji. K. p. c. unormował ją w przepisach art. 789—811.

¹⁾ jak mylnie sądzi Richter (268).

O ile chodzi o sposób podziału, to może on być oparty albo na zasadzie pierwszeństwa, w myśl której uczestniczący w podziale wierzyciele przychodzą do zaspokojenia w pewnej kolejności w ten sposób, że poprzedni otrzymują pełne zaspokojenie, choćby dla następnych nie zostało, albo też na zasadzie proporcjonalności, w myśl której w razie niewystarczalności masy podziałowej na zaspokojenie wszystkich wierzycieli niedobór rozkłada się na wszystkich w stosunku do wysokości ich wierzytelności.

Żadnej z tych zasad k. p. c. nie przeprowadził bezwzględnie, lecz przyjął za podstawę do przepisów o podziale kombinację zasady pierwszeństwa z zasadą proporcjonalności. W szczególności według art. 796 i 800 dzielą się wierzyciele, względnie należności, uczestniczące w podziale, na kilka kategorii, których wzajemny stosunek jest taki, że wcześniejsza przychodzi do pełnego zaspokojenia bez względu na to, czy dla następnej zostanie jeszcze coś z masy lub nie. Stosunek wzajemny między poszczególnymi kategorjami wierzycieli oparty więc jest na zasadzie pierwszeństwa. Jeśli natomiast chodzi o wzajemny stosunek między wierzytelnościami, należącymi do tej samej kategorii, to według art. 797 i 801 w razie niewystarczalności masy podziałowej na zaspokojenie wszystkich będą one zaspokojone stosunkowo do wysokości każdej z nich. W ten sposób w obrębie każdej kategorii przychodzi do głosu zasada proporcjonalności. Nie stosuje się ona tylko w egzekucji z ruchomości oraz z wierzytelności pieniężnych i innych praw majątkowych do wierzytelności, zabezpieczonych prawem zastawu, zaś w egzekucji z nieruchomości do wierzytelności, zabezpieczonych hipotecnie. Wymienione wierzytelności przychodzą bowiem do zaspokojenia w kolejności daty powstania

prawa zastawu (art. 797), względnie w kolejności, wskazanej przepisami prawa hipotecznego (art. 801).

Żadnego znaczenia ze względu na pierwszeństwo zaspokojenia ani w obrębie poszczególnych kategorii, ani przy podziale wierzytelności na kategorie nie ma data uzyskania zajęcia. Natomiast za podstawę podziału na kategorie i uszeregowania poszczególnych kategorii we wzajemnym do siebie stosunku przyjęto znaczenie socjalne oraz znaczenie w postępowaniu egzekucyjnym wierzytelności, uczestniczących w podziale. Poza tem ugrupowanie wierzytelności tych w kategorie i kolejność poszczególnych kategorii unormowano odrębnie dla egzekucji z ruchomości oraz z wierzytelności pieniężnych i innych praw majątkowych (art. 796), a odrębnie dla egzekucji z nieruchomości oraz z przedmiotów majątkowych, z których egzekucję prowadzi się na sposób egzekucji z nieruchomości (art. 800, 808).

Do udziału w podziale dopuszcza ustawa nie tylko wierzycieli, prowadzących egzekucję, ale także i innych, o ile w sposób niewątpliwy, w odnośnych przepisach określony, wykażą swe wierzytelności. I tak uczestniczą obok wierzycieli egzekwujących w podziale sumy, uzyskanej przez egzekucję z ruchomości, wierzytelności i praw, wierzyciele, składający tytuł wykonawczy dla swych wierzytelności, wierzyciele, którzy uzyskali zabezpieczenie i zastawnicy, wykazujący swe prawo zastawu dokumentem publicznym lub prywatnym z podpisem uwierzytelnionym — wszyscy, o ile zgłoszą się do podziału w ciągu tygodnia od daty złożenia do depozytu sumy, ulegającej podziałowi (art. 794). W podziale sumy, uzyskanej z egzekucji z nieruchomości, uczestniczą również wierzyciele, składający tytuł wykonawczy, oraz wierzyciele, którzy uzyskali zabezpieczenie powództwa, o ile jedni i drudzy zgłoszą się najpóźniej w dniu

uprawomocnienia się postanowienia o przysądzeniu własności, a nadto bez względu na zgłoszenie się wierzyciele hipoteczni oraz pracownicy, wykazujący dokumentem należności za pracę w sprzedanej nieruchomości (art. 799).

Właściwym do przeprowadzenia podziału jest sąd, który, względnie którego komornik, prowadził egzekucję. Tylko w egzekucji z ruchomości oraz niehipotekowanych wierzytelności i innych praw majątkowych wypłacić może uzyskaną z egzekucji sumę komornik, jednak tylko pod warunkiem, że suma ta wystarcza na zaspokojenie wszystkich wierzycieli. Wypłata następuje w tym wypadku bez przeprowadzenia osobnego postępowania działowego (art. 789).

Postępowanie działowe rozpoczyna się od sporządzenia przez sąd planu podziału (art. 790), przeciw któremu osoby interesowane mogą w terminie dwóch tygodni od zawiadomienia ich o sporządzeniu planu wnosić zarzuty (art. 791). Zarzuty te rozstrzyga sąd, który plan sporządził, przyczem za podstawę swego rozstrzygnięcia bierze on tylko stan akt egzekucyjnych, nie wdając się w badanie spornych okoliczności faktycznych. Badanie tego rodzaju okoliczności należy do drogi sporu, który wytoczyć może osoba, uważająca się treścią planu podziału za pokrzywdzoną. Na postanowienie, rozstrzygające zarzuty, służy zażalenie, a przy masie podziałowej, przewyższającej pięćdziesiąt tysięcy złotych, nadto dalsze zażalenie do sądu apelacyjnego. Po prawomocności planu podziału sąd zarządza jego wykonanie (art. 792).

Przepisy ustawowe o podziale sumy, uzyskanej z egzekucji, nie mają zastosowania, jeżeli osoby interesowane zgodzą się na odmienne załatwienie sprawy podziału (art. 793).

O d d z i a ł 1.

Przepisy ogólne.**Art. 789 (282).**

§ 1. Suma, uzyskana z egzekucji, będzie podzielona między wierzycieli przez sąd.

Właściwość
do podziału.

§ 2. Jeżeli jednak suma, uzyskana przez egzekucję z ruchomości, niehipotekowanych wierzytelności lub innych praw majątkowych, wystarcza na zaspokojenie wszystkich wierzycieli, komornik wypłaci przypadające im należności, a pozostałą resztę wyda dłużnikowi. Dla wierzycieli nieobecnych przypadające im sumy komornik złoży do depozytu sądowego.

Sumą, uzyskaną z egzekucji, jest nie tylko cena, uzyskana ze sprzedaży ruchomości lub nieruchomości, albo kwota, osiągnięta ze ściągnięcia wierzytelności pieniężnej, względnie zrealizowania innego prawa majątkowego, oraz nadwyżka dochodu z zarządu przymusowego, lecz także wszelkie inne sumy, które według szczególnych przepisów ustawy przeznaczone są do podziału między wierzycieli. Do sum takich należą w szczególności: grzywna w wysokości jednej piątej części ceny, nałożona na nabywcę ruchomości za nieuiszczenie w terminie ceny nabycia, względnie utracona w tym wypadku przez nabywcę piąta część ceny (art. 612 — 614), czysty dochód z nieruchomości wystawionej na licytację za czas od jej zajęcia aż do dnia przejścia własności na nabywcę (art. 663)¹⁾, utracona przez nabywcę nieruchomości

¹⁾ Dochód ten dołącza się do ceny, uzyskanej ze sprzedaży nieruchomości, nie tylko wtedy, gdy przed przybiciem wprowadzono zarząd nieruchomości, jak mylnie sądzi Gołąb (II, 472), ale także i wtedy, gdy zajęta nieruchomość pozostawiono w za-

rękojmia (art. 692, 693), sumy ubezpieczeniowe, wypłacone za szkody, powstałe w zajętej nieruchomości przed jej oszacowaniem (art. 695).

Właściwym do podziału sumy, uzyskanej z egzekucji, jest zasadniczo sąd. Tylko suma, uzyskana przez egzekucję z ruchomości oraz niehipotekowanych wierzytelności i innych praw majątkowych, może być wypłacona wierzycielom przez komornika i to tylko w wypadkach, gdy jest jeden wierzyciel egzekwujący (arg. z art. 597 i art. 789, § 2), albo też jest ich wprawdzie więcej, ale uzyskana suma wystarcza na zaspokojenie wszystkich. Nigdy i pod żadnym warunkiem nie wolno natomiast komornikowi wypłacać wierzycielom sum, uzyskanych przez egzekucję z nieruchomości i hipotekowanych wierzytelności. Co do sumy, uzyskanej z egzekucji przez zarząd przymusowy (nadwyżki dochodów), to w przypadkach, gdy jest tylko jeden wierzyciel egzekwujący, albo gdy jest więcej wierzycieli, ale suma ta wystarcza na zaspokojenie wszystkich, wypłaca ją zarządca przymusowy; poza tem (a więc gdy jest więcej wierzycieli egzekwujących, a nadwyżka dochodów nie wystarcza na zaspokojenie wszystkich) podziału dokonuje sąd, chyba że chodzi o wyjątkowy przypadek z art. 786, § 3.

W zależności od sposobu egzekucji, ilości wierzycieli egzekwujących oraz wystarczalności uzyskanej sumy na ich zaspokojenie właściwość rzeczowa do wypłaty wierzycielom sumy, uzyskanej przez egzekucję, przedstawia się w sposób następujący: I. w egzekucji z ruchomości, z niehipotekowanych wierzytelności pieniężnych i innych praw majątkowych oraz z przedmiotów majątkowych, do których stosują

rzędzie dłużnika, bo w myśl art. 663, § 1 dłużnik sprawować ma zarząd według przepisów o zarządzie przymusowym.

się przepisy o egzekucji z ruchomości (niezarejestrowane statki): a) jeżeli jest tylko jeden wierzyciel egzekwujący, wypłaty dokonuje komornik i to bez względu na to, czy uzyskana suma wystarcza lub nie wystarcza na zaspokojenie tego wierzyciela, b) jeżeli wierzycieli egzekwujących jest więcej, ale uzyskana suma wystarcza na zaspokojenie wszystkich, wypłaty dokonuje komornik, c) jeżeli wierzycieli egzekwujących jest więcej, a uzyskana suma nie wystarcza na całkowite zaspokojenie wszystkich, podziału dokonuje sąd; II. w egzekucji z nieruchomości, z hipotekowanych wierzytelności pieniężnych i innych praw majątkowych oraz z przedmiotów majątkowych, do których stosują się analogicznie przepisy o egzekucji z nieruchomości (własność górnicza, koleje, zarejestrowane statki, prawo zabudowy), wypłaty dokonuje zawsze sąd, bez względu na to, czy jest tylko jeden wierzyciel egzekwujący, czy też jest ich więcej i czy uzyskana suma wystarcza lub nie wystarcza na ich zaspokojenie; III. w egzekucji z pożytków i dochodów nieruchomości przez zarząd przymusowy: a) jeżeli jest tylko jeden wierzyciel egzekwujący, wypłaty dokonuje zarządca bez względu na to, czy nadwyżka dochodów wystarcza lub nie wystarcza na zaspokojenie wierzyciela, b) jeżeli wierzycieli egzekwujących jest więcej, ale nadwyżka dochodów wystarcza na zaspokojenie wszystkich, wypłaty dokonuje również zarządca, c) jeżeli wierzycieli egzekwujących jest więcej, a nadwyżka dochodów nie wystarcza na zaspokojenie wszystkich, podziału dokonuje sąd, chyba że wyjątkowo w warunkach z art. 786, § 3 upoważniony został do wypłaty zarządca.

Ustawa nie zawiera wzmianki o właściwości miejscowej organu, powołanego do wypłaty, względnie podziału sumy, uzyskanej z egzekucji. Rzecz

jasna, że będzie nim ten komornik, który prowadził egzekucję, ten zarządca przymusowy, który zarząd sprawował i ten sąd, który sam lub którego komornik egzekucję prowadził. Zaznaczyć przytem należy, że jeżeli wskutek szczególnych przepisów właściwość do prowadzenia egzekucji przeniesioną została na inny organ, niż zasadniczo do jej prowadzenia powołany (np. w przypadkach połączenia egzekucyj z art. 658, § 2, art. 766), to przeniesienie to rozciąga się także na właściwość do podziału sumy, uzyskanej z egzekucji. Jeżeli jednakże na podstawie takich szczególnych przepisów innemu organowi, niż zasadniczo do prowadzenia egzekucji powołany, powierzone zostało dokonanie tylko niektórych aktów postępowania egzekucyjnego (np. licytacji w przypadkach z art. 601, 676), to wypłata sumy, uzyskanej z egzekucji, należy mimo to nadal do kompetencji organu zasadniczo do prowadzenia postępowania powołanego.

Unormowane w art. 789—811 postępowanie działowe ma zastosowanie tylko wtedy, gdy podziału dokonuje sąd. Jeżeli natomiast wypłaty sumy, uzyskanej z egzekucji, dokonuje komornik (lub zarządca przymusowy), to odbywa się ona bez formalności w powołanych przepisach przewidzianych. Wynika to zarówno z brzmienia art. 789, który w odniesieniu do komornika mówi o „wypłacie“ sum, uzyskanych z egzekucji, zaś w odniesieniu do sądu o „podziale“ tych sum, jak i z treści art. 790 i nast., które do dokonania wszystkich czynności w postępowaniu działowem powołują tylko sąd.

Za wierzycieli nieobecnych w rozumieniu zdania ostatniego art. 789 należy uważać wierzycieli, których adresów komornik nie zna, ani się o nich bez trudności dowiedzieć nie może.

O obowiązku stwierdzenia tożsamości osoby, której komornik wydaje pieniądze, p. § 26 instr. kom. (w dod. II).

Co do obowiązku dołączenia zestawienia kosztów wierzycieli do akt, przedstawianych przez komornika sądowi celem podziału, p. § 28 instr. kom. (w dod. II).

Art. 790 (283).

Sąd sporządzi plan podziału sumy, uzyskanej z egzekucji, i w planie tym: Plan podziału.

- 1) ustali sumę, podlegającą podziałowi;
- 2) wymieni wierzycieli i prawa osób, uczestniczących w podziale;
- 3) oznaczy sumę, jaka każdemu z uczestników z podziału przypada;
- 4) wskaże, które sumy mają być wypłacone, a które i z jakich przyczyn pozostawione w depozycie sądowym.

O właściwości sądu w ogólności do podziału sumy, uzyskanej z egzekucji, p. objaśn. do art. 789.

Przewidzianego w art. 790 planu podziału nie sporządza się w przypadkach, gdy sumę, uzyskaną z egzekucji, wypłaca wierzycielom komornik (p. objaśn. do art. 789).

Jakie kwoty składają się na sumę, podlegającą podziałowi, o tem p. objaśn. do art. 789.

W planie podziału wymienić należy nie tylko ostateczną sumę, ulegającą podziałowi, ale także poszczególne kwoty, które się na tę sumę składają. Osoby interesowane powinny bowiem z planu podziału wiedzieć, czy uwzględniono wszystkie kwoty, które do podziału przypadają i w należytej wysokości.

Co do osób uczestniczących w podziale p. art. 794, 799, 810 i objaśn. tam podane.

Wierzytelności osób uczestniczących w podziale należy wymienić w planie podziału cyfrowo, przyczem ustalenie ich wysokości nastąpi w razie podziału sumy, uzyskanej przez egzekucję z ruchomości, według stanu w dniu złożenia do depozytu sumy, ulegającej podziałowi (arg. z art. 796, § 3), zaś w razie podziału sumy, uzyskanej przez egzekucję z nieruchomości, według stanu w dniu licytacji (arg. z art. 800, § 1, l. 2, 3, 4, 6, § 3), a co do wierzytelności niepłatnych jeszcze według stanu z dnia przybicia (arg. z art. 805).

Oprócz sum, przypadających uczestnikom według planu podziału (art. 790, l. 3), należą im się także odsetki, jeżeli jakieś narosły od sumy, ulegającej podziałowi, a to w stosunku do przypadających im według planu podziału kwot¹⁾.

Jako sumy, które mają być pozostawione w depozycie sądowym, wymienić należy w planie podziału tylko te sumy, które z przyczyn prawnych nie mogą być wypłacone wierzycielom. Nie należy natomiast wymieniać np. sum, których wierzyciele nie mogą odebrać z powodu swej nieobecności, bo sumy takie mogą być każdej chwili wypłacone za zgłoszeniem się wierzyciela i w chwili sporządzenia planu podziału niewiadomo też, czy wierzyciel (sam lub przez pełnomocnika) nie zgłosi się we właściwej chwili po odbiór przypadającej mu kwoty.

¹⁾ Nie można się zaś zgodzić z zapatrywaniem Allerhanda (II, 521), jakoby oprócz kwot w planie podziału wymienionych, a według dnia złożenia sumy do depozytu, względnie według dnia licytacji obliczonych, nie należało się uczestnikom nic więcej i jakoby odsetki od złożonych do depozytu kwot przysługiwały dalszym wierzycielom. Gdyby bowiem tak być miało, to po pierwsze okazałby się koniecznym podział dodatkowy, a tego ustawa nie przewiduje, powtóre zaś w razie braku dalszych wierzycieli odsetki te musiałyby przypaść dłużnikowi, a to byłoby niesłusznem wzbogaceniem się dłużnika kosztem wierzycieli.

Przypadki, w których pewne sumy mają być pozostawione w depozycie sądowym, p. art. 795, 802, 807.

Co do czasu sporządzenia planu podziału p. art. 794, § 2, art. 798 i art. 809, § 1.

Sporządzenie planu podziału i wogóle całe postępowanie działowe może odpaść, jeżeli sądowi wykazano istnienie dopuszczalnej w myśl art. 793 umowy osób interesowanych o podział sumy, uzyskanej z egzekucji.

Art. 791 (284).

§ 1. O sporządzeniu planu sąd zawiadomi dłużnika i osoby, uczestniczące w podziale.

Zarzuty przeciw planowi podziału.

§ 2. Zarzuty przeciwko planowi można wnieść w ciągu dwóch tygodni od daty zawiadomienia.

Ustawa nie przewiduje wogóle doręczenia komukolwiek planu podziału, ale każe tylko zawiadomić o jego sporządzeniu dłużnika, wierzyciela i inne osoby uczestniczące w podziale.

Za osoby uczestniczące w podziale w rozumieniu art. 791, § 1 uważać należy nietylko te osoby, którym według planu podziału przypadają pewne kwoty z sumy, ulegającej podziałowi (art. 790, l. 3), lecz także tych wszystkich, którym z podziału wprowadzić nie przypadło, ale którzy w myśl przepisów ustawowych (art. 794, 799, 810) mają prawo do uczestniczenia w podziale. Osoby bowiem, którym nic nie przydzielono, a którym ustawa przyznaje prawo brania udziału w podziale, są głównie interesowane w zaciepieniu planu podziału zapomocą zarzutów, skierowanych czy to przeciw całkowitemu pominięciu ich przy podziale, czy też przeciw uwzględnieniu poprzednich pozycji, wyczerpujących sumę, ulegającą podziałowi.

Z przepisu art. 791, nakazującego zawiadomienie osób uczestniczących w podziale o sporządzeniu planu podziału oraz przewidującego możliwość wnoszenia zarzutów przeciw planowi podziału, wynika, że osobom, które zawiadomić należy, służy prawo przeglądania w sądzie planu podziału. Począwszy od daty zawiadomienia należy zatem plan ten wyłożyć do wglądu tych osób na przeciąg czasu, w którym wnosić można zarzuty t. j. na przeciąg dwóch tygodni.

Zarzuty przeciw planowi podziału wnosić można bądź na piśmie, bądź ustnie do protokołu.

Zarzuty wnosić mogą osoby, których prawa treścią planu podziału zostały naruszone, przyczem jest bez znaczenia, na czym to naruszenie polega. Polegać ono może np. na nieuznaniu praw pewnej osoby do uczestniczenia w podziale, na uwzględnieniu przy podziale pewnych wierzytelności, których uwzględnić nie należało, o ile wskutek tego wnoszący zarzuty otrzymuje mniej, na błędnym ustaleniu sumy, ulegającej podziałowi, lub wierzytelności osoby, uczestniczącej w podziale, na naruszeniu przepisów ustawowych o pierwszeństwie zaspokojenia i t. p.

Zarzut przeciw uwzględnieniu cudzej pretensji nie może podnosić wierzyciel, którego wierzytelności przysługuje lepsze pierwszeństwo, bo uwzględnienie pretensji z późniejszym pierwszeństwem praw jego naruszyć nie może.

Zarzuty skierować można także przeciw prawu, dla którego istnieje tytuł egzekucyjny, jeżeli się wykaże, że np. zobowiązanie po powstaniu tytułu egzekucyjnego zgasło, albo że prawo, stwierdzone tytułem egzekucyjnym, uznane zostało za bezskuteczne wobec wnoszącego zarzuty i t. p.

Przewidziany w art. 791, § 2 termin dwutygodniowy do wnoszenia zarzutów liczy się od daty doręczenia

zawiadomienia o sporządzeniu planu podziału osobie, wnoszącej zarzuty.

Zarzuty rozstrzyga sąd, który sporządził plan podziału (art. 792, § 2) i do niego też należy je kierować.

Art. 792 (285).

§ 1. Jeżeli zarzutów nie wniesiono w terminie przepisany, sąd zarządzi wykonanie planu.

Zatwierdzenie
zarzutów i wy-
konanie planu
podziału.

§ 2. W razie wniesienia zarzutów sąd po wysłuchaniu osób interesowanych plan zatwierdzi albo odpowiednio zmieni. W postępowaniu ten sąd nie wchodzi w rozpoznanie sporu co do istnienia prawa, objętego planem podziału.

§ 3. Na postanowienie sądu służy zażalenie. Jeżeli suma, uzyskana z egzekucji, przewyższa pięćdziesiąt tysięcy złotych, na postanowienie sądu okręgowego służy dalsze zażalenie do sądu apelacyjnego.

§ 4. Wykonanie planu w części, której zarzuty dotyczą, nastąpi po uprawomocnieniu się postanowienia sądu, chyba że zostało wstrzymane przez zabezpieczenie powództwa w sporze o istnienie zaprzeczonego prawa.

Co do terminu do wnoszenia zarzutów przeciw planowi podziału p. art. 791.

Wykonanie planu podziału następuje w ten sposób, że sąd egzekucyjny wydaje zarządzenie wypłaty sum, przydzielonych poszczególnym uczestnikom, względnie dłużnikowi, o ile pozostanie nierozdzielona nadwyżka. Również należy wydać zarządzenia wykonawcze co do sum, które według planu podziału mają być zatrzymane w depozycie sądowym, bo dopiero na podstawie tego zarządzenia utworzone z nich będą

odrębne masy depozytowe na rzecz osób w planie podziału wskazanych. Przed zarządzeniem wykonania planu podziału istnieje tylko jedna masa depozytowa, którą stanowi całkowita suma, ulegająca podziałowi.

Sąd nie zarządzi oczywiście wykonania planu podziału mimo, że przeciw niemu w postępowaniu działowym zarzutów nie wniesiono, jeżeli wykonanie planu zostało wstrzymane w drodze zabezpieczenia powództwa o ustalenie nieistnienia prawa, uwzględnionego w planie podziału.

Jeżeli wniesiono zarzuty przeciw planowi podziału, to wysłuchanie osób interesowanych przed ich załatwieniem jest bezwzględnie nakazane. Co do sposobu tego wysłuchania, to sąd może wybrać którąkolwiek z form w art. 509, § 2 wskazanych.

Za osoby interesowane w rozumieniu art. 792, § 2 uważać należy tylko te osoby, na których prawa rozstrzygnięcie zarzutów może wywrzeć wpływ, a nie wszystkich uczestników podziału.

Z przepisu zdania drugiego § 2 art. 792 oraz § 4 tegoż artykułu wynika, że sąd egzekucyjny rozstrzyga zarzuty przeciw planowi podziału wyłącznie na podstawie aktów egzekucyjnych. Nie może zaś prowadzić dowodów, ani dochodzeń na stwierdzenie spornych okoliczności faktycznych. Badanie tego rodzaju okoliczności należy do drogi sporu, który ewentualnie wytoczyć może osoba trzecia treścią planu podziału pokrzywdzona.

Zażalenie na postanowienie, którem zatwierdzono plan podziału, służy tylko osobom, które wniosły zarzuty przeciw niemu. Natomiast na postanowienie zmieniające plan podziału żalić się mogą osoby, których stanowisko przy podziale wskutek zmiany planu uległo pogorszeniu. Tym też tylko osobom doręczyć należy postanowienie w przedmiocie zatwierdzenia lub zmiany planu podziału.

Decydującą dla dopuszczalności dalszego zażalenia do sądu apelacyjnego jest wysokość całkowitej sumy, ulegającej podziałowi, a nie tylko tej jej części, której dotyczą zarzuty.

Z postanowienia art. 792, § 4 wynika, że ta część planu podziału, której zarzuty nie dotyczą, może być wykonana zaraz po upływie terminu do wniesienia zarzutów, a więc bez wyczekiwania załatwienia zarzutów, skierowanych przeciw innej części planu. Co do części zaczepionej zarzutami można zarządzić wykonanie planu dopiero po uprawomocnieniu się postanowienia, rozstrzygającego zarzuty. Jednak i wtedy wykonanie nie nastąpi, jeżeli je wstrzymano w drodze zabezpieczenia powództwa po myśli końcowego zdania art. 792.

Powództwo, o którym wspomina art. 792, § 4, wytoczyć ma nie osoba, której prawo, uwzględnione w planie podziału, zostało zaprzeczone, lecz osoba, która takie prawo zaprzecza. Tylko w interesie tej osoby bowiem leży wytoczenie powództwa i uzyskanie tą drogą zmiany planu podziału. Żadnego interesu w wytoczeniu go nie ma osoba, której prawo zaprzeczono, bo samo zaprzeczenie nie wstrzymuje jeszcze wykonania planu co do zaprzeczonego prawa, lecz wstrzymanie nastąpić może dopiero w drodze zabezpieczenia powództwa. Również ta ostatnia okoliczność, a mianowicie że zabezpieczenie powództwa zwraca się przeciw osobie, której prawo zaprzeczono, świadczy o tem, że z powództwem wystąpić ma nie ta osoba, lecz osoba, zaprzeczająca jej prawo.

Możliwość wytoczenia powództwa o istnienie zaprzeczonego prawa nie zależy bynajmniej od uprzedniego wniesienia zarzutów przeciw planowi podziału. Przeciwnie, zasadą będzie wytoczenie powództwa bez wnoszenia zarzutów, bo powództwem dochodzi się właśnie takich zarzutów, z którymi nie można wy-

stąpić w postępowaniu działowym. Z tej też przyczyny odpada kwestja ¹⁾, czy zarzuty, z którymi się występuje w drodze powództwa, muszą lub nie muszą być identyczne z temi, które podniesiono w postępowaniu działowym.

Powództwo z art. 792, § 4 jest powództwem o ustalenie nieistnienia zaprzeczonego prawa. Stąd powód musi wykazać interes w ustaleniu. W razie wniesienia powództwa już po sporządzeniu planu podziału wykaże go treścią tegoż planu. Interes powoda w ustaleniu przyjąć jednak należy nie już wtedy, gdy powodowi w planie podziału nic nie przydzielono albo też przydzielono mu kwotę niewystarczającą na całkowite zaspokojenie jego wierzytelności, lecz dopiero wtedy, gdy jest widoczne, że wskutek odpadnięcia zaprzeczonego prawa powód otrzymałby z podziału więcej, co jednak nie zajdzie w tych przypadkach, w których wierzytelność powoda wyprzedzają inne wierzytelności, niezaspokojone w takiej części, która wyczerpuje całkowicie sumę, zwolnioną w razie odpadnięcia zaprzeczonego prawa.

Art. 793 (286). ²⁾

Umowa o sposób podziału.

Osobom interesowanym wolno umówić się o inny sposób podziału niż w kodeksie niniejszym przewidziany.

Umowa osób interesowanych o sposób podziału sumy, uzyskanej z egzekucji, dotyczyć może bądź całkowitego podziału tej sumy, bądź tylko poszczególnych pozycji, z sumy tej pokryć się mających. Osoby te mogą np. w ten sposób oznaczyć, kto i ile

¹⁾ rozpatrywana przez Allerhanda (II, 526).

²⁾ Tekst pierwotny art. 286 p. c. opiewał: „Osobom interesowanym wolno umówić się o inny sposób podziału niż w prawie niniejszem przewidziany“.

z masy podziałowej ma otrzymać, że cała ta masa zostanie przez to wyczerpana. Mogą jednak umówić się również w ten sposób, że tylko niektóre z pośród uczestniczących w podziale praw mają być zaspokojone w innym porządku, niż to ustawa przepisuje. W pierwszym przypadku, o ile zawarcie umowy wykazano sądowi w sposób dostateczny, odpada w zupełności dalsze postępowanie działowe, a sąd ograniczy się do wydania zarządzeń, odpowiadających treści umowy. W drugim przypadku sąd uwzględni odpowiednio umowę przy sporządzaniu planu podziału, o ile ją przedtem wykazano, względnie w razie późniejszego wykonania tej umowy zarządzi wykonanie planu podziału przy uwzględnieniu zmian z umowy wynikających.

Za osoby interesowane w rozumieniu art. 793 uważać należy wszystkie te osoby, które według przepisów ustawy (art. 794, 799, 810) uczestniczą w podziale sumy, uzyskanej z egzekucji, oraz dłużnika. Jeżeli jednak umowa, którą postanowiono odstąpienie od ustawowych przepisów o podziale, dotyczy tylko części pozycji w planie podziału uwzględnić się mających, to osobami interesowanymi będą tylko te osoby, których sytuacja przy podziale uległaby wskutek postanowień umowy odchyleniu od ustawowego sposobu podziału.

Umowa o sposób podziału, różniący się od ustawowego, wiąże sąd o tyle, o ile zgodziły się na nią osoby interesowane. Jeżeli więc umowa zawiera postanowienia, dotyczące osób, które ją zawarły i takich, które w niej udziału nie brały, to sąd uwzględni umowę tylko co do pierwszych (o ile to oczywiście bez naruszenia praw innych osób będzie możliwe), zaś co do drugich zastosuje ustawowe przepisy o podziale.

Ponieważ przed upływem terminów do zgłaszania się do podziału (art. 794, 799) nie można wiedzieć, kto

oprócz znanych już sądowi osób może być jeszcze interesowany w podziale (skoro aż do upływu tych terminów mogą się zgłosić nowi interesowani), przeto przed upływem tych terminów nie może sąd wydać zarządzeń wykonawczych na podstawie umowy o podział, odstępujący od ustawowego.

O d d z i a ł 2.

Podział sumy, uzyskanej przez egzekucję z ruchomości oraz z niehipotekowanych wierzytelności i innych praw majątkowych.

Art. 794 (287).

Uczestnicy
podziału
w egzekucji
z ruchomości.

§ 1. W podziale sumy, uzyskanej ze sprzedaży ruchomości jako też przez egzekucję z wierzytelności niezabezpieczonej hipotecznie albo z prawa majątkowego niehipotekowanego, oprócz wierzyciela egzekwującego uczestniczą: wierzyciel, składający tytuł wykonawczy z dowodem doręczenia dłużnikowi wezwania do zapłaty, wierzyciel, który uzyskał zabezpieczenie, oraz zastawnik, który udowodnił prawo zastawu dokumentem publicznym lub prywatnym z podpisem uwierzytelnionym, jeżeli zgłosili się najpóźniej w ciągu tygodnia od daty, gdy suma, podlegająca podziałowi, złożona została do depozytu sądowego.

§ 2. Do sporządzenia planu podziału sąd przystępuje po upływie tygodnia od daty złożenia do depozytu sądowego sumy, podlegającej podziałowi.

Przepis art. 794, § 3 wylicza w sposób wyczerpujący osoby, które mogą brać udział w podziale sumy, uzyskanej przez egzekucję z ruchomości, z wierzytel-

ności pieniężnych i innych praw majątkowych niezabezpieczonych hipotecznie oraz z przedmiotów majątkowych, do których stosują się analogicznie przepisy o egzekucji z ruchomości (niezarejestrowane statki — art. 755 i art. 756, § 2). Poza osobami w tym przepisie wymienionymi nie może więc sąd uwzględnić nikogo więcej przy podziale. Jeżeliby atoli co do sposobu podziału doszła do skutku umowa osób interesowanych (p. art. 793 i objaśn. do niego), w której do uczestniczenia w podziale dopuszczono także inne osoby poza wymienionymi w art. 794, to postanowienia tej umowy winien sąd uwzględnić przy sporządzaniu planu podziału, względnie w późniejszym postępowaniu.

Wierzyciel egzekwujący, a jeżeli ich jest więcej, to każdy z nich uczestniczy w podziale bez potrzeby zgłaszania się w terminie, przewidzianym w art. 794, § 1 in fine. Obowiązek zgłoszenia się w tym terminie dotyczy bowiem tylko innych uczestników podziału, którzy w postępowaniu egzekucyjnym udziału dotąd nie brali.

Złożenie tytułu egzekucyjnego bez klauzuli wykonalności nie wystarczy do uwzględnienia wierzyciela przy podziale. Ustawa wymaga bowiem wyraźnie złożenia tytułu wykonawczego, do którego musi być nadto dołączony dowód doręczenia dłużnikowi wezwania do zapłaty. W jaki sposób i kiedy to wezwanie nastąpiło, to rzecz obojętna. W każdym jednak razie musiało ono nastąpić już po uzyskaniu przez odnośnego wierzyciela tytułu wykonawczego, bo tylko wezwanie po tej chwili skuteczne może mieć znaczenie dla postępowania egzekucyjnego.

Wezwanie dłużnika do zapłaty, o którym mowa w art. 794, § 1, może też być wezwaniem z art. 654 lub z art. 760, skutecznym we wszczętej przeciw dłużnikowi egzekucji z nieruchomości, względnie

w egzekucji z pożytków i dochodów nieruchomości przez zarząd przymusowy. Niema bowiem przepisu, któryby wierzycielowi, prowadzącemu egzekucję przez sprzedaż lub zarząd przymusowy nieruchomości, zakazywał udziału w podziale sumy, uzyskanej z prowadzonej przez innego wierzyciela egzekucji z nieruchomości, a również nie jest nigdzie powiedziane, jakoby wezwanie z art. 794, § 1 miało być koniecznie czynnością pozaegzekucyjną¹⁾.

Uzyskanie przez wierzyciela zabezpieczenia uprawnia go do uczestniczenia w podziale o tyle, o ile zabezpieczenie uzyskano na przedmiocie, z którego prowadzi się egzekucję i dla wiarygodności, z którą wierzyciel zgłasza się do podziału. Poza tem ustawa wymaga, aby wierzyciel zabezpieczenie już uzyskał, a nietylko by miał do niego prawo. Nie wystarczy więc²⁾ przedłożenie postanowienia sądu, uwzględniającego wnioski o wydanie tymczasowego zarządzenia, bo postanowienie takie nie daje jeszcze wierzycielowi zabezpieczenia, gdyż może się okazać niewykonalnym, albo też z chwilą przystąpienia do wykonania może być zaskarżone przez dłużnika i uchylone przez wyższą instancję.

Wierzyciel, który dla pretensji swej uzyskał zabezpieczenie, może uczestniczyć z nią w podziale bez przedkładania tytułu wykonawczego i dowodu doręczenia dłużnikowi wezwania o zapłatę. Musi jednak wykazać sądowi w sposób dostateczny uzyskanie zabezpieczenia.

Za zastawnika w rozumieniu art. 794, § 2 uważać należy tylko tę osobę, która ma prawo zastawu na przedmiocie, z którego prowadzi się egzekucję i dla pretensji, którą zgłasza do podziału.

¹⁾ jak to bez żadnej podstawy twierdzi Allerhand (II, 529).

²⁾ jak to — zd. m. mylnie — przyjmuje Allerhand (II, 529).

Termin tygodniowy, w ciągu którego uczestnicy mogą zgłaszać swe prawa do podziału i przed upływem którego sąd nie może przystąpić do sporządzenia planu podziału, liczy się od chwili, w której cała ulegająca podziałowi suma złożona została do depozytu.

Sporządzenie planu podziału przed upływem terminu w art. 794, § 2 przewidzianego nie uchybia jego ważności, jednak w razie zgłoszenia się nowych uczestników przed upływem tego terminu sąd musi plan odpowiednio poprawić, a termin dwutygodniowy do wnoszenia zarzutów przeciw planowi podziału (art. 791, § 2) nie może dla nikogo zacząć biec wcześniej, niż z upływem terminu tygodniowego z art. 794, § 2, bo niezachowanie przez sąd przepisów ustawowych nie może pociągać dla osób interesowanych skrócenia przyznanych im ustawą terminów do urzeczywistnienia ich praw.

Art. 795 (288).

§ 1. Wierzytelność, przypadająca zastawnikowi, nie mającemu jeszcze tytułu wykonawczego, będzie wyplacona za zgodą dłużnika. Jeżeli dłużnik nie wyrazi swej zgody, odpowiednia suma będzie pozostawiona w depozycie sądowym.

Wierzytelność
zastawnika.

§ 2. Jeżeli zastawnik w ciągu miesiąca nie przedstawi dowodu wytoczenia powództwa o zaspokojenie swego prawa zastawu, pozostająca w depozycie sądowym suma będzie wydana dłużnikowi lub komu wypadnie.

§ 3. Na postanowienie sądu służy zażalenie.

Kwestja, czy wierzytelność zastawnika, zgłoszona do podziału w sposób, odpowiadający przepisowi art. 794, § 1, ma być wyplacona, czy też przypadająca na nią suma ma być pozostawiona w depozycie są-

dowym, zależy w pierwszym rzędzie od tego, czy zastawnik posiada dla niej tytuł wykonawczy lub nie. Jeżeli go posiada, nastąpi wypłata wierzytelności, choćby się dłużnik z tem nie zgadzał. Jeżeli natomiast zastawnik nie posiada tytułu wykonawczego, to wypłata nastąpić może tylko za zgodą dłużnika. W braku tej zgody sąd zarządzi zdeponowanie odnośnej sumy.

Aby wypłata wierzytelności zastawnika nastąpić mogła nawet bez zgody dłużnika, nie wystarczy posiadanie samego tytułu egzekucyjnego dla niej, lecz potrzebna jest nadto klauzula wykonalności, bo ustawa wymaga wyraźnie tytułu wykonawczego. Przedłożenie tytułu wykonawczego nie musi oczywiście nastąpić w terminie z art. 794, § 1, bo nie jest ono warunkiem uczestniczenia w podziale. Jeżeli nastąpi przed sporządzeniem planu podziału, to sąd już w tym planie zaznaczy, że wierzytelność ma być wypłacona, jeżeli zaś nastąpi później, to sąd z chwilą przedłożenia tytułu zarządzi wypłatę, choćby przedtem w planie podziału zastrzegł złożenie odnośnej kwoty do depozytu.

Z brzmienia przepisu art. 795, § 1 wynika, że zgoda dłużnika na wypłatę wierzytelności zastawnikowi, niemającemu tytułu wykonawczego, musi być wyraźnie oświadczoną. Zgoda milcząca, względnie sam brak sprzeciwienia się wypłacie nie wystarczy. Poza tem wyrażenie tej zgody nastąpić może tak pisemnie, jak i ustnie przed sądem.

Jeżeli z braku warunków wypłaty zarządzono depozyt przypadającą zastawnikowi sumy, to na zastawniku ciąży obowiązek nietylko wniesienia powództwa w terminie z art. 795, § 2, lecz także wykazania sądowi egzekucyjnemu w tymże terminie, że powództwo wniósł. W przeciwnym razie suma zdeponowana będzie wydana dłużnikowi, względnie nie-

zaspokojonym uczestnikom, następującym po wierzytelności zastawnika.

Termin jednego miesiąca z art. 795, § 2 liczy się od daty zawiadomienia zastawnika o sporządzeniu planu podziału, w którym przypadającą na niego sumę postanowiono zatrzymać w depozycie, a jeżeliby on z powodu tego właśnie postanowienia wniósł zarzuty przeciw planowi podziału, to od daty doręczenia mu postanowienia, załatwiającego te zarzuty ostatecznie. Zaczepienie planu podziału przez kogo innego, względnie w innej jego części, nie wstrzymuje biegu tego terminu.

Wytoczenie przez zastawnika powództwa z art. 795, § 2 staje się zbędnym, jeżeli dłużnik wytoczył zastawnikowi powództwo o ustalenie nieistnienia zabezpieczonej zastawem wierzytelności, względnie o ustalenie nieistnienia prawa zastawu. W tym wypadku musi jednak zastawnik w terminie miesięcznym wykazać wniesienie takiego powództwa.

Wytoczenie powództwa po myśli art. 795, § 2 jest również zbędnym, jeżeli zastawnik przedstawi sądowi tytuł wykonawczy dla swej wierzytelności, albo dłużnik oświadczy zgodę na jej wypłatę. W tych wypadkach sąd zarządzi natychmiast wypłatę zdeponowanej sumy. Wytoczenie powództwa jest również zbędne, jeżeli zastawnik przedstawi sam tytuł egzekucyjny dla swej wierzytelności, niezaopatrzonej klauzulą wykonalności. W tym wypadku jednak zdeponowana suma nie może być wypłaconą, dopóki nie będzie przedłożony tytuł wykonawczy albo dłużnik nie wyrazi zgody na wypłatę.

W razie wytoczenia powództwa z art. 795, § 2 i jego wykazania w terminie miesięcznym depozyt trwa aż do prawomocnego oddalenia zastawnika z jego żądaniem, a w razie wygrania sporu przez niego aż do przedstawienia przezeń sądowi tytułu wykonawczego,

względnie wyrażenia przez dłużnika zgody na wypłatę.

Art. 796 (289).

Kolejność za-
spokojenia
w egzekucji
z ruchomości.

§ 1. Należności, przypadające od dłużnika, będą zaspokojone z sumy wyegzekwowanej w następującej kolejności:

1) koszty egzekucyjne, a mianowicie: nieuiszczone w toku postępowania opłaty sądowe, koszty doręczeń, koszty opisu, oszacowania i przechowania lub dozoru ruchomości, koszty ogłoszeń o sprzedaży, tudzież diety i koszty podróży organów policji, wezwanych do pomocy poza miejsce ich urzędowania;

2) podatki i inne daniny publiczne, należne z ruchomości sprzedanej, jako też należne z nieruchomości, jeżeli przedmiotem podziału są sumy, uzyskane z zajęcia u dzierżawców i lokatorów czynszu z tej nieruchomości, — we wszystkich tych przypadkach za ostatnie dwa lata;

3) wierzytelności, zabezpieczone prawem zastawu;

4) czynsz, przypadający za rok ostatni wypuszczającemu w najem lub w dzierżawę, lecz tylko z sumy, uzyskanej ze sprzedaży ruchomości, wniesionych do przedmiotu najmu lub dzierżawy;

5) należności, przypadające za rok ostatni służbie domowej, lecz tylko z sum, uzyskanych ze sprzedaży urządzenia domowego, oraz pracownikom przedsiębiorstwa, lecz tylko z sum, uzyskanych ze sprzedaży ruchomości, wchodzących w skład tego przedsiębiorstwa;

6) koszty ostatniej choroby oraz niezbytkowego pogrzebu dłużnika;

7) podatki i inne daniny publiczne, niewymienione w p. 2), za rok ostatni;

8) należności instytucji ubezpieczeń społecznych, powstałe z tytułu ubezpieczenia pracowników, wymienionych w p. 5), za rok ostatni;

9) inne wierzytelności.

§ 2. Po zaspokojeniu wszystkich wierzytelności zaspokojone będą kary, grzywny sądowe, administracyjne i skarbowe, kary za zwłokę w uiszczaniu podatków i innych danin publicznych, tudzież kary i podwyżki stemplowe.

§ 3. Terminy, przewidziane w artykule niniejszym, oblicza się wstecz od daty złożenia do depozytu sądowego sumy, podlegającej podziałowi.

Podział sum, uzyskanych z egzekucji, może być oparty albo na zasadzie pierwszeństwa, albo na zasadzie równorzędności (proporcjonalności). Prawo austriackie i niemieckie przyjmują zasadę pierwszeństwa, a więc zasadę, że wcześniejsze zajęcie nadaje prawo do pełnego zaspokojenia całego kapitału wraz z należnościami ubocznymi przed wierzytelnościami, dla których zajęcie zostało dopiero później dokonane; prawo rosyjskie hołduje zasadzie proporcjonalności, to jest, że w razie, gdy fundusz nie wystarcza na pokrycie wszystkich wierzytelności w pełnej ich sumie, wierzytelności te mają być zaspokojone w równym procentowym stosunku.

I jedna i drugo zasada mają swe dodatnie i ujemne strony. Przy zasadzie pierwszeństwa, wierzyciel, którego wierzytelność powstała niemal w ostatniej chwili, może uzyskać zajęcie i prawo pełnego zaspokojenia przed wierzytelnością, która datuje się z czasu dawniejszego, ale musiała przejść przez uciążliwy i długotrwały proces i dlatego nie nadawała się do wszczęcia egzekucji. Zalecą tej zasady jest wielka przejrzyistość widoków zaspokojenia pretensji; wierzyciel, który uzyskał zajęcie, może łatwo zorjentować się, czy to zajęcie może mu dać zaspokojenie jego wierzytelności, a jeżeli spostrzeże, że tych widoków niema, może

natychmiast egzekucję skierować do innych przedmiotów. W postępowaniu egzekucyjnym, w którym podział oparty jest na zasadzie proporcjonalności, wierzyciel nigdy nie jest pewny, czy w ostatniej chwili nie przyłączą się nowi wierzyciele, którzy, mając równe prawo do udziału w funduszu zaspokojenia, nie uszczuplą sumy, jaką spodziewał się uzyskać z egzekucji. W systemie proporcjonalności wierzyciel zawsze może być narażony na to, że, nie uzyskawszy zaspokojenia w jednej wszczętej egzekucji, musi rozpocząć nową egzekucję z innych przedmiotów, a może w przyszłości jeszcze cały szereg nowych egzekucji. Mimo to projekt przyjmuje zasadę proporcjonalności, gdyż podział, na tej zasadzie oparty, w stopniu wyższym, niż system pierwszeństwa, utrudnia nieuczciwe machinacje dłużnika, dokonywane w porozumieniu z podstawionymi wierzycielami. Dłużnik, który oczekuje egzekucji, zawsze może w porozumieniu z podstawionym wierzycielem doprowadzić do wyroku zaocznego, zawrzeć ugodę sądową lub spowodować albo dopuścić do powstania innego tytułu egzekucyjnego, a następnie do zajęcia egzekucyjnego. Przy systemie proporcjonalności takie zajęcia dla sum nienależnych i fikcyjnych nie są bynajmniej wykluczone, ale zajęcia te nie są tak niebezpieczne, jak przy systemie pierwszeństwa. Dłużnik zawsze będzie się strzegł podstawiania wierzycieli, wszczynających egzekucje na zbyt wysokie a fikcyjne sumy, gdyż to natychmiast budzi podejrzenie, jeżeli zaś suma podstawionych wierzytelności nie jest zbyt wielka, to zawsze jeszcze wierzyciele uczciwi uzyskają choćby częściowe zaspokojenie, czego przy systemie pierwszeństwa oczekiwać nie mogą.

Zasada proporcjonalności oznacza, że wierzyciele osobiści mają między sobą równe prawo do proporcjonalnego zaspokojenia. Zasada ta nie wyklucza ustanowienia pierwszeństwa pewnych wierzytelności, a więc różnicowania wierzytelności stosownie do ich znaczenia socjalnego i ich znaczenia w postępowaniu egzekucyjnym. Takie właśnie różnicowanie przeprowadza projekt, stwarzając pewne kategorie wierzytelności i postanawiając, że kolejność, w jakiej te kategorie są wymienione, decyduje także o pierwszeństwie w zaspokojeniu. Jeżeli suma, ulegająca podziałowi, nie wystarcza na zaspokojenie wszystkich wogóle wierzytelności, natenczas wierzytelności dalszej kategorii mogą uczestniczyć w podziale dopiero wtedy, gdy wierzytelności poprzedzającej kategorii zostały zaspokojone w całości. W ramach tej samej kategorii wszystkie wierzytelności

mają równe prawo do zaspokojenia, a więc, gdy zaspokojenie w całości nie jest możliwe, prawo do zaspokojenia stosunkowego odpowiednio do wysokości każdej wierzytelności. Jedynie w kategorii, zastrzeżonej dla wierzytelności, zabezpieczonych prawem zastawu lub hipoteką, obowiązuje nie zasada zaspokojenia proporcjonalnego, lecz zasada zaspokojenia w całości według pierwszeństwa i kolejności, jakie wynikają z prawa cywilnego i hipotecznego. (Uz. og. 41).

Wymienienie w art. 796, § 1, l. 1 poszczególnych rodzajów kosztów egzekucyjnych jest tylko przykładowe. Oprócz wymienionych należą tu także wszelkie inne koszty, jakie się okazały niezbędne do przeprowadzenia egzekucji, a w szczególności także koszty uzyskania klauzuli wykonalności.

Pod przepis art. 796, § 1, l. 1 podpadają zarówno te koszty postępowania, których jeszcze nie pokryto, jak i te, które narazie pokrył wierzyciel egzekwujący, a których zwrot należy mu się od dłużnika po myśli art. 523.

Wysokość kosztów egzekucyjnych, mających się pokryć bezpośrednio z masy podziałowej, jako też i tych, które mają być zwrócone wierzycielowi, ustala sąd, dokonujący podziału. W tym celu też komornik, przedkładając sądowi akta celem podziału, dołączyć ma do nich zestawienie kosztów wierzycieli (p. § 28 instr. kom. w dod. II).

Do podatków należnych z ruchomości zalicza się np. podatek przemysłowy (co do przedmiotów, należących do przedsiębiorstwa przemysłowego, od którego podatek przypada), majątkowy (co do przedmiotów od których go wymierzono), od spadków i darowizn (co do przedmiotów, od których podatek ten przypada) i inne.

Podatkom i opłatom publicznym należnym ze sprzedanej ruchomości oraz tym podatkom należnym z nieruchomości, które wymienia przepis art. 796, § 1,

l. 2, przysługuje zastrzeżone w tym przepisie pierwszeństwo, choćby im go nie przyznawał żaden szczególny przepis ustawowy.

Pod przepis art. 796, § 1, l. 3 podpadają wszystkie wierzytelności, zabezpieczone prawem zastawu na tej ruchomości, z której prowadzi się egzekucję. Nie stanowi przytem różnicy, czy przysługujące tym wierzytelnościom prawo zastawu jest umownem, czy ustawowem.

Czynsz najmu i dzierżawy z przedmiotu, do którego wniesiono sprzedane ruchomości, korzysta z pierwszeństwa, przewidzianego w art. 796, § 1, l. 4, choćby mu poza tem żaden szczególny przepis ustawowy pierwszeństwa zaspokojenia nie przyznawał. Jeżeli natomiast na mocy przepisów prawa materialnego służy czynszowi ustawowe prawo zastawu na ruchomościach, wniesionych do przedmiotu najmu (np. § 1101 austr. kod. cyw.), natenczas czynsz taki zaspokojony ma być z pierwszeństwem z art. 796, § 1, l. 3 i to nie tylko za czas jednego roku.

Do służby domowej należą tylko te osoby, które pełnią usługi w gospodarstwie domowem dłużnika i to w tem gospodarstwie domowem, którego urządzenie uległo sprzedaży.

Należności służby domowej i pracowników przedsiębiorstwa za ostatni rok korzystają z pierwszeństwa, przyznanego im w art. 796, § 1, l. 5 bez względu na to, z jakiego tytułu pochodzą, a w szczególności czy są bieżącym wynagrodzeniem, czy odpłatą za niewykorzystany urlop, za usługi nadzwyczajne i t. p. W każdym razie muszą to być należności, wynikające ze stosunku służbowego (a nie np. z tytułu pożyczki i t. p.).

Pierwszeństwo z art. 796, § 1, l. 7 przysługuje wszelkim podatkom i daninom publicznym, które nie

należą do podatków i danin, korzystających z pierwszeństwa z art. 796, § 1, l. 2.

Pod przepis art. 796, § 1, l. 8 podpadają składki ubezpieczeniowe na rzecz kas chorych, Zakładu ubezpieczeń robotników od wypadków, Zakładu ubezpieczeń pracowników umysłowych, Funduszu bezrobocia, bractw górniczych i t. p. P. też art. XLIII i LIV p. w. p. e.

Do „innych wierzytelności“, o których mowa w art. 796, § 1, l. 9, należy także wierzytelność wierzyciela egzekwującego, o ile ona nie podpada pod jedną z poprzednio wyliczonych kategorii zaspokojenia. Do wierzytelności tych należą również wierzytelności innych uczestników podziału (art. 794, § 1), o ile im nie przysługuje lepsze pierwszeństwo.

Kary pieniężne zaspokojone będą z pierwszeństwem, przewidzianem w art. 796, § 2, bez względu na to, jakie władze (sądowe lub administracyjne) je wymierzyły.

Przepis art. 796, § 2 nie wymienia odsetek i kosztów od wierzytelności, wymienionych w art. 796, § 1, z czego (jak również z przepisu art. 797, § 2) należy wnosić, iż odsetkom i kosztom przysługuje to samo pierwszeństwo, co i kapitałowi (inaczej ma się rzecz przy podziale sumy, uzyskanej przez egzekucję z nieruchomości — p. art. 800, §§ 3 i 4).

Jeżeli sumę podlegającą podziałowi składano do depozytu częściami, to terminy z art. 796, § 1, l. 2, 4, 5, 7, 8 liczy się wstecz od dnia, w którym złożono resztę tej sumy.

Wierzytelności, wymienione w art. 796, zaspokojone będą w kolejności przepisem tym ustalonej oczywiście tylko o tyle, o ile one w myśl art. 794, § 1 mają wogóle prawo uczestniczenia w podziale.

Art. 797 (290).

Podział w ra-
zie niewystar-
czalności
masy.

§ 1. Jeżeli suma, podlegająca podziałowi, nie wystarcza na zaspokojenie w całości wszystkich wierzytelności tej samej kategorii, wierzytelności te będą zaspokojone stosunkowo do wysokości każdej z nich, jednak wierzytelności, zabezpieczone prawem zastawu, będą zaspokojone w kolejności daty powstania prawa zastawu.

§ 2. Wydzielona wierzycielowi suma zaliczona będzie przedewszystkiem na koszty procesu, następnie na odsetki, a w końcu na kapitał.

P. uzas. og. przy art. 796.

Jeżeli jest więcej wierzycieli egzekwujących, a wierzytelności żadnego z nich nie służy uprzywilejowane pierwszeństwo, to zaspokojeni oni będą wszyscy równomiernie w kategorii z art. 796, § 1, l. 9. Okoliczność, że jeden z nich wszczął egzekucję, względnie uzyskał zajęcie wcześniej od innych, nie daje mu żadnego pierwszeństwa przed innymi. Podobnie jeżeli w podziale uczestniczą nieuprzywilejowani wierzyciele, którzy egzekucji wogóle nie prowadzili, to mają oni równe pierwszeństwo zaspokojenia z nieuprzywilejowanymi wierzycielami egzekwującymi.

Przy obliczeniu, w jakim stosunku uczestniczyć ma w podziale każda z wierzytelności tej samej kategorii w razie, gdy niema dostatecznej sumy na zaspokojenie wszystkich w całości, uwzględnić należy nie tylko sam kapitał, ale także koszty i odsetki.

Nie podpadają pod przepis art. 797, § 2 koszty egzekucyjne, bo te zaspokajają się z pierwszeństwem przed wszystkimi innymi należnościami (art. 796, § 1, l. 1).

O d d z i a ł 3.

Podział sumy, uzyskanej przez egzekucję z nieruchomości.**Art. 798 (291).**

Do podziału sumy, uzyskanej przez egzekucję z nieruchomości, sąd przystępuje po uprawomocnieniu się postanowienia o przysądzeniu.

Czas podziału
w egzekucji
z nieruch.

Ponieważ przysądzenie własności nieruchomości następuje dopiero po wykonaniu warunków licytacyjnych (art. 728, § 1), przeto w chwili uprawomocnienia się postanowienia o przysądzeniu cena nabycia musi już być złożona do depozytu sądowego.

O osobach, uczestniczących w podziale sum, uzyskanej przez egzekucję z nieruchomości, p. art. 799.

Nie uchybia ważności planu podziału sporządzenie go przed uprawomocnieniem się postanowienia o przysądzeniu, o ile następnie do uprawomocnienia dojdzie. Jeżeli jednak przed uprawomocnieniem się tego postanowienia zgłoszą się dalsi uczestnicy, to sąd zmuszony będzie plan odpowiednio uzupełnić, a termin dwutygodniowy do wnoszenia zarzutów przeciw planowi podziału nie zaczyna mimo wcześniejszego sporządzenia planu i zawiadomienia o tem uczestników biec wcześniej, jak po uprawomocnieniu się postanowienia o przysądzeniu (por. objaśn. do art. 794).

Przepisy o podziale sumy, uzyskanej przez egzekucję z nieruchomości, stosuje się odpowiednio do podziału sumy, uzyskanej przez egzekucję z przedmiotów, do których mają analogiczne zastosowanie przepisy o egzekucji z nieruchomości (własność górnicza, koleje, statki zarejestrowane, prawo zabudowy).

Szczególne przepisy o podziale sumy, uzyskanej przez egzekucję z nieruchomości, obowiązujące w po-

szczególnych dzielnicach, p. w art. XXV (co do b. zaboru ros.), XLIV (co do b. zaboru austr.) i LIV (co do b. zaboru niem.).

Art. 799 (292).

Uczestnicy podziału w egzekucji z nieruchomości.

§ 1. W podziale oprócz wierzyciela egzekwującego uczestniczą: wierzyciel, składający tytuł wykonawczy z dowodem doręczenia dłużnikowi wezwania do zapłaty, i wierzyciel, który uzyskał zabezpieczenie powództwa, jeżeli zgłosili się nie później niż w dniu uprawomocnienia się postanowienia o przysądzeniu, osoby, mające prawo zabezpieczone hipotecznie, tudzież pracownicy co do stwierdzonych dokumentem należności za pracę w sprzedanej nieruchomości.

§ 2. Wierzytelności i inne prawa w braku osobnego zgłoszenia lub wyszczególnienia będą uwzględnione w podziale, jeżeli są udowodnione wyciągiem z księgi hipotecznej lub innym złożonym w aktach dokumentem.

Wyliczenie w art. 799 osób, uczestniczących w podziale sumy, uzyskanej przez egzekucję z nieruchomości, jest wyczerpujące. Poza temi osobami nie może więc sąd uwzględnić nikogo więcej w planie podziału, chyba że osoby interesowane zawarły co do tego odmienną umowę (p. art. 793 i objaśn. do niego).

Wierzyciel egzekwujący zarówno pierwszy, jak i każdy, który przyłączył się do egzekucji, uczestniczy w podziale bez składania jakichkolwiek dokumentów i bez osobnego zgłaszania się do podziału.

Przedłożenie samego tytułu egzekucyjnego bez klauzuli wykonalności nie uprawnia do uczestniczenia w podziale sumy, uzyskanej przez egzekucję z nie-

ruchomości wierzyciela, który nie prowadzi egzekucji z tej nieruchomości.

Wezwanie dłużnika do zapłaty długu, którego doręczenie wykazać musi wierzyciel składający tytuł wykonawczy, aby być dopuszczonym do uczestniczenia w podziale, może być wezwaniem, uskutecznionem poza postępowaniem egzekucyjnym, albo też wezwaniem, uskutecznionem w postępowaniu egzekucyjnym (innem), prowadzonym przez danego wierzyciela przeciw temu samemu dłużnikowi przez licytację lub zarząd przymusowy nieruchomości (por. objaśn. do art. 794). Jeżeli nastąpiło poza postępowaniem egzekucyjnym, to musi być wykazane wiarygodnym dokumentem (dowodem doręczenia), który jednak nie potrzebuje być dokumentem publicznym, ani aktem notarialnym.

Według wyraźnego brzmienia przepisu art. 799, § 1 uczestniczy w podziale sumy, uzyskanej przez egzekucję z nieruchomości, wierzyciel, który uzyskał zabezpieczenie powództwa. Nie można więc dopuszczać do udziału w podziale wierzyciela, który uzyskał wprawdzie zabezpieczenie swego roszczenia, ale powództwa o nie jeszcze nie wytoczył¹⁾. Jeżeli jednak o roszczenie, którego zabezpieczenie uzyskał wierzyciel przed wytoczeniem powództwa, wytoczył następnie tenże wierzyciel powództwo jeszcze przed zgłoszeniem się do podziału, to prawo uczestniczenia

¹⁾ Allerhand (II, 546) przyznaje i takiemu wierzycielowi prawo uczestniczenia w podziale, atoli z zapatrywaniem jego zgodzić się nie można, bo skoro ustawa w kwestji dopuszczenia do udziału w podziale wierzyciela, mającego zabezpieczenie, czyni wyraźną różnicę między egzekucją z nieruchomości, gdzie wymaga tylko ogólnie uzyskania zabezpieczenia roszczenia (art. 794), a egzekucją z nieruchomości, gdzie wymaga uzyskania zabezpieczenia roszczenia, będącego już w sporze, to nie wolno tych dwóch odmiennie unormowanych przypadków traktować jednako.

w podziale przyznać mu należy, bo w tym wypadku zabezpieczenie z chwilą wytoczenia powództwa stało się zabezpieczeniem powództwa.

Zabezpieczenie powództwa uprawnia do uczestniczenia w podziale tylko wtedy, gdy je wierzyciel uzyskał, a nie już wtedy, gdy ma dopiero prawo do niego. Wydanie postanowienia, uwzględniającego wnioszek wierzyciela o zarządzenie tymczasowe, nie jest jeszcze uzyskaniem przez tegoż zabezpieczenia, gdyż przed wykonaniem takiego postanowienia zabezpieczenie nie istnieje, a odnośne postanowienie może wogóle nie dojść do wykonania i to z przyczyn od wierzyciela zależnych lub nawet niezależnych (por. objaśn. do art. 794).

Wierzyciel, który uzyskał zabezpieczenie powództwa, może z zabezpieczoną pretensją uczestniczyć w podziale bez przedkładania tytułu wykonawczego i dowodu doręczenia dłużnikowi wezwania o zapłatę.

Osoby, mające prawa zabezpieczone hipotecznie na nieruchomości, uczestniczą w podziale bez zgłaszania się w terminie, przewidzianym w art. 799, § 1 i bez przedkładania jakichkolwiek dokumentów. Prawa ich uwzględnione będą przy podziale według treści dołączonego do akt wyciągu hipotecznego (art. 667, l. 1).

Pracownicy mogą brać udział w podziale z należnościami za pracę w nieruchomości sprzedanej, chociaż dla należności tych nie mają ani tytułu wykonawczego, ani zabezpieczenia. Należności ich winny być jednak stwierdzone dokumentem. Dokumentowi takiemu ustawa nie stawia wprawdzie żadnych specjalnych wymogów, jednak jest rzeczą oczywistą, że musi to być dokument o niewątpliwej wiarygodności.

Ustawa nie uzależnia co do pracowników prawa uczestniczenia w podziale od zgłaszania się ich w ter-

minie z art. 799, § 1¹⁾ i dlatego należności pracowników za pracę w nieruchomości uwzględnić należy w planie podziału, chociażby dokumenty, wykazujące te należności, przedłożono sądowi i po upływie tego terminu byle przed sporządzeniem planu podziału i chociażby dokument przedłożył nie sam pracownik, ale np. dłużnik lub zarządca nieruchomości.

Prawo uczestniczenia w podziale pracowników na nieruchomości odnosi się nie tylko do należności, wymienionych w art. 800, § 1, l. 2, gdyż ostatnio powołany przepis traktuje wyłącznie o uprzywilejowanym pierwszeństwie niektórych należności pracowników, a przepis art. 799, § 1 nie ogranicza bynajmniej prawa uczestniczenia pracowników w podziale do należności za pewien oznaczony czas, względnie do należności nieprzekraczających pewnej oznaczonej wysokości.

Przepis art. 799, § 2 odnosi się tylko do tych wierzytelności i praw, które mieszczą się w ramach przepisu art. 799, § 1, a co do których zgłoszenie się nie jest warunkiem uczestniczenia w podziale. Jeżeli bowiem ustawa uzależnia udział w podziale od zgłoszenia się w terminie z art. 799, § 1, to w razie zaniedbania zgłoszenia odnośne prawo nie będzie uwzględnione, choćby było udowodnione złożonymi w aktach dokumentami.

Art. 800 (293).

§ 1. Należności, przypadające od dłużnika, będą zaspokojone z sumy wyegzekwowanej w następującej kolejności:

Kolejność zaspokojenia w egzekucji z nieruch.

1) koszty egzekucyjne, a mianowicie: nieuiszczone w toku postępowania opłaty sądowe, koszty doręczeń, koszty opisu, oszacowania i ogłoszenia.

¹⁾ Uzależnienie takie wprowadza natomiast, nie oglądając się na brzmienie ustawy, Gołąb (II, 493).

szeń, koszty zarządu nieruchomości, ustanowionego w toku egzekucji, tudzież diety i koszty podróży organów policji, wezwanych do pomocy poza miejsce ich urzędowania;

2) należności pracowników, zatrudnionych w sprzedanej nieruchomości lub w przedsiębiorstwach, znajdujących się na tej nieruchomości i należących do dłużnika, powstałe przed dniem licytacji, byleby nie przewyższały rocznej należności pracownika; należności, przewyższające sumę pięciuset złotych miesięcznie, korzystają z pierwszeństwa do wysokości pięciuset złotych miesięcznie;

3) podatki i inne daniny publiczne, należne ze sprzedanej nieruchomości za ostatnie dwa lata przed licytacją;

4) należności instytucyj ubezpieczeń społecznych, powstałe z tytułu ubezpieczenia pracowników, wymienionych w p. 2), za rok ostatni przed licytacją;

5) wierzytelności i prawa, zabezpieczone hipotecznie (również i raty amortyzacyjne) przed wciągnięciem do księgi wpisu o wszczętej egzekucji;

6) podatki i inne daniny publiczne, niewymienione w p. 3) i 4), przypadające od dłużnika i zaległe za rok ostatni przed licytacją;

7) inne wierzytelności.

§ 2. Po zaspokojeniu wszystkich wierzytelności zaspokojone będą kary, grzywny sądowe, administracyjne i skarbowe, kary za zwłokę w uiszczeniu podatków i innych danin publicznych, tudzież kary i podwyżki stemplowe.

§ 3. W równym stopniu z kapitałem, zabezpieczonym hipotecznie, zaspokojone będą objęte wpisem przy kapitale odsetki za ostatnie dwa lata przed licytacją oraz przyznane koszty procesu w wysokości, nie przewyższającej dziesiątej części kapitału.

§ 4. Pozostałe odsetki od kapitałów zabezpieczonych hipotecznie, tudzież odsetki od kapitałów niezabezpieczonych oraz koszty procesu w poszukiwaniu kapitałów niezabezpieczonych umieszczone będą w ostatniej kategorii.

W podziale sumy, uzyskanej w egzekucji z nieruchomości podstawowem zagadnieniem jest kwestja, czy wierzytelności hipoteczne mają być zapłacone w gotowiźnie a hipoteki w księdze skreślone, czy też hipoteka ma nadal pozostać a dług hipoteczny ma przejść na nabywcę.

Według prawa niemieckiego nabywca obejmuje zawsze hipoteki, które według księgi hipotecznej mają pierwszeństwo przed poszukiwaną wierzytelnością, w gotowiźnie natomiast ma być zapłacona wierzytelność, egzekwowana i wierzytelności, mające równy lub dalszy stopień hipoteczny.

System niemiecki jest nieracjonalny, bo pytanie, czy wierzyciel hipoteczny otrzyma zaspokojenie w gotowiźnie, czy też w ten sposób, że jego hipoteka dalej pozostanie w księdze hipotecznej, zależy od przypadku. Wierzyciel, mający hipotekę w poz. 4, nie otrzyma zaspokojenia w gotowiźnie, jeżeli egzekucję prowadzi wierzyciel, którego hipoteka wpisana jest w poz. 5, otrzyma natomiast zaspokojenie w gotowiźnie, jeżeli egzekucję prowadzi wierzyciel, mający hipotekę w poz. 3. Nie względy ekonomiczne decydują o sposobie zaspokojenia, lecz czysto przypadkowa okoliczność, czy egzekucję prowadzi wierzyciel, mający bliższy stopień hipoteczny, czy dalszy stopień. Ten sposób traktowania hipotek w prawie niemieckiem jest następstwem całej struktury egzekucji z nieruchomości, to też projekt, odrzucając strukturę, przyjętą w prawie niemieckiem, nie mógł także w podziale oprzeć się na zasadzie, ściśle z tą strukturą związaną.

Inne a do siebie zbliżone rozwiązanie naszego zagadnienia znajdujemy w prawie austriackiem i rosyjskiem.

Według prawa austriackiego, wierzyciele hipoteczni powinni przed licytacją oświadczyć, czy domagają się zapłaty w gotówiznie, czy też zgadzają się na przejęcie długu przez nabywcę i na utrzymanie hipoteki w księdze. Stosownie do tego przy podziale otrzymują zapłatę w gotówiznie tylko ci wierzyciele, którzy we właściwym czasie zażądali zapłaty gotówkowej; w praktyce jednak wierzyciele hipoteczni zawsze żądali zapłaty, tak że system austriacki — z punktu widzenia praktyki życiowej — opierał się na zasadzie, iż hipoteki mają być spłacone w gotówiznie i że tylko na podstawie umowy wierzyciela hipotecznego z nabywcą może być hipoteka w księdze utrzymana. System ten, wolny jednak od komplikacji, jakie stwarza prawo austriackie, przyjęty jest w ustawie rosyjskiej jako czysty system skreślenia wszystkich hipotek, o ile osoby interesowane w drodze umowy nie postanowiły ich utrzymania w księdze. Skreślenie wszystkich hipotek odpowiada bardziej temu, co jest przyjęte przy dobrowolnem kupnie, jest łatwiej zrozumiałe dla szerokich warstw społeczeństwa, odpowiada w całej pełni potrzebom obrotu nieruchomościami i dlatego podkomisja system ten przyjmuje i w projekcie realizuje. (Uz. og. 42).

Przepis art. 800 oznacza jedynie porządek, w jakim poszczególne należności przychodzą do zaspokojenia z masy podziałowej. Nie dotyczy on natomiast kwestji, które osoby, względnie wierzytelności uprawnione są do uczestniczenia w podziale. Kwestja ta unormowana została w art. 799.

Jeżeli masa podziałowa nie wystarcza na pokrycie wszystkich należności, które w myśl art. 799 mają być z niej pokryte, natenczas zaspokaja się najpierw wierzytelności kategorii wyższej, a potem dopiero wierzytelności kategorii następnej. W obrębie tej samej kategorii przysługuje wszystkim należnościom równe pierwszeństwo tak, że jeżeli masa nie wystarczy na zaspokojenie wszystkich, to każda z nich zaspokojona będzie tylko częściowo w stosunku do swej wysokości. Jedynie w kategorii wierzytelności i praw zabezpieczonych hipotecznie (art. 800, § 1, l. 5)

zaspokojenie nastąpi w kolejności, wskazanej przepisami prawa hipotecznego (art. 801).

Wyliczenie w art. 800, § 1, l. 1 poszczególnych rodzajów kosztów egzekucyjnych nie jest wyczerpujące. Pod przepis ten podpadają bowiem wszelkie koszty, jakie się okazały niezbędne do celowego przeprowadzenia egzekucji. W szczególności należą tu także koszty uzyskania klauzuli wykonalności. Poza tem należą do kosztów egzekucyjnych i korzystają z pierwszeństwa, określonego w art. 800, § 1, l. 1, zarówno koszty jeszcze nie pokryte i mające się pokryć bezpośrednio z masy podziałowej, jak i te, które narazie pokrył wierzyciel, a które mają mu być zwrócone stosownie do art. 523.

Do kosztów zarządu nieruchomości należy nietylko wynagrodzenie zarządcy, ale także wszelkie wydatki z prowadzeniem gospodarstwa na administrowanej nieruchomości połączone (jak np. wydatki na uprawę gruntów, na konserwację budynków i t. p.). Koszty zarządu pokrywa się z masy podziałowej jedynie za czas do udzielenia przybicia, albowiem z chwilą udzielenia przybicia własność nieruchomości przechodzi na nabywcę, wobec czego na nim też ciążą powstałe po tej chwili koszty zarządu.

Wysokość kosztów egzekucyjnych ustala sąd, któremu w tym celu komornik przedłożyć ma wraz z aktami ich zestawienie (p. § 28 instr. kom. w dod. II oraz objaśn. do art. 523 i 796).

Należnościom pracowników służy określone w art. 800, § 1, l. 2 pierwszeństwo tylko pod warunkiem, że: 1) pracownicy ci zatrudnieni są w sprzedanej nieruchomości lub znajdujących się na niej i należących do dłużnika przedsiębiorstwach, 2) należności pochodzą z tytułu wynagrodzenia za pracę, 3) należności nie przewyższają sumy rocznego wynagrodzenia i sumy 500 zł miesięcznie. Należności, które nie odpowiadają warunkom pod 3), o ile są stwierdzone do-

kumentem, biorą wprawdzie udział w podziale, ale nie w kategorii z art. 800, § 1, l. 2, lecz w kategorii „innych wierzytelności“ (art. 800, § 1, l. 7).

W razie cesji należności pracownika, podpadającej pod przepis art. 800, § 1, l. 2, osoba, która odnośną należność nabyła, nie korzysta z pierwszeństwa tym przepisem określonego.

Podatki i daniny publiczne korzystają z pierwszeństwa, określonego w art. 800, § 1, l. 3 pod warunkiem, że należą się ze sprzedanej nieruchomości i że przypadają za ostatnie dwa lata przed licytacją. Bez znaczenia jest natomiast okoliczność, kiedy te podatki i daniny stały się płatne. Nie mają uprzywilejowanego pierwszeństwa te podatki i daniny publiczne, których nie zgłoszono stosownie do art. 680, l. 4.

Co do należności instytucyj ubezpieczeń społecznych p. objaśn. do art. 796.

Do kategorii wierzytelności i praw zabezpieczonych hipotecznie (art. 800, § 1, l. 5) należą także wierzytelności, zabezpieczone hipoteką sądową w myśl art. XVII p. w. p. e. Wierzytelności i prawa, które uzyskały zabezpieczenie hipoteczne dopiero po wciągnięciu do księgi hipotecznej wpisu o wszczętej egzekucji, nie mają wpływu na postępowanie egzekucyjne (art. 662, § 3), a więc nie mogą z tytułu tego zabezpieczenia wyprzedzić żadnej z pośród wymienionych w art. 800 należności.

„Innymi wierzytelnościami“ w rozumieniu art. 800, § 1, l. 7 są wszystkie wierzytelności, które w myśl art. 799 uczestniczą w podziale, a nie należą do żadnej z kategorii poprzednio wymienionych. Do nich należą też wierzytelności wierzycieli egzekwujących, o ile nie należą do wierzytelności, wymienionych w art. 800, § 1, l. 1—6).

Co do należności, wymienionych w art. 800, § 2, por. art. 796, § 2.

Przepis art. 800, § 3 i unormowane w nim pierwszeństwo zaspokojenia odnosi się tylko do tych odsetek i kosztów, które objęte są wpisem kapitału jako jego należność uboczna. Jeżeli natomiast dla odsetek lub kosztów uzyskano odrębny wpis jako dla samostandnej wierzytelności, natenczas zaspokojenie ich nastąpi w całości w stopniu, wynikającym z przepisów prawa hipotecznego.

Nie podpadają pod przepis art. 800, § 3 koszty egzekucyjne, gdyż te zaspokojone być mają w całości z pierwszeństwem przed wszystkimi innymi wierzytelnościami (art. 800, § 1, l. 1).

Odsetki od wierzytelności zabezpieczonych hipotecznie, przypadające za czas dawniejszy, niż ostatnie dwa lata przed licytacją, oraz koszty procesu, przewyższające dziesiątą część kapitału, zaspokojone będą w kategorii „innych wierzytelności“ (art. 800, § 1, l. 7). Kategoria ta jest bowiem ogólną i obejmuje wszelkie należności, które nie podpadają pod żadną inną kategorię.

Co do pierwszeństwa zaspokojenia odsetek od wierzytelności hipotecznie zabezpieczonych w razie wyznaczenia licytacji w ciągu roku po wejściu w życie k. p. c. p. art. LXXIV p. w. p. e. i objaśn. do niego.

Należności, wymienione w art. 800, § 4, zaspokojone będą w kategorii „innych wierzytelności“ z art. 800, § 1, l. 7, a nie dopiero po tej kategorii¹⁾. Ta bowiem kategoria jest ostatnią z pośród wyliczonych w § 1 art. 800 kategorii zaspokojenia wierzytelności. Po niej następują już tylko kary i grzywny, o których mowa w § 2 art. 800, do których atoli należności z § 4 art. 800 bezwzględnie zaliczyć nie można.

Szczególne przepisy, odnoszące się do podziału sumy, uzyskanej w egzekucji z nieruchomości, p. co

¹⁾ jak to utrzymuje Allerhand (II, 554).

do b. zaboru ros. w art. XXV, co do b. zaboru austr. w art. XXXVI—XLIV, zaś co do b. zaboru niem. w art. LIV, LXIII, LXIV p. w. p. e.

Art. 801 (294).

Podział w razie niewystarczalności masy.

§ 1. Jeżeli suma, podlegająca podziałowi, nie wystarcza na zaspokojenie w całości wszystkich wierzytelności tej samej kategorii, wierzytelności i prawa, zabezpieczone hipotecznie, będą zaspokojone w kolejności stosownie do przepisów prawa hipotecznego, inne zaś wierzytelności — stosunkowo do wysokości każdej z nich.

§ 2. W obu przypadkach wydzielona wierzycielowi suma zaliczona będzie przedewszystkiem na koszty procesu, następnie na odsetki, a w końcu na kapitał.

Co do ogólnych zasad podziału sumy, uzyskanej z egzekucji, p. Uz. og. 41 przy art. 796.

Wierzytelnością zabezpieczoną hipotecznie jest także wierzytelność, dla której uzyskano hipotekę sądową po myśli art. XVII p. w. p. e. Wierzytelność taka zaspokojona więc będzie w kategorii z art. 800, § 1, l. 5, a jeżeli w kategorii tej przychodzi do zaspokojenia więcej wierzytelności, to pierwszeństwo wśród nich dla wierzytelności, zabezpieczonej hipoteką sądową, oznaczone będzie według przepisów prawa hipotecznego tak samo, jak dla wierzytelności, posiadającej hipotekę umowną.

Wierzyciel prowadzący egzekucję nie uzyskuje wskutek wszczęcia egzekucji lub zajęcia nieruchomości zabezpieczenia hipotecznego dla egzekwowanej wierzytelności i dlatego wierzytelność jego, o ile poza tem posiada hipoteki, zaspokojona będzie w kategorii, do której w myśl art. 800 należy, równomiernie

z innymi wierzytelnościami w stosunku do jej wysokości.

Jeżeli suma, przypadająca do podziału na niezabezpieczone hipotecznie wierzytelności tej samej kategorii, nie wystarcza na zaspokojenie ich wszystkich, to przypadająca na każdą wierzytelność kwota ma pozostawać w takim stosunku do całej dzielonej w danej kategorii sumy, w jakim odnośna wierzytelność pozostaje do sumy wszystkich wierzytelności tej kategorii.

Przy obliczeniu stosunku, w jakim każda z wierzytelności tej samej kategorii uczestniczyć ma w podziale sumy, niewystarczającej na zaspokojenie ich wszystkich, uwzględnia się co do każdej wierzytelności obok kapitału także koszty i odsetki.

Przepis art. 801, § 2 nie stosuje się do kosztów egzekucyjnych, bo te zaspakaja się odrębnie z pierwszeństwem przed wszystkimi innymi wierzytelnościami (art. 800, § 1, l. 1). Odnosi się to jednak tylko do kosztów tej egzekucji, w której uzyskano sumę, podlegającą podziałowi. Jeżeli natomiast wierzyciel prowadził przedtem inną egzekucję dla tej samej wierzytelności i w egzekucji tej nawet koszty postępowania nie zostały pokryte, to w późniejszej egzekucji koszty takie zaspokojone będą w tym samym stopniu, co kapitał, przyczem wydzielona wierzycielowi suma zaliczona będzie na te koszty przed odsetkami i kapitałem.

Art. 802 (295).

§ 1. Jeżeli przy sporządzeniu planu okaże się, że nabywca, uiszczając cenę, potrącił wierzytelność, która nie mieści się w cenie, sąd postanowieniem zobowiąże nabywcę do uzupełnienia ceny w ciągu tygodnia. Na postanowienie sądu służy zażalenie.

Dopłata nie-
prawnie po-
trąconej
części ceny.

§ 2. W planie wymienione będą osoby, dla których przypadająca od nabywcy suma jest przeznaczona. Postanowienie sądu stanowić będzie dla nich tytuł egzekucyjny przeciwko nabywcy.

§ 3. Do czasu złożenia do depozytu sądowego lub uiszczenia przez nabywcę osobom uprawnionym ceny uzupełnionej prawa, które z tej ceny mają być zaspokojone, utrzymane będą w mocy.

O dopuszczalności zaliczenia na poczet ceny nabycia wierzytelności cudzej lub własnej nabywcy p. art. 691 i objaśn. do niego.

Jeżeli brak pokrycia dla wierzytelności, którą nabywca chce zaliczyć na poczet ceny nabycia, widoczny jest już w chwili złożenia tej ceny, to zaliczenie nastąpić nie może, a gdyby nabywca mimo to wierzytelność taką potrącił, natenczas wejdzie w zastosowanie nie przepis art. 802, lecz przepis art. 692, w myśl którego skutki udzielonego nabywcy przybicia wygasają, a nabywca traci rękojmię.

Termin tygodniowy z art. 802, § 1 liczy się od dnia doręczenia postanowienia sądu w przedmiocie obowiązku dopłaty.

Zażalenie na postanowienie sądu w przedmiocie obowiązku dopłaty nieprawnie potrąconej części ceny służy tylko osobom, których prawa treścią tego postanowienia mogą być naruszone. Do osób takich należy w pierwszym rzędzie nabywca, a następnie wierzyciel, którego wierzytelność zaliczono, dalej wierzyciele, dla których dopłatę przeznaczono, względnie także ci, którzy roszczą sobie prawo, aby ją dla nich przeznaczono i wreszcie dłużnik.

Niezastosowanie się przez nabywcę do postanowienia sądu w przedmiocie dopłaty niepokrytej zaliczoną wierzytelnością części ceny nabycia nie podpada pod pojęcie niewypełnienia warunków licytacyj-

nych i nie pociąga też za sobą skutków z art. 692. Jedynym rygorem za niezastosowanie się do tego postanowienia jest możliwość prowadzenia przeciw nabywcy egzekucji dla ściągnięcia dopłaty przez osoby, którym tę dopłatę przekazano, oraz utrzymanie nadal praw, które z dopłaty mają być zaspokojone.

Przepis art. 802, § 1 ma zastosowanie nie tylko wtedy, gdy zaliczona wierzytelność nie mieści się w cenie nabycia, ale i wtedy, gdy ona w ogólności nie uprawnia do uczestniczenia w podziale.

Z przepisów art. 802 wynika, że sąd nie stara się z urzędu o ściągnięcie od nabywcy sumy nieprawnie potrąconej, lecz starać się mają o to osoby, dla których sumę tę w planie podziału przeznaczono. W tym też celu ustawa nadaje postanowieniu sądu, nakładającemu na nabywcę obowiązek dopłaty, moc tytułu egzekucyjnego w stosunku między osobami, dla których dopłatę przeznaczono, a nabywcą.

Art. 803 (296).

Na zaspokojenie wierzytelności, opartej na hipotece kaucyjnej, sąd wydzieli wierzycielowi sumę, należną w dniu sporządzenia planu. Jeżeli kaucja nie jest wyczerpana, ale może jeszcze służyć na zabezpieczenie wierzyciela, reszta sumy pozostanie w depozycie sądowym aż do ustania stosunku prawnego, uzasadniającego korzystanie z kaucji.

Zaspokojenie
hipoteki
kaucyjnej.

Jeżeli wierzyciel, mający hipotekę kaucyjną, domaga się wypłaty pewnej kwoty z tej hipoteki, to należność tej kwoty musi wykazać bądź tytułem wykonawczym, bądź zgodnym oświadczeniem dłużnika (analogja z art. 795). W tym wypadku kwota tak wykazana będzie wypłacona w gotówce, reszta

zaś sumy, przypadającej na hipotekę kaucyjną, będzie zatrzymana w depozycie. Jeżeli do dnia sporządzenia planu podziału wierzyciel nie przedłoży tytułu wykonawczego, ani też dłużnik w tym czasie nie wyrazi zgody na wypłatę jakiegokolwiek kwoty, to cała przypadająca na kaucję suma zostanie zatrzymana w depozycie sądowym, o ile oczywiście z oświadczenia wierzyciela nie wynika, że stosunek kaucyjny już nie istnieje, bądź też że kaucja została już wyczerpana.

O tem, jaka kwota z sumy, przypadającej na hipotekę kaucyjną, ma być wypłacona, a jaka zatrzymana w depozycie, należy zaznaczyć w planie podziału (art. 790, l. 4). Zarzuty przeciw planowi podziału wnieść można zarówno z powodu uwzględnienia w ogólności hipoteki kaucyjnej, jak i z powodu postanowienia o wypłacie lub zatrzymaniu poszczególnych kwot na taką hipotekę przypadających.

Z zatrzymanej w myśl art. 803 w depozycie sumy, przypadającej na hipotekę kaucyjną, należy każdego czasu wierzycielowi, na rzecz którego tę sumę zatrzymano, wydać kwotę, co do której przedkłada on tytuł wykonawczy, względnie co do której dłużnik oświadcza zgodę na wypłatę.

Zatrzymana w depozycie na zaspokojenie wierzycielności, mającej hipotekę kaucyjną, suma pozostaje tam tak długo, dopóki nie ustanie stosunek, uzasadniający korzystanie przez wierzyciela z hipoteki kaucyjnej, względnie dopóki zatrzymana suma nie zostanie wypłacona wierzycielowi za przedłożeniem tytułu wykonawczego lub za zgodą dłużnika.

Kwestję ustania stosunku prawnego, uzasadniającego korzystanie z kaucji, ocenić należy według treści umowy, którą hipotekę kaucyjną ustanowiono.

Na wypadek późniejszego zwolnienia sumy, zatrzymanej w depozycie na hipotekę kaucyjną, należy w planie podziału postanowić, komu suma ta ma być

wypłacona. Gdyby tego nie uczyniono, to sąd egzekucyjny winien dodatkowo po zwolnieniu odnośnej sumy wydać potrzebne postanowienie.

Art. 804 (297).

§ 1. Jeżeli wierzytelność zabezpieczona jest hipotecznie na kilku nieruchomościach łącznie, a podzielona ma być tylko suma, uzyskana z jednej nieruchomości, wierzyciel może żądać zaspokojenia bądź całej swej wierzytelności, bądź części przez niego wskazanej. Jeżeli przed uprawnieniem się postanowienia o przysądzeniu wierzyciel nie złożył żadnego oświadczenia, jego wierzytelność będzie przyjęta do rozrachunku w całości.

Zaspokojenie
wierzytelności
zabezpieczo-
nej łącznie.

§ 2. Jeżeli podziałowi podlegają sumy, uzyskane ze sprzedaży kilku nieruchomości, obciążonych jedną wierzytelnością łącznie, wierzytelność ta będzie przyjęta do rozrachunku w każdej z uzyskanych sum w takim stosunku, w jakim dana suma pozostaje do sum, uzyskanych za inne nieruchomości, przyczem przy ustaleniu tego stosunku z każdej sumy potrąca się wierzytelności i prawa, poprzedzające wierzytelność łącną.

Przepis art. 804 odnosi się do wierzytelności, które obciążają kilka nieruchomości w ten sposób, że każda z tych nieruchomości odpowiada za całą wierzytelność, a wierzyciel żądać może zaspokojenia z którejkolwiek z nich według swego wyboru.

Postanowienie art. 804, § 1 ma na myśli przypadki, w których z kilku łącznie obciążonych nieruchomości tylko jedna uległa sprzedaży egzekucyjnej i skutek tego dzielona ma być suma, uzyskana z jednej tylko nieruchomości.

Jeżeli wierzyciel, mający hipotekę łączną, w przypadku z art. 804, § 1 żąda zaspokojenia ze sprzedanej nieruchomości tylko części swej wierzytelności, to ma prawo część tę oznaczyć zupełnie dowolnie. W szczególności wskazana przezeń część, której zaspokojenia żąda, nie musi odpowiadać stosunkowi sumy, uzyskanej za sprzedaną nieruchomość, do wartości wszystkich łącznie obciążonych nieruchomości.

Zaspokojenie wierzyciela, mającego hipotekę łączną, w całości z jednej tylko z pośród kilku łącznie obciążonych nieruchomości nie daje następnym wierzycielom, dla których brakło pokrycia, regresu do wierzycieli, mających hipotekę na niesprzedanych nieruchomościach, którzy wskutek odpadnięcia wyprzedzającej ich hipoteki łącznej uzyskali lepsze pierwszeństwo zaspokojenia.

Jeżeli sprzedaży egzekucyjnej uległy wszystkie łącznie obciążone nieruchomości, natenczas wierzytelność, zabezpieczona hipoteką łączną, zaspokojona będzie z każdej z nich tylko w tej części, która do całości pozostaje w takim stosunku, w jakim reszta masy podziałowej danej nieruchomości, pozostała po zaspokojeniu wierzytelności i praw, wyprzedzających wierzytelność łącznie zabezpieczoną, pozostaje do sumy tak samo obliczonych reszt mas podziałowych wszystkich łącznie obciążonych nieruchomości.

Zastosowanie przepisu art. 804, § 2 nie zależy od tego, czy wszystkie łącznie obciążone nieruchomości sprzedano w tem samem, czy też w różnych postępowaniach egzekucyjnych, czy sprzedaży i podziału dokonuje ten sam, czy też różne sądy i czy nieruchomości stanowią własność jednego, czy też kilku różnych dłużników.

Jeżeli sprzedano kilka z pośród łącznie obciążonych nieruchomości, ale istnieją jeszcze dalsze odpowiadające łącznie, a nie sprzedane nieruchomości, to wie-

rzyciel może żądać zaspokojenia całej łącznie zabezpieczonej wierzytelności ze sprzedanych nieruchomości. W tym wypadku każda ze sprzedanych nieruchomości przyczyni się do jego zaspokojenia według stosunku, określonego w § 2 art. 804, przyczem atoli przy obliczeniu sumy, z jaką każda z tych nieruchomości przyczynić się ma do zaspokojenia łącznie zabezpieczonej wierzytelności, uwzględnić należy tylko nieruchomości już prawomocnie przysądzone.

Momentem decydującym dla zastosowania przepisu § 1 art. 804 lub też przepisu § 2 tegoż artykułu jest wyłącznie fakt, czy w chwili uprawomocnienia się postanowienia o przysądzeniu co do jednej z spośród kilku łącznie obciążonych nieruchomości uprawomocniło się już lub nie także postanowienie o przysądzeniu co do innych nieruchomości, obciążonych hipoteką łączną. Obojętnem zaś jest, czy już przystąpiono do podziału sum, uzyskanych za te inne nieruchomości, bo z chwilą uprawomocnienia się postanowienia o ich przysądzeniu kwestja podziału jest już tylko kwestją czasu.

O niestosowalności przepisu art. 804 na obszarze b. zaboru austr. do przypadków, w których wpisy, następujące po hipotece łącznej, powstały przed wejściem w życie k. p. c., p. art. LXXVI p. w. p. e. Tam też p. § 222 austr. ordynacji egzekucyjnej, który co do tych przypadków został utrzymany w mocy.

Art. 805 (298).

Jeżeli w dniu sporządzenia planu termin płatności wierzytelności nieoprocentowanej jeszcze nie nastąpił, wierzycielowi będzie wydzielona suma, zmniejszona o odsetki ustawowe, nie wyższe jednak niż sześć od sta w stosunku rocznym, za czas od dnia przybicia do dnia płatności. Jeżeli

Zaspokojenie
wierzytelności
terminowych.

wierzytelność jest oprocentowana, należność będzie wierzycielowi wydzielona wraz z odsetkami do dnia przybicia.

Zarówno oprocentowane, jak i nieoprocentowane wierzytelności, których termin płatności w chwili podziału sumy, uzyskanej z egzekucji, jeszcze nie nadszedł, stają się z mocy przepisu art. 805 płatnymi, przyczem jako termin ich płatności przyjmuje ustawa dzień przybicia. Wierzytelności takie należy więc uprawnionym wydzielić w planie podziału do zapłaty w gotówce, a to według ich stanu w dniu przybicia.

O tem, który dzień uważać należy za dzień przybicia, p. objaśn. do art. 720.

Do niepłatnych jeszcze wierzytelności oprocentowanych doliczyć należy przy podziale odsetki po dzień przybicia w takiej wysokości, jaka wynika z umowy, względnie innego tytułu, na którym opiera się prawo wierzyciela do poboru odsetek.

Oprócz sum, obliczyć się mających stosownie do art. 805, należy się wierzycielom, dla których te sumy wydzielono, przypadająca na nie część odsetek, narosłych ewentualnie od sumy, ulegającej podziałowi, w czasie po udzieleniu przybicia. O ileby natomiast masa podziałowa przynosiła odsetki także przed udzieleniem przybicia, to część ich, przypadająca za czas do dnia przybicia na sumy, wydzielić się mające według art. 805, doliczona będzie do masy podziałowej i rozdzielona między innych uczestników podziału.

Przepis art. 805 stosuje się i w tym wypadku, gdyby sumy, przypadające na wymienione w nim wierzytelności, miały być zatrzymane w depozycie sądowym. Odsetki od tych sum, narosłe za czas po przybiciu (o ile odnośne sumy ulokowano na procent) przypadają wówczas wierzycielom, dla których te sumy wydzielono, a nie następnym uczestnikom podziału.

Przepisu art. 805 nie można stosować do nieoprocentowanych wierzytelności, których termin płatności nie jest oznaczony. Nie da się bowiem wówczas ustalić sumy odsetek, stracić się mających z sumy wierzytelności za czas od dnia przybicia do dnia płatności. Co do sposobu traktowania takich wierzytelności przy podziale p. objaśn. do art. 807.

Art. 806 (299).

Suma, wydzielona na zaspokojenie wierzytelności, której uiszczenie zależne jest od warunku rozwiązującego, będzie wydana wierzycielowi bez zabezpieczenia, chyba że obowiązek zabezpieczenia zwrotu ciąży na wierzycielu z mocy istniejącego między nim a dłużnikiem stosunku prawnego.

Zaspokojenie
wierzytelności
zależnej od
warunku roz-
wiązującego.

Sumy, przypadające na wierzytelności zależne od warunku rozwiązującego, wypłaca się z masy podziałowej uprawnionym zasadniczo bez żądania od nich zabezpieczenia zwrotu tych sum na wypadek ziszczenia się warunku. Zabezpieczenia żądać należy tylko wtedy, gdy obowiązek jego dania wynika z istniejącego między odnośnym wierzycielem a dłużnikiem stosunku prawnego.

Jeżeli według treści istniejącego między wierzycielem a dłużnikiem stosunku prawnego dane ma być zabezpieczenie na wypadek zapłaty wierzytelności, zależnej od warunku rozwiązującego, to sposób złożenia tego zabezpieczenia ocenić należy według treści odnośnego stosunku. Dopiero gdyby ani w treści tego stosunku, ani w przepisach ustawowych, według których odnośny stosunek oceniać należy, nie znaleziono podstawy do ustalenia sposobu złożenia zabezpieczenia, zastosować można w tym względzie przepis art. 546 k. p. c.

W przypadkach, w których na wierzycielu ciąży obowiązek dania zabezpieczenia na wypadek zapłaty wierzytelności zależnej od warunku rozwiązującego, a wierzyciel przed sporządzeniem planu podziału zabezpieczenia nie złożył, należy w planie postanowić, że suma na wierzytelność tę przypadająca ma być zatrzymana w depozycie sądowym aż do złożenia zabezpieczenia.

Mimo obowiązku zabezpieczenia zapłaty wierzytelności zależnej od warunku rozwiązującego można przypadającą na taką wierzytelność sumę wypłacić bez złożenia zabezpieczenia, jeżeli zgodzą się na to wyraźnie osoby, którym na wypadek ziszczenia się warunku przypadłaby suma, wypłacona na wierzytelność warunkową (a więc następni wierzyciele, którzy nie otrzymali całkowitego zaspokojenia i dłużnik).

Jeżeli wierzyciel, posiadający wierzytelność zależną od warunku rozwiązującego, otrzymał przypadającą na tę wierzytelność z podziału sumę bez złożenia zabezpieczenia, a następnie warunek się ziszczył, to każdy następny wierzyciel, który wskutek zapłaty takiej wierzytelności otrzymał przy podziale mniej, niż mu się należało, może do wysokości swego niedoboru żądać zwrotu sumy, wypłaconej na wierzytelność zależną od warunku rozwiązującego.

Art. 807 (300).

Zaspokojenie
wierzytelności
zależnej od
warunku za-
wieszającego.

Suma, wydzielona na zaspokojenie wierzytelności, której uiszczenie zależne jest od warunku zawieszającego, będzie pozostawiona w depozycie sądowym. Odsetki od tej sumy przypadną wierzycielowi, jeżeli według umowy odsetki mu się należą, w przeciwnym razie przypadną dalszym wierzycielom.

Suma, przypadająca przy podziale na wierzytelność zależną od warunku zawieszającego, nie może być wypłacona wierzycielowi, nawet gdyby on zabezpieczył zwrot na wypadek nieziszczenia się warunku. Wypłata może jednak nastąpić za daniem zabezpieczenia lub też i bez niego, jeżeli zgodzą się na to wyraźnie osoby, którym na wypadek nieziszczenia się warunku przypadłaby suma, wydzielona na wierzytelność warunkową, t. j. następni wierzyciele, nie otrzymujący pełnego zaspokojenia i dłużnik.

Suma, zatrzymana w depozycie stosownie do art. 807, wypłacona będzie wierzycielowi z chwilą ziszczenia się warunku zawieszającego, albo nawet i wcześniej, jeżeli na taką wcześniejszą wypłatę zgodzą się wyraźnie osoby interesowane.

Gdy stanie się pewnem, że warunek zawieszający, od którego zależy wierzytelność, zaspokojona stosownie do art. 807 przez zatrzymanie w depozycie odpowiedniej sumy, ziścić się już nie może i okoliczność ta zostanie wykazana sądowi w sposób, nie dopuszczający żadnej wątpliwości (np. orzeczeniem sądowym), to zatrzymaną na wierzytelność warunkową sumę należy podzielić między dalszych wierzycieli, którzy nie otrzymali pełnego zaspokojenia, a w braku takich wierzycieli wydać dłużnikowi.

Jeżeli odsetki, narastające od zdeponowanej sumy, przypadającej na wierzytelność zależną od warunku zawieszającego, są wyższe od odsetek umownych, to nadwyżka ich rozdzielona będzie między dalszych wierzycieli. Jeżeli natomiast odsetki te są niższe od odsetek umownych, to wierzyciel nie ma prawa domagać się niedoboru odsetek z masy podziałowej.

Narówni z wierzytelnością zależną od warunku zawieszającego traktować należy przy podziale niepłatną jeszcze wierzytelność nieoprocentowaną, której termin płatności nie da się oznaczyć. Sumę, przy-

padającą na taką wierzytelność, należy bez potrącania z niej jakichkolwiek odsetek zatrzymać w depozycie aż do nadejścia terminu zapłaty, a narastające od niej odsetki rozdzielić między następnych uczestników podziału.

Art. 808 (301).

Odpowiednie
zastosowanie
przepisów
o podziale.

§ 1. Do podziału sumy, uzyskanej przez egzekucję z własności górniczej, z prawa wydobywania żywic ziemnych, z kolei żelaznych, ze statków morskich i statków żeglugi śródlądowej, wpisanych do rejestru statków, jako też z prawa zabudowy, stosuje się odpowiednio przepisy o podziale sumy, uzyskanej przez egzekucję z nieruchomości.

§ 2. Z sumy, uzyskanej przez egzekucję z kolei żelaznej, będą zaspokojone przed prawami rzeczowemi zaległe za rok ostatni przed licytacją należności z tytułu rozrachunku za przewóz z innymi kolejami.

§ 3. Z sumy, uzyskanej przez egzekucję ze statku, bezpośrednio po kosztach egzekucyjnych będą zaspokojeni wierzyciele, mający prawo zaspokojenia ze statku według kolejności, przewidzianej w ustawach szczególnych. Wierzytelności, wpisane do rejestru statków, będą zaspokojone w takiej kolejności, jak wierzytelności hipoteczne.

O sposobie prowadzenia egzekucji z własności górniczej i prawa wydobywania żywic ziemnych p. art. 730—732.

Co do sposobu prowadzenia egzekucji z kolei żelaznej p. art. 733—740.

Sposób prowadzenia egzekucji ze statków określają art. 741—756.

O prowadzeniu egzekucji z prawa zabudowy p. art. 757.

Przepisy o podziale sumy, uzyskanej przez egzekucję z nieruchomości, stosować też należy do podziału sumy, uzyskanej przez egzekucję ze statków zagranicznych, odpowiadających warunkom, pod którymi statki polskie podlegają wciągnięciu do rejestru (art. 756, § 1).

Należności z tytułu rozrachunku z innymi kolejami zaspokojone będą w egzekucji z kolei żelaznej po należnościach, wymienionych w art. 800, § 1 pod l. 4, a przed wierzytelnościami, wymienionymi w tymże artykule pod l. 5.

Co do podziału sumy, uzyskanej przez egzekucję z kolei na obszarze b. zaboru austr., p. nadto art. XLIX, l. 1 p. w. p. e. i powołane w nim przepisy.

Z pierwszeństwem, przewidzianem w zdaniu pierwszym § 3 art. 808, zaspokojeni będą w egzekucji ze statku tylko ci wierzyciele, którym prawo zaspokojenia ze statku służy na podstawie wyraźnych przepisów ustaw szczególnych. Natomiast wierzyciele, którzy prawo zaspokojenia ze statku uzyskali na podstawie udzielonego im przez właściciela zabezpieczenia, zaspokojeni będą w kategorii, w której w egzekucji z nieruchomości przychodzą do podziału wierzytelności hipoteczne (art. 800, § 1, l. 5).

Oddział 4.

Podział sumy, uzyskanej przez zarząd przymusowy.

Art. 809 (302).

§ 1. Do podziału nadwyżek sąd przystąpi po załatwieniu sprawozdania rachunkowego zarządcy.

Czas
poziaty.

§ 2. Sąd może na wniosek wierzyciela przystąpić do podziału złożonych kwot przed upływem okresu rachunkowego, jeżeli z zarządu uzyskano dostateczne środki do wypłaty.

O załatwianiu przez sąd sprawozdań zarządcy przymusowego p. art. 779 i objaśn. do niego.

Sprawozdanie rachunkowe należy uważać za załatwione dopiero z chwilą prawomocności postanowienia, rozpoznającego je. Dlatego też przed prawomocnością tego postanowienia (na które w myśl art. 779, § 2 służy zażalenie) nie można przystąpić do podziału nadwyżek, uzyskanych przez zarząd przymusowy, chyba że zachodzą warunki wcześniejszego podziału z art. 809, § 2.

Z podziałem nadwyżek dochodów, uzyskanych przez zarząd przymusowy, nie należy czekać aż do ukończenia zarządu, lecz podjąć go należy po załatwieniu rachunków z każdego okresu rachunkowego, choćby zarząd przymusowy miał trwać nadal.

Wcześniejszy rozdział nadwyżek dochodów po myśli art. 809, § 2 nastąpić może tylko w razie uzyskania dostatecznych środków do wypłaty i tylko na wniosek wierzyciela. Ani z urzędu, ani na wniosek dłużnika podziału takiego podjąć nie można.

Jeżeli wierzycieli egzekwujących jest więcej, to każdy z nich ma prawo żądać wcześniejszego podziału nadwyżek stosownie do art. 809, § 2.

Istnienie dostatecznych środków do wypłaty w rozumieniu art. 809, § 2 przyjąć należy nie dopiero wtedy, gdy uzyskana nadwyżka dochodów wystarcza na całkowite zaspokojenie wierzyciela egzekwującego, ale już wtedy, gdy można z niej wypłacić uprawnionym znacznie większe kwoty. Ocena, czy w tem znaczeniu istnieją dostateczne środki do wypłaty, należy do sądu, którego też wniosek wierzyciela o wcześniejszy podział zupełnie nie wiąże.

W celu stwierdzenia, czy zachodzą warunki wcześniejszego podziału nadwyżek stosownie do art. 809, § 2, a w szczególności dostateczne środki do wypłaty, sąd w miarę potrzeby wysłucha zarządcę.

Art. 810 (303).

§ 1. W podziale uczestniczą wierzyciele, na rzecz których prowadzi się zarząd przymusowy, oraz wierzyciele hipoteczni co do odsetek i innych powtarzających się świadczeń pieniężnych, chyba że zostali zaspokojeni bezpośrednio przez zarządcę.

Uczestnicy
podziału.

§ 2. W podziale uczestniczyć mogą również inni wierzyciele, składający tytuł wykonawczy z dowodem doręczenia dłużnikowi wezwania do zapłaty.

W podziale nadwyżek dochodów, uzyskanych przez zarząd przymusowy, uczestniczy tak pierwszy wierzyciel, na wniosek którego ustanowiono zarząd, jak i dalsi wierzyciele, którzy stosownie do art. 765 przyłączyli się do postępowania, wszczętego wcześniej na wniosek innego wierzyciela.

O bezpośrednim zaspakajaniu niektórych należności przez zarządcę przymusowego p. art. 784—786.

Wierzyciele hipoteczni uczestniczą w podziale sumy, uzyskanej przez zarząd przymusowy, tylko co do odsetek i innych powtarzających się świadczeń pieniężnych (np. rat annuitetowych). Nie mogą natomiast pod żadnym warunkiem domagać się zapłaty całego należnego im kapitału.

Wierzyciel egzekwujący i wierzyciele hipoteczni uczestniczą w podziale bez potrzeby osobnego zgłaszania się w tym celu i bez przedkładania jakichkolwiek dokumentów. Wierzytelność wierzyciela

egzekwującego uwzględnioną przytem będzie według treści aktów egzekucyjnych, zaś należności wierzycieli hipotecznych według treści odnośnych wpisów w księdze hipotecznej, o której wyciąg postara się sąd egzekucyjny, o ile nie uczynił tego wcześniej zarządca dla uzyskania podstawy do bezpośredniego pokrywania należności, wymienionych w art. 784, § 1, l. 6.

Co do wezwania dłużnika do zapłaty, którego dowód dołączyć należy do tytułu wykonawczego w celu uczestniczenia w podziale, p. objaśn. do art. 794.

Ustawa nie stanowi, kiedy zgłosić się mają do podziału i złożyć tytuł wykonawczy wierzyciele, wymienieni w art. 810, § 2. Analogicznie do art. 794 i 799 przyjąć należy, że zgłoszenie się nastąpić musi najpóźniej do chwili, w której sąd ma przystąpić do podziału. Ponieważ chwilą tą jest w myśl art. 809 chwila załatwienia sprawozdania rachunkowego zarządcy, przeto wierzycieli, zgłaszających się po załatwieniu sprawozdania, nie należy uwzględnić przy podziale.

Wierzyciel egzekwujący uczestniczy w podziale nadwyżek dochodów z zarządu przymusowego z całą sumą egzekwowanej wierzytelności, choćby wierzytelność jego była hipotecznie zabezpieczona. Dzieje się to dlatego, że wszczęcie egzekucji na jego rzecz nastąpiło celem ściągnięcia całej jego wierzytelności, a nie tylko bieżących odsetek od niej. Natomiast wierzyciele, składający tytuł wykonawczy (art. 810, § 2), o ile wierzytelności ich są hipotecznie zabezpieczone, zaspokojeni będą tylko co do odsetek i innych powtarzających się należności (art. 811, l. 2). W braku zabezpieczenia hipotecznego i ci wierzyciele zaspokojeni będą co do całych swych wierzytelności.

Jeżeli zarządca przymusowy nie zaspokoił należności, do bezpośredniego zaspokojenia których

w myśl art. 784 był obowiązany, to w myśl art. 811, l. 1 przed przydziałem odpowiednich sum na wierzytelności, wymienione w art. 810, sąd zaspokoić musi te należności (p. jednak art. 784, § 2).

Art. 811 (304).

Przepisy o podziale sumy, uzyskanej przez egzekucję z nieruchomości, stosuje się odpowiednio przy podziale nadwyżek, uzyskanych przez zarząd przymusowy, z następującymi zmianami:

Sposób podziału.

1) z sumy nadwyżek pokrywa się przede wszystkim wydatki konieczne, które zarządca pokryć miał bezpośrednio z dochodów;

2) wierzytelności i inne prawa hipotecznie zabezpieczone, dla których nie prowadzi się egzekucji przez zarząd przymusowy, będą zaspokojone tylko co do odsetek i innych należności powtarzających się.

Przepisy o podziale sumy, uzyskanej przez egzekucję z nieruchomości, p. w art. 798—808.

Oprócz zmian, przewidzianych w art. 811, l. 1 i 2, zachodzą przy podziale sumy, uzyskanej przez zarząd przymusowy, jeszcze inne z natury rzeczy wynikające odstępstwa od przepisów o podziale sumy, uzyskanej przez egzekucję z nieruchomości. Tak np. chwila przystąpienia do podziału unormowana jest w art. 809 inaczej, niż w art. 798 dla egzekucji z nieruchomości; odpowiednio do tego i termin zgłaszania się do podziału wierzycieli, składających tytuł wykonawczy, musi być oceniany inaczej (p. objaśn. do art. 810); wobec odmiennego określenia (w art. 810 i 811) dla zarządu przymusowego koła osób, uczestniczących w podziale, wykluczyć należy od udziału

w podziale wierzyciela, który uzyskał zabezpieczenie powództwa.

Odpowiednie zastosowanie przy podziale nadwyżek dochodów z zarządu przymusowego ma przepis art. 801, w myśl którego w razie niewystarczalności sumy, ulegającej podziałowi, na zaspokojenie wszystkich wierzytelności tej samej kategorii będą one zaspokojone równomiernie w stosunku do ich wysokości, z wyjątkiem jednak wierzytelności hipotecznie zabezpieczonych, których zaspokojenie nastąpi stosownie do pierwszeństwa, przysługującego im według prawa hipotecznego.

Przepis art. 804 stosuje się przy podziale nadwyżek dochodów z zarządu przymusowego tylko do odsetek i innych bieżących należności od wierzytelności, zabezpieczonych hipoteką łączną, bo kapitał tych wierzytelności nie przychodzi wogóle do zaspokojenia (art. 811, l. 2), chyba że chodzi o wierzytelność wierzyciela egzekwującego.

Przez wydatki konieczne w znaczeniu art. 811, l. 1 rozumieć należy wszystkie należności, wymienione w art. 784.

Wierzytelności i inne prawa, zabezpieczone hipotecznie, dla których nie prowadzi się egzekucji, nie będą zaspokojone przy podziale nadwyżek dochodów z zarządu przymusowego co do swego kapitału, chociażby odnośny wierzyciel złożył tytuł wykonawczy wraz z dowodem doręczenia dłużnikowi wezwania do zapłaty (art. 810, § 2).

Dział II.

Egzekucja roszczeń niepieniężnych.

Prawo, obowiązujące w b. zaborze rosyjskim, zawiera w przedmiocie egzekucji roszczeń niepieniężnych jedynie przepisy o przymusowym wydaniu majątku, odjętego wyrokiem sądowym (art. 1209—1213), i przepis ogólny arty-

kulu 934, z mocy którego egzekwujący wierzyciel ma prawo prosić sąd o udzielenie mu zezwolenia na wykonanie na koszt pozwanego tych czynności i robót, jakich ten pozwany nie wykona w terminie, przez sąd wyznaczonym. Te dwa przypadki nie wyczerpują całości egzekucji roszczeń niepieniężnych, zwłaszcza, że temi przepisami nie są objęte dwie wielkie grupy takich roszczeń, a to egzekucja w przypadku, gdy dłużnik nie spełnia czynności, do której z mocy tytułu egzekucyjnego jest obowiązany, a której nikt inny za niego spełnić nie może, bo idzie o jego czynność indywidualną, np. obraz z jego ręki, i egzekucja w przypadku, gdy dłużnik, mimo obowiązku nieczynienia czegoś, stwierdzonego w tytule egzekucyjnym, dopuszcza się działań, temu obowiązkowi przeciwnych, np. sprzedaje towary, zaopatrzone znakiem towarowym, służącym wierzycielowi.

W dawniejszych ustawodawstwach spotyka się często wykluczenie egzekucji osobistego obowiązku czynienia lub nieczynienia w myśl zasady *nemo praecise cogi potest ad factum*. W miejsce takiej egzekucji ustawodawstwa te dawały przepis, że każde zobowiązanie czynienia lub nieczynienia, w razie niewykonania go ze strony dłużnika, przechodzi w zobowiązanie wynagrodzenia szkód i strat (np. art. 1142 kod. Nap.). Nowsze ustawodawstwa dążą do tego, aby każdy obowiązek był wykonany tak, jak to z jego treści wynika, uznają bowiem, że wynagrodzenie szkód i strat nie zawsze daje wierzycielowi te korzyści, jakich może oczekiwać z dosłownego spełnienia obowiązku dokonania lub zaniechania jakiejś czynności. Zgodnie z tym prądem, projekt dopuszcza egzekucję takich roszczeń, a jako sposób zniewolenia dłużnika do poddania się swemu obowiązkowi uznaje nałożenie grzywien lub zastosowanie przymusu osobistego. (Uz. og. 44).

Podczas gdy w przepisach art. 580—811 mowa była o egzekucji dla ściągnięcia należności pieniężnych wierzyciela, traktują art. 812—831 k. p. c. o egzekucji roszczeń niepieniężnych. Nie chodzi w niej o zrealizowanie majątku dłużnika, jego zamianę na pieniądze i wypłatę wierzycielowi należnej mu sumy, lecz o bezpośrednie wymuszenie na dłużniku innego rodzaju świadczenia, polegającego bądź na wydaniu wierzycielowi rzeczy ruchomych (art. 812) lub nieruchomych (art. 817), bądź na spełnieniu przez dłuż-

nika pewnych czynności (art. 818, 819), bądź wreszcie na zaniechaniu przezeń pewnych czynności lub też znoszeniu czynności wierzyciela (art. 820).

Zależnie od rodzaju świadczenia, które dłużnik spełnić jest obowiązany, odbywa się egzekucja roszczeń niepieniężnych przez wywarcie na dłużniku mniej lub więcej bezpośredniego przymusu. Bezpośredni przymus stosuje się w przypadkach, w których dłużnik obowiązany jest wydać rzecz ruchomą lub nieruchomą. Egzekucja odbywa się tu poprostu w ten sposób, że komornik siłą odbiera dłużnikowi rzecz i wydaje ją wierzycielowi. Gdzie natomiast chodzi o wymuszenie na dłużniku innych czynności lub zaniechań, tam oczywiście nie może być mowy o bezpośrednim zmuszeniu go do ich dokonania. Tam też posługuje się ustawą środkami, które tylko pośrednio wiodą do celu. W szczególności gdy chodzi o czynności, które bez naruszenia ich gospodarczej wartości dla wierzyciela spełnić może za dłużnika inna osoba, egzekucja polega na upoważnieniu wierzyciela do wykonania czynności na koszt dłużnika. Egzekucja ta łączy się normalnie z egzekucją dla ściągnięcia należności pieniężnych, bo sumę, przyznaną wierzycielowi od dłużnika na koszty wykonania czynności, ściąga tenże z majątku dłużnika tak, jak każdą inną należność pieniężną. Jeżeli chodzi o czynności, które tylko dłużnik spełnić może i których spełnienie zależy tylko od jego woli (a do takich należą też wszelkie zaniechania), to nie pozostaje nic innego, jak nękanie dłużnika grzywnami lub nawet pozbawieniem wolności osobistej tak długo, aż spełni swój obowiązek. Zaznaczyć jednak należy, że ostatnio wymienionych środków egzekucyjnych nie można stosować bez ograniczeń, gdyż mogłoby to doprowadzić w wypadkach, w których dłużnik jest szczególnie oporny, do poniesienia przezeń ofiar,

nie pozostających w żadnym stosunku do wartości wyegzekwować się mającego świadczenia. Dlatego też ustawa określa (w art. 821) najwyższy wymiar grzywny i przymusu osobistego, który może być zastosowany zarówno w poszczególnym zarządzeniu, jak i w całym postępowaniu egzekucyjnym.

Właściwym dla egzekucji przez odebranie rzeczy (ruchomej lub nieruchomej) jest komornik, poza tem zaś egzekucję o wszelkie inne roszczenia niepieniężne prowadzi sąd.

Art. 812 (305).

§ 1. Jeżeli dłużnik ma wydać wierzycielowi rzecz ruchomą, komornik sądu, w którego okręgu rzecz się znajduje, odbierze ją dłużnikowi i wyda wierzycielowi.

Egzekucja
celem ode-
brania ru-
chomości.

§ 2. Jeżeli ze względu na rodzaj rzeczy niezwłoczne fizyczne jej przejęcie nie jest możliwe, komornik postąpi tak, jak prawo prywatne wymaga do objęcia posiadania.

Egzekucję po myśli art. 812 prowadzić należy, gdy na dłużniku ciąży obowiązek wydania bądź pewnej indywidualnie oznaczonej rzeczy ruchomej, bądź pewnej ilości rzeczy ruchomych, oznaczonych co do gatunku.

Jeżeli dłużnik ma obowiązek dostarczenia pewnej ilości rzeczy zamiennych, to choćby je w tym celu musiał specjalnie nabyć, egzekucję można prowadzić po myśli art. 812, jeżeli tylko w chwili wszczęcia egzekucji rzeczy te znajdują się już we władaniu dłużnika. Gdyby natomiast dłużnik rzeczy jeszcze nie nabył, natenczas uzyskanie ich drogą egzekucji przez wierzyciela możliwem będzie tylko przy zastosowaniu art. 818.

Egzekucja po myśli art. 812 dopuszczalną jest bez względu na to, czy chodzi o roszczenie, oparte na prawie rzeczowym (np. na prawie własności wierzyciela), czy też o roszczenie, oparte na prawie obligacyjnem (np. na kontrakcie kupna).

Przepis art. 812 odnosi się bezpośrednio do przypadków, w których egzekucja zmierza do wydobycia rzeczy, znajdujących się we władaniu dłużnika. Stosować go jednak należy także w przypadkach, gdy rzecz wydobyć się mająca znajduje się we władaniu osoby trzeciej, która zgadza się na jej wydanie. Co do przypadku, gdy osoba trzecia, mająca rzecz dłużnika w swem władaniu, nie zgadza się na wydanie jej wierzycielowi, p. art. 814.

Jeżeli odebrać się mająca rzecz ruchoma znajduje się we władaniu dłużnika lub osoby trzeciej, zgadzającej się na jej wydanie, to egzekucję należy wykonać, choćby dłużnik lub trzeci twierdził, że rzecz ta nie należy do dłużnika. Osoba, któraby sobie w tym wypadku rościła takie prawo do rzeczy, które wyklucza egzekucję, może prawa swego dochodzić po myśli art. 567.

Przed przystąpieniem do odebrania rzeczy winien się komornik w sposób niewątpliwy przekonać, że odebrać się mająca rzecz jest istotnie tą, którą według treści tytułu wykonawczego dłużnik wydać jest obowiązany.

Gdyby dłużnikowi odebrano rzecz inną, niż ta, którą według treści tytułu egzekucyjnego wydać był obowiązany, to może on przeciw temu wnieść skargę na czynności komornika po myśli art. 512, a gdyby rzecz wydano wierzycielowi, może również żądać jej zwrotu w drodze powództwa na ogólnych zasadach k. p. c.

Jeżeli dłużnikowi służy wybór, którą z kilku rzeczy ruchomych ma wydać wierzycielowi, natenczas wchodzi w zastosowanie przepis art. 541.

Z chwilą odebrania rzeczy dłużnikowi nie odpowiada tenże więcej za jej zniszczenie lub uszkodzenie (arg. z art. 813 in fine).

Z odebrania rzeczy po myśli art. 812, należy spisać protokół, który oprócz ogólnych danych, wymienionych w art. 548, zawierać winien nadto dokładne oznaczenie odebranej rzeczy, dalej wzmiankę o wydaniu lub przesłaniu rzeczy wierzycielowi, względnie w razie niewydania jej o złożeniu do depozytu lub oddaniu na skład, wreszcie w razie natychmiastowego wydania pokwitowanie wierzyciela z odbioru.

Jeżeli natychmiastowe fizyczne przejęcie rzeczy ze względu na jej rodzaj jest niemożliwe, to komornik może odebrać ją symbolicznie np. przez odebranie od dłużnika kluczy od pomieszczeń, w których rzecz się znajduje, przez umieszczenie na rzeczy odpowiednich znaków, wskazujących, że rzecz objął wierzyciel, przez odebranie dokumentów, umożliwiających dysponowanie rzeczą i t. p. Takie bowiem sposoby oddania przewiduje prawo materialne w przypadkach, w których oddanie fizyczne jest niemożliwe.

Egzekucja przez odebranie rzeczy po myśli art. 812 dopuszczalną jest także przeciw Skarbowi Państwa i podmiotem prawnym w art. 577, § 2 wymienionym. Ograniczenia, przewidziane w art. 577, nie stosują się do niej, bo ostatnio powołany przepis odnosi się według swego wyraźnego brzmienia tylko do egzekucji należności pieniężnych, a jako przepisu wyjątkowego nie można go rozciągać na przypadki w nim nie przewidziane.

Art. 813 (306).

Jeżeli odebranej rzeczy nie można wydać wierzycielowi, komornik złoży ją do depozytu sądowego, albo odda na skład na koszt i niebezpieczeństwo wierzyciela.

Skład
odebranej
ruchoomości.

Przepis art. 813 odnosi się zarówno do przypadków, gdy odebranej rzeczy nie można wydać wierzycielowi z przyczyn natury faktycznej, jak i do tych, w których wydanie nie może nastąpić z przyczyn natury prawnej.

Jeżeli wierzyciel jest obecny przy wykonaniu egzekucji, natenczas wydanie do jego rąk odebranej rzeczy nastąpi zaraz. Możliwem jest również przesłanie odebranej rzeczy wierzycielowi (np. pocztą, przez spedytora i t. d.), ale tylko wtedy, gdy wierzyciel udzielił komornikowi zlecenia w tym kierunku. W ostatnim wypadku co do sposobu przesyłki winien się komornik zastosować ściśle do wskazówek wierzyciela.

Jeżeli wierzyciel nie jest obecny przy odebraniu rzeczy, a nie dał też zlecenia, aby mu ją przesłano, to rzecz należy po odebraniu złożyć do depozytu sądowego lub oddać na skład stosownie do art. 813.

Jeżeli wierzyciel nie chce przyjąć odebranej rzeczy, twierdząc, że nie jest ona tą, która mu się od dłużnika należy, to może wnieść skargę z art. 512, a w razie przychylnego jej załatwienia należy egzekucję przeprowadzić na nowo w celu uzyskania właściwego przedmiotu. Dłużnik, gdyby był zdania, że odebranie odbyło się zgodnie z tytułem egzekucyjnym, może w takim wypadku bronić się przeciw odebraniu innej rzeczy powództwem z art. 566.

Z przepisu art. 813 in fine wynika, że od chwili odebrania mu rzeczy dłużnik nie odpowiada więcej za jej zniszczenie lub uszkodzenie.

Depozyt sądowy lub skład, zarządzony stosownie do art. 813, trwa aż do chwili, w której ustala przeszkoda wydania rzeczy wierzycielowi, względnie do chwili zwrotu rzeczy dłużnikowi.

Art. 814 (307).

Jeżeli rzecz, należąca do dłużnika, znajduje się we władaniu osoby trzeciej, która nie zgadza się na jej oddanie, wierzyciel może zająć roszczenie, które służy dłużnikowi wobec tej osoby. W tym przypadku stosuje się odpowiednio przepisy o egzekucji z praw majątkowych.

Zajęcie
roszczenia
o wydanie
ruchomości.

Jeżeli osoba trzecia, w której władaniu znajduje się rzecz dłużnika, zgadza się na jej wydanie, to komornik odbierze od niej rzecz i wyda ją wierzycielowi przy zastosowaniu art. 812 (arg. z art. 581, § 2).

Jeżeli osoba trzecia, w której władaniu znajduje się odebrać się mająca rzecz dłużnika, wzbrania się wydać ją dobrowolnie, to przymusowe odebranie rzeczy od niej jest niedopuszczalne, choćby osoba ta przyznała, że rzecz należy do dłużnika. Możliwym jest tylko w tym wypadku zajęcie roszczenia dłużnika do osoby trzeciej o wydanie rzeczy.

Przepisy o egzekucji z praw majątkowych p. w art. 629—652.

Zajęcie roszczenia o wydanie rzeczy, znajdującej się we władaniu osoby trzeciej, odbywa się przy zastosowaniu art. 631. Na podstawie tego zajęcia może następnie wierzyciel po myśli art. 637 wykonać prawa dłużnika t. j. zmusić osobę trzecią do wydania rzeczy w drodze procesu i ewentualnie egzekucji.

Przepis art. 814 ma zastosowanie tylko wtedy, gdy chodzi o wydanie indywidualnie oznaczonych rzeczy ruchomych albo też rzeczy oznaczonego gatunku. Nie stosuje on się natomiast w przypadku, gdy dłużnik obowiązany jest dostarczyć wierzycielowi oznaczoną ilość rzeczy zamiennych.

Art. 815 (308).

Odebranie
ruchomości
w obecności
wierzyciela.

Jeżeli wierzyciel żąda, aby odebranie rzeczy odbyło się w jego obecności, komornik zawiadomi go o terminie, wyznaczonym do odebrania, a w razie niestawienia się wierzyciela nie przystąpi do wykonania.

Żądanie, aby odebranie rzeczy odbyło się w jego obecności, może wierzyciel postawić tak we wniosku o wszczęcie egzekucji, jak i później.

Jeżeli wierzyciel żądał odebrania rzeczy w swej obecności, to komornik winien go zawiadomić nietylko o terminie, wyznaczonym do odebrania, ale i o miejscu, w którym odebranie ma się odbyć. To ostatnie nie jest jednak potrzebne, jeżeli odebranie ma nastąpić w miejscu, wskazanem przez wierzyciela.

Zawiadomienie wierzyciela o terminie odebrania rzeczy w przypadku z art. 815 ma nastąpić tak wcześnie, aby wierzyciel miał istotnie możliwość stawienia się w oznaczonym czasie do dokonania czynności. Zawiadomienie, nieodpowiadające temu warunkowi, musi być uważane za niebyłe. W tym wypadku, jak i w razie zaniechania zawiadomienia wogóle, wykonanie czynności nastąpić nie może, a komornik winien z urzędu wyznaczyć nowy termin do odebrania rzeczy.

Niestawienie się wierzyciela w oznaczonym terminie mimo wyrażonego przezeń żądania, aby odebranie odbyło się w jego obecności i mimo należytego zawiadomienia go o terminie, wyznaczonym do odebrania, uważane będzie za niepopieranie egzekucji (art. 562).

Jeżeli odebranie rzeczy nie odbyło się z przyczyny, o której mowa w art. 815, to wierzyciel może aż do

upływu terminu z art. 562, § 1 każdego czasu ponowić wniosek o jego podjęcie.

Art. 816 (309).

Jeżeli komornik nie znalazł u dłużnika rzeczy lub dokumentu, podlegających odebraniu, sąd na wniosek wierzyciela nakaze dłużnikowi, aby wykazał, gdzie one się znajdują, lub oświadczył, że nie wie, gdzie się znajdują, i aby stwierdził przysięgą, że oświadczenia jego są zgodne z prawdą. Przepisy o przysiędze wyjawienia majątku będą tu odpowiednio stosowane.

Przysięga
wyjawienia.

Jeżeli odebrać się mającej rzeczy nie znaleziono u dłużnika, to wierzyciel może żądać odebrania od tegoż przysięgi wyjawienia. Dłużnik ma w tym wypadku wykazać pod przysięgą, gdzie się rzecz znajduje lub też oświadczyć, że nie wie, gdzie ona się znajduje. Sąd oraz za jego zezwoleniem wierzyciel może mu zadawać także inne pytania, zmierzające do wykrycia wydać się mającej rzeczy (art. 624, § 2).

Gdyby dłużnik nie wiedział wprawdzie, gdzie wydać się mająca rzecz się znajduje, ale mógł podać osobę, która o tem wie, to winien on i tę okoliczność wykazać pod przysięgą.

Przepis art. 816 odnosi się tylko do przypadków, gdy egzekucja zmierza do wydobycia rzeczy ruchomych indywidualnie oznaczonych. Jeżeli natomiast dłużnik ma świadczyć oznaczoną ilość rzeczy zamiennych, to odebranie przysięgi wyjawienia jest niedopuszczalne i nie miałoby też sensu.

Przez dokument w znaczeniu art. 816 rozumieć należy wszelkiego rodzaju dokumenty, których wierzyciel ma prawo żądać od dłużnika. Mogą to być w szczególności dokumenty, z którymi związana jest wiarygodność lub inne prawo majątkowe, dokumenty

potrzebne do nabycia praw hipotecznych, dokumenty dowodowe¹⁾ i t. d.

Z natury rzeczy wynika, że jeżeli chodzi o odebranie większej ilości rzeczy, a tylko pewnej części z nich nie znaleziono, to tylko do tej części ogranicza się obowiązek dłużnika do złożenia przysięgi manifestacyjnej.

Przepisy o przysiędze wyjawienia majątku p. w art. 621—628.

Jeżeli egzekucja przez odebranie rzeczy nie doprowadziła do skutku z powodu niezalezienia jej u dłużnika, to wierzyciel dochodzić może w drodze powództwa na ogólnych zasadach k. p. c. wynagrodzenia powstałej stąd dla niego szkody. Upředni wniosek o odebranie od dłużnika przysięgi wyjawienia po myśli art. 816 nie jest warunkiem tego powództwa. Poza tem powództwem nie służą wierzycielowi żadne inne środki. W szczególności nie może on prowadzić egzekucji w celu wymuszenia wydania rzeczy po myśli art. 819.

Art. 817 (310).

Egzekucja
celem
odebrania nie-
ruchoomości.

§ 1. Jeżeli dłużnik ma wydać nieruchomość lub statek albo opróżnić pomieszczenie, komornik sądu, w którego okręgu one się znajdują, wezwie dłużnika do dobrowolnego wykonania w zakreślonym stosownie do okoliczności terminie, po którego bezskutecznym upływie dokona czynności,

¹⁾ Allerhand (II, 582) wyklucza przysięgę wyjawienia co do dokumentów dowodowych, twierdząc, że i bez nich dochodzenie prawa jest możliwe. Przeciw temu zapatrywaniu przemawia jednak najdobitniej przepis art. 273 k. p. c., który wyraźnie przewiduje wydobycie w drodze procesu (a więc i egzekucji) dokumentów, potrzebnych dla celów dowodowych.

potrzebnych w celu wprowadzenia wierzyciela w posiadanie.

§ 2. W tym celu komornik usunie ruchomości, nie będące przedmiotem egzekucji, i odda je dłużnikowi, w razie zaś jego nieobecności pozostawi osobie dorosłej z pośród jego rodziny lub służby, a gdyby i to było niemożliwe, ustanowi dozorcę, któremu odda ruchomości na koszt dłużnika.

§ 3. Jeżeli dłużnik pomimo wezwania ze strony dozorczy rzeczy nie odbierze, sąd na wniosek dozorczy i po wysłuchaniu dłużnika zarządzi sprzedaż ruchomości przez licytację.

Egzekucja po myśli art. 817 ma miejsce wówczas, gdy tytuł egzekucyjny opiewa na oddanie lub opróżnienie nieruchomości lub statku (a także przedmiotów własności górniczej, w szczególności kopalni, dalej kolei żelaznej i wogóle rzeczy, posiadających charakter nieruchomości).

Dla zastosowania przepisu art. 817 jest bez znaczenia, czy oddanie lub opróżnienie nieruchomości ma nastąpić w celu uzyskania własności, czy posiadania, czy wreszcie samego tylko dzierżenia. Przewidziany w tym przepisie sposób egzekucji ma w szczególności zastosowanie, gdy chodzi o immisję lub eksmisję dzierżawcy lub najemcy.

Egzekucję po myśli art. 817 prowadzić można tak wówczas, gdy chodzi o oddanie lub opróżnienie całej nieruchomości, jak i wtedy, gdy ma być oddana lub opróżniona tylko część nieruchomości (np. pewne parcele gruntowe, mieszkanie w budynku).

Bez poprzedniego wezwania dłużnika o wydanie lub opróżnienie nieruchomości nie może komornik przystąpić do przymusowego usunięcia go z niej.

Jeżeli dłużnik w określonym terminie nie uczyni zadość wezwaniu komornika o dobrowolne wydanie lub opróżnienie nieruchomości, natenczas komornik odbierze ją przymusowo w ten sposób, że usunie z nieruchomości osoby i rzeczy, które stoją na przeszkodzie całkowitemu objęciu jej przez wierzyciela i wprowadzi wierzyciela w posiadanie nieruchomości.

Wykonanie egzekucji z art. 817 winno się odbyć w obecności wierzyciela lub jego pełnomocnika, gdyż normalnie bez tego niemożliwym jest wprowadzenie wierzyciela w posiadanie nieruchomości. O terminie wykonania egzekucji winien więc komornik zawiadomić wierzyciela i wezwać go do obecności przy tem, a gdyby wierzyciel się nie jawił, wykonania należy zaniechać.

Oddanie ruchomości dozorczy po myśli art. 817, § 2 nastąpi nie tylko wtedy, gdy dłużnika albo osób z jego rodziny lub służby niema na miejscu, ale i wtedy, gdy osoby te nie chcą odebrać usuniętych ruchomości.

Jeżeli dłużnik jest nieobecny, a niema też osoby z jego rodziny lub służby, którejby oddać można usunięte ruchomości tak, że musi nastąpić oddanie ich dozorczy, to o oddaniu ich winien dozorca zawiadomić dłużnika, a ewentualnie także osoby, które na rzeczach mają prawo zastawu lub na rzecz których ruchomości zajęto. Zarazem wezwie on osoby uprawnione do odebrania rzeczy.

Z postanowienia ustawy, że oddanie ruchomości dozorczy nastąpi na koszt dłużnika, wynika, że wierzyciel nie odpowiada za koszty dozoru. Jest to zresztą logiczne, gdyż koszty te nie należą już do kosztów egzekucji, która z chwilą usunięcia ruchomości jest ukończoną.

Sprzedaż ruchomości po myśli art. 817, § 3 zarządzić należy i wówczas, gdy dłużnik nie chce wyrów-

nać należności dozorca za ich przechowanie. Z ceny, uzyskanej ze sprzedaży, należy w pierwszym rzędzie pokryć należności dozorca (art. 796, § 1, l. 1).

Do zarządzenia sprzedaży usuniętych ruchomości po myśli art. 817, § 3 właściwym jest sąd, którego komornik prowadzi egzekucję w art. 817 przewidzianą, nie zaś sąd, który w myśl art. 580 byłby właściwym dla egzekucji z ruchomości.

Jeżeli wraz z nieruchomością mają być oddane wierzycielowi także rzeczy ruchome, to oddanie ich nastąpi sposobem w art. 812 przewidzianym.

Jeżeli żonie zezwolono na osobne zamieszkanie, a mąż przebywa w należącym do niej mieszkaniu, to egzekucja orzeczenia, którym dozwolono osobnego zamieszkania, odbędzie się przeciw niemu przy zastosowaniu art. 817.

Art. 818 (311).

Jeżeli w samym tytule egzekucyjnym nie postanowiono, że w razie niewykonania przez dłużnika w terminie mu zakreślonym czynności, którą z natury rzeczy może wykonać także inna osoba, wierzyciel będzie upoważniony do wykonania tej czynności na koszt dłużnika, — wówczas sąd, w którego okręgu czynność ma być wykonana, na wniosek wierzyciela wezwie dłużnika do wykonania w terminie wyznaczonym, a po bezskutecznym upływie terminu upoważni wierzyciela do wykonania czynności na koszt dłużnika i przyzna wierzycielowi sumę, potrzebną do wykonania. Na postanowienie sądu służy zażalenie.

Egzekucja czynności zastępowalnej.

Nieodzownym warunkiem prowadzenia egzekucji po myśli art. 818 jest, aby czynność, do której według treści tytułu egzekucyjnego dłużnik jest obowiązany,

była zastępowalną t. j. taką, iżby ją zamiast dłużnika wykonać mogła inna osoba bez uszczerbku dla gospodarczego znaczenia i wartości tej czynności. Nie jest przytem koniecznem, aby odnośną czynność wykonać mogła każda osoba trzecia. Przepis art. 818 stosuje się i wtedy, gdy do wykonania czynności potrzebne jest pewne specjalne uzdolnienie, o ile tylko oprócz dłużnika są osoby, posiadające to uzdolnienie. Nie ma natomiast przepis ten zastosowania, gdy przy wykonaniu czynności zależy na osobistem, indywidualnem świadczeniu dłużnika.

Czynnościami zastępowalnemi, które mogą być egzekwowane według art. 818, są np. (z zastrzeżeniem, że nie chodzi o indywidualne świadczenie dłużnika) roboty w gospodarstwie rolnem, dalej czynności przemysłowe, jak sporządzenie ubrania, wykonanie budowy i t. p.

Jeżeli tytuł egzekucyjny nakłada na dłużnika obowiązek zapłaty sumy pieniężnej osobie trzeciej, to wierzyciel nie może prowadzić egzekucji celem ściągnięcia tej sumy według art. 580—811, lecz tylko egzekucję według art. 818.

Egzekucja po myśli art. 818 możliwą jest także wówczas, gdy tytuł egzekucyjny nakłada na dłużnika obowiązek wydzielenia z jego posiadłości oznaczonego kawałka gruntu, bo czynności z wydzieleniem połączone (jak wytyczenie granicy, sporządzenie potrzebnego planu) może zamiast dłużnika wykonać inna osoba. O ileby oprócz wydzielenia dłużnik miał według treści tytułu egzekucyjnego zezwolić także na hipoteczne przeniesienie wydzielić się mającej części na wierzyciela, to odnośne zezwolenie uważa się za złożone już z chwilą uprawomocnienia się orzeczenia (art. XLV, LIV p. w. p. e.), zatem prowadzenie egzekucji w celu wymuszenia takiego zezwolenia jest zbyteczne.

Przy zastosowaniu art. 818 prowadzić można egzekucję również wtedy, gdy na dłużnika nałożono obowiązek przywrócenia pewnej rzeczy do pierwotnego stanu.

Założeniem egzekucji po myśli art. 818 jest, aby tytuł egzekucyjny nakładał na dłużnika obowiązek wykonania pewnej pozytywnej czynności, która nie polega ani na obowiązku zapłaty kwoty pieniężnej, ani też na obowiązku wydania oznaczonych rzeczy ruchomych, względnie znajdujących się w posiadaniu dłużnika rzeczy ruchomych oznaczonego gatunku.

Przeciw dłużnikowi, który ma wydać indywidualnie oznaczoną rzecz ruchomą lub też znajdujące się w jego posiadaniu rzeczy ruchome oznaczonego gatunku, nie można prowadzić egzekucji po myśli art. 818, lecz tylko po myśli art. 812.

Egzekucję o dostarczenie pewnej ilości rzeczy zamiennych, które nie znajdują się w posiadaniu dłużnika lub osoby trzeciej, gotowej do ich wydania, można prowadzić tylko według art. 818.

Jeżeli w tytule egzekucyjnym nałożono na dłużnika obowiązek zapłaty sumy pieniężnej (na wypadek, gdyby nie wykonał pewnej czynności w oznaczonym czasie, to w razie niewykonania przezeń tej czynności może wierzyciel od razu żądać egzekucji dla ściągnięcia sumy pieniężnej.

Jeżeli już sam tytuł egzekucyjny upoważnia wierzyciela do wykonania czynności na koszt dłużnika na wypadek, gdyby jej dłużnik nie wykonał w określonym terminie, to prowadzenie egzekucji po myśli art. 818 jest zbyteczne i niedopuszczalne. W tym wypadku wyłożonej na wykonanie czynności sumy może wierzyciel dochodzić przeciw dłużnikowi dopiero w drodze procesu.

Czynność, którą dłużnik ma wykonać, musi być w tytule egzekucyjnym tak określona, aby nie było

żadnej co do tego wątpliwości, co dłużnik obowiązany jest świadczyć.

Właściwym do prowadzenia egzekucji po myśli art. 818 jest wyłącznie sąd grodzki, w którego okręgu czynność ma być wykonana, choćby poza tem żadna ze stron z sądem tym nie miała nic wspólnego.

Gdyby dłużnik po otrzymaniu wezwania sądowego do wykonania czynności twierdził, że ją już wykonał, to odnośnego jego twierdzenia nie może uwzględnić, ani też badać sąd egzekucyjny, względnie na skutek zażalenia sąd wyższej instancji, lecz dłużnik bronić się może w tym wypadku przeciw egzekucji jedynie w drodze powództwa z art. 566, § 1, l. 2.

Wierzyciel, który otrzymał upoważnienie do wykonania czynności na koszt dłużnika stosownie do art. 818, może ją albo sam wykonać, albo zlecić jej wykonanie osobie trzeciej. W ostatnim wypadku osoba trzecia nie wchodzi w żaden stosunek prawny z dłużnikiem, lecz tylko z wierzycielem, od którego otrzymała zlecenie.

Oznaczenie wysokości sumy, przyznać się mającej wierzycielowi na koszty wykonania czynności w zastępstwie dłużnika, zależy od uznania sądu egzekucyjnego. Gdyby się później okazało, że przyznana suma nie wystarczy, to sąd może polecić dłużnikowi wypłatę dalszej kwoty.

Postanowienie sądu, którem wierzycielowi przyznano sumę, potrzebną na wykonanie czynności, ulega wykonaniu przy zastosowaniu przepisów o egzekucji dla ściągnięcia roszezeń pieniężnych.

Gdyby wierzyciel sam wyłożył sumę, potrzebną na wykonanie czynności w zastępstwie dłużnika, to sumę tę należy mu następnie przyznać jako koszty egzekucji. Może to mieć miejsce jednak tylko wtedy, gdy wierzyciel otrzymał od sądu upoważnienie do wykonania czynności na koszt dłużnika. Gdyby natomiast

wykonał czynność bez takiego upoważnienia, to koszty jej wykonania nie mogą uchodzić za koszty egzekucyjne i wierzyciel mógłby ich zwrotu dochodzić ewentualnie tylko w odrębnym procesie.

Art. 819 (312).

§ 1. Jeżeli dłużnik ma wykonać czynność, której inna osoba za niego wykonać nie może, a której wykonanie zależy wyłącznie od jego woli, sąd — jeżeli tego nie postanowiono już w samym tytule egzekucyjnym — na wniosek wierzyciela po wysłuchaniu stron określi dłużnikowi termin do wykonania i zagrozi mu grzywną lub przymusem osobistym na przypadek, gdyby w określonym terminie czynności nie wykonał.

Egzekucja
czynności
niezastępo-
walnej.

§ 2. Jeżeli wykonanie czynności zależy od wydatków pieniężnych lub od dostarczenia materiałów, a obowiązek ich dostarczenia ciąży na wierzycielu — sam zaś tytuł egzekucyjny nie zawiera w tej mierze odpowiedniego postanowienia — sąd zagrozi dłużnikowi grzywną lub przymusem osobistym dopiero wtedy, gdy wierzyciel złoży w sądzie sumę potrzebną lub dostarczy dłużnikowi potrzebnych materiałów.

§ 3. Po upływie terminu, w którym dłużnik czynność miał wykonać, sąd na wniosek wierzyciela nałoży na dłużnika grzywnę lub zastosuje do niego przymus osobisty i jednocześnie, wyznaczając nowy termin do wykonania czynności, zagrozi surowszą grzywną lub dalszym przymusem osobistym.

§ 4. Jeżeli dłużnik na skutek przymusu osobistego zgłosi gotowość wykonania czynności, sąd

postanowi zwolnić go niezwłocznie i zawiadomi o tem wierzyciela, a zarazem stosownie do okoliczności wyznaczy dłużnikowi odpowiedni termin do wykonania.

§ 5. Gdyby dłużnik po zwolnieniu zwlekał z wykonaniem czynności, sąd na wniosek wierzyciela po wysłuchaniu stron postanowi zastosowanie przymusu do końca wyznaczonego poprzednio czasu.

§ 6. Jeżeli dłużnik zgłosi się ponownie do wykonania, sąd może odmówić zwolnienia przed upływem powyższego czasu.

§ 7. Na postanowienie sądu służy zażalenie.

Przepis art. 819 odnosi się do takich czynności, które nie mogą być wykonane przez osoby trzecie, lecz tylko osobiście przez samego dłużnika tak, że zastosowanie do nich przepisu art. 818 jest niemożliwe. Czynności te muszą nadto w czasie podjęcia egzekucji zależeć wyłącznie od woli dłużnika w tem znaczeniu, że dłużnik jest w fizycznej i prawnej możliwości wykonania czynności.

Do czynności niezastępowalnych, które wyegzekwowane być mogą tylko po myśli art. 819, należą np. złożenie rachunków, wyjawienie majątku, udzielenie wglądu w księgi i papiery dłużnika, wystawienie dokumentu o pewnej oznaczonej treści, publiczne ogłoszenie pewnego oświadczenia, wydanie dziecka ojcu, przyjęcie do wspólnego gospodarstwa i t. p.

Art. 819 nie ma zastosowania do takich czynności, do wykonania których oprócz woli dłużnika potrzebne jest jeszcze zaistnienie innych, od niego niezależnych okoliczności i to nawet wtedy, gdyby konieczność zaistnienia tych dalszych okoliczności spowodowana została przez dłużnika i z jego winy.

Nie można prowadzić egzekucji po myśli art. 819, jeżeli przy wykonaniu czynności musiałyby oprócz dłużnika współdziałać także osoby trzecie, albo jeżeli wykonanie czynności możliwe jest tylko łącznie przez kilku dłużników, a wierzyciel żąda egzekucji tylko przeciw jednemu z nich.

Nie można w drodze egzekucji z art. 819 zmusić dłużnika do wykonania czynności, mającej charakter indywidualnej twórczej działalności (umysłowej, artystycznej i t. p.), wymagającej niezwykłego uzdolnienia, bo nie da się stwierdzić, czy dłużnik posiada w danej chwili to uzdolnienie, względnie czy jego stan duchowy w danym czasie pozwala mu na wykonanie czynności.

Przepis art. 819 nie stosuje się do przypadków, gdy według treści orzeczenia sądowego dłużnik ma złożyć oświadczenie pewnej treści, a z mocy szczególnego przepisu (art. XLV i LIV p. w. p. e.) oświadczenie ma być uważane za złożone z chwilą uprawomocnienia się orzeczenia.

Jeżeli w tytule egzekucyjnym zakreślono dłużnikowi termin do wykonania czynności niezastępowalnej, a zarazem postanowiono, co się ma stać na wypadek jej niewykonania, to egzekucja po myśli art. 819 jest niedopuszczalną. W takim wypadku po bezskutecznym upływie terminu wierzyciel może żądać tylko tego, co postanowiono w tytule na wypadek niewykonania czynności.

Kwestję dopuszczalności egzekucji po myśli art. 819, w szczególności okoliczności, czy chodzi o czynność tego rodzaju, że inna osoba nie może jej wykonać za dłużnika i czy wykonanie czynności zależy wyłącznie od woli dłużnika, obowiązany jest badać z urzędu sąd egzekucyjny i dłużnik nie potrzebuje niedopuszczalności egzekucji z tego punktu widzenia dochodzić w drodze osobnego powództwa z art. 566.

Do umożliwienia sądowi egzekucyjnemu zbadania tych okoliczności służy przewidziane w art. 819, § 1 wysłuchanie stron, które poprzedzić ma wydanie dłużnikowi jakiegokolwiek polecenia czy zagrożenia. Jeżeli natomiast dłużnik twierdzi, że egzekucja jest niedopuszczalną dlatego, iż odnośną czynność już wykonał, to w tym wypadku bronić się może przed egzekucją tylko w drodze powództwa z art. 566.

Jeżeli egzekucja ma być prowadzona według art. 819, to wierzyciel musi we wniosku o wszczęcie egzekucji wyraźnie tego żądać, bo do niego w myśl art. 540 należy oznaczenie sposobu egzekucji. Jeżeli więc wierzyciel żądał np. egzekucji według art. 818, a sąd jest zdania, że można ją prowadzić tylko według art. 819, to nie może wszcząć egzekucji według ostatnio powołanego przepisu, lecz winien oddalić wniosek wierzyciela.

Egzekucja po myśli art. 819 możliwą jest tylko wtedy, gdy czynność, wykonać się mająca przez dłużnika, jest w tytule egzekucyjnym dokładnie określona. Jeżeli ten wypadek nie zachodzi, sąd odmówi wszczęcia egzekucji, bo nie jest jego rzeczą bliższe określenie nałożonego na dłużnika obowiązku.

Wysłuchanie stron przed zakreśleniem dłużnikowi terminu do wykonania czynności po myśli art. 819, § 1 jest bezwzględnie nakazane. Sąd nie może go pominąć nawet wtedy, gdyby zwłoka wysłuchaniem spowodowana zagrażała udaremnieniem egzekucji. Co do sposobu tego wysłuchania obowiązuje przepis art. 509, § 2.

Przewidziane w art. 819, § 1 wysłuchanie stron ma na celu stwierdzenie, czy prowadzenie egzekucji zawnioskowanym przez wierzyciela sposobem jest dopuszczalne. W żadnym razie nie można przedmiotem tego wysłuchania czynić okoliczności, z powodu któ-

rych dłużnik mógłby się bronić przed egzekucją tylko w drodze powództwa z art. 566.

Tak pierwszy, jak i nowy termin do wykonania czynności, oznaczy sąd przy uwzględnieniu okoliczności konkretnego przypadku. Nie jest przytem konieczne, aby terminy te były jednakie lub też pozostawały w jakimś określonym do siebie stosunku¹⁾.

Zagrożenie na wypadek niewykonania czynności może opiewać albo tylko na grzywnę, albo tylko na przymus osobisty, albo wreszcie na grzywnę lub przymus (byle nie jedno i drugie równocześnie — art. 821).

W kwestji, czy na wypadek niewykonania czynności zagrożić należy dłużnikowi grzywną, czy też aresztem, rozstrzyga przedewszystkiem wniosek wierzyciela. Gdyby wierzyciel zawnioskował oba środki, sąd wybierze ten z nich, który jego zdaniem jest bardziej celowy.

W zagrożeniu, które sąd stosowanie do art. 819, § 1 wyda na wypadek niewykonania przez dłużnika czynności w zakreślonym terminie, należy dokładnie oznaczyć wysokość zagrożonej grzywny, względnie czas trwania zagrożonego przymusu osobistego. Ogólnikowe zagrożenie grzywną lub przymusem osobistym nie wystarczy (arg. z art. 819, § 3).

Co do wysokości grzywny i czasu trwania przymusu osobistego p. art. 821.

Jeżeli dłużnik w zakreślonym mu przez sąd egzekucyjny terminie wykona czynność, a wierzyciel twierdzi, że nie odpowiada ona treści tytułu egzekucyjnego i żąda nałożenia grzywny lub zastosowania

¹⁾ Nie można też uznać za trafne zapatrywania Allersanda (II. 597), jakoby nowy termin nie mógł być dłuższy od poprzedniego, bo ustawa żadnych co do tego ograniczeń nie zawiera, a okoliczności, o których się sąd w międzyczasie mógł dowiedzieć, mogą właśnie uzasadniać oznaczenie nowego terminu na dłużej od poprzedniego.

przymusu osobistego, to sąd egzekucyjny musi (ewentualnie po wysłuchaniu stron, biegłych i t. p.) zająć w tej kwestji stanowisko, bo od tego zależy rozstrzygnięcie, czy egzekucja ma być dalej prowadzona.

W przypadku, przewidzianym w art. 819, § 2, nie można uzależniać nadania klauzuli wykonalności od złożenia przez wierzyciela sumy pieniężnej lub dostarczenia dłużnikowi materiałów, potrzebnych do wykonania czynności, gdyż według brzmienia ustawy jedynie wykonanie egzekucji jest od tego zależne.

Nałożenie zagrożonej grzywny, względnie zarządzenie wykonania zagrożonego przymusu osobistego po bezskutecznym upływie terminu do wykonania czynności nastąpić może tylko na ponowny wniosek wierzyciela. Upřednie wysłuchanie dłużnika przed wydaniem tych zarządzeń, jako też przed wyznaczeniem nowego terminu do wykonania i ponownem zagrożeniem, nie jest przepisane, ani potrzebne.

Również nałożenie ponownie zagrożonej grzywny, względnie zarządzenie wykonania ponownie zagrożonego przymusu osobistego nie może nastąpić bez nowego wniosku wierzyciela, co się tem tłumaczy, że sąd inaczej nie wie, czy dłużnik zastosował się lub nie do polecenia wykonania czynności.

Wysokość grzywny, względnie czas trwania przymusu osobistego, które sąd zastosuje po bezskutecznym upływie terminu do wykonania czynności, nie może przewyższać rozmiarów, w jakich je zagrożono.

Zwolnienie dłużnika po myśli art. 819, § 4 zarządzić może tylko sąd, prowadzący egzekucję, choćby w danym wypadku przymus osobisty wykonywał inny sąd (art. 823, § 2).

Przepis § 5 art. 819 odnosi się jedynie do przypadku, przewidzianego w § 4 tegoż artykułu, t. j. do

przypadku, gdy dłużnika zwolniono wcześniej na skutek zgłoszenia gotowości do wykonania czynności.

Zwłokę dłużnika w znaczeniu art. 819, § 5 przyjęć należy dopiero wtedy, gdy bezowocnie upłynął termin, wyznaczony mu do wykonania czynności po myśli art. 819, § 4.

W razie zwłoki dłużnika w przypadku, przewidzianym w art. 819, § 5, przymus zostanie wykonany jeszcze przez resztę czasu, na jaki oznaczone było trwanie przymusu, przerwane wskutek wcześniejszego zwolnienia. Czas trwania przymusu przed zwolnieniem łącznie z czasem jego trwania po zwolnieniu ma więc dać w sumie pełny okres przymusu, zastosowanego przed zwolnieniem (a nie tego, który ponownie dopiero zagrożono).

Przepis art. 819, § 6 odnosi się do przypadku, gdy dłużnik po zarządzeniu wykonania przymusu przez resztę czasu, pozostałego po poprzednim zwolnieniu go stosownie do § 4 art. 819, zgłasza się ponownie do wykonania czynności, a więc gdy zgłoszenie się dłużnika do wykonania następuje po raz drugi w ciągu tego samego okresu przymusu osobistego. Jedynie przy rozszerzającej interpretacji tego przepisu można go odnieść także do przypadków, gdy dłużnik zgłasza się do wykonania czynności po raz pierwszy w nowym okresie przymusu, po odbyciu całego poprzedniego okresu, w ciągu którego był zwolniony. Interpretacja taka jednak ze względu na wyjątkowy charakter przepisu nie jest wskazaną¹⁾.

Zażalenie dopuszczalne jest na każde postawienie sądu grodzkiego, zapadłe w przedmiotach, unormowanych w art. 819.

Przepis art. 819 nie określa, który sąd jest właściwy do prowadzenia egzekucji w nim przewidzianej.

¹⁾ Mimo to przyjmuje ją Allerhand (II, 600).

Należy przyjąć, że właściwość będzie tu analogiczna, jak w egzekucji według art. 818, a więc właściwym będzie sąd grodzki, w którego okręgu czynność ma być wykonana. Oba przepisy mają bowiem za przedmiot egzekucję, zmierzającą do wymuszenia czynności, a różnią się tylko co do sposobu jej wykonania.

Art. 820 (313).

Egzekucja
zaniechania
lub znoszenia.

§ 1. Jeżeli dłużnik ma obowiązek zaniechać pewnej czynności lub nie przeszkadzać czynności wierzyciela, sąd na wniosek wierzyciela po wysłuchaniu stron i stwierdzeniu, że dłużnik działał wbrew obowiązkowi, nałoży na niego grzywnę do tysiąca złotych lub zastosuje przymus osobisty na czas do dwóch tygodni. Tak samo sąd postąpi w razie dalszego wniosku wierzyciela.

§ 2. Ponadto sąd może na wniosek wierzyciela zobowiązać dłużnika do zabezpieczenia szkody, grożącej wierzycielowi wskutek dalszego działania dłużnika wbrew obowiązkowi. W postanowieniu sąd oznaczy wysokość i czas trwania zabezpieczenia.

§ 3. Jeżeli dłużnik po powstaniu tytułu egzekucyjnego dokonał zmiany sprzecznej ze swym obowiązkiem, sąd na wniosek wierzyciela po wysłuchaniu stron upoważni wierzyciela do usunięcia tej zmiany na koszt dłużnika i przyzna mu sumę na ten cel potrzebną. W razie oporu ze strony dłużnika wierzyciel może żądać, aby sąd polecił komornikowi usunięcie oporu.

§ 4. Na postanowienia sądu służy zażalenie.

Założeniem prowadzenia egzekucji po myśli art. 820 jest nałożenie na dłużnika w tytule egzekucyjnym

obowiązku zaniechania pewnej czynności lub nieprzeszkadzania czynności wierzyciela — w przeciwieństwie do obowiązku podjęcia pewnej pozytywnej czynności.

Dla zastosowania przepisu art. 820 jest bez znaczenia, czy ciężący na dłużniku obowiązek zaniechania pewnej czynności lub nieprzeszkadzania czynności wierzyciela odpowiada prawu własności, czy innemu prawu (rzeczowemu lub obligatoryjnemu), czy wreszcie tylko posiadaniu wierzyciela.

W drodze egzekucji z art. 820 można też wymusić na dłużniku zezwolenie osobom trzecim na oglądanie po wypowiedzeniu zajmowanego przez dłużnika mieszkania.

Jeżeli powództwo negatoryjne rozstrzygnięto na korzyść powoda, to na wypadek ponownego podobnego naruszenia nie potrzeba wnosić powództwa o naruszenie posiadania, lecz można postawić wniosek o egzekucję po myśli art. 820.

Jeżeli dłużnik obok obowiązku zaniechania lub nieprzeszkadzania pewnej czynności ma także obowiązek wykonania pewnej pozytywnej czynności, natenczas obok przepisu art. 820 wchodzi w zastosowanie także przepis art. 818, względnie art. 819.

Jeżeli tytuł egzekucyjny opiewa na zaniechanie przeszkodzenia czynności, to egzekucję po myśli art. 820 można prowadzić tylko wtenczas, gdy wierzyciel udowodni, że dłużnik przeciwdziała zakazowi.

Także częściowe przeciwdziałanie dłużnika ciężącemu na nim obowiązkowi uzasadnia zastosowanie przeciw niemu przepisu art. 820.

Do prowadzenia egzekucji po myśli art. 820 nie jest konieczne, aby dłużnik osobiście przeciwdziałał ciężącemu na nim obowiązkowi zaniechania lub nieprzeszkadzania pewnej czynności. Wystarczy, gdy działanie takie pochodzi od zastępcy dłużnika, albo

gdy dopuszcza się go członek rodziny dłużnika za tegoż wiedzą i zgodą.

Egzekucję po myśli art. 820 można prowadzić także wówczas, gdy dłużnikiem jest osoba prawna.

Na wniosek wierzyciela o wszczęcie egzekucji sąd obowiązany jest bezwzględnie wysłuchać strony. Wysłuchania tego nie można zaniechać pod żadnym pozorem. Odbywa się ono przy zastosowaniu art. 509, § 2.

Przedmiotem nakazanego w art. 820, § 1 wysłuchania stron może być tylko stwierdzenie, czy dłużnik przeciwdziałał nałożonemu na niego w tytule egzekucyjnym obowiązkowi. Nie można natomiast przy tem wysłuchaniu roztrząsać okoliczności, z powodu których dłużnik mógłby się bronić przed egzekucją drogą powództwa z art. 566.

Nałożenie na dłużnika grzywny lub zastosowanie przymusu osobistego w egzekucji, prowadzonej według art. 820, nie ma być poprzednio zagrożone (jak w egzekucji według art. 819).

Stosując środki przymusowe, sąd związany jest jedynie granicami, które ustawa zakreśla pod względem wysokości poszczególnej grzywny i czasu trwania jednego okresu przymusu osobistego oraz pod względem ogólnej sumy grzywien i ogólnego czasu trwania przymusu. W tych granicach można po orzeczeniu grzywny zastosować przymus osobisty i odwrotnie. W szczególności w razie dalszego oporu dłużnika można po orzeczeniu jednej lub kilku grzywien zastosować jeszcze przymus osobisty, który razem wzięty nie może przekraczać sześciu miesięcy (art. 821).

Nałożenie na dłużnika obowiązku zabezpieczenia szkody po myśli art. 820, § 2 nastąpić może bądź równocześnie z nałożeniem grzywny lub zastosowa-

nieniem przymusu osobistego, bądź też i później. Zastosowanie tego zabezpieczenia zależy od uznania sądu.

Zabezpieczenie, ustanowione stosownie do art. 820, § 2, odpowiada tylko za szkodę, zrządzoną wierzycielowi przez dalsze przeciwdziałanie dłużnika ciężącemu na nim obowiązкови. Nie odpowiada ono natomiast za grzywny, nałożone na dłużnika, ani też za szkody, zrządzone wierzycielowi poprzedniem zachowaniem się dłużnika.

Do szkody, za którą odpowiada zabezpieczenie, ustanowione po myśli art. 820, § 2, należy zaliczyć także koszty, wynikłe dla wierzyciela wskutek konieczności dalszego prowadzenia egzekucji.

Szkody, o której mowa w art. 820, § 2, o ile ona nie polega na kosztach postępowania egzekucyjnego, dochodzić może wierzyciel tylko drogą powództwa na ogólnych zasadach k. p. c.

Postanowienie, nakładające na dłużnika obowiązek dania zabezpieczenia szkody, grożącej wierzycielowi wskutek dalszego działania wbrew obowiązкови, ulega wykonaniu przy zastosowaniu przepisów o egzekucji dla ściągnięcia roszczeń pieniężnych.

Jeżeli w czasie, na który ustanowiono zabezpieczenie po myśli art. 820, § 2, dłużnik nie przeciwdziałał swemu obowiązкови, względnie wierzyciel nie dochodził swej szkody z powodu dalszego działania dłużnika wbrew obowiązкови, to złożone zabezpieczenie należy na wniosek dłużnika wydać temuż przy zastosowaniu art. 546, § 2.

Przepis art. 820, § 3 ma na celu usunięcie bez osobnego sporu stanu, spowodowanego przez dłużnika przez działanie wbrew ciężącemu na nim obowiązкови.

Suma, przyznana wierzycielowi stosownie do art. 820, § 3, może być ściągnięta z majątku dłużnika według przepisów o egzekucji roszczeń pieniężnych.

Polecenie przymusowego usunięcia oporu dłużnika po myśli art. 820, § 3 in fine wydać musi sąd. Bez takiego polecenia komornikowi nie wolno zastosować się do żądania wierzyciela o usunięcie oporu.

Zażalenie dopuszczalne jest na wszelkie postanowienia sądu, przewidziane w art. 820.

Art. 821 (314).

Najwyższa gra-
nica grzywny
i przymusu
osobistego.

§ 1. W jednym postanowieniu sąd może wymierzyć grzywnę nie wyższą niż tysiąc złotych, a przymus osobisty na czas nie dłuższy niż dwa tygodnie. Ogólna suma grzywien w tej samej sprawie nie może przewyższać dziesięciu tysięcy złotych, a ogólny czas przymusu osobistego — sześciu miesięcy.

§ 2. Zastosowanie jednego środka nie wyłącza następnego zastosowania środka drugiego. Oba środki nie mogą być stosowane jednocześnie.

Stosując środki przymusowe, sąd związany jest tylko o tyle, że nie może naraz zagrozić, względnie orzec grzywny ponad tysiąc złotych, a przymusu osobistego ponad dwa tygodnie, oraz że ogólna suma grzywien w tem samem postępowaniu egzekucyjnem przeciw temu samemu dłużnikowi orzeczonych nie może przewyższać dziesięciu tysięcy złotych, zaś ogólny czas trwania przymusu osobistego nie może przekraczać sześciu miesięcy. Nadto nie można równocześnie zastosować grzywny i przymusu osobistego. Poza tem dopuszczalne jest stosowanie jednego lub drugiego środka czy to w ten sposób, że po wyczerpaniu ogólnej sumy grzywien przechodzi się do przymusu osobistego, który znów stosować można aż do wyczerpania pełnych sześciu miesięcy, czy też na odwrót w ten sposób, że po wyczerpaniu pełnych

sześciu miesięcy przymusu osobistego przechodzi się do grzywien aż do wyczerpania ogólnej ich sumy, czy wreszcie w ten sposób, że stosuje się naprzemian grzywny i przymus osobisty, dopóki każde nie osiągnie maksymalnego swego wymiaru.

Czas trwania przymusu osobistego liczy się od chwili osadzenia dłużnika w miejscu, w którym przymus ma być wykonany.

Według brzmienia ustawy nie wolno tylko obu środków przymusowych zastosować równocześnie. Nie wyklucza to atoli w przypadkach, w których potrzebne jest uprzednie zagrożenie (art. 819), zagrożenia w tem samym postanowieniu grzywną lub aresztem¹⁾. Wyboru jednego z zagrożonych środków dokona sąd w takim wypadku wtedy, gdy przyjdzie do zastosowania środka przymusowego.

Przy wyborze środków przymusowych (grzywny lub przymusu osobistego) sąd winien uwzględnić przede wszystkim wnioski wierzyciela. Szczególnie nie powinien orzekać przymusu osobistego tam, gdzie wierzyciel żąda zastosowania grzywny. Inaczej bowiem mogłoby łatwo dojść do uniemożliwienia egzekucji wogóle w przypadkach, w których wierzyciel nie jest w stanie złożyć sumy, potrzebnej na wykonanie przymusu osobistego (art. 831).

Jeżeli wierzyciel we wniosku swym zażądał zastosowania obu środków przymusowych, to sąd wybierze ten z pośród nich, który jego zdaniem pewniej prowadzi do celu, a gdyby oba były jednako celowe, ten,

¹⁾ Allerhand (II, 606) wyklucza dopuszczalność takiego alternatywnego zagrożenia z uzasadnieniem, że zastosowanie środka przymusowego powinno odpowiadać zagrożeniu, a zastosowanie obu środków jest niedopuszczalne. Trudno jednak zrozumieć, dlaczego zastosowanie jednego z dwóch alternatywnie zagrożonych środków nie miało odpowiadać zagrożeniu.

który połączony jest z mniejszem uciążeniem dłużnika.

Art. 822 (315).

Wpływ umorzenia egzekucji na grzywny.

§ 1. W razie umorzenia postępowania egzekucyjnego podlegają umorzeniu także grzywny, choćby prawomocnie orzeczone, a jeszcze niezapłacone.

§ 2. Obowiązek uiszczenia grzywny nie przechodzi na spadkobierców dłużnika.

Ponieważ umorzenie egzekucji pociąga za sobą uchylenie wszystkich wykonanych przedtem aktów egzekucyjnych, przeto z jego chwilą tracą moc także postanowienia o nałożeniu grzywien, w konsekwencji czego grzywny te nie mogą być od tej chwili ściągane.

Po umorzeniu egzekucji nie można ściągać nałożonych na dłużnika grzywien, choćby ściągnięcie ich przedtem już zarządzone i choćby wdrożono już kroki w celu ich ściągnięcia.

Jeżeli przed umorzeniem egzekucji dokonano już sprzedaży przedmiotów majątkowych dłużnika celem ściągnięcia grzywny, to uzyskanej stąd sumy nie należy wydawać dłużnikowi mimo następnego umorzenia egzekucji, bo z chwilą sprzedaży grzywnę należy uważać za zapłaconą przez dłużnika do wysokości sumy, jaka przy podziale ceny na grzywnę przypadnie, a grzywien zapłaconych umorzenie egzekucji nie umarza.

Z umorzeniem egzekucji umarza się też orzeczony wobec dłużnika przymus osobisty. Gdyby więc dłużnik w chwili umorzenia był zatrzymany, to należy go bezzwłocznie zwolnić.

Gdyby w chwili śmierci dłużnika toczyła się egzekucja celem ściągnięcia nałożonej na niego grzywny,

to egzekucję taką wobec przepisu art. 822, § 2 należy ze śmiercią dłużnika umorzyć.

Art. 823 (316).

§ 1. Przymus osobisty wykonywa się przez osadzenie dłużnika w pomieszczeniu na ten cel przeznaczonem oddzielnie od osób, pozbawionych wolności w trybie postępowania karnego lub administracyjnego.

Miejsce
wykonania
przymusu.

§ 2. Jeżeli dłużnik nie przebywa w okręgu sądu, który postanowił zastosować przymus osobisty, sąd ten zwróci się o wykonanie do sądu grodzkiego, w którego okręgu dłużnik przebywa.

Dłużnika, do którego zastosowano przymus osobisty jako środek wymuszenia w trybie postępowania egzekucyjnego (art. 625, 816, 819, 820), nie można osadzać razem z więźniami, odbywającymi sądownie lub administracyjnie orzeczone kary pozbawienia wolności, ani też razem z osobami, przebywającymi w areszcie śledczym lub tymczasowym. Nic jednak nie stoi na przeszkodzie wyznaczeniu w budynku więziennym osobnego pomieszczenia do osadzania dłużników, odbywających przymus osobisty.

O tem, który sąd ma wykonać przymus osobisty, decyduje nie miejsce zamieszkania, lecz miejsce każdorazowego pobytu dłużnika w chwili, w której osadzenie go ma nastąpić.

Zastosowanie przepisu art. 823, § 2 nie zależy od uznania sądu, prowadzącego egzekucję, lecz jest bezwzględnie nakazane. Jeżeli więc dłużnik nie przebywa w okręgu tego sądu, to sąd ten musi się zwrócić o wykonanie przymusu do sądu miejsca pobytu dłużnika.

Sąd, wskazany w art. 823, § 2, powołany jest tylko do wykonania przymusu zgodnie z postanowieniem

sądu egzekucyjnego. Natomiast decyzje w przedmiocie zwolnienia dłużnika (art. 819, § 4, art. 830) należą tylko do sądu egzekucyjnego, chyba że chodzi o zwolnienie po upływie czasu, przez który przymus według odezwy sądu egzekucyjnego miał być wykonany.

Art. 824 (317).

Nakaz
wykonania
przymusu.

Zarządzając wykonanie przymusu osobistego na podstawie prawomocnego postanowienia, sąd wyda komornikowi na piśmie nakaz z odpowiednim uzasadnieniem. Przystępując do wykonania nakazu, komornik nakaz ten doręczy dłużnikowi.

Przed prawomocnością postanowienia o zastosowaniu przymusu osobistego wykonania przymusu zarządzić nie można.

Z chwilą uprawomocnienia się postanowienia o zastosowaniu przymusu sąd, który postanowienie to wydał, winien z urzędu zarządzić jego wykonanie, względnie zwrócić się o wykonanie do sądu, w którego okręgu dłużnik przebywa (art. 823, § 2). Osobnego wniosku wierzyciela w tym kierunku nie trzeba.

Jeżeli przymus wykonać ma stosownie do art. 823, § 2 nie sąd egzekucyjny, lecz sąd, w którego okręgu dłużnik przebywa, to wystosowując do tego sądu odezwę o wykonanie przymusu, sąd egzekucyjny dołączy do niej nakaz, przewidziany w art. 824.

W uzasadnieniu nakazu osadzenia dłużnika wystarczy powołać się krótko na prawomocne postanowienie o zastosowaniu przymusu, które przedtem musiało być doręczone dłużnikowi z uwagi na przysługujące mu zażalenie.

Brak uzasadnienia nakazu nie powoduje jego nieważności.

Jeżeli komornik nie zna dłużnika, to przed przystąpieniem do wykonania nakazu winien w sposób

nie pozostawiający żadnej wątpliwości stwierdzić jego identyczność.

O wykonaniu nakazu złoży komornik sądowi relację, w której poda dokładnie czas, kiedy dłużnik w przeznaczonem do wykonania przymusu pomieszczeniu został osadzony.

Art. 825 (318).

O wykonanie przymusu względem dłużnika, pełniącego czynną służbę wojskową, sąd zwraca się do właściwej władzy wojskowej, przesyłając jej w tym celu nakaz.

Wykonanie
przymusu
względem
wojskowych.

Zastosowanie przymusu osobistego względem osób w art. 825 wymienionych orzeka właściwy sąd egzekucyjny i tenże sąd wydaje nakaz osadzenia dłużnika, zaś do właściwej władzy wojskowej należy tylko wykonanie przymusu ściśle według postanowienia sądu. Władza ta nie ma więc prawa zwolnienia dłużnika w przypadkach z art. 819, § 4 i art. 830.

Przepis art. 825 odnosi się tylko do osób, pozostających w czynnej służbie wojskowej. Nie stosuje on się natomiast do wojskowych w stanie nieczynnym i wojskowych, przeniesionych w stan spoczynku (emerytów). Do wojskowych rezerwy i pospolitego ruszenia ma zastosowanie tylko wtedy, jeżeli oni w czasie, gdy przymus ma być wykonany, pełnią służbę czynną (np. wskutek powołania na ćwiczenia).

O niedopuszczalności zastosowania przymusu osobistego względem wojskowych, należących do zmobilizowanej części wojska, p. art. 826, l. 2.

W kwestji, która władza wojskowa jest właściwą w rozumieniu art. 825, p. § 8 reg. cyw. (w dod. I).

Art. 826 (319).

Osoby wyjęte
z pod zastoso-
wania
przymusu.

**Przymus osobisty nie może być stosowany
względem:**

- 1) osób, nie podlegających sądom polskim;
- 2) wojskowych, należących do zmobilizowanej części wojska lub marynarki wojennej;
- 3) kierownika statku handlowego morskiego, który ma odpłynąć, tudzież względem osób, należących do załogi takiego statku.

Które osoby nie podlegają sądom polskim, o tem p. art. 569 i objaśn. do niego.

Względem osób, wyjętych z pod jurysdykcji sądów polskich, nie można stosować przymusu osobistego (ani grzywny) nawet wtedy, gdyby te osoby w konkretnej sprawie wyjątkowo sądowi polskiemu podlegały.

Tylko względem osób, wcielonych do zmobilizowanej części wojska lub marynarki wojennej, nie można w myśl art. 826, l. 2 stosować przymusu osobistego. Powołanie dłużnika na ćwiczenia wojskowe lub nawet wskutek mobilizacji, ale bez równoczesnego wcielenia go do zmobilizowanego oddziału wojska lub marynarki wojennej, nie stanowi przeszkody zastosowania i wykonania przymusu.

Przepis art. 826, l. 3 nie odnosi się do kierowników i załogi statków żeglugi śródlądowej.

Względem kierownika i osób, należących do załogi statku, podpadającego pod przepis art. 826, l. 3, nie można stosować przymusu osobistego, choćby wierzyciel dostarczył osoby gotowej i zdolnej do zastąpienia tych osób.

Względem osób, wymienionych w art. 826, niedo-

puszczalne jest nietylko samo wykonanie, ale także i orzeczenie przymusu osobistego¹⁾.

Gdyby okoliczności, wymienione w art. 826, zaistniały dopiero po orzeczeniu przymusu osobistego, to orzeczonego przymusu wykonać nie można.

Art. 827 (320).

Przymus osobisty względem posła, senatora i sędziego może być zastosowany tylko z zachowaniem przepisów Konstytucji i prawa o ustroju sądów powszechnych.

Stosowanie przymusu wobec posłów, senatorów i sędziów.

Powołane w art. 827 przepisy opiewają:

Art. 21, ustęp 2, 4, art. 37, 79 Konstytucji:

Art. 21. — — — — —

Postępowanie karno-sądowe, karno-administracyjne lub dyscyplinarne, wdrożone przeciw posłowi przed uzyskaniem mandatu poselskiego, ulegnie na żądanie Sejmu zawieszeniu aż do wygaśnięcia mandatu.

Przez cały czas trwania mandatu posłowie nie mogą być pociągani do odpowiedzialności karno-sądowej, karno-administracyjnej i dyscyplinarnej, ani pozbawieni wolności bez zezwolenia Sejmu. W wypadku schwytania posła na gorącym uczynku zbrodni pospolitej, jeżeli jego przytrzymanie jest niezbędne dla zabezpieczenia wymiaru sprawiedliwości, względ-

¹⁾ Według Allerhanda (II, 609) można przeciw osobom z art. 826, l. 2 i 3 orzec przymus osobisty, a tylko wykonać go nie można. Z zapatrywaniem tem trudno się jednak zgodzić, bo: 1) z przepisów art. 819 i nast. wynika, że przez zastosowanie przymusu rozumie ustawa nietylko jego wykonanie, ale i orzeczenie; 2) orzeczenie przymusu nie miałyby celu tam, gdzie jego wykonanie jest niemożliwe; 3) przepis art. 826 nie czyni różnicy między osobami, nie podlegającymi sądom polskim, a innymi osobami w nim wymienionymi, z czego wynika, że do wszystkich tych osób stosować go należy w jednakiem mierze i jeżeli wyklucza się orzeczenie przymusu względem jednych, to wykluczyć go należy i względem drugich.

nie dla umieszkodliwienia skutków przestępstwa, władza sądowa ma obowiązek bezzwłocznego zawiadomienia o tem Marszałka Sejmu dla uzyskania zezwolenia Sejmu na areszt i dalsze postępowanie karne. Na żądanie Marszałka przyrzeczony musi być niezwłocznie uwolniony.

Art. 37. Postanowienia artykułów 21 stosują się odpowiednio także do Senatu, względnie jego członków.

Art. 79. Sędziowie nie mogą być pociągani do odpowiedzialności karnej ani pozbawiani wolności bez uprzedniej zgody wskazanego przez ustawę sądu, o ile nie są schwytani na gorącym uczynku, lecz i w tym wypadku może sąd zażądać niezwłocznie uwolnienia aresztowanego.

Art. 81 i 137 u. s. p.:

Art. 81. § 1. Pociągnięcie sędziego do odpowiedzialności karnej, zarówno sądowej jak i administracyjno-karnej, tudzież pozbawienie go wolności, dopuszczalne jest tylko za poprzednią zgodą właściwego sądu dyscyplinarnego, o ile sędzia nie jest schwytany na gorącym uczynku. Aż do wydania uchwały w tym przedmiocie, wolno przedsięwziąć tylko czynności niecierpiące zwłoki.

§ 2. Właściwy sąd dyscyplinarny władny jest zażądać niezwłocznego uwolnienia zaaresztowanego sędziego, schwytanego na gorącym uczynku.

§ 3. W ciągu siedmiu dni od doręczenia uchwały, odmawiającej zgody przewidzianej w § 1, służy władzy lub osobie, która żądała wyrażenia zgody, oraz prokuratorowi dyscyplinarnemu, skarga do sądu dyscyplinarnego drugiej instancji.

§ 4. Sądy dyscyplinarne wydają uchwały, przewidziane w niniejszym artykule, na posiedzeniu niejawnem, po wystąpieniu prokuratora dyscyplinarnego.

Art. 137. § 1. Do orzekania w sprawach dyscyplinarnych powołane są sądy następujące:

a) sąd dyscyplinarny okręgu apelacyjnego, orzekający w pierwszej instancji w składzie trzech sędziów apelacyjnych w sprawach przeciw sędziom, zajmującym stanowiska w sądach okręgowych i grodzkich danego okręgu apelacyjnego;

b) sąd dyscyplinarny wyższy, orzekający w pierwszej instancji w składzie trzech sędziów Sądu Najwyższego w sprawach przeciw sędziom, zajmującym stanowiska w sądach apelacyjnych i w Sądzie Najwyższym, tudzież w drugiej instancji w sprawach rozpoznanych przez sąd dyscyplinarny okręgu apelacyjnego;

c) Najwyższy Sąd Dyscyplinarny, orzekający w drugiej instancji w składzie pięciu sędziów Sądu Najwyższego w sprawach rozpoznanych w pierwszej instancji przez sąd dyscyplinarny wyższy.

§ 2. Właściwość sądu określa stanowisko sędziego, zajmowane w chwili wszczęcia postępowania dyscyplinarnego, choćby obwiniony po wdrożeniu postępowania dyscyplinarnego objął stanowisko uzasadniające właściwość innego sądu. Właściwość sądu dla sędziego w stanie spoczynku określa stanowisko sędziego zajmowane w chwili przejścia w stan spoczynku.

§ 3. Spory o właściwość rozstrzyga Najwyższy Sąd Dyscyplinarny na posiedzeniu niejawnem.

Zgoda sejmu, senatu lub właściwego sądu potrzebna jest nietylko do wykonania przymusu osobistego, lecz także do orzeczenia o jego zastosowaniu¹⁾.

Art. 828 (321).

§ 1. Przymus względem osób, których zdrowie może być narażone na niebezpieczeństwo, nie będzie wykonywany aż do wyzdrowienia.

Stosowanie
przymusu wobec
chorych.

§ 2. Na wniosek jednej ze stron będzie zarządzone na jej koszt zbadanie stanu zdrowia dłużnika przez lekarza.

Sąd obowiązany jest z urzędu przestrzegać przepisu art. 828 i jeżeli stwierdzi, że wykonanie przymusu byłoby połączone z niebezpieczeństwem dla zdrowia dłużnika, winien odstąpić od jego wykonania, względnie zwolnić osadzonego już dłużnika.

Ocena, czy zdrowie dłużnika może być narażone na niebezpieczeństwo i czy wobec tego przymus ma być wykonany, należy do sądu. Jeżeli jednak komor-

¹⁾ Allerhand (II, 610) jest zdania, że nie potrzeba jej do orzeczenia przymusu, lecz tylko do jego wykonania. Argumenty, przemawiające przeciw temu zapatrywaniu p. w uw. 1) przy art. 826.

nik, przystępując do wykonania nakazu, stwierdzi, że stan zdrowia dłużnika nie pozwala na wykonanie względem niego przymusu, to winien sam wstrzymać się narazie z osadzeniem dłużnika, a następnie zasięgnąć bezzwłocznie decyzji sądu.

Jeżeli sąd, do którego w myśl art. 823, § 2 zwrócono się o wykonanie przymusu, jest zdania, że ze względu na niebezpieczeństwo dla zdrowia dłużnika przymus nie może być wykonany, to nie zasięgając uprzednio decyzji sądu egzekucyjnego, odstąpi od osadzenia dłużnika, względnie zwolni go, poczem zawiadomi o tem sąd egzekucyjny.

Wniosek o zbadanie stanu zdrowia dłużnika przez lekarza zgłosić może bądź dłużnik, gdy żąda wstrzymania wykonania przymusu, względnie zwolnienia, bądź wierzyciel, gdy jest zdania, że stan zdrowia dłużnika, co do którego wstrzymano wykonanie przymusu z powołaniem się na przepis art. 828, nie jest tego rodzaju, iżby nie pozwalał na wykonanie przymusu.

Art. 829 (322).

Zawiadomienie
władzy o za-
stosowaniu
przymusu.

Po uprawomocnieniu się postanowienia o przymusie względem osób duchownych, osób, będących w służbie państwowej lub samorządowej, oraz względem osób, pełniących służbę w przedsiębiorstwie użyteczności publicznej, sąd zawiadomi władzę przełożoną dłużnika lub kierownictwo przedsiębiorstwa i uprzedzi je, że po upływie tygodnia wyda komornikowi odpowiedni nakaz.

Przepisane w art. 829 zawiadomienie władzy przełożonej lub kierownictwa przedsiębiorstwa ma za cel umożliwienie im postarania się na czas o zastępcę dla dłużnika, względem którego przymus ma być wykonany.

Cel przepisu art. 829 każe stosować go tylko do tych osób, które faktycznie pełnią służbę państwową. Nie odnosi on się zatem do osób, które ze służby państwowej lub samorządowej przeszły w stan spoczynku (na emeryturę). Natomiast podciągnąć pod niego należy te osoby w służbie państwowej lub samorządowej, które postawiono w stan nieczynny, bo właściwej władzy służy prawo powołania takich osób każdej chwili do pełnienia służby.

Ocena, czy pewne przedsiębiorstwo ze względu na zastosowanie przepisu art. 829 jest przedsiębiorstwem użyteczności publicznej, należy do sądu.

Nakaz osadzenia dłużnika, należącego do osób w art. 829 wymienionych, można wydać dopiero z upływem tygodnia od doręczenia właściwej władzy lub kierownictwu przedsiębiorstwa przepisane go zawiadomienia ¹⁾.

Po upływie tygodnia od doręczenia odnośnej władzy lub kierownictwu przedsiębiorstwa zawiadomienia, o którym mowa w art. 829, sąd wyda nakaz osadzenia dłużnika bez względu na to, czy wyszukano zastępcę dla niego lub nie.

Art. 830 (323).

Z ważnej przyczyny sąd może zwolnić dłużnika od przymusu tymczasowo, nie dłużej jednak niż na tydzień.

Tymczasowe
zwolnienie od
przymusu.

Przepis art. 830 traktuje o przerwie wykonania przymusu osobistego, którą sąd zarządzić może w wypadkach szczególnej wagi. Ocena, czy wypadek taki zachodzi, należy do sądu.

Zarządzenie przerwy wykonania przymusu zależy wyłącznie od uznania sądu. Zgoda wierzyciela nie

¹⁾ A nie, jak sprzecznie z ustawą twierdzi Allerhaud (II, 612), równocześnie z tem zawiadomieniem.

jest wymagana i nie jest też przepisane wysłuchanie go przed powzięciem odnośnego postanowienia.

Termin tygodniowy, o którym mowa w art. 830, odnosi się do każdorazowej przerwy, choćby ich kilka było w jednym okresie wykonania przymusu.

Przerwę wykonania przymusu osobistego na zasadzie art. 830 zarządzić może tylko sąd egzekucyjny. Jeżeli zatem dłużnik odbywa przymus w innym sądzie (art. 823, § 2), to sąd ten ewentualny wniosek dłużnika o przerwę przekaże sądowi egzekucyjnemu do rozstrzygnięcia.

Racja przepisu art. 830 każe przyjąć, że sąd ma też prawo odroczyć osadzenie dłużnika, jeżeli uzna istnienie ważnej po temu przyczyny.

Art. 831 (324).

Wierzyciel obowiązany jest złożyć zgóry komornikowi sumę, potrzebną na sprowadzenie dłużnika do miejsca osadzenia i na wyżywienie go przez czas trwania przymusu.

O złożenie sumy, przewidzianej w art. 831, winien komornik wezwać wierzyciela, podając zarazem wysokość złożyć się mającej kwoty.

Dopóki wierzyciel nie złoży sumy, potrzebnej na koszty sprowadzenia i wyżywienia dłużnika, komornik nie przystąpi do wykonania przymusu. Nie można jednak od złożenia tej sumy czynić zależnem wydania nakazu, przewidzianego w art. 824.

Wierzyciel, nie składający mimo wezwania sumy, potrzebnej na koszty wykonania przymusu, uważany będzie za niepopierającego egzekucji. Po upływie trzech lat nastąpi w tym wypadku umorzenie postępowania po myśli art. 562, § 1.

Sumę, o której mowa w art. 831, składa wierzyciel tylko zaliczkowo. Gdyby się następnie okazało, że

złożona suma nie wystarcza, wierzyciel ma obowiązek dopłacić brakującą część, gdyż w przeciwnym razie komornik nie wykona nakazu, względnie gdyby brak wyszedł najaw dopiero po osadzeniu dłużnika, dłużnik będzie zwolniony na resztę czasu, co do której zaliczka nie pokrywa kosztów jego wyżywienia. Gdyby natomiast po wykonaniu przymusu pozostała ze złożonej sumy niezużyta reszta, to będzie ona wydana wierzycielowi.

Zaliczka, którą wierzyciel obowiązany jest złożyć na koszty sprowadzenia dłużnika i wyżywienia go podczas wykonywania przymusu osobistego, należy do kosztów egzekucyjnych, które dłużnik obowiązany jest zwrócić wierzycielowi stosownie do art. 523.

Dział III.

Egzekucja celem zniesienia współwłasności nieruchomości w drodze sprzedaży publicznej.

Egzekucja roszczenia o zniesienie współwłasności nieruchomości w drodze publicznej sprzedaży musi z natury rzeczy prowadzić do licytacyjnej sprzedaży i dlatego zupełnie jasne jest, że projekt każe do tej egzekucji stosować odpowiednio przepisy o egzekucji z nieruchomości ze zmianami, odpowiadającymi istocie i treści roszczenia o zniesienie współwłasności.

Do takich odmiennych postanowień należy przede wszystkim przepis, według którego na podstawie tytułu egzekucyjnego, nakazującego sprzedaż, postępowanie może być wszczęte na wniosek każdego z współwłaścicieli, wymienionych w tytule. Jeżeli sąd raz orzekł, że własność nieruchomości ma być podzielona przez sprzedaż, to drugi wyrok na żądanie tej osoby, która w pierwszym procesie była pozwana, nie jest dopuszczalny, sprawa bowiem jest już prawomocnie osądzona; z tej przyczyny wyrok winien być wykonany także na żądanie tej osoby, która w pierwszym procesie była pozwana, inaczej bowiem ten pozwany, nie mogąc uzyskać wyroku dla siebie, nie mógłby nigdy żądać podziału przez sprzedaż.

Ponieważ sprzedaż ma na celu zniesienie współwłasności, przeto o wartości, będącej podstawą ceny wywo-

lania, decyduje przede wszystkim porozumienie współwłaścicieli; ze względu jednak na to, że sprzedaż taka kończy się podziałem uzyskanej ceny, a od wysokości tej ceny zależy zaspokojenie osób, mających prawa rzeczowe na nieruchomości, projekt nadaje tym osobom prawo sprzeciwu z tym skutkiem, że w razie takiego sprzeciwu musi nastąpić oszacowanie według przepisów o egzekucji z nieruchomości.

Egzekucja celem zniesienia współwłasności i egzekucja z nieruchomości mogą toczyć się jednocześnie. Jeżeli w jednym z tych postępowań zostanie udzielone przybicie, drugie postępowanie musi być umorzone, bo nieruchomość przesłata być własnością dotychczasowego dłużnika lub dłużników. (Uz. og. 45).

Art. 832 (325).

Odpowiednie
stosowanie
przepisów
o egzekucji
z nieruchomości.

W postępowaniu egzekucyjnym, mającym na celu zniesienie współwłasności nieruchomości w drodze sprzedaży publicznej, stosuje się odpowiednio przepisy o egzekucji z nieruchomości ze zmianami, wskazanymi w artykułach poniższych.

Przepisy o prowadzeniu egzekucji z nieruchomości p. w art. 653—729.

W postępowaniu egzekucyjnym celem zniesienia współwłasności przez sprzedaż nieruchomości stosują się odpowiednio również przepisy art. 789—793, 798—807 o podziale ceny, uzyskanej przez egzekucję z nieruchomości. Stosownie do tego wierzytelności i prawa, obciążające nieruchomość, nie przechodzą na nabywcę, lecz zaspokojone będą z ceny, uzyskanej przez licytację (p. Uz. og. na wstępie do niniejszego działu).

Co do prowadzenia egzekucji z art. 832 i nast. bez tytułu egzekucyjnego p. art. XV, a odnośnie do b. zaboru ros. także art. XXIV p. w. p. e. •

O niestosowalności przepisów art. 832—836 do współwłasności niepodzielnej ręki na obszarze b. zaboru niem. p. art. LXV p. w. p. e.

Prowadzenie egzekucji po myśli art. 832 i nast. możliwe jest tylko wtedy, gdy tytuł egzekucyjny orzeka wyraźnie, że współwłasność ma być zniesiona przez sprzedaż. Na podstawie tytułu, który nie określa, w jaki sposób współwłasność ma być zniesiona (przez sprzedaż czy podział fizyczny), egzekucji wogóle nie można prowadzić.

O egzekucyjnym zniesieniu współwłasności nieruchomości przez podział fizyczny na obszarze b. zaboru austr. p. art. XLVII p. w. p. e.

Art. 833 (326).

Postępowanie może być wszczęte na wniosek każdego z współwłaścicieli, wymienionych w tytule egzekucyjnym, nakazującym sprzedaż.

Uprawnienie do wniosku o wszczęcie egzekucji.

Co do podstawy prawnej przepisu art. 833 p. Uz. og. na wstępie do niniejszego działu.

Wniosek o wszczęcie egzekucji celem zniesienia współwłasności nieruchomości przez sprzedaż zgłosić może także ten współwłaściciel, który w procesie był pozwany i przeciw któremu zapadł wyrok.

O wszczęciu egzekucji celem zniesienia współwłasności bez tytułu egzekucyjnego p. art. XV (a co do b. zaboru ros. także art. XXIV) p. w. p. e.

Art. 834 (327).

We wpisie hipotecznym o wszczętej egzekucji i w obwieszczeniu o licytacji należy podać, że egzekucja ma na celu zniesienie współwłasności.

Wpis o wszczęciu egzekucji.

Co do wpisu hipotecznego o wszczętej egzekucji p. art. 656.

O obwieszczeniu o licytacji p. art. 679—683.

Jeżeli egzekucja dotyczy nieruchomości niehipotekowanej, to również wzmianka o wszczęciu egze-

kucji, wciągnąć się mająca do wykazu zajętych nieruchomości niehipotekowanych, powinna podawać, że egzekucja ma na celu zniesienie współwłasności. Wzmianka ta odpowiada bowiem wpisowi hipotecznemu i do tego samego, co on, służy celu.

Celem przepisu art. 834 jest umożliwienie osobom, mającym prawa rzeczowe na nieruchomości, korzystania z praw, przyznanych im w art. 835.

Art. 835 (328) ¹⁾.

Odstępstwa od
ustawowych
warunków
licytacyjnych.

§ 1. Współwłaściciele mogą za wzajemną zgodą oszacować nieruchomość, oznaczyć najniższą cenę sprzedaży oraz ułożyć warunki licytacyjne, chyba że tytuł egzekucyjny inaczej stanowi. Jeżeli zgoda nie nastąpi, lub jedna z osób, mających prawo rzeczowe na nieruchomości, zgłosi sprzeciw co do oszacowania lub oznaczenia najniższej ceny, obowiązują w tej mierze przepisy kodeksu niniejszego o egzekucji z nieruchomości.

§ 2. Na postanowienie sądu, ustalające warunki licytacyjne, służy zażalenie.

Przepis, zezwalający współwłaścicielom na oszacowanie nieruchomości, odpowiada przepisowi art. 671, według którego także w egzekucji z nieruchomości może wierzyciel bądź sam, bądź w umowie z dłużnikiem oznaczyć wartość szacunkową nieruchomości.

¹⁾ Tekst pierwotny art. 328, § 1 p. e. opiewał: „Współwłaściciele mogą za wzajemną zgodą oszacować nieruchomość, oznaczyć najniższą cenę sprzedaży oraz ułożyć warunki licytacyjne, chyba że tytuł egzekucyjny inaczej stanowi. Jeżeli zgoda nie nastąpi, lub jedna z osób, mających prawo rzeczowe na nieruchomości, zgłosi sprzeciw co do oszacowania lub oznaczenia najniższej ceny, obowiązują w tej mierze przepisy prawa niniejszego o egzekucji z nieruchomości.

Z przepisu art. 835, § 1 wynika, że najniższą cenę sprzedaży mogą współwłaściciele oznaczyć także w innym stosunku do sumy oszacowania, niż to przepisuje art. 689.

Warunki licytacyjne mogą współwłaściciele przy sprzedaży celem zniesienia współwłasności ułożyć dowolnie, nie oglądając się zupełnie na przepisy o ustawowych warunkach licytacyjnych. W swobodnym układaniu warunków nie są więc ograniczeni do odstępstw, jakich sąd dozwolić może stosownie do art. 697 w egzekucji z nieruchomości.

Zgoda wierzycieli na odstępstwa od przepisów ustawowych, przewidziane w art. 835, musi być jedno-myślna. Jeżeli tylko co do niektórych punktów zgodę taką osiągnięto, to co do innych wchodzi w zastosowanie odpowiednie przepisy o egzekucji z nieruchomości.

Ustawa nie stanowi, w jakim terminie mogą się współwłaściciele skutecznie umawiać o odstępstwa od ustawowych warunków licytacyjnych. Analogicznie do art. 697, § 1 należy jednak przyjąć, że mogą to uczynić i zgłosić sądowi najpóźniej do tygodnia od doręczenia zawiadomienia o terminie licytacji. Rzecz jasna, że jeżeli o odstępstwa umówili się dopiero po ogłoszeniu obwieszczenia o licytacji, to zmienione warunki muszą być ponownie obwieszczone w terminie z art. 697, § 2.

Sprzeciw osoby, mającej prawo rzeczowe na nieruchomości, nie musi być uzasadniony. Wystarczy sam fakt zgłoszenia go, aby udaremnić umowę współwłaścicieli co do oszacowania lub odmiennego oznaczenia najniższej ceny, niż to art. 689 przepisuje. Sąd nie może też sprzeciwu odrzucić i postanowić, że mi-

mo jego zgłoszenia obowiązywać będzie umowny szacunek lub cena wywołania ¹⁾).

Postanowienie w przedmiocie ustalenia warunków licytacyjnych wyda sąd tylko wtedy, gdy bądź współwłaściciele na zasadzie art. 835, § 1, bądź któryś z uczestników na zasadzie art. 697, § 1 zgłosił wniosek o odstąpienie od warunków ustawowych.

Zażalenie z art. 835, § 2 służy osobom, których prawa wskutek zmiany ustawowych warunków licytacyjnych mogłyby być naruszone.

Art. 836 (329).

Zbieg
egzekucyj.

Egzekucja celem zniesienia współwłasności i egzekucja z nieruchomości mogą się toczyć jednocześnie. W razie sprzedaży nieruchomości w toku jednej z tych egzekucyj drugą zawiesza się, a po uprawomocnieniu się postanowienia o przysądzeniu umarza się.

Z przepisu art. 836 wynika, że jeżeli po wszczęciu egzekucji celem zniesienia współwłasności wszczęta zostanie egzekucja z nieruchomości lub naodwrot, to nie ma miejsca przyłączenie się do wcześniej wszczętego postępowania po myśli art. 659, lecz każde z postępowań toczy się odrębnie i w każdym też podjąć należy wszystkie czynności, jakich ustawa wymaga do należytego toku postępowania.

¹⁾ Allerhand (II, 617) uznaje to za możliwe, a uzasadnia swe zdanie przepisem art. 697, według którego sąd może zależnie od swego uznania zmienić warunki ustawowe, nie będąc przytem związanym zgłoszonym wnioskiem. Co do tego jednak cyt. autor jest w widocznym błędzie, bo sprzeciw ma na celu nie odstąpienie od ustawowych warunków, lecz właśnie ich zachowanie, a kompetencja sądu do zmiany ustawowych warunków nie rozciąga się ani na sumę oszacowania, ani na cenę wywołania.

Zawieszenie jednej egzekucji po myśli zdania drugiego art. 636 może nastąpić dopiero z chwilą udzielenia przybicia w drugiej. Jeżeli przybicie zostanie następnie uchylone, to zawieszona postępowanie należy podjąć na nowo.

Co do uprawomocnienia się postanowienia o przyśądzeniu p. art. 728 i objaśn. do niego.

Zawieszenie i umorzenie egzekucji po myśli art. 836 nie następuje automatycznie, lecz należy je orzec.

KSIĘGA II.

Postępowanie zabezpieczające¹⁾.

Wychodząc ze słusznego założenia, że celem przepisów o egzekucji sądowej jest nietylko umożliwienie urzeczywistnienia wywalzonego już prawa, ale także stworzenie środków, któreby zapewniały skuteczność dochodzenia roszczenia i zapobiegały udaremnieniu orzeczenia, które dopiero w przyszłości ma zapasć, wprowadza k. p. c. w księdze II części drugiej, obejmującej art. 837—862, szereg przepisów o zabezpieczeniu.

Zabezpieczenie według przepisów k. p. c. dopuszczalne jest tylko co do takich roszczeń, których rozpoznanie należy do sądów powszechnych lub podane zostało sądowi polubownemu i które nadają się do egzekucji sądowej. Oba warunki, a mianowicie właściwość sądów powszechnych dla rozpoznania roszczenia i dopuszczalność egzekucji według przepisów k. p. c. dla jego urzeczywistnienia, muszą zachodzić jednocześnie tak, że wykluczone jest zabez-

¹⁾ Napis „Księga II. Postępowanie zabezpieczające“ wprowadzono w tekście jednolitym w miejsce użytego w tekście pierwotnym prawa o sąd. postępowaniu egz. napisu „Tytuł trzeci. Przepisy o zabezpieczeniach“ (por. wstęp do części drugiej k. p. c.).

pieczenie roszczeń, które wprawdzie madają się do egzekucji sądowej, ale nie należą do orzecznictwa sądów powszechnych, lecz np. sądów szczególnych lub innych władz. Rodzaj roszczenia, dla którego może być uzyskane zabezpieczenie, jest bez znaczenia. Kodeks dopuszcza wyraźnie zabezpieczenie tak roszczeń pieniężnych (art. 851) jak i wszelkich innych roszczeń (art. 859). Jedynie zabezpieczenie roszczeń pieniężnych przeciwko Skarbowi Państwa i przedsiębiorstwom państwowym jest w myśl art. 852 niedopuszczalne.

Zabezpieczenie roszczeń według przepisów k. p. c. następuje zapomocą zarządzeń tymczasowych. Nie zna natomiast ustawa egzekucji na zabezpieczenie. Rodzaj zarządzeń tymczasowych, jakie w celu zabezpieczenia zastosować można, zależy od rodzaju roszczeń, które mają być zabezpieczone. W szczególności jeśli chodzi o zabezpieczenie roszczeń pieniężnych, to stosować można tylko zarządzenia, wyliczone wyczerpująco w art. 851. Należą do nich: 1) zajęcie ruchomości, 2) ostrzeżenie hipoteczne i wpis do rejestru statków, 3) zakaz zbywania lub obciążania nieruchomości niehipotekowanych, oraz 4) zajęcie wierzytelności lub innego prawa. Poza wymienionemi w art. 851 nie można do zabezpieczenia roszczeń pieniężnych stosować żadnych innych środków. Wyjątek stanowi tylko roszczenie o alimenty przeciw ślubnemu ojcu lub matce, albo mężowi, o które wytoczono już powództwo. W myśl art. 857 roszczenie takie może być zabezpieczone przez zobowiązanie pozwanego do uiszczania miesięcznie powodowi aż do ukończenia sprawy oznaczonej w poszczególnym przypadku sumy pieniężnej. O tem, który z wymienionych w art. 851 środków zabezpieczenia roszczeń pieniężnych w danym przypadku zastosować należy, decyduje wniosek wierzyciela. Sąd nie może samo-

wolnie zamiast zawnioskowanego przez wierzyciela zastosować innego środka, choćby on wydał mu się bardziej celowym lub mniej ograniczającym dłużnika. Wolno mu tylko ograniczyć zakres, względnie rozmiar zawnioskowanego środka zabezpieczenia, jeżeli uzna, że wykonanie zabezpieczenia w mniejszym zakresie jest wystarczające.

Jeśli chodzi o sposób zabezpieczenia roszczeń niepieniężnych, to ustawa nawet przykładowo nie wymienia środków, które w tym celu zastosować można. Art. 859 pozostawia pod tym względem sądowi zupełnie wolną rękę, przyczem wyraźnie zaznacza, że także zarządzenia, służące do zabezpieczenia roszczeń niepieniężnych, mogą tu być stosowane. Środki zabezpieczenia roszczeń niepieniężnych mogą więc być tak rozmaite, jak tylko cel zabezpieczenia tego wymaga. W wyborze ich sąd nie jest związany nawet wnioskiem wierzyciela, a kierować się winien tylko tem, aby z jednej strony zabezpieczenie roszczenia było możliwie wystarczającym, z drugiej zaś strony, aby dłużnik ponad potrzebę nie był uciążony. Poza tem nie wolno tylko stosować takich środków, które zamiast zabezpieczenia dawałyby wierzycielowi zaspokojenie jego roszczenia, oraz środków, polegających na zastosowaniu wobec dłużnika grzywny lub przymusu osobistego.

Zabezpieczenie nastąpić może tylko na wniosek wierzyciela, nigdy zaś z urzędu. Wniosek co do swej formy zewnętrznej odpowiadać musi wymogom pisma procesowego. Uwzględnienie wniosku zależy od uwiarygodnienia roszczenia i uprawdopodobnienia okoliczności, z którychby wynikało, że bez zabezpieczenia wierzyciel mógłby być pozbawiony zaspokojenia. Bliższych przepisów co do tego, kiedy roszczenie uznać należy za wiarygodne, a niebezpieczeństwo udaremnienia zaspokojenia wierzyciela za uprawd-

podobnione, ustawa nie zawiera, pozostawiając słuszenie ocenę tych kwestyj judykaturze. Nie jest warunkiem zabezpieczenia, aby o roszczenie zabezpieczyć się mające spór był w toku, albowiem według art. 838 zarządzenie tymczasowe może być wydane tak przed wytoczeniem powództwa, jak i po jego wytoczeniu. Natomiast niedopuszczalnem jest zabezpieczenie w toku egzekucji, a nawet przed wdrożeniem egzekucji od chwili, w której wierzyciel ma już tytuł, nadający się do wykonania. Jedyne wyjątek pod tym względem stanowią roszczenia o przyszłe powtarzające się świadczenia.

W Dozwalając zarządzenia tymczasowego, może sąd w myśl art. 844 wykonanie jego uzależnić od złożenia przez wierzyciela kaucji na zabezpieczenie roszczeń dłużnika o odszkodowanie z powodu wykonania zarządzenia. W razie wydania zarządzenia tymczasowego przed wytoczeniem powództwa sąd obowiązany jest z urzędu wyznaczyć wierzycielowi termin do wniesienia pozwu o zabezpieczone roszczenie. Nie można bowiem dopuścić do tego, aby wierzyciel szykanował dłużnika zarządzeniami tymczasowymi przez czas nieograniczony, nie spiesząc się z dochodzeniem roszczenia, którego zabezpieczenia żądał. Przy oznaczeniu długości terminu do wytoczenia powództwa sąd weźmie pod uwagę okoliczności danego przypadku, a w szczególności to, czy zarządzenie tymczasowe jest mniej lub więcej uciążliwe dla dłużnika, dalej trudności, połączone dla wierzyciela z wytoczeniem powództwa i t. p. Ustawa zakreśla jednak granicę, której nie może przekroczyć wyznaczony przez sąd termin. Granicę tę stanowi czasokres dwóch tygodni. W razie omieszkania przez wierzyciela terminu do wytoczenia powództwa zabezpieczenie upada samo przez się.

W myśl art. 846 może dłużnik każdego czasu żądać

uchylenia lub zmiany zabezpieczenia. Nad wnioskiem takim sąd wyznaczyć ma rozprawę. Niezależnie od prawa żądania uchylenia lub zmiany zarządzenia tymczasowego wolno dłużnikowi żądać zastąpienia zarządzenia złożeniem przezeń do depozytu sądowego odpowiedniej sumy pieniężnej (art. 845). Jeżeli chodzi o zarządzenie tymczasowe, wydane dla zabezpieczenia roszczenia pieniężnego, to w razie złożenia takiej sumy przez dłużnika należy zarządzenie bezwzględnie uchylić. Ewentualne sprzeciwianie się temu przez wierzyciela jest bez znaczenia. Sąd nie może również odmówić żądaniu dłużnika o uchylenie zarządzenia tymczasowego, wydanego dla zabezpieczenia roszczenia pieniężnego, jeżeli dłużnik składa do depozytu sądowego kwotę, którą wierzyciel wskazał we wniosku jako wystarczającą dla zabezpieczenia roszczenia. W przypadkach, w których nie chodzi o roszczenie pieniężne, ani też wierzyciel nie wskazał we wniosku sumy pieniężnej, której złożenie wystarczy na zabezpieczenie roszczenia, dozwoleń zastąpienia zarządzenia tymczasowego złożeniem odpowiedniej kwoty przez dłużnika zależy od uznania sądu, że złożenie zabezpiecza dostatecznie roszczenie wierzyciela.

Właściwym do wydawania zarządzeń tymczasowych jest w myśl art. 837 wyłącznie sąd powszechny. Bliższe określenie właściwości tego sądu podaje art. 841. I tak wnioski o zarządzenia tymczasowe przed wytoczeniem powództwa należy podawać do sądu powszechnego, który byłby właściwym do rozpoznania sprawy w pierwszej instancji. Wnioski o zarządzenia tymczasowe w toku procesu rozpoznaje sąd tej instancji, w którym sprawa się toczy, a gdy sprawa toczy się w Sądzie Najwyższym — sąd pierwszej instancji. Wnioski o zarządzenia tymczasowe rozpoznaje sąd w takim składzie, w jakim ulega rozpoznaniu zabezpieczyć się mające roszczenie. W przy-

padkach niecierpiących zwłoki może jednak przewodniczący sam wydać zarządzenie tymczasowe, atoli obowiązany jest przedstawić swe zarządzenie do rozpoznania właściwemu składowi na najbliższem posiedzeniu. Sąd może rozpoznać wniosek o zarządzenie tymczasowe bądź na posiedzeniu niejawnem, bądź też na podstawie wyznaczonej nad nim rozprawy.

Koszty postępowania o zarządzenie tymczasowe, wszczętego przed wytoczeniem powództwa, ponosi w myśl art. 849 wierzyciel, jeżeli w zakreślonym terminie nie wytoczył powództwa. Poza tem do kosztów postępowania stosuje się ogólne przepisy kodeksu postępowania cywilnego o kosztach.

R o z d z i a ł I.

Przepisy ogólne.

Art. 837 (330).

Warunki zabezpieczenia. **Celem zabezpieczenia roszczenia, którego rozpoznanie należy do sądu powszechnego, albo podane zostało sądowi polubownemu i które nadaje się do egzekucji sądowej, sąd powszechny może na wniosek wierzyciela wydać zarządzenie tymczasowe, jeżeli roszczenie jest wiarogodne, a niezabezpieczenie mogłoby wierzyciela pozbawić zaspokożenia.**

Dopuszczalność zabezpieczenia. Projekt normuje tylko te zarządzenia tymczasowe, które wydawane być mają w toku postępowania procesowego lub egzekucyjnego, nie normuje natomiast zarządzeń, wydawanych w innych rodzajach postępowania sądowego, np. postępowania niespornego, w sprawach o ubezwłasnowolnienie, amortyzację dokumentów i t. d. Chociaż bowiem i w tych rodzajach postępowania sądowego zarządzenia tymczasowe są dla osiągnięcia celu postępowania niezbędne, to jednak dla ca-

tego obszaru Rzeczypospolitej będą one być mogły unormowane dopiero jednocześnie z temi postępowaniami.

Pod przepisy projektu podpadać będą także zarządzenia tymczasowe w toku postępowania przed sądem polubownym, gdzie według poczynionych doświadczeń okazują się one nieraz koniecznymi.

Norm dla sądów szczególnych (np. dla sądów pracy) o zabezpieczeniu projekt nie zawiera, gdyż i kodeks postępowania cywilnego nie zawiera norm o postępowaniu przed sądami szczególnymi.

Normy o zabezpieczeniu powództwa cywilnego, zgłaszanego przed sądem karnym (art. 77 kpk.), nie doznają zmiany.

Zarządzenia tymczasowe projektu przewidziane są tylko dla tych roszczeń prywatno-prawnych, których rozpoznanie należy do jurysdykcji sądów powszechnych, albowiem innymi roszczeniami — w braku wyraźnego odmiennego przepisu — sądy powszechne zajmować się nie byłoby powołane.

Wyjątek od tej zasady stanowią roszczenia, których rozpoznanie należy do giełdowego sądu rozjemczego. W praktyce ujawnia się nieraz potrzeba zabezpieczenia roszczeń, dochodzonych przed giełdowym sądem rozjemczym. Potrzebie tej zadość uczyni odpowiednie postanowienie w przepisach, wprowadzających prawo o sądowym postępowaniu egzekucyjnym, powołując do zarządzenia takiego zabezpieczenia sąd państwowy, gdyż giełdowy sąd rozjemczy nie jest według przepisów obowiązujących powołany do wydawania zarządzeń tymczasowych.

Przesłankami dopuszczenia zabezpieczenia są: wiarygodność roszczenia i uprawdopodobnienie niebezpieczeństwa dla powoda utraty możliwości zaspokojenia w razie zwłoki w przeprowadzeniu zabezpieczenia (przejczyna zabezpieczenia). Ocena czy powód dostarczył takiego uprawdopodobnienia, zależy od uznania sądu, opartego na wyjaśnieniach stron, przedstawionych przez nie dowodach oraz wynikach rozprawy lub przeprowadzonego dochodzenia.

Projekt nie narusza w niczem przepisów prawa materialnego o obowiązku dania zabezpieczenia, istniejącego bez względu na wdrożenie sądowego postępowania w celu zrealizowania roszczenia (zob. np. art. 601 i nast.; 626, 1752 kod. Nap.; § 343, 458, 520, 1245, 1364, 1365 kod. cyw. austr.; §§ 159 i nast. austr. pał. niesp.; §§ 52, 509, 843,

1039, 1051, 1067, 1218, 1391, 1580, 1668, 1671, 1844, 1986, 2128 niem. kod. cyw.). (Uz. og. 47, 49).

Celem przepisów o egzekucji sądowej jest nietylko umożliwienie urzeczywistnienia wywalczonego już prawa, ale także stworzenie środków, któreby zapewniały skuteczność dochodzenia roszczenia i zapobiegały udaremnieniu orzeczenia, które dopiero w przyszłości ma zapaść. Do tego właśnie celu służą zarządzenia tymczasowe, o których mowa w art. 837 i nast. k. p. c., a których zadaniem jest przeszkodzenie dłużnikowi w udaremnieniu przyszłej egzekucji.

Rodzaj roszczenia, dla którego może być uzyskane zarządzenie tymczasowe, jest bez znaczenia. Ustawa dopuszcza wyraźnie zabezpieczenia w drodze zarządzeń tymczasowych tak roszczeń pieniężnych (art. 851), jak i wszelkich innych roszczeń (art. 859). Wykluczyć atoli należy zabezpieczenie roszczenia o ustalenie, bo roszczenie takie nie nadaje się do wykonania w drodze egzekucji, a właśnie zapewnienie skuteczności przyszłej egzekucji ma na celu zabezpieczenie roszczeń przez zarządzenia tymczasowe.

W braku odmiennego postanowienia ustawy jest też obojętnem dla uzyskania zarządzenia tymczasowego, czy roszczenie, mające być zabezpieczonem, jest ograniczone warunkiem lub terminem, czy też wolne od takiego ograniczenia. W każdym razie roszczenie musi istnieć tak, że niedopuszczalnym będzie wydanie zarządzenia tymczasowego dla zabezpieczenia roszczenia, które dopiero w przyszłości mogłoby ewentualnie powstać, albo które zależy od pewnych, narazie jeszcze nieistniejących, warunków.

Z mocy wyraźnego postanowienia art. 837 dopuszczalne są tymczasowe zarządzenia na podstawie przepisów k. p. c. jedynie dla zabezpieczenia takich roszczeń, których rozpoznanie należy do sądów powszechnych lub poddane zostało sądowi polubowne-

mu i które nadają się do egzekucji sądowej. Oba warunki, a mianowicie właściwość sądów powszechnych dla rozpoznania roszczenia i dopuszczalność egzekucji według przepisów k. p. c. dla jego urzeczywistnienia, muszą zachodzić jednocześnie tak, że wykluczone są zarządzenia tymczasowe dla zabezpieczenia roszczeń, które wprawdzie nadają się do egzekucji sądowej, ale nie należą do orzecznictwa sądów powszechnych, lecz np. sądów szczególnych lub innych władz.

Zakres roszczeń, których rozpoznanie należy do sądów powszechnych, określają przepisy art. 1 u. s. p. i art. 2 k. p. c.; jak następuje:

Art. 1 u. s. p.:

§ 1. Wymiar sprawiedliwości w sprawach cywilnych i karnych sprawują sądy powszechne: sądy grodzkie oraz sędziowie pokoju, sądy okręgowe, sądy apelacyjne i Sąd Najwyższy.

§ 2. Sądy wydają wyroki w imieniu Rzeczypospolitej Polskiej.

§ 3. Sądy powszechne nie sprawują wymiaru sprawiedliwości w sprawach, przekazanych ustawami szczególnymi innym sądom lub władzom.

Art. 2 k. p. c.:

Sądy powszechne rozstrzygają spory o prawa prywatne, chyba że spory te z mocy ustaw szczególnych są przekazane innym sądom lub władzom.

Według przytoczonych przepisów podstawą rozdziału kompetencji między sądy powszechne a inne sądy lub władze jest zasada, że orzecznictwo sądów powszechnych stanowi regułę, zaś orzecznictwo innych władz lub sądów jest wyjątkiem.

Konsekwencją takiego sposobu określenia właściwości sądów powszechnych jest, że odmówienie zarządzenia tymczasowego na tej podstawie, iż rozpoznanie roszczenia nie należy do sądów powszechnych, nastąpić może tylko z powołaniem się na wyraźny

przepis ustawowy, przekazujący dane roszczenie orzecznictwu innych władz lub sądów.

Ponieważ zabezpieczenie roszczeń drogą zarządzeń tymczasowych ma na celu tylko zapewnienie skuteczności przyszłej egzekucji, przeto zbytecznym i niedopuszczalnym jest ono tam, gdzie wierzyciel posiada już wykonalny tytuł egzekucyjny, na podstawie którego może prowadzić egzekucję celem zaspokojenia. Wynika to zresztą z przepisu art. 839, § 2, według którego zabezpieczenia roszczenia, dla którego wierzyciel posiada już wykonalny tytuł, żądać można tylko wyjątkowo w przypadkach przepisem tym wyraźnie przewidzianych.

Mimo braku wyraźnego w tym kierunku zastrzeżenia ustawowego należy przyjąć, że nadają się do zabezpieczenia w drodze zarządzeń tymczasowych tylko te roszczenia, które same strony poddały sądowi polubownemu, nie zaś te, których rozpoznanie przekazane zostało bezwarunkowo szczególnymi przepisami ustawowymi pewnym stałym sądom polubownym. W ostatnim przypadku bowiem nie ma się do czynienia z sądami polubownymi w ścisłym słowa tego znaczeniu, lecz z sądami, uznanymi przez państwo, sprawującymi jurysdykcję w przekazanych im sprawach z wyłączeniem sądów powszechnych. Że roszczenia takim sądom poddane nie nadają się do zabezpieczenia na podstawie przepisów k. p. c., to wynika także z przepisu art. XVI p. w. p. e., który zezwala na wydawanie zarządzeń tymczasowych dla zabezpieczenia roszczeń, należących do właściwości giełdowych sądów rozjemczych. Ten specjalny przepis nie byłby bowiem potrzebny, gdyby w ogólności dopuszczalne było zabezpieczenie roszczeń, poddanych szczególnymi przepisami rozpoznaniu stałych sądów polubownych (czy rozjemczych).

Przez użyte w art. 837 wyrażenie „nadaje się do

egzekucji sądowej“ nie należy rozumieć roszczeń, dla których istnieje już tytuł egzekucyjny i dla ściągnięcia których może już być wdrożona egzekucja sądowa, lecz takie roszczenia, których urzeczywistnienie odbywa się w ogólności drogą egzekucji sądowej. Wynika to z postanowienia art. 838, według którego zarządzenie tymczasowe może być wydane także przed wytoczeniem powództwa, a więc przed zaistnieniem tytułu egzekucyjnego dla odnośnego roszczenia.

O tem, czy pewne roszczenie nadaje się do egzekucji sądowej, stanowi okoliczność, czy można uzyskać dla niego jeden z tytułów egzekucyjnych, na podstawie których w myśl art. 527 i 528 dopuszczalna jest u nas egzekucja sądowa.

Do wydania tymczasowego zarządzenia powołany jest wyłącznie sąd powszechny nawet w tym przypadku, gdyby odnośne roszczenie należało z mocy ustawy do orzecznictwa stałych sądów polubownych (por. art. XVI p. w. p. e.).

Zarządzenia tymczasowe mogą być wydane tylko na wniosek wierzyciela, nigdy zaś z urzędu.

Roszczenie, dla zabezpieczenia którego wierzyciel żąda wydania zarządzenia tymczasowego, musi być wiarogodne, natomiast nie potrzebuje ono być wykazaniem. Uwiarygodnienie jego następuje przez podanie i uprawdopodobnienie we wniosku o zarządzenie tymczasowe stosownie do art. 842 okoliczności, które wskazują na istnienie roszczenia.

Sam fakt wniesienia pozwu nie może żadną miarą uchodzić za uwiarygodnienie roszczenia, bo gdyby takie stanowisko zająć, to musiałoby się przyjąć, że każde powództwo już z racji jego wytoczenia musi być na żądanie zabezpieczone, a przecież ustawa w ten sposób kwestji nie stawia, lecz także po wytoczeniu powództwa wymaga dla uzyskania jego zabezpieczenia uwiarygodnienia roszczenia, z czego jasno wy-

nika, że samo wniesienie pozwu uwiarygodnienia tego nie stanowi.

Roszczenie, którego zabezpieczenia wierzyciel żąda, musi też być dokładnie oznaczone. W razie braku dokładnego oznaczenia go należy wniosek o wydanie zarządzenia tymczasowego odrzucić. Brak cyfrowego ustalenia roszczenia nie powinien jednak stanowić przeszkody do uzyskania zabezpieczenia. Tak np. uznać należy za dopuszczalne wydanie zarządzenia tymczasowego celem zabezpieczenia roszczenia odškodowawczego cyfrowo jeszcze nieustalonego.

Istotnym warunkiem wydania tymczasowego zarządzenia jest niebezpieczeństwo, że bez niego zaspokojenie roszczenia wierzyciela może być udaremnione. Przyczyna tego udaremnienia nie musi jednak według brzmienia ustawy leżeć w zachowaniu się dłużnika. Ustawa wymaga tylko przedmiotowego zagrożenia zaspokojenia wierzyciela, nie zaś zagrożenia go przez podmiotowe działanie dłużnika.

Niebezpieczeństwo udaremnienia zaspokojenia wierzyciela musi być uprawdopodobnione (art. 842); niebezpieczeństwo to musi istnieć w chwili podania wniosku. Ogólnikowo wyrażone możliwe pokrzywdzenie wierzyciela nie usprawiedliwia wydania zarządzenia tymczasowego.

Kwestję, czy zachodzi niebezpieczeństwo pozbawienia wierzyciela zaspokojenia, ocenić należy według okoliczności konkretnego przypadku. Istnienie tego niebezpieczeństwa przyjąć należy np. wówczas, gdy dłużnik mieszka stale w innem państwie, w którym wyroki sądów tutejszych nie są wykonywane, gdy dłużnik majątek swój, znajdujący się na obszarze państwa, przenosi do innego państwa, w którym dla obcokrajowców dochodzenie ich praw jest znacznie utrudnione, gdy zachodzą warunki otwarcia konkursu z powodu obdłużenia dłużnika i częstych egze-

kucyj, gdy przeciw dłużnikowi wpłynęły liczne skargi i egzekucje i jest uprawdopodobnione, że ma on zamiar sklep swój sprzedać i miasto opuścić, gdy pobyt dłużnika jest nieznany, a przeciw niemu wniesiono liczne pozwy i podania egzekucyjne i t. p.

Teoretyczna możliwość utraty majątku przez dłużnika nie może być wogóle brana w rachubę przy ocenie, czy zachodzi niebezpieczeństwo pozbawienia wierzyciela zaspokojenia, ile że w razie uwzględnienia tego rodzaju abstrakcyjnych możliwości zabezpieczenie roszczeń, które według intencji ustawy powinno mieć miejsce tylko w wypadkach wyjątkowych, musiałoby się stać regułą.

Uprawdopodobnienie roszczenia i niebezpieczeństwa pozbawienia wierzyciela zaspokojenia nie może być zastąpione postanowieniem kontraktowem, które przyznaje prawo zabezpieczenia bez uprawdopodobnienia tych okoliczności.

Ani uwiarygodnienie roszczenia, ani uprawdopodobnienie niebezpieczeństwa pozbawienia wierzyciela zaspokojenia nie jest potrzebne tam, gdzie wydania zarządzenia tymczasowego zażądano na podstawie wydanego w postępowaniu nakazowem nakazu zapłaty. Inaczej bowiem przepis art. 463, § 1 k. p. c. nie miałby racji bytu, a skoro on istnieje i skoro według jego treści nakaz zapłaty stanowi tytuł, a zatem wystarczającą podstawę do uzyskania zabezpieczenia, to nielogicznym byłoby uzależnianie wydania zarządzenia tymczasowego na jego podstawie od jakichkolwiek dalszych warunków (orz. S. A. Kraków z 21/III 1933, II C Z 174/33).

Jeżeli w pewnych wypadkach przepisy prawa materialnego przewidują możliwość uzyskania zabezpieczenia niektórych roszczeń, to dopuszczalność i warunki zabezpieczenia takich roszczeń należy oceniać

przedewszystkiem ze stanowiska tych specjalnych przepisów prawa materialnego.

Art. 838 (331).

Czas wydania
zarządzenia
tymczasowego.

Zarządzenie tymczasowe wydaje się w drodze zabezpieczenia powództwa przy samem jego wytoczeniu, bądź w dalszym toku sprawy; w przypadkach, zasługujących na szczególne uwzględnienie, zarządzenie tymczasowe może być wydane również przed wytoczeniem powództwa.

Projekt dopuszcza zabezpieczenie nawet przed wytoczeniem powództwa przed sąd. Zdarzyć się bowiem może, że wniesienie pozwu wymagać będzie obszerniejszych przygotowań, np. zebrania dokumentów dowodowych, adresów świadków i t. d., wymagających dłuższego czasu, a uprawionemu grozi wskutek zwłoki niebezpieczeństwo utraty możliwości zrealizowania swego roszczenia. Jednak sąd, dozwalając zabezpieczenia, oznaczy w tym wypadku stosownie do okoliczności i przyczyn, które stają na przeszkodzie natychmiastowemu wniesieniu pozwu, termin, w ciągu którego pozew do sądu ma być pod rygorem wygaśnięcia zabezpieczenia wniesiony, aby nie uzyskiwano zabezpieczenia jedynie dla sztykany strony przeciwnej. (Uz. og. 48).

Zarządzenia tymczasowe dopuszczalne są także przed wytoczeniem sporu, przyczem ustawa nie ogranicza ich skuteczności do czasu trwania procesu. Nieokreślona bliżej możliwość, że w pewnej sprawie przyjdzie do procesu, nie wystarczy oczywiście do wydania zarządzeń, przez które zdolność rozporządzania majątkiem pewnej osoby zostaje osłabiona lub ograniczona, gdzie jednakże chodzi o więcej, niż o taką możliwość, tam niema większej różnicy między dniem przed wytoczeniem a dniem po wytoczeniu powództwa.

Niedopuszczalne są zarządzenia tymczasowe w toku egzekucji, a nawet przed wszczęciem egzekucji od chwili, gdy wierzyciel ma już wyrok, nadający się

do wykonania (arg. a contr. z art. 839, § 2). Wyjątek pod tym względem przewiduje art. 839, § 2.

Wniosek o zabezpieczenie powództwa w toku procesu może powód postawić bądź zaraz w pozwie, bądź też i później.

Niezależnie od zabezpieczenia powództwa na zasadach ogólnych normuje art. 463 k. p. c. specjalny przypadek zabezpieczenia w postępowaniu nakazowym. W myśl powołanego przepisu „nakaz od chwili wydania stanowi tytuł zabezpieczenia, a jeżeli był wydany na podstawie weksłu lub czeku, staje się nadto natychmiast wykonalnym z upływem terminu, udzielonego do zaspokojenia roszczenia. Sąd na wniosek pozwanego może ograniczyć zabezpieczenie...”

Nakaz zapłaty w postępowaniu nakazowym daje powodowi prawo żądania zabezpieczenia powództwa bez względu na to, czy zachodzą warunki zabezpieczenia z art. 837 lub nie. Sąd nie może też odmówić zabezpieczenia na podstawie nakazu zapłaty, a może tylko ograniczyć żądane zabezpieczenie ze względu na jego sposób i rozmiar.

Ponieważ zabezpieczenie powództwa w procesie ma ten sam cel na oku, co zabezpieczenie roszczenia przed procesem, ponieważ dalej jedno i drugie dokonuje się według art. 837 w drodze zarządzeń tymczasowych, a zarządzenia tymczasowe są w myśl art. 839, § 2 zasadniczo niedopuszczalne z chwilą uzyskania przez wierzyciela wyroku, ulegającego wykonaniu, przeto należy przyjąć, że powód nie może żądać w procesie zabezpieczenia powództwa od chwili, gdy uzyskał tytuł, nadający się do wykonania, a więc czy to wyrok I instancji z rygorem natychmiastowej wykonalności w myśl art. 355—358 k. p. c. (p. w objaśn. do art. 527), czy też wyrok II instancji, o ile on w myśl art. 413, 414, k. p. c. (p. w objaśn. do art. 527) jest natychmiast wykonalny, czy wreszcie wydany

w postępowaniu nakazowym na podstawie wekslu lub czeku nakaz zapłaty, o ile upłynął już termin do zaspokojenia roszczenia (p. wyżej art. 463 k. p. c.).

Do wydania zarządzenia tymczasowego przed wytoczeniem powództwa nie wystarczy istnienie ogólnych warunków zabezpieczenia z art. 837, lecz musi nadto zachodzić przypadek, zasługujący na szczególne uwzględnienie. Przyjąć należy, że zachodzi on wtedy, gdy interes wierzyciela wymaga natychmiastowej ochrony, a wytoczenie powództwa narazie nie jest możliwe.

Nie można wydać zarządzenia tymczasowego przed wytoczeniem powództwa w tych przypadkach, w których szczególny przepis ustawy dopuszcza tylko zabezpieczenie powództwa. Do przypadków tego rodzaju należą np. przypadki zabezpieczenia, przewidziane w art. 568, § 2, w art. 792, § 4, w art. 857, 858, 860.

Z treści postanowienia art. 838 wynika, że przepisy k. p. c. o zabezpieczeniu odnoszą się tylko do roszczeń, dla dochodzenia których przepisana jest droga procesu. Jeżeli więc dochodzenie pewnego roszczenia zastrzeżone jest do innego postępowania (np. niespornego), to zabezpieczenie takiego roszczenia możliwem będzie tylko według istniejących w tej mierze odrębnych przepisów.

Art. 839 (332).

Zabezpieczenie roszczenia o świadczenia przyszłe.

§ 1. Dopuszczalne jest także zabezpieczenie roszczenia o przyszłe powtarzające się świadczenia, jeżeli stosunek prywatno-prawny między stronami nie sprzeciwia się wytoczeniu o to roszczenie powództwa.

§ 2. W tym przypadku zarządzenie tymczasowe jest dopuszczalne także po uzyskaniu przez wierzyciela wyroku, podlegającego wykonaniu, lecz

tylko co do świadczeń, których termin spełnienia jeszcze nie nastąpił.

Zabezpieczenie dla roszczeń jeszcze nie płatnych jest tylko o tyle możliwe, o ile roszczenia takie mogą być przed sądem dochodzone (art. V przepisów wprowadzających Kpc). Należą tu więc w szczególności roszczenia o danie utrzymania (alimenta) lub o wynagrodzenie w postaci renty za utracony zarobek z powodu trwałego uszkodzenia cielesnego. Nie będą tu natomiast należały roszczenia o świadczenia przyszłe, których powstanie jest zawisłe od świadczenia wzajemnego, np. roszczenia o zapłatę ceny kupna za towar, mający być dostarczony partjami lub o zapłatę czynszu, zależnego od dalszego trwania stosunku najmu albo dzierżawy i t. p.

O ile według stanu sprawy będzie mogła już być wszczęta egzekucja dla zaspokojenia roszczenia, np. na podstawie rygoru natychmiastowej wykonalności, nadanego wyrokowi nieprawomocnemu, odpada potrzeba dozwolenia zarządzenia tymczasowego. (Uz. og. 49).

Przepis art. 839 odnosi się do roszczeń o świadczenia przyszłe, o których wspomina następujący

Art. V przep. wpr. k. p. c.:

Dopuszczalne jest powództwo o przyszłe powtarzające się świadczenia, które dopiero po wyroku staną się wymagalne, jeżeli stosunek prywatno-prawny między stronami nie sprzeciwia się temu.

Dopuszczalne jest również — w miarę zmienionych okoliczności — powództwo o zmianę wysokości i czasu trwania świadczeń, wynikających z przepisów ustawy, choćby były ustalone wyrokiem lub umową.

Szczególne znaczenie przepisu art. 839 polega na tem, że dozwala on zabezpieczenia w drodze zarządzeń tymczasowych: a) roszczeń o świadczenia, których termin uiszczenia jeszcze nie nadszedł, b) mimo istnienia wyroku, nadającego się do wykonania. Wyjątkowe te postanowienia tłumaczą się tem, że jakkolwiek poszczególne świadczenia nie są jeszcze płatne, to jednak samo roszczenie o ich zapłatę może już istnieć i zaspokojenie jego może być udaremnione,

oraz że w pewnych wypadkach mimo istnienia wykonanego wyroku co do samego roszczenia egzekucja o przyszłe świadczenia nie może być jeszcze na jego podstawie prowadzona, wobec czego w razie zagrożenia roszczenia o zaspokojenie tych świadczeń możliwe jest tylko zabezpieczenie ich w drodze zarządzeń tymczasowych.

W braku jakiegokolwiek ograniczenia ustawowego można dozwolnić zabezpieczenia roszczenia o przyszłe powtarzające się świadczenia bez względu na czas, za jaki się te świadczenia należą. Sąd obowiązany jest jednak ocenić w konkretnym przypadku, czy zachodzi istotna potrzeba zabezpieczenia przyszłych świadczeń za cały żądany przez wierzyciela czas i może dozwolnić zabezpieczenia ich za czas krótszy, jeżeli to uzna za wystarczające.

Z przepisu art. 839, § 2, który tylko wyjątkowo dozwala na zabezpieczenie takich roszczeń, dla których istnieje już tytuł, ulegający wykonaniu, wynika, że zasadniczo niedopuszczalnym jest zabezpieczenie drogą zarządzenia tymczasowego roszczenia, dla którego wierzyciel posiada już wykonalny tytuł (orz. S. A. Kraków z 4/IV 1933, II C Z 309/33).

Zabezpieczenie roszczeń w art. 839 oznaczonych zależnym jest od istnienia ogólnych warunków zabezpieczenia, określonych w art. 837.

Art. 840 (333).

Wydając zarządzenie tymczasowe przed wytoczeniem powództwa, sąd wyznaczy wierzycielowi termin, w którym powództwo powinno być wytoczone pod rygorem upadku zabezpieczenia. Termin ten nie może być dłuższy niż dwutygodniowy.

W razie wydania zarządzenia tymczasowego przed wytoczeniem powództwa sąd obowiązany jest z urzędu

Termin do wytoczenia powództwa.

wyznaczyć wierzycielowi termin do wniesienia pozwu o zabezpieczone roszczenie. Nie można bowiem dopuścić do tego, aby wierzyciel szykanował dłużnika zarządzeniami tymczasowymi przez czas nieograniczony, nie spiesząc się z dochodzeniem roszczenia, którego zabezpieczenia żądał.

Oznaczenie terminu do wytoczenia powództwa o zabezpieczone roszczenie nastąpić może przez podanie ściśle określonego dnia kalendarzowego, do którego pozew ma być wniesiony, albo też przez zakreślenie czasokresu, w ciągu którego pozew wnieść należy.

Przy oznaczeniu długości terminu z art. 840 sąd weźmie pod uwagę okoliczności danego przypadku, a w szczególności to, czy zarządzenie tymczasowe jest mniej lub więcej uciążliwe dla dłużnika, dalej trudności, połączone dla wierzyciela z wytoczeniem powództwa i t. p.

Co do początku i biegu terminu, wyznaczonego do wytoczenia powództwa, obowiązują w myśl art. 525 postanowienia art. 180 i 181 k. p. c. (p. w objaśn. do art. 512).

Termin z art. 840, jako termin sądowy, może być przedłużony przy zastosowaniu przepisów art. 182, 183 k. p. c. (p. w objaśn. do art. 512). Przedłużenie należy do kompetencji sądu, który wydał zarządzenie tymczasowe. Nie może ono wykroczać poza dwa tygodnie od wydania zarządzenia tymczasowego.

Potrzeba wyznaczenia terminu do wytoczenia powództwa odpada w przypadku, gdy wierzyciel co do zabezpieczyć się mającego roszczenia miałby wytoczyć tylko powództwo o ustalenie (p. art. 3 k. p. c. w objaśn. do art. 566), a w czasie wydania zarządzenia tymczasowego dłużnik wytoczył już powództwo o ustalenie nieistnienia roszczenia, zabezpieczyć się mającego. Gdyby dłużnik powództwa takiego jeszcze

nie wytoczył, ale wytoczył je po wydaniu zarządzenia tymczasowego, to wierzyciel mimo określenia mu terminu po myśli art. 840 nie jest obowiązany do wytaczania pozytywnego powództwa o ustalenie, bo pozew jego zostałby i tak odrzucony z powodu, że o to samo roszczenie toczy się już proces między temi samemi stronami. W tym wypadku zatem zabezpieczenie nie upada mimo uchybienia przez wierzyciela terminu do wytoczenia powództwa. Uwagi powyższe nie stosują się w przypadkach, gdy wierzyciel co do zabezpieczyć się mającego roszczenia wytoczyć ma powództwo o świadczenie, bo w wytoczeniu takiego powództwa nie przeszkadza mu wytoczone przez dłużnika powództwo o ustalenie w znaczeniu negatywnem.

W pozwie, wytoczyć się mającym stosownie do art. 840, nie można żądać uznania, że zarządzenie tymczasowe jest uzasadnione, gdyż kwestja ta nie należy do procesu.

W | W razie uchybienia przez wierzyciela terminu do wytoczenia powództwa zabezpieczenie upada samo przez się (p. art. 184 k. p. c. w objaśn. do art. 512). Ani wniosku dłużnika, ani też osobnego postanowienia sądu w tym celu ustawa nie wymaga. Z chwilą bezskutecznego upływu terminu wolno więc dłużnikowi przedsiębrać te wszystkie czynności, których mu zakazano w zarządzeniu tymczasowem. Jeżeli do uchylenia zarządzenia tymczasowego potrzebne jest postanowienie sądu (np. w przypadku art. 851, l. 2), sąd wyda je, choćby wierzyciel po upływie terminu, a przed wydaniem tego postanowienia wytoczył powództwo.

Co do skutków uchybienia terminu do wytoczenia powództwa ze względu na koszty i szkody przez dłużnika poniesione p. art. 849 i 850.

Potrzeba wytoczenia powództwa stosownie do

art. 840 odpada z natury rzeczy, jeżeli np. wierzyciel przed upływem określonego mu w tym celu terminu otrzyma zaspokojenie zabezpieczonego roszczenia, albo też roszczenie jego przed upływem tego terminu z innych przyczyn zgaśnie. W tym wypadku bowiem zabezpieczenie staje się bezprzedmiotowe i na wniosek wierzyciela lub dłużnika (art. 846) nastąpi jego uchylenie.

Akta zarządzenia tymczasowego, wydanego przed wytoczeniem powództwa, dołączone być mają do akt procesowych (p. § 94 reg. cyw. w dod. I).

Art. 841 (334).

§ 1. Rozpoznanie wniosku o zarządzenie tymczasowe przed wytoczeniem powództwa należy do sądu powszechnego, który byłby właściwy do rozpoznania sprawy w pierwszej instancji.

Właściwość
do wydawania
zarządzeń
tymczasowych.

§ 2. Wnioski o zarządzenie tymczasowe w toku procesu rozpoznaje sąd tej instancji, w której sprawa się toczy, a gdy sprawa toczy się w Sądzie Najwyższym — sąd pierwszej instancji.

§ 3. Wnioski o zarządzenie tymczasowe sąd rozpoznaje w składzie, w jakim podlega rozpoznaniu sprawa.

§ 4. Przewodniczący w przypadkach niecierpiących zwłoki może sam wydać zarządzenie tymczasowe. Wszakże w sprawach, rozpoznawanych w składzie trzech sędziów, przewodniczący przedstawi swe zarządzenie do rozpoznania właściwemu składowi na najbliższym posiedzeniu.

Właściwość sądu. Do rozpoznania wniosku o zezwolenie na zabezpieczenie projekt powołuje ten sąd, w którym sprawa w chwili złożenia wniosku się toczy, gdyż w sądzie tym znajdują się akta sprawy i bądź stan sprawy

jest sądowi temu już znany, bądź sąd ten celem rozstrzygnięcia sprawy z jej stanem zapoznać się musi. Będzie to więc albo sąd pierwszej lub drugiej instancji, albo sąd grodzki lub okręgowy. Jeżeli sprawa jest już w Sadzie Najwyższym w toku, projekt przekazuje rozpoznanie wniosku o wydanie zarządzenia tymczasowego do sądu pierwszej instancji, albowiem sąd ten jest dla stron najłatwiej dostępny, a kontakt dla nich z Sądem Najwyższym ze względu na nieraz daleką odległość ich miejsca zamieszkania od siedziby Sądu Najwyższego, mógłby być zbyt uciążliwy.

Jeżeli pozew nie jest jeszcze do sądu wniesiony, właściwym będzie ten sąd, który stosownie do przepisów orzeczonej i miejscowej właściwości byłby dla sprawy według jej rodzaju właściwy. Sąd ten rozstrzygać będzie także w wypadkach, gdy sprawy podlegają rozpoznaniu sądu polubownego.

Znanej prawu niemieckiemu (§ 942 niem. upc.) właściwości sądu grodzkiego miejsca położenia przedmiotu sporu, który ma być objęty zarządzeniem tymczasowym, w sprawach nagłych, projekt nie przejął, aby nie tworzyć sądów konkurencyjnych, których orzeczenia mogą wypaść niejednolicie.

Dla rozpoznania wniosków składanych po dopuszczeniu zabezpieczenia, jako to dla wniosków o ograniczenie, uchylenie zabezpieczenia i t. d., właściwym będzie sąd pierwszej lub drugiej instancji, przed którym sprawa główna w chwili złożenia wniosku się toczy, bez względu na to, który sąd wydał orzeczenie, objęte wnioskiem o jego zmianę. Chodzi tu bowiem o przyspieszenie rozpoznania wniosku, dotyczącego zabezpieczenia przez sąd, w którym akta sprawy powinny się w danej chwili znajdować.

Właściwość swą sąd badać ma z urzędu. Przekazanie sprawy do innego sądu jako właściwego odbywa się na zasadach kpc. Zarządzenia tymczasowe, wydane przed przekazaniem sprawy, pozostają w mocy, dopóki ich sąd właściwy nie zmieni, albo dopóki nie upłynie bezskutecznie termin tygodniowy do wniesienia odrzuconego pozwu przed sąd właściwy.

Skład sądu. W sądach okręgowych sprawy o zabezpieczenie należą do składu trzech sędziów, jeżeli sprawa główna nie jest przekazana przepisami ustrojowemi do rozpoznania jednemu sędziemu. Jednak przewodniczący wydziału będzie w sprawach, należących do rozpoznania kolegium sędziowskiego, uprawniony sam wydać tymczasowe

zarządzenia, jeżeli sprawę uzna za niecierpiącą zwłoki. Obowiązany jest wszakże swe zarządzenie przedstawić na najbliższem posiedzeniu składu trzech sędziów do zatwierdzenia, zmiany lub uchylecia. (Uz. og. 50).

Właściwość sądu do wydania zarządzenia tymczasowego przed wytoczeniem powództwa stosuje się do przepisów k. p. c. o rzeczowej i miejscowej właściwości sądu. Jeżeli zatem do rozpoznania roszczenia właściwym jest sąd okręgowy, to ten sąd powołany jest do wydania zarządzenia tymczasowego, jeżeli zaś właściwym jest sąd grodzki, do niego należy też wydanie zarządzenia tymczasowego. Nie może wydać zarządzenia tymczasowego sędzia pokoju, gdyż w myśl art. 11 k. p. c. nie ma on odrębnej właściwości, lecz rozpoznaje tylko niektóre ze spraw, należących do właściwości sądów grodzkich. Zakres jego działania określony jest wyczerpująco w tymże art. 11 k. p. c., a ani ten, ani żaden inny przepis ustawy nie przekazuje mu wydawania zarządzeń tymczasowych.

Jeżeli do rozpoznania zabezpieczyć się mającego roszczenia właściwym jest miejscowo jeden ze sądów wyłącznych, to do tego sądu, a nie do sądu właściwego według przepisów o właściwości ogólnej winien się zwrócić wierzyciel o wydanie zarządzenia tymczasowego. Jeżeli dłużnik ma kilka sądów właściwych według właściwości ogólnej lub przemiennej, to wierzycielowi służyć będzie wybór między temi sądami.

Jeżeli co do zabezpieczyć się mającego roszczenia istnieje między stronami umowa prorogacyjna (art. 52 k. p. c.), to wierzyciel zwrócić się musi o wydanie zarządzenia tymczasowego do sądu umownego, chyba że w umowie prorogacyjnej postanowiono, iż sąd ten będzie tylko przemianym, w którym to razie wierzyciel ma wybór między sądem umownym i ogólnym. W razie podania wniosku o zarządzenie tymczasowe do sądu umownego należy w myśl art. 52

k. p. c. dołączyć do wniosku dokument, stwierdzający umowę o właściwość.

Dla umożliwienia oceny, czy sąd, do którego się o wydanie zarządzenia tymczasowego zwrócono, jest właściwym, należy we wniosku o zarządzenie tymczasowe podać okoliczności, uzasadniające właściwość tego sądu.

Jeżeli wniosek o wydanie zarządzenia tymczasowego podano do sądu niewłaściwego, to sąd ten odrzuci go stosownie do art. 213 k. p. c. Gdyby jednakże niewłaściwość sądu wyszła najaw już po wydaniu zarządzenia tymczasowego, należy sprawę przekazać sądowi właściwemu analogicznie do art. 518, § 1, przyczem zarządzenie tymczasowe, wydane przez sąd niewłaściwy, zachowuje swoją moc.

Przepis kompetencyjny, zawarty w art. 841, § 1, ma zastosowanie także wówczas, gdy spór toczy się już przed sądem polubownym, gdyż sąd polubowny nie może w myśl art. 837 wydać zarządzenia tymczasowego.

Sąd procesowy właściwym jest do wydania zarządzenia tymczasowego już od chwili wniesienia pozwu, jakkolwiek z przepisów art. 210, 213, 236 k. p. c. wynika, że proces jest w toku dopiero od chwili doręczenia pozwu pozwanemu. Skoro bowiem według art. 206, § 2 k. p. c. wniosek o zabezpieczenie powództwa można objąć pozwem, to już w chwili wniesienia pozwu sąd, do którego go wniesiono, musi być właściwym do rozpoznania tego wniosku. Jeżeli jednakże pozew ulega odrzuceniu z powodu niewłaściwości sądu, to odnośny sąd nie jest właściwym również do wydania zarządzenia tymczasowego, gdyż w takim wypadku niema wogóle mowy o procesie.

Sąd apelacyjny właściwym jest do wydania zarządzenia tymczasowego stosownie do art. 841, § 2 tak długo, dopóki po prawomocności swego orzeczenia nie

zwrócił akt sądowi pierwszej instancji, względnie dopóki na skutek zaskarżenia swego orzeczenia nie przedłożył akt Sądowi Najwyższemu¹⁾.

Co do zażądania akt od Sądu Najwyższego w przypadku, o którym mowa w art. 841, § 2 in fine, p. § 38 reg. cyw. (w dod. I).

W przedmiocie składu sądu w sprawach cywilnych obowiązują następujące przepisy

Art. 14, 21, 23, 34, 39, 273 u. s. p.:

Art. 14. Sprawy, należące do zakresu działania sądów grodzkich, rozpoznaje jeden sędzia.

Art. 21. § 1. Sądy okręgowe, którym podlegają miejscowości o znacznieszym ruchu handlowym, rozpoznają w pierwszej instancji sprawy handlowe, wymienione w ustawach, w składzie jednego sędziego okręgowego, który przewodniczy, i dwóch sędziów handlowych.

§ 2. Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości, wydane w porozumieniu z Ministrem Przemysłu i Handlu, oznaczy sądy okręgowe, w których mają być tworzone wydziały handlowe.

Art. 23. § 1. We wszystkich innych sprawach, prócz wymienionych w art. 21—22, sądy okręgowe orzekają w składzie trzech sędziów, o ile ustawy inaczej nie stanowią.

§ 2. W składzie sądzącym sądu okręgowego może brać udział zastępczo jeden sędzia grodzki, który nie może być jednak przewodniczącym.

Art. 34. Sądy apelacyjne orzekają w składzie trzech sędziów, o ile ustawy inaczej nie stanowią.

Art. 39. § 1. Sąd Najwyższy orzeka w składzie trzech sędziów.

§ 2. W sprawach karnych oraz w tych sprawach cywilnych, w których wymaga tego przepis szczególny, Sąd Najwyższy orzeka po wysłuchaniu wniosków prokuratora. W innych sprawach przedstawienie wniosku zależy od uznania prokuratora.

Art. 273. § 1. W ciągu dziesięciu lat od wejścia w życie

¹⁾ Ograniczenie przez Allerhanda (II, 632) właściwości sądu drugiej instancji tylko do czasu wydania przezeń orzeczenia jest nie do przyjęcia, bo w takim razie w czasie między wydaniem tego orzeczenia a jego prawomocnością, względnie przedłożeniem akt Sądowi Najwyższemu, nie byłoby wogóle sądu właściwego do wydania zarządzenia tymczasowego.

niniejszego prawa sądy okręgowe w granicach swej właściwości rozpoznają w składzie trzech sędziów:

1) sprawy karne, z wyjątkiem rozpatrywanych w sądach dla nieletnich i w postępowaniu uproszczonym;

2) następujące sprawy cywilne:

a) spory o roszczenia, których wartość przewyższa pięćdziesiąt tysięcy złotych;

b) spory o prawa niemajątkowe;

c) spory, należące do właściwości sądów okręgowych bez względu na wartość przedmiotu sporu;

d) w których stroną jest Skarb Państwa;

e) o ubezwłasnowolnienie;

f) dotyczące upadłości, postępowania zapobiegawczego i ugodowego;

3) środki odwoławcze od orzeczeń sądów grodzkich (art. 20), a na obszarze mocy obowiązującej ustawy postępowania karnego 1873 r. — również od orzeczeń sędziów, wydanych w postępowaniu uproszczonym;

4) zarzuty w przedmiocie list przysięgłych oraz ważności wyborów sędziego pokoju.

§ 2. Sprawy handlowe, należące w pierwszej instancji do właściwości sądów okręgowych, będą rozpoznawane w składzie określonym w art. 21. W tymże składzie będą rozpoznawane sprawy górnicze i morskie.

§ 3. Sprawy niewymienione w § 1 i 2 rozpoznaje jeden sędzia. Zarzut, że sprawa cywilna ulega rozpoznaniu nie przez jednego sędziego, lecz w składzie trzech sędziów, lub odwrotnie, może być podniesiony najpóźniej na pierwszym posiedzeniu sądu i przed zgłoszeniem zarzutu co do istoty sprawy. Rozstrzygnięcie sądu lub sędziego w tym względzie zaskarżeniu nie ulega. Dozwolone ustawowo w toku sprawy zmiany w powództwie nie powodują zmiany składu sądu.

Jeżeli do rozpoznania sprawy właściwym byłby w myśl art. 14 k. p. c. wydział handlowy sądu okręgowego, to do tego wydziału należy też załatwienie wniosku o wydanie zarządzenia tymczasowego.

Przepis art. 841, § 3 ma w braku wyraźnego rozróżnienia zastosowanie tak przy wydawaniu zarządzeń tymczasowych w procesie, jak i przy wydawaniu ich przed wytoczeniem powództwa. To samo odnosi się również do postanowienia art. 841, § 4.

Przypadek niecierpiący zwłoki w rozumieniu art. 841, § 4 zajdzie wtedy, gdy sprawa wymaga tak szybkiego działania, że zwłoka, spowodowana zwołaniem posiedzenia składu sądującego, mogłaby wierzyciela narazić na szkodę.

Przewodniczącemu wolno tylko wydać zarządzenie tymczasowe, a więc uwzględnić wniosek wierzyciela (choćby częściowo). Gdzie więc wniosek ma być załatwiony w całości lub w części odmownie, tam załatwienie go nie należy pod żadnym warunkiem do przewodniczącego, lecz tylko do sądu we właściwym składzie. Również w przypadkach, gdy nad wnioskiem ma być wyznaczona rozprawa (art. 843), wyznaczenie jej i załatwienie wniosku należy tylko do właściwego składu sądującego.

Skład sądujący może zatwierdzić, uchylić, lub zmienić zarządzenie tymczasowe, wydane przez przewodniczącego na zasadzie art. 841, § 4.

Co do zażalenia na postanowienie przewodniczącego, wydane po myśli art. 841, § 4 p. objaśn. do art. 847.

Art. 842 (335).

§ 1. Wierzyciel we wniosku o zarządzenie tymczasowe powinien podać i uprawdopodobnić okoliczności, które usprawiedliwiają żądanie. Poza-tem wniosek, jeżeli nie jest połączony z pozwem, powinien czynić zadość wszystkim warunkom pisma procesowego.

§ 2. We wniosku wierzyciel może także wskazać sumę, której złożenie przez dłużnika wystarcza do zabezpieczenia roszczenia.

Wniosek o zabezpieczenie. Zabezpieczenia można dozwolnić tylko na wniosek wierzyciela, nigdy zaś z urzędu. Wniosek odpowiadać ma ogólnym przepisom o pismach przygotowawczych (art. 136—142 Kpc.) oraz zawierać

Wniosek o zarządzenie tymczasowe.

uprawdopodobnienie roszczenia oraz jego wysokości i przyczyny zabezpieczenia, niemniej określenie żądanych środków zabezpieczenia. Uprawdopodobnienie polega na przedstawieniu dokumentów, wystawionych przez osoby zasługujące na zaufanie, stwierdzających warunki zabezpieczenia, jako to zbycie przez dłużnika majątku, wstrzymanie przezeń wypłat, zamierzone jego przesiedlenie się zagranicę i t. p. Może ono polegać na wskazaniu świadków, których sąd może bezzwłocznie wezwać lub zaraz przesłuchać w razie sprowadzenia ich przez wierzyciela do sądu.

Wniosek o zabezpieczenie może także zawierać oznaczenie wysokości kaucji, przez której złożenie bądź w gotówce, bądź w papierach wartościowych dłużnik mógłby się zwolnić od przymusowego wykonania przeciwko niemu zabezpieczenia. Wreszcie wierzyciel może we wniosku zaofiarować kaucję, którą sam gotów jest złożyć celem uzyskania żadanego zabezpieczenia. Kaucja ta, zaofiarowana przez wierzyciela, nie mogłaby atoli uchylić jego obowiązku uprawdopodobnienia istnienia roszczenia, w przeciwnym bowiem razie wierzyciel mógłby uzyskać zabezpieczenie dla szykany strony przeciwnej. Kaucja ta mogłaby jedynie zastąpić obowiązek wierzyciela do wykazania niebezpieczeństwa utraty zaspokożenia w razie niezabezpieczenia. (Uz. og. 51).

Wniosek o zarządzenie tymczasowe ma podawać dokładnie oznaczone żądanie, a więc sposób zabezpieczenia, przedmioty majątkowe, na których zabezpieczenie ma być wykonane, czas, na przeciąg którego zarządzenie tymczasowe ma być wydane i t. d. Prócz tego należy w nim podać i uprawdopodobnić okoliczności, które uzasadniają żądanie, a więc okoliczności, z których wynika właściwość sądu, do którego się zwrócono, dalej okoliczności, wskazujące na istnienie roszczenia zabezpieczyć się mającego i wreszcie okoliczności, z których wynika, że bez wydania zarządzenia tymczasowego wierzyciel mógłby być pozbawiony zaspokożenia.

Z uwagi na przepis art. 844, § 1 należy we wniosku o zarządzenie tymczasowe oznaczyć dokładnie roszczenie, które ma być zabezpieczone, a to według jego treści i podstawy prawnej.

Dla braku dokładnego oznaczenia zagrożonego roszczenia należy wnioszek o wydanie zarządzenia tymczasowego odrzucić (p. objaśn. do art. 837).

Co do sposobu uprawdopodobnienia p. objaśn. do art. 622.

Co do okoliczności, usprawiedliwiających wydanie zarządzenia tymczasowego, p. art. 837 i objaśn. do niego.

Z przepisu art. 842, § 1 wynika, że uprawdopodobnienie okoliczności, uzasadniających żądanie zarządzenia tymczasowego, winno nastąpić już we wniosku o takie zarządzenie, a nie dopiero później na osobne żądanie sądu. Konsekwencją tego jest, że wnioszek, nie zawierający takiego uprawdopodobnienia, nie może być przez sąd uwzględniony.

Czy pewną okoliczność należy uważać za uprawdopodobnioną, to ocenia sąd według swobodnego uznania. Jeżeli uprawdopodobnienie, dostarczone we wniosku, uważa za niedostateczne, może zażądać od wierzyciela dodatkowego uprawdopodobnienia, a w razie niedostarczenia go odmówi wnioskowi.

Samo wniesienie pozwu, jako jednostronna czynność procesowa, nie stanowi dostatecznego uprawdopodobnienia roszczenia (p. objaśn. do art. 837).

Sporządzonego przez wierzyciela zestawienia roszczeń, przysługujących mu wobec dłużnika, nie można uważać za uprawdopodobnienie roszczenia.

Do uprawdopodobnienia niebezpieczeństwa pozbawienia wierzyciela zaspokojenia nie wystarcza wywiad biura informacyjnego, udzielony z zastrzeżeniem, że za prawdziwość się nie ręczy.

Uprawdopodobnienia nie można zastąpić wskazaniem na okoliczność, że znane są sądowi stosunki dłużnika, usprawiedliwiające wydanie zarządzenia tymczasowego.

Wskazanie we wniosku sumy pieniężnej, której złożenie przez dłużnika wystarcza dla zabezpieczenia roszczenia, jest pożądane z uwagi na przepis art. 845, według którego dłużnik może się zwolnić od zarządzenia tymczasowego przez złożenie do depozytu odpowiedniej sumy. Jeżeli bowiem wierzyciel nie wskazał odnośnej sumy we wniosku, a dłużnik ofiaruje następnie złożenie, to co do wysokości złożyć się mającej sumy trzeba będzie najpierw wysłuchać wierzyciela.

Przepisana w art. 842 treść wniosku o wydanie zarządzenia tymczasowego obowiązuje tak przy żądaniu zabezpieczenia przed procesem, jak i w toku procesu.

O ile chodzi o zabezpieczenie, przewidziane w innych ustawach, powinien wniosek o zabezpieczenie odpowiadać warunkom, unormowanym w tych ustawach.

Wniosek o wydanie zarządzenia tymczasowego może być postawiony bądź oddzielnie, bądź też, jeśli chodzi o zarządzenie tymczasowe w toku procesu, łącznie z innym pismem procesowym. Jeżeli się go stawia oddzielnie, natenczas winien on czynić zadość ogólnym warunkom pisma procesowego, unormowanym w art. 137 i 139 k. p. c. (p. w objaśn. do art. 509).

W myśl art. 91, § 1, l. 2 k. p. c. „pełnomocnictwo procesowe upoważnia z samej ustawy do wszelkich czynności, dotyczących zabezpieczenia i egzekucji“, a zatem także do zgłoszenia wniosku o wydanie zarządzenia tymczasowego.

Art. 843 (336).

Rozpoznanie
wniosku.

Sąd może rozpoznać wniosek o zarządzenie tymczasowe na posiedzeniu niejawnem, władny jest jednak wyznaczyć rozprawę.

Od uznania sądu zależy wydać swe postanowienie o wniosku w sprawie zarządzenia tymczasowego bez wezwania stron lub po ich wezwaniu. Zależać to będzie od stopnia uprawdopodobnienia przez wierzyciela wniosku o zabezpieczenie. (Uz. og. 52).

Ponieważ wniosek o wydanie zarządzenia tymczasowego z natury rzeczy wymaga szybkiego załatwienia, zaś do wyznaczenia i przeprowadzenia rozprawy potrzeba zawsze pewnego czasu, przeto regułą winno być rozpoznanie wniosków o zarządzenia tymczasowe na posiedzeniu niejawnem. Tylko tam, gdzie w celu wyświetlenia okoliczności, uzasadniających żądanie zarządzenia tymczasowego, koniecznem jest przeprowadzenie rozprawy ze stronami, zastosować należy wyjątkowo ten sposób postępowania.

Rozprawę nad wnioskiem o zarządzenie tymczasowe zarządzić można w szczególności tylko pod warunkiem, że jest ona istotnie potrzebną, dalej że zwłoka, spowodowana wyznaczeniem rozprawy, jest w danym wypadku dopuszczalna i wreszcie że przez odbycie rozprawy cel zarządzenia tymczasowego nie zostanie udaremniony.

Jeżeli wniosek o zarządzenie tymczasowe postawiono w toku procesu, można rozprawę nad tym wnioskiem połączyć z rozprawą w sprawie samej. Połączeniu takiemu nic nie stoi na przeszkodzie, skoro według art. 233 k. p. c. sąd może zarządzić łączną rozprawę nawet w różnych sprawach, jeśli one tylko pozostają ze sobą w związku.

Z brzmienia art. 843 wynika, że rozprawę nad wnioskiem o zarządzenie tymczasowe zarządzić może tylko sąd we właściwym składzie, a nie przewodniczący. Jeżeli zatem przewodniczący jest zdania, że należałoby wyznaczyć rozprawę, musi odnośny wniosek w tym kierunku przedstawić sądowi na posiedzeniu niejawnem, natomiast nie może sam odrazu wyznaczyć terminu rozprawy.

Zarządzenie rozprawy nad wnioskiem o zarządzenie tymczasowe wyklucza oczywiście załatwienie tego wniosku przez przewodniczącego stosownie do art. 841, § 4, skoro rozprawę zarządza i przeprowadza sąd we właściwym składzie. Natomiast wydanie zarządzenia tymczasowego przez przewodniczącego nie wyklucza późniejszego zarządzenia rozprawy przez właściwy skład, któremu przewodniczący stosownie do art. 841 in fine zarządzenie swe przedstawił.

Argumento a maiori ad minus z przepisu o dopuszczalności wyznaczenia rozprawy należy przyjąć, że sąd mocen jest przed rozstrzygnięciem wniosku o zarządzenie tymczasowe przeprowadzić również stosowne dochodzenia, jak np. wysłuchanie stron¹⁾, zasiągnięcie informacyj u władz lub innych sądów i t. p.

Art. 844 (337).

Uwzględnienie
wniosku o za-
rządzenie tym-
czasowe.

§ 1. Sąd, uwzględniając wniosek o zarządzenie tymczasowe, oznaczy dokładnie w postanowieniu roszczenie, które ma być zabezpieczone, oraz sposób i zakres zabezpieczenia.

§ 2. W razie potrzeby można zastosować jednocześnie kilka sposobów zabezpieczenia.

§ 3. Wykonanie zarządzenia tymczasowego sąd

¹⁾ Allerhand (II, 636) wyklucza możliwość wysłuchania stron w przypadkach, gdy wniosek o zarządzenie tymczasowe rozpoznaje sąd na posiedzeniu niejawnem, motywując swe stanowisko tem, że orzeczenie w przedmiocie zarządzenia tymczasowego wydać można „albo na posiedzeniu niejawnem, albo po przeprowadzeniu rozprawy“. Zapatrywanie to nie wytrzymuje jednak krytyki, bo możliwość przeprowadzenia rozprawy nie wyklucza bynajmniej możliwości wysłuchania stron i poza rozprawą, a że wysłuchanie takie jest dopuszczalne, to wynika i z ogólnego przepisu art. 509 i z szeregu przepisów szczególnych, które wyraźnie nakazują wysłuchanie stron przed wydaniem postanowień bez rozprawy zapadających (p. np. art. 564).

może uzależnić od złożenia przez wierzyciela kaucji celem zabezpieczenia roszczeń dłużnika o odszkodowanie z powodu wykonania zarządzenia. Na kaucji tej będzie służyło dłużnikowi pierwszeństwo zaspokojenia.

W postanowieniu, zarządzającym zabezpieczenie, sąd oznacza roszczenie, które ma być zabezpieczone, a zatem np. przy roszczeniach pieniężnych ich tytuł prawny oraz wysokość, następnie sposób i zakres zabezpieczenia, a więc np. przy zajęciu funduszków pieniężnych pozwanego, wysokość sumy, do której zajęcie ma nastąpić, wreszcie na wniosek pozwanego kaucję, przez której złożenie pozwany może się zwolnić od przymusowego wykonania przeciwko niemu zabezpieczenia. Złożenie takiej kaucji przez dłużnika wbrew woli wierzyciela projekt wyłącza w sprawach o własność, gdyż wierzycielowi może zależeć na wydobyciu spornej rzeczy (np. nieruchomości) od dłużnika a równowartość obiegowa tej rzeczy, chociaż pokryta kaucją, nie przedstawia dla wierzyciela odpowiedniego zaspokojenia. Jeżeli stopień uprawdopodobnienia jest dla sądu wystarczający, sąd może wykonanie dozwolonego zarządzenia uzależnić od złożenia przez wierzyciela kaucji na zabezpieczenie szkód i strat, jakie dłużnik z powodu wykonania zabezpieczenia mógłby ponieść.

Postanowienie sądu w każdym przypadku, bądź gdy pozwala, bądź gdy odmawia zabezpieczenia, musi być motywowane, gdyż na postanowienie sądu służy stronom zażalenie. W przeciwstawieniu do przepisów egzekucyjnych, które pozostawiają wierzycielowi dowolny wybór między sposobami zrealizowania — bądź z ruchomości, bądź z nieruchomości, bądź z wierzytelności lub innych praw majątkowych dłużnika — roszczeń, opartych na wykonalnym tytule egzekucyjnym, projekt pozostawia sądowi wybór pomiędzy wskazaniami przez wierzyciela środkami zabezpieczenia, gdyż przy zabezpieczeniu niewykonalnego jeszcze roszczenia wskazana jest pewna ostrożność, aby dłużnika nie narazić na trudną do powetowania szkodę, gdyby roszczenie wierzyciela okazało się nieuzasadnionem. Dlatego też projekt oznaczenie środków i zakresu zabezpieczenia uzależnia od uznania sądu, a nie od samej tylko woli wierzyciela. Władza ta sądu do oznaczenia środków i zakresu zabezpieczenia istnieje we wszystkich wypadkach zabezpieczenia bez jakiegokolwiek wyjątku, a zatem także wów-

czas, gdy chodzi o zabezpieczenie na podstawie nakazu zapłaty, wydanego na podstawie weksłu lub innych dokumentów, gdyż ustawa nie czyni pod tym względem żadnej różnicy. Za jedyny wyjątek w ocenie sędziowskiej sposobu i zakresu zabezpieczenia poczytałby można zajęcie ruchomości na podstawie pozwu o zapłatę zaległego czynszu najmu lub dzierżawy.

W przeciwieństwie do austriackiej ordynacji egzekucyjnej projekt nie nakłada na sąd obowiązku oznaczenia przy dozwoleniu zabezpieczenia czasu, do którego trwać ma dozwolone zabezpieczenie. Zależy to bowiem od czasu trwania sprawy, którego zgóry oznaczyć się nie da. (Uz. og. 52).

Ze względu na obowiązek sądu dokładnego oznaczenia zabezpieczyć się mającego roszczenia winien wierzyciel już we wniosku a zarządzenie tymczasowe podać takie oznaczenie.

Jeżeli wierzyciel we wniosku o wydanie zarządzenia tymczasowego nie oznaczył dokładnie roszczenia, które ma być zabezpieczone, to sąd wniosku takiego nie może uwzględnić.

Oznaczenie zabezpieczonego roszczenia nastąpić winno przez określenie jego treści oraz podstawy prawnej. Podanie wysokości roszczenia, o ile ona nie jest jeszcze znana, nie jest konieczne. Możliwym więc będzie np. zajęcie wierzytelności dłużnika, choć w wysokości nieoznaczonej, celem zabezpieczenia roszczenia odszkodowawczego, także cyfrowo jeszcze nieustalonego.

Co do sposobów zabezpieczenia roszczenia p. art. 851, 859—862 i objaśn. przy nich podane.

Z uwagi na przepis art. 844, § 1 nie można dozwolnić zabezpieczenia w sposób ogólnikowy i pozostawić wyboru środka zabezpieczającego wierzycielowi do postępowania wykonawczego.

Ponieważ zarządzenie tymczasowe ma jedynie zabezpieczyć tymczasowo zaspokojenie roszczenia, nie przesądzając bynajmniej o jego istnieniu, przeto nie

można w drodze zarządzeń tymczasowych stosować takich środków, któreby przesądzały o zapaść mającym w sprawie rozstrzygnięciu, ani też nie można przyznać wierzycielowi nic takiego, co mógłby on uzyskać dopiero drogą egzekucji na podstawie korzystnego dla siebie wyroku.

Co do wyboru przez sąd odpowiedniego sposobu zabezpieczenia oraz co do związania w tym względzie sądu treścią wniosku wierzyciela p. objaśn. do art. 851 i 859.

Oznaczenie zakresu zabezpieczenia nastąpi przez określenie rozmiarów, w jakich dozwolone zarządzenie tymczasowe ma być wykonane, oraz w miarę możliwości czasu, na jaki zabezpieczenia dozwolono.

Czas, na który wydane zostaje zarządzenie tymczasowe, można oznaczyć bądź przez podanie dnia kalendarzowego, bądź też przez podanie zdarzenia, z nadejściem którego zarządzenie tymczasowe ma wygasnąć, jak np. uzyskanie przez wierzyciela wyroku, nadającego się do egzekucji.

Uzależnienie wykonania zarządzenia tymczasowego od złożenia przez wierzyciela kaucji należy do swobodnej oceny sądu. Sąd nakaze złożenie kaucji, jeżeli wykonanie zarządzenia tymczasowego naraża tak dalece interesy dłużnika, że powstaje wątpliwość, czy należy dozwolnić zabezpieczenia. w

Choć samo roszczenie wierzyciela, jako też i niebezpieczeństwo pozbawienia wierzyciela zaspokojenia jest dostatecznie uprawdopodobnione, to mimo to należy wykonanie zarządzenia tymczasowego uczynić zawisłym od złożenia kaucji, jeżeli przeciw roszczeniu według aktów podniesiono ważne zarzuty i dłużnikowi wskutek zarządzenia tymczasowego grozi szkoda.

Złożenie kaucji może sąd nakazać tak równocześnie z wydaniem zarządzenia tymczasowego, jak i później, w szczególności może zażądać kaucji sąd

I instancji wskutek wniosku dłużnika o uchylenie lub zmianę zabezpieczenia (art. 846), albo też sąd II instancji wskutek zażalenia dłużnika na wydanie zarządzenia tymczasowego (art. 847).

Jeżeli wykonanie zarządzenia tymczasowego uzależniono od złożenia przez wierzyciela kaucji, to do wykonania go przystąpić można dopiero z chwilą wykazania, że kaucję złożono (p. zresztą § 98 reg. cyw. w dod. I).

W Kaucja, złożona po myśli art. 844, § 3, służy na zabezpieczenie ewentualnych roszczeń dłużnika o odszkodowanie na wypadek, gdyby się okazało, że wykonanie zarządzenia tymczasowego było nieuzasadnione (art. 850). W związku z tem zarządza przepis art. 850, § 3, że zwrot kaucji wierzycielowi nastąpić może dopiero wtedy, gdy dłużnik w ciągu miesiąca od chwili powstania roszczenia o odszkodowanie nie wytoczył o nie powództwa.

Sąd właściwy do wydania zarządzenia tymczasowego powołany jest także do zarządzenia jego wykonania. Może on jednak w razie zachodzących okoliczności zwrócić się o wykonanie do innego sądu.

Art. 845 (338).

Zastąpienie
zabezpieczenia
depozytem
sumy pieniężnej.

§ 1. Wszelkie zabezpieczenie roszczeń pieniężnych będzie na żądanie dłużnika zastąpione złożeniem przez niego do depozytu sądowego odpowiedniej sumy. Na sumie tej będzie służyło wierzycielowi pierwszeństwo zaspokojenia.

§ 2. Zabezpieczenie roszczeń niepieniężnych może być stosownie do okoliczności również w ten sam sposób zastąpione. Nie dotyczy to jednak zabezpieczenia w sprawach o prawo własności, chyba że strony na to się godzą.

Zabezpieczenie roszczeń pieniężnych drogą zarządzeń tymczasowych staje się zbytecznym w razie złożenia przez dłużnika odpowiedniej sumy do depozytu sądowego z przeznaczeniem tej sumy na zaspokojenie roszczenia wierzyciela na wypadek przysądzenia mu tegoż. Dlatego też w razie złożenia takiej sumy przez dłużnika należy zarządzenie tymczasowe, wydane w celu zabezpieczenia roszczenia pieniężnego, bezwzględnie uchylić. Ewentualne sprzeciwianie się temu przez wierzyciela jest bez znaczenia. 14

Sąd nie może również odmówić żądaniu dłużnika o uchylenie zarządzenia tymczasowego, wydanego dla zabezpieczenia roszczenia pieniężnego, jeżeli dłużnik składa do depozytu sądowego kwotę, którą wierzyciel stosownie do art. 842, § 2 wskazał we wniosku jako wystarczającą dla zabezpieczenia roszczenia. W tym wypadku bowiem zastąpienie zarządzenia tymczasowego depozytem sumy pieniężnej następuje zgodnie z wnioskiem wierzyciela, a sąd nie powinien iść dalej w ochronie interesu wierzyciela, niż tego sam wierzyciel żąda. 14

W przypadkach, w których nie chodzi o roszczenie pieniężne, ani też wierzyciel nie wskazał we wniosku sumy pieniężnej, której złożenie wystarczy na zabezpieczenie roszczenia, dozwoleństwo zastąpienia zarządzenia tymczasowego złożeniem odpowiedniej kwoty przez dłużnika zależy od uznania sądu, że złożenie zabezpiecza dostatecznie roszczenie wierzyciela. Tego ostatniego nie można z natury rzeczy przyjąć w przypadkach, w których chodzi o roszczenie do indywidualnie oznaczonych przedmiotów t. j. o prawo własności na oznaczonych rzeczach, jak również o inne indywidualnie oznaczone świadczenia. Dlatego też w tych przypadkach zastąpienie zarządzenia tymczasowego depozytem nie może nastąpić bez zgody wierzyciela. W

Przy oznaczeniu sumy pieniężnej, której złożenie

ma stosownie do art. 845 zastąpić zarządzenie tymczasowe, należy brać pod uwagę wartość zabezpieczyć się mającego roszczenia, a nie wartość przedmiotów majątkowych, dotkniętych zarządzeniem tymczasowym, albowiem nie chodzi tu o zastąpienie tych przedmiotów odpowiednią sumą pieniężną, lecz o zastąpienie zabezpieczenia drogą zarządzenia tymczasowego innym dostatecznym zabezpieczeniem.

Zastąpienie zarządzenia tymczasowego depozytem sumy pieniężnej nastąpić może tylko na żądanie dłużnika. Wbrew woli dłużnika sąd nie może nakazać depozytu ani z urzędu, ani też na wniosek wierzyciela.

Oznaczenie sumy pieniężnej, której depozyt może zastąpić zarządzenie tymczasowe, nastąpić może tak przy wydaniu zarządzenia tymczasowego, jako też i później. Pierwszy wypadek zajdzie, jeżeli wierzyciel stosownie do art. 842, § 2 wskazał we wniosku sumę, której złożenie wystarcza na zabezpieczenie jego roszczenia, oraz wtedy, gdy dłużnik jeszcze przed wydaniem zarządzenia tymczasowego (np. w poprzedzających załatwienie wniosku dochodzeniach albo na rozprawie) zażądał zastąpienia go depozytem sumy pieniężnej. Po wydaniu zarządzenia tymczasowego może dłużnik wystąpić z żądaniem zastąpienia go depozytem sumy pieniężnej bądź w zażaleniu na zarządzenie tymczasowe (art. 847), bądź łącznie z wnioskiem o uchylenie lub zmianę zabezpieczenia (art. 846), bądź wreszcie niezależnie od jednego lub drugiego. W tych przypadkach oznaczenie przez sąd sumy, której depozyt zastąpić może zarządzenie tymczasowe, nastąpi bądź łącznie z rozstrzygnięciem zażalenia, bądź w postanowieniu, załatwiającem wniosek o uchylenie lub zmianę zarządzenia tymczasowego, bądź wreszcie w osobnem postanowieniu.

Na sumie, złożonej do depozytu stosownie do art.

845, służy wierzycielowi pierwszeństwo zaspokojenia dla zabezpieczonego roszczenia. Pierwszeństwo to służy mu oczywiście tylko pod warunkiem, że odnośne roszczenie zostanie wierzycielowi prawomocnie przysądzone oraz że zarządzenie tymczasowe nie zostanie następnie uchylone czy to na skutek zażalenia, czy też na skutek wniosku dłużnika po myśli art. 846. W razie prawomocnego oddalenia wierzyciela z jego roszczeniem, jako też w razie uchylenia zarządzenia tymczasowego, należy zarządzić wydanie dłużnikowi złożonej przezeń sumy pieniędzy.

Przez złożenie do depozytu sumy pieniężnej stosownie do art. 845 nie traci dłużnik ani prawa żądania uchylenia lub zmiany zarządzenia tymczasowego, ani też prawa wniesienia zażalenia na zarządzenie tymczasowe, bo w żądaniu zastąpienia zarządzenia tymczasowego depozytem nie można się dopatrywać uznania zarządzenia tymczasowego za uzasadnione, lecz co najwyżej chęci zapobieżenia jego wykonaniu.

u. w

Art. 846 (339).

**Dłużnik w każdym czasie może żądać uchyle-
nia lub zmiany zabezpieczenia. W tym przy-
padku wyznaczona będzie rozprawa oddzielnie
lub łącznie z rozpoznaniem istoty sprawy.**

Wniosek
o uchylenie
lub zmianę
zabezpiecze-
nia.

Dłużnikowi oprócz zażalenia przeciwko zabezpieczeniu projekt nadaje prawo złożenia w każdym czasie, dopóki trwa zabezpieczenie, wniosku o uchylenie lub zmianę zabezpieczenia. Uzasadnienie takiego wniosku nie jest ograniczone do zmian, któreby zaszyły po dozwoleniu zabezpieczenia i usprawiedliwiały uchylenie lub zmianę zabezpieczenia. Wniosek może być więc i na tem oparty, że od początku nie było podstawy do dozwolenia zabezpieczenia, gdyż projekt nie czyni pod tym względem żadnej różnicy. Dopuszczenie w tym zakresie wniosku o uchylenie zabezpieczenia czyni zbędną instytucję sprzeciwu od zarządzenia, wydanego bez przesłuchania dłużnika, którą to insty-

tucję przewidywał § 397 austr. ord. egz. Dłużnik może więc według projektu dowolnie celem ochrony korzystać z zażalenia lub z wniosku o uchylenie lub zmianę zarządzenia tymczasowego i może także każdej chwili zaoferować wierzycielowi inny sposób zabezpieczenia niż ten, który sąd dopuścił. Dłużnik może żądać podwyższenia kaucji, którą wierzyciel miałby złożyć. Rozpoznanie wniosku o uchylenie lub zmianę zabezpieczenia sąd może — stosownie do stanu sprawy głównej i motywów, podanych przez dłużnika — połączyć z rozpoznaniem sprawy głównej lub przeprowadzić je odrębnie. (Uz. og. 51).

Zmianą zabezpieczenia w rozumieniu art. 846 jest także podwyższenie kaucji, złożonej przez wierzyciela stosownie do art. 844, § 3. Dlatego w razie zgłoszenia przez dłużnika żądania o jej podwyższenie należy zastosować przepis art. 846.

Jakkolwiek ustawa wyraźnie tego nie stanowi, należy przyjąć, że wniosek o uchylenie lub zmianę zarządzenia tymczasowego oprzeć dłużnik może jedynie na takich okolicznościach, co do których nie mógł się oświadczyć przed wydaniem zarządzenia tymczasowego i których nie podnosił w ewentualnem zażaleniu na wydanie zarządzenia. Imaczej zachodziłaby bowiem obawa, że okoliczności, które sąd już raz uznał za niemające żadnego wpływu na wydane zarządzenie tymczasowe, dłużnik podda bez żadnej potrzeby ponownemu rozpoznaniu sądu. Z tej samej przyczyny przyjąć należy, że nie można wniosku o uchylenie lub zmianę zarządzenia tymczasowego opierać na okolicznościach, na których już raz poprzednio wniosek taki oparto.

Okolicznościami, uzasadniającymi wniosek o uchylenie lub zmianę zarządzenia tymczasowego, będzie np. wykonanie zarządzenia w większych rozmiarach, niż go dozwolono i niż to dla zabezpieczenia wierzyciela jest konieczne, dalej taka zmiana stosunków, która wydane zarządzenie czyni na przyszłość zby-

tecznem, zaspokojenie lub zgaśnięcie zabezpieczonego roszczenia i t. p.

Właściwość sądu do załatwienia wniosku dłużnika o uchylenie lub zmianę zabezpieczenia zależy od tego, czy proces o zabezpieczone roszczenie jest już, względnie jeszcze w toku, czy też nie. Jeżeli procesu jeszcze nie wytoczono albo go już ukończono, właściwym będzie sąd, który zarządzenie tymczasowe wydał. Jeżeli natomiast proces jest w toku, właściwym będzie sąd procesowy bez względu na to, czy zarządzenie tymczasowe wydane zostało przez ten, czy też inny sąd. Właściwość sądu procesowego w tym ostatnim przypadku wynika z postanowienia zdania drugiego art. 846, bo tylko ten sąd może wyznaczyć nad wnioskiem rozprawę łącznie z rozpoznaniem istoty sprawy. Poza tem właściwość sądu procesowego w tym przypadku jest jedynie celową, skoro sąd ten, prowadząc proces, będzie mógł najlepiej ocenić zasadność wniosku dłużnika.

Nad wnioskiem dłużnika o uchylenie lub zmianę zarządzenia tymczasowego należy bezwzględnie wyznaczyć rozprawę. Ma to zastosowanie tak wtedy, gdy wniosek postawiono w toku procesu o zabezpieczone roszczenie, jak i w razie postawienia go poza procesem. Przedmiotem rozprawy należy uczynić okoliczności, które według treści wniosku mają uzasadniać uchylenie, względnie zmianę zarządzenia tymczasowego.

Rozstrzygnięcie wniosku dłużnika o uchylenie lub zmianę zarządzenia tymczasowego następuje w formie postanowienia (p. art. 848, § 2).

Na postanowienie sądu w przedmiocie uchylenia lub zmiany zarządzenia tymczasowego służy zażalenie po myśli art. 847. Co do mocy wstrzymującej tego zażalenia p. art. 848, § 2 i objaśn. tamże.

W razie uchylenia zarządzenia tymczasowego po

myśli art. 846 należy zwrócić dłużnikowi złożoną przezeń do depozytu sądowego stosownie do art. 845 sumę pieniężną, mającą zastąpić uchylone zarządzenie. Co do wydania złożonej ewentualnie przez wierzyciela stosownie do art. 844, § 3 kaucji obowiązuje i w tym przypadku przepis art. 850, § 3.

Wniosek o uchylenie lub zmianę zarządzenia tymczasowego może oczywiście postawić także wierzyciel. W tym wypadku jednak nie ma zastosowania przepis art. 846., lecz postępowanie zależy od tego, czy wniosek zmierza do uchylenia, czy też do zmiany i jakiej zmiany zarządzenia tymczasowego. Jeżeli mianowicie wierzyciel żąda uchylenia lub złagodzenia zastosowanego środka zabezpieczenia, sąd uwzględni go bez rozprawy i nawet bez wysłuchania dłużnika, jeżeli natomiast żąda innej zmiany zarządzenia tymczasowego, postąpić należy tak, jak z nowym wnioskiem o zarządzenie tymczasowe.

Art. 847 (340).

Zażalenie.

Na postanowienie sądu pierwszej instancji co do zarządzeń tymczasowych służy zażalenie. Od postanowienia sądu drugiej instancji niema środka odwoławczego.

Z brzmienia art. 847 wynika, że zażaleniem zaczepić można nie tylko postanowienie, którem wydano zarządzenie tymczasowe lub odmówiono jego wydania, ale każde postanowienie sądu, zapadające w postępowaniu przy zarządzeniach tymczasowych, a więc np. postanowienie, którem wierzycielowi nakazano złożenie kaucji po myśli art. 844, § 3, którem zarządzono zastąpienie zarządzenia tymczasowego depozytem sumy pieniężnej stosownie do art. 845, którem uchylono lub zmieniono zarządzenie tymczasowe w myśl art. 846 i t. p.

Ani złożenie przez wierzyciela kaucji stosownie do art. 844, § 3, ani też złożenie przez dłużnika do depozytu sądowego sumy pieniężnej, mającej zastąpić zarządzenie tymczasowe stosownie do art. 845, nie pozbawia jednego i drugiego prawa wniesienia zażalenia na odnośne postanowienie sądu, które dało powód do złożenia.

Zażalenie z art. 847 służy jedynie na postanowienia sądu pierwszej instancji. Z tego wynika, że jeżeli w przypadku niecierpiącym zwłoki zarządzenie tymczasowe wydał stosownie do art. 841, § 4 sam przewodniczący, to na postanowienie jego nie można wnieść zażalenia, lecz należy z tem czekać, aż na skutek przedstawienia przewodniczącego wyda postanowienie sąd we właściwym składzie. Gdyby przewodniczący z przedstawieniem sprawy składowi sądzącemu zwlekał, mogą strony same przez odpowiednie podanie spowodować jej rozpatrzenie przez sąd we właściwym składzie.

Na postanowienia sądu drugiej instancji co do zarządzeń tymczasowych nie służy zażalenie także wtedy, gdy sąd ten orzekał nie wskutek zażalenia na postanowienie sądu pierwszej instancji, lecz jako pierwsza instancja (art. 841, § 2).

W myśl zasad kodeksu postępowania cywilnego, mających odpowiednie zastosowanie także w postępowaniu przy zarządzeniach tymczasowych, zażalenie na postanowienia w przedmiocie zarządzeń tymczasowych służy tylko stronom t. j. wierzycielowi i dłużnikowi. Osoby trzecie, które dozwoleństwem, względnie wykonaniem zarządzeń tymczasowych czują się w swych prawach pokrzywdzone, mogą praw tych dochodzić tylko w drodze procesu.

Co do postępowania na skutek zażalenia obowiązują również przy zarządzeniach tymczasowych przepisy art. 419—423 k. p. c. (p. w objaśn. do art. 513).

Zażalenie wnieść należy w terminie tygodniowym od dnia ogłoszenia postanowienia, o ile miało miejsce jego ogłoszenie na rozprawie, poza tem w terminie tygodniowym od doręczenia postanowienia na piśmie.

Według art. 376, § 2 k. p. c. „postanowienia wydane bez rozprawy doręcza się obu stronom z wyjątkiem postanowień o zabezpieczeniu powództwa”. Przepis ten należy rozumieć w ten sposób, że postanowień o zabezpieczeniu powództwa nie doręcza się obu stronom, lecz tylko jednej z nich, a mianowicie wierzycielowi, dłużnik zaś w razie wydania zarządzenia tymczasowego dowiaduje się o niem dopiero przy jego wykonaniu (stosownie do art. 544), co ma swe uzasadnienie w tem, że w razie wcześniejszego dowiedzenia się mógłby udaremnić wykonanie zarządzenia tymczasowego. Od dnia dowiedzenia się o wydaniu zarządzenia tymczasowego przy jego wykonaniu biegnie też dla dłużnika termin do wniesienia zażalenia na postanowienie, którem zarządzenie tymczasowe wydano.

Art. 848 (341).

Wykonanie zarządzeń tymczasowych.

§ 1. Postanowienie sądu, uwzględniające wniosek o zarządzenie tymczasowe, jest natychmiast wykonalne.

§ 2. Zażalenie wstrzymuje wykonanie postanowienia, uchylającego lub zmieniającego zarządzenie tymczasowe.

§ 3. Do wykonania zarządzeń tymczasowych stosuje się odpowiednio przepisy o postępowaniu egzekucyjnym.

W | Wykonania zabezpieczenia projekt nie uzależnia od uprzedniego doręczenia dłużnikowi postanowienia sądu o zabezpieczeniu. Zabezpieczenie może być przymusowo wykonane, mimo że dłużnik jest nieobecny lub od doręczenia mu postanowienia się uchyla. Zarządzenie jest mimo

wniesienia przez dłużnika zażalenia lub wniosku o uchylenie lub zmianę zabezpieczenia wykonalne, co wynika z ogólnych założeń instytucji zabezpieczenia. Jeżeli zaś jednak na wniosek dłużnika zabezpieczenie już poprzednio przeprowadzone zostanie uchylone lub zmienione, to zażalenie wniesione przez wierzyciela wstrzymuje wykonanie postanowienia uchylającego lub zmieniającego, aby uniknąć niepowetowanej szkody.

Wykonanie zabezpieczenia nie jest związane jakimkolwiek terminem ustawowym lub sądowym. Nie gaśnie ono mimo, że wierzyciel wstrzymuje się z wykonaniem zabezpieczenia. Jedyne w wypadku zabezpieczenia przed wniesieniem pozwu, sąd oznacza termin mocy obowiązującej zabezpieczenia. (Uz. og. 54).

Jakkolwiek przepis art. 848, § 1 przyznaje natychmiastową wykonalność jedynie postanowieniom, uwzględniającym wniosek o zarządzenie tymczasowe, to jednak nie należy z niego wnosić a contrario, że inne postanowienia w przedmiocie zarządzeń tymczasowych nie są natychmiast wykonalne. Natychmiastowa wykonalność ich wynika bowiem z przepisu art. 420, § 1 k. p. c., według którego zażalenie nie wstrzymuje wykonania zaskarżonego postanowienia, a który to przepis ma analogiczne zastosowanie w postępowaniu zabezpieczającym. Natychmiastowej wykonalności nie mają więc tylko te postanowienia w przedmiocie zarządzeń tymczasowych, co do których stanowi to wyraźnie przepis art. 848, § 2.

Mimo że w art. 848, § 1 mowa jest tylko o postanowieniach sądu, a więc właściwego składu sądującego, należy przyjąć, że także postanowienie przewodniczącego, wydane na zasadzie art. 841, § 4, ulega natychmiastowemu wykonaniu. Inaczej bowiem przepis, upoważniający przewodniczącego do wydania zarządzenia tymczasowego w przypadkach niecierpiących zwłoki, nie miałby praktycznego znaczenia.

Ponieważ zażalenie na postanowienie uchylające lub zmieniające zarządzenie tymczasowe wstrzymuje

wykonanie tego postanowienia, przeto z wydaniem zarządzeń, wypływających z uchylenia lub zmiany zarządzenia tymczasowego (np. z wydaniem dłużnikowi zajętych ruchomości, wykreśleniem ostrzeżenia hipotecznego i t. p.), należy się wstrzymać aż do prawomocności postanowienia uchylającego lub zmieniającego zarządzenie tymczasowe. Nie ma to jednak zastosowania w razie uchylenia zarządzenia tymczasowego na wniosek wierzyciela.

W myśl art. 848, § 3 sąd, który wydał zarządzenie tymczasowe, nie ma obowiązku starać się o jego wykonanie, lecz wierzyciel winien sam zwrócić się z odnośnym postanowieniem sądowym o jego wykonanie do właściwego komornika, względnie do właściwego sądu lub urzędu hipotecznego¹⁾.

Kwestję czy do wykonania postanowienia, pozwalającego zarządzenia tymczasowego, potrzebne jest zaopatrzenie go klauzulą wykonalności, rozstrzygnąć należy w sensie pozytywnym²⁾. Jeżeli bowiem do wykonania zarządzeń tymczasowych stosują się odpowiednio przepisy o postępowaniu egzekucyjnym, a według tych przepisów żadne orzeczenie sądu nie może być wykonane w drodze przymusowej bez uprzedniego zaopatrzenia go klauzulą wykonalności, to niema podstawy do stwarzania pod tym względem wyjątku co do postanowień, pozwalających zarządzeń tymczasowych. Przepis art. 848, § 1 o natychmiastowej wykonalności tych postanowień wyjątku takiego uzasadnić nie może, skoro także niektóre inne orzeczenia sądowe są natychmiast wykonalne (np. wszystkie postanowienia w braku odmiennego zastrzeżenia, wyroki z rygorem natychmiastowej wykonalności

¹⁾ Odmiennie zapatrywanie Allerhanda (II, 644) nie znajduje uzasadnienia w przepisach ustawy.

²⁾ Inaczej Allerhand (II, 644), niestety bez bliższego uzasadnienia swego stanowiska.

i t. d.), a nikt nie kwestjonuje potrzeby zaopatrzenia ich klauzulą wykonalności. Trudno też byłoby specjalnie co do postanowień o zarządzeniach tymczasowych pozostawić komornikowi ocenę, czy one nadają się do wykonania, skoro co do każdego tytułu egzekucyjnego ocenę w tym kierunku przekazuje się sądowi. Za wyrażeniem tu zapatrywaniem przemawia zresztą przepis § 98 reg. cyw. (p. w dod. I), który wyraźnie rozróżnia zarządzenie tymczasowe i wydany na jego podstawie tytuł wykonawczy. Że zaś tytuł wykonawczy powstaje nie inaczej, jak przez nadanie klauzuli wykonalności, to wobec przepisu art. 526 nie ulega żadnej wątpliwości.

Co do wykonania zarządzenia tymczasowego, polegającego na sekwestrze, p. art. 862.

Art. 849 (342).

Koszty postępowania o zarządzenie tymczasowe, wszczętego przed wytoczeniem powództwa, ponosi wierzyciel, jeżeli w terminie przepisanym nie wytoczył powództwa. W tym przypadku pozwany może w ciągu dwóch tygodni od upływu tego terminu złożyć w sądzie wnioszek o przyznanie mu kosztów.

Koszty postępowania o zarządzenie tymczasowe.

W sprawie kosztów postępowania o zabezpieczenie mają odpowiednie zastosowanie przepisy kodeksu postępowania cywilnego o kosztach procesu. Koszty więc wszczęcia oraz kontynuowania postępowania o zabezpieczenie, niemniej koszty wykonania zabezpieczenia, ponosi na razie każda strona za siebie. Wierzyciel obowiązany będzie jednak zwrócić dłużnikowi niezbędne koszty postępowania, jeżeli wniosek o zabezpieczenie cofnął, nie uzyskał zabezpieczenia, nie wniósł pozwu lub proces przegrał. We wszystkich innych przypadkach o obowiązku zwrotu kosztów rozstrzygać będzie sąd z uwzględnieniem wyniku sprawy głównej. Koszty postępowania, wywołane niecelowymi wnioskami, obciążają tę stronę, która wniosek taki

postawiła. Zwrot kosztów może być zażądany najpóźniej w ciągu dwóch tygodni od bezskutecznego upływu terminu, wyznaczonego przez sąd do wniesienia skargi głównej, a w razie odmowy lub uchylecia zabezpieczenia w ciągu dwóch tygodni od doręczenia stronie postanowienia, kończącego postępowanie o zabezpieczenie. (Uz. og. 55).

W przypadku przewidzianym w art. 849 wierzyciel ponosi koszty postępowania o zarządzenie tymczasowe bezwarunkowo i definitywnie, bez możliwości żądania kiedykolwiek ich zwrotu od dłużnika. Koszty te bowiem należy uważać za zawinione wyłącznie przez wierzyciela, skoro zarządzenie tymczasowe musiało upaść, a zatem okazać się bezcelowem wskutek omieszkania przezeń terminu do wniesienia powództwa (art. 840).

Przepis art. 849 ma zastosowanie tylko w tych przypadkach, w których zabezpieczenie, uzyskane przez wierzyciela, upada po myśli art. 840 wskutek niewniesienia przezeń pozwu w określonym terminie. Nie stosuje on się natomiast tam, gdzie wierzyciel powództwa wprawdzie nie wytoczył, ale zabezpieczenie uchylono z innej przyczyny (np. wskutek zaspokojenia roszczenia wierzyciela przed upływem terminu do wniesienia pozwu, wskutek odpadnięcia przed tym terminem niebezpieczeństwa pozbawienia wierzyciela zaspokojenia i t. p.). W takich przypadkach wchodzi w zastosowanie ogólne przepisy o kosztach.

Przepis art. 849 nie ma zastosowania w tych wyjątkowych przypadkach, w których zarządzenie tymczasowe, wydane przed wytoczeniem powództwa, nie upada, mimo że wierzyciel nie wniósł w określonym terminie pozwu o zabezpieczone roszczenie, a to z tej przyczyny, że tymczasem dłużnik wytoczył powództwo o ustalenie w znaczeniu negatywnem (p. co do tego objaśn. do art. 840). W przypadkach takich do

kosztów postępowania o zarządzenie tymczasowe stosują się ogólne przepisy k. p. c. o kosztach sporu.

Wniosek o przyznanie kosztów w myśl art. 849 winien dłużnik zgłosić w sądzie, który wydał zarządzenie tymczasowe, choćby nawet przed zgłoszeniem tego wniosku, ale po upływie terminu do wytoczenia powództwa, wierzyciel wniósł pozew do innego sądu.

Ustawa nie stanowi żadnego rygoru na wypadek, gdyby dłużnik w przypadku z art. 849 omieszkiał termin dwóch tygodni do zgłoszenia wniosku o przyznanie kosztów, w szczególności nie wprowadza rygoru utraty prawa żądania tych kosztów. W każdym razie wobec treści przepisu zdania drugiego art. 849 należy przyjąć, że sąd, który wydał zarządzenie tymczasowe, odmówi przyznania kosztów w razie zażądania ich po terminie przepisany, a dłużnik będzie ich mógł odtąd dochodzić jedynie drogą procesu przed właściwym sądem, a to aż do upływu terminu przedawnienia na ogólnych zasadach prawa materialnego.

Gdzie niema odmiennych postanowień szczególnych, tam o kosztach postępowania o zarządzenie tymczasowe należy orzekać według przepisów art. 98—111 k. p. c. (p. w objaśn. do art. 523). W myśl tych przepisów obowiązuje co do kosztów przede wszystkim zasada odpowiedzialności za wynik, według której strona przegrywająca ponosi nie tylko własne koszty, ale nadto zwraca koszty przeciwnikowi. Zasady tej w odniesieniu do kosztów postępowania o zarządzenie tymczasowe nie należy jednak stosować bezwzględnie w tem znaczeniu, iżby obowiązek ponoszenia kosztów zależał wyłącznie od wyniku procesu o zabezpieczone roszczenie. Brakłoby wówczas podstawy do oceny kwestji ponoszenia kosztów w tych przypadkach, w których procesu wogóle nie było, a mimo to nie ma zastosowania przepis art. 849. Decyduje więc obok

wyniku procesu także wynik samego postępowania o zarządzenie tymczasowe. Stosownie do tego wierzyciel poniesie koszty zawsze, ilekroć bądź nie utrzyma się z żądaniem zarządzenia tymczasowego, bądź też utrzyma się z niem narazie, ale w dalszym ciągu okaże się, że uzyskane przezeń zarządzenie tymczasowe było od początku nieuzasadnione (bo np. zostanie oddalony z powództwem o zabezpieczone roszczenie). Dłużnik poniesie koszty postępowania w tych przypadkach, w których zarządzenie tymczasowe okaże się uzasadnionem i to nie tylko ze względu na istnienie niebezpieczeństwa pozbawienia wierzyciela zaspokojenia, ale także ze względu na istnienie zabezpieczonego roszczenia. W razie złagodzenia na skutek zażalenia dłużnika zastosowanego przez sąd pierwszej instancji środka zabezpieczającego wierzyciel poniesie koszty, związane z nadmiernem rozszerzeniem zabezpieczenia. Na wierzyciela spadnie również obowiązek ponoszenia kosztów, wynikłych z utrzymania prawidłowo dozwolonego zarządzenia tymczasowego poza czas koniecznej potrzeby. Koszty korzystnie załatwionego wniosku dłużnika o uchYLENIE lub zmianę zarządzenia tymczasowego poniesie również wierzyciel. Zresztą co do zastosowania innych zasad, obowiązujących co do kosztów postępowania, p. odnośne przepisy k. p. c. oraz uwagi do tychże w objaśn. do art. 523.

Art. 850 (343).

§ 1. Jeżeli wierzyciel nie wytoczył powództwa w terminie przepisany lub cofnął wniesiony pozew, albo gdy powództwo jego zostało oddalone, dłużnik ma przeciwko wierzycielowi roszczenie o wynagrodzenie szkód i strat, poniesionych wsku-

Odpowiedzialność wierzyciela za szkody i straty.

tek wykonania zabezpieczenia. Roszczenie to wygasa po upływie roku od chwili jego powstania.

§ 2. Wierzyciele, którzy łącznie wykonali zabezpieczenie, odpowiadają za szkody i straty solidarnie.

§ 3. Jeżeli w ciągu miesiąca od chwili powstania roszczenia o odszkodowanie dłużnik nie wytoczy powództwa, sąd zwróci kaucję wierzycielowi.

Zabezpieczenie jest środkiem, który się dopuszcza, zanim jeszcze powstał tytuł egzekucyjny dla zaspokojenia dochodzonego roszczenia. Przez wykonanie zabezpieczenia dłużnik ponieść może szkodę, jeżeli roszczenie zabezpieczone okaże się niezasadnionem. Za tę szkodę dłużnikowi powinien odpowiadać wierzyciel. Tak też stanowią obowiązujące dotychczas ustawy, a mianowicie art. 601 ros. upc., § 394 austr. ord. egz. i § 945 niem. upc. Odpowiedzialność ta nie powinna zależeć od stopnia przewinienia wierzyciela, lecz powinna istnieć w każdym wypadku, gdy zabezpieczenie uzyskane okaże się bezzasadnym, albowiem ten, kto przed zapadnięciem orzeczenia sądowego o jego roszczeniu wszczyną kroki przymusowe, czynić to może tylko na własne ryzyko. Ażeby więc uniezależnić obowiązek wierzyciela do wynagrodzenia dłużnikowi szkody, wynikającej z bezzasadnego zabezpieczenia, od przepisów dzielnicowego prawa materialnego o odszkodowaniu i aby zwolnić dłużnika od obowiązku udowodnienia winy wierzyciela, projekt przyznaje bez żadnych zastrzeżeń dłużnikowi roszczenie o wynagrodzenie szkód i strat, poniesionych wskutek wykonania zabezpieczenia, przeciwko wierzycielowi, jeżeli wierzyciel nie wytoczył powództwa w terminie przepisanych, pozew cofnął lub gdy powództwo jego zostało oddalone. W tym celu kaucja, złożona przez wierzyciela, pozostaje jeszcze przez miesiąc od chwili powstania roszczenia o odszkodowanie w przechowaniu sądu. Jeżeli dłużnik w ciągu tego terminu skargi o odszkodowanie nie wytoczy, kaucja wydana będzie wierzycielowi. Osobiste roszczenie dłużnika o odszkodowanie wygasa dopiero z upływem roku od chwili jego powstania. Wierzyciele, którzy postawili lub popierali łącznie wniosek o zabezpieczenie albo łącznie wykonali zabezpieczenie, odpowia-

dają dłużnikowi solidarnie za szkody i straty przardzone mu wspólnie przez nich przeprowadzonym środkiem zabezpieczenia. (Uz. og. 56).

Niewytoczenie przez wierzyciela powództwa w zakresie określonym terminie nie zawsze daje dłużnikowi określone w art. 850 roszczenie o wynagrodzenie szkód i strat, poniesionych wskutek zarządzenia tymczasowego. Skutek ten pociąga ono za sobą tylko w tych wypadkach, w których z niewytoczeniem powództwa łączy się upadek zabezpieczenia po myśli art. 840 (p. o tem bliżej w objaśn. do art. 840 i 849).

W tych wypadkach, w których wierzyciel miałby dochodzić zabezpieczonego roszczenia zapomocą powództwa o ustalenie (w znaczeniu pozytywnem), na równi z oddaleniem jego powództwa stoi ze względu na skutki, przewidziane w art. 850, uzyskanie przez dłużnika korzystnego wyroku w wytoczonym wierzycielowi sporze o ustalenie nieistnienia jego roszczenia.

W razie upadku zabezpieczenia z powodu niewytoczenia przez wierzyciela powództwa w określonym terminie służy dłużnikowi określone w art. 850 roszczenie, choćby wierzyciel po upływie terminu wytoczył powództwo i uzyskał korzystny dla siebie wyrok.

Analogicznie do art. 850, § 1 przyjąć należy, że dłużnikowi przysługuje roszczenie o wynagrodzenie szkód i strat, spowodowanych wykonaniem zabezpieczenia, także wtedy, gdy zabezpieczenie uchylono na skutek wniosku dłużnika z art. 846 lub też na skutek jego zażalenia na postanowienie, którem dozwolono zarządzenia tymczasowego (art. 847).

Okoliczności, wymienione w art. 850, § 1, nie powodują same przez się uchylecia zarządzenia tymczasowego. Uchylenie jego orzeknie sąd tylko na wniosek dłużnika przy zastosowaniu art. 846.

Przez użyte w art. 850, § 1 wyrażenie „wynagrodzenie szkód i strat“ należy rozumieć, że dłużnikowi przysługuje przeciw wierzycielowi, którego wniosek o zarządzenie tymczasowe okazał się nieuzasadnionym, roszczenie o wynagrodzenie nie tylko efektywnie poniesionej szkody (*damnum emergens*), lecz także utraconego wskutek zarządzenia tymczasowego zysku (*lucrum cessans*).

Proszący o zabezpieczenie, którego wniosek później odrzucono (z przyczyn w art. 850, § 1 przewidzianych), winien przeciwnikowi wynagrodzić także tę szkodę, która z tego powodu powstała, że tenże nie mógł dysponować zajętemi pieniędzmi i wskutek tego był zmuszony do późniejszych zakupów po wyższych cenach.

Okoliczności, wymienione w art. 850, § 1, pociągają za sobą obowiązek wierzyciela do wynagrodzenia dłużnikowi wszelkich z wykonania zabezpieczenia wynikłych szkód i strat bez względu na to, czy można mu przypisać winę w uzyskaniu nieuzasadnionego zarządzenia tymczasowego, czy też nie. Obowiązek ten bowiem oparty jest wyłącznie na przepisie art. 850 k. p. c. i nie zależy od istnienia przesłanek prawa materialnego.

Przewidziany w § 1 art. 850 termin roczny, po upływie którego wygasa roszczenie dłużnika o odszkodowanie, jako też przewidziany w § 3 tegoż artykułu termin miesięczny, po upływie którego należy zwrócić wierzycielowi kaucję, biegnie od dnia, w którym stało się pewnem, że zarządzenie tymczasowe z powodu okoliczności w art. 850, § 1 wymienionych było nieuzasadnione, a więc od dnia, w którym bezskutecznie upłynął termin do wytoczenia powództwa przez wierzyciela, w którym wierzyciel cofnął wniesiony pozew i t. d. Bez znaczenia natomiast dla biegu

tego terminu jest chwila faktycznego uchylenia zarządzenia tymczasowego.

Roszczeń, określonych w art. 850, dochodzić może dłużnik tylko drogą procesu na ogólnych zasadach k. p. c.

Pod względem zastosowania przepisu art. 850, § 2 nie stanowi różnicy, czy kilku wierzycieli uzyskało zarządzenie tymczasowe na skutek wspólnego wniosku¹⁾, czy też na skutek osobnych wniosków i czy je uzyskali w tym samym, czy też w różnym czasie. W ostatnim wypadku solidarna odpowiedzialność wierzycieli obejmuje oczywiście tylko czas, w którym ten sam sposób zabezpieczenia wykonano równocześnie na rzecz wszystkich.

O wydaniu wierzycielowi kaucji w przypadku z art. 850, § 3 rozstrzyga sąd po wysłuchaniu osób interesowanych t. j. wierzyciela i dłużnika (art. 546, § 2).

Zwrot kaucji, złożonej przez wierzyciela stosownie do art. 844, § 3, nastąpić może i przed upływem terminu z art. 850, § 3, jeżeli dłużnik zrzekł się bądź należnego mu od wierzyciela odszkodowania, bądź samego tylko pierwszeństwa zaspokojenia z tej kaucji i wyraźnie na wydanie kaucji wierzycielowi zezwolił.

Rozdział II.

Zabezpieczenie roszczeń pieniężnych.

Projekt rozróżnia co do sposobów zabezpieczenia roszczenia pieniężne i niepieniężne. Roszczenia pieniężne mogą być zabezpieczone tylko sposobami w projekcie wyczerpująco wyliczonymi, sposób zabezpieczenia zaś roszczeń niepieniężnych pozostawiony jest natomiast wyłącznie uznaniu sądu, gdyż zależy on od jakości roszczenia oraz od okoliczności, a zwłaszcza od sposobu zachowania się dłuż-

¹⁾ Tylko do tego przypadku odnosi przepis art. 850, § 2 Allerhand (II, 650).

nika wobec roszczeń wierzyciela. Co do obu tych rodzajów roszczeń przeprowadzona jest w projekcie zasada, że sposób wykonania zabezpieczenia nie może równać się zaspokojeniu wierzyciela. Zabezpieczenie nie może być też dozwolone w formie przyareszłowania dłużnika, ani wierzyciel nie może żądać od dłużnika złożenia przysięgi wyjawienia w celach wykrycia majątku, nadającego się do zabezpieczenia. Tych drastycznych sposobów zabezpieczenia uniknięto, gdyż leżą one w zakresie przymusu osobistego, wywieranego na dłużnika, zabezpieczenie zaś przeprowadzane jest w czasie, gdy niema jeszcze orzeczenia sądowego o zasadności roszczenia wierzyciela, gdy więc roszczenie wierzyciela może jeszcze okazać się bezzasadnym.

Ustawy rosyjska i niemiecka łączą z zabezpieczeniem roszczeń pieniężnych charakter wszczęcia egzekucji, nadając wierzycielowi prawo do zaspokojenia się z zajętych w drodze zabezpieczenia rzeczy po uzyskaniu przezeń tytułu egzekucyjnego. Ustawa nałomiasł austriacka (§ 379 austr. ord. egz.) ma przy zabezpieczeniu roszczeń pieniężnych na oku jedynie uniemożliwienie lub przynajmniej znaczne utrudnienie dłużnikowi usunięcia rzeczy lub praw z pod zajęcia ich przez wierzyciela, nie nadaje więc wierzycielowi przy zarządzeniach tymczasowych w celu zabezpieczenia roszczeń pieniężnych prawa zastawu na rzeczach i prawach dotkniętych zarządzeniem tymczasowem. Prawo zastawu powstać mogło na rzecz wierzyciela dopiero w drodze zabezpieczenia w myśl §§ 370 i nast. ord. egz. na podstawie nieprawomocnego orzeczenia sądowego, przysługującego wierzycielowi dochodzone roszczenie. Doświadczenia, poczynione na zasadzie przepisów § 379 austr. ord. egz. nie zachęcały do przyjęcia tych norm, gdyż ten sposób uregulowania sprawy pozostawiał innym wierzycielom dłużnika możliwość uprzedzenia osoby, która uzyskała zarządzenie tymczasowe, i przeprowadzenia egzekucji z rzeczy lub praw, dotkniętych zarządzeniem tymczasowem, już w czasie, gdy wierzyciel, który uzyskał tymczasowe zarządzenie, jeszcze nie mógł wszcząć egzekucji dla zaspokojenia. Dlatego też projekt poszedł za wzorem ustawodawstw rosyjskiego i niemieckiego, nadając zabezpieczeniu roszczeń pieniężnych charakter egzekucyjnego zajęcia. Tem ujęciem sprawy tłumaczy się przepis, według którego zabezpieczenie nie może obejmować rzeczy i praw, z których egzekucja jest wyłączona. Byłoby bowiem rzeczą bezcelową obejmować zabezpieczeniem przedmioty, któ-

rych następnie nie możnaby spieniężyć celem zaspokojenia wierzyciela. (Uz. og. 57).

Art. 851 (344).

Sposoby zabezpieczenia roszczeń pieniężnych.

Zabezpieczenie roszczeń pieniężnych następuje:

- 1) przez zajęcie ruchomości;
- 2) przez ostrzeżenie hipoteczne (prenotację) i przez wpis do rejestru statków;
- 3) przez zakaz zbywania lub obciążania nieruchomości niehipotekowanych;
- 4) przez zajęcie wierzytelności lub innego prawa.

Ostrzeżenie hipoteczne (prenotacja) oraz takiż wpis do rejestru statków. Zabezpieczenie na nieruchomościach nie jest uzależnione od braku innego majątku dłużnika. Następuje ono przez wpis ostrzeżenia (odpowiadającego prenotacji prawa zastawu w b. zaborze austriackim) do księgi gruntowej. Wpis ten nadaje wierzycielowi — stosownie do uzyskanego stopnia hipotecznego — prawo pierwszeństwa przy podziale ceny uzyskanej przez egzekucyjną sprzedaż nieruchomości, przeprowadzoną oczywiście z innych przyczyn, a nie z powodu zabezpieczenia.

O dokonanie dozwolonych w celach zabezpieczenia wpisów ostrzeżenia w księgach gruntowych oraz w rejestrze statków postarać się musi sam wierzyciel, który uzyskał zabezpieczenie. Natomiast sąd, dozwalając zabezpieczenia, nie ma obowiązku zarządzać z urzędu dokonania wpisu we własnej księdze gruntowej ani zwracać się do sądu lub urzędu, który prowadzi księgę gruntową albo rejestr statków, o dokonanie takiego wpisu.

Zabezpieczenie powództwa na statkach ma się w zasadzie odbywać według przepisów obowiązujących dla zabezpieczenia na rzeczach ruchomych, gdyż statki są według ustawodawstw wszystkich dzielnic rzeczą ruchomą. Jeżeli jednak statek jest wpisany do rejestru statków, istniejącego w b. zaborze pruskim i umożliwiającego nabycie hipoteki na statku, zabezpieczenie odbywa się według zasad i ze skutkami prawnymi zabezpieczenia na nieruchomościach hipotekowanych.

Zajęcie wierzytelności nie nadaje wierzycielowi, który uzyskał zabezpieczenie, prawa do odebrania swemu dłużnikowi dokumentów, stwierdzających istnienie i wysokość zajętej wierzytelności, ani do sądowego dochodzenia i ściągnięcia tej wierzytelności na swą rzecz.

Zajęcie wierzytelności mieści w sobie zarazem zakaz jej zbycia lub obciążenia.

Jeżeli zabezpieczenie dotyczy wierzytelności lub praw, wpisanych do księgi gruntowej, wierzyciel może także zażądać uwidocznienia zajęcia w księdze gruntowej.

Projekt nie przewiduje poręki (art. 602 ros. upc.) jako środka zabezpieczenia, gdyż poręka może być tylko dobrowolnie ustanowiona, a nie może być przymusowo przeprowadzona.

Zakaz wydalania się z miejsca zamieszkania lub czasowego pobytu, znany procedurze rosyjskiej (art. 602), w myśl nowoczesnych pojęć nie nadaje się jako środek zabezpieczenia, a przeto został pominięty przez projekt. (Uz. og. 59, 60, 61).

Środkí zabezpieczenia roszczeń pieniężnych wyliczone są w art. 851 wyczerpująco, wobec czego zastosowanie innych środków dla zabezpieczenia tych roszczeń jest wykluczone. Wyjątkowo dla zabezpieczenia powództwa o alimenty przeciwko ślubnemu ojcu lub matce ślubnej albo mężowi dopuszczalny jest jeszcze środek zabezpieczenia, oznaczony w art. 857.

O tem, który z wymienionych w art. 851 środków zabezpieczenia w danym wypadku zastosować należy, decyduje wniosek wierzyciela. Sąd nie może samowolnie zamiast zawnioskowanego przez wierzyciela zastosować innego środka, choćby on wydał mu się bardziej celowym lub mniej ograniczającym dłużnika. Wolno mu tylko ograniczyć zakres, względnie rozmiar zawnioskowanego środka zabezpieczenia, jeżeli uzna, że wykonanie zabezpieczenia w mniejszym zakresie jest wystarczające. Wolno więc np. zamiast zajęcia wszystkich ruchomości dłużnika zastosować zajęcia tylko niektórych z nich, zamiast zakazu zby-

wania i obciążania nieruchomości wydać tylko zakaz zbywania i t. p.

Z pośród wymienionych w art. 851 środków zabezpieczenia roszczeń pieniężnych nie można stosować takich, które dotyczą rzeczy i praw w art. 853 oznaczonych.

Jakkolwiek przepis art. 851 odnosi się wyłącznie do zabezpieczenia roszczeń pieniężnych, to jednak wymienione w nim środki zabezpieczenia można z mocy przepisu art. 859, § 1 stosować także do zabezpieczenia roszczeń niepieniężnych.

Zajęcie ruchomości na skutek zarządzenia tymczasowego odbywa się według przepisów art. 580—597 z odstępstwami, wynikającymi z art. 854 (p. co do tego objaśn. do ostatnio powołanego artykułu).

Użycie w art. 851, l. 2 w nawiasie słowa „prenotacja“ ma na celu przystosowanie tego przepisu do obowiązującej w b. zaborze austr. ustawy hipotecznej, względnie uchylenie wątpliwości, jakieby się mogły nasunąć stąd, że na obszarze prawa poaustrjackiego pojęcie ostrzeżenia hipotecznego odpowiadało raczej pojęciu adnotacji hipotecznej. Otóż wobec umieszczenia w tekście art. 851 obok słowa „ostrzeżenie“ także słowa „prenotacja“ nie ulega już kwestji, że na obszarze mocy obowiązującej austr. ustawy hipotecznej zabezpieczenie roszczeń pieniężnych na nieruchomościach dokonuje się w formie prenotacji. Chodzi tu oczywiście o prenotację prawa zastawu, bo żadne inne z praw, które według tej ustawy mogą być prenotowane, nie nadaje się do zabezpieczenia roszczeń pieniężnych.

O wpis ostrzeżenia hipotecznego winien się zwrócić do właściwej władzy hipotecznej sam wierzyciel, przedkładając jej w tym celu postanowienie, pozwalające prenotacji, zaopatrzone klauzulą wykonalno-

ści¹⁾. Postępowanie przy tem stosuje się do przepisów prawa hipotecznego.

Ostrzeżenie hipoteczne (prenotacja) zapewnia zabezpieczonemu przez nie roszczeniu pierwszeństwo zaspokojenia stosownie do przepisów prawa hipotecznego.

O sposobie wykonania i skutkach prawnych zakazu zbywania lub obciążania nieruchomości niehipotekowanych p. art. 856 i objaśn. do niego.

Zabezpieczenie przez zajęcie wierzytelności lub innego prawa wykonuje się według przepisów art. 629—652 o egzekucji z wierzytelności pieniężnych i innych praw z odstępstwami, wynikającymi z istoty zarządzenia tymczasowego. W celu wykonania zajęcia wierzyciel zwróci się z postanowieniem, w którym wydano zarządzenie tymczasowe, po zaopatrzeniu go klauzulą wykonalności do komornika, właściwego według art. 629, 630, który następnie wyda zawiadomienia i wezwania, przewidziane w art. 631, ewentualnie w art. 635 i 646, względnie odbierze dokumenty, których odebranie potrzebne jest do wykonania zajęcia stosownie do art. 639. Co do wierzytelności i praw, zabezpieczonych wpisem hipotecznym, wierzyciel zwróci się wprost o wykonanie odpowiedniego wpisu w księdze hipotecznej (art. 647). Nie mają za-

¹⁾ Nie można zaś przyjąć zapatrywania Allerhanda (II, 652) i Gołaba (II, 558), jakoby o wpis ostrzeżenia miał się zwracać do władzy hipotecznej sąd, który na zabezpieczenie zezwolił, bo do wykonania zarządzeń tymczasowych stosuje się odpowiednio przepisy o postępowaniu egzekucyjnym (art. 848, § 3), a o wykonanie egzekucji nie stara się nigdy sąd, który wydał tytuł egzekucyjny, względnie nadał mu klauzulę wykonalności. Poza tem niewiadomo, dłaczegoby o wykonanie zabezpieczenia na nieruchomościach hipotekowanych miał się starać sąd z urzędu, gdy na nieruchomościach niehipotekowanych wykonuje się je tylko na wniosek wierzyciela (art. 856, § 2). P. też Uz. og. 59 wyżej.

stosowania przy zajęciu celem zabezpieczenia te przepisy, których przedmiotem jest postępowanie, zmierzające do ściągnięcia zajętej wierzytelności, względnie zrealizowania zajętego prawa (np. art. 637, 640, 642—645, 650—652), gdyż postępowanie to wykracza już poza cel zarządzeń tymczasowych.

Zajęcie wierzytelności dłużnika, choć w wysokości nieoznaczonej, celem zabezpieczenia roszczenia odszkodowawczego, także cyfrowo jeszcze nieustalonego, jest dopuszczalne.

Zarządzenie tymczasowe przez zajęcie roszczenia, przysługującego dłużnikowi jako spadkobiercy przeciw masie spadkowej o wydanie mu w swoim czasie przypadającej mu sumy, nie jest dopuszczalne przed przyznaniem spadku.

Wskutek zajęcia ruchomości, wierzytelności lub innego prawa wierzyciel nie uzyskuje bynajmniej pierwszeństwa zaspokojenia się z nich, bo zajęcie również w postępowaniu egzekucyjnym nie ma żadnego znaczenia ze względu na pierwszeństwo zaspokojenia. Natomiast w myśl art. 794, § 1 zajęcie, uzyskane w celu zabezpieczenia, daje wierzycielowi prawo uczestniczenia w podziale sumy, uzyskanej w prowadzonej przez innego wierzyciela egzekucji z zajętego przedmiotu, chociaż dla zabezpieczonego roszczenia niema jeszcze tytułu egzekucyjnego.

Zastosowanie wymienionych w art. 851 (jak wogóle także wszelkich innych) środków zabezpieczenia nie zmienia w niczem stosunków prawnych rzeczy i praw temi środkami dotkniętych, lecz ma za zadanie jedynie utrzymanie niezmiennym stanu, w jakim te rzeczy lub prawa znajdowały się w chwili wydania zarządzenia tymczasowego, a to w tym celu, aby wierzyciel z chwilą przysądzenia mu zabezpieczonego roszczenia mógł dla jego zaspokojenia prowadzić z tych rzeczy lub praw egzekucję.

Art. 852 (345).

Zabezpieczenie roszczenia pieniężnego przeciwko Skarbowi Państwa oraz polskim zakładom i przedsiębiorstwom państwowym, będącym odrębnymi osobami prawnymi, jest niedopuszczalne.

Zabezpieczenie przeciw Skarbowi Państwa.

Projekt zaznacza, że zabezpieczenie roszczenia pieniężnego przeciwko Skarbowi Państwa i przedsiębiorstwom państwowym nie jest dopuszczalne.

Przepisy te narzucały się same przez się, gdyż nie można przyjąć, by niezabezpieczenie roszczenia pieniężnego przeciwko Skarbowi Państwa lub przedsiębiorstwom państwowym mogło wierzyciela pozbawić zaspokojenia. (Uz. og. 61).

A contrario z przepisu art. 852 wynika, że zarówno przed wytoczeniem powództwa, jak i w procesie, dopuszczalne jest zabezpieczenie roszczeń niepieniężnych przeciwko Skarbowi Państwa i przedsiębiorstwom państwowym.

Przepis art. 852, jako stanowiący wyjątek od zasad, wyrażonych w art. 837, 838, należy stosować ściśle i nie można go rozciągać na podmioty prawne w nim wyraźnie nie wymienione. W szczególności nie można przyznać zwolnienia od zarządzeń tymczasowych ani przedsiębiorstwom, zostającym tylko pod zarządem państwa, ale nie będącym przedsiębiorstwami państwowymi, ani wogóle żadnym innym podmiotom prawnym poza Skarbem Państwa i przedsiębiorstwami państwowymi, choćby zastępstwo prawne tych podmiotów należało do Generalnej Prokuratorji.

Co do niedopuszczalności zabezpieczenia roszczeń pieniężnych przeciwko związkom komunalnym p. art. 4 rozp. Prez. Rzp. z 27 października 1932, Dz. U. R. P. Nr. 94, poz. 809 (przy art. 578).

Art. 853 (346).

Przedmioty wyłączone od zabezpieczenia.

Zabezpieczenie nie może obejmować rzeczy i praw, z których egzekucja jest wyłączona, oraz rzeczy, ulegających szybkiemu zepsuciu.

Co do rzeczy i praw wyłączonych od egzekucji p. art. 569—579 i objaśn. tam podane.

W myśl art. 569 i 853 wydawać można zarządzenia tymczasowe przeciw osobom, korzystającym z prawa zakrajowości, tylko dla zabezpieczenia takich roszczeń, co do których osoby te podlegają sądowi polskiemu, a i w tych wypadkach zarządzenia tymczasowe dotykać nie mogą majątku w art. 569, § 2 oznaczonego.

Stosownie do art. 571 przedmioty, stanowiące z mocy przepisów prawa prywatnego przynależność, mogą być objęte zarządzeniami tymczasowemi tylko razem z rzeczą główną, natomiast niedopuszczalne jest wykonanie na nich zabezpieczenia oddzielnie od rzeczy głównej.

Na zabezpieczenie dochodzonego czynszu dzierżawnego nie można dozwolić zajęcia znajdujących się na dzierżawionym gruncie, a jeszcze nieoddzielonych plonów.

Należności pieniężne, które w myśl art. 575 podlegają egzekucji tylko w pewnej części, mogą być dotknięte zarządzeniami tymczasowemi tylko co do tej części. O ile przytem należności te dla zaspokojenia pewnych roszczeń (alimentacyjnych) mogą być objęte egzekucją w szerszym zakresie, niż normalnie, o tyle także zarządzenia tymczasowe co do tych roszczeń mogą je dotknąć w tym szerszym zakresie. Jeżeli np. uposażenie służbowe podlega normalnie egzekucji w jednej piątej części, jednak dla zaspokojenia roszczeń alimentacyjnych w dwóch piątych częściach, to i zarządzeniem tymczasowem może być

objęta zasadniczo tylko jedna piąta część uposażenia, atoli dla zabezpieczenia roszczenia alimentacyjnego można objąć zarządzeniem tymczasowym także drugą piątą część uposażenia.

Postanowienie o niedopuszczalności zarządzeń tymczasowych co do rzeczy, ulegających szybkiemu zepsuciu, należy interpretować indywidualnie w tem znaczeniu, że nie można zgóry uznać pewnych przedmiotów za ulegające szybkiemu zepsuciu i wykluczyć co do nich zarządzeń tymczasowych w ogólności, lecz w każdym konkretnym przypadku trzeba rozważyć, czy ze względu na czas trwania zabezpieczenia dane przedmioty nadają się do tego, czy też grozi im zepsucie przed upływem tego czasu i tylko w ostatnim wypadku należy odnośne przedmioty od zarządzenia tymczasowego zwolnić.

Gdyby się dopiero po wydaniu zarządzenia tymczasowego okazało, że przedmiotom, objętym zarządzeniem, grozi zepsucie przed upływem czasu, na jaki zabezpieczenia dozwolono, dłużnik może drogą wniosku z art. 846 żądać uchylenia co do nich zabezpieczenia. Gdyby uchylenia nie uzyskał, służy mu w każdym razie prawo żądania po myśli art. 855, aby zajęte przedmioty sprzedano i uzyskaną stąd sumę złożono jako zabezpieczenie w ich miejsce.

Przepis art. 853, jako umieszczony w rozdziale o zabezpieczeniu roszczeń pieniężnych, stosować należy tylko przy wydawaniu zarządzeń tymczasowych dla zabezpieczenia tych roszczeń. Z braku odpowiedniego przepisu w rozdziale o zabezpieczeniu roszczeń niepieniężnych wynika, że zarządzenia tymczasowe, wydane dla zabezpieczenia ostatnio wymienionych roszczeń, mogą mieć za przedmiot także rzeczy i prawa, z których egzekucja jest zasadniczo niedopuszczalna.

Art. 854 (347).

Przechowanie
zajętych
ruchomości.

§ 1. Zajęte ruchomości nie mogą być oddane pod dozór wierzycielowi.

§ 2. Zajęte pieniądze i papiery wartościowe złożone będą do depozytu sądowego.

Odebranie dłużnikowi rzeczy u niego zajętych nie jest obligatoryjne, lecz zależy od postanowienia sądu, a nie od samego tylko wniosku wierzyciela i oceny komornika. Może ono być przez sąd dozwolone, jeżeli istnieją ważne po temu przyczyny. Ruchomości zajęte nie mogą być jednak nigdy wierzycielowi oddane pod dozór, gdyż takie oddanie byłoby zbliżone niemal do zaspokojenia wierzyciela i nadawałoby wierzycielowi znaczną przewagę nad dłużnikiem. Sprzedaż rzeczy zajętych nie jest w zasadzie dopuszczalna, chyba że dłużnik żąda ich sprzedania, w którym to wypadku sprzedaż musi natychmiast nastąpić. Będzie to miało np. miejsce w razie zajęcia towaru sezonowego, spadającego w cenie. Rzeczy, ulegające szybkiemu zepsuciu (np. środki spożywcze), nie mogą być wogóle przedmiotem zabezpieczenia, gdyż nie nadają się do dłuższego przechowania. Gotówka zajęta lub papiery wartościowe ulegają złożeniu do sądu. Zajęcie ruchomości może być dozwolone także w formie upoważnienia wierzyciela do zatrzymania znajdujących się w jego ręku rzeczy dłużnika.

Zajęcie nie nadaje wprawdzie wierzycielowi prawa pierwszeństwa do zaspokojenia w razie egzekucyjnej sprzedaży rzeczy zajętych, co na wniosek innego wierzyciela, wykazującego się tytułem egzekucyjnym przeciwko dłużnikowi, nastąpić może, nim wierzyciel, który uzyskał zabezpieczenie, wykaże się następnie tytułem egzekucyjnym; nadaje mu jednak prawo proporcjonalnego uczestniczenia w podziale sumy uzyskanej ze sprzedaży ruchomości zajętych z tem, że kwota na niego przypadająca złożona będzie do sądu na czas, przez który trwa zabezpieczenie. Stosownie do tego, czy prawo, dla którego wierzyciel uzyskał zabezpieczenie, zostanie następnie przez sąd uznane, czy nie, kwota zdeponowana bądź przypadnie temu wierzycielowi, bądź powraca do ogólnej masy podziału. (Uz. og. 58).

Zajęcie ruchomości dla zabezpieczenia odbywa się według przepisów art. 580—597 o egzekucji z ruchomości. Odstępstwa od tych przepisów dopuszczalne

są tylko tam, gdzie one wynikają z istoty zarządzenia tymczasowego, jako środka, mającego na celu tylko tymczasowe zabezpieczenie, a nie zaspokojenie roszczenia. Niektóre z nich przewiduje wyraźnie art. 854, którego § 1 stanowi wyjątek od przepisu art. 590, § 2, zaś § 2 wyjątek od przepisów art. 597.

W celu wykonania zajęcia zwróci się wierzyciel z postanowieniem sądowym, dozwalającym zarządzenia tymczasowego, po zaopatrzeniu go klauzulą wykonalności do komornika, właściwego według art. 580.

Stosownie do art. 581 zajęcie w drodze zarządzenia tymczasowego ruchomości, znajdujących się we władaniu osoby trzeciej, nastąpić może tylko za wyraźną zgodą tej osoby.

Zajęte ruchomości można bądź pozostawić we władaniu osoby, u której je zajęto, bądź zarządzić ich złożenie w pomieszczeniach do przechowywania zajętych ruchomości stosownie do art. 596 urządzonych, bądź wreszcie oddać je pod dozór innej osobie z wyłączeniem wierzyciela. Wybór jednego lub drugiego sposobu przechowania zależy od uznania sądu, przy czem winien on z jednej strony mieć wzgląd na to, aby jak najmniej ograniczać dłużnika w używaniu rzeczy, z drugiej zaś strony wziąć pod uwagę możliwość usunięcia odnośnych przedmiotów z pod zajęcia.

Przepis art. 595 ma tylko o tyle zastosowanie do zajęcia ruchomości dla zabezpieczenia, o ile dłużnikowi nie służy przeciwko wierzycielowi roszczenie o wynagrodzenie szkód i strat, poniesionych wskutek wykonania zabezpieczenia (art. 850). Jeżeli natomiast roszczenie takie mu służy, to wierzyciel odpowiada także za uszkodzenie lub zaginięcie zajętych ruchomości podczas ich przewożenia lub przechowywania u dozorczy.

Art. 855 (348).

Sprzedaż za-
jętych rucho-
mości.

Na żądanie dłużnika sąd po wysłuchaniu wierzyciela może zarządzić sprzedaż zajętych ruchomości w drodze postępowania egzekucyjnego. Suma uzyskana będzie złożona do depozytu sądowego i będzie zabezpieczeniem roszczeń wierzyciela w zastępstwie zajętych ruchomości.

Sprzedaż zajętych w drodze zarządzenia tymczasowego ruchomości nastąpić może tylko na żądanie dłużnika, nigdy zaś wbrew jego woli.

Wierzyciel nie jest wogóle legitymowany do wniosku o sprzedaż ruchomości, zajętych na zabezpieczenie. Jeżeliby wniosek taki zgłosił, sąd odmówi mu dla samego braku legitymacji po stronie zgłaszającego, nie słuchając nawet przedtem dłużnika.

Jeżeli dłużnik żąda sprzedaży zajętych ruchomości, a wierzyciel na to się godzi, sąd musi na sprzedaż zezwolić, choćby to jego zdaniem połączone było z niekorzyścią dla jednej lub drugiej strony. Sąd nie ma bowiem ani obowiązku, ani prawa iść dalej w strzeżeniu interesu stron, niż one same tego żądają.

Wierzyciel może sprzeciwić się wnioskowi dłużnika o sprzedaż zajętych ruchomości. W tym wypadku sąd rozstrzygnie o wniosku według swego uznania, biorąc pod uwagę z jednej strony interes dłużnika, jaki ma w sprzedaży, z drugiej zaś strony interes wierzyciela w utrzymaniu zabezpieczenia na zajętych ruchomościach. Jeżeliby np. sprzedaż groziła zmniejszeniem zabezpieczenia, a dłużnikowi w razie odmówienia sprzedaży nie groziła szkoda, przewyższająca to zmniejszenie, sąd odmówi zezwolenia na sprzedaż. Zezwoli jednak na nią, jeżeli sprzedaż nie grozi uszczupleniem zabezpieczenia, albo i grozi niem, ale nawet to uszczuplone zabezpieczenie jest wystarczają-

jącem, albo wreszcie gdy zabezpieczenie wierzyciela ulega wprawdzie uszczupleniu, ale w razie odmówienia sprzedaży dłużnik poniósłby niestosunkowo wyższą szkodę.

Wysłuchanie wierzyciela na wniosek dłużnika o sprzedaż nastąpić może stosownie do art. 509, § 2 bądź drogą wezwania go do sądu i odebrania od niego ustnego oświadczenia, bądź też przez zażądanie pisemnego oświadczenia się.

Jeżeli dla zabezpieczenia zajęto ruchomości dłużnika, znajdujące się we władaniu osoby trzeciej, za jej zgodą, to sprzedaż nie można zarządzić bez zgody tej osoby. Zgoda jej na zajęcie nie mieści bowiem w sobie, jak w egzekucji celem zaspokojenia, zgody na sprzedaż, gdyż przy zajęciu dla zabezpieczenia następująca sprzedaż zajętych ruchomości nie stanowi reguły i dlatego nie może być brana w rachubę przez osobę trzecią przy udzielaniu zgody na zajęcie, jak to ma miejsce w egzekucji dla zaspokojenia, gdzie sprzedaż jest tylko dalszym etapem zajęcia.

Sprzedaż, zarządzona stosownie do art. 855, odbywa się przy odpowiednim zastosowaniu przepisów art. 598—620. Może ona nastąpić albo przez publiczną licytację, albo z wolnej ręki. Uzyskaną cenę komornik złoży do depozytu sądowego. Wykluczone jest zaliczenie wierzytelności wierzyciela na cenę nabycia po myśli art. 619.

Wskutek sprzedaży zajętych ruchomości po myśli art. 855 stają się one wolne od zajęcia, a zabezpieczenie, ciążące na nich dotąd, przechodzi ipso iure na uzyskaną ze sprzedaży sumę. Sąd nie potrzebuje więc wydawać osobnego postanowienia w sprawie przeniesienia tego zabezpieczenia z ruchomości na wstępującą w ich miejsce sumę pieniężną.

Art. 856 (349).

Zakaz zbywania i obciążania nieruchomości

§ 1. Uwzględniając wniosek o wydanie zakazu zbywania i obciążania nieruchomości niehipotekowanej, sąd zawiadomi o tem wierzyciela i dłużnika.

§ 2. O zakazie wciągnięta będzie na wniosek wierzyciela wzmianka do wykazu zajętych nieruchomości niehipotekowanych.

§ 3. Zbycie lub obciążenie nieruchomości wbrew zakazowi po wciągnięciu do wykazu wzmianki nie ma wpływu na prawa wierzyciela.

Korzystając z instytucji wykazu zajętych nieruchomości niehipotekowanych, przewidzianej dla uwidocznienia egzekucji, wdrożonych z takich nieruchomości, projekt stara się umożliwić wierzycielowi zabezpieczenie się przed usunięciem niehipotekowanego majątku nieruchomego dłużnika z pod egzekucji przez zbycie lub obciążenie tego majątku i wprowadza w tym celu sądowy zakaz dłużnikowi zbycia i obciążania. Wpis zakazu do wykazu zajętych nieruchomości niehipotekowanych odbywa się tylko na wniosek wierzyciela. Skutki zakazu nie sięgają dalej, niż tego wymaga cel zakazu, którym jest ochrona konkretnego wierzyciela co do jego wierzytelności. Czynności prawne, zdziałane przez dłużnika wbrew otrzymanemu zakazowi zbycia i obciążania, nie są więc bezwzględnie nieważne; są one bezskuteczne jedynie wobec tego wierzyciela, który uzyskał wydanie zakazu, jeżeli roszczenie jego zostało następnie przez sąd uznane. (Uz. og. 60).

Przepisane w art. 856, § 1 zawiadomienie wierzyciela i dłużnika następuje przez doręczenie im odpisu postanowienia, którem wydano zakaz pozbywania i obciążania nieruchomości. Jedynie przy zastosowaniu tego środka zabezpieczenia roszczeń pieniężnych postanowienie, uwzględniające wniosek o wydanie zarządzenia tymczasowego, doręcza się obu stronom. W innych wypadkach, a mianowicie w razie zastosowania środków z art. 851, l. 1, 2, 4 postanowienie

to doręcza się jedynie wierzycielowi; dłużnik dowiadyje się o niem dopiero przy wykonaniu zabezpieczenia, w szczególności przy zajęciu ruchomości lub wierzytelności i innych praw na skutek doręczenia mu przez komornika stosownie do art. 544 zawiadomienia o wykonaniu zarządzenia tymczasowego przy pierwszej czynności do wykonania zabezpieczenia zmierzającej, zaś przy ostrzeżeniu hipotecznem na skutek zawiadomienia władzy hipotecznej o uskutecznieniu ostrzeżenia.

Przez samo zawiadomienie dłużnika o wydaniu zakazu zbywania i obciążania zakaz ten staje się skutecznym tylko wobec niego. Jeżeli wierzyciel pragnie nadać mu skuteczność także w stosunku do osób trzecich, musi postarać się o wciągnięcie zakazu do wykazu zajętych nieruchomości niehipotekowanych. Dopiero z chwilą tego wciągnięcia poczyną zakaz wywierać skutki, określone w art. 856, § 3.

Samo zawiadomienie stron o zakazie zbywania i obciążania nie wywiera jeszcze wpływu na skuteczność przeciwnych zakazowi czynności dłużnika w stosunku do osób trzecich. Jeżeli więc dłużnik już po zawiadomieniu go o wydaniu zakazu zbywania i obciążania pozbędzie nieruchomość osobie trzeciej lub obciąży ją na rzecz osoby trzeciej, to wprawdzie odpowiada za to wierzycielowi, ale nabyte przez odnośną czynność dłużnika prawa osoby trzeciej nie ulegają zaczepieniu przez wierzyciela, chyba że zachodzą warunki zaczepienia odnośnej czynności według ogólnych zasad prawa materialnego.

Przeciwnie zakazowi zbycie lub obciążenie nieruchomości, dokonane po wciągnięciu zakazu do wykazu zajętych nieruchomości niehipotekowanych, nie ma wpływu na prawa wierzyciela. Nie jest ono zatem bezwzględnie nieważnem, lecz jest tylko bezskutecznem wobec praw wierzyciela. Jeżeli więc wierzycie-

lowi zostanie zabezpieczone roszczenie przysądzone, to może on celem jego zaspokojenia prowadzić egzekucję z obciążonej zakazem nieruchomości tak, jak gdyby jej zbycie lub obciążenie wogóle nie nastąpiło.

Ani nieświadomość istnienia zakazu, ani wogóle dobra wiara nie chronią osoby trzeciej wobec praw wierzyciela, jeżeli sprzecznej z zakazem czynności prawnej dokonała z dłużnikiem już po wciągnięciu wzmianki o zakazie do wykazu zajętych nieruchomości niehipotekowanych.

Osoby trzecie nie mogą się powoływać na to, że zbycie lub obciążenie nieruchomości nastąpiło wbrew zakazowi zbywania i obciążania, gdyż zakaz ten działa tylko na korzyść wierzyciela, który go uzyskał. I tego wierzyciela jednak zakaz chroni tylko o tyle, o ile chodzi o dochodzenie jego praw, wypływających z zabezpieczonego roszczenia. Gdyby więc wierzyciel, na rzecz którego wydano zakaz, prowadził egzekucję z obciążonej zakazem nieruchomości celem zaspokojenia innego roszczenia, niż tego, na zabezpieczenie którego zakaz wydano, to dokonanie przez dłużnika wbrew zakazowi rozporządzenie nieruchomością będzie także wobec tego wierzyciela skuteczne.

Art. 857 (350).

Zabezpieczenie powództwa o alimenty. W sprawie z powództwa o alimenty, wytoczonego przeciwko ślubnemu ojcu lub matce ślubnej albo mężowi, sąd może zabezpieczyć powództwo także przez zobowiązanie ich do uiszczania powodom miesięcznie aż do ukończenia sprawy sumy, oznaczonej w każdym poszczególnym przypadku.

Projekt, czyniąc zadość wyraźnej potrzebie życiowej, upoważnia sąd do przyznania w sporze o alimenty, loczq-

cym się między małżonkami lub między rodzicami a dziećmi ślubnemi, stronie powodowej tymczasowych alimentów na czas do ukończenia sporu. Alimenty takie mogą być częstokroć dla strony powodowej, nie posiadającej własnych środków utrzymania ani nie mającej możności ich zarobienia, niezbędne dla zaspokojenia potrzeb życia codziennego. (Uz. og. 61).

Przewidziane w art. 857 zarządzenie tymczasowe może być wydane tylko w toku procesu w drodze zabezpieczenia powództwa, nigdy zaś przed wytoczeniem powództwa.

Przepis art. 857 jako *lex specialis* należy interpretować ściśle według jego brzmienia i nie można go stosować ani do zabezpieczenia innych roszczeń, ani też w sprawach przeciw innym osobom, niż w tym przepisie wyraźnie wymienione. W szczególności nie można sposobem w art. 857 wymienionym zabezpieczyć powództwa przeciwko ślubnemu ojcu lub matce albo mężowi o zwrot wydatków, poniesionych za nich na alimentowanie osób, do utrzymania których są obowiązani, ani też powództwa o alimenty przeciw nieślubnemu ojcu lub matce albo przeciwko żonie.

Zabezpieczenie powództwa sposobem w art. 857 przewidzianym orzec sąd może na czas aż do ukończenia sprawy. Nie znaczy to jednak, iżby zabezpieczenia tego nie można dozwolić na czas krótszy. Ustawa oznacza tylko maximum czasu, na jaki zabezpieczenie może być orzeczone, nie wyklucza jednak bynajmniej możności zabezpieczenia na czas krótszy, jeżeli sąd w danym wypadku uzna, to za wystarczającą.

Przez użyte w art. 857 wyrażenie „ukończenie sprawy“ należy rozumieć to stadium procesu, w którym powód albo został z roszczeniem swem prawomocnie oddalony, albo też uzyskał wyrok, nadający się do egzekucji, choćby nieprawomocny. Stosownie

do tego zabezpieczenie z art. 857, dozwolone na czas aż do ukończenia sprawy, wygasa z chwilą, gdy powód uzyskał korzystny wyrok I instancji, zaopatrzony rygiorem natychmiastowej wykonalności, albo też wyrok II instancji. Rozciąganie zabezpieczenia sposobem z art. 857 poza chwilę uzyskania przez powoda wyroku, nadającego się do wykonania, nie miałoby celu, skoro od tej chwili może powód zamiast na podstawie postanowienia o wydaniu zarządzenia tymczasowego egzekwować alimenty na podstawie wyroku i to w wysokości, oznaczonej nie w przybliżeniu, lecz ustalonej wyrokiem na podstawie dokładnego zbadania sprawy w procesie. Wprawdzie według art. 839, § 2 dopuszczalne jest także zabezpieczenie alimentów w czasie, gdy wierzyciel ma już wykonalny wyrok, jednak ostatnio powołany przepis ma na myśli tylko zabezpieczenie sposobami w art. 851 wskazanymi, nie zaś sposobem z art. 857.

Postanowienie art. 857 *in fine*, że suma, płacić się mająca na skutek zabezpieczenia powództwa, ma być oznaczona w każdym poszczególnym przypadku, należy rozumieć w ten sposób, że sąd ma ją oznaczyć indywidualnie w każdej sprawie przy uwzględnieniu towarzyszących okoliczności, nie zaś w ten sposób, iżby w tej samej sprawie trzeba było sumę tę oznaczać na każdy miesiąc osobno. Oczywiście gdy raz oznaczona dla danej sprawy suma okaże się później za wysoką, względnie za niską, może pozwany żądać jejniżenia, względnie powód jej podwyższenia.

Uprawdopodobnienie niebezpieczeństwa pozbawienia zaspokojenia roszczenia, nadającego się do zabezpieczenia po myśli art. 857, polega nie na wykazaniu, że przyznać się mające na skutek powództwa alimenty mogłyby być nieściągalne, lecz na wykazaniu, że powód bez przyznania mu tymczasowych alimentów nie

ma się z czego utrzymać. Uprawdopodobnienie niebezpieczeństwa jest zbyt znaczne tam, gdzie prawo materialne przyznaje wierzycielowi prawo do tymczasowych alimentów bez względu na jego stosunki majątkowe.

Tymczasowe alimenty, przyznane na zasadzie art. 857, mogą być w razie zachodzących warunków z art. 839, § 2 zabezpieczone jednym ze sposobów w art. 851 wymienionych.

Postanowienie sądu, którem w myśl art. 857 polecono uiszczanie alimentów, jest stosownie do art. 848 natychmiast wykonalne. Ściągnięcie sumy pieniężnej w postanowieniu tem oznaczonej nastąpić może za pomocą tych wszystkich środków, które mają zastosowanie w egzekucji należności pieniężnych.

Art. 858 (351).

Z powództwa o zapłatę czynszu najmu lub dzierżawy sąd udziela zabezpieczenia przez zajęcie ruchomości lokatora lub dzierżawcy, które znajdują się w wynajętych pomieszczeniach lub w wydzierżawionej nieruchomości, na podstawie samego tylko pozwu.

Zabezpieczenie powództwa o zapłatę czynszu.

Projekt stanowi, że właścicielowi nieruchomości, oddanej w najem lub dzierżawę, sąd w toku sporu o zapłatę zaległego czynszu powinien zezwolić na podstawie samego pozwu na zajęcie ruchomości lokatora lub dzierżawcy, wniesionych do przedmiotu najmu lub dzierżawy. Przepis ten projekt przyjął w tym celu, aby właścicielowi umożliwić zrealizowanie prawa pierwszeństwa, służącego mu przy podziale sumy uzyskanej ze sprzedaży takich nieruchomości; sąd jednak mógłby nie udzielić zabezpieczenia na podstawie samego pozwu, gdyby powództwo było oczywiście niewiarogodne co do zasady samej lub co do wysokości roszczenia. (Uz. og. 62).

Do dozwoleń zabezpieczenia, przewidzianego w art. 858, nie potrzeba ani uprawdopodobnienia roszczenia, ani też uprawdopodobnienia niebezpieczeństwa pozbawienia wierzyciela zaspokojenia; według brzmienia ustawy bowiem samo wniesienie pozwu o zapłatę czynszu stanowi dostateczny tytuł do uzyskania tego zabezpieczenia.

Wniesienie pozwu o czynsz najmu lub dzierżawy stanowi wystarczającą podstawę do uzyskania zabezpieczenia tego czynszu sposobem w art. 858 określonym, ale samo przez się zabezpieczenia jeszcze nie daje, lecz musi je orzec sąd na wniosek wierzyciela.

Zabezpieczenie według art. 858 nastąpić może tylko na ruchomościach, znajdujących się w tem właśnie pomieszczeniu, względnie na tej właśnie nieruchomości, z których dochodzi się czynszu, zabezpieczyć się mającego.

Także do zabezpieczenia z art. 858 stosuje się przepis art. 845, według którego dłużnik może żądać zastąpienia tego zabezpieczenia złożeniem odpowiedniej sumy pieniężnej do depozytu sądowego.

Dla zabezpieczenia powództwa o zapłatę czynszu można zastosować także inne środki oprócz przewidzianego w art. 858, a mianowicie wszystkie środki, wymienione w art. 851, ale o ile chodzi o zabezpieczenie zapomocą innego środka, niż zajęcie ruchomości lokatora lub dzierżawcy, znajdujących się na przedmiocie najmu lub dzierżawy, natenczas zabezpieczenie dopuszczalne jest tylko na zasadach ogólnych, w szczególności za uprawdopodobnieniem roszczenia i niebezpieczeństwa pozbawienia wierzyciela zaspokojenia.

Na zabezpieczenie zaskarżonego czynszu dzierżawnego nie można dozwolić zajęcia znajdujących się na

dzierżawionym gruncie, a jeszcze nie oddzielonych plonów.

Zabezpieczenie roszczenia o zapłatę czynszu sposobem w art. 858 przewidzianym dopuszczalne jest także przed wytoczeniem powództwa, jednak w tym wypadku sąd dozwoli go tylko na zasadach ogólnych, w szczególności za uprawdopodobnieniem zarówno roszczenia, jak i niebezpieczeństwa pozbawienia wierzyciela zaspokojenia.

Jeżeli przepisy prawa materialnego przewidują dalej idące przywileje dla należności z umów najmu lub dzierżawy, niż przepis art. 858 k. p. c. (np. ustawowe prawo zastawu i to nie tylko na rzeczach lokatora lub dzierżawcy, ale także jego domowników, albo nie tylko dla czynszu, ale także dla innych należności z umów najmu i dzierżawy), to przywileje te pozostają nadal w mocy.

R o z d z i a ł III.

Zabezpieczenie roszczeń niepieniężnych.

Art. 859 (352).

§ 1. Celem zabezpieczenia roszczeń niepieniężnych sąd wydaje zarządzenie, jakie stosownie do okoliczności uważa za odpowiednie, nie wyłączając zarządzeń, przewidzianych do zabezpieczenia roszczeń pieniężnych.

§ 2. Przy wyborze sposobu zabezpieczenia sąd uwzględni interesy stron w takiej mierze, ażeby wierzycielowi zapewnić zaspokojenie, dłużnika zaś nie obciążyć ponad potrzebę.

§ 3. W żadnym przypadku zarządzenie tym-

Sposoby zabezpieczenia roszczeń niepieniężnych.

czasowe nie może zmierzać do tego, aby stanowiło zaspokojenie roszczenia.

Ścisłe wymienienie w ustawie środków zabezpieczenia roszczeń niepieniężnych nie jest możliwe ze względu na różnorodność tych roszczeń i zależność celowego wyboru sposobu zabezpieczenia od okoliczności spornych, zwłaszcza od zachowania się dłużnika. Niema takiego wyliczenia też w żadnej z obowiązujących na terenie Rzeczypospolitej ustaw procesowych. Przykładowe zaś ich wyliczenie na wzór § 382 ord. egz. austr. jest niewystarczające. Dlatego też projekt, aby uniknąć postanowień kazuistycznych, zaniechał takiego wyliczenia i wybrał formę normy ogólnej, podając sądowi jako wskazówkę przy wyborze środków zabezpieczenia, że uwzględnić należy równocześnie interesy obu stron i baczyć na to, aby, zapewniając wierzycielowi zaspokojenie, nie obciążyć dłużnika ponad rzeczywistą potrzebę. Zabezpieczenie nie może też stanowić zaspokojenia roszczenia. Jeżeli więc np. artysta, naruszając umowę zawartą z przedsiębiorstwem teatralnym, występuje na scenie konkurencyjnej, nie można mu w trybie zabezpieczenia zakazać takich występów, gdyż byłoby to zaspokojeniem roszczeń przedsiębiorstwa. Można natomiast zabezpieczyć roszczenie o odszkodowanie, jakie przyspaść ma przedsiębiorstwu z powodu naruszenia umowy przez artystę. (Uz. og. 63).

Środków zabezpieczenia roszczeń niepieniężnych ustawa nie wymienia nawet przykładowo, lecz pozostawia sądowi zupełnie wolną rękę w ich wyborze. Środki te mogą być tak rozmaite, jak tylko cel zabezpieczenia tego wymaga. W wyborze ich sąd nie jest związany nawet wnioskiem wierzyciela, a kierować się winien tylko tem, aby z jednej strony zabezpieczenie roszczenia było możliwie wystarczającym, z drugiej zaś strony aby dłużnik ponad potrzebę nie był uciążony. Poza tem nie wolno tylko stosować takich środków, które zamiast zabezpieczenia dawałyby wierzycielowi zaspokojenie jego roszczenia, oraz środków, polegających na zastosowaniu wobec dłużnika grzywny lub przymusu osobistego (art. 861).

Z pośród kilku do zabezpieczenia pewnego roszczenia nadających się sposobów należy wybrać ten, który jest najbardziej celowym, a z pośród równie celowych ten, który dla przeciwnika jest najmniej uciążliwym. Dłużnik nie powinien bowiem wskutek zarządzeń tymczasowych doznawać dalej idących ograniczeń, niż tego wymaga cel zabezpieczenia.

W wyborze sposobu zabezpieczenia roszczeń niepieniężnych, sąd nie jest związany wnioskiem wierzyciela, lecz może w razie, gdyby mu się wskazane we wniosku środki zabezpieczenia wydały zbyt uciążliwymi dla dłużnika, zastosować środek łagodniejszy z rodzaju wskazanych we wniosku, jeśli tylko środek taki odpowiada celowi. W żadnym jednak razie nie może sąd zamiast zawnioskowanego zastosować ostrzejszego środka zabezpieczenia, choćby on nawet był bardziej celowy, bo takie postąpienie szłoby ultra petitem wierzyciela i podwyższałoby odpowiedzialność wierzyciela z art. 850 ponad miarę, przewidzianą w jego wniosku.

Zarządzenie tymczasowe celem zabezpieczenia roszczeń niepieniężnych nie powinno przesądzać stanowczego rozstrzygnięcia, a tem mniej uprzedzać jego wykonania.

Oprócz środków zabezpieczenia, wymienionych w art. 851, mogą być dla zabezpieczenia roszczeń niepieniężnych zastosowane: zarząd przymusowy rzeczy ruchomych lub nieruchomości (art. 862), upoważnienie wierzyciela do zatrzymania rzeczy dłużnika, znajdujących się w jego posiadaniu, wydany dłużnikowi nakaz skutecznienia pewnych czynności albo zakaz ich przedsięwzięcia i t. p. Tak np. można dozwolnić natychmiastowego odebrania rzeczy z używania i posiadania przeciwnika z powodu roszczenia o oddanie wynajętych rzeczy w stanie zdatnym do użytku, jeżeli

uprawdopodobniono niebezpieczeństwo, że rzeczy te nie mogłyby być zwrócone w tym stanie, gdyby ich użycia przeciwnikowi natychmiast nie odjęto; celem zabezpieczenia roszczeń wydawcy gazety, o której osoba trzecia w publicznych ogłoszeniach twierdzi, że przestanie wychodzić i że w jej miejsce zacznie wychodzić inna o podobnym tytule, można zarządzeniem tymczasowem nakazać usunięcie powyższego ogłoszenia; w sporze o rozdział od stołu i łoża może sąd w drodze zarządzenia tymczasowego pozwolić żonie na odrębne mieszkanie przez zlecenie jej małżonkowi, aby opuścił zamieszkiwany wspólnie lokal, znajdujący się w realności żony.

Art. 860 (353).

Tymczasowe
unormowanie
stanu faktycz-
nego.

W sprawach z powództwa o ochronę lub przywrócenie posiadania jako też o zaniechanie czynności sąd może w drodze zabezpieczenia unormować tymczasowo aż do ukończenia sprawy stan faktyczny, jeżeli okaże się to koniecznym celem odwrócenia szkody.

W toku sporu o zaniechanie czynności, np. w sporze o ochronę lub przywrócenie posiadania, okazuje się nieraz celem zapobieżenia szkodzie potrzeba tymczasowego unormowania stanu posiadania aż do ostatecznego rozstrzygnięcia sprawy. Dlatego też projekt upoważnia sąd do wydawania zarządzeń tymczasowych w toku tego rodzaju sporów. (Uz. og. 63).

Założeniem dozwolenia zabezpieczenia sposobem w art. 860 unormowanym jest wytoczenie powództwa o ochronę lub naruszenie posiadania albo o zaniechanie czynności i istnienie niebezpieczeństwa, że bez tego zabezpieczenia powód poniósłby szkodę. Samo niebezpieczeństwo utraty zaspokojenia nie wystarcza.

Istnienie niebezpieczeństwa poniesienia szkody winien powód uprawdopodobnić.

Także wykonanie zabezpieczenia w art. 860 przewidzianego może sąd stosownie do art. 844, § 3 uzależnić od złożenia przez powoda kaucji na zabezpieczenie roszczeń pozwanego o odszkodowanie.

Przepis art. 859, § 3, według którego zarządzenie tymczasowe nie może zmierzać do zaspokojenia roszczenia, jako przepis natury ogólnej, stosuje się także do zabezpieczenia, przewidzianego w art. 860.

Za ukończenie sprawy w rozumieniu art. 860 należy uważać chwilę, w której powód uzyskał nadający się do egzekucji, choćby jeszcze nieprawomocny wyrok, od tej chwili bowiem zabezpieczenie staje się zbytecznym, skoro wierzyciel zmusić może dłużnika do przywrócenia posiadania lub zaniechania czynności w drodze prawidłowej egzekucji.

Tymczasowe unormowanie stanu faktycznego w drodze zabezpieczenia z art. 860 polegać może w szczególności na wystosowaniu do dłużnika zakazu uskuteczniania zmian w istniejącym stanie faktycznym oraz na upoważnieniu wierzyciela do usunięcia na koszt dłużnika zmian, dokonanych wbrew temu zakazowi.

Wydanie w wyroku, zapadłym na skutek powództwa o ochronę lub przywrócenie posiadania, odpowiednich zarządzeń, mających na celu utrzymanie i ochronę posiadania powoda (art. 391 k. p. c.), nie wyklucza przeciwnego tym zarządzeniom unormowania stanu faktycznego w drodze zabezpieczenia z art. 860 wytoczonego następnie przeciw poprzedniemu powodowi przez poprzedniego pozwanego powództwa o samo prawo. Z uwagi jednak na to, że poprzedniemu powodowi przyznano posiadanie, kładące się domniemywać także istnienia prawa po jego

stronie i że ma on za sobą wprawdzie prowizoryczny tylko charakter mające, ale bądź co bądź orzeczenie sądowe, należy przed wydaniem zarządzenia tymczasowego, sprzecznego z tem orzeczeniem, szczególniejszy nacisk położyć na to, aby powód z nowego procesu (o samo prawo) w sposób wystarczający uprawdopodobnił zabezpieczyć się mające swoje roszczenie.

W myśl art. 859, pozostawiającego sądowi zupełną swobodę w doborze środków zabezpieczenia, można zabezpieczenie sposobem z art. 860 zastosować także przed wytoczeniem powództwa, a to na ogólnych zasadach, obowiązujących przy zabezpieczeniu roszczeń.

Art. 861 (354).

Wykluczenie
grzywny
i przymusu
osobistego.

W drodze zabezpieczenia nie można stosować przeciwko dłużnikowi ani grzywny, ani przymusu osobistego.

Stosowanie grzywny lub przymusu osobistego w celach zabezpieczenia projekt wyłącza, gdyż chodzi o roszczenia sądownie jeszcze nie ustalone. (Uz. og. 63).

Zastosowanie grzywny i przymusu osobistego do zabezpieczenia roszczeń jest niedopuszczalne nawet w tych przypadkach, w których jedynie te środki mogłyby się okazać celowymi i w których zabezpieczenie zapomocą innych środków nie jest wogóle możliwe.

Grzywny i przymusu osobistego nie można stosować przy zabezpieczeniu roszczeń ani bezpośrednio, ani też wtedy, gdyby one okazały się potrzebne pośrednio do wykonania innych zarządzeń, jak np. w celu zmuszenia dłużnika do wykonania nakazu skutecznienia pewnej czynności, której inna osoba za niego wykonać nie może. W następstwie tego nie należy stosować, jako niedoprowadzających do celu,

takich zarządzeń tymczasowych, których wykonanie wymaga użycia względem dłużnika grzywny lub przymusu osobistego.

Stosowanie grzywny i przymusu osobistego do zabezpieczenia roszczeń jest niedopuszczalne nawet w tym wypadku, gdyby wierzyciel stosownie do art. 842, § 2 wskazał sumę, której złożenie wystarcza dla zabezpieczenia roszczenia i gdyby wskutek tego dłużnik mógł zwolnić się od grzywny lub przymusu osobistego przez złożenie owej sumy.

Przepis art. 861 obowiązuje zarówno przy zabezpieczeniu roszczeń przed wytoczeniem powództwa, jak i przy zabezpieczeniu powództwa w toku procesu.

Art. 862 (355).

§ 1. W sprawach o prawo własności lub o inne prawo rzeczowe można ustanowić w drodze zabezpieczenia sekwestr. Sekwestr.

§ 2. Sekwestr będzie wykonywany według przepisów o zarządzie przymusowym ze zmianami poniższymi:

- 1) dłużnik nie może być ustanowiony zarządcą;
- 2) jeżeli przedmiotem sekwestru jest dom, w którym zamieszkuje dłużnik w czasie ustanowienia sekwestru, mieszkanie to nie będzie wyjęte z jego użytku;

- 3) dochód, pozostający po potrąceniu wydatków, zarządca składa do depozytu sądowego; sumy w ten sposób złożone sąd na wniosek strony umieści na oprocentowanie, jeżeli uzna to za właściwe ze względu na wysokość sum i na czas, w ciągu którego mają być zatrzymane.

Rzeczy zarówno ruchome jak i nieruchome, o których własność lub oddanie toczy się między stronami spór, mogą w celach zabezpieczenia przed ich usunięciem lub zniszczeniem albo uszkodzeniem być oddane osobie trzeciej w zarząd przymusowy (sekwestr). (Uz. og. 63).

Z przepisu art. 862 nie wynika bynajmniej, iżby sekwestr zastosować można jedynie do zabezpieczenia roszczeń o własność lub inne prawo rzeczowe. Wymieniając te roszczenia, ustawa pragnie tylko zaznaczyć, że sekwestr nadaje się szczególnie do ich zabezpieczenia, co jednak nie wyklucza zastosowania go także do zabezpieczenia innych roszczeń, jeżeli to sąd w konkretnym przypadku uzna za wskazane.

Sekwestr ustanowić można tak co do nieruchomości, jak i co do rzeczy ruchomej.

Zabezpieczenie roszczenia zapomocą sekwestru nastąpić może tak przed wytoczeniem powództwa, jak i w procesie. Dozwolenie go zależy od zaistnienia ogólnych warunków zabezpieczenia roszczeń.

Celem sekwestru jest uchronienie rzeczy od pogorszenia i zmniejszenia jej wartości oraz zapewnienie zapłaty z jej dochodów należności, pokrywanych zwyczajnie z dochodów (art. 784) — słowem podtrzymanie prawidłowej gospodarki rzeczą, co do której sekwestr ustanowiono.

Zapomocą sekwestru można zabezpieczyć np. właściciela nieruchomości przed deterioryzacją jej ze strony dzierżawcy lub użytkowcy, nabywcę nieruchomości przed zmniejszeniem jej wartości ze strony sprzedawcy zwlekającego z oddaniem i t. p.

Sekwestr nie zmierza bynajmniej do zabezpieczenia zaspokojenia roszczeń pieniężnych z dochodów obłożonej nim rzeczy i dlatego dopuszczalną jest egzekucja z tych dochodów w czasie trwania sekwestru.

Sekwestr można ograniczyć do częściowego tylko odebrania dłużnikowi zarządu. Takie częściowe odję-

cie zarządu polegać może bądź na odebraniu dłużnikowi zarządu tylko w pewnej gałęzi gospodarowania rzeczą, bądź też na zakazaniu mu pewnych czynności zarządu w odniesieniu do całości.

Przepisy o zarządzie przymusowym p. w art. 758—788.

Mieszkania, zajmowanego w domu, obłożonym sekwestrem, nie można dłużnikowi odebrać nawet, gdyby zachodziły warunki z art. 768 *in fine*.

W kwestji, kiedy ma nastąpić złożenie nadwyżek dochodów do depozytu sądowego, p. objaśn. do art. 786.

Ulokowanie złożonych do depozytu nadwyżek dochodów na procent zależy od wniosku jednej ze stron i uznania sądu, że w konkretnym przypadku z uwagi na znaczniejszą sumę i dłuższy czas przechowania lokata jest wskazana.

O przeznaczeniu sum, złożonych do depozytu stosownie do art. 862, § 2, l. 3, decyduje wynik procesu o roszczenie, dla zabezpieczenia którego ustanowiono sekwestr, względnie gdy procesu nie było, zgodna wola obu stron. Gdyby strony nie mogły pogodzić się co do tego, komu te sumy mają być wydane, rozstrzygnięcie co do tego nastąpić musi w drodze procesu. W każdym jednak razie należy zdeponowane sumy wydać dłużnikowi nawet mimo sprzeciwu wierzyciela w tych wypadkach, w których sekwestr okazał się nieuzasadnionym tak, że dłużnik ma roszczenie o wynagrodzenie zrządzonych jego ustanowieniem szkód (art. 850).

Przepisy końcowe.**Art. 863 (356) ¹⁾.**Przepis wyko-
nawczy.

Wykonanie kodeksu postępowania cywilnego porucza się Ministrowi Sprawiedliwości.

Art. 863 k. p. c., podobnie jak art. LXXVIII p. w. p. e., upoważnia, względnie powołuje Ministra Sprawiedliwości do wydania przepisów wykonawczych w kwestjach, unormowanych w samej ustawie. Niezależnie od tego powierzają przepisy wprowadzające p. e. w szeregu postanowień Ministrowi Sprawiedliwości unormowanie w drodze rozporządzeń spraw, których sama ustawa nie normuje. Tego rodzaju przepisy blankietowe zawarte są mianowicie w art. VIII—X, XIII, XXII p. w. p. e. Powołują one Ministra Sprawiedliwości do wydania instrukcji dla komorników, taryfy ich wynagrodzenia oraz wynagrodzenia biegłych i dozorców, do ustalenia brzmienia klauzuli wykonalności, oznaczenia przypadków składania do depozytu sądowego papierów wartościowych i kosztowności, oznaczenia sposobu prowadzenia wykazu osób, którym nakazano złożenie przysięgi wyjawienia, oznaczenia technicznych sposobów opisu i oszacowania nieruchomości (art. IX), do wydania przepisów o umieszczeniu na oprocentowanie sum, złożonych do depozytu sądowego (art. X), do określenia przedmiotów, stanowiących przynależność własności górniczej (art. XIII) i wreszcie do wydania przepisów o prowadzeniu wykazu zajętych nieruchomości niehipotekowanych na obszarze sądów apelacyjnych w Warszawie, Lublinie i Wilnie (art. XXII). Rozporządzenia, wydane przez Ministra Sprawiedliwości

¹⁾ Tekst pierwotny art. 356 p. c. opiewał: „Wykonanie prawa o sądowym postępowaniu egzekucyjnem porucza się Ministrowi Sprawiedliwości“.

w powyższych kwestjach, stanowią zatem uzupełnienie ustawy i obowiązują narówni z przepisami ustawowemi.

W niektórych przypadkach pozostawia ustawa uznaniu Ministra Sprawiedliwości powołanie do życia pewnych instytucyj, względnie oznaczenie przypadków, w których pewne jej przepisy mają obowiązywać. Do takich należy upoważnienie Ministra Sprawiedliwości do zarządzenia utrzymywania osobnych pomieszczeń do przechowywania i sprzedaży zajętych ruchomości (art. 596 k. p. c.), do uwolnienia oznaczonych przezeń instytucyj kredytowych od składania rękojmi przy licytacjach nieruchomości (art. 688 k. p. c.) i wreszcie do oznaczenia okręgów sądów grodzkich, w których egzekucję z ruchomości dla zaspokojenia należności pieniężnych do 500 zł przeprowadza poza siedzibą komornika samorządowa władza miejska lub gminna (art. VIII p. w. p. e.). I w tych kwestjach zatem wydane rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości mają moc obowiązującą narówni z ustawą, gdyż stanowią one uzupełnienie przepisów ustawowych.

W myśl art. LXXVIII p. w. p. e. w kwestjach, pozostawionych przez ustawę unormowaniu drogą rozporządzeń Ministra Sprawiedliwości, obowiązują aż do wydania tych rozporządzeń dotychczasowe przepisy w tym przedmiocie, które jednak należy stosować odpowiednio do postanowień nowego prawa egzekucyjnego. Odnosi się to również do rozporządzeń ściśle wykonawczych.

Art. 864 (357).

Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 1933 r.

Data wejścia
w życie.

Przypadki, w których pewne przepisy nowego prawa egzekucyjnego oraz przepisów wprowadzają-

cych to prawo nie obowiązują mimo jego wejścia w życie oraz przypadki, w których pewne postanowienia nowego prawa mają zastosowanie także do spraw dawniejszych, p. w art. XXVI, LXV, LXVII—LXXVI p. w. p. e.

Dzień wejścia w życie nowego prawa egzekucyjnego decyduje o zastosowaniu jego przepisów co do spraw, które w tym dniu lub później zostały wszczęte. Natomiast do spraw wszczętych przed tym dniem mają zasadniczo zastosowanie dawniejsze przepisy (p. art. LXVII, LXXI, LXXIII, LXXV, LXXVI p. w. p. e.).

Dodatek I.

Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości

z dnia 15 grudnia 1932 r.

Regulamin wewnętrznego urzędowania sądów apelacyjnych, okręgowych i grodzkich w sprawach cywilnych.

Dz. U. R. P. Nr. 114, poz. 941.

Na podstawie art. 78 prawa o ustroju sądów powszechnych z dnia 6 lutego 1928 r. (Dz. U. R. P. z 1932 r. Nr. 102, poz. 863) oraz art. IX przepisów wprowadzających prawo o sądowym postępowaniu egzekucyjnym (Dz. U. R. P. z 1932 r. Nr. 93, poz. 804) zarządzam co następuje:

R o z d z i a ł I.

Przepisy wstępne.

§ 1. Regulamin niniejszy obejmuje czynności sądów apelacyjnych, okręgowych i grodzkich w sprawach cywilnych w postępowaniu, unormowanym kodeksem postępowania cywilnego (Dz. U. R. P. z 1932 r. Nr. 112, poz. 934).

§ 2. Skrótory, użyte w regulaminie niniejszym, oznaczają:

1) „u. s. p.“ — prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz. U. R. P. z 1932 r. Nr. 102, poz. 863);

2) „k. p. c.“ — kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. R. P. z 1932 r. Nr. 112, poz. 934);

3) „przep. wprov. k. p. c.“ — przepisy wprowadzające kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. R. P. z 1930 r. Nr. 83, poz. 652 i z 1932 r. Nr. 93, poz. 802);

4) „przep. wprov. pr. egz.“ — przepisy wprowadzające prawo o sądowym postępowaniu egzekucyjnym (Dz. U. R. P. z 1932 r. Nr. 93, poz. 804);

5) „przep. o k. s.“ — przepisy o kosztach sądowych (Dz. U. R. P. z 1932 r. Nr. 93, poz. 805);

6) „reg. og.“ — regulamin ogólny wewnętrznego urzędowania sądów apelacyjnych, okręgowych i grodzkich z dnia 1 grudnia 1932 r. (Dz. U. R. P. Nr. 110, poz. 905).

Powołane w regulaminie niniejszym bez bliższego określenia: artykuły odnoszą się do k. p. c., paragrafy zaś — do regulaminu niniejszego.

Rozdział II.

Czynności sądu.

§ 3. Sprawdzenie z urzędu wartości przedmiotu sporu należy podjąć wówczas, gdy może to wpłynąć na skład lub właściwość sądu albo na pobranie opłat w sumie wyższej.

Środkiem do sprawdzenia jest dochodzenie, którego sposób przeprowadzenia zależy od okoliczności konkretnego przypadku. Nie jest wyłączone zastosowanie środków dowodowych, wskazanych w kodeksie postępowania cywilnego, bez obowiązku wszakże zachowania formalności, przepisanych w postępowaniu dowodowym.

Przeprowadzenie dochodzenia w celu ustalenia wartości sporu (art. 22 § 1) można powierzyć jednemu z sędziów lub właściwemu sądowi grodzkiemu.

§ 4. Protokół o zgłoszeniu powództwa lub innego wniosku w sądzie grodzkim (art. 384 § 1) podpisuje zgłaszający, sędzia i protokolant.

§ 5. Cudzoziemcowi sąd może przyznać prawo ubogich dopiero po stwierdzeniu, iż w państwie, do którego należy strona, prawo to jest przyznawane obywatelom polskim (art. 115). Celem stwierdzenia tego faktu sąd może zażądać dowodu od strony, albo też zwrócić się o informacje bezpośrednio do Ministerstwa Sprawiedliwości.

§ 6. Na kuratora strony nieobecnej lub nie mającej zdolności procesowej (art. 68, 157, 192 § 2, 556 § 2, 557 § 2 i 660) sąd w miarę możliwości wyznacza osobę, obeznaną ze stanem rzeczy; w tym celu sąd może w razie potrzeby zwrócić się o wskazanie odpowiedniej osoby do władz państwowych lub samorządowych. Kuratorem może być również wyznaczony adwokat.

§ 7. Postanowienie co do potrzeby ustanowienia adwokata dla strony ubogiej w sprawie, w której zastępstwo adwokackie nie obowiązuje (art. 116 p. 3), sąd wydaje na posiedzeniu niejawnem.

§ 8. O przymusowe sprowadzenie świadka (art. 301 § 1) sąd zwraca się do władzy policyjnej lub gminnej.

O sprowadzenie osoby, podlegającej sądownictwu wojskowemu, oraz o wykonanie w stosunku do niej aresztu lub przymusu osobistego (art. 302 § 2 i 825) sąd zwraca się do przełożonej władzy wojskowej, a jeżeli władza ta jest nieznana, — do najbliższej komendy miejscowej.

§ 9. Na żądanie biegłego sąd (sędzia wyznaczony, sąd wezwany) może zarządzić przesłanie mu akt, jeżeli okoliczności sprawy tego wymagają.

§ 10. Na posiedzeniu niejawnem protokółów w poszczególnych sprawach się nie prowadzi; prowadzi się natomiast dziennik posiedzenia, do którego wpisuje się:

1) datę oraz godzinę rozpoczęcia i zamknięcia posiedzenia;
2) listę obecności składu sądzącego z wymienieniem również nazwisk uczestniczącego w posiedzeniu prokuratora i protokolanta;

3) wykaz spraw objętych wokandą;

4) wniosek prokuratora, jeżeli był obecny;

5) zaznaczenie, które sprawy zostały rozstrzygnięte (wyrok, postanowienie), a które odroczone, na jaki termin i z jakiego powodu.

§ 11. Wzmiankę, zastępującą protokół przy wydaniu wyroku zaocznego (art. 174 § 2), umieszcza się nad sentencją wyroku — ręcznie lub zapomocą pieczętka. Podpisuje ją przewodniczący oraz protokolant.

§ 12. Protokół powinien być spisany przy wyroku zaocznym, jeżeli powód się stawił i złożył oświadczenia, mające wpływ na wynik sprawy (art. 175 § 1 p. 2 i 3).

Protokół będzie również spisany, jeżeli zachodzi po stronie pozwanych współuczestnictwo niejednolite, a niektórzy z pozwanych stawili się (art. 362).

§ 13. Przed zamknięciem rozprawy, bezpośrednio poprzedzającej wydanie orzeczenia, kończącego postępowanie w instancji, przewodniczący powinien umożliwić stronom zgłoszenie we właściwym czasie wniosku o zasądzenie kosztów.

§ 14. W protokóle posiedzenia zaznacza się, czy wyrok lub postanowienie zostało ogłoszone, czy ogłoszenie odroczone i na jaki dzień, czy wydany został wyrok wstępny, albo częściowy, czy też rozstrzygający o całym żądaniu pozwu (wyrok końcowy).

§ 15. Z przebiegu narady i głosowania protokołu się nie spisuje.

§ 16. Aplikant sądowy, pełniący obowiązki protokolanta, może być obecny przy naradzie, jeżeli przewodniczący nie zarządzi inaczej.

§ 17. Sędzia - sprawozdawca, który został przegłosowany, chociażby nie zgłosił zdania odrębnego, nie może być zmuszony do sporządzenia uzasadnienia.

§ 18. Uzasadnienie orzeczenia pisze się po sentencji; podpisuje je skład sądzący.

Uzasadnienie może być napisane na tym samym arkuszu, na którym jest napisana sentencja.

§ 19. Zdania odrębnego (art. 347 § 2) nie ogłasza się, lecz tylko dołącza się do akt.

Stronom wolno odczytywać zdanie odrębne i robić z niego odpisy; uwierzytelnionych odpisów zdania odrębnego nie wydaje się.

§ 20. O sprostowaniu wyroku przez sąd z urzędu (art. 369 § 1) strony powinny być zawiadomione przez doręczenie im odpisu postanowienia sądu.

§ 21. W postępowaniu nakazowym (art. 458 i nast.), jeżeli strona wraz z pozwem złoży należycie przez nią przygotowany nakaz zapłaty, sąd może z tego skorzystać po dodaniu koniecznych uzupełnień (wpisanie daty, położenie podpisu i t. p.).

Za przygotowanie projektu stronie nie przyznaje się kosztów.

§ 22. Orzeczenie sądu drugiej instancji, uchylające wyrok w całości w trybie art. 408 § 2, zapada w formie postanowienia.

§ 23. Sąd nadaje klauzulę egzekucyjną w formie następującej: „W Imieniu Rzeczypospolitej Polskiej. Dnia 19 . . . r. Sąd (Grodzki, Okręgowy, Apelacyjny) w zaleca i rozkazuje wszystkim urzędom i osobom, których to dotyczyć może, aby postanowienia tytułu niniejszego wykonały oraz, gdy o to prawnie wezwane będą, udzieliły pomocy“.

Jeżeli klauzulę umieszcza się na wyroku, opuszcza się wyrazy: „W Imieniu Rzeczypospolitej Polskiej“.

§ 24. Klauzulę egzekucyjną, gdy tytułem jest orzeczenie sądu powszechnego lub szczególnego albo ugoda, zawarta przed temi sądami, w przypadkach, przewidzianych w art. 535 § 1, umieszcza się wprost na tytule.

W razie odmowy udzielenia klauzuli sędzia wyda postanowienie.

Nadanie klauzuli może nastąpić na żądanie, zgłoszone ustnie lub na piśmie.

§ 25. W przypadkach, przewidzianych w art. 535 § 2, sędzia wydaje postanowienie na wniosku wierzyciela.

Na podstawie tego postanowienia, jeżeli wniosek został uwzględniony, umieszcza się klauzulę na tytule, albo, gdy brak na nim miejsca, na doszytej do tytułu karcie, przyczem początek klauzuli powinien być umieszczony na samym tytule.

Postanowienie powinno zawierać szczegóły, wskazane w art. 535 § 2.

Naprz.: 1) „Aleksander N. winien uiścić Antoniemu R. sumę złotych gr. z procentami od dnia 19 . . . r. do daty uiszczenia oraz tytułem kosztów klauzuli zł gr“

2) „Aleksander N. winien wydać Antoniemu R. list zastawny Towarzystwa Kredytowego Ziemskiego wartości nominalnej 3.000 zł z kuponami, poczynając od płatnego 1 czerwca

1930 r., oznaczony Nr. . . . Serji . . . , a nadto uiścić tytułem kosztów klauzuli zł . . . gr . . . „

§ 26. W tytule wykonawczym wymienia się osobę, której został wydany.

Jeżeli wypadnie wydać kilka tytułów wykonawczych, należy je oznaczyć kolejnymi numerami.

§ 27. Do klauzul używa się druków albo odpowiednich pieczętek.

§ 28. W sądach grodzkich, w których jest kilka oddziałów, sprawy egzekucyjne, toczące się według przepisów o egzekucji z nieruchomości, mogą być ześrodkowane w jednym z oddziałów (art. 52 § 3 u. s. p.).

§ 29. Postanowienia sędziego, wydane w toku licytacji na podstawie art. 712, wpisuje się do protokołu licytacji.

§ 30. Postanowienie co do przybicia (art. 713) sędziego sporządza w aktach, założonych stosownie do § 95.

§ 31. Przybicie na podstawie art. 710 § 3 może nastąpić nie wcześniej, niż po upływie tygodnia od daty spełzłej licytacji.

§ 32. Rękojmia, przypadająca od nabywcy w przypadku, wskazanym w art. 692 § 2, będzie ściągnięta na podstawie postanowienia.

§ 33. Sąd, w którego okręgu odbyła się licytacja nieruchomości w sprawie, przekazanej z innego okręgu (art. 676 § 2), po uprawomocnieniu się postanowienia o przysądzeniu przesyła akta sądowi właściwemu i przelewa do depozytu tego sądu sumy, złożone tytułem ceny nabycia.

§ 34. Uiszczenie przez nabywcę całej ceny nabycia w gotówce powinno być zaznaczone w postanowieniu o przysądzeniu własności nieruchomości (art. 729 § 2).

§ 35. Odsetki od sum, umieszczonych na oprocentowanie (art. 547 § 2), użyte będą przede wszystkim na pokrycie kosztów, związanych z umieszczeniem sumy depozytowej.

Pozatem odsetki wypłacone będą, komu z prawa należy.

§ 36. Umieszczenia sumy depozytowej na oprocentowanie należy odmówić, jeżeli spodziewana z odsetek kwota nie wystarczy na pokrycie kosztów umieszczenia albo nieznacznie je przewyższy.

§ 37. Umieszczenie sumy depozytowej na oprocentowanie odbywa się przez odpowiednie zlecenie kasie, w której suma depozytowa znajduje się.

§ 38. Jeżeli zgłoszony został wniosek o wydanie zarządzenia tymczasowego w czasie, gdy sprawa się toczy w Sądzie Najwyższym (art. 841 § 2), sąd pierwszej instancji w razie potrzeby może zażądać akt wprost od Sądu Najwyższego.

Rozdział III.

Czynności przewodniczącego.

§ 39. Zarządzenie przewodniczącego, aby strona usunęła braki formalne pisma albo uiściła należne opłaty (art. 141), może być oznajmione stronie ustnie przez sekretarza; oznajmienie musi być stwierdzone odpowiednią wzmianką pod zarządzeniem, podpisaną przez stronę ze wskazaniem daty.

§ 40. Przewodniczący powinien zbadać, czy pozew nie podlega odrzuceniu w myśl art. 213, i w razie wątpliwości skierować sprawę na posiedzenie niejawne.

§ 41. Zwalniając stronę od obowiązku obrania miejsca zamieszkania w siedzibie sądu (art. 145 § 1), przewodniczący czyni o tem odpowiednią dekretację w aktach i zarządzi zawiadomienie o tem strony interesowanej.

§ 42. Jeżeli sąd orzekający zleci przeprowadzenie dowodu sądowi wezwanemu, przewodniczący zarządzi przesłanie temu sądowi stosownie do okoliczności bądź całych akt, bądź tylko odpisu odpowiedniego postanowienia sądu orzekającego (art. 252 § 1).

Sądowi zagranicznemu przesyła się w zasadzie tylko odpis postanowienia (art. 252 § 2).

§ 43. Wpłatę zaliczki świadkowi lub biegłemu (art. 303 § 1 i 313 § 2) przewodniczący może zarządzić tylko na rachunek sum, złożonych na ten cel przez strony.

§ 44. W celu ustalenia miejsca i czasu przesłuchania Prezydenta Rzeczypospolitej (art. 287) przewodniczący zwraca się z pismem do Kancelarji Cywilnej.

§ 45. Pisma, skierowane do urzędów państwowych i samorządowych, które nie uczestniczą w procesie, podpisuje przewodniczący lub zastępujący go sędzia.

§ 46. W postępowaniu nakazowem do czynności, wskazanych w art. 464 § 3, przewodniczący przystąpi dopiero po uiszczeniu przez powoda należnej drugiej połowy wpisu (art. 24 przep. o. k. s.).

§ 47. Po nadejściu akt z sądu pierwszej instancji ze skargą apelacyjną lub zażaleniem przewodniczący w sądzie drugiej instancji przedewszystkiem zbada, czy nie zachodzi potrzeba wydania przez sąd postanowienia w myśl art. 399.

§ 48. Przewodniczący w sądzie drugiej instancji może w miarę potrzeby zarządzić, aby wszyscy członkowie składu sądującego zapoznali się z aktami sprawy przed rozprawą.

§ 49. Przewodniczący w sądzie drugiej instancji wydaje zarządzenia co do nadania biegu skardze kasacyjnej i przedstawienia jej Sądowi Najwyższemu.

Nie dotyczy to przypadków, wskazanych w art. 429 § 1 k. p. c. oraz w art. 11 przep. o. k. s.

Rozdział IV.

Doręczenia i obwieszczenia.

§ 50. Wezwania i zawiadomienia w toku postępowania sporządza się w dwóch egzemplarzach, z których jeden doręcza się adresatowi, drugi zaś z pokwitowaniem adresata zwraca się sądowi i dołącza do akt jako dowód doręczenia.

Na pierwszym egzemplarzu, przeznaczonym dla adresata, na stronie odwrotnej umieszcza się w razie potrzeby odpowiedni wyciąg z przepisów procesowych. Na odwrotnej stronie egzemplarza drugiego umieszcza się wskazówki dla organu doręczającego.

Nie dotyczy to wezwań, doręczanych przez pocztę.

§ 51. Pisma procesowe, adresowane do szeregowych w czynnej służbie wojskowej, w policji i w straży granicznej przesyła się bezpośrednio przełożonej władzy adresata, władza zaś ta po doręczeniu zwraca dowód doręczenia sądowi.

§ 52. Władzą przełożoną jest w stosunku do wojskowych w czynnej służbie dowództwo, komenda, szefostwo, kierownictwo formacji wojskowej (pułku, samodzielnego oddziału lub pododdziału, szkoły, zakładu), do której wojskowy należy służbowo.

§ 53. Jeżeli wojskowy jest czasowo przydzielony (przeniesiony) do innej formacji, aniżeli ta, do której należy służbowo, należy o doręczenie zwracać się do dowództwa formacji, w której adresat faktycznie pozostaje.

Jeżeli oddział jest odłączony na dłuższy okres czasu od swojej formacji (detaszowany bataljon, kompanja), należy o doręczenie zwracać się do dowództwa odłączonego oddziału.

§ 54. Wojskowym w służbie czynnej, pozostającym na urlopie, nie przekraczającym sześciu miesięcy, pisma procesowe należy doręczać w zasadzie za pośrednictwem dowództwa formacji, do której wojskowy należy służbowo.

W razach jednak nagłych można doręczyć według zasad ogólnych.

Wojskowym, będącym na urlopie dłuższym, doręcza się pisma procesowe według zasad ogólnych.

§ 55. Wezwania dla szeregowych policji państwowej oraz straży granicznej doręcza się za pośrednictwem ich władzy przełożonej (komendant, komisarz).

§ 56. Doręczając pismo procesowe zastępczo (nie do rąk adresata), doręczający powinien zbadać, czy osoba, której doręcza, nie jest przeciwnikiem procesowym adresata.

§ 57. Doręczenie zastępcze nie będzie stosowane do urzędów państwowych i samorządowych (art. 154).

§ 58. W przypadku doręczenia stronie pisma w sekretarjacie (art. 156) urzędnik sekretarjatu powinien się przekonać o tożsamości osoby, odbierającej pismo.

§ 59. Jeżeli opłata za doręczenie nie została uiszczona zgóry, należy zlecić organowi doręczającemu pobranie jej od strony przy doręczeniu.

Stosuje się to zwłaszcza w przypadku, gdy z powodu nieuiszczenia opłat pismo podlega zwrotowi (art. 141).

§ 60. Obwieszczenie o ustanowieniu kuratora (art. 157 § 2) umieszcza się w budynku sądu, gdzie sprawa się toczy, i w urzędzie gminnym miejscowości, gdzie ostatnio adresat przebywał albo gdzie ma majątek, w braku zaś tych podstaw — w urzędzie gminnym tej miejscowości, w której znajduje się sąd.

R o z d z i a ł V.

Sprawy z udziałem prokuratora.

§ 61. W przypadkach, gdy ustawa wymaga wysłuchania wniosku prokuratora, akta sprawy powinny mu być przesłane przynajmniej na tydzień przed terminem, wyznaczonym do rozpoznania sprawy.

Prokurator zwraca akta po trzech dniach.

R o z d z i a ł VI.

Sekretarjat.

§ 62. Oprócz czynności, wskazanych w regulaminie ogólnym, sekretarz w sprawach cywilnych:

1) podpisuje wezwania i zawiadomienia, skierowane do stron, świadków i biegłych oraz do osób trzecich, od których wymaga się złożenia dokumentu lub okazania przedmiotu oględzin;

2) wydaje za swoim podpisem wypisy i odpisy (art. 354 k. p. c., art. VII i XXII przep. wpraw. k. p. c.), oraz z zezwolenia przewodniczącego — zaświadczenia na podstawie akt i ksiąg;

3) wykonywa zlecenia sądu i przewodniczącego w zakresie kompetencji sekretarjatu;

4) doręcza pisma stronom, zgłaszającym się do sekretarjatu (art. 156);

5) przedstawia i referuje przewodniczącemu nadchodzące pisma;

6) przechowuje pieczęć i wyciska ją na dokumentach, wychodzących z sądu stosownie do § 189 reg. og., w szczególności na wypisach, odpisach, zaświadczeniach, klauzulach wykonalności;

7) prowadzi terminarz posiedzeń;

8) przedstawia przewodniczącemu w czasie właściwym pisma, które mają być zwrócone (art. 141 § 2, 396 § 1), oraz akta spraw, podlegających umorzeniu z urzędu (art. 204);

9) czuwa nad ściąganiem grzywien, wymierzanych w toku postępowania;

10) na zlecenie kierownika sądu spełnia czynności egzekucyjne (art. 520).

§ 63. O wykonaniu zarządzenia przewodniczącego lub sędziego sekretarjat czyni wzmiankę w aktach (pod odpowiednią dekreacją), przytaczając datę wykonania.

Rozdział VII.

Księgi biurowe.

§ 64. Repertorja dają wyjaśnienie o czynnościach sądu w każdej sprawie, służą do badań statystycznych i stanowią podstawę oznaczenia, układu i przechowywania akt.

Do repertorjów powinny być wnoszone zwięzłe adnotacje, dotyczące przebiegu sprawy. Adnotacje należy wnosić niezwłocznie po każdej dokonanej czynności.

§ 65. W sądzie grodzkim prowadzi się repertorja następujące:

1) „C“ — dla spraw, rozpoznawanych w trybie postępowania ogólnego, oraz skarg o uchylenie wyroku sądu polubownego (art. 505);

2) „N“ — dla spraw, wytaczanych w trybie postępowania nakazowego i upominawczego;

3) „E“ — dla spraw egzekucyjnych, nie wyłączając skarg na czynności komornika;

4) „Cps“ — dla spraw pomocy prawnej;

5) „Kl“ — dla spraw o nadanie klauzuli wykonalności (art. 529 § 3 i 4);

6) „Co“ — dla spraw, wytaczanych w związku z postępowaniem w sądach polubownych (art. 485, 488—492, 500, 502), dla zarządzeń tymczasowych (art. 841 § 1), dla spraw o zabezpieczenie dowodów (art. 331), spraw wszczętych w trybie art. 392, wniosków o przyznanie prawa ubogich (art. 113), oraz wszelkich spraw, dla których niema odrębnych repertorjów;

wszakże wniosków o przyznanie prawa ubogich, zgłoszonych w myśl art. 113 § 2, nie wpisuje się do repertorium, lecz o przesłaniu wniosku właściwemu sądowi czyni się wzmiankę w wykazie pism wysyłanych (§ 95 reg. og.).

§ 66. W sądzie okręgowym prowadzi się repertorja następujące:

1) „C“ — dla spraw rozpoznawanych w trybie postępowania ogólnego, oraz skarg o uchylenie wyroku sądu polubownego (art. 505);

2) „N“ — dla spraw, wyłączanych w trybie postępowania nakazowego;

3) „Kl“ — dla spraw o nadanie klauzuli wykonalności (art. 529 § 4 i 5);

4) „Ca“ — dla spraw z apelacji od orzeczeń sądów grodzkich;

5) „Cz“ — dla spraw z zażaleń na orzeczenia sądów grodzkich;

6) „Co“ — dla spraw, wyłączanych w związku z postępowaniem w sądach polubownych (art. 485, 488—492, 500, 502), dla zarządzeń tymczasowych (art. 841 § 1), dla wniosków o przyznanie prawa ubogich (art. 113) oraz wszelkich spraw, dla których niema odrębnych repertorjów.

§ 67. W sądzie apelacyjnym prowadzi się repertorja następujące:

1) „CA“ — dla spraw z apelacji od orzeczeń sądów okręgowych;

2) „CZ“ — dla spraw z zażaleń na orzeczenia sądów okręgowych.

§ 68. Do każdego repertorium prowadzi się skorowidz alfabetyczny według nazwisk stron.

Kierownik sądu może zarządzić, aby skorowidze prowadzone były łącznie do kilku repertorjów.

§ 69. Do repertorium „Kl“ nie wciąga się spraw, w których tytułem egzekucyjnym jest orzeczenie sądu powszechnego lub ugoda, zawarta przed tym sądem.

§ 70. Do repertorium „E“ wpisuje się sprawy, dotyczące egzekucji, wszczęte na wniosek strony oraz na skutek pisma komornika.

§ 71. Sprawy o wyznaczenie sądu na podstawie art. 49 § 1 w sądzie apelacyjnym wciąga się do repertorium „CZ“.

§ 72. Numer porządkowy sprawy, wpisanej omyłkowo do repertorium, należy przekreślić czerwonym atramentem (przekreślenie sprawy), nie zmieniając dalszej numeracji, chyba że sprawa skreślona jest ostatnia w kolei wpisów.

Inne wpisy, dokonane niewłaściwie lub omyłkowo, należy przekreślić i wciągnąć wpis właściwy.

§ 73. Wpisy, które mają być wciągnięte do ksiąg biurowych na podstawie orzeczenia sądu lub zarządzenia przewodniczącego albo sędziego, sekretarjat wnosi niezwłocznie po otrzymaniu akt sprawy.

§ 74. Dane, które mają być wpisane do repertorium, a dla których niema odpowiedniej rubryki, wpisuje się do rubryki „Uwagi“.

W tej samej rubryce czyni się wzmiankę o dołączeniu akt do innej sprawy oraz o założeniu akt z powodu rozłączenia rozszczeń.

§ 75. Jeżeli w danym sądzie przeniesiono sprawę do innego repertorium lub wpisano ponownie do repertorium nad nową datą wejścia należy umieścić w nawiasie datę, pod którą sprawa była pierwotnie wpisana.

§ 76. Załatwienie sprawy należy zaznaczyć we właściwym repertorium przez zakreślenie (L) numeru porządkowego ołówkiem kolorowym.

Należy to uczynić, gdy wydany został wyrok końcowy albo postanowienie kończące postępowanie, bądź gdy przeniesiono sprawę do innego repertorium lub dołączono ją do innej sprawy, jak również gdy sprawę przesłano do Sądu Najwyższego.

§ 77. W sprawach nakazowych i upominawczych zakreślenie nastąpi po upływie terminu do wniesienia zarzutów lub sprzeciwu, a w razie ich wniesienia — po zakończeniu postępowania.

§ 78. Jeżeli zapadł wyrok zaoczny, zakreślenie nastąpi po upływie terminu do wniesienia sprzeciwu, a gdy sprzeciw wniesiono — po zakończeniu postępowania.

§ 79. W sprawie o tymczasowe zarządzenie (art. 841) zakreślenie nastąpi po dołączeniu jej do akt z wytoczonego powództwa, a jeżeli powództwa nie wytoczono, — po uchyleniu zarządzenia tymczasowego.

§ 80. W sprawach egzekucyjnych, toczących się według przepisów o egzekucji z nieruchomości, zakreślenie nastąpi po ukończeniu postępowania w sądzie albo po otrzymaniu zawiadomienia komornika o umorzeniu egzekucji. W innych sprawach, związanych z egzekucją, zakreślenie nastąpi po ukończeniu postępowania w sądzie.

§ 81. Jeżeli sąd drugiej instancji w myśl art. 399 zwrócił akta sądowi pierwszej instancji celem uczynienia zadość wymaganiom formalnym, a następnie sprawa ponownie będzie przedstawiona sądowi drugiej instancji, sprawy tej nie wciąga

się nanowo do repertorium, tylko obok daty pierwotnego wejścia akt wpisuje się datę nadejścia ponownego.

§ 82. Jeżeli wskutek skargi kasacyjnej orzeczenie sądu drugiej instancji uchylono i przekazano sprawę do ponownego rozpoznania, sprawę należy wpisać do właściwego repertorium nanowo z powołaniem poprzedniej sygnatury; nową sygnaturę należy zaznaczyć pod dawną.

§ 83. W razie wznowienia sprawy (art. 442) należy wciągnąć ją nanowo do właściwego repertorium.

Do akt nowozałożonych dołącza się akta poprzedniego postępowania.

§ 84. Po skończonym roku sekretarz zamyka repertorja, zaznaczając na ostatniej karcie liczbę pozycji, mieszczących się w repertorium.

§ 85. Sekretarz po zamknięciu repertorium wpisuje na początku repertorium na rok następny w kolejności chronologicznej numery spraw niezakończonych z ostatnich pięciu lat; sprawy dawniejsze przenosi się do nowego repertorium na stronie początkowe, pozostawiając dawną numerację.

Po załatwieniu sprawy, zaległej z ostatnich pięciu lat, należy przekreślić odpowiedni numer niezależnie od wpisów, dokonanych we właściwym miejscu repertorium, gdzie sprawa jest zapisana.

§ 86. W sądach apelacyjnych, okręgowych i grodzkich prowadzi się terminarz rozpraw do zapisywania spraw, wyznaczonych na posiedzenia sądowe.

§ 87. W sądzie apelacyjnym i okręgowym kierownik sądu może zarządzić prowadzenie kontroli wezwań, doręczanych przez woźnych.

W sądach tych oraz w sądzie grodzkim prowadzi się księgi grzywien, wymierzanych w toku postępowania, oraz innych należności, przypadających do ściągnięcia.

§ 88. W sądzie grodzkim prowadzi się: 1) wykaz osób, na które włożony był obowiązek złożenia przysięgi wyjawienia majątku (art. 621 § 1), oraz 2) wykaz zajętych nieruchomości niehipotekowanych (art. 656 § 2).

Do wykazów prowadzi się skorowidze alfabetyczne: do pierwszego według nazwisk dłużników, do drugiego według nazwisk dłużników i nazw nieruchomości.

§ 89. Jeżeli na dłużnika włożony został ponownie obowiązek złożenia przysięgi, nowej pozycji nie wciąga się do wykazu, lecz pod pozycją pierwotną wpisuje się odpowiednie dane.

Wszakże nową pozycję należy wciągnąć, jeżeli obowiązek złożenia przysięgi włożony został po upływie lat pięciu od daty wpisu pierwotnego.

§ 90. Postanowienie sądu, zobowiązujące dłużnika do złożenia przysięgi, wciąga się niezwłocznie do wykazu.

W razie uchylenia postanowienia całą pozycję przekreśla się naukos.

§ 91. Księgi biurowe należy prowadzić według wzorów, załączonych do rozporządzenia niniejszego.

R o z d z i a ł VIII.

Prowadzenie akt.

§ 92. Na wezwaniach, zawiadomieniach i dowodach doręczenia oraz na orzeczeniach i protokołach powinna być umieszczona sygnatura akt.

§ 93. W razie rozłączenia roszczeń, objętych jednym pozwem, i przekazania ich do oddzielnego postępowania dla każdego postępowania zakłada się oddzielne akta, które wciąga się do właściwego repertorium. Do założonych akt dołącza się uwierzytelnione przez sekretarza sądu odpisy poprzednich pism ze sprawy głównej. Opłaty z tem związane pobiera się w terminie, wyznaczonym przez przewodniczącego, od strony pozywającej.

§ 94. W razie wydania zarządzenia tymczasowego (art. 841) akta dołącza się do akt z powództwa, wytoczonego w terminie wyznaczonym (art. 840).

§ 95. W sprawach egzekucyjnych, toczących się według przepisów o egzekucji z nieruchomości, w sądzie grodzkim zakłada się akta po otrzymaniu bądź od strony bądź od komornika pierwszego pisma, dotyczącego egzekucji.

Do tych akt dołącza się wszelkie następne pisma aż do ukończenia egzekucji.

§ 96. Sąd wezwany po wykonaniu zlecenia akta swoje przesyła sądowi wzywającemu. Akta te dołącza się do akt sądu wzywającego.

To samo stosuje się w przypadku zażądania pomocy przez sąd polubowny.

§ 97. Orzeczenia, protokoły i inne pisma należy pisać czytelnie i z takim odstępem (marginesem), aby po wszyciu całkowita treść mogła być odczytana bez trudu.

§ 98. Jeżeli wykonanie zarządzenia tymczasowego uzależnione jest od złożenia przez wierzyciela kaucji (art. 844 § 3), tytuł wykonawczy będzie mu wydany dopiero po złożeniu kaucji.

§ 99. Dokumenty prywatne, będące dowodem roszczenia, złożone przez strony, sekretarz oddaje na przechowanie do kasy sądowej, a jeżeli nie jest to możliwe — wszywa się je do

akt w kopercie zamkniętej i opieczętowanej. Na kopercie należy umieścić napis, stwierdzający jej zawartość.

W kasie sądowej prowadzi się księgę dokumentów prywatnych, złożonych przez strony.

§ 100. Po przyjęciu dokumentu skarbnik czyni o tem wzmiankę w aktach sprawy w słowach: „Przyjęto na przechowanie w kasie (ilość) dokument . . . i wciągnięto do księgi pod pozycją”

W razie zwrotu dokumentu skarbnik w tychże aktach obok poprzedniej wzmianki zaznacza: „Przyjęt . . . dokument . . . zwrócono dnia 19 . . . r.”

§ 101. W toku postępowania wolno wydać stronie złożony przez nią dokument na zarządzenie przewodniczącego pod warunkiem złożenia odpisu, jeżeli prawo inaczej nie stanowi.

Po ukończeniu postępowania sekretarz, wydając stronie złożony (§ 99) przez nią dokument, powinien na nim wymienić, z jakich akt dokument wydano, oraz zaznaczyć, iż na jego podstawie zapadło orzeczenie sądu.

§ 102. W karcie przeglądowej nie wpisuje się dowodów doręczenia, chyba że przewodniczący zarządzi inaczej; dowody te powinny być jednak wszyte i ponumerowane.

§ 103. Akta odsyła się do archiwum, gdy postępowanie w instancjach jest zakończone.

§ 104. Pisma sądowe należy sporządzać według wzorów, podanych w Dzienniku Urzędowym Ministerstwa Sprawiedliwości.

Rozdział IX.

Przepisy przejściowe i końcowe.

§ 105. Sąd na posiedzeniu niejawnem wyznacza termin roczny, w ciągu którego strony powinny złożyć akta w sprawie, toczącej się według przepisów francuskiej procedury cywilnej (art. XL przep. wpraw. k. p. c.).

§ 106. Jeżeli po wejściu w życie k. p. c. podjęte zostanie postępowanie, które było zawieszona (przerwane lub spoczywało) w pierwszej instancji przed tą datą, sprawę należy wciągnąć nanowo do właściwego repertorium (art. XXXVII przep. wpraw. k. p. c.).

§ 107. Sprawy, toczące się według przepisów procedury francuskiej, wciąga się nanowo do właściwego repertorium.

§ 108. Regulamin mniejszy wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 1933 r.

Jednocześnie tracą moc wszelkie przepisy w zakresie, unormowanym regulaminem niniejszym.

Księgi, przewidziane w regulaminie niniejszym, należy wprowadzić najpóźniej z dniem 1 stycznia 1934 r., do tego zaś czasu będą używane księgi dotychczasowe po wprowadzeniu do nich zmian, wynikających z regulaminu niniejszego.

Księgi, dotyczące postępowania nakazowego, upominawczego i egzekucyjnego oraz nadawania klauzul wykonalności, w miejscowościach, w których według dotychczasowych ustaw procesowych nie było odpowiednich przepisów, należy prowadzić od dnia 1 stycznia 1933 r.

Aż do wyczerpania zapasu należy korzystać z druków dotychczasowych, wprowadzając w nich odpowiednie zmiany.

Dodatek II.

Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości

z dnia 15 grudnia 1932 r.

Instrukcja dla komorników.

Dz. U. R. P. Nr. 114, poz. 946.

Na podstawie art. IX p. 1 i 4 przepisów wprowadzających prawo o sądownym postępowaniu egzekucyjnym (Dz. U. R. P. z 1932 r. Nr. 93, poz. 804) zarządzam co następuje:

R o z d z i a ł I.

Przepisy wstępne.

§ 1. Komornik przy wykonywaniu czynności urzędowych, prawem przewidzianych, stosuje się do przepisów instrukcji niniejszej.

§ 2. Powołane w instrukcji niniejszej artykuły prawa, oznaczone cyfrą arabską — dotyczą kodeksu postępowania cywilnego, oznaczone zaś cyfrą rzymską — przepisów wprowadzających prawo o sądownym postępowaniu egzekucyjnym.

R o z d z i a ł II.

O czynnościach komornika w ogólności.

§ 3. Komornik, który ma podstawę do wyłączenia się, przedstawia kierownikowi sądu przyczynę wyłączenia.

§ 4. Wniosek strony o wyłączenie komornika, komornik niezwłocznie przedstawia kierownikowi sądu, dołączając swoje wyjaśnienia (art. 519). Aż do zarządzenia kierownika sądu, komornik spełnia czynności.

§ 5. Komornik załatwia sprawy w kolejności wszczęcia.

W miarę potrzeby komornik może pominąć normalną kolejność, zwłaszcza gdy sprawa dotyczy zabezpieczenia (art. 837 i nast.).

§ 6. Przed przystąpieniem do zajęcia komornik sprawdzi w swoich księgach i aktach, czy do tego samego majątku nie jest skierowana już egzekucja i stosownie do wyniku sprawdzenia zaznaczy w repertorium łączność spraw i połączy akta.

§ 7. Komornik powinien zbadać, czy majątek, do którego jest skierowana egzekucja, nie jest obciążony rejestrowym zastawem.

§ 8. Oznaczenie czasopisma, w którym mają być ogłaszane obwieszczenia, należy do komornika, jeżeli kierownik sądu nie dał mu pod tym względem wskazówek.

§ 9. O wyasygnowanie sumy, potrzebnej na tymczasowe pokrycie wydatków, związanych z postępowaniem egzekucyjnym w sprawie wierzyciela, któremu przyznano prawo ubogich, komornik zwraca się do prezesa właściwego sądu okręgowego (art. 524).

§ 10. Doręczenia pism powinny być dokonywane przez komornika osobiście, jeżeli prawo wymaga jego obecności przy doręczeniu.

W innych przypadkach doręczenia mogą być dokonywane przez pocztę, w okręgach, w których wprowadzone jest stałe doręczanie pism sądowych przez pocztę; w okręgach, w których doręczanie przez pocztę jest niemożliwe — przez woźnego lub organy gminne.

§ 11. Przy doręczeniach szeregowym w czynnej służbie wojskowej, policji państwowej i straży granicznej komornik stosuje się do przepisów art. 149 i § 51—55 regulaminu wewnętrznego urzędowania sądów apelacyjnych, okręgowych i grodzkich w sprawach cywilnych (Dz. U. R. P. Nr. 114, poz. 941).

§ 12. Wezwania i zawiadomienia, skierowane do stron i innych osób w toku postępowania egzekucyjnego, sporządzane będą w dwóch egzemplarzach, z których jeden doręcza się adresatowi, a drugi z pokwitowaniem dołącza się do akt, jako dowód doręczenia.

Doręczenia przez pocztę normują osobne przepisy.

§ 13. O upomnieniu lub wydaleniu strony, która podczas czynności egzekucyjnych zachowuje się niewłaściwie, komornik uczyni wzmiankę w protokóle (art. 514).

§ 14. O pomoc do organów policji lub wojskowego organu bezpieczeństwa, komornik zwraca się na piśmie do właściwego komendanta lub komisarza.

W razach nagłych, komornik może się zwrócić bezpośrednio do niższych organów nawet ustnie (art. 515 § 1).

§ 15. Oprócz przepisów art. 569 — 578, ograniczających egzekucję, komornik powinien mieć na względzie również przepisy ustaw i rozporządzeń szczególnych, normujących możliwość skierowania egzekucji do wskazanych tam przedmiotów (art. IV § 2.).

§ 16. W celu wyjednania zgody właściwego przedstawiciela dyplomatycznego, komornik zwróci się do kierownika sądu (art. 550 § 2).

§ 17. Jeżeli osoby, które w myśl przepisów kodeksu postępowania cywilnego (art. 5 § 1), nie mogą być pozywane przed sąd, są sublokatorami lub odnajmują część większego mieszkania, należy stosować przywilej ograniczenia egzekucji przewidziany w art. 550 § 2 i 569 jedynie do pomieszczeń wynajmowanych przez te osoby.

W razie wątpliwości przy stosowaniu wyżej wymienionych przepisów, komornik zwróci się do kierownika sądu o wyjaśnienia.

§ 18. O zamierzonej czynności w obrębie budynków wojskowych lub na okręcie wojennym komornik może zawiadomić właściwego komendanta także ustnie (art. 550 § 1).

O wykonaniu tego obowiązku i o asyście wyznaczonego przez komendanta organu wojskowego komornik uczyni wzmiankę w protokole, jeżeli czynność wymaga spisania protokołu.

§ 19. Za porę nocną uważa się czas od godziny dziewiętej wieczorem do godziny siódmej rano (art. 549).

§ 20. Biegły, który nie jest stałym biegłym sądowym, przed przystąpieniem do czynności składa wobec komornika i podpisuje zapewnienie sumiennego i bezstronnego spełnienia obowiązku (art. 552) według następującej formuły:

„Przyrzekam uroczyście, że powierzone mi obowiązki biegłego wykonam z całą sumiennością i bezstronnością“.

Podpisane zapewnienie dołącza się do akt.

§ 21. Jeżeli wezwany przez komornika biegły bez usprawiedliwiającej przyczyny nie stawił się, albo odmówił złożenia zapewnienia sumiennego i bezstronnego spełnienia obowiązku, albo odmówił złożenia opinji lub opóźnił się z jej złożeniem, komornik doniesie o tem sądowi (art. XI).

§ 22. Wynagrodzenie biegłych ustala komornik, kierując się przepisami o wynagrodzeniu biegłych sądowych.

§ 23. Do przetargu przedmiotów, których nabycie wymaga zezwolenia władzy, komornik dopuści jedynie osoby posiadające zezwolenie.

§ 24. Otrzymane od strony zabezpieczenie (art. 546 § 1) komornik złoży do depozytu sądowego najpóźniej następnego dnia.

W tymże terminie komornik składa do depozytu pieniądze zagraniczne, papiery wartościowe na okaziciela, dokumenty, klejnoty i przedmioty ze złota, platyny i srebra, tudzież inne kosztowności, otrzymane przy wykonaniu czynności egzekucyjnych.

Komornik nie ma obowiązku składania do depozytu, jeżeli przedmioty, wymienione w poprzednim ustępie, mają być w ciągu najbliższych trzech dni wydane, a wartość ich nie przynosi trzystu złotych.

Niema potrzeby składania do depozytu, jeżeli przedmioty wymienione w ustępie drugim, mają być niezwłocznie po otrzymaniu przez komornika wydane wierzycielowi.

§ 25. Wartość papierów wartościowych oraz obcych walut komornik obliczy według kursu urzędowego notowań giełdowych.

§ 26. Wydając pieniądze lub inny majątek, komornik powinien przekonać się o tożsamości odbiorcy.

§ 27. Wynik egzekucji w toku postępowania i po jego ukończeniu komornik zaznaczy, zamieszczając na tytule wykonawczym wzmiankę, iż roszczenie zaspokojone zostało w całości albo w oznaczonej części.

Jeżeli tytuł przesłany został sądowi, gdy tam ma być dokonany podział funduszów, osiągniętych z egzekucji, uczynienie wzmianki powyższej należy do sekretarza sądu.

§ 28. Przedstawiając akta sądowi celem podziału sumy, uzyskanej z egzekucji, komornik dołączy do akt zestawienie kosztów, poniesionych przez każdego z wierzycieli.

R o z d z i a ł III.

O czynnościach, dotyczących egzekucji z ruchomości, wierzytelności i innych praw majątkowych.

§ 29. Jeżeli komornik na wniosek jednej ze stron w myśl art. 601 § 2 prześle zajętą ruchomość komornikowi innego sądu, komornik innego sądu jest właściwy jedynie do wykonania czynności koniecznych do przeprowadzenia licytacji.

§ 30. Odzież, którą dłużnik ma na sobie, komornik przyszuca w przypadkach, przewidzianych ustawą (art. 553 § 1) tylko wówczas, gdy zachodzi uzasadnione domniemanie, iż tą drogą wykryte będzie mienie, które może być zajęte na zaspokojenie wierzyciela.

§ 31. Przed przystąpieniem do przeszukania odzieży komornik wezwie dłużnika, aby opróżnił sam kieszenie i schowki odzieży.

§ 32. Przeszukanie odzieży, którą dłużnik ma na sobie, nie może być dokonane w miejscu publicznem.

§ 33. W protokóle zajęcia komornik wyszczególni przedmioty zajmowane, podając ich istotne znamiona i cechy wyróżniające (art. 583 § 1).

§ 34. Przy oszacowaniu zajętych przedmiotów komornik powinien oznaczyć ich zwykłą wartość sprzedażną.

Jeżeli zajęte przedmioty mają cenę giełdową lub targową, oszacowanie powinno się opierać na tej cenie (art. 588 § 1).

§ 35. Zarządzenie, mające zapobiegać usunięciu niezajętych ruchomości, w razie odroczenia dalszego ciągu zajęcia (art. 585), może polegać na opieczetowaniu pomieszczeń, w których ruchomości się znajdują, jeżeli tylko na to pozwalają okoliczności danego przypadku.

§ 36. O zajęciu, należącej do kilku osób rzeczy, do której części ułamkowej skierowana została egzekucja oraz o dalszych czynnościach egzekucyjnych, komornik zawiadamia także innych współwłaścicieli rzeczy narówni z dłużnikiem.

§ 37. Do protokółu sprawdzenia zajętych ruchomości (art. 587) nie wciąga się ponownie tych ruchomości, lecz tylko zaznacza się ujawnione różnice między pierwotnym protokółem zajęcia a stanem, stwierdzonym przy sprawdzeniu.

§ 38. O ponownem zajęciu ruchomości (art. 587 § 1) komornik zawiadamia dłużnika (art. 544 § 1).

§ 39. W przypadku, gdy komornik skieruje egzekucję do przedmiotu, z którego prowadzi się egzekucję w trybie administracyjnym (skarbowym), komornik po dokonaniu zajęcia zwróci się do właściwego organu egzekucyjnego o przekazanie mu akt egzekucyjnego postępowania administracyjnego (skarbowego).

§ 40. Celem ujawnienia zajęcia ruchomości komornik naklei na niej kartkę ze swoją pieczęcią, albo przymocuje tę kartkę sznurkiem z pieczęcią lakową.

Gdyby tych przedmiotów nie dało się użyć, lub gdyby oznaczenie zosobna wielu rzeczy tego samego rodzaju nastęrczało znaczne trudności, komornik postąpi stosownie do okoliczności (art. 590 § 1); w każdym razie powinien mieć na względzie, aby ruchomości nie została uszkodzona.

§ 41. Oddając zajętą rzecz ruchomą pod dozór, komornik uprzedzi dozorcę o jego obowiązkach (art. 591 — 593) i ustali wynagrodzenie dozorecy stosownie do okoliczności, kierując się cenami przyjętymi w danej miejscowości.

§ 42. Na termin licytacji ruchomości komornik wezwie biegłego, jeżeli zachodzi potrzeba dokonania oszacowania (art. 588 § 2).

§ 43. Do protokołu licytacji ruchomości, która odbywa się ustnie, wciąga się tylko najwyższą cenę zaofiarowaną co do każdego przedmiotu (art. 607 § 1 i 2).

§ 44. Wezwanie do postąpienia na licytacji ruchomości (art. 610), komornik wyraża przez trzykrotne wygłoszenie ostatnio postąpionej ceny z jednoczesnem zapytaniem: „Kto da więcej?”. Brak dalszych postąpień komornik stwierdza wypowiedzeniem wyrazu: „nikt”.

Jednocześnie z wypowiedzeniem tego wyrazu komornik może uderzyć młotkiem w stół.

§ 45. Udzielenie przybicia przy sprzedaży ruchomości komornik zaznacza w protokóle licytacji (art. 610), wpisuje przytem imię, nazwisko i miejsce zamieszkania nabywcy.

§ 46. Niezwłocznie po upływie terminu, wyznaczonego do uiszczenia reszty ceny za nabyte na licytacji ruchomości (art. 613), jeżeli nabywca nie wykona swego obowiązku, komornik stwierdzi to przez odpowiednią wzmiankę na protokóle licytacji.

§ 47. Sprzedaży z wolnej ręki papierów wartościowych i pieniędzy zagranicznych komornik może dokonać za pośrednictwem odpowiedniej instytucji bankowej (art. 600).

Koszty, sąd wynikające pokryte będą z osiągniętej ze sprzedaży sumy.

§ 48. Przynanie wierzycielowi na własność ruchomości, której licytacja nie doszła do skutku, może nastąpić, jeżeli jest kilku wierzycieli egzekwujących, dopiero po upływie dwóch tygodni od daty niedoszłej do skutku licytacji (art. 616 § 2 i art. 617).

§ 49. Wydając ruchomości nabywcy, komornik weźmie od niego pokwitowanie z odbioru bądź na protokóle licytacji, bądź na oddzielnej karcie, którą dołącza do akt.

§ 50. Otrzymując ruchomości od dłużnika prawa, służącego dłużnikowi egzekwowanemu (art. 642), komornik jednocześnie opisze i oszacuje otrzymane ruchomości.

Rozdział IV.

O czynnościach, dotyczących egzekucji z nieruchomości.

§ 51. Niezależnie od obowiązku dopełnienia czynności, przewidzianych w art. 656, komornik zawiadamia sąd o wszczęciu i ukończeniu przez niego postępowania, dotyczącego egzekucji z nieruchomości.

§ 52. Jeżeli wniosek o wszczęcie egzekucji dotyczy nieruchomości, z której egzekucja już jest prowadzona przez innego komornika, należy stronę skierować do tego komornika, albo przesłać mu nadesłany przez stronę wniosek, zawiadamiając ją o tem (art. 653 § 2).

§ 53. O wszczęciu i ukończeniu egzekucji z kolei żelaznej komornik zawiadamia wszystkich komorników tych sądów, w których okręgach położona jest kolej (art. 653 § 2 i art. 735).

§ 54. O wszczęciu egzekucji z ułankowej części nieruchomości (art. 655) i o dalszych czynnościach egzekucyjnych komornik zawiadamia wszystkich współwłaścicieli nieruchomości narówni z dłużnikiem.

§ 55. Sposób dokonania opisu i oszacowania nieruchomości normują osobne przepisy.

§ 56. Jeżeli oszacowanie nastąpiło w trybie art. 671, należy w protokóle opisu wskazać wierzyciela, który podał sumę oszacowania, i uczynić wzmiankę, iż oszacowaniu nie sprzeciwili się dłużnik i uczestnicy.

§ 57. Celem zabezpieczenia skutków zajęcia w przypadku przewidzianym w art. 661 § 1, komornik zawiadamia o zajęciu zakład ubezpieczeń, w którym zajęta nieruchomość jest ubezpieczona, jeżeli o ubezpieczeniu mu wiadomo.

§ 58. Terminy licytacji nieruchomości komornik wyznacza za zgodą sądu.

§ 59. Wykaz papierów wartościowych, które mogą być przyjmowane tytułem rękojmi od licytantów (art. 686 § 2), będzie podawany do wiadomości w Dzienniku Urzędowym Ministerstwa Sprawiedliwości.

§ 60. Przyjmując papiery wartościowe tytułem rękojmi od licytanta, komornik nie bierze w rachubę wartości kuponów.

§ 61. Do protokółu licytacji nieruchomości wpisuje się imiona, nazwiska i miejsce zamieszkania licytantów z zaznaczeniem złożenia rękojmi; wciąga się również każde postąpienie.

Po skończonym przetargu komornik zakreśla puste miejsca w rubryce postąpień i wymienia imię i nazwisko licytanta, który zaoferował najwyższą cenę.

§ 62. Po wydaniu przez sędziego postanowienia, udzielającego przybicia, komornik niezwłocznie przedstawia akta swoje sądowi.

§ 63. Przepisy w postępowaniu, dotyczące egzekucji z nieruchomości, stosuje się odpowiednio do postępowania dotyczącego egzekucji z przedmiotów, co do których egzekucja prowadzona jest według przepisów o egzekucji z nieruchomości (art. 730, 734, 741, 757, 766).

§ 64. W opisie statku handlowego należy wskazać: 1) wymiary statku, 2) tonnaż, 3) wyporność, 4) maszyny, 5) urządzenia wewnętrzne i zewnętrzne, 6) części zapasowe i inne przynależności, 7) rok, od którego statek jest w użyciu, 8) miejsce przechowania rejestru, do którego statek jest wpisany, 9) inne szczegóły.

Rozdział V.

O czynnościach, dotyczących egzekucji roszezeń niepieniężnych.

§ 65. W razie choroby dłużnika, który ma być usunięty z mieszkania, albo w razie choroby członka jego rodziny lub domownika, komornik wezwie lekarza celem stwierdzenia, czy usunięcie może się odbyć bez oczywistej szkody dla stanu zdrowia chorego i postąpi stosownie do okoliczności.

§ 66. W przypadkach przewidzianych w art. 813 i 817 § 2. komornik przed oddaniem rzeczy na skład lub pod dozór dokona opisu rzeczy.

§ 67. Postanowienie sądu, nakazujące zastosowanie do dłużnika przymusu osobistego, wykonywa komornik na zarządzenie sądu dopiero po otrzymaniu od wierzyciela sumy, potrzebnej na sprowadzenie dłużnika do miejsca osadzenia i na wyżywienie go przez czas trwania przymusu (art. 824, 831).

W tym celu komornik wezwie wierzyciela, aby w terminie wyznaczonym złożył odpowiednią sumę.

§ 68. Przystępując do wykonania postanowienia sądu, nakazującego zastosowanie przymusu osobistego, komornik powinien się przekonać o tożsamości osoby dłużnika.

Rozdział VI.

Biurowość i przepisy kasowe.

§ 69. Komornik prowadzi:

1) repertorium, oznaczone literą „Km“ (wzór Nr. 1), do którego wciąga w kolejności chronologicznej sprawy, dotyczące wykonania orzeczeń sądowych i innych tytułów egzekucyjnych oraz zleceń władz sądowych i prokuratorskich. Repertorium stanowi również księgę kasową komornika;

2) dziennik, oznaczony literą „Kmo“ (wzór Nr. 2), do którego wciąga pisma, nie dotyczące poszczególniej sprawy egzekucyjnej oraz zawiadomienia otrzymywane od innych komorników (art. 517 § 4 i art. 653 § 2);

3) księgę przelewu opłat (wzór Nr. 3);

4) kwitarjusz (wzór Nr. 4) do pokwitowań przyjętych sum;

5) skorowidz alfabetyczny (wzór Nr. 5) do repertorium i dziennika według nazwisk stron;

6) księgę doręczeń (wzór Nr. 6);

7) terminarz.

Nadto komornik przechowuje w osobnych zeszytach: a) okólniki i rozporządzenia, b) luźną korespondencję i c) sprawozdania.

§ 70. Powyższe księgi biurowe komornik prowadzi według załączonych wzorów, stosując odpowiednie przepisy regulaminu ogólnego wewnętrznego urzędowania sądów apelacyjnych, okręgowych i grodzkich, tudzież regulaminu w sprawach cywilnych.

§ 71. Poszczególne rubryki repertorium komornik wypełnia ściśle według napisów, przyczem w rubrykach od 5—10 rodzaj prowadzonej egzekucji, lub załatwianej sprawy określa tylko kreską pionową.

W rubryce 11 repertorium wpisuje się każdą czynność, za którą należy się opłata lub zwrot wydatków, bądź samo pobranie sumy z podaniem tytułu pobrania (zaliczka, należność od dłużnika, sprzedaż, opłata stemplowa i t.p.).

W rubryce „Uwagi“ komornik wpisuje dane, które należy wpisać do repertorium, a dla których niema odpowiedniej rubryki (np. wydanie akt, ich zwrot oraz przesłanie do archiwum sądu).

§ 72. Księga przelewu służy do wpisywania pobranych za czynności opłat oraz do obliczania należnych komornikowi części tych opłat.

§ 73. W terminarzu komornik notuje poszczególne czynności, które w oznaczonym dniu mają być dokonane.

§ 74. Do księgi doręczeń komornik wciąga pisma, które należy doręczyć.

Pisma, które komornik doręcza w związku z inną czynnością, nie podlegają wciągnięciu do księgi doręczeń.

§ 75. Każdą pobraną lub wydaną sumę komornik wpisuje do repertorium w dniu pobrania lub wydania, zaznaczając o tem w aktach sprawy.

Sumę wpłaconą przez stronę na konto czekowe komornik wpisuje do repertorium w dniu otrzymania wyciągu z konta czekowego.

§ 76. Na każdą pobraną sumę komornik wyda stronie interesowanej nawet bez jej żądania kwit. Sumy nadesłane przekażem pocztowym należy również przeprowadzić przez kwitariusz, przyczem kwit wraz z odcinkiem przekazu zatrzymuje się w aktach.

Kwit należy zaopatrzyć podpisem i pieczęcią.

Kwit źle wypełniony należy przekreślić i pozostawić w kwitariuszu.

§ 77. Po dokonaniu czynności komornik niezwłocznie wpisze do repertorium przypadające za tę czynność z pobranej sumy należności (opłaty, wydatki gotówkowe i t. p.).

Równocześnie z wpisem należnej opłaty do repertorium komornik wciągnie ją do księgi przelewu.

§ 78. Otrzymane wskutek czynności egzekucyjnych pieniądze komornik powinien w dniu otrzymania, a najpóźniej w dniu następnym wydać komu należy lub złożyć do depozytu sądowego.

Komornik może przesłać osobie interesowanej na jej koszt pieniądze pocztą za zwrotnem poświadczeniem wypłaty lub przelać na konto czekowe danej osoby.

Wyegzekwowane należności sądowe (art. VII § 1) komornik powinien wpłacić w terminie wskazanym w ustępie pierwszym, na konto czekowe właściwego sądu. Na odcinku blankietu nadawczego należy wskazać tytuł egzekwowanej należności, poszczególne sumy, sygnaturę akt oraz nazwiska i imiona osób, od których ściągnięto należności.

Dowody wypłaty sum należy przechowywać w aktach sprawy.

§ 79. Niezwłocznie po ukończeniu postępowania egzekucyjnego komornik zwraca wierzycielowi pozostałość zaliczki.

Jeżeli podlegająca zwrotowi kwota, po potrąceniu kosztów przesyłki, nie przewyższałaby 20 groszy, a osoba interesowana przed rocznem zamknięciem repertorium jej nie podejmie, należy kwotę tę przelać na dochód Ministerstwa Sprawiedliwości.

§ 80. Sumy, niedoreczone osobom interesowanym lub przez nie zwrócone, komornik złoży niezwłocznie do depozytu sądowego, zaznaczając o tem jedynie w repertorium danej sprawy w rubryce „Uwagi“.

§ 81. Księgę przelewu opłat komornik powinien zsumować z końcem dnia 10-tego, 20-tego i ostatniego każdego miesiąca i należną Skarbowi Państwa część opłat przekazać dnia następnego na konto czekowe sądu grodzkiego, przy którym urzęduje, wskazując na blankiecie nadawczym tytuł wpłaty oraz okres, którego wpłata dotyczy.

Nadto księgę przelewu opłat komornik zsumuje kwartalnie, wykazując sumę kwartalną i sumę od początku roku.

§ 82. Jeżeli suma pobranych przez komornika zaliczek przewyższa kwotę 200 złotych, komornik powinien złożyć nadwyżkę w Pocztovej Kasie Oszczędności na własne konto czekowe.

§ 83. Komornik prowadzi repertorium i księgę przelewu opłat według lat kalendarzowych i zamyka je według następujących zasad:

1) zamknięcia należy dokonać najpóźniej do dnia 31 marca po upływie danego roku;

2) wszelkie wpłaty i wypłaty, dokonane po upływie roku kalendarzowego, w przeciągu pierwszego kwartału następnego roku należy wciągnąć do zamykanego repertorium, jeżeli dotyczą spraw w tem repertorium prowadzonych; w tym samym okresie należy wciągnąć do zamykanej księgi przelewu należne w tych sprawach opłaty (§ 77);

3) sprawy, w których postępowanie nie zostało do dnia zamknięcia całkowicie ukończone i w których pozostała zaliczka, należy przenieść do nowego repertorium w dniu zamknięcia; inne sprawy nieukończone, komornik przeniesie do nowego repertorium w dniu, w którym strona zażąda dalszych czynności.

§ 84. Sprawy przeniesione do nowego repertorium otrzymują nowe numery porządkowe, przyczem do nowego repertorium nie przepisuje się czynności wymienionych już w poprzednim repertorium. W rubryce 2 repertorium należy podać także datę wszczęcia postępowania.

§ 85. Komornik składa następujące sprawozdania:

- 1) kwartalne (wzór Nr. 7);
- 2) roczne (wzór Nr. 8);
- 3) roczne do celów statystycznych (wzór Nr. 9).

Sprawozdanie kwartalne składa komornik w ciągu 10 dni po upływie kwartału w 2 egzemplarzach kierownikowi sądu, który po przejrzeniu 1 egzemplarz przesyła właściwej izbie kontroli.

Sprawozdania roczne składa komornik kierownikowi sądu w ciągu 10 dni po zamknięciu repertorium.

§ 86. W przypadku zastępstwa lub zmiany na stanowisku komornika należy przekazać zastępcy lub następcy zaliczki oraz wszelkie pobrane sumy według zestawienia, których spraw kwoty te dotyczą.

§ 87. Niezwłocznie po otrzymaniu pierwszego pisma, rozpoczynającego postępowanie, komornik wciąga sprawę do repertorium i zakłada akta, do których dołącza, wszelkie dalsze pisma, dotyczące tej sprawy.

Akta prowadzone być powinny według przepisów regulaminu ogólnego wewnętrznego urzędowania sądów apelacyjnych, okręgowych i grodzkich.

Dołączenie karty przeglądowej z wyjątkiem akt o większej objętości nie jest obowiązkowe.

§ 88. Akta, dotyczące egzekucji z nieruchomości oraz przedmiotów, z których egzekucję prowadzi się według przepisów

o egzekucji z nieruchomości, powinny się odróżniać kolorem okładki od innych akt.

W tenże sposób może być prowadzone odróżnienie akt z poszczególnych lat.

§ 89. Na każdym otrzymanem piśmie komornik kładzie prezentate.

§ 90. Na wszystkich pismach, nie wyłączając wezwań i wiadomości, skierowanych do stron, uczestników i innych osób umieszczona będzie sygnatura akt.

Nadto na pismach wskazać należy imię i nazwisko komornika oraz miejsce jego siedziby.

§ 91. Sygnatura akt składa się z cyfrowego oznaczenia numeru porządkowego, pod którym sprawa jest wciągnięta do repertorium lub dziennika oraz roku.

Nadto do sygnatury wchodzi oznaczenie cyfrą rzymską rewiru egzekucyjnego, jeżeli przy jednym sądzie urzęduje kilku komorników.

§ 92. Komornik komunikuje się z sądem i władzą nadzorczą zapomocą przedstawień, z innemi władzami i urzędami zapomocą odezwy, jeżeli prawo nie przewiduje innej formy.

§ 93. Jeżeli pismo, skierowane do komornika przez stronę, nie odpowiada warunkom formalnym albo jeżeli nie uiszczono opłaty, należnej w związku z pismem, komornik wezwie stronę o usunięcie wadliwości lub braków w terminie tygodniowym.

Po bezskutecznym upływie terminu tygodniowego, komornik zwróci pismo zawierające wniosek.

§ 94. Przeglądanie akt przez strony (art. 516 § 1) może się odbywać tylko pod kontrolą komornika lub na jego zlecenie osoby, odbywającej u niego praktykę.

§ 95. Sprawy, które ostatecznie załatwiono należy oznaczyć po lewej stronie repertorium „L“ kolorowym ołówkiem.

§ 96. Po ukończeniu postępowania komornik odsyła akta do archiwum sądu, przy którym urzęduje, jeżeli nie zachodzi potrzeba przedstawienia ich sądowi do dalszego postępowania.

§ 97. Akta należy odesłać do archiwum sądu w razie zawieszenia postępowania, jeżeli w ciągu roku nie zgłoszono wniosku o jego podjęcie.

Tak samo należy postąpić, jeżeli wierzyciel w ciągu roku nie popierał egzekucji.

O odesłaniu akt do archiwum komornik czyni wzmiankę w repertorium.

§ 98. Po podjęciu postępowania w sprawie, której akta odesłane były do archiwum, sprawę wciąga się nanowo do repertorium, zaznaczając datę pierwotnego wszczęcia postępowania, o czem czyni się wzmiankę w poprzednim repertorium.

§ 99. Do czynności w toku postępowania komornik może używać formularzy drukowanych.

Komornik powinien się stosować do wzorów pism procesowych, podanych w Dzienniku Urzędowym Ministerstwa Sprawiedliwości.

§ 100. Repertorium, księgę przelewu opłat i kwitarjusze należy ponumerować, zesnurować i końce sznurów przytwierdzić pieczęcią; ilość kart powinna być zaświadczona przez właściwego kierownika sądu grodzkiego.

Wszelkie skrobania są niedopuszczalne.

Cyfry lub wyrazy zapisane omyłkowo należy przekreślić czerwonym atramentem i nad nimi wypisać takim samym atramentem cyfry lub wyrazy właściwe. Dokonane sprostowanie powinno być zaświadczone przez komornika.

§ 101. Księgi przechowuje komornik u siebie przez 3 lata od ich zamknięcia, poczem oddaje je celem dalszego przechowania do archiwum do sądu grodzkiego, przy którym urzęduje.

Rozdział VII.

Przepisy przejściowe i końcowe.

§ 102. Księgi, przewidziane instrukcją niniejszą należy założyć z dniem 1 stycznia 1933 r.

Druków dotychczasowych można używać po terminie powyższym aż do wyczerpania zapasów, wprowadzając do nich w razie potrzeby odpowiednie zmiany.

§ 103. Przekazaną przez sąd na podstawie art. LXVII § 2 sprawę komornik prowadzić będzie w dalszym ciągu z uwzględnieniem dokonanych czynności.

Wciągając do repertorium przekazaną sprawę komornik w rubryce 2 obok daty rozpoczęcia u siebie postępowania umieści datę wszczęcia egzekucji, oznaczając ją na podstawie przepisów dotychczasowych.

§ 104. Instrukcja niniejsza wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 1933 r.

Równocześnie tracą moc przepisy obowiązujące w zakresie unormowanym instrukcją niniejszą.

Dodatek III.

Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości

z dnia 1 grudnia 1932 r.

o komornikach.

Dz. U. R. P. Nr. 107, poz. 886.

Na podstawie art. 264 § 2, 265 § 3 i art. 298 prawa o ustroju sądów powszechnych z dnia 6 lutego 1928 r. (Dz. U. R. P. z 1932 r. Nr. 102, poz. 863), zarządzam co następuje:

R o z d z i a ł I.

Postanowienia ogólne.

§ 1. Komornik jest urzędnikiem państwowym, powołanym do pełnienia czynności egzekucyjnych i innych, wskazanych w ustawach.

§ 2. Minister Sprawiedliwości oznacza liczbę stanowisk komorników.

§ 3. Okrąg urzędowy komornika, stanowiący jego rewir, obejmuje zasadniczo okrąg sądu grodzkiego lub jego część. Jeżeli przy sądzie grodzkim urzęduje kilku komorników, podział czynności między nimi (miejscowy lub rzeczowy) oznacza kierownik tego sądu.

§ 4. Rewir komornika może sięgać wyjątkowo poza okrąg sądu grodzkiego albo obejmować okręgi kilku sądów grodzkich tego samego sądu okręgowego. W tych przypadkach ustalenie i zmiana rewiru oraz oznaczenie sądu, przy którym komornik urzęduje, należy do prezesa sądu okręgowego.

§ 5. Jeżeli rozporządzenie niniejsze nie stanowi inaczej, stosuje się do komorników ustawę z dnia 17 lutego 1922 r. o państwowej służbie cywilnej (Dz. U. R. P. Nr. 21, poz. 164) i inne przepisy, dotyczące urzędników państwowych.

R o z d z i a ł II.

Praktyka i egzamin.

§ 6. Kandydaci na stanowiska komorników powinni odbyć praktykę u komornika i złożyć egzamin według postanowień rozporządzenia niniejszego.

§ 7. Do praktyki mogą być dopuszczeni kandydaci, którzy odpowiadają warunkom ogólnym dopuszczenia do praktyki, określonym w przepisach o państwowej służbie cywilnej, jeżeli posiadają wykształcenie, wymagane od kandydatów na stanowiska urzędników państwowych II kategorii.

§ 8. Podania o dopuszczenie do praktyki składa się do prezesa sądu okręgowego, w którego okręgu kandydat pragnie odbywać praktykę.

Do podania należy dołączyć metrykę urodzenia, dowód obywatelstwa polskiego, dowód posiadania wymaganego wykształcenia, świadectwo moralności, świadectwo zdrowia, wydane przez lekarza urzędowego, oraz własnoręcznie napisany życiorys.

Przed załatwieniem podania prezes sądu okręgowego sprawdzi dane o wartości moralnej kandydata.

§ 9. Równocześnie z dopuszczeniem do praktyki prezes wyznacza komornika, u którego kandydat ma odbywać praktykę, uwzględniając w miarę możliwości życzenie kandydata.

§ 10. Praktyka u komornika trwa zasadniczo rok.

W ciągu praktyki kandydat powinien zaznajomić się dokładnie z czynnościami komornika.

Do czasu praktyki nie wlicza się czasu, przez który kandydat nie pełnił jej z powodu choroby, urlopu lub odbywania służby wojskowej.

O rozpoczęciu, przerwie i ukończeniu praktyki komornik zawiadamia prezesa sądu okręgowego.

§ 11. Prezes sądu okręgowego może zwolnić kandydata przed ukończeniem praktyki, jeżeli uzna, że kandydat nie pełni gorliwie swych obowiązków lub zachowuje się nieodpowiednio.

§ 12. Kandydaci, odbywający praktykę u komornika, nie pobierają wynagrodzenia ze Skarbu Państwa.

Nie stosuje się do nich również przepisów, dotyczących praktykantów, odbywających państwową służbę przygotowawczą.

§ 13. Po ukończeniu przez kandydata praktyki komornik sporządza sprawozdanie z postępu, zdolności i sprawowania się kandydata i przedstawia je w drodze służbowej prezesowi sądu okręgowego.

Prezes sądu okręgowego na podstawie sprawozdania ocenia, czy wynik praktyki można uważać za zadowalający, i ocenę tę podaje do wiadomości kandydata.

W razie ujemnej oceny prezes może zwolnić z praktyki kandydata lub na jego prośbę zezwolić na przedłużenie praktyki.

Przedłużenie takie następuje na ściśle określony czas, nie dłuższy jednak niż rok.

§ 14. Od odbycia praktyki wolni są kandydaci, którzy odbyli z wynikiem dodatnim służbę przygotowawczą, przepisana dla kandydatów na stanowiska sekretarzy sądowych i prokuratorów.

W przypadkach wyjątkowych Minister Sprawiedliwości na wniosek prezesa sądu okręgowego może kandydata zwolnić w całości lub w części od odbycia praktyki u komornika.

§ 15. Po odbyciu praktyki kandydat powinien poddać się egzaminowi na komornika. Kandydata należy zwolnić z praktyki, jeżeli w ciągu roku od odbycia praktyki normalnej lub przedłużonej nie przystąpi do egzaminu.

§ 16. Podania o dopuszczenie do egzaminu na komornika należy wnosić do prezesa sądu okręgowego, który orzeka o dopuszczeniu do egzaminu oraz oznacza jego termin i skład komisji egzaminacyjnej.

§ 17. Komisję egzaminacyjną ustanawia się przy sądzie okręgowym.

Komisja składa się z przewodniczącego, jego zastępcy i odpowiedniej liczby członków, mianowanych na okres dwuletni z pośród sędziów i doświadczonych komorników, urzędujących w siedzibie sądu okręgowego.

Przewodniczącego i jego zastępcę mianuje z pośród sędziów okręgowych prezes sądu apelacyjnego na wniosek prezesa sądu okręgowego, pozostałych zaś członków prezes sądu okręgowego.

Komisja egzaminuje w składzie trzech członków, mianowicie: przewodniczącego, jednego członka z grona sędziów i jednego członka z grona komorników.

Uchwały komisji zapadają większością głosów, przyczem przewodniczący głosuje ostatni.

§ 18. Egzamin piśmienny polega na opracowaniu tematów z zakresu czynności egzekucyjnych.

Na opracowanie zadania udziela się kandydatowi nie więcej niż sześć godzin.

§ 19. Egzamin piśmienny odbywa się w lokalu urzędowym pod nadzorem członka komisji, wyznaczonego przez przewodniczącego.

Kandydat może przy opracowaniu posiłkować się zbiorami ustaw, rozporządzeń, dzienników urzędowych i przepisanych druków. Wszelka inna pomoc, jako też porozumiewanie się kandydatów ze sobą lub z innymi osobami są zabronione. Jeżeli nadzorujący członek komisji stwierdzi nadużycie ze strony kandydata, spíše o tem protokół i przedstawi go przewodniczącemu.

Każde wypracowanie nadzorujący członek komisji opatry swoim podpisem, stwierdzając zarazem czas rozpoczęcia i ukończenia wypracowania.

§ 20. Na egzaminie ustnym kandydat powinien wykazać:

- 1) ogólną znajomość ustawy konstytucyjnej, ustroju władz i urzędów państwowych oraz samorządowych;
- 2) znajomość ustroju sądów i urzędów wymiaru sprawiedliwości;
- 3) znajomość przepisów o państwowej służbie cywilnej i szczególnych przepisów o komornikach;
- 4) dokładną znajomość przepisów, których stosowanie należy do czynności komornika.

Na egzaminie ustnym kandydat powinien objaśnić wypracowanie piśmienne.

Od wykazywania znajomości ustaw i przepisów, wymienionych w punktach 1) — 3), jest wolny kandydat, który złożył z pomyślnym wynikiem egzamin, uprawniający go do objęcia stanowiska sekretarza sądowego i prokuratorskiego.

§ 21. Jeżeli komisja egzaminacyjna uzna jedomyślnie wypracowanie piśmienne za niedostateczne, uważa się wynik egzaminu bez ustnego już egzaminowania za „niedostateczny“.

Ogólny wynik egzaminu ocenia się stopniem:

- a) bardzo dobry;
- b) dobry;
- c) dostateczny;
- d) niedostateczny.

§ 22. W razie niedostatecznego wyniku egzaminu komisja wyznacza termin powtórzenia egzaminu. Termin ten wyznaczyć należy najwcześniej po trzech miesiącach a najpóźniej w ciągu roku od pierwszego egzaminu.

W razie ponownego niedostatecznego wyniku nie wolno egzaminu powtarzać.

§ 23. Komisja egzaminacyjna prowadzi księgę protokółów egzaminów, zawierającą następujące rubryki: 1) numer porządkowy, 2) dzień egzaminu, 3) skład komisji, 4) nazwisko i imię kandydata, 5) wymienienie, który raz kandydat poddaje się egzaminowi, 6) ogólny wynik egzaminu, 7) podpisy członków komisji.

§ 24. Kandydat otrzymuje świadectwo odbytego egzaminu, wystawione przez komisję egzaminacyjną (wzór Nr. 1).

Świadectwo będzie podpisane przez wszystkich członków komisji i zaopatrzone pieczęcią sądu okręgowego, przy którym komisja urządzuje.

§ 25. Od odbycia praktyki i od składania egzaminu są wolni kandydaci, którzy ukończyli uniwersyteckie studia prawnicze i odbyli co najmniej jednoroczną aplikację sądową, adwokacką lub praktykę notarialną.

Rozdział III.

Mianowanie komornika.

§ 26. Kandydaci na stanowiska komornika powinni składać podanie o mianowanie komornikiem do prezesa sądu okręgowego, w którego okręgu stanowisko takie jest wolne.

§ 27. Do podania należy dołączyć dokumenty, stwierdzające warunki do objęcia stanowiska komornika, oraz życiorys.

Kandydat na stanowisko komornika powinien mieć ukończonych lat 25.

§ 28. Prezes sądu okręgowego sprawdzi dane o wartości moralnej kandydata oraz zarządzi przez lekarza urzędowego zbadanie zdrowia kandydata, poczem przedstawia podania wszystkich kandydatów wraz ze swoją opinią prezesowi sądu apelacyjnego.

Opinię o wartości moralnej i zdrowiu kandydata nie należy zasięgać, jeśli kandydatem jest osoba, będąca w służbie państwowej, lub osoba, która bezpośrednio przed wniesieniem podania odbyła praktykę u komornika.

§ 29. Komornika mianuje na dane stanowisko prezes sądu apelacyjnego. Mianowanie może nastąpić na stałe lub do odwołania (prowizorycznie).

§ 30. Jeżeli dobro służby tego wymaga, prezes sądu apelacyjnego może czasowo delegować na stanowisko komornika sekretarza sądowego.

Rozdział IV.

Obowiązki i prawa komorników.

§ 31. Komornik pełni czynności osobiście z wyjątkiem przypadków, oznaczonych w instrukcji dla komorników.

Do załatwiania czynności kancelaryjnych komornik może utrzymywać na własny koszt personel pomocniczy, za którego czynności jest osobiście odpowiedzialny.

§ 32. Komornik powinien utrzymywać biuro w siedzibie sądu grodzkiego, przy którym urzęduje.

Kierownik sądu grodzkiego może zlecić komornikowi utrzymywanie biura w obrębie jego rewiru.

§ 33. Komornik powinien dostosować do warunków miejscowych godziny przyjęć dla stron interesowanych. Po uzyskaniu zatwierdzenia tych godzin przez kierownika sądu komornik podaje je do wiadomości powszechnej na tablicy u wejścia do biura, a w razie potrzeby także drogą komunikatów do czasopism.

Na tablicy należy również podać miejsce (ulica i dom) zamieszkania komornika.

§ 34. W sprawach pilnych komornik powinien przyjąć osoby interesowane poza godzinami przyjęć.

§ 35. Komornik, wyjeżdżając w sprawach urzędowych, pozostawia w biurze zawiadomienie, dokąd się udać i kiedy powrócić.

W razie urlopu lub przerwy w urzędowaniu z innej przyczyny, komornik na drzwiach biura wywiesza zawiadomienie o osobie i miejscu urzędowania zastępcy.

§ 36. Komornik używa tytułu: „Komornik Sądu Grodzkiego w”, „Komornik Sądu Grodzkiego w rewiru” lub „Komornik Sądu Grodzkiego do spraw w”.

Jeżeli siedziba komornika nie jest siedzibą sądu grodzkiego, określenie powyższe uzupełnia się dodatkiem: „z siedzibą w”.

§ 37. Pieczęć urzędowa komornika o średnicy 36 mm do tłoczenia w papierze i do tuszu, a 30 mm do laku powinna odpowiadać przepisom o pieczęciach urzędowych w Zarządzie Centralnym Ministerstwa Sprawiedliwości, jako też w sądach i urzędach wymiaru sprawiedliwości i więziennictwa.

Napis na pieczęciach komornika będzie następujący: „Komornik Sądu Grodzkiego w”.

§ 38. Komornik używa oznak, przewidzianych w rozporządzeniu Ministra Sprawiedliwości, wydanem w porozumieniu z Prezesem Rady Ministrów oraz Ministrem Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 11 lipca 1931 r. w sprawie oznak urzędów i organów pomocniczych i wykonawczych w dziale Ministerstwa Sprawiedliwości (Dz. U. R. P. Nr. 74, poz. 601) z napisem, wymienionym w § 5 punkt 2) tego rozporządzenia.

§ 39. Komornik przy wykonywaniu czynności urzędowych poza biurem używa emblematu, umieszczonego na piersi po stronie lewej. Emblemat jest srebrny (z białego metalu) i przedstawia orła państwowego, wspartego na plakiecie z napisem: „Komornik Sądu Grodzkiego”. Wymiar orła wynosi 30 mm na 30 mm, wymiar plakiety 30 mm na 10 mm (wzór Nr. 2).

§ 40. Komornik otrzymuje ze Skarbu Państwa uposażenie, określone w ustawie o uposażeniu urzędników państwowych.

Na pokrycie kosztów utrzymania biura (wydatki osobowe i rzeczowe) komornik zatrzymuje dla siebie 40% pobieranych za czynności opłat.

Komornik ponosi koszt wykonania pieczęci, oznak i emblematu.

Rozdział V.

Zastępstwo komornika.

§ 41. Jeżeli komornik nie może pełnić czynności z powodu przeszkód prawnych lub faktycznych (wyłączenie, urlop, choroby, służba wojskowa, zawieszenie w urzędowaniu, śmierć), należy pełnienie czynności komornika zlecić zastępcy.

§ 42. Zastępcą komornika może być tylko komornik innego okręgu lub urzędnik, pełniący czynności sekretarza sądowego.

Zastępcę wyznacza kierownik sądu grodzkiego z pośród podległych mu komorników lub urzędników; w razie braku odpowiednich kandydatów kierownik sądu zwraca się do prezesa sądu okręgowego o wyznaczenie zastępcy.

§ 43. Zastępca utrzymuje biuro komornika z pobieranej w okresie zastępstwa części opłat (§ 40).

Rozdział VI.

Nadzór służbowy.

§ 44. Bezpośrednią władzą służbową komornika jest kierownik sądu grodzkiego, przy którym komornik urzęduje. Kierownik sądu może zlecić pełnienie czynności nadzorczych sędziemu grodzkiemu, do którego zakresu należą sprawy egzekucyjne.

§ 45. W celu nadzoru kierownicy sądów lub wyznaczeni przez nich sędziowie mają prawo badania zażaleń na czynności komornika, przeglądania akt i ksiąg urzędowych, kontroli czynności egzekucyjnych, w szczególności, czy egzekucja prowadzona jest sprawnie i czy pobierane przez komornika należności odpowiadają przepisom.

§ 46. W razie objęcia urzędowania przez zastępcę lub nowego komornika należy w obecności kierownika danego sądu grodzkiego lub delegowanego przez niego urzędnika sporządzić protokół przejęcia urzędowania.

§ 47. W razie śmierci komornika lub zawieszenia go w urzędowaniu kierownik sądu grodzkiego powinien natychmiast postarać się o bezpieczne przechowanie ksiąg, pieczęci, akt i pieniędzy, znajdujących się w biurze komornika.

Rozdział VII.

Odpowiedzialność służbowa.

§ 48. Przepisy o odpowiedzialności służbowej urzędników stosuje się do komorników z następującymi zmianami:

- 1) zamiast kary skrócenia lub odmowy urlopu wypoczynkowego nakłada się karę grzywny do 100 złotych;
- 2) z karą nagany może być połączona grzywna od 100 do 500 złotych.

Komornikowi, który nie uiszcza orzeczonej prawomocnie grzywny, należy grzywnę potrącić z uposażenia z tem zastrzeżeniem, że potrącenia nie mogą przewyższać 20% uposażenia.

R o z d z i a ł VIII.

Przepisy przejściowe i końcowe.

§ 49. W ciągu dwóch lat od dnia wejścia w życie rozporządzenia niniejszego mogą być mianowani komornikami bez odbycia praktyki i złożenia egzaminu:

- 1) kandydaci, którzy zajmowali lub zajmują stanowiska sekretarzy sądowych i prokuratorskich;
- 2) kandydaci, którzy w okręgach Sądów Apelacyjnych w Krakowie i Lwowie oraz w okręgu Sądu Okręgowego w Cieszynie zajmowali co najmniej przez dwa lata stanowiska urzędników III kategorii w dziale egzekucji i posiadają bardzo dobre kwalifikacje;

3) urzędnicy II kategorii, zatrudnieni w administracji skarbowej w dziale egzekucji lub w Prokuraturze Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej.

Kandydaci, wymienieni w p. 2), zwolnieni są od wykazywania poziomu wykształcenia, określonego w rozporządzeniu niniejszem.

§ 50. Komornicy sądowi, czynni w chwili wejścia w życie rozporządzenia niniejszego w okręgach Sądów Apelacyjnych w Warszawie, Lublinie i Wilnie, pełnią nadal czynności komorników, przyczem stosuje się do nich dotychczasowe przepisy służbowe i dyscyplinarne. Komornicy ci stają się komornikami w rozumieniu rozporządzenia niniejszego dopiero po ustaleniu ich stosunku służbowego (mianowanie na stałe lub do odwołania) w trybie rozporządzenia niniejszego.

Prezesa sądów apelacyjnych dokonają wymienionych w ustępie pierwszym ustaleń do dnia 31 marca 1933 r. Komorników, z którymi stosunek służbowy w tym terminie nie zostanie ustalony, należy zwolnić.

Aż do terminu ustalenia komornicy ci nie pobierają uposażenia ze Skarbu Państwa, mają natomiast prawo do pobierania całego, określonego w taksie wynagrodzenia za czynności komorników.

§ 51. Komornicy sądowi, czynni w chwili wejścia w życie rozporządzenia niniejszego w okręgach Sądów Apelacyjnych

w Poznaniu i Toruniu oraz w okręgu Sądu Okręgowego w Katowicach, pełnią nadal czynności komorników, przyczem od 1 stycznia 1933 r. służy im prawo pobierana części opłat w wysokości, określonej w § 40 rozporządzenia niniejszego.

Prezesi sądów apelacyjnych władni są najpóźniej do dnia 31 marca 1933 r. ustalić stosunek służbowy tych komorników na zasadach rozporządzenia niniejszego.

§ 52. W okresie ustalania prezesi sądów apelacyjnych władni są mianować na stanowiska komorników dotychczasowych komorników (§§ 50, 51), chociażby co do poziomu wykształcenia, praktyki i egzaminu nie odpowiadali warunkom, określonym w rozporządzeniu niniejszem.

§ 53. Komornicy komisoryjni, ustanowieni w okręgach Sądów Apelacyjnych w Poznaniu i Toruniu oraz w okręgu Sądu Okręgowego w Katowicach, mogą pełnić czynności egzekucyjne najpóźniej do dnia 31 marca 1933 r., jeżeli ustanowieni byli do odwołania. Komornicy komisoryjni, ustanowieni na czas określony, pełnią czynności egzekucyjne aż do upływu tego czasu.

§ 54. W okręgach Sądów Apelacyjnych w Warszawie, Lublinie i Wilnie sprawy dyscyplinarne komorników, wszczęte do dnia 31 marca 1933 r. w myśl dotychczasowych przepisów, toczą się do końca według tych przepisów.

§ 55. W ciągu sześciu miesięcy od dnia wejścia w życie rozporządzenia niniejszego prezesi sądów apelacyjnych władni są w przypadkach wyjątkowych zwalniać w całości lub w części kandydatów od odbycia praktyki u komornika.

§ 56. W ciągu dwóch lat od dnia wejścia w życie rozporządzenia niniejszego mogą być mianowani w okręgach Sądów Apelacyjnych w Krakowie i Lwowie oraz Sądu Okręgowego w Cieszynie członkami komisyj egzaminacyjnych, w miejsce członków z grona komorników, sekretarze sądowi, obznajomieni z czynnościami egzekucyjnymi.

§ 57. Z dniem wejścia w życie rozporządzenia niniejszego tracą moc z zastrzeżeniami, zawartymi w §§ 50, 51, 53, 54 wszelkie przepisy, dotyczące sądowych organów egzekucyjnych.

W okręgach Sądów Apelacyjnych w Krakowie i Lwowie oraz Sądu Okręgowego w Cieszynie przepisy te tracą moc z dniem 31 grudnia 1932 r.

§ 58. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia ¹⁾.

¹⁾ Ogłoszenie nastąpiło dnia 5 grudnia 1932 r.

Dodatek IV.**Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej**

z dnia 27 października 1932 r.

Przepisy o kosztach sądowych.

Dz. U. R. P. Nr. 93, poz. 805.

(Przepisy nie mające związku z postępowaniem egzekucyjnym opuszczono).

Na podstawie art. 44 ust. 6 Konstytucji i art. 1 lit. a) ustawy z dnia 17 marca 1932 r. o upoważnieniu Prezydenta Rzeczypospolitej do wydawania rozporządzeń z mocą ustawy (Dz. U. R. P. Nr. 22, poz. 165) postanawiam co następuje:

R o z d z i a ł I.**Przepisy ogólne.**

Art. 1. W sprawach cywilnych i karnych, wymienionych w rozporządzeniu niniejszem, pobiera się opłaty sądowe na rzecz Skarbu Państwa oraz koszty postępowania. Opłaty sądowe i koszty postępowania stanowią koszty sądowe.

Art. 2. Jeżeli rozporządzenie niniejsze nie stanowi inaczej, do uiszczenia kosztów sądowych jest obowiązana strona, która dokonywa czynności, powodującej opłatę sądową lub koszty postępowania.

Przepis powyższy nie uchybia postanowieniom kodeksu postępowania cywilnego i innych ustaw co do ponoszenia kosztów sądowych.

Art. 3. Uwolnienie od kosztów sądowych służy:

- 1) osobie, której sąd przyznał prawo ubogich;
- 2) kuratorowi, wyznaczonemu przez sąd do zastępowania osoby nieznannej z miejsca pobytu.

Za osobę nieznaną z miejsca pobytu oraz stronę ubogą koszty postępowania uiszcza tymczasowo Skarb Państwa.

Do przyznania prawa ubogich stosuje się przepisy kodeksu postępowania cywilnego, a w sprawach karnych przepisy kodeksu postępowania karnego.

Art. 4. Uwolnienie od opłat sądowych służy:

- 1) Skarbowi Państwa i podmiotom prawnym, które zastępuje Prokuratorja Generalna Rzeczypospolitej Polskiej;
- 2) instytucjom ubezpieczeń społecznych w sprawach, związanych z ich ustawową działalnością;
- 3) Pocztowej Kasie Oszczędności;
- 4) Bankowi Gospodarstwa Krajowego i Państwowemu Bankowi Rolnemu.

Art. 5. Jeżeli na przeciwnika strony, zwolnionej od kosztów sądowych lub opłat sądowych, nałożony będzie w całości lub w części obowiązek ich uiszczenia, koszty sądowe, nieuiszczone z powodu zwolnienia, ściąga się z urzędu po uprawnieniu się orzeczenia sądu od przeciwnika albo od strony ubogiej z przysądzonego jej roszczenia.

W razie cofnięcia prawa ubogich, uchylenia kurateli lub ujawnienia majątku osoby, dla której ustanowiono kuratora, należne od strony koszty sądowe ściąga się z urzędu.

Art. 6. Postępowanie o przyznanie prawa ubogich i postępowanie przed sądem polubownym wolne jest od opłat sądowych.

Art. 7. Opłatę sądową należy uiścić przy wniesieniu do sądu pisma lub przy złożeniu wniosku, podlegającego opłacie.

Art. 8. W każdym piśmie lub wniosku należy podać wartość przedmiotu sprawy, jeżeli wysokość opłaty zależy od tej wartości.

Pisma lub wnioski, dotyczące części przedmiotu sprawy, podlegają opłacie tylko w stosunku do wartości tej części.

Art. 9. Sąd nie podejmie żadnej czynności na skutek pisma, od którego nie uiszczono należnej opłaty sądowej. Pismo takie zwraca się, jeżeli wnoszący je w terminie tygodniowym od dnia doręczenia mu wezwania¹⁾ o uiszczenie należnej opłaty opłaty tej nie uiści. Termin tygodniowy może być odpowiednio przedłu-

¹⁾ Stale powtarzają się żale ze strony adwokatów i banków na to, że sądy, wzywając ich o złożenie należności za doręczenia, lub innych należności, podają tylko sygnaturę aktów, lub pozycję księgi należności, nie podają zaś nazwiska stron, co czyni niemożliwym zorientowanie się, w jakiej sprawie i za jaką stronę mają uiścić należność. Żale te są tem słuszniejsze, że według reskryptu Ministerstwa Sprawiedliwości z 30 marca 1933, L. I U 2435/33 nie odpowiada adwokat za opłaty i koszty sądowe swej strony w sprawach spornych, egzekucyjnych, konkursowych i ugodowych. Wohec tego polecenia zapłaty należy adresować do strony na ręce jej adwokata, strona musi być tak w poleceniu zapłaty, jak i w księdze należności wpisana jako zobowiązana do zapłaty, gdyż tylko przeciw stronie, a nie przeciw jej adwokatowi może być wdrożoną egzekucja w razie nieuiszczenia zapłaty. Jeżeli wezwania o uiszczenie zapłaty nie wygotowuje się w fornie polecenia zapłaty, również należy w nim podać nazwisko strony obowiązanej do uiszczenia zapłaty (Reskr. Prez. S. A. we Lwowie z 22 maja 1933, Nr. 13057/33).

zony, jeżeli pismo wniosła osoba, zamieszkała zagranicą, nie mająca w kraju zastępcy.

Sąd nie przyjmie wniosku ustnego, podlegającego opłacie, jeżeli jednocześnie nie uiszczono należnej opłaty.

Art. 10. Przepis artykułu poprzedzającego stosuje się odpowiednio, gdy w wyniku sprawdzenia wartości przedmiotu sprawy, albo wskutek zmiany lub rozszerzenia żądania należy uiścić opłatę wyższą od poprzednio wniesionej.

Art. 11. Przewodniczący wydaje zarządzenia co do ściągnięcia opłaty¹⁾, co do wezwania o uiszczenie opłaty i co do zwrotu pisma należycie nieopłaconego.

Postanowienia co do zwrotu pisma wydaje sąd na posiedzeniu niejawnem, jeżeli opłata przypada od skargi kasacyjnej lub od skargi o wznowienie, wniesionej do sądu drugiej instancji albo do Sądu Najwyższego, lub wreszcie od zażalenia do Sądu Najwyższego.

Na zarządzenie co do wezwania strony do uiszczenia należnej opłaty niema zażalenia.

Art. 12. Opłatę, wymierzoną z urzędu, należy pod rygorem egzekucji uiścić w terminie dwutygodniowym od dnia doręczenia stronie wezwania do zapłaty.

Opłatę, nieuiszczoną w tym terminie, ściąga się w drodze egzekucji.

Art. 13. Opłatę, uchyloną w całości lub w części prawomocnem postanowieniem, zwraca się stronie z urzędu.

Art. 14. Prawo Skarbu Państwa do żądania nieuiszczonej opłaty sądowej przedawnia się z upływem lat trzech, licząc od dnia, w którym opłatę należało uiścić.

Prawo strony do żądania zwrotu opłaty sądowej przedawnia się z upływem lat trzech od dnia powstania tego prawa.

Art. 15. Groszowe końcówki opłat niepodzielne przez dzielenie się zaokrągla się wzwyż do kwoty w ten sposób podzielnej.

Art. 16. Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości określi sposób uiszczania opłat sądowych.

R o z d z i a ł II.

Opłaty sądowe w postępowaniu spornem i egzekucyjnem.

Art. 17. W sprawach spornych w postępowaniu przed sądami powszechnymi i sądami pracy oraz w sprawach egzekucyjnych pobiera się opłaty następujące:

¹⁾ P. uw. 1 na str. 1458.

- 1) wpis;
- 2) opłatę od podań i załączników¹⁾;
- 3) opłatę kancelaryjną;
- 4) kaucję kasacyjną.

O d d z i a ł 1.

Wpis.

Art. 18. Wpis jest stosunkowy i stały.

Art. 19. Wysokość wpisu stosunkowego zależna jest od wartości przedmiotu sporu i wynosi 2½% tej wartości, przy-
czem każde rozpoczęte sto złotych liczy się za pełne.

Art. 20. Wartość przedmiotu sporu oznacza się według przepisów kodeksu postępowania cywilnego.

Jeżeli wartość przedmiotu sporu lub jego części oszacowaniu na pieniądze nie podlega albo w chwili wytoczenia powództwa nie da się określić, wpis stosunkowy oznaczy tym-

¹⁾

Okólnik Ministerstwa Sprawiedliwości

z dnia 24 marca 1933 r., Nr. 1686/L.U./33, Dz. Urz. Nr. 7

w sprawie pobierania przez komorników opłaty od podań i załączników.

W związku z wejściem w życie nowych przepisów o kosztach sądowych powstała wątpliwość, czy komornicy mają pobierać opłatę sądową od podań i załączników.

W tej sprawie wyjaśniam, co następuje:

Art. 17 przepisów o kosztach sądowych stanowi, że w sprawach spornych w postępowaniu przed sądami powszechnymi i sądami pracy oraz w sprawach egzekucyjnych należy pobierać wymienioną w tym artykule opłatę od podań i załączników. Art. 508 k. p. c. głosi zaś, że sprawy egzekucyjne należą do właściwości sądów grodzkich i urzędujących przy tych sądach komorników. Z zestawienia tych przepisów oraz gramatycznej ich wykładni wynika, że opłaty od podań i załączników pobierać należy od „sprawy egzekucyjnej” bez względu na to, czy właściwym do załatwienia tej sprawy jest sąd czy komornik. Wynikowi tej wykładni odpowiada również art. 35 przepisów o kosztach sądowych, który, nie naruszając zasady, wyrażonej w art. 17 tych przepisów, wprowadza jedynie rozróżnienie co do wysokości wspomnianej opłaty. Ponieważ komornicy urzędują przy sądach grodzkich, powinni pobierać opłatę od podań i załączników w wysokości, przewidzianej w postępowaniu przed sądem grodzkim (art. 35, 36 przep. o k. s.).

czasowo przewodniczący w sądzie okręgowym w wysokości od 25 złotych do 750 złotych, a w sądzie grodzkim od 2 złotych 50 groszy do 50 złotych.

Na zarządzenie co do tymczasowego oznaczenia wpisu niema zażalenia.

Tygodniowy termin do uiszczenia wpisu tymczasowo oznaczonego rozpoczyna się od dnia doręczenia postanowienia stronie interesowanej.

Sumę wpisu określi sąd z urzędu przy wydaniu orzeczenia, kończącego postępowanie w pierwszej instancji, przyczem zaliczy kwotę tymczasowo pobraną.

Art. 21. W postępowaniu egzekucyjnym i zabezpieczającym podstawą obliczenia opłaty jest suma egzekwowanego lub zabezpieczanego przedmiotu, do którego skierowano egzekucję lub zabezpieczenie, posiada mniejszą wartość, to ta mniejsza wartość będzie podstawą obliczenia opłaty.

Jeżeli jednak przedmiot, do którego skierowano egzekucję lub zabezpieczenie, posiada mniejszą wartość, to ta mniejsza wartość będzie podstawą obliczenia opłaty.

Jeżeli egzekucję prowadzi się celem zaspokojenia roszczeń niepieniężnych, wówczas wartość przedmiotu sporu, ustalona w poprzedzającym egzekucję postępowaniu, będzie także podstawą obliczenia opłaty w postępowaniu egzekucyjnym, dotyczącym tego samego roszczenia.

Art. 22. Suma wpisu stosunkowego nie może wynosić w sądzie grodzkim mniej niż 2 złote, w sądzie okręgowym lub wyższym — mniej niż 10 złotych.

Art. 23. Wpis stosunkowy pobiera się:

- 1) od powództwa głównego;
- 2) od powództwa wzajemnego;
- 3) od interwencji głównej;
- 4) od apelacji;
- 5) od apelacji wzajemnej;
- 6) od skargi kasacyjnej;
- 7) od skargi o wznowienie;
- 8) od skargi o uchylenie wyroku sądu polubownego.

Art. 24. Połowę wpisu stosunkowego pobiera się:

- 1) od sprzeciwu od wyroku zaocznego;
- 2) od powództwa w trybie postępowania nakazowego lub upominawczego;
- 3) od wniosku o nadanie klauzuli wykonalności tytułowi zagranicznemu;
- 4) od wniosku o wszczęcie egzekucji, skierowanego do sądu.

Jeżeli w postępowaniu nakazowym lub upominawczym na skutek zarzutów lub sprzeciwu ma nastąpić rozprawa, powód powinien uiścić dodatkowo drugą połowę wpisu stosunkowego.

Jeżeli powód nie uzupełnił wpisu w terminie tygodniowym od dnia doręczenia mu wezwania, sąd umorzy postępowanie. Przez umorzenie postępowania zabezpieczenie oraz rygor natychmiastowej wykonalności tracą moc.

Art. 25. Piątą część wpisu stosunkowego pobiera się:

1) od zgłoszenia interwencji ubocznej, jeżeli zgłoszenie nie jest połączone z czynnością procesową, podlegającą opłacie wpisu stosunkowego takiego samego lub wyższego;

2) od zażalenia, jeżeli nie jest połączone z innym środkiem odwoławczym;

3) od powództwa, apelacji, skargi kasacyjnej oraz skargi o wznowienie w sporach działowych;

4) od wniosku o nadanie klauzuli wykonalności wyrokowi sądu polubownego lub ugodzie zawartej przed tym sądem.

Jeżeli zażalenie złożono albo interwencję uboczną zgłoszono przed oznaczeniem wpisu, wpis od zażalenia lub interwencji oblicza się według tymczasowo oznaczonego wpisu od powództwa.

Art. 26. Dziesiątą część wpisu stosunkowego pobiera się:

1) od wniosku o zabezpieczenie dowodu;

2) od wniosku o wydanie tymczasowego zarządzenia;

3) od wniosku o nadanie klauzuli wykonalności aktowi notarialnemu;

4) od skargi na czynności komornika, nie więcej jednak niż 100 złotych;

5) od zgłoszenia interwencji ubocznej i od zażalenia w sporach działowych.

Art. 27. Piątą część wpisu stosunkowego pobiera się:

1) od wartości przedmiotu ugody, zawartej przed sądem bez uprzedniego wytoczenia powództwa, lub od tej części wartości przedmiotu ugody, zawartej w toku sporu, która przewyższa wartość przedmiotu sporu;

2) od tej części sumy, uzyskanej z egzekucji, która w podziale sądowym przypada wierzycielom.

Opłatę tę pobiera się na podstawie urzędowego wymiaru. Jeżeli masa działowa znajduje się w przechowaniu sądu, należy opłatę z niej potrącić.

Art. 28. Piątą część wpisu stosunkowego od ceny nabycia nieruchomości pobiera się w razie wydania postanowienia o udzieleniu przybicia nieruchomości.

Opłatę tę winien wnieść nabywca w terminie miesięcznym od dnia uprawomocnienia się postanowienia o przybicciu nieruchomości. W razie uchylecia przybiccia w nadlicytacji zwraca się uiszczoną opłatę.

Wydanie postanowienia o przysądzeniu własności może nastąpić po wykazaniu przez nabywcę, że opłatę uiszcł.

Art. 29. Podstawą obliczenia wpisu od sprzeciwu od wyroku zaocznego, od apelacji, od skargi kasacyjnej, od skargi o wznowienie, od skargi o uchylenie wyroku polubownego i od zażalenia jest wartość przedmiotu zaskarżenia, objętego danem pismem procesowym.

Art. 30. Wpis stały wynosi:

1) od powództwa, apelacji i skargi kasacyjnej w sprawie o ochronę zakłóconego lub przywrócenie utraconego posiadania	10 zł
od zgłoszenia interwencji ubocznej i od zażalenia w tej sprawie	5 zł
2) od powództwa, apelacji i skargi kasacyjnej w sprawie o wyjawienie majątku pod przysięgą ¹⁾ , jeżeli powód nie żąda jednocześnie zasądzenia należności, a sprawa jest wszczęta	
w sądzie okręgowym	50 zł
w sądzie grodzkim	20 zł

¹⁾ Przepis art. 621 k. p. c. z jednej strony i art. 30 ustęp 2 przepisów o kosztach sądowych z drugiej strony mają na względzie zupełnie odmiennie postępowania; oba te postępowania zostały przewidziane w art. 30 przep. o koszt. sąd., lecz postępowania, o którym mowa w art. 621 k. p. c., dotyczy nie ustęp 2 art. 30, a ustęp 5 tegoż artykułu, mianowicie gdy znany wierzycielowi zasób majątku ruchomego dłużnika nie pokrywa należności, wierzyciel może złożyć sądowi wniosek o wyjawienie majątku przez dłużnika; właściwym do rozpoznania takiego wniosku będzie w myśl art. 508 k. p. c. sąd grodzki, a wobec tego wyraźnego przepisu niema już wzmianki co do właściwości w ustępie 5 art. 30; natomiast ustęp 2 art. 30 przep. o koszt. sąd. rozróżnia wpis stały w sądzie grodzkim od takiego wpisu w sądzie okręgowym, jako pierwszej instancji, lecz tu mowa już o powództwie, nie zaś o wniosku, w sprawie o wyjawienie majątku pod przysięgą, które to powództwo może być w zasadzie połączone z żądaniem zasądzenia należności z tem jednak, że pobierany będzie wpis zwykły; przepis ten nie dotyczy b. zaboru rosyjskiego, dla którego w myśl art. XVII § 1 ustępu 3 przepisów wprowadzających k. p. c. pozostawiono nadal w mocy przepisy art. 1222¹⁾ — 1222²⁾ upc. o zabronieniu dłużnikowi wydalania się z miejsca zamieszkania lub czasowego pobytu oraz o odszukaniu środków na zaspokojenie należności (odp. na pyt. G. S. 1933, 478).

od zażalenia oraz od zgłoszenia interwencji ubocznej w tej sprawie, wszczętej	
w sądzie okręgowym	10 zł
w sądzie grodzkim	5 zł
3) od wniosku o uznanie zapisu na sąd polubowny za wygasły oraz od zażalenia na postanowienie zapadłe w tej sprawie, jeżeli sprawa jest wszczęta	
w sądzie okręgowym	30 zł
w sądzie grodzkim	15 zł
4) od wniosku strony o wyznaczenie, wezwanie opieszalego i usunięcie sędziego polubownego oraz od wniosku sądu polubownego o wykonanie czynności przez sąd, jeżeli wniosek zgłoszono	
w sądzie okręgowym	10 zł
w sądzie grodzkim	5 zł
5) od wniosku o złożenie wykazu majątku i przysięgi w postępowaniu egzekucyjnym	
	5 zł

Art. 31. Wpis, uiszczony od powództwa, które odrzucono z powodu niewłaściwości sądu, zalicza się przy ponownem wniesieniu tegoż powództwa, jeżeli wniesienie nastąpi w terminie tygodniowym od daty uprawomocnienia się postanowienia o odrzuceniu powództwa.

Wpis, uiszczony od powództwa cywilnego, które w postępowaniu karnem pozostawiono bez rozpoznania, zalicza się przy wniesieniu powództwa o to samo roszczenie przed sądem cywilnym, jeżeli wybieczono je w ciągu trzech lat od daty uprawomocnienia się orzeczenia sądu karnego.

Art. 32. Na żądanie strony zwraca się:

1) wpis od pisma zwróconego lub odrzuconego z powodów formalnych;

2) wpis od powództwa, które przed doręczeniem stronie pozwanej odrzucono z powodu niedopuszczalności drogi procesu cywilnego, braku zdolności procesowej, ustawowego zastępstwa (asystencji) lub upoważnienia do prowadzenia sprawy;

3) wpis od apelacji wzajemnej, która utraciła moc wskutek cofnięcia apelacji lub odrzucenia jej z powodów formalnych;

4) wpis od powództwa, apelacji, skargi kasacyjnej, skargi o wznowienie i od zażalenia w razie cofnięcia ich przed wysłaniem stronie przeciwnej.

Art. 33. Na żądanie strony zwraca się połowę wpisu od powództwa, apelacji, skargi kasacyjnej, skargi o wznowienie i od zażalenia w razie cofnięcia ich przed rozpoczęciem rozprawy, jeżeli zaś rozprawa nie ma się odbyć — przed posiedzeniem,

na które sprawa została skierowana. Połowę wpisu zwraca się również w razie zawarcia ugody w danej instancji.

Art. 34. Przepisy, dotyczące powództwa i apelacji, stosuje się odpowiednio do powództwa wzajemnego i apelacji wzajemnej.

Oddział 2.

Opłata od podań i załączników.

Art. 35. Od każdego podania i wniosku do protokołu, złożonego poza rozprawą, i wogóle od każdego pisma, nie podlegającego wpisowi, pobiera się opłatę:

w postępowaniu przed sądem grodzkim¹⁾ w wysokości 50 groszy;

w postępowaniu przed wszystkimi innymi sądami — 3 złotych.

Art. 36. Od każdego załącznika¹⁾ do pisma lub protokołu pobiera się opłatę w wysokości 50 groszy.

Art. 37. Od opłaty od podań i załączników wolne są:

1) pisma, odpisy i załączniki, składane przez stronę z przeznaczeniem dla strony przeciwnej;

2) pisma, zawierające sprzeciw od nakazu zapłaty w postępowaniu upominawczem;

3) pisma i wnioski do protokołu oraz załączniki, składane przez świadków, biegłych i osoby trzecie, wezwane do złożenia dokumentów lub okazania przedmiotu oględzin;

4) pisma stron, zawierające wyłącznie wskazanie miejsca zamieszkania;

5) pisma sądu polubownego lub sędziów polubownych;

6) podania o zwrot wpisu i kaucji;

7) sprawozdania, pisma i załączniki, składane przez nadzorcę sądowego.

Oddział 3.

Opłata kancelaryjna.

Art. 38. Za klauzule wykonalności²⁾, wypisy, odpisy, zaświadczenia, wyciągi oraz inne dokumenty, wydawane na wniosek na podstawie akt;

¹⁾ P. okólnik Ministerstwa Sprawiedliwości z 24 marca 1933, Nr. 1686/I. U./33 przy art. 17 przep. o koszt. sąd.

²⁾ Niektóre sądy mylnie żądają przy nadawaniu klauzuli wykonalności opłaty, obliczonej według ilości stron przedłożonego przez stronę dokumentu, który się zaopatruje klauzulą

za informacje, udzielone na pisemne zapytania przez sekretarjat sądowy;

pobiera się opłatę kancelaryjną w wysokości 1 zł, a w sądzie grodzkim w wysokości 50 groszy za każdą stronę wydanego dokumentu, licząc 25 wierszy za stronę.

Każda rozpoczęta strona liczy się za całą.

Jeżeli pismo sporządzone jest w obcym języku lub zawiera tabelę, pobiera się opłatę w podwójnej wysokości.

Art. 39. Nie pobiera się opłaty kancelaryjnej za pismo, które doręcza się z urzędu.

Za wypis wyroku, doręczany na żądanie strony (art. 357 k. p. c.), pobiera się opłatę w wysokości 4 złotych.

Oddział 4.

Kaucja kasacyjna.

Art. 40. Wysokość kaucji, którą należy wpłacić przy wniesieniu skargi kasacyjnej, wynosi, jeżeli żądane jest orzeczenie sądu okręgowego — 100 złotych, jeżeli jest zaskarżone orzeczenie sądu apelacyjnego — 300 złotych.

Art. 41. Kaucję zwraca się z urzędu stronie:

1) jeżeli skargę kasacyjną uwzględniono w całości lub w części;

2) jeżeli skargę kasacyjną odrzucono lub zwrócono z powodów formalnych, nie wyłączając przypadku niedopuszczalności skargi kasacyjnej;

3) jeżeli skargę kasacyjną cofnięto przed posiedzeniem, na którym miała być rozpoznana.

W innych przypadkach kaucję przelewa się do Skarbu Państwa.

Art. 42. O zwrocie kaucji orzeka Sąd Najwyższy; w przypadku zaś gdy przyczyna, usprawiedliwiająca zwrot kaucji, zaszła w sądzie drugiej instancji, orzeka sąd drugiej instancji na posiedzeniu niejawnem. Na postanowienie sądu drugiej instancji służy stronie zażalenie do Sądu Najwyższego w terminie dwutygodniowym od daty doręczenia jej zawiadomienia o odmowie zwrotu kaucji.

wykonalności. Otóż miarodajną do obliczenia wysokości opłaty jest ilość stron tego dokumentu, który się wydaje — w tym zatem wypadku ilość stron, którą zajmuje klauzula wykonalności, a gdy klauzula ta z reguły nie wymaga nawet całej jednej strony, przeto opłata za klauzulę wykonalności wyniesie z reguły w sądzie okręgowym 1 zł., w sądzie grodzkim 50 gr. (Reskr. Prez. S. A. we Lwowie z 22 maja 1933, Nr. 13057/33).

R o z d z i a ł III.

Koszty postępowania.

Art. 43. Do kosztów postępowania należą:

- 1) wydatki na doręczenia wezwań i innych pism sądowych¹⁾;
- 2) koszty opłat telefonicznych i telegraficznych;
- 3) diety i koszty podróży, należne sędziom, urzędnikom i funkcjonarjuszom sądowym z powodu dokonywania czynności poza budynkiem sądowym;
- 4) należności świadków, biegłych i tłumaczy;
- 5) koszty przewozu osób, zwierząt i rzeczy, utrzymywania ich lub przechowywania;
- 6) koszty ogłoszeń w pismach;
- 7) opłaty, należne innym władzom i urzędnikom;
- 8) koszty pobytu w areszcie.

Art. 44. Na pokrycie kosztów postępowania jest obowiązana złożyć zaliczkę strona, która wniosła o podjęcie czynności, połączonej z wydatkami; jeżeli obie strony wniosły o podjęcie czynności, zaliczkę winny uiścić obie strony w równych częściach lub w innym stosunku według uznania sądu.

Sąd oznaczy wysokość zaliczki i termin jej złożenia.

Wykonanie czynności zależne jest od uiszczenia zaliczki.

Art. 45. Koszty przeprowadzenia dowodu na żądanie sądu polubownego ponoszą obie strony. Co do złożenia zaliczki i skutków jej niezłożenia stosuje się art. 44 rozporządzenia niniejszego.

Art. 46. Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości określi:

- 1) wysokość opłaty za doręczenia, sposób ich uiszczania oraz sposób użycia sum, uzyskanych z tej opłaty;

¹⁾ Doręczenie w sekretarjacie w sprawach, wszczętych po 1 stycznia 1933, nie jest wolne od opłaty doręczeniowej. Takie zwolnienie przewidywał art. 52 ust. 1 ustawy z 17 marca 1932, Nr. 27, poz. 251 Dz. U. R. P., który w całości utracił moc obowiązującą z wejściem w życie nowych przepisów o kosztach sądowych. W miejsce obu ustępów tego artykułu wstąpiły postanowienia nowych przepisów, a to w miejsce ustępu pierwszego obecny art. 43, l. 1, zaś w miejsce ustępu drugiego obecny art. 46, l. 1, które to przepisy nie zawierają zwolnienia od opłaty doręczeniowej doręczeń, uskuteczniionych w sekretarjacie. Również takiego zwolnienia nie przewiduje rozporządzenie z 31 marca 1932, Nr. 27, poz. 270 Dz. U. R. P., obowiązujące dotychczas na mocy art. 121 przepisów o kosztach sądowych (Reskr. Prez. S. A. we Lwowie z 22 maja 1933, Nr. 13057/33).

2) wysokość należności świadków z tytułu zwrotu wydatków koniecznych, związanych ze stawiennictwem do sądu;

3) wysokość wynagrodzenia biegłych za stawiennictwo w sądzie i wykonaną pracę;

4) wysokość należności strony z tytułu zwrotu kosztów podróży i wynagrodzenia za utratę zarobku, w przypadku wezwania strony do osobistego stawiennictwa.

Rozdział V.

Przepisy szczególne dla okręgów sądów apelacyjnych w Warszawie, Lublinie i Wilnie.

Oddział 1.

O wpisie.

Art. 59. Wpis stosunkowy pobiera się od sporów, wynikłych w postępowaniu działowym, prowadzonym w drodze incydentalnej.

Art. 60. Połowę wpisu stosunkowego pobiera się od postępowania wykonawczego w sprawach o działy spadkowe i prawo wykupu z art. 1447 u. p. c.

Art. 61. Piątą część wpisu stosunkowego pobiera się od skarg incydentalnych z wyjątkiem podlegających opłacie wpisu stałego.

Art. 62. Wpis stały pobiera się:

1) w wysokości 30 złotych:

od działów prowadzonych w drodze incydentalnej,

od zatwierdzenia testamentów (art. 1060 i nast. cz. 1 tomu X Zводу praw),

od zatwierdzenia praw do spadku (art. 1408 u. p. c., art. 1239 i nast. cz. 1 tomu X Zводу praw),

od przyznania prawa własności na zasadzie przedawnienia (art. 533 cz. 1 tomu X Zводу praw),

od wykupu majątków rodowych (art. 1346 i nast. cz. 1 tomu X Zводу praw, art. 1438 u. p. c.);

2) w wysokości 8 złotych:

od każdego podania, rozpoczynającego postępowanie sądowe, nie podlegającego opłacie wpisu stosunkowego lub stałego w sumie wyższej — w sprawie należącej do właściwości sądu okręgowego,

od podań, wymienionych w art. 1, 7, 12 ustawy z dnia 26 lipca 1919 r. o utraconych tytułach na okaziciela (Dz. U. R. P. Nr. 67, poz. 406) i od sprzeciwów osób trzecich, przewidzianych w art. 15 tej ustawy;

3) w wysokości 3 złotych:

od każdego podania, rozpoczynającego postępowanie sądowe, nie podlegającego opłacie wpisu stosunkowego lub stałego w sumie wyższej — w sprawie należącej do właściwości sądu grodzkiego.

Art. 63. Wpis stały w tej samej wysokości (30 złotych, 8 złotych i 3 złote) pobiera się od skarg incydentalnych w przedmiotach, wymienionych w poprzedzającym artykule, a od skarg o uchylenie wyroku w tych przedmiotach — wpis wynosić będzie najmniej 15 złotych, niezależnie od kaucji kasacyjnej, przewidzianej w rozporządzeniu niniejszem.

Oddział 2.

O opłatach w postępowaniu hipotecznem.

Art. 66. Od każdej projektowanej do wykazu hipotecznego treści pobiera się opłatę hipoteczną stałą lub stosunkową.

Art. 67. Opłatę stałą w wysokości 5 złotych pobiera się od każdej treści, której przedmiotem jest wpis praw następujących: 1) prawa własności nieruchomości, 2) praw, opierających się wyłącznie na spadku, zapisie lub darowiźnie, 3) prawa, którego wartość pieniężna nie da się oznaczyć, 4) kaucji. Opłatę w takiej samej wysokości pobiera się również od treści, dotyczących ostrzeżeń, hipotek sądowych, prawnych, wpisów związanych z egzekucją i wykreśleń.

Art. 68. Od treści, niewymienionych w artykule poprzedzającym, pobiera się opłatę stosunkową od wartości w wysokości $\frac{1}{3}\%$. Wartość ustala się w kwocie, która jest podstawą wymiaru opłaty stemplowej od czynności prawnej, z której wynika prawo, będące przedmiotem treści.

Art. 69. Jeżeli treść podlegającą opłacie stosunkowej projektuje się do kilku miejsc tego samego wykazu hipotecznego lub nawet do różnych wykazów hipotecznych, pobiera się od niej opłatę stosunkową raz jeden, poza tem opłatę stałą.

Art. 70. Opłata stosunkowa nie może wynosić mniej niż 5 złotych.

Art. 71. Opłata hipoteczna od skarg apelacyjnych na decyzje wydziałów hipotecznych przy sądach grodzkich wynosić będzie 8 złotych, przy sądach okręgowych — 30 złotych, od skarg zaś o uchylenie wyroku: — w pierwszym przypadku — 30 złotych, w drugim — 75 złotych. Do skarg o uchylenie wyroków stosuje się ponadto przepisy rozporządzenia niniejszego o kaucji kasacyjnej.

Art. 72. Od wszelkich dokumentów, wydawanych przez pisarzy hipotecznych (kopij, świadectw z wykazów i ksiąg hipotecznych i t. p.) nie pobiera się opłaty stemplowej; dokumenty te podlegają opłacie kancelaryjnej, ustanowionej w art. 38 rozporządzenia niniejszego.

Zwolnienie od opłaty stemplowej nie stosuje się do dokumentów, wydawanych na podstawie akt stanu cywilnego.

Art. 73. Opłaty od treści, stosunkowe i stałe, pobiera projektujący treść notariusz lub pisarz hipoteczny (art. 19 ust. hip. z 1818 r.), a opłaty kancelaryjne i opłatę od skarg na decyzje wydziałów hipotecznych — pisarz hipoteczny z obowiązkiem przelewania tych opłat do właściwych kas sądowych.

Art. 74. Na obszarze, na którym obowiązuje część pierwsza tomu X Zводу praw, jeżeli przy pierwiastkowym zaprowadzeniu hipoteki projektowana do wykazu treść dotyczy prawa, które było uprzednio zarejestrowane w rejestrze wieczystym, od takiej treści nie pobiera się opłaty stosunkowej.

— — — — —

Art. 81. W sprawach, wymienionych w art. 59 — 80, stosuje się odpowiednio przepisy art. 19, 22, 31 — 44 rozporządzenia niniejszego.

R o z d z i a ł VI.

Przepisy szczególne dla okręgów sądów apelacyjnych w Krakowie i Lwowie oraz sądu okręgowego w Cieszynie.

Art. 82. Uwolnienie od kosztów sądowych służy kuratorowi dla obrony ślubnego pochodzenia oraz obrońcy węzła małżeńskiego i innym zastępcom, zajmującym podobne stanowisko.

Art. 83. Piątą część wpisu stosunkowego pobiera się za udział fizyczny wspólnej nieruchomości, spółki lub innej masy, tudzież za odnowienie lub sprostowanie spornej granicy — od wartości przedmiotu działu.

Art. 84. Za czynności urzędu ksiąg gruntowych oraz sądu, prowadzącego rejestr, spowodowane w toku postępowania egzekucyjnego, pobiera się opłaty według obowiązujących w tej mierze przepisów.

— — — — —

Art. 96. W sprawach, wymienionych w art. 82 — 95, stosuje się odpowiednio przepisy art. 19, 22, 31 — 44 rozporządzenia niniejszego.

R o z d z i a ł VII.

Przepisy szczególne dla okręgów sądów apelacyjnych w Poznaniu i Toruniu oraz sądu okręgowego w Katowicach.

Art. 99. Za czynności urzędu hipotecznego, sędziego prowadzącego rejestr okrętowy, spowodowane przez sąd egzekucyjny, nie pobiera się żadnych opłat z wyjątkiem opłat za wpis prawa własności nabywcy, wpis hipoteki zabezpieczającej lub wpis prawa zastawu dla roszezeń przeciwko nabywcy.

Art. 112. W sprawach, wymienionych w art. 98 — 111, stosuje się odpowiednio przepisy art. 19, 22, 31 — 44 rozporządzenia niniejszego.

R o z d z i a ł VIII.

Przepisy przejściowe i końcowe.

Art. 113. Do podań, świadectw urzędowych w sprawach, nieobjętych niniejszem rozporządzeniem i innymi przepisami o kosztach sądowych, stosuje się art. 140 — 145, 148 — 153, 157, 158, 160, 161 ustawy o opłatach stemplowych — z wyłączeniem postanowień, które dotyczą notariuszów.

Art. 114. Z dniem wejścia w życie rozporządzenia niniejszego tracą moc dotychczasowe przepisy o kosztach sądowych w zakresie unormowanym rozporządzeniem niniejszem, a w szczególności:

1) przepisy tymczasowe o kosztach sądowych (Dz. U. R. P. Nr. 57 z 1932 r. załącznik do pozycji 554);

2) ustawa z dnia 17 marca 1932 r. o kosztach sądowych na obszarze sądów apelacyjnych w Krakowie i Lwowie oraz sądu okręgowego w Cieszynie (Dz. U. R. P. Nr. 27, poz. 251);

3) ustawa z dnia 18 marca 1932 r. o kosztach sądowych na obszarze sądów apelacyjnych poznańskiego i toruńskiego i sądu okręgowego katowickiego (Dz. U. R. P. Nr. 27, poz. 252).

Art. 115. Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 3 października 1924 r. o opłatach stemplowych i sądowych w sprawach, związanych z przechowaniem wierzytelności prywatno-prawnych (Dz. U. R. P. Nr. 89, poz. 844), utrzymuje się w mocy z następującymi zmianami:

1) w § 1 ustęp pierwszy i w § 13 ustęp drugi otrzymują następujące brzmienie:

„W postępowaniu sądowym przed sądem pierwszej instancji wartość przedmiotu sporu przy wniesieniu powództwa należy uważać jako nie dającą się określić, przyczem tymczasowo oznaczony wpis nie może przewyższać 100 złotych“.

2) § 9 otrzymuje następujące brzmienie:

„1) W postępowaniu sądowym (spornem i niespornem) podstawę wymiaru opłaty sądowej w pierwszej instancji stanowi kwota złotych, na którą sąd orzeczeniem lub strony w ugodzie przerachowały wierzytelność;

2) w postępowaniu spornem przed sądem pierwszej instancji wartość przedmiotu sporu przy wniesieniu powództwa należy uważać jako nie dającą się określić, przyczem tymczasowo oznaczony wpis nie może przewyższać 100 złotych”.

Art. 116. Ilekroć poszczególne przepisy prawne powołują się na przepisy dotychczasowych ustaw o kosztach sądowych, należy zamiast tych przepisów stosować odpowiednio przepisy rozporządzenia niniejszego.

Art. 117. Przepisy dotychczasowych ustaw o kosztach sądowych stosuje się nadal w sprawach, które przed dniem wejścia w życie rozporządzenia niniejszego wniesiono do sądu — aż do ukończenia tych spraw.

Art. 118. W sprawach, toczących się według przepisów francuskiej procedury cywilnej, przewodniczący wezwie powoda, a w sądzie apelacyjnym — apelującego, aby jednocześnie ze złożeniem w sądzie akt procesowych uiścić opłaty sądowe według przepisów rozporządzenia niniejszego za tę instancję, w której sprawa się toczy, z uwzględnieniem opłat, uiszczonych przedtem w tej instancji.

Art. 119. Całkowite lub częściowe uwolnienia od opłat sądowych, zawarte w poszczególnych przepisach, uchyla się w zakresie spraw, objętych rozporządzeniem niniejszem.

Zachowują jednak moc obowiązującą uwolnienia, wymienione w ustępie pierwszym, jeżeli są zawarte w przepisach o obrocie ziemią, o przebudowie ustroju rolnego i w przepisach o sądach pracy.

W sprawach o uchylenie orzeczenia komisji rozjemczej (art. 21 ustawy z dnia 1 sierpnia 1919 r. o załatwianiu zatargów zbiorowych pomiędzy pracodawcami a pracownikami rolnymi — Dz. U. R. P. z 1931 r. Nr. 90, poz. 706) opłaty sądowe pobierane nie będą, jeżeli uchylenia orzeczenia żąda pracownik rolny, a przedmiot sporu nie przewyższa kwoty pięciuset złotych.

Art. 120. Przepisy o kosztach sądowych w postępowaniu przed sędzią pokoju wyda Minister Sprawiedliwości.

Art. 121. Wykonanie rozporządzenia niniejszego porucza się Ministrowi Sprawiedliwości.

Gdyby do czasu wejścia w życie rozporządzenia niniejszego nie zostały wydane przewidziane w niem rozporządzenia, należy stosować odpowiednio przepisy dotychczasowe.

Art. 122. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 1933 r.

Dodatek V.

Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości

z dnia 15 grudnia 1932 r.

o taksie za czynności komorników,

Dz. U. R. P. Nr. 114, poz. 948.

Na podstawie art. IX przepisów wprowadzających prawo o sądowym postępowaniu egzekucyjnym (Dz. U. R. P. z 1932 r. Nr. 93, poz. 804) zarządzam co następuje:

R o z d z i a ł I.

Przepisy ogólne.

§ 1. Komornik pobiera za dokonywane czynności opłaty¹⁾ oraz sumy na wydatki według rozporządzenia niniejszego.

§ 2. Osobom, którym przyznano prawo ubogich, służy uwolnienie od opłat i wydatków w zakresie wskazanym przez kodeks postępowania cywilnego.

Skarbowi Państwa służy uwolnienie od opłaty w takiej części procentowej, jaka z opłat tych przypada Skarbowi Państwa.

§ 3. Strona żądająca dopełnienia czynności przez komornika, obowiązana jest składać, w miarę postępowania czynności, zaliczkę na pokrycie spodziewanych opłat i wydatków²⁾.

Komornik nie podejmie wykonania czynności, zanim strona nie złoży odpowiedniej zaliczki. Nie dotyczy to jednak Skarbu

¹⁾ Przypadającą komornikowi część opłaty może komornik podjąć dopiero po uskuteczeniu przelewu pozostałych części na rzecz Skarbu Państwa (Reskr. Prez. S. A. w Krakowie z 10 kwietnia 1933, Prez. 5499/33).

²⁾ Gdy komornicy pobrali zaliczki od stron, a czynności jeszcze nie dokonali, a zatem nie wpisali jeszcze w księgach, względnie w repertoriach należnego im wynagrodzenia, zwrotu kosztów, podziału opłaty i t. d., w tych wypadkach nie wolno komornikom podnosić z pobranych zaliczek żadnych kwot dla siebie, lecz cała zaliczka musi znajdować się w kasie, lub na książeczce P. K. O., a w sprawozdaniu musi być wpisana w rubryce 9 (Reskr. Prez. S. A. w Krakowie z 10 kwietnia 1933, Prez. 5499/33).

Państwa oraz podmiotów, zastąpionych przez Prokuratorję Generalną co do należności z tytułu opłat.

Na opłatę za dokonanie sprzedaży komornik nie pobiera zaliczki.

§ 4. Opłaty i wydatki, od których strona była uwolniona lub których nie uiściła, komornik ściągnie od dłużnika.

Opłaty nieściągnięte od dłużnika wyegzekwuje komornik od strony, która zażądała spełnienia czynności, chyba że służy jej uwolnienie.

W toku egzekucji wszczętej z urzędu (art. VII przep. wpraw. pr. egz.) narosłe opłaty i wydatki obciążają dłużnika; jednakże wydatki poniesione w gotowiznie, jeżeli nie można ich ściągnąć od dłużnika, będą pokryte ze Skarbu Państwa.

R o z d z i a ł II.

O opłatach w ogólności.

§ 5. Opłaty są stosunkowe albo stałe.

Wysokość opłaty stosunkowej, jeżeli rozporządzenie niniejsze nie stanowi inaczej, zależna jest od wartości rozszczenia.

Pełna opłata stosunkowa wynosi przy wartości:

	do 50 zł włącznie	2 zł
ponad 50 zł do 100 zł	„	3 „
„ 100 „ „ 200 „	„	4 „
„ 200 „ „ 400 „	„	6 „
„ 400 „ „ 600 „	„	7 „
„ 600 „ „ 1000 „	„	8 „
„ 1000 „ „ 5000 „	„	8 „
za pierwsze 1000 zł		3 „
od nadwyżki za każde rozpoczęte 1000 zł		20 „
ponad 5000 zł do 10.000 zł włącznie:		2 „
za pierwsze 5.000 zł.		30 „
od nadwyżki za każde rozpoczęte 1.000 zł.		1 „
ponad 10.000 zł do 100.000 zł włącznie:		120 „
za pierwsze 10.000 zł		5 „
od nadwyżki za każde rozpoczęte 10.000 zł.		

§ 6. Suma opłaty stosunkowej nie może wynosić mniej niż 2 zł.

Opłaty w sprawach spornych i egzekucyjnych.

§ 7. Pełną opłatę stosunkową pobiera się¹⁾:

1) za zajęcie ruchomości i za zajęcie wierzytelności i innych praw majątkowych, związanych z posiadaniem dokumentu, wymienionych w art. 630, 639 § 1 k. p. c.;

2) za dokonanie opisu nieruchomości, nie mniej jednak niż

8 zł

3) za dokonanie sprzedaży przez publiczną licytację ruchomości, nieruchomości i praw, za dokonanie sprzedaży z wolnej ręki ruchomości lub w razie objęcia ruchomości przez wierzyciela — od uzyskanej ceny, nie mniej jednak niż

5 „

Jeżeli czynność wymieniona w p. 2 trwała dłużej niż 3 godziny, to za każdą następną rozpoczętą godzinę, opłatę podwyższa się o

2 „

Opłatę za dokonanie sprzedaży należy pobrać, choćby sprzedaż została uznana za niedoszlą do skutku z powodu nieuiszczenia w terminie ceny nabycia (art. 613 k. p. c.).

§ 8. Połowę opłaty stosunkowej pobiera się:

1) za zajęcie ruchomości, wierzytelności i innych praw majątkowych, związanych z posiadaniem dokumentu, wymienionych w art. 630 k. p. c., jeżeli zajęcie następuje przez zaznaczenie w protokóle poprzedniego zajęcia (art. 587 § 1, 641 § 1 k. p. c.);

2) za zajęcie wierzytelności i innych praw majątkowych poza wymienionymi w art. 630 i 639 § 1 k. p. c.;

3) za sprawdzenie zajętych ruchomości bez równoczesnego dokonania zajęcia (art. 587 § 2 k. p. c.),

4) za opis zajętego prawa lub ruchomości (art. 634, 817 § 3 k. p. c.);

5) za oszacowanie.

Opłata za oszacowanie nie należy się, jeżeli oszacowania dokonywa komornik przy zajęciu, opisie lub sprzedaży.

Jeżeli oszacowania dokonywa komornik w toku egzekucji

¹⁾ Jak to wynika z przepisów art. 69 i nast. i art. 542 i nast. k. p. c., oraz § 3 taksy dla komorników, może zarówno po stronie wierzyciela, jak i dłużnika, występować więcej osób jako strona. W tym wypadku należy liczyć opłaty jedynie jednorazowo, a nie od każdej z uczestniczących osób osobno.

Należyłość z § 7 taksy liczyć należy również od wszystkich dłużników i nieruchomości jednorazowo, a nie od każdego, lub każdej z osobna (Reskr. Prez. S. A. w Krakowie z 6 czerwca 1933, Prez. 9135/33).

celem zniesienia współwłasności, opłatę za tę czynność oblicza się od sumy oszacowania.

§ 9. Opłata stała wynosi:

1) za doręczenie dokonane przez komornika, jeżeli obecność komornika przy doręczeniu jest konieczna i stanowi ono samoistną czynność, z wyjątkiem doręczeń w toku sądowego postępowania egzekucyjnego	0,80 zł
2) za wykonanie przymusu osobistego	20 „
3) za przyjęcie sumy od dłużnika wierzytelności (art. 631 k. p. c.) przekazywanej wierzycielowi lub składanej do depozytu	1 „
4) za odebranie dłużnikowi dokumentu lub rzeczy ruchomej wraz z oddaniem ich wierzycielowi, do depozytu lub na skład (art. 638, 650, 812 k. p. c.)	5 „
5) za czynności związane z przeniesieniem zajętych ruchomości na inne miejsce	3 „
6) za asystowanie stronie celem usunięcia oporu (art. 820 k. p. c.)	5 „

Jeżeli czynność, wymieniona w p. 4) — 6), trwała więcej niż godzinę, to za każdą następną rozpoczętą godzinę opłata zwiększa się o 2 zł.

Za doręczenie do rąk pełnomocnika lub kuratora, ustanowionych dla kilku uczestników, należy się wynagrodzenie za jedno doręczenie.

§ 10. Opłata stała wynosi:

1) za wprowadzenie w posiadanie nieruchomości, usunięcie z niej ruchomości, wprowadzenie zarządcy w zarząd lub sekwestr nad nieruchomością:

a) przy nieruchomościach ziemskich o obszarze:	
do 3 ha	7 zł
do 8 ha	10 „
do 15 ha	13 „
do 30 ha	16 „
ponad 30 ha od każdego dalszych rozpoczętych 10 ha dodatkowo po	1 „
b) przy nieruchomościach miejskich lub zakładach fabryczno-przemysłowych według szacunku ubezpieczeniowego:	
do 3.000 zł	7 „
do 10.000 zł	10 „
do 20.000 zł	13 „
do 100.000 zł	16 „
ponad 100.000 zł od każdego rozpoczętych 10.000 zł dodatkowo po	1 „

- 2) za dokonanie eksmisji z lokalu:
a) jednoizbowego	3 zł.
b) dwuizbowego i większego:	
od pierwszej izby	3 „
od każdej następnej	2 „

Pomieszczeń pobocznych jak: przedpokoje, korytarze, werandy, łazienki, spiżarnie, alkowy i pokoje dla służby nie uwzględnia się przy obliczeniu opłaty.

Jeżeli czynność, wymieniona w p. 1) i 2), trwała dłużej niż 3 godziny, to za każdą następną rozpoczętą godzinę opłata zwiększa się o 2 zł.

§ 11. Jeżeli komornik po przybyciu na miejsce spełnienia czynności odstąpił od jej wykonania z powodu zapłaty lub z innych przyczyn, uzasadniających zawieszenie lub umorzenie postępowania albo wstrzymanie wykonania czynności, opłata wynosi:

1) w przypadku, gdy celem czynności był opis, oszacowanie lub licytacja — połowa opłaty, jakoby się należała za dokonanie tej czynności, przyczem w razie odstąpienia od licytacji opłatę oblicza się od ceny oszacowania;

2) w innych przypadkach 3 zł.

§ 12. Opłatę w wysokości 2 zł pobiera się w przypadku:

- 1) niedokonania zajęcia z powodu braku przedmiotów, podlegających zajęciu;
- 2) nieodebrania rzeczy ruchomej z powodu jej nieodnalezienia (art. 638, 650, 812 k. p. c.);
- 3) niewykonania eksmisji;
- 4) niedokonania sprzedaży z powodu braku licytantów.

Opłaty w innych sprawach.

§ 13. Opłata stała wynosi:

- 1) za ofiarowanie pieniędzy wierzycielowi w imieniu dłużnika:
do 500 zł	3 zł
ponad 500 zł	5 „
- 2) a) za dokonanie spisu majątku lub jego części;
- b) za opieczętowanie albo zdjęcie pieczęci bez dokonania jednocześnie spisu:
za pierwszą godzinę	5 „
za każdą następną rozpoczętą godzinę	2 „
- 3) za aresztowanie osoby z powodu upadłości 20 „

Poza tem do czynności w postępowaniu niespornem i upadłościowem stosuje się odpowiednio przepisy § 5—12 rozporządzenia niniejszego¹⁾.

Rozdział III.

Wydatki.

§ 14. Komornikowi należy się w całości zwrot wszelkich wydatków gotówkowych jako to: na opłaty pocztowe, opłaty za doręczenia, uskuteczniane przez organa sądowe i gminne, na należności biegłych, koszty ogłoszeń w dziennikach, koszty przeniesienia i przechowania oraz należności osób przywołanych do czynności.

§ 15. Za każde doręczenie, niewymienione w § 9 i 14 i w toku sądowego postępowania egzekucyjnego, komornik tytułem wydatku pobiera — 40 gr.

¹⁾ Reskrypt Ministerstwa Sprawiedliwości

z dnia 24 kwietnia 1933 r., Nr. I. U. 2912/33.

Wobec wątpliwości, jakie wywołał w praktyce przepis § 13 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 15 grudnia 1932 r. o taksie za czynności komorników (Dz. U. R. P. Nr. 114, poz. 948), wyjaśniam co następuje:

Przepis ustępu pierwszego § 13 oznacza wysokość opłaty stałej za dokonanie czynności, wymienionych w tym ustępie. Natomiast przepis ustępu drugiego tego paragrafu, nakazujący stosować odpowiednio do czynności w postępowaniu niespornem i upadłościowem przepisy § 5—12 wymienionego wyżej rozporządzenia, dotyczy oczywiście innych czynności, niż te, które wymienia ustęp pierwszy. Wskazuje na to wyrażenie: „Poza tem“, które jest przeciwieństwem wyrażen „oprócz tego“, „ponadto“, „nadto“. Stosowanie zatem przepisu ustępu drugiego § 13 również do czynności, wymienionych w ustępie pierwszym, np. pobieranie za dokonanie spisu majątku prócz opłaty stałej (§ 13) także opłaty stosunkowej (§ 7) nie ma oparcia w przepisach prawa. Za dokonanie czynności, wymienionych w ustępie pierwszym § 13, komornik ma prawo pobierać tylko opłatę stałą w wysokości, określonej w tym ustępie.

Jeżeli w postępowaniu niespornem lub upadłościowem komornik dokonywa w myśl § 13 ust. 2 oszacowania majątku równocześnie ze spisem majątku, wówczas wchodzi w grę przepis ust. 2 § 8 i komornik nie ma prawa pobierania osobnego wynagrodzenia z § 8 ust. 1 pkt. 5. W tym przypadku za obie te czynności przypada jedynie opłata z § 13 ust. 1 pkt. 2 a.

§ 16. Nadto tytułem zwrotu wydatków za sporządzenie wezwań, zawiadomień, ogłoszeń, protokółów i innych pism, które w toku postępowania przy wykonywaniu czynności należy z urzędu sporządzić, komornik ma prawo pobrać na rzecz swoją:

1) od wniosku o wszczęcie lub podjęcie zawieszonej lub wstrzymanej egzekucji należności pieniężnych połowę stawek wymienionych w § 5, jednak:

- a) przy egzekucji z nieruchomości nie mniej niż 10 zł a nie więcej niż 30 zł;
- b) przy egzekucji z ruchomości, wierzytelności i innych praw majątkowych nie mniej niż 3 zł, a nie więcej niż 15 zł;

2) od wniosku o wszczęcie lub podjęcie zawieszonej lub wstrzymanej egzekucji roszczeń niepieniężnych:

- a) celem zniesienia współwłasności nieruchomości . . . 15 zł
- b) innych roszczeń niepieniężnych 3 „

3) od wniosku o wykonanie zarządzenia tymczasowego (za-
bezpieczenia powództwa) połowę wynagrodzenia w myśl p. 1)
i 2) zależnie od rodzaju zarządzenia tymczasowego.

§ 17. W postępowaniu niespornem i upadłościowym komornik pobiera na rzecz swoją wynagrodzenie za sporządzenie wezwań, zawiadomień, ogłoszeń, protokółów, odpisów, za uwierzytelnienia i zaświadczenia — za każdą choćby rozpoczętą stronicę tych pism 50 gr.

Stronica arkusza powinna zawierać przeciętnie 25 wierszy, a każdy wiersz 45 liter pisma.

W postępowaniu egzekucyjnym wynagrodzenie powyższe pobiera komornik tylko za sporządzenie na żądanie strony odpisów, uwierzytelnień, zaświadczeń. Za pisma, które komornik sporządzić z urzędu, nie pobiera on wynagrodzenia, unormowanego paragrafem niniejszym.

§ 18. Jeżeli komornik na żądanie strony wykonywa czynność w miejscowości odległej więcej, niż 2 km od jego siedziby, ma prawo do wynagrodzenia w kwocie 40 groszy za każdy rozpoczęty kilometr odległości miejsca dokonania czynności od jego siedziby.

Jeżeli w czasie jednego przejazdu komornik wykonywa kilka czynności, należy mu się pełne wynagrodzenie według ustępu poprzedzającego od każdej czynności z osobna, chyba

że wykonywa je w tej samej sprawie. W tym przypadku należy się komornikowi wynagrodzenie za jeden tylko przejazd¹⁾.

Komornikowi nie służy prawo do diet i kosztów przejazdu według norm przewidzianych dla funkcjonariuszów państwowych z powodu wykonywania poza jego siedzibą.

R o z d z i a ł IV.

Przepisy przejściowe i końcowe.

§ 19. W sprawach wszczętych przed 1 stycznia 1933 r. stosuje się przepisy dotychczasowe. Na obszarze Sądów Apelacyjnych w Krakowie i Lwowie oraz Sądu Okręgowego w Cieszynie w sprawach tych nie pobiera się opłaty sądowej od pism i załączników, wnoszonych do komornika; do spraw tych natomiast stosuje się przepisy rozdziału III z tą zmianą, że wynagrodzenie za sporządzenie z urzędu pism, wezwań, zawiadomień i obwieszczeń, pobiera komornik według § 17. Poza tem w tych sprawach komornik ma prawo do wynagrodzenia, ustalonego rozporządzeniem Ministra Sprawiedliwości z dnia 25 lutego 1929 r. (Dz. U. R. P. Nr. 15, poz. 129) niezależnie od miejsca gdzie czynność jest wykonywana.

§ 20. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 1933 r.

Z dniem wejścia w życie rozporządzenia niniejszego tracą moc wszelkie przepisy w zakresie unormowanym tem rozporządzeniem.

¹⁾ Przepis § 18 rozp. z dn. 15 grudnia 1932 r. o taksie za czynności komorników rozstrzyga jedynie wypadek wynagrodzenia komornika za przejazd, gdy chodzi o załatwienie przez niego kilku czynności, np. doręczenie nakazu, licytacja majątku ruchomego, zajęcie nieruchomości i t. p. Otóż o ile te czynności dokonane zostały w jednej sprawie, należy się komornikowi wynagrodzenie za jeden tylko przejazd; natomiast jeżeli każdą z tych czynności wypada załatwić w oddzielnej sprawie, komornik otrzymuje wynagrodzenie oddzielnie za każdą czynność, chociażby załatwiał je wszystkie w jednym dniu. Kilka tytułów wykonawczych, opiewających przeciwko jednemu dłużnikowi, złożonych komornikowi jednocześnie, o ile nie żąda się dokonania z każdego tytułu odrębnej czynności, należy uważać za jedną sprawę, a założenie przez komornika oddzielnej sprawy dla każdego tytułu wykonawczego uznać należy za sztuczne (odp. na pyt. G. S. 1933, 480).

REJESTR CHRONOLOGICZNY.

Rok		Str.
1804	Kodeks cywilny Napoleona art. 516—526 1743—1751	668 190
1811, 1 czerwiec	Kodeks cywilny austr. Nr. 916 Z. U. S. §§ 293—299 471 813—815 841—853 970, 970c	667 197 195 233 197
1818, 26 kwiecień	Prawo o ustaleniu własności dóbr nieruchomych, o przywilejach i hi- potekach, Dz. Pr. V, 295 art. 22, 23 27 40, 41	186 179 28
1854, 9 sierpień	Patent cesarski o postępowaniu nie- spornem, austr. dz. u. p. Nr. 208 §§ 133, 135, 136	195
1862, 17 grudzień	Ustawa wprowadza do austr. ko- deksu handlowego, austr. dz. u. p. Nr. 1 z 1863 r. § 47	253
17 grudzień	Kodeks handlowy austr. dz. u. p. Nr. 1 z 1863 r. art. 310 313—316	252 197
1866, 14 kwiecień	Ustawa notarialna, obowiązująca w okręgach sądów apelacyjnych War- szawskiego, Lubelskiego i Wileńskiego art. 146, 147	180
1869, 5 czerwiec	Kodeks handlowy niemiecki §§ 25 124, 129, 370	258 274

Rok		Str.
1871, 25 lipiec	Powszechna ustawa o księgach grun- towych (hipoteczna), austr. dz. u. p. Nr. 95	241
	§§ 8	245
	20	231
	22	241
	26, 27	240
	31—34, 35—37	217
	38	242
	39	217
	40—45	242
	46—51	246
	72	221
	118—121	248
	123—125	
1874, 19 maj	Ustawa o zakładaniu ksiąg kolejo- wych i skutku praw hipotecznych, ustanowionych na kolei żelaznej, austr. dz. u. p. Nr. 70	239
	§ 39 47	238
1875, 28 marzec	Ustawa o wykreśleniu nieskutecznych wpisów prawa bliższości wedle po- krewieństwa, austr. dz. u. p. Nr. 37	222
1877, 30 styczeń	Ustawa o postępowaniu cywilnem (niemiecka), Dz. U. Rzeszy z r. 1877, str. 83	257
	§§ 326, 327, 727, 728	258
	729	259
	730—732	258
	735—749	267
	766	264
	767, 769, 770	262
	771	261
	773	262
	774, 778, 780—784	264
	785, 786	266
859—863		
1895, 1 sierpień	Procedura cywilna, austr. dz. u. p. Nr. 113	250
	§§ 104, 106—108	
1896, 27 maj	Ordynacja egzekucyjna (austr.), austr. dz. u. p. Nr. 79	312
	§ 222	
1 lipiec	Kodeks cywilny niemiecki	670
	§§ 93—98	271
	177 274	269

Rok		Str.
1896,	1 lipiec	
	Kodeks cywilny niemiecki	
	§§ 322, 372, 383	270
	385	271
	399	275
	419	265
	456—458	270
	504, 505	290
	528	276
	705	259
	718, 719	294
	748	272
	753	271
	755, 756, 771, 772	272
	873, 876, 878	279
	894, 899	283
	912—916	287
	917, 918	288
	925	282
	929—931	279
	1003	272
	1012—1017	288
	1094	290
	1095, 1097, 1098	291
	1113—1117	278
	1152, 1177	281
	1184—1187	294
	1190	295
	1191, 1195	280
	1196	281
	1199	280
	1384—1387	266
	1438, 1442, 1468, 1469	292
	1480	265
	1483, 1485	293
	1489	264
	1504	265
	1513	269
	1655, 1656	267
	1958, 1984, 1990	273
	2014, 2015	263
	2032, 2033	293
	2115	261
	2187	265
	2213, 2214	273

Rok			Str.
1896,	1 lipiec	Kodeks cywilny niemiecki	
		§§ 2317	275
		2338	268
	7 lipiec	Ustawa o tworzeniu dróg koniecznych, austr. dz. u. p. Nr. 140	
		§§ 1, 3, 20	214
1897,	24 marzec	Ustawa o księgach wieczystych (niem.)	
		§§ 18, 25	284
		42	285
		54	284
		72, 73, 75, 76, 78—80	285
1905,	17 lipiec	Konwencja dotycząca Procedury Cywilnej, podpisana w Hadze, Dz. U. R. P. Nr. 126, poz. 735 z 1926 r.	
		art. 17—19	459
1912,	26 kwiecień	Ustawa o prawie budowli, austr. dz. u. p. Nr. 86	
		§§ 1, 5, 11	215
1916,	26 marzec	Rozp. Min. Sprawiedl. o sądowym składaniu dokumentów celem nabycia praw rzeczowych na nieruchomościach i budowlach niewpisanych do ksiąg gruntowych, austr. dz. u. p. Nr. 87	200
1919,	15 styczeń	Rozporządzenie o prawie zabudowy (niem.), Dz. Ust. Rzeszy str. 72	
		§§ 1, 13, 25, 35	289
	7 luty	Dekret o rejestrze handlowym, Dz. Pr. P. P. Nr. 14, poz. 164	
		art. 54, 56—58	179
	18 kwiecień	Rozp. Rady Min. o sposobie użycia wojska dla zabezpieczenia porządku publicznego, Dz. Pr. P. P. Nr. 35, poz. 276	375
	3 lipiec	Ustawa w przedmiocie ochrony drobnych dzierżawców rolnych, Dz. Pr. Nr. 57, poz. 345	art. 3 61
			6 62
	31 sierpień	Rozp. Komisarza Gen. Ziem Wschodnich. Prawo o ustaleniu własności dóbr nieruchomości, o przywilejach i hipotekach, Dz. U. R. P. Nr. 53, poz. 510 z 1928 r.	art. 15 a, 15 b 192
			27 179

Rok		Str.
1920,	24 marzec	Ustawa o nabywaniu nieruchomości przez cudzoziemców, Dz. U. R. P. Nr. 24, poz. 202 z 1933 r. 1046
	28 maj	Ustawa o polskich statkach handlowych morskich, Dz. U. R. P. Nr. 47, poz. 285 art. 1—4 1140 9—12 1141 14, 17 1142 20, 21 1143
	17 czerwiec	Uchwała Rady Min. Instrukcja dla Prokuratorji Generalnej, Dz. U. R. P. Nr. 73, poz. 502 art. 21, 22 488
	2 lipiec	Ustawa w przedmiocie zmiany niektórych przepisów i przedłużenia mocy obowiązującej ustawy z dnia 3 lipca 1919 r. o ochronie drobnych dzierżawców rolnych, Dz. U. R. P. Nr. 56, poz. 346 art. 1 62
	17 grudzień	Ustawa o nadaniu ziemi żołnierzom Wojska Polskiego, Dz. U. R. P. Nr. 4, poz. 18 z 1921 r. art. 1—3, 5—7 92 10 93
1921,	17 marzec	Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej, Dz. U. R. P. Nr. 44, poz. 267 art. 21 ust. 2, 4 1323 37, 79 1324
	24 październik	Umowa między Polską a Wolnym Miastem Gdańskiem celem wykonania polsko-gdańskiej konwencji z dnia 9 listopada 1920 r., Dz. U. R. P. Nr. 16, poz. 139 z 1922 r. art. 65—70 502
1922,	1 czerwiec	Ustawa o monopolu tytoniowym, Dz. U. R. P. Nr. 47, poz. 409 art. 1, 5, 15 43
	25 wrzesień	Ustawa o nadaniu wierzytelnościom b. rosyjskiego Banku Włociańskiego i Szlacheckiego prawa przywilejów, obciążających dobra nieruchomości, Dz. U. R. P. Nr. 90, poz. 825 28
1923,	4 maj	Umowa między Rzeczpospolitą Polską a Królestwem Serbów, Kroatów

Rok		Str.
	i Słoweńców, dotycząca stosunków prawnych obywateli obu Stron, Dz. U. R. P. Nr. 2, poz. 16 z 1929 r.	
	art. 2—4	469
	43—48	504
1923, 31 lipiec	Ustawa o scalaniu gruntów, Dz. U. R. P. Nr. 92, poz. 833 art. 41	83
1924, 14 luty	Umowa między Rzeczpospolitą Polską i Wolnym Miastem Gdańskiem w sprawie zabezpieczenia kosztów procesowych, Dz. U. R. P. Nr. 42, poz. 290 z 1925 r.	462
5 marzec	Układ Polsko-Niemiecki o obrocie prawnym, Dz. U. R. P. Nr. 36, poz. 217 z 1926 r. art. 2—4	470
	18, 21	506
19 marzec	Umowa między Rzeczpospolitą Polską a Republiką Austriacką w przedmiocie wzajemnego obrotu prawnego, Dz. U. R. P. Nr. 84, poz. 467 z 1926 r. art. 2—4	461
	48—53	499
11 kwiecień	Ustawa o ochronie lokatorów, Dz. U. R. P. Nr. 39, poz. 406 art. 1, 2	76
	11—13	78
	23—24	81
	30	82
3 czerwiec	Ustawa o poczcie, telegrafii i telefonii, Dz. U. R. P. Nr. 12, poz. 57 art. 16, 24	44
31 lipiec	Ustawa w przedmiocie ochrony drobnych dzierżawców rolnych, a w szczególności zmiany niektórych przepisów ustawy z dnia 2 lipca 1920 r. oraz ustawy z dnia 18 marca 1920 r., Dz. U. R. P. Nr. 75, poz. 741 art. 1—5	62
	7—10	63
	12	65
23 październik	Konwencja Międzynarodowa o przewozie kolejami osób i bagażu, Dz. U. R. P. Nr. 73, poz. 665 z 1928 r. art. 1, 42	473
	51, 52, 54, 55	474

Rok		Str.
1924, 23 październik	Konwencja Międzynarodowa o przewozie towarów kolejami, Dz. U. R. P. Nr. 73, poz. 667 z 1928 r.	
	art. 1	475
	42	476
	51, 52, 54, 55	477
15 listopad	Rozp. Prez. Rzp. o dniach świątecznych, Dz. U. R. P. Nr. 101, poz. 928	563
9 grudzień	Rozp. Prez. Rzp. o zmianie ustroju Prokuratorji Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej, Dz. U. R. P. Nr. 107, poz. 967	
	§ 10	488
28 grudzień	Rozp. Prez. Rzp. o organizacji giełd, Dz. U. R. P. Nr. 23, poz. 209	
	art. 29, 30	173
28 grudzień	Rozp. Prez. Rzp. o prawie o domach składowych, Dz. U. R. P. Nr. 114, poz. 1020	
	art. 1	98
	6, 14, 16, 29—31	99
	33—36	100
	41—48, 53	101
	56	103
30 grudzień	Rozp. Prez. Rzp. o wprowadzeniu jednolitego monopolu sprzedaży soli, Dz. U. R. P. Nr. 117, poz. 1043	
	§§ 1, 7	45
1925, 6 marzec	Umowa pomiędzy Rzeczpospolitą Polską a Republiką Czechosłowacką w przedmiocie obrotu prawnego, Dz. U. R. P. N. 14, poz. 80 z 1926 r.	
	art. 2, 3	462
	25—30	500
18 marzec	Ustawa w przedmiocie zmiany rozp. Prez. Rzp. o dniach świątecznych, Dz. U. R. P. Nr. 34, poz. 234	561
2 kwiecień	Ustawa o potrąceniach z uposażenia osób wojskowych, Dz. U. R. P. Nr. 45, poz. 312	684
25 lipiec	Ustawa o Trybunale kompetencyjnym, Dz. U. R. P. Nr. 126, poz. 897	
	art. 11, 12	607

Rok		Str.	
1925,	28 listopad	Umowa pomiędzy Polską a Wolnem Miastem Gdańskiem, dotycząca wzajemnego wykonywania orzeczeń sądowych, Dz. U. R. P. Nr. 55, poz. 490 z 1927 r.	464
	28 grudzień	Ustawa o wykonaniu reformy rolnej, Dz. U. R. P. Nr. 1, poz. 1 z 1926 r.	1000
1926,	29 marzec	Ustawa o prawie autorskiem, Dz. U. R. P. Nr. 48, poz. 286 art. 20—25	45
1927,	27 maj	Rozp. Prez. Rzp. o przymusie ubezpieczenia od ognia, Dz. U. R. P. Nr. 46, poz. 410 art. 39	47
1928,	6 luty	Rozp. Prez. Rzp. Prawo o ustroju sądów powszechnych, Dz. U. R. P. Nr. 102, poz. 863 z 1932 r.	
		art. 1	1343
		6	708
		14, 21, 23, 34, 39	1359
		60—64 ¹	372
		81, 137	1324
		263—265	337
		267	338
		273	1359
	15 luty	Rozp. Prez. Rzp. o sposobie lokowania funduszów przez osoby prawa publicznego i osoby niewłasnowolne, Dz. U. R. P. Nr. 17, poz. 141	552
	16 luty	Rozp. Prez. Rzp. o prawie budowlanem i zabudowaniu osiedli, Dz. U. R. P. Nr. 23, poz. 202 art. 68, 93	84
	6 marzec	Rozp. Prez. Rzp. o Policji Państwowej, Dz. U. R. P. Nr. 5, poz. 28 z 1931 r. art. 7	373
		10, 11	374
	6 marzec	Rozp. Prez. Rzp. o żegludze i spławie na śródlądowych drogach wodnych, Dz. U. R. P. Nr. 29, poz. 266 art. 1—3	1143
		11—16	1144
		18, 21	1145
	17 marzec	Rozp. Prez. Rzp. o prawie bankowem, Dz. U. R. P. Nr. 34, poz. 321 art. 46—48	103
		116	104

Rok		Str.	
1928,	22 marzec	Rozp. Prez. Rzp. o postępowaniu przymusowym w administracji, Dz. U. R. P. Nr. 36, poz. 342	107
	22 marzec	Rozp. Prez. Rzp. o rejestrowym zastawie rolniczym, Dz. U. R. P. Nr. 38, poz. 360	29
	18 czerwiec	Rozp. Min. Spraw Wojsk. w porozum. z Min. Sprawiedl. i Skarbu w sprawie wykonania ustawy o potrąceniach z uposażenia osób wojskowych, Dz. U. R. P. Nr. 64, poz. 589	689
	24 grudzień	Rozp. Min. Sprawiedl. o biegłych sądowych, Dz. U. R. P. Nr. 104, poz. 945	575
1929,	21 luty	Rozp. Min. Sprawiedl. w porozum. z Min. Spraw Wewn. w sprawie wynagrodzenia za wykonanie egzekucji przez organa gminne na polecenie władz sądowych i prokuratorskich, Dz. U. R. P. Nr. 14, poz. 121	125
	23 marzec	Ustawa o uregulowaniu stanu hipotecznego nieruchomości, oddanych w toku parcelacji w posiadanie nabywców, na obszarze województw: krakowskiego, lwowskiego, stanisławowskiego i tarnopolskiego, Dz. U. R. P. Nr. 27, poz. 276	85
		art. 1, 2	86
		31, 32	87
		35	87
	19 grudzień	Konwencja pomiędzy Polską i Rumunją dotycząca pomocy i ochrony sądowej w sprawach cywilnych, Dz. U. R. P. Nr. 45, poz. 427 z 1932 r.	
		art. 1—3	471
		23—27	508
1930,	12 luty	Ustawa w przedmiocie wstrzymania eksmisji dzierżawców gruntów zajętych pod budynki i położonych w obrębie miast, miasteczek w Warszawie, Lublinie i Wilnie, Dz. U. R. P. Nr. 18, poz. 136	66
	19 lipiec	Rozp. Min. Spraw Wojsk. w porozum. z Min. Spraw Wewn. o obowiązkach	94

Rok		Str.
	organów wojskowych, asystujących w postępowaniu przymusowym w administracji przy czynnościach egzekucyjnych w budynkach wojskowych lub na okrętach wojennych, Dz. U. R. P. Nr. 54, poz. 457	123
1930, 13 sierpień	Rozp. Min. Sprawiedl. o warunkach i sposobie zastosowania przez władze sądowe przepisów postępowania cywilnego do egzekucji należności administracyjnych, Dz. U. R. P. Nr. 59, poz. 481	118
12 wrzesień	Rozp. Prez. Rzp. o przedłużeniu mocy obowiązującej ustawy z dnia 31 lipca 1924 w sprawie ochrony drobnych dzierżawców rolnych, Dz. U. R. P. Nr. 64, poz. 507	65
24 listopad	Rozp. Prez. Rzp. o uregulowaniu niektórych spraw z zakresu osadnictwa wojskowego, Dz. U. R. P. Nr. 80, poz. 628	93
	art. 2, 3 6, 8	94
29 listopad	Rozp. Prez. Rzp. Kodeks postępowania cywilnego (część pierwsza), Dz. U. R. P. Nr. 83, poz. 651	
	art. 2	1343
	3	630
	5	569
	10	478
	11, 13	479
	14	480
	24—31	485
	48	835
	54—62	388
	63	592
	65—67	593
	80	862
	89 § 1, 90	1050
	98—111	401
	112—125	408
	136—142	345
	143—163	417
	164—179	429

Rok		Str.
	art. 180—189	357
	192 § 1	598
	193	594
	199	602
	200	594
	208, 212	641
	239	443
	261	807
	262	513
	263	498
	285	813
	305	579
	310 § 3	984
	312, 313	579
	329	813
	354	493
	355—358	441
	376, 378	494
	380—382	438
	392	443
	395, 396	367
	399—412	368
	413, 414	439
	415	442
	416, 417	369
	419—421	366
	423	367
	463	440
	501	449
	502	489
	506	490
1930, 29 listopad	Rozp. Prez. Rzp. Przepisy wprowadzające kodeks postępowania cywilnego, Dz. U. R. P. Nr. 83, poz. 652	
	art. V	1351
	VII	381
29 listopad	Rozp. Prez. Rzp. Prawo górnicze, Dz. U. R. P. Nr. 85, poz. 654	
	art. 1, 15	1117
	17, 18, 20, 22, 45	1118
	46, 49, 50, 52, 57	1119
	59, 60, 62, 70, 75	1120
	76, 77	1120
		94*

Rok		Str.	
	art. 172—183	167	
	201	169	
	296	186	
	306	1122	
	315, 320	1123	
1932.	7 marzec	Ustawa o ulgach w egzekucji sądowej przeciwko gospodarzom rolnym, Dz. U. R. P. Nr. 25, poz. 219	48
	10 marzec	Ustawa o przejęciu egzekucji administracyjnej przez władze skarbowe oraz o postępowaniu egzekucyjnym władz skarbowych, Dz. U. R. P. Nr. 32, poz. 328	127
	14 marzec	Ustawa o rejestrowym zastawie drzewnym, Dz. U. R. P. Nr. 31, poz. 317	33
	14 marzec	Ustawa uzupełniająca przepisy o nadaniu ziemi żołnierzom Wojska Polskiego, Dz. U. R. P. Nr. 32, poz. 335	
		art. 1—4	95
		6, 10	97
	18 marzec	Ustawa o wykupie gruntów, podlegających ustawie w przedmiocie ochrony drobnych dzierżawców rolnych, Dz. U. R. P. Nr. 30, poz. 307	
		art. 1, 2	68
		20	69
		26	70
	18 marzec	Ustawa o uregulowaniu prawa własności gruntów, oddanych w drodze parcelacji w posiadanie nabywców na obszarze województw centralnych i wschodnich, Dz. U. R. P. Nr. 30, poz. 308	
		art. 1, 3, 21, 22	88
		26	90
	25 czerwiec	Rozp. Rady Min. o postępowaniu egzekucyjnym władz skarbowych, Dz. U. R. P. Nr. 62, poz. 580	128
	25 czerwiec	Rozp. Rady Min. o wyłączeniu niektórych rodzajów świadczeń pieniężnych z pod egzekucji urzędów skarbowych, Dz. U. R. P. Nr. 62, poz. 581	153

Rok		Str.
1932, 11 lipiec	Kodeks karny. Rozp. Prez. Rzp. Dz. U. R. P. Nr. 60, poz. 571 art. 127—133 282 284	371 714 805
23 sierpień	Rozp. Prez. Rzp. o zapobieganiu skutkom trudności płatniczych w rolnictwie, Dz. U. R. P. Nr. 72, poz. 652 art. 1—4, 12 15, 17, 18 24, 34—37 46, 49, 54, 57, 58 63, 78, 82, 103	70 71 72 74 75
23 sierpień	Rozp. Min. Spraw Wewn. o sposobie przeprowadzania rewizji osobistej w postępowaniu przymusowym w administracji, Dz. U. R. P. Nr. 89, poz. 751	122
25 wrzesień	Rozp. Prez. Rzp. w sprawie pierwszeństwa zaległych ciężarów na rzecz spółek wodnych, Dz. U. R. P. Nr. 81, poz. 715	38
21 październik	Rozp. Prez. Rzp. o zmianie ustawy z dnia 10 czerwca 1921 r. w przedmiocie utworzenia Państwowego Banku Rolnego, Dz. U. R. P. Nr. 91, poz. 768 art. 1	39
21 październik	Rozp. Prez. Rzp. o wykonywaniu egzekucji z nieruchomości przez Państw. Bank Rolny, Dz. U. R. P. Nr. 91, poz. 769	6
27 październik	Rozp. Prez. Rzp. Przepisy o kosztach sądowych, Dz. U. R. P. Nr. 93, poz. 805 art. 1—46 59—63 66—74 81—84, 96 99, 112—122	1457 1468 1469 1470 1471
27 październik	Rozp. Prez. Rzp. o dochodzeniu roszczeń pieniężnych i egzekucji należności pieniężnych przypadających od związków komunalnych, Dz. U. R. P. Nr. 94, poz. 809	697

Rok		Str.
1932, 27 październik	Rozp. Prez. Rzp. o uprawnieniach towarzystw kredytowych i banków hipotecznych przy przeprowadzaniu egzekucji z nieruchomości, Dz. U. R. P. Nr. 94, poz. 812	16
4 listopad	Rozp. Rady Min. w sprawie rozciągnięcia mocy obowiązującej ustawy z dnia 14 marca 1932 r., uzupełniającej przepisy o nadaniu ziemi żołnierzom Wojska Polskiego, na obszar powiatów augustowskiego i suwalskiego, Dz. U. R. P. Nr. 108, poz. 889 §§ 1, 4	97
1 grudzień	Rozp. Min. Sprawiedl. o komornikach, Dz. U. R. P. Nr. 107, poz. 886	1448
1 grudzień	Rozp. Min. Sprawiedl. Regulamin ogólny wewnętrznego urzędowania sądów apelacyjnych, okręgowych i grodzkich, Dz. U. R. P. Nr. 110, poz. 905 §§ 7, 8, 11	352
		52
		62
		73
		75
		108
		112, 113
		118—137
		194—213
15 grudzień	Rozp. Min. Sprawiedl. Regulamin wewnętrznego urzędowania sądów apelacyjnych, okręgowych i grodzkich w sprawach cywilnych, Dz. U. R. P. Nr. 114, poz. 941	1421
15 grudzień	Rozp. Min. Sprawiedl. o należnościach świadków, biegłych (tłumaczy) i stron w sprawach cywilnych, Dz. U. R. P. Nr. 114, poz. 944	160
15 grudzień	Rozp. Min. Sprawiedl. o wykazie zajętych nieruchomości niehipotekowanych, Dz. U. R. P. Nr. 114, poz. 945	182
15 grudzień	Rozp. Min. Sprawiedl. Instrukcja dla komorników, Dz. U. R. P. Nr. 114, poz. 946	1435

Rok		Str.
1932,	15 grudzień	Rozp. Min. Sprawiedl. o postępowaniu przy opisie i oszacowaniu nieruchomości, Dz. U. R. P. Nr. 114, poz. 947 961
	15 grudzień	Rozp. Min. Sprawiedl. o taksie za czynności komorników, Dz. U. R. P. Nr. 114, poz. 948 1473
	29 grudzień	Rozp. Min. Sprawiedl. i Spraw Zagr. w sprawie doręczania pism sądowych osobom zamieszkałym zagranicą i osobom w służbie dyplomatycznej państw obcych, Dz. U. R. P. Nr. 118, poz. 974 427
1933,	22 luty	Rozp. Rady Min. o obniżeniu kar za zwłokę przy egzekucjach należności pieniężnych w postępowaniu przymusowym w administracji, Dz. U. R. P. Nr. 14, poz. 94 125
	14 marzec	Ustawa o przekazywaniu bankom państwowym zarządu i ściągania niektórych bezspornych prywatno-prawnych roszczeń Skarbu Państwa, Dz. U. R. P. Nr. 21, poz. 147 155
	24 marzec	Okóln. Min. Sprawiedl. w sprawie pobierania przez komorników opłaty od podań i załączników, Nr. 1686/I.U./33, Dz. urz. Nr. 7 1460
	25 marzec	Ustawa o zmianie moratorium mieszkaniowego dla bezrobotnych, Dz. U. R. P. Nr. 22, poz. 174 83
	28 marzec	Ustawa o wstrzymaniu eksmisji dzierżawców gruntów, zajętych pod budynki i położonych w obrębie wsi i osad na obszarze okręgów sądów apelacyjnych w Warszawie, Lublinie i Wilnie, Dz. U. R. P. Nr. 23, poz. 187 67
	28 marzec	Ustawa o utworzeniu urzędów rozjemczych do spraw majątkowych posiadaczy gospodarstw wiejskich, Dz. U. R. P. Nr. 29, poz. 253
		art. 1—13 53
		26, 28, 35, 37—40 57
		48 58

Rok		Str.	
1933,	28 marzec	Ustawa o uregulowaniu prawa własności gruntów, oddanych w drodze parcelacji w posiadanie nabywców na obszarze województw: poznańskiego i pomorskiego, Dz. U. R. P. Nr. 31, poz. 267 art. 1, 3, 21, 22 26	90 91
	29 marzec	Ustawa o ulgach w zakresie oprocentowania i terminów spłaty wierzytelności hipotecznych, Dz. U. R. P. Nr. 25, poz. 213	59
	1 kwiecień	Rozp. Min. Sprawiedl. w porozum. z Min. Skarbu w sprawie zwolnienia niektórych instytucyj kredytowych od obowiązku składania rękojmi przy przetargu nieruchomości, Dz. U. R. P. Nr. 32, poz. 282	1014
	1 kwiecień	Okóln. Min. Sprawiedl. w sprawie stosowania art. XVII przepisów wprowadzających prawo o sądowym postępowaniu egzekuc., Nr. 1687/I.U./33, Dz. urz. Nr. 8	176
	27 kwiecień	Okóln. Min. Sprawiedl. w sprawie tymczasowego pokrywania przez Skarb Państwa kosztów egzekucyjnych za wierzycieli, którym przyznano prawo ubogich, Nr. 1689/II.G.S./33, Dz. urz. Nr. 9	413
	29 kwiecień	Okóln. Min. Sprawiedl. w sprawie sporządzania i zatwierdzania aktów zbycia lub obciążenia nieruchomości niehipotekowanych, Nr. 1690/I.U./33, Dz. urz. Nr. 10	947
	24 maj	Okóln. Min. Sprawiedl. w sprawie prowadzenia egzekucji z diet posłów i senatorów oraz uposażeń służbowych, Nr. 1693/II.A./33, Dz. urz. Nr. 11	845
	30 wrzesień	Rozp. Min. Sprawiedl. w porozum. z Min. Poczty i Tel. o doręczaniu pism sądowych przez pocztę, Dz. U. R. P. Nr. 76, poz. 548	420
	30 wrzesień	Rozp. Min. Sprawiedl. w porozum. z Min. Spraw Wewn. o doręczaniu pism sądowych przez organa gminne, Dz. U. R. P. Nr. 76, poz. 549	425

REJESTR ALFABETYCZNY.

Liczby oznaczają stronicę. Litery a, n, r przed liczbami oznaczają, że dana kwestja dotyczy wyłącznie b. zaboru austriackiego, niemieckiego lub rosyjskiego.

A

Administracyjna egzekucja:

- asystencja organów bezpieczeństwa 113
- — wojskowa przy czynnościach egzekucyjnych w budynkach wojskowych 111, 123
- dozór zajętych przedmiotów 113
- grzywien, kar pieniężnych, kosztów postępowania i opłat sądowych 105, 118
- kara pieniężna celem wymuszenia 115
- kary za zwłokę 116, 125
- minimum egzystencji 108
- należności P. Banku Rolnego 41
- obowiązek ponoszenia kosztów 116
- organ egzekucyjny 108
- pora wykonania 111
- przejęcie papierów wartościowych 114
- — przez władze skarbowe p. skarbową egzekucją
- przekazanie sądowi 109, 118
- przybranie świadków 113, 123
- przymus 108
- — bezpośredni 116
- rewizja domowa 112
- — osobista 112, 122, 124
- roszczenia osób trzecich 113
- sprzedaż zajętych przedmiotów 113
- środki egzekucyjne 108, 112
- świadczeń niepieniężnych niezastępowalnych 115
- — — zastępowalnych 115
- — pieniężnych 111
- tytuły wykonawcze 109
- utrzymanie dawnych przepisów 3
- władza egzekucyjna 108
- wstrzymanie egzekucji 110
- wyłączenia od egzekucji 112
- — osobowe 117
- wynagrodzenie gmin 117, 125
- zagrożenie egzekucją 110, 112, 115, 116
- zajęcie plac i dochodów 114
- — praw i roszczeń wobec osób trzecich 114
- — ruchomości 112, 113
- zakres zastosowania 107
- zarządzenia tymczasowe 110
- zaskarżalność zarządzeń egzekucyjnych 110
- zastosowanie do ubezpieczeń społecznych 117
- zbieg z egzekucją sądową 113, 119, 129, 1439

Administracyjne:

- należności, warunki i sposób ściągania w drodze egzekucji sądowej 109, 118
- postępowanie przymusowe p. administracyjną egzekucją

Adnotacja:

- egzekucyjnej sprzedaży nieruchomości a 246
- hipoteczna, pojęcie i rodzaje a 244
- — utrzymanie dawnych przepisów a 238
- — wymogi dokumentów a 244
- p. też ostrzeżenie

Adwokat:

- bezpośrednio doręczanie pism sądowych 420
- pełnomocnictwo do udziału w przetargu nieruchomości 13, 22, 1049
- strony ubogiej 409, 411, 1422
- ustanowienie kuratorem 1422

Akt:

- moc tytułu egzekucyjnego dawnych 299
- notarialny jako tytuł egzekucyjny 437, 454
- oblatowany tytułem egzekucyjnym r 180
- prawny, nieważność działanych w czasie odroczenia wypłat 73
- rozporządzenia zajęta nieruchomości, unieważnienie 957
- sądowy tytułem egzekucyjnym n 276
- zbycia lub obciążenia nieruchomości niehipotekowanej po zajęciu 947
- działany przez konsula jako tytuł egzekucyjny 451

Akta:

- badanie w sądzie drugiej instancji 1426
- dołączenie zestawienia kosztów przez komornika 1438
- instancji wyższych 339
- numeracja 340
- oznaczenie czasu i miejsca

- przeglądania w obwieszczeniu o licytacji nieruchomości 10, 19, 993
- przechowywanie 340
- przedstawienie sądowi do rozstrzygnięcia zarzutów przeciw opisowi i oszacowaniu nieruchomości 985, 987
- — — do zbadania przed licytacją nieruchomości 1006
- — — po udzieleniu przybicia 1441
- — — wyższej instancji 339
- przeglądanie p. przeglądanie
- przekazywanie do archiwum 341, 343, 1434, 1446
- przesłanie biegłemu 1422
- sądowe egzekucji z nieruchomości 1433
- sądu wezwanego 1433
- spraw rozłączonych 1433
- sygnatura 339, 1446
- tworzenie i prowadzenie 338, 1433, 1445
- uwidocznienie wypłaty należności świadków, biegłych i stron 162
- w sprawie sądowego składania dokumentów celem nabycia praw rzeczowych, sygnatura a 201
- wydawanie odpisów i wyciągów 342, 380
- zarządzenia tymczasowego 1433

Alimenty, zabezpieczenie powództwa 1404

Alternatywne:

- świadczenie p. świadczenie alternatywne
- upoważnienie 540

Amortyzacja:

- praw hipotecznych p. umorzenie
- raty p. raty amortyzacyjne

Apelacja:

- postępowanie w sądzie I instancji 367
- — — II instancji 368
- rozstrzygnięcie 369

Archiwum:

- hipoteczne 343
- sądowe mniejszych sądów grodzkich 343
- — — przekazywanie akt 341, 343, 1434, 1446
- — — repertorjów 343, 1447
- — — wydawanie akt 342

Asystencja:

- organów bezpieczeństwa w egzekucji administracyjnej 113, 123
- — — skarbowej 132
- wojskowa przy czynnościach egzekucyjnych w budynkach wojskowych 566, 568, 1437
- — — komornika 163
- — — przy wykonaniu egzekucji administracyjnej w budynkach wojskowych 111, 123
- — — — skarbowej w budynkach wojskowych 133

B**Badanie:**

- aktów w sądzie drugiej instancji 1426
- przez sąd aktów egzekucji z nieruchomości 1006
- — sprawozdanie z zarządu przymusowego nieruchomości 1204
- wniosku o sądowe złożenie dokumentów celem nabycia praw rzeczowych a 200

Bank:

- Gospodarstwa Krajowego, doręczenie obwieszczenia o licytacji nieruchomości 19
- — uwolnienie od egzekucji

wkładek oszczędnościowych 666

- — — od opłat sądowych 1457
- — — od składania rękojmi 1014
- — — wykonalność wykazów zaległości 453
- — — Polski, uwolnienie od egzekucji zastawów 666
- — — — od składania rękojmi 1014
- — — wykonalność wyciągów z ksiąg 453
- — — Rolny Państw. p. Państwow. Bank Rolny
- — — Szlachecki b. ros., pierwszeństwo zaspokożenia 26, 28
- — — Włościański b. ros., pierwszeństwo zaspokożenia 26, 28

Banki:

- przekazanie państwowym ściągania niektórych roszczeń Skarbu Państwa 155
- uprawnienia szczególnie w egzekucji z nieruchomości p. bankowa egzekucja
- uprawnienie do sprzedaży zastawów ruchomych 104
- utrzymanie dawnych przywilejów egzekucyjnych 5

Bankowa egzekucja:

- doręczenia 16
- instytucje uprawnione do prowadzenia 16
- licytacja 22
- obowiązek wszczęcia 25
- obwieszczenie o licytacji 18
- opis 18
- przybicie 24
- równoczesne prowadzenie ze zwyczajną 17
- warunki licytacyjne 20
- właściwość sądu 16

- wszczęcie 18
- wynagrodzenie notariuszów 26
- zajęcie 18
- zastosowanie do egzekucyj już wszczętych 25
- — przepisów ogólnych 24

Bezrobotni, moratorium mieszkaniowe p. lokatorzy

Bezskuteczność:

- licytacji nieruchomości 21, 902, 1058, 1059
- — ruchomości 146, 147, 773, 783, 793
- przetargu w egzekucji administracyjnej 114

Biegły:

- nakładanie grzywien 163, 579, 1437
- obowiązek zwrotu kosztów 401
- opinja w przedmiocie wstrzymania licytacji przeciw gospodarzom rolnym 51
- powołanie do opisu i oszacowania nieruchomości 961, 981
- — do oszacowania ruchomości 142, 725, 728, 1440
- przesłanie aktów 1422
- przyczyny odmowy spełnienia obowiązku 164, 576, 579
- przysięga 577
- taksa wynagrodzenia p. taksa
- ustanawianie stałych 575
- warunki ustanowienia 576
- wezwanie przez komornika celem wydania opinji 574
- wyłączenie p. wyłączenie
- wynagrodzenie p. wynagrodzenie
- zapewnienie spełnienia obowiązku 578, 1437

Biurowość:

- komorników 338, 1442

- w sprawach egzekucyjnych 338

Braki postępowania, wytknięcie 431, 561

Budowlane kredyty, ograniczenie egzekucji 46, 665

Budynki:

- objęcie zajęciem nieruchomości 938
- przedstawicielstwa dyplomatycznego, spełnianie czynności egzekucyjnych 566, 568, 1437
- wojskowe, pojęcie 567
- — spełnianie czynności egzekucyjnych 566, 1437
- — wykonanie egzekucji administracyjnej 111, 123.

C

Cena:

- licytacyjna, podział p. podział sumy uzyskanej z egzekucji
- nabycia nieruchomości, dopłata kwoty nieprawnie potrąconej 15, 21, 1271
- — — dopuszczalne potrącenia 11, 21, 1018, 1020
- — — niedopuszczalność żądania zmniejszenia 1033
- — — skutki nieuiszczenia w terminie 12, 21, 902, 1022
- — — termin uiszczenia 11, 21, 902, 1018
- — — wymienienie w postanowieniu o przybicciu 1074
- — — ruchomości, niedopuszczalność żądania zmniejszenia 798
- — — skutki nieuiszczenia w terminie 147, 782, 783, 1440
- — — termin uiszczenia 147, 782, 783
- — — użycie części przepa-
dłej 785

- — — zaliczenie wierzytelności 147, 797
- — — najniższa w licytacji nieruchomości 11, 20, 40, 902, 1015, 1058
- — — ruchomości 146, 766, 793
- — — w nadlicytacji nieruchomości 14, 1103
- — — objęcia nieruchomości 13, 23, 902, 1050
- — — przejęcia ruchomości 789, 793
- — — sprzedaży ruchomości z wolnej ręki 794
- — — wywołania nieruchomości, oznaczenie w obwieszczeniu o licytacji 10, 18, 993
- — — podanie do wiadomości po wywołaniu licytacji 12, 22, 1039
- — — wysokość 11, 20, 40, 902, 1015, 1058
- — — pola górniczego przy sprzedaży z powodu odebrania własności lub zrzeczenia się 165
- — — przedmiotów ze złota, platyny i srebra 766
- — — ruchomości 146, 766, 793
- — — zaofiarowana, związanie licytanta 771, 773, 1051
- Ciężary:**
- — — na rzecz spółek wodnych, pierwszeństwo zaspokojenia 27, 38
- — — przejęcie p. przejęcie, utrzymanie
- — — realne, utrzymanie bez potrącenia r 185, a 207, n 274
- — — z potrąceniem z ceny nabycia a 207, n 274
- — — wygaśnięcie niepokrytych ceną a 208, n 274
- — — zmiana warunków licytacyjnych co do przejęcia a 210, n 274

Cofnięcie prawa ubogich p. prawo ubogich

Cudzoziemcy:

- — — ograniczenia w nabywaniu nieruchomości 1046
- — — warunki korzystania z ochrony lokatorów 82
- — — uzyskania prawa ubogich 409, 1422

Cywilne:

- — — sprawy, regulamin urzędowania sądów 1421
- — — właściwość sądów p. właściwość

Czas:

- — — licytacji nieruchomości, oznaczenie w obwieszczeniu 10, 18, 993, 996
- — — ruchomości, oznaczenie w obwieszczeniu 145, 760
- — — oglądania nieruchomości przed licytacją 10, 19, 993
- — — — oznaczenie w obwieszczeniu 10, 19, 993
- — — — ruchomości przed licytacją 145, 760
- — — — oznaczenie w obwieszczeniu 145, 760
- — — p. też pora, termin
- — — trwania przymusu osobistego w egzekucji roszczeń niepieniężnych 1316
- — — — w postępowaniu manifestacyjnym 815, 818
- — — wydania zarządzeń tymczasowych 1348

Część:

- — — przepadała ceny nabycia nieruchomości, użycie 785
- — — ułamkowa p. ułamkowa część
- — — wydzielona nieruchomości, sprzedaż 971

Czynności:

- — — egzekucyjne niezaskarżalne p. niezaskarżalność

- — obecność osób powołanych do nadzoru sądowego 574
 - — — stron przy wykonaniu 571
 - — pierwsze 546
 - — podział między komorników p. podział
 - — powtórzenie dokonanych w czasie niezdolności strony 591, 596
 - — przybranie świadków do wykonania 113, 132, 571, 573, 582
 - — skarga na p. skarga
 - — stwierdzenie w protokóle 559
 - — uchylenie p. uchylenie
 - — — w egzekucji skarbowej 134
 - — udział osób trzecich 572
 - — utrzymanie w mocy dokonanych przez niewłaściwy organ 384
 - — w budynkach wojskowych 566, 1437
 - — — przedstawicielstwa dyplomatycznego 566, 568, 1437
 - — w dni świąteczne 562
 - — w mieszkaniu osób z prawem zakrajowości 136, 566, 569, 1437
 - — w porze nocnej 562
 - — zaniechanie wykonania przez organ egzekucyjny w egzekucji skarbowej 135
 - — — zawiadomienie stron o dokonaniu 353
 - — — — o terminie 353
 - — — zaskarżenie p. zaskarżenie
 - — nadzorcy w przymusowym zarządzie nieruchomości 49, 1191
 - — niezastępowalne, egzekucja 115, 1305
 - — przewodniczącego 1426
 - — sekretarjatu 1428
 - — wstrzymanie wykonania p. wstrzymanie
 - — zachowawcze względem zajętej wierzytelności lub prawa 869
 - — zarządcy przymusowego nieruchomości 49, 1166, 1197, 1202, 1228
 - — zastępowalne, egzekucja 115, 1301
- Czynsz:**
- — dzierżawny, obniżenie p. obniżenie
 - — najmu lub dzierżawy, objęcie zajęciem nieruchomości 1180
 - — — pierwszeństwo zaspokojenia p. pierwszeństwo
 - — — skuteczność dla nabywcy pobrania przez dłużnika 305, 1098
 - — — — rozporządzeń dłużnika dla nabywcy 305, 1098
 - — — zabezpieczenie powództwa 1407
 - — najmu, odroczenie i rozłożenie na raty 82.
- D**
- Daniny publiczne:**
- — p. też podatki
 - — pierwszeństwo zaspokojenia p. pierwszeństwo
 - — podanie do wiadomości po wywołaniu licytacji nieruchomości 12, 1039
 - — pokrycie z utraconej rękojmi 1027
 - — skutki niezgłoszenia przed terminem licytacji nieruchomości 10, 998, 1001
 - — wezwanie do zgłoszenia w ob-

- wieszczeniu o licytacji nieruchomości 10, 998, 1001
- Data przetargu nieruchomości,** wymienienie w postanowieniu o przybiciu 1074
- Dawne przepisy:**
- o egzekucji administracyjnej, utrzymanie w mocy 3
 - — politycznej, utrzymanie w mocy 3
 - — sądowej, uchylene 1, 3, 178
 - p. też utrzymanie w mocy
 - uchylene dotyczących egzekucji z płac, emerytur, z pensyj wdowich i sierocych, z wynagrodzenia za pracę, z uposażenia wojskowych, nauczycieli, sędziów, profesorów, policji, z wynagrodzenia pracowników umysłowych i robotników, z uposażenia Straży Granicznej i Straży Więziennej 3, 4
- Depozyt:**
- dochodu z sekwestru 1415, 1417
 - dokumentów stanowiących dowód zajętej wierzytelności lub prawa 149, 864
 - nadwyżki dochodu z zarządu przymusowego nieruchomości 1222
 - nieprawnie potrąconej części ceny nabycia 1272
 - oznaczenie w planie podziału sum pozostawionych 1237
 - pieniędzy i papierów wartościowych zajętych celem zabezpieczenia 152, 1398
 - — papierów wartościowych, dokumentów i kosztowności otrzymanych przez komornika 158, 1438
 - rękojmi nadlicytanta 1103
- ruchomości odebranej dłużnikowi 1293
 - sądowy lokata p. lokata
 - sum pieniężnych w postępowaniu egzekucyjnem 556, 748, 1438
 - — w egzekucji skarbowej 133
 - sum przypadających przy podziale na wierzycieli nieobecnych 1233
 - sumy pieniężnej w celu zastąpienia zarządzenia tymczasowego 1339, 1361, 1364, 1370
 - — przypadającej na hipotekę kaucyjną 1273
 - — — na umorzyć się mające prawo hipoteczne a 221, a 225
 - — — na wierzytelność warunkową 1280
 - — — — zastawnika 1249
 - — — — uzyskanej z egzekucji nieruchomości 15, 1018
 - — — — ze sprzedaży ruchomości zajętych celem zabezpieczenia 1400
 - w razie zwłoki wierzyciela w przyjęciu świadczenia n 270
 - zajętych listów hipotecznych, gruntowych i rentowych n 277
- Diety:**
- posłów i senatorów, ograniczenie egzekucji 680
 - — — — zajęcie 844, 889
- Dług:**
- gruntowy, ustanowienie n 280
 - — wpis na rzecz właściciela n 281
 - — zajęcie n 277, n 281
 - — rentowy, ustanowienie n 280
 - — — — zajęcie n 277

Dokumenty:

- odebranie jako sposób zajęcia wierzytelności lub prawa 866
- — od dłużnika potrzebnych do wpisu praw wierzyciela a 229, a 232, a 236, n 274
- — stanowiących dowód zajętej wierzytelności lub prawa 149, 864
- oznaczenie w klauzuli wykonalności potrzebnego do jej uzyskania 523
- potrzebne do uzyskania klauzuli wykonalności, obowiązek wydania wierzycielowi 509
- prywatne 514
- przechowanie złożonych przez strony 1433
- publiczne 513
- składanie celem nabycia praw rzeczowych na nieruchomościach niewpisanych a 200
- uwierzytelnienie p. uwierzytelnienie
- wydanie stronom przed przekazaniem akt do archiwum 343, 1434
- wymogi potrzebnych do wykazania następstwa prawnego 511, 513
- wzmianka o wydaniu z akt 340
- zdolne do adnotacji a 244
- — do intabulacji a 240
- — do prenotacji a 240

Dom składowy p. publiczny dom składowy

Domowa rewizja p. rewizja

Domowe zwierzęta p. zwierzęta domowe

Dopłata:

- nieprawnie potrąconej części

ceny licytacyjnej nieruchomości 15, 21, 1271

— scaleniowa w postępowaniu egzekucyjnym 84, 85

Doręczenie:

- nakazu wykonania przymusu osobistego 1320
- obwieszczenia o licytacji nieruchomości 10, 19, 92, 998
- — — ruchomości 145, 760
- — o terminie opisu i oszacowania nieruchomości 968
- odpisu protokołu zajęcia ruchomości p. odpisy
- tytułu wykonawczego w egzekucji skarbowej 132
- opłaty za p. opłaty
- pism przez komornika 1436
- postanowienia co do nadania klauzuli wykonalności 529
- — co do przybicia nieruchomości 1072, 1099
- — w przedmiocie wpisu ostrzeżenia o wszczęciu egzekucji a 204
- postanowień co do zabezpieczenia powództwa 1378
- sądowe, analogiczne stosowanie w postępowaniu egzekucyjnym 417, 425, 426
- — do rąk kuratora 419, 1428
- — — pełnomocników 418
- — miejsce skuteczniania 418, 422
- — między adwokatami 420
- — organy 417
- — osobom prawnym 418, 422
- — — z prawem zakrajowości 420, 429
- — ponowne w razie nienadejścia dowodu doręczenia 424, 428
- — potwierdzenie odbioru 419, 421, 423, 426

- — przez obwieszczenie publiczne 419
 - — przez organa gminne 425
 - — przez pocztę 420
 - — przez złożenie pisma 418, 423
 - — reklamacje pocztowe 425, 426
 - — urzędowi 419, 422
 - — w dni świąteczne i w porze nocnej 418
 - — w razie odmowy przyjęcia 418, 424
 - — w razie zmiany miejsca zamieszkania 418
 - — w sekretarjacie sądowym 419, 1428
 - — wojskowym 418, 422, 1427, 1436
 - — zagranicą 420, 427
 - — zastępcze 418, 422, 1428
 - szeregowym policji 1427, 1436
 - straży granicznej 1427, 1436
 - uchwał hipotecznych a 238, a 247
 - w egzekucji bankowej 16
 - — Państw. Banku Rolnego 7
 - — w razie otwarcia postępowania spadkowego 8
 - wezwań i zawiadomień, sposób 1427, 1436
 - wniosku nadlicytanta 1105
 - wynagrodzenie urzędów gminnych p. urząd gminny
 - zawiadomienia o wszczęciu egzekucji 546
- Dowód:**
- koszty przeprowadzenia przez sąd wezwany 162
 - na piśmie przy powództwie o umorzenie egzekucji 303, 628, 634
 - przeprowadzenie przez sąd wezwany 1426, 1433
 - wypłaty pieniędzy, przechowanie 1444
- Dozór:**
- ruchomości usuniętych z odebranej nieruchomości 1299
 - — zajętych celem zabezpieczenia 1398
 - — statku 1153
 - zajętych ruchomości, koszty 143, 742
 - — — nieodpowiedzialność wierzyciela 746
 - — — osoba dozorca p. dozorca
 - — — osobne pomieszczenia 143, 747
 - — — przechowanie p. przechowanie
 - — — przyczyny zastosowania 142, 705, 731
 - — — sposób wykonania 739, 1439
 - — — w egzekucji administracyjnej 113
 - — — skarbowej 142
- Dozorca:**
- zajętych ruchomości obowiązkowi 113, 143, 731, 734, 736, 738
 - — — odpowiedzialność 738
 - — — prawa 143, 734, 736
 - — — taksa wynagrodzenia p. taksa
 - — — w egzekucji administracyjnej 113
 - — — skarbowej 142
 - — — wybór osoby 142, 731, 733
 - — — wynagrodzenie 143, 742, 1439
 - — — zwolnienie 143, 745
 - — — zwrot wydatków 742
- Drobni dzierżawcy rolni:**
- czas trwania ochrony 62, 65
 - grunta poddane ochronie 62
 - ochrona 61, 1097

- przymusowy wykup gruntów dzierżawionych 68
- wstrzymanie wykonania eksmisji 61, 63, 66, 69
- wyłączenia z pod ochrony 63

Droga:

- konieczna, utrzymanie bez potrącenia a 213, a 215, n 286
- warunki ustanowienia a 214, n 288

Druga licytacja:

- nieruchomości, bezskuteczność 13, 23, 1059
- — — cena wywołania 23, 1058
- — — obwieszczenie 23, 1059
- — — przypadku 13, 23, 1058
- — — w egzekucji bankowej 23
- — — — P. Banku Rolnego 13
- ruchomości, bezskuteczność 793
- — — cena wywołania 793
- — — warunki wyznaczenia 789

Dyżury w sądach 563**Dziennik:**

- do ogłoszeń o wszczęciu egzekucji ze statku 1154
- — — obwieszczeń o licytacji nieruchomości 19, 1002, 1004
- — — — — ruchomości 145, 764
- — — — — statków 1157
- — — wyroku o odroczeniu wpłat gospodarzom rolnym 72
- — — oznaczenie przeznaczonego do obwieszczeń 1436
- — — posiedzeń niejawnych 1423

Dzień:

- p. też czas, termin
- przybicia nieruchomości 1090, 1093
- wejścia w życie prawa o sąd. postępow. egzek. 2, 1419

Dzierżawa:

- czynsz p. czynsz
- ochrona drobnych p. drobni dzierżawcy
- odpowiedzialność dłużnika za

- przedwczesne wypowiedzenie przez nabywcę 1094, 1098
- odszkodowanie z sumy podziałowej za przedwczesnie wypowiedzianą a 206
- rozwiązanie p. rozwiązanie
- prawo p. prawa dzierżawy
- w zarządzie przymusowym nieruchomości 1202
- wstąpienie nabywcy nieruchomości 1094
- wypowiedzenie p. wypowiedzenie

Dzierżawcy:

- gruntów zajętych pod budynki na obszarze b. zaboru ros., ochrona 66, 67
- rolni drobni p. drobni dzierżawcy rolni.

E**Egzekucja:**

- administracyjna p. administracyjna egzekucja
- — — celem zniesienia współwłasności p. współwłasność
- — — grzywien p. grzywiny
- — — kar pieniężnych p. kary pieniężne
- — — kosztów postępowania p. koszty postępowania
- — — na rzecz i przeciw osobom niewymienionym w tytule egzekucyjnym 432, 511
- — — na zabezpieczenie a 310
- — — należności pieniężnych p. pieniężne należności
- — — — — prywatnych przez władze samorządowe 156
- — — niedopuszczalność p. niedopuszczalność, uwolnienie, ograniczenie
- — — ograniczenie p. ograniczenie
- — — opłat sądowych p. opłaty sądowe

- oświadczeń woli p. oświadczenie woli
- pojęcie 323
- polityczna, utrzymanie dawnych przepisów 3
- przeciw gospodarzom rolnym p. gospodarze rolni
- przeciw Skarbowi Państwa p. Skarb Państwa
- przeciw związkom samorządowym p. samorządowe związki
- roszczeń niepieniężnych, sposobów prowadzenia 1289, 1291, 1298, 1301, 1305, 1312
- — o dział masy majątkowej a 232
- — — spadku a 232
- — — o podział fizyczny nieruchomości a 232
- — — o sprostowanie granic a 232
- — — o wpis do księgi publicznej p. roszczenie o wpis
- — — o wydanie nieruchomości 1298, 1442
- — — — ruchomości 1291, 1442
- — — o wykonanie czynności niezastępowalnych 1305
- — — — zastępowalnych 1301
- — — o zaniechanie lub znoszenie 1312
- skarbowa p. skarbowa egzekucja
- środki p. środki egzekucyjne
- świadczeń z ręki do ręki n 270
- ulgi p. ulgi
- umorzenie p. umorzenie
- uwolnienie od p. uwolnienie
- wadliwa, środki ochrony 586
- wpływ postępowania regulacyjnego p. uregulowanie
- — — scalieniowego p. scalenie
- z kolei żelaznych p. koleje żelazne
- z majątku dziecka podlegającego użytkowaniu rodziców n 261
- — jawnej spółki handlowej p. spółki
- — podlegającego użytkowaniu n 259
- — spadkowego n 261, n 273 n 277
- — z mienia łącznego przy małżeńskiej ogólnej wspólności majątkowej n 260, n 262
- — wniesionego przez żonę n 260, n 262
- z nieruchomości p. nieruchomości
- z płac, emerytur, z pensyj wdowich i sierocych, z wynagrodzenia za pracę, z uposażenia wojskowych, nauczycieli, sędziów, profesorów, policji, z wynagrodzenia pracowników umysłowych i robotników, z uposażenia Straży granicznej i Straży więziennej — uchylenie dawnych przepisów 3, 4
- z pożytków i dochodów z nieruchomości przez zarząd przymusowy p. zarząd przymusowy
- z praw majątkowych p. prawa majątkowe
- — nadających się do wpisu a 236
- z prawa zabudowy p. prawo zabudowy
- z roszczenia o przewłaszczenie nieruchomości n 282
- z ruchomości p. ruchomości
- z udziału w majątku spółki n 266
- z ułamkowej części nieruchomości p. ułamkowa część

- z wierzytelności p. wierzytelności
- z własności górniczej p. górnicza własność
- zawieszenie p. zawieszenie
- zbieg sądowej z administracyjną 113, 119, 1439
- — — ze skarbową 129, 1439
- ze statków p. statki

Egzekucyjne:

- czynności p. czynności egzekucyjne
- postępowanie p. postępowanie egzekucyjne
- przepisy, analogiczne stosowanie nowych 177
- przepisy, uchylenie dawnych p. uchylenie
- — utrzymanie w mocy dawnych p. utrzymanie w mocy
- roszczenie, pojęcie 323
- sprawy, ześrodkowanie w jednym oddziale sądu 1425

Egzekucyjny organ p. organ egzekucyjny**Eksmisja:**

- drobnych dzierżawców, wstrzymanie 61, 63, 66, 69
- dzierżawców gruntów zajętych pod budynki na obszarze b. zaboru ros., wstrzymanie 66, 67
- lokatorów, niedopuszczalność 81, 83
- — odroczenie 81
- — zawieszenie 81

Emerytury:

- ograniczenie egzekucji 138, 680
- sposób obliczenia minimum egzystencji 692
- uchylenie dawnych przepisów o egzekucji 3

F**Formularze:**

- używanie przez komorników 1447
- — w sądach 341

Fundusze osób prawa publicznego i osób niewłasnowolnych, sposób lokowania 552.**G****Generalna Prokuratorja:**

- udział w egzekwowaniu grzywn, kar pieniężnych, kosztów postępowania i opłat sądowych 105, 106
- zastępstwo Skarbu Państwa w postępowaniu egzekucyjnym 416
- — w procesach 488

Geldowe:

- sądy rozjemcze, właściwość 173
- — — zabezpieczenie roszczeń 172
- transakcje 173

Gmina:

- taksa wynagrodzenia za czynności egzekucyjne p. taksa
- urząd p. urząd gminny
- władza p. władza gminna
- wynagrodzenie za przeprowadzenie egzekucji administracyjnej 117, 125
- zarząd p. urząd gminny

Górnicza:

- przynależność 170, 1126
- własność, obwieszczenie o licytacji 1125
- — odebranie 167
- — przedmiot 1117
- — sposób powstania 1117
- — prowadzenia egzekucji 1116, 1123
- — treść 1120

— — wniosek o opis i oszacowanie 1124

— — zrzeczenie się 169

Górnice:

— bractwa, pierwszeństwo zaspokojenia opłat a 225, n 274

— opłaty na rzecz właściciela gruntu, utrzymanie bez potrącenia r 185, r 186

— pole, odebranie własności 167

— — podział 1120

— — scalanie 1119

— — sprzedaż z powodu odebrania własności lub zrzeczenia się 165, 167, 169

— — zrzeczenie się własności 169

Gospodarze instytucje p. instytucje gospodarze

Gospodarstwo:

— rolne, odroczenie wypłat 70

— — pojęcie 70

— — postępowanie układowe 74

— — wiejskie, pojęcie 53

— — urzędy rozjemcze p. urzędy rozjemcze

Gospodarze rolni:

— odroczenie wypłat 70

— postępowanie układowe 74

— ulgi w egzekucji 48

— uwolnienie od egzekucji roszczeń do świadczeń w naturze 48, 665

— wstrzymanie licytacji nieruchomości 50

— zarząd przymusowy przeciw 49

Granica:

— najwyższa grzywien w egzekucji roszczeń niepieniężnych 1316

— — przymusu osobistego w egzekucji roszczeń niepieniężnych 1316

— — — — w postępowaniu manifestacyjnem 815, 818

— sprostowanie w drodze egzekucji a 232

Grunta:

— dzierżawione pod budynkami na obszarze b. zaboru ros. wstrzymanie eksmisji 66, 67

— nadane żołnierzom, ograniczenia obciążenia 93, 97

— — — — zbycia 92, 93, 97

— poddane ochronie drobnych dzierżawców p. drobni dzierżawcy rolni

— przymusowy wykup poddanych ochronie drobnych dzierżawców 68

— scalanie p. scalanie

Grzywny:

— egzekucja administracyjna przez władze gminne 105, 118

— — skarbowa 127, 130

— nakładanie na bieglých 163, 579

— — na zarządcę przymusowego nieruchomości 1225

— niedopuszczalność stosowania w drodze zabezpieczenia 1414

— pierwszeństwo zaspokojenia p. pierwszeństwo

— polecenie wszczęcia egzekucji 104, 106

— prowadzenie egzekucji z urzędu 105, 107

— sposób egzekwowania 104, 127, 130

— udział w egzekucji Generalnej Prokuratorji 105, 106

— w egzekucji roszczeń niepieniężnych, dopuszczalne granice 1316

— — — — nałożenie 1305, 1310, 1312, 1314

— — — — umorzenie 1318

- — — — zagrożenie 1305, 1309
- wyrok karny tytułem wykonawczym 104
- za nieuiszczenie ceny nabycia ruchomości 782
- za obrazę w pismach procesowych 346
- za odmowę oświadczenia przez poddłużnika 854
- — wyjaśnień przez dłużnika 141, 719
- za podstępne uzyskanie prawa ubogich 409
- za wyłączenie sędziego w złej wierze 389, 391

H**Handlowe przedsiębiorstwo**

p. przedsiębiorstwo

Hipoteczne:

- archiwum 343
- prawa prenotowane p. prenotowane prawa
- sprawy, obranie zamieszkania r 179
- — umorzenie p. umorzenie
- uchwały, doręczanie p. doręczenie
- wierzytelności i prawa, sposób zajęcia 884
- — — — wyłączenie drogi sądowej dla egzekucji 129
- — — — zajęcie w razie znieszczenia wykazu a 199
- — niedopuszczalność egzekucji 59
- — pierwszeństwo zaspokojenia p. pierwszeństwo
- — potrącenie z ceny nabycia 11, 21
- — ulgi w zakresie oprocentowania i terminów spłaty 59
- — uwzględnienie przy podziale sumy uzyskanej z zarządu przymusowego 1287

- zażalenie n 285
- zmiany po zajęciu nieruchomości 943, 949

Hipoteczny:

- sprzeciw n 283
- stan nieruchomości, uregulowanie z parcelacji 85, 88, 90
- wierzyciel p. wierzyciel hipoteczny
- wpis p. wpis hipoteczny
- wykaz p. wykaz hipoteczny

Hipoteka:

- kaucyjna p. kaucyjna hipoteka
- listowa, podział n 278, n 281
- — ustanowienie n 278
- — zajęcie n 277
- łączna p. łączna hipoteka
- podział p. podział hipoteki
- pojęcie 174
- realizacja przeciw Skarbowi Państwa 695
- sądowa jako zabezpieczająca n 294
- — koszty 175
- — postępowanie przy ustanowieniu 175
- — tytuł 174
- — właściwość do ustanowienia 175
- — zabezpieczająca n 294

I**Informacje:**

- osób trzech na żądanie komornika 350
- urzędów na żądanie komornika 350
- warunki żądania przez komornika 351

Instrukcja dla komorników 158**Instytucje:**

- gospodarcze, powierzenie nadzoru nad zarządem przymusowym nieruchomości 49, 1189

- ubezpieczeń społecznych, uwolnienie od opłat sądowych 1457
- zwolnienie od składania rekojmi 1012, 1014

Intabulacja, wymogi dokumentów a 240

Inwentarz:

- łączna sprzedaż z nieruchomością 20
- objęcie zajęciem nieruchomości 939

Izba rolnicza:

- jako nadzorcza w przymusowym zarządzie nieruchomości 49
- opinia w przedmiocie wstrzymania licytacji przeciw gospodarzom rolnym 51.

J

Jawność posiedzeń sądowych 430.

K

Kary:

- pieniężne celem wymuszenia w egzekucji administracyjnej 115
- — — egzekucja administracyjna przez władze gminne 105, 118
- — — — skarbowa 127, 130
- — — polecenie wszczęcia egzekucji 104, 106
- — — prowadzenie egzekucji z urzędu 105, 107
- — — sposób egzekwowania 104, 127, 130
- — — udział w egzekucji Generalnej Prokuraturji 105, 106
- — — wyrok karny tytułem wykonawczym 104
- — — pierwszeństwo zaspokojenia p. pierwszeństwo

— za przeciwdziałanie zajęciu 714

— za złożenie fałszywej przysięgi wyjawienia 805

— za zwłokę od należności P. Banku Rolnego egzekwowanych w trybie administracyjnym 42

— — w postępowaniu przymusowym w administracji 116. 125

Kasowość komornika 1442

Kaucja:

— dłużnika dla zapobieżenia wykonania zarządzenia tymczasowego 152, 1339, 1361. 1370

— kasacyjna 1466

— p. też zabezpieczenie

— sposób złożenia 152, 550, 555

— wierzyciela na zabezpieczenie szkody z zarządzenia tymczasowego 152, 1338. 1367, 1369, 1385, 1388, 1433

Kaucyjna hipoteka, sposób zaspokojenia 1273

Kierownik:

— sądu jako władza służbowa komornika 1454

— — — właściwość p. właściwość

— statku, egzekucja ze statku 1152

— — — klauzula wykonalności w razie zmiany 1152

— — — uwolnienie od przymusu osobistego 1322

— — — zmiana po wszczęciu egzekucji 1153

Klauzula wykonalności:

— brzmienie 158, 1424

— co do zarządzeń tymczasowych 1380, 1433

— nadanie co do obowiązku warunkowego 517

— — — terminowego 518

— — — na podstawie tytułu wcią-

- gniętego do księgi hipotecznej 511, 515
- — na rzecz następcy prawnego 511
- — po zmianie nazwiska 515
- — przeciw następcy prawnemu 511
- nadawanie dawnym tytułom 299, 300
- — tytułom sądów polubownych 489
- — — władz admin. i sądów szczególnych 494
- — tytułom zagranicznym 456, 496
- postanowienia odmowne 1424
- przeciw nowemu kierownikowi statku 1152
- sposób nadania 492, 524, 1424
- treść 520, 1424
- właściwość sądu do nadania p. właściwość
- wniosek o nadanie 492, 1424
- zbędność przy sprzedaży wspólnej nieruchomości na zgodny wniosek współwłaścicieli 171
- zażalenie na postanowienie co do nadania p. zażalenie
- Kobiety:**
- przeszukanie odzieży przez komornika 580
- rewizja osobista w egzekucji administracyjnej 112, 123
- — — skarbowej 133
- Koleje żelazne:**
- obwieszczenie o licytacji 1134
- dopuszczalność egzekucji 1127
- oszacowanie 1133
- państwowe, ograniczenie egzekucji 138, 694
- pierwszeństwo zaspokojenia w egzekucji z a 238

- pojęcie 1126
- przybicie 1135
- sposób prowadzenia egzekucji 1127, 1130
- właściwość do prowadzenia egzekucji p. właściwość
- wpływ wygaśnięcia koncesji na egzekucję 1137
- wszczęcie egzekucji 1132
- zarząd 1134
- Kolejność:**
- bezpośredniego pokrywania wydatków przez zarządcę przymusowego nieruchomości 1213
- przetargu nieruchomości 22, 1042
- — ruchomości 146, 770
- sprzedaży przedmiotów zajętych w egzekucji administracyjnej 113
- wpisów w wykazie zajętych nieruchomości niehipotekowanych r 183, r 184
- zajęcia ruchomości w egzekucji skarbowej 141
- załatwiania spraw przez komornika 1436
- zaspokojenia wierzycieli w czasie odroczenia wypłat 73
- — — z sumy uzyskanej przez egzekucję p. pierwszeństwo zaspokojenia
- Komornik:**
- biurowość p. biurowość
- charakter urzędowy 1448
- egzamin 1448, 1450, 1455
- forma rozstrzygnięć 336
- instrukcja 158, 1435
- jako organ doręczeń w egzekucji prowadzonej przez Państw. Bank Rolny 7
- — rozstrzygający 336
- — wykonawczy sądu 325, 336

- kolejność załatwiania spraw 1436
 - korespondencja z władzami p. korespondencja mianowanie 1452
 - nadzór służbowy 1454
 - ochrona karna 371
 - obowiązek zawiadomień p. zawiadomienie
 - odpowiedzialność służbowa 1454, 1456
 - — za szkodę p. szkoda
 - okręg urzędowania 1448
 - opłaty za czynności p. opłaty
 - oznaczenie w pismach 995, 1446
 - oznaki 1453
 - pieczęć urzędowa 1453
 - podział czynności p. podział
 - policja sesyjna p. policja sesyjna
 - praktyka 1448, 1455
 - prawa i obowiązki 1452
 - prowadzenie akt 1445
 - — biura 1452
 - — kasowości 1442
 - przyjęcie od wierzyciela rzeczy wydać się mających dłużnikowi 548
 - skarga na czynności p. skarga
 - sprawozdania 1445
 - taksa wynagrodzenia p. taksa
 - tytuł urzędowy 1453
 - uposażenie 1453
 - uprawnienia w sprawach dawnych a 295
 - warunki uzyskania stanowiska 337, 1448, 1455
 - właściwość p. właściwość komornika
 - wydatki p. wydatki
 - — wyłączenie od brania udziału w przetargu 768, 1044
 - — od pełnienia czynności p. wyłączenie
 - wynagrodzenie p. opłaty, taksa
 - zastępstwo p. zastępstwo
- Koncesja:**
- kolejowa, wpływ wygaśnięcia na egzekucję 1137
 - tytoniowa, ograniczenie egzekucji z praw, urzędzeń i materjałów 43, 664
- Konieczne:**
- drogi p. droga konieczna
 - wydatki zarządu przymusowego, bezpośrednio pokrywanie przez zarządcę 1213, 1215
 - — — zaspokojenie przy podziale 1287
- Korespondencja:**
- komornika z władzami i urzędami 352, 1446
 - sądów we wzajemnym stosunku 352
 - — z sądami zagranicznymi 352
 - — z władzami i urzędami 352, 1426
- Koszty:**
- choroby i pogrzebu, pierwszeństwo zaspokojenia p. pierwszeństwo
 - dozorczy zajętych ruchomości 742
 - kuratora 419, 595, 937
 - ogłoszenia obwieszczenia o licytacji ruchomości 764, 766
 - oszacowania ruchomości 142, 728, 730
 - oświadczenia się poddłużnika 148, 847
 - postępowania, egzekucja administracyjna przez władze gminne 105, 118
 - — — skarbowe 127, 130
 - — — egzekucyjnego, bezpośrednio pokrywanie przez zarządcę

- cę przymusowego nieruchomości 1213, 1216
 — — — dołączenie do akt zestawienia przez komornika 1438
 — — — obowiązek dłużnika do zwrotu 398
 — — — — opieszalego nabywcy do zwrotu 786
 — — — — wierzyciela do zwrotu 400, 616
 — — — pierwszeństwo zaspokojenia p. pierwszeństwo
 — — — pokrycie z utraconej rękojmi 12, 22, 1027
 — — — pokrywanie za stronę ubogą p. prawo ubogich
 — — — sposób ściągnięcia 398
 — — — umorzonego 616
 — — — w egzekucji administracyjnej 116
 — — — bankowej 17
 — — — — P. Banku Rolnego 15
 — — — — skarbowej 140
 — — — własliwość do przyznania 407
 — — — zasady zwrotu 400
 — — — o zarządzenie tymczasowe 1381
 — — — polecenie wszczęcia egzekucji 104, 106
 — — — prowadzenie egzekucji z urzędu 105, 107
 — — — restytucyjnego 358, 361
 — — — sposób egzekwowania 104, 127, 130
 — — — udział w egzekucji Generalnej Prokuraturji 105, 106
 — — — umożliwienie stronom zgłoszenia wniosku o przyznanie 1423
 — — — wyrok karny tytułem wykonawczym 104
 — — — procesowe, nałożenie na świadków, biegłych i zastępców 401
 — — — pierwszeństwo zaspokojenia p. pierwszeństwo
 — — — prekluzja żądania 402, 406
 — — — sposób zaskarżenia 402
 — — — zasady zwrotu 401
 — — — przeprowadzenia dowodu przez sąd wezwany 162
 — — — sądowe, obowiązek uiszczenia 1457
 — — — pojęcie 1457
 — — — szczególne w b. zaborze austr. 1470
 — — — w b. zaborze niem. 1471
 — — — w b. zaborze ros. 1468
 — — — ściągnięcie od przeciwnika strony uwolnionej 1458
 — — — od strony ubogiej 1458
 — — — uwolnienie 1457
 — — — ustanowienia hipoteki sądowej 175
 — — — wniosku o nadanie klauzuli wykonalności 493
 — — — wykonania przymusu osobistego 1328, 1442
 — — — zabezpieczenia w egzekucji skarbowej 152
 — — — złożenia zaliczki p. zaliczka
Kredyt budowlany, ograniczenie egzekucji 46, 665
Książeczki oszczędnościowe, uwolnienie od egzekucji wkładek p. uwolnienie od egzekucji
Księgi:
 — — — biurowe komornika, przekazywanie do archiwum 1447
 — — — — rodzaje 1442
 — — — — sposób prowadzenia 1443
 — — — — sądu p. repertorja sądowe
 — — — rachunkowe, uwolnienie od egzekucji 137, 657

Kurator:

- dla doręczenia 419, 935
- dłużnika niemającego zdolności procesowej lub nieznanego z miejsca pobytu 591, 595
- — zmarłego 597
- do ściągnięcia zajętej wierzytelności lub prawa 150, 151, 869
- do wykonania zajętych praw dłużnika 893
- nieobecnych w egzekucji przez zarząd przymusowy nieruchomości 1179
- — z nieruchomości 8, 16, 935
- obwieszczenie o ustanowieniu p. obwieszczenie
- uwolnienie od kosztów sądowych 1457
- wybór osoby 1422
- zobowiązanego w egzekucji skarbowej 134

L**Legitymacja:**

- do objęcia nieruchomości na własność 13, 23, 902, 1059
 - do przejęcia ruchomości na własność 789, 791, 793
 - do skargi na czynności komornika 355, 715, 743, 845
 - do wniosku o sprzedaż ruchomości z wolnej ręki 794
 - — o zniesienie współwłasności nieruchomości przez sprzedaż 1331
 - do wnoszenia zarzutów przeciw planowi podziału 1240
 - do zażalenia na postanowienie sądu 366
 - — na postanowienie co do nadania klauzuli wykonalności 528
 - — co do przybicia nieruchomości 1101
 - do zażeń w postępowaniu zabezpieczającym 1377
 - do żądania sprzedaży ruchomości 751
 - — unieważnienia umów dotyczących zajętej nieruchomości 955, 957
 - — zawieszenia egzekucji 602
- Licytacja:**
- druga p. druga licytacja
 - nieruchomości, bezskuteczność 21, 902, 1058
 - — organ przeprowadzający 12, 19, 22, 1037
 - — miejsce 10, 19, 990
 - — ponowna 903, 1023, 1025, 1082
 - — przekazanie innemu sądowi 988, 1425
 - — publiczny charakter 12, 22, 902, 1037
 - — termin 10, 19, 991, 1063, 1066, 1441
 - — w egzekucji bankowej 18
 - — — P. Banku Rolnego 10
 - — warunki p. warunki licytacyjne
 - — wstrzymanie przeciw gospodarzom rolnym 50
 - — — zarządzonej na podstawie nieprawomocnego wyroku 439, 606, 989
 - — wyłączność drogi sądowej 127, 129
 - — wywołanie 12, 22, 1039
 - — zarzuty przeciw sposobowi przeprowadzenia 13, 23, 1066
 - obwieszczenie p. obwieszczenie
 - p. też przetarg
 - pola górniczego z powodu odebrania własności lub zrzeczenia się 165

- przybicie p. przybicie
- publicznych domów składowych p. publiczny dom składowy
- ruchomości, bezskuteczność 146, 147, 773, 783, 793
- jako sposób sprzedaży 751, 756
- — miejsce 145, 758
- — ponowna w razie bezskuteczności pierwszej 146, 782
- — przerwa w razie osiągnięcia wystarczającej ceny 774
- — publiczny charakter 778
- — termin 144, 753
- — w egzekucji skarbowej 143
- statku 1157
- wyłączenie od uczestniczenia p. wyłączenie
- zastawów ruchomych przez banki p. banki.

Licytacyjne warunki p. warunki licytacyjne.

Licytant:

- nieruchomości, wpisanie do protokołu licytacji 1441
- skutki niezgłoszenia się do licytacji nieruchomości 12, 23, 1058
- stawienie się jednego 22, 1044
- wymienienie osoby przy zamknięciu licytacji nieruchomości 13, 1055
- złożenie rękojmi p. rękojmia
- związanie zaofiarowaną ceną 771, 773, 1051.

Liczba porządkowa kilku tytułów wykonawczych 524

List:

- gruntowy, utworzenie częściowych n 278, n 281
- — zajęcie n 277
- hipoteczny p. hipoteka li-słowa

- rentowy, utworzenie częściowych n 278, n 281
- — zajęcie n 277.

Lokata:

- depozytów 163, 556, 1425
- dochodów z sekwestru 1415, 1417
- funduszów osób prawa publicznego i osób niewłasnowolnych 552
- sum pieniężnych w egzekucji skarbowej 133.

Lokatorzy:

- niedopuszczalność eksmisji bezrobotnych 81, 83
- ochrona 76, 1097
- odroczenie eksmisji 81
- — i rozłożenie na raty spłaty komornego 82
- pomieszczenia wyjęte z pod ochrony 76
- utrata prawa do moratorium mieszkaniowego 82
- zawieszenie eksmisji co do bezrobotnych 81

Loterja, uwolnienie od egzekucji wygranych Polskiej Państw. Loterji Klasowej 42, 664.

L

Łączenie:

- egzekucyj przez zarząd przymusowy nieruchomości 1179
- — z części ułamkowych nieruchomości 927, 931
- — z nieruchomości przez komornika 926
- — — przez sąd 927, 929
- p. też połączenie
- roszczeń 641
- wniosków egzekucyjnych 546

Łączna hipoteka:

- niestosowalność nowych przepisów a 311
- roszczenia zwrotne a 313

- sposób zaspokojenia a 311, 1275

M**Majątek:**

- egzekucja z kilku 544
- — z łącznego przy małżeń-
skiej ogólnej wspólności ma-
jątkowej n 260, n 262
- — z należącego do dziecka
a użytkowanego przez ro-
dziców n 261
- — do jawnej spółki han-
dlowej n 274
- — z podlegającego użytkowa-
niu n 259
- — z wniesionego przez żonę
n 260, n 262
- — ze spadkowego n 261,
n 273
- wyjawienie pod przysięgą p.
wyjawienie

Miejsce:

- licytacji nieruchomości 10,
19, 990
- — — oznaczenie w obwie-
szczeniu 10, 18, 993, 996
- — — ruchomości 144, 145, 758
- — — oznaczenie w obwie-
szczeniu 145, 760
- odbywania posiedzeń sądo-
wych 430
- oglądania ruchomości przed
licytacją 145, 760
- — — — oznaczenie w obwie-
szczeniu 145, 760
- przechowania zajętych ru-
chomości 143, 739, 741, 747
- sprzedaży przedmiotów zaję-
tych w egzekucji administra-
cyjnej 113
- skuteczniania doręczeń 418,
422
- wykonania przymusu osobi-
stego 1319

Mieszkanie:

- dłużnika w czasie sekwestru
1415, 1417
- — w zarządzie przymuso-
wym nieruchomości 1182
- — — odebranie 1182,
1184
- egzekucja celem opróżnienia
1298, 1442
- osób z prawem zakrajowo-
ści, wykonanie egzekucji 136,
566, 570, 1437
- pojęcie 569, 581
- przeszukanie p. przeszuka-
nie

**Mieszkańciowe moratorium p. lo-
katorzy****Międzynarodowe umowy:**

- kolejowa osobowa 473
- — towarowa 475
- konwencja o Procedurze
Cywilnej 459
- z Austrią 461, 499
- z Czechosłowacją 462, 500
- z Gdańskiem 462, 464, 502
- z Jugosławją 469, 504
- z Niemcami 470, 506
- z Rumunją 471, 508

Minimum egzystencji:

- p. też ograniczenie egzekucji,
uwolnienie od egzekucji
- sposób obliczenia 692
- w egzekucji administracyjnej
108

Monitor Polski:

- ogłoszenie obwieszczenia o
licytacji nieruchomości przez
Państw. Bank Rolny 10
- — — — w egzekucji
bankowej 19
- — wyroku o odroczeniu wy-
płat gospodarzom rolnym 72

Monopol:

- państwowy, ograniczenie
egzekucji 138

Nadzór:

- sądu nad czynnościami komornika 328
- służbowy komornika 1454
- w przymusowym zarządzie nieruchomości 49, 1189
- — — osoba nadzorcy p. nadzorca sądowy
- — — powierzony kilku osobom 49
- — — wyłączenie od sprawowania 49, 1191

Nagrody honorowe, uwolnienie od egzekucji 137

Najem:

- czynsz p. czynsz
- odszkodowanie z sumy podziałowej za przedwcześnie wypowiedziany a 206
- prawo p. prawa najmu
- w zarządzie przymusowym nieruchomości 1202
- wstąpienie nabywcy nieruchomości 1094
- wypowiedzenie p. wypowiedzenie

Najniższa:

- cena przy licytacji nieruchomości 11, 20, 40, 902, 1015, 1332
- — — ruchomości 146, 766, 793

Nakaz:

- wykonania przymusu osobistego 1320
- zapłaty tytułem zabezpieczenia 1347, 1349

Nakłady, prawo poszukiwania na rzeczy n 272

Należności:

- administracyjne, ściąganie w drodze egzekucji sądowej 109, 118
- biegłych 161
- pośmiertne, uwolnienie od egzekucji 138

- powtarzające się od wierzytelności i praw hipotecznych. pierwszeństwo zaspokojenia p. pierwszeństwo
- pracowników p. pracownicy
- stron 162
- świadków 160
- tłumaczy 161
- z tytułu ubezpieczeń p. ubezpieczenie
- zarządcy przymusowego nieruchomości, odpowiedzialność wierzyciela 1220

Następca prawny:

- nadanie klauzuli wykonalności na rzecz 511
- — — przeciw 511
- wymienienie w klauzuli wykonalności 520

Następstwo prawne:

- wykazanie w celu uzyskania klauzuli wykonalności 511
- wzmianka w klauzuli wykonalności 520

Natychmiastowa wykonalność p. wykonalność

Nauczyciele, uposażenie p. uposażenie

Nazwisko, zmiana p. zmiana

Niebezpieczeństwo:

- utraty zaspokojenia uprawdopodobnienie p. uprawdopodobnienie
- — — warunkiem zabezpieczenia 1340, 1346, 1361, 1363

Niedopuszczalność:

- egzekucja w czasie odroczenia wypłat 73
- — — wierzytelności hipotecznych 59
- eksmisji lokatorów bezrobotnych 81, 83
- skargi kasacyjnej w postępowaniu egzekucyjnym 361
- — — na czynności komornika p. niezaskarżalność

- uwidocznienie zmiany właściciela w wykazie zajętych niehipotekowanych r 183
 - wszczęcie egzekucji p. wszczęcie
 - wyłączność drogi sądowej dla licytacji 127, 129
 - zajęcie p. zajęcie
 - zarząd w toku egzekucji przez sprzedaż p. zarząd
 - zniesienie współwłasności p. współwłasność
 - Nieważność:**
 - aktów prawnych zdziałanych w czasie odroczenia wypłat 73
 - postępowania, przyczyny 369
 - Niezaskarżalność:**
 - czynności komornika 354
 - decyzji banków w egzekucji bankowej 17
 - — P. Banku Rolnego w egzek. z nieruchomości, prowadzonej we własnym zakresie 9
 - postanowienia przyznającego prawo ubogich 410
 - postanowień sądowych w postępowaniu egzekucyjnym 361
 - zarządzeń w sprawie doręczeń 420
 - Niezastępowalne świadczenia niepieniężne, egzekucja 115, 1305**
 - Nočna pora:**
 - pojęcie 418, 565, 1437
 - warunki spełniania czynności egzekucyjnych 132, 562
 - — — — — skutecznianie doręczeń 418
 - Notariusz:**
 - jako organ prowadzący licytację w egzekucji bankowej 18, 19, 22
 - — — — — P. Banku Rolnego 12
 - wyłączenie od udziału w licytacji nieruchomości 22
 - wynagrodzenie za prowadzenie egzekucji bankowej 26
-
- Obciążenie:**
 - gruntów nadanych żołnierzom 93, 97
 - nieruchomości po zajęciu 18, 943, 949
 - — — — — wbrew zakazowi wydanemu celem zabezpieczenia 1402
 - Obecność:**
 - osób powołanych do nadzoru sądowego przy czynnościach egzekucyjnych 574
 - sędziego przy licytacji nieruchomości 1037
 - stron przy czynnościach egzekucyjnych 132, 571
 - wierzyciela przy odebraniu dokumentów na zajętą wierzytelność lub prawo 149, 864
 - — — — — ruchomości 1296
 - — — — — przy zajęciu ruchomości 142, 721
 - Objęcie nieruchomości:**
 - cena p. cena objęcia
 - legitymacja p. legitymacja
 - pierwszeństwo 1060, 1062
 - przybicie p. przybicie
 - rękojmia p. rękojmia
 - termin do złożenia wniosku p. termin
 - warunki 13, 23, 1059
 - Obniżenie:**
 - ceny nabycia nieruchomości. niedopuszczalność 1033
 - — — — — ruchomości, niedopuszczalność 798

- czynszu dzierżawnego przez urzędy rozjemcze dla spraw gospodarstw wiejskich 55
- odsetek od wierzytelności hipotecznych 59
- — przez urzędy rozjemcze dla spraw gospodarstw wiejskich 54
- ustawowej wysokości rękojmi 901, 1026, 1035

Obowiązki:

- dłużnika jako zarządcy przymusowego p. dłużnik
- dozorca zajętych ruchomości p. dozorca
- komornika p. komornik
- nadzorca sądowego p. nadzorca sądowy
- zarządcy przymusowego p. zarządca

Obwieszczenie:

- drugiej licytacji nieruchomości 23, 1059
- o licytacji kolei żelaznej 1134
- — nieruchomości celem zniesienia współwłasności 1331
- — — doręczenie 10, 19, 92, 901, 998
- — — ogłoszenie 10, 19, 901, 988, 1002
- — — termin doręczenia 19, 1002
- — — — wywieszenia i ogłoszenia 10, 19, 1002
- — — — treść 10, 18, 900
- — — — w egzekucji bankowej 18
- — — — P. Banku Roln. 10
- — — — wywieszenie 10, 19, 901, 1002, 1004
- — — — ruchomości, doręczenie 145, 760
- — — — ogłoszenie 145, 762, 764

- — — termin wywieszenia 145, 146, 762
- — — — treść 145, 760
- — — — w egzekucji skarbowej 145
- — — — wywieszenie 145, 762
- — — — statku 1157
- — — — własności górniczej 1125
- — — — o terminie opisu i oszacowania nieruchomości, doręczenie 968
- — — — — termin ogłoszenia i doręczenia 969, 971
- — — — — treść 968
- — — — — wywieszenie 969
- — — — — o ustanowieniu kuratora 419, 1428
- — — — — pism doręczyć się mających 419
- — — — — sprzedaży przedmiotów zajętych w egzekucji administracyjnej 113, 114

Ochrona:

- drobnych dzierżawców rolnych p. drobni dzierżawcy rolni
- dzierżawców gruntów zajętych pod budynki na obszarze b. zaboru ros. 66, 67
- karna komornika 371
- lokatorów p. lokatorzy

Odebranie:

- dłużnikowi mieszkania w zarządzie przymusowym nieruchomości 1182, 1184
- — zarządu w egzekucji przez zarząd przymusowy nieruchomości 1182
- — — — z nieruchomości 905, 950, 952, 1069, 1073, 1084
- — — — dokumentów jako sposób zajęcia wierzytelności lub prawa 866
- — — — stanowiących dowód zajętej wierzytelności lub prawa 149, 864

- listu hipotecznego, grunto-
wego i rentowego przy zaję-
ciu n 277
- nieruchomości, egzekucja
1298, 1442
- od dłużnika dokumentów po-
trzebnych do wpisu praw
wierzyciela a 229, a 232,
a 236, n 274
- — świadczenia należnego
poddłużnikowi 891
- ruchomości, egzekucja 1291,
1442

**Odkupu prawo p. prawo od-
kupu**

Odmówienie:

- ostrzeżenia o wszczęciu egze-
kucji z nieruchomości przy-
czyną umorzenia egzekucji
n 283
- — — — — zawieszenia
egzekucji a 203
- przybicia nieruchomości,
przyczyny 14, 24, 903, 1075
- — — w egzekucji bankowej
24
- — — — P. Banku Rolnego
14
- przyjęcia pisma sądowego
419, 424

Odpisy:

- dołączanie do pism procesow-
wych 346
- dokumentów złożonych są-
downie celem nabycia praw
rzeczowych na nieruchomościach a 202
- obwieszczenia o licytacji ru-
chomości, doręczenie 145, 760
- protokołu zajęcia ruchomo-
ści, doręczenie 141, 717, 724,
731, 735
- wydawanie z akt 342, 380
- wykazu zajętych nierucho-
mości niehipotekowanych
r 185

- wzmianka o wydaniu z akt
340, 343

Odpowiedzialność:

- dłużnika wobec najemcy
i dzierżawcy za szkodę spo-
wodowaną rozwiązaniem sto-
sunku przez nabywcę 1094,
1098
- — zajętej wierzytelności lub
prawa 149
- dozorczy zajętych ruchomo-
ści 738
- Skarbu Państwa za szkodę
zrządzoną przez komornika
394
- służbowa komornika 1454,
1456
- wierzyciela za koszty egze-
kucyjne 140, 400
- — za koszty zarządzenia
tymczasowego 1381
- — za należności zarządcy
przymusowego 1220
- — za szkodę zrządzoną wy-
konaniem zabezpieczenia
1384

Odroczenie:

- eksmisji lokatorów 81
- ogłoszenia postanowienia
o przybiciu nieruchomości
903, 1069
- posiedzenia sądowego 430
- spłaty długu gospodarzy
wiejskich przez urzędy roz-
jemcze 54
- — wierzytelności hipotecz-
nych 59
- terminu licytacyjnego 24
- — zapłaty komornego 82
- wykonania wyroków sądów
pracy 607
- wypłat gospodarzom rolnym
70
- zajęcia ruchomości 142, 720,
1439

Odrzucenie:

- oferty przy licytacji nieruchomości 1052
- wniosku egzekucyjnego z powodu niewłaściwości 385, 546

Odstetki:

- obniżenie co do wierzytelności hipotecznych 59
- — przez urząd rozjemczy dla spraw majątkowych gospodarstw wiejskich 54
- obowiązek uiszczenia od ceny nabycia 21, 1018
- od sum zdeponowanych, przeznaczenie 1425
- od sumy zdeponowanej na wierzytelność warunkową, przeznaczenie 1280
- pierwszeństwo zaspokojenia p. pierwszeństwo
- potrącenie przez urząd rozjemczy nadmiernie pobranych od gospodarzy wiejskich 53

Odstąpienie:

- od podziału czynności między komornikami 382
- sprawy właściwemu komornikowi 383

Odszkodowanie:

- z sumy podziałowej za przedwczesnie wypowiedzianą dzierżawę a 206
- z umów ubezpieczenia, doliczenie do ceny licytacyjnej nieruchomości 1033
- — — przejście na nabywcę nieruchomości 1033
- — — uwolnienie od egzekucji 47, 138, 665

Odwołanie:

- p. też apelacja
- w egzekucji skarbowej 139, 141, 152

Odzież p. ubranie**Oferta:**

- najniższa przy licytacji nieruchomości p. najniższa cena
- nieważna przy licytacji nieruchomości 1052
- przy nadlicytacji nieruchomości p. nadlicytacja

Oglądanie:

- nieruchomości przed licytacją 9, 18, 993
- — — oznaczenie czasu w obwieszczeniu 10, 18, 993
- nieruchomości przed licytacją 145, 760
- — — oznaczenie czasu i miejsca w obwieszczeniu 145, 760

Ogłoszenie:

- obwieszczenia o licytacji nieruchomości 10, 19, 1002, 1004
- — — — zbiorowe 19
- — — — zaniechanie 1005
- — — — ruchomości 145, 762, 764
- — — — koszty 764, 766
- — — — zbiorowe 145, 764
- — — — statku 1157
- o wszczęciu egzekucji ze statku 1154
- postanowienia o przybiciu nieruchomości 903, 1069

Ograniczenie:

- cudzoziemców w nabywaniu nieruchomości 1046
- dłużnika w zarządzie zajętej nieruchomości 950
- egzekucji, bezskuteczność zrzeczenia się 652, 657
- — p. też uwolnienie od egzekucji
- — pojęcie 587, 650
- — przeciw osobom z prawem zakrajowości 136, 652

- — przeciw Polskiej Poczcie 138, 694
 - — przeciw Polskim Kolejom Państwowym 138, 694
 - — przeciw Skarbowi Państwa 138, 694, 852
 - — przeciw spadkobiercy n 263
 - — przeciw zakładom użyteczności publicznej 696, 701
 - — przeciw związkom samorządowym 138, 696, 852
 - — przestrzeganie przez komornika 1437
 - — przez zarząd przymusowy nieruchomości a n 306, 1164, 1166
 - — skarbowej 135
 - — utrata mocy obowiązującej przepisów b. państw zaborycznych 42
 - — utrzymanie w mocy przepisów polskich 27
 - — uwzględnienie z urzędu 651, 657
 - — z diet posłów i senatorów 680
 - — z dodatków rodzinnych 138, 680, 683, 692
 - — z emerytur 138, 680, 692
 - — z majątku monopoli państwowych 138
 - — z należności pośmiertnych 138, 679
 - — — z tytułu ubezpieczenia kosztów pogrzebu 138, 679
 - — z odszkodowania z umów ubezpieczeniowych 47, 138, 665
 - — z pensyj wdowich i sierocych 138, 680, 692
 - — z praw autorskich 45, 665
 - — z przedmiotów monopoli tytoniowego 42, 664
 - — z rent inwalidzkich 138, 676
 - — z roszczenia o zachowek n 275
 - — — o zwrot darowizny n 275
 - — z soli jako przedmiotu monopoli 44, 665
 - — z sum pochodzących z kredytów budowlanych 46, 665
 - — z udziału małżonka w mieniu łącznym n 266
 - — z uposażenia osób wojskowych 114, 681, 683, 692
 - — z uposażeń służbowych 138, 680, 692
 - — z użytków spadku n 268
 - — z wierzytelności przypadających od Skarbu Państwa lub związku komunalnego z tytułu dostaw lub robót 852
 - — z wynagrodzenia pracowników umysłowych i robotników 137, 680
 - — zażalenie p. zażalenie
 - — ze spadku w razie zarządu n 273
 - — ze świadczeń na utrzymanie 138, 680, 682, 692
 - — źródła 651
 - — obciążenia co do nieruchomości nadanych żołnierzom 93, 97
 - — zabezpieczenia przeciw związkom samorządowym 152
 - — zajęcia ruchomości do niezbędnej ilości 141, 709, 712
 - — zarządu przymusowego nieruchomości ze względu na wysokość dochodu a n 306, 1166
 - — zbycia co do nieruchomości nadanych żołnierzom 92, 93, 97
- Opiekun**, obowiązek złożenia przysięgi manifestacyjnej 822

- — uwolnienia 1457, 1458, 1465, 1472
- — wpis p. wpis
- — wyrok karny tytułem wykonawczym 104
- za czynności komornika, księga przelewu 1442, 1444
- — — obowiązek złożenia załączki 1473
- — — p. też opłata za czynności komorników
- — — p. też wydatki komornika
- — — przekaz części należnej Skarbowi Państwa 1444
- — — rodzaje 1474
- — — ściągnięcie nieuiszczonych 1474
- — — uwolnienia 1473
- za doręczenie pism sądowych 426
- — pobór przy doręczeniu 1428
- Opór:**
 - dłużnika, usunięcie w egzekucji celem wymuszenia zaniechania lub znoszenia 1312, 1316
 - — w postępowaniu manifestacyjnym, środki do pokonania 814, 818, 820
 - pojęcie 373
 - środki do pokonania w egzekucji 373
- Ordery, uwolnienie od egzekucji** 137, 657, 663
- Organ:**
 - asystencyjny wojskowy p. wojskowy
 - bezpieczeństwa, asystencja w egzekucji administracyjnej 113, 123
 - — — skarbowej 132
 - doręczeń sądowych 417
 - egzekucji sądowej 323
 - egzekucyjny w egzekucji administracyjnej 108
 - — — skarbowej 130, 139
 - gminny jako organ dorężeń sądowych 425
 - policji p. policja
- Organizacja:**
 - rolnicza jako nadzorca w przymusowym zarządzie nieruchomości 49
 - — opinia w przedmiocie wstrzymania licytacji przeciw gospodarzom rolnym 51
- Orzeczenie:**
 - jako tytuł egzekucyjny p. tytuł egzekucyjny
 - sądu, prawomocność 438
 - wykonalność p. wykonalność
 - zagranicznego sądu p. zagraniczne orzeczenia
- Osobista rewizja p. rewizja**
- Osoby:**
 - prawne, doręczenie 418, 423
 - — wyjawienie majątku 824
 - trzecie p. trzecia osoba
 - z prawem zakrajowości, ograniczenie egzekucji 136, 652
- Ostrzeżenie:**
 - hipoteczne jako sposób zabezpieczenia 1390, 1392
 - jako środek zabezpieczenia wniosku o rozpoznanie sprawy przez urząd rozjemczy dla spraw gospodarstw wiejskich 57
 - o wszczęciu egzekucji bankowej 18
 - — — z nieruchomości p. wpis
 - — — przez P. Bank Rolny 9
 - p. też adnotacja
- Oświadczenie:**
 - poddłużnika w sprawie zajętej wierzytelności lub prawa 840, 845

- sposób składania w postępowaniu egzekucyjnym 344
- woli, egzekucja zasądanego orzeczeniem sądowem a 228, n 274
- — zezwalające na wpis do księgi publicznej, zbyteczność a 229, n 274

Oszacowanie:

- kolei żelaznej, ustalenie przez sąd 1133
- nieruchomości, obwieszczenie o terminie p. obwieszczenie
- — postępowanie 159, 961, 982
- — powołanie biegłych 961, 981
- — protokół p. protokół
- — przez wierzyciela 977, 1441
- — przez współwłaściciela w egzekucji celem zniesienia współwłasności 1332
- — termin 900, 959
- — ukończenie 928
- — umowne 977, 979
- — ustalenie sumy 964, 982
- — uwzględnienie zgłoszonych praw osób trzecich 984
- — zaniechanie w ponownej egzekucji 1062, 1064
- — zarzuty p. zarzuty
- — zbyteczność 900
- ruchomości odebranych od poddłużnika 1440
- rzeczy ze złota, platyny i srebra 725, 728
- statku 1156
- ułamkowej części nieruchomości 913, 919, 963
- zajętych ruchomości 142, 705, 725, 728, 1440
- — — koszty 730
- — — zaliczka na koszty 728

Oznaczenie:

- celu dalszych tytułów wykonawczych 524
- ceny wywołania p. cena wywołania
- czasu licytacji p. czas
- — oglądania przedmiotu licytacji p. czas
- dokumentów w klauzuli wykonalności 523
- komornika w pismach od niego wychodzących 995, 1446
- liczby porządkowej tytułów wykonawczych 524
- miejsca licytacji p. miejsce
- nieruchomości przy wywołaniu licytacji 1039
- — w obwieszczeniu o licytacji 10, 18, 19, 992, 995
- — w postanowieniu o przybiciu 1074
- — w protokóle opisu i oszacowania 974
- — we wniosku o wszczęcie egzekucji 910, 1171
- — rozszczenia w zarządzeniu tymczasowem 1366, 1368
- — we wniosku o zarządzenie tymczasowe 1346, 1362, 1368
- — sposobu i zakresu zabezpieczenia w zarządzeniu tymczasowem 1366, 1368
- — stron w klauzuli wykonalności 520
- sumy oszacowania p. suma oszacowania
- świadczenia w klauzuli wykonalności 521
- wartości zajętych ruchomości p. wartość
- we wniosku egzekucyjnym świadczenia i sposobu egzekucji 535, 538, 542
- wysokości rękojmi p. rękojmia

— zajętych ruchomości 142, 731, 1439

P**Państwowe:**

— przedsiębiorstwa i zakłady, niedopuszczalność zabezpieczenia roszczeń przeciw 1395

— — uwolnienie od składania rękojmi 1012

Państwowy Bank Rolny:

— administracyjna egzekucja należności 41

— doręczenie obwieszczenie o licytacji nieruchomości 19, 998

— egzekucja z nieruchomości we własnym zakresie 6

— — — — doręczenia 7

— — — — koszty 15

— — — — kurator nieobecnych 8

— — — — — miejsce licytacji 10

— — — — — nadlicytacji 14

— — — — — niezaskarżalność decyzyj 9

— — — — — obwieszczenie o licytacji 10

— — — — — organ wydający decyzje 8

— — — — — ostrzeżenie o wszczęciu 9

— — — — — początek i skutki zajęcia 9

— — — — — podstawa wszczęcia 9

— — — — — podział sumy uzyskanej z egzekucji 15

— — — — — prekluzja roszczenia o uwolnienie od egzekucji 9

— — — — — prowadzenie równoległe ze zwykłą 8

— — — — — przejęcie nieruchomości na własność 13

— — — — — przeprowadzenie licytacji 12

— — — — — przybicie 13

— — — — — przysądzenie własności 14

— — — — — termin licytacji 10

— — — — — umorzenia 8, 14

— — — — — uprawnienie do ządania pomocy prawnej 7

— — — — — warunki licytacyjne 10

— — — — — wezwanie o zapłatę 9

— — — — — właściwość sądu 9, 13, 14, 15

— — — — — wpływ postępowania spadkowego 8

— — — — — zarząd 9

— — — — — zawieszenie 8

— kary za zwłokę od należności egzekwowanych w trybie administracyjnym 42

— pierwszeństwo zaspokojenia wierzytelności z pożyczek 39

— przejęcie wierzytelności hipotecznych 40

— przywileje egzekucyjne 6

— utrzymanie w mocy przepisów o utworzeniu 27, 39

— uwolnienie od egzekucji wkładek na książeczki oszczędności 41

— — od kosztów sądowych 1457

— — od składania rękojmi w egzekucji z nieruchomości 14, 1014

— wykonalność wykazów zarległości 452

— zawiadamianie o zmianie tytułu własności nieruchomości obciążonej pożyczką 41

Papiery:

— rodzinne i osobiste, uwolnienie od egzekucji 137, 657 663

- wartościowe, depozyt zajętych celem zabezpieczenia 1398
- — przejęcie w egzekucji administracyjnej 114
- — przyjmowanie tytułem rękojmi 1009, 1441
- — sprzedaż z wolnej ręki 144, 756, 1440

Pełnomocnictwo:

- dołączanie do pism procesowych 345
- nieskuteczność procesowego dla sporów o umorzenie egzekucji 630
- — — o zwolnienie rze-
czy od egzekucji 630, 639
- p. też adwokat
- podpis przez stronę niemo-
gącą pisać 1050
- przedłożenie przy pierwszej
czynności 1050
- skuteczność procesowego
w egzekucji 416
- — — w postępowaniu za-
bezpieczającym 1364
- uwzględnienie braku z urzę-
du 538
- wymogi do udziału w prze-
targu nieruchomości 12, 22,
1049
- — do wystawiania doku-
mentów hipotecznych a 240
- zbędność dla adwokata stro-
ny ubogiej 412

Pełnomocnik:

- legitymacja p. pełnomocnic-
two
- tymczasowe dopuszczenie
bez pełnomocnictwa 416

Pensje wdowie i sieroce:

- ograniczenie egzekucji 138,
680
- sposób obliczenia minimum
egzystencji 692

- uchylenie dawnych przepi-
sów o egzekucji 3
- Perjodyczne wypłaty,** objęcie
zajęciem przyszłych 149, 887

Pieniądze:

- bezzwłoczne wydanie złożo-
nych w postępowaniu egze-
kucyjnym 558, 748
- depozyt zajętych celem za-
bezpieczenia 1398
- — złożonych w postępowaniu
egzekucyjnym 556, 748
- postępowanie z zajęciami 748
- przesłanie przez komornika
osobie interesowanej 1444
- umieszczenie na oprocento-
wanie p. lokata
- uwolnienie od egzekucji 137,
656, 662
- wydanie zajętych wierzycie-
lowi 748
- zagraniczne, sprzedaż z wol-
nej ręki 144, 756, 1440

Pieniężne:

- należności, sposoby egzeku-
cji p. sposób egzekucji
- roszczenia, sposób zabezpie-
czenia p. sposób zabezpie-
czenia
- świadczenia, egzekucja admi-
nistracyjna 111

**Pierwokupu prawo p. prawo
pierwokupu****Pierwszeństwo:**

- objęcia nieruchomości na
własność 1060, 1062
- przejęcia ruchomości na wła-
sność 789, 792
- zaspokojenia dłużnika z kau-
cji złożonej na zabezpiecze-
nie szkody z zarządzenia
tymczasowego 1367, 1370
- — należności przypadają-
cych od nabywcy z tytułu
zarządu nieruchomości 1088

- — opłat na rzecz bractw górniczych a 225, n 274
- — — za prawo zabudowy w egzekucji z tego prawa r 194
- — — podatków i danin publicznych, utrata w razie niezgłoszenia 10, 998, 1001
- — — w egzekucji przez zarząd przymusowy kosztów egzekucyjnych 1213, 1216, 1287
- — — — należności pracowników 1213, 1216, 1287
- — — — — z tytułu ubezpieczeń społecznych 1214, 1217, 1287
- — — — — z umów ubezpieczenia 1214, 1218, 1287
- — — — — odsetek 1214, 1218, 1287
- — — — — podatków i danin publicznych 1214, 1217, 1287
- — — — — powtarzających się należności od wierzytelności i praw hipotecznych 1214, 1218, 1287
- — — — — rat amortyzacyjnych 1214, 1218, 1287
- — — — — rent 1214, 1218
- — — — — wydatków pokrywanych bezpośrednio przez zarządcę 1213
- — — — — z kolei żelaznej a 238
- — — — — z nieruchomości grzywnien 1264
- — — — — innych wierzytelności 1264, 1268
- — — — — kar 1264
- — — — — kosztów egzekucyjnych 1263, 1267
- — — — — procesowych 1265, 1269, 1270
- — — — — należności pracowników 1264, 1267
- — — — — z tytułu ubezpieczeń społecznych 1264
- — — — — odsetek r 189, 307, 1265, 1269, 1270
- — — — — podatków i danin publicznych 1264, 1268
- — — — — praw ciążących wpisu a 226, n 274
- — — — — w razie niewystarczalności masy podziałowej 1266, 1270
- — — — — wierzytelności i praw hipotecznych a 310, 1264, 1268, 1270
- — — — — zabezpieczonej na nieruchomości niehipotekowanej r 189
- — — — — z ruchomości czynszów 1252, 1256
- — — — — grzywien 1253
- — — — — innych wierzytelności 1253, 1257
- — — — — kar 1253, 1257
- — — — — kosztów choroby i pogrzebu 1253
- — — — — egzekucyjnych 1252, 1255
- — — — — należności służby i pracowników 1252, 1256
- — — — — z tytułu ubezpieczeń społecznych 1253, 1257
- — — — — podatków i danin publicznych 1252, 1253, 1255, 1256
- — — — — w razie niewystarczalności masy podziałowej 1258
- — — — — wierzytelności zabezpieczonych zastawem 1252, 1256
- — — — — zasady 1230, 1253
- — — — — wierzyciela z sumy złożonej do depozytu celem zastąpienia zarządzenia tymczasowego 1370, 1372

- — — — — wierzytelności b. ros. Banków włościańskiego i szlacheckiego 26, 28
- — — — — P. Banku Rolnego 39
- — — — — zaległych ciężarów na rzecz spółek wodnych 27, 38
- — — — — zastawnika z przedmiotu rejestrowego zastawu drzewnego 36

Pismo:

- jako forma składania wniosków i oświadczeń 344
- — — — — wyjaśnień przez strony 350
- — — — — wysłuchania stron 344, 347
- kierowane do policji 375
- procesowe, dołączanie odpisów 346
- — — — — podpisywanie przez osoby niemogące pisać 345
- — — — — wezwanie do uzupełnienia 346, 1426
- — — — — wymogi 345
- — — — — zwrot 346
- przygotowane 345
- wnoszone do komornika, wezwanie o uzupełnienie 1446
- — — — — zwrot 1446

Pisownia w sądach 562**Place:**

- objęcie zajęciem przyszłych 149, 887
- pojęcie 5
- skuteczność zajęcia dla nowego słuźbodawcy 149, 889
- uchylene dawnych przepisów o egzekucji 3
- — — — — zajęcie w egzekucji administracyjnej 114

Plan podziału sumy uzyskanej z egzekucji:

- P. Banku Rolnego 15
- termin sporządzenia w egzekucji przez zarząd przymusowy 1283

- — — — — z nieruchomości 1259
- — — — — z ruchomości 1246, 1249
- treść 15, 1237
- tytułem do wykreślenia wpisów hipotecznych 15, 1114
- wstrzymanie wykonania 1241
- — — — — zaczeplenie drogą powództwa 1241, 1243
- zarządzenie wykonania 1241, 1243
- zarzuty p. zarzuty
- zawiadomienie o sporządzeniu 1239

Początek:

- skutków zajęcia nieruchomości 9, 18, 899, 923, 1165, 1175
- — — — — ruchomości 141, 717, 724
- — — — — wierzytelności i praw 148, 149, 828, 840, 847, 850, 874, 886

Poczta:

- jako organ doręczeń pism sądowych 420
- — — — — w egzekucji bankowej 16
- — — — — Państw. Banku Rolnego 7
- ograniczenie egzekucji 138, 694
- uwolnienie od egzekucji przesyłek 44, 664
- — — — — ruchomości słuźących do użytku 44, 664

Pocztowa Kasa Oszczędności:

- uwolnienie od egzekucji wkładek na książeczki oszczędnościowe 44
- — — — — od opłat sądowych 1457
- — — — — od składania rękojmi 1014

Podatki:

- pierwszeństwo zaspokożenia p. pierwszeństwo

- podanie do wiadomości po wywołaniu licytacji nieruchomości 12, 1039
- pokrycie z utraconej rękojmi 1027
- skutki niezgłoszenia przed terminem licytacji nieruchomości 10, 998, 1001
- wezwanie do zgłoszenia w obwieszczeniu o licytacji nieruchomości 10, 998, 1001

Poddłużnik:

- legitymacja do skargi na czynności komornika 845
- odpowiedzialność za szkodę 149, 854
- oświadczenie w sprawie zajętej wierzytelności lub prawa 840, 845
- wezwanie przy zajęciu wierzytelności lub prawa 148, 839

Podjęcie:

- egzekucji zawieszanej 545, 588, 1434
- — — na żądanie wierzyciela 601
- — — w razie zabezpieczenia szkody przez wierzyciela 602
- — — z powodu braku zdolności procesowej lub ustawowego zastępcy 594
- — — z powodu śmierci strony 596
- — — z powodu zawieszenia czynności sądu 601

Podpis osoby niemogącej pisać

345, 538

Podstawa:

- własności, obowiązek wierzyciela do wskazania 385, 387, 537
- — wskazanie we wniosku o zabezpieczenie 1358

Podział:

- ceny uzyskanej ze sprzedaży towaru przez publiczny dom składowy 102
- czynności między komorników 382, 1448
- fizyczny nieruchomości, egzekucja a 232
- hipoteki, czas dokonania 917
- — — postępowanie 918
- — — stosunek 912, 916
- — — własność 918
- masy majątkowej, egzekucja a 232
- pola górniczego 1120
- spadku, egzekucja a 232
- sumy uzyskanej z egzekucji bankowej 25
- — — — P. Banku Rolnego 15
- — — — pierwszeństwo zaspokojenia p. pierwszeństwo
- — — — plan p. plan podziału
- — — — przez zarząd przy-
musowy 1283, 1287
- — — — uczestnictwo p.
uczestnictwo
- — — — umowny 1232, 1244
- — — — własność p. własność
- — — — z kolei 1282
- — — — z nieruchomości 15.
25, 1259
- — — — niehipotekowa-
nej r 189
- — — — obciążonej hipo-
teką łączną a 311
- — — — z prawa wydoby-
wania żywic ziemnych 1282
- — — — zabudowy 1282
- — — — z ruchomości 1246
- — — — z własności górni-
czej 1123, 1282
- — — — zarzuty p. zarzuty

- — — — zasady 1230, 1253, 1265
- — — — ze statków 1282
- utraconej rękojmi w egzekucji z nieruchomości 22, 1027
- zabezpieczenia, czas dokonania 917
- — postępowania 918
- — stosunek 913, 916
- — właściwość 918

Pokwitowanie:

- komornika na pobrane sumy 1443
- — znaczenie 582
- nabywcy z odbioru ruchomości 1440
- organu egzekucyjnego w egzekucji skarbowej, znaczenie 133

Polityczna egzekucja, utrzymanie dawnych przepisów 3**Policja:**

- asystencja w egzekucji skarbowej 132
- doręczanie szeregowym 1427, 1436
- obowiązek wykonywania poleceń sądowych 373
- sesyjna komornika 370, 1436
- — sądu 372
- uposażenie p. uposażenie
- wezwanie przez komornika 373, 1436

Połączenie:

- egzekucyj przeciw kilku współdłużnikom u jednego komornika 382, 384
- — z nieruchomości u jednego komornika 906, 908, 1441
- — z tego samego majątku 1436
- p. też łączenie

Pomoc prawna na żądanie Państw. Banku Rolnego 7**Ponowna:**

- licytacja nieruchomości 903, 1023, 1025, 1082
- — ruchomości 146, 782

Ponowne:

- wyjawienie majątku 820
- zajęcie ruchomości 142, 717, 723
- — wierzytelności i praw 150, 873

Pora:

- nocna p. nocna pora
- przeprowadzenia egzekucji administracyjnej 111
- — — skarbowej 132

Poręczyciel:

- bezskuteczność odroczenia wypłat dłużnika 73
- zależność odpowiedzialności od egzekucji przeciw dłużnikowi n 272
- zawiadomienie o zajęciu wierzytelności lub prawa 150, 882

Porządek p. kolejność

- Posiadanie, zabezpieczenie powództwa o ochronę lub przywrócenie 1412**

Posiedzenie:

- niejawne, dziennik 1423
- sądowe do przeprowadzenia nadlicytacji 1105
- — jawność p. jawność
- — kierownictwo 430
- — miejsce p. miejsce
- — odroczenie p. odroczenie
- — wezwanie p. wezwanie
- — wyznaczenie 429

Postawienie:

- ograniczenie egzekucji z diet 680
- stosowanie przymusu osobistego 1323
- zajęcie diet 844, 889

Postanowienie:

- co do wpisu w wykazie za-

- jętych nieruchomości niehipotekowanych r 184
- o przybiciu p. przybicie
 - o przysądzeniu własności p. przysądzenie własności
 - sądu, wykonalność 442
 - w sprawie sądowego złożenia dokumentów celem nabycia praw rzeczowych a 200
- Postąpienie:**
- przy licytacji ruchomości 771, 776, 1440, 1441
 - wysokość przy przetargu nieruchomości 13, 23, 1050
- Postępowanie:**
- co do wpisu ostrzeżenia o wszczęciu egzekucji a 204
 - — egzekucyjne na wniosek 530
 - — p. też egzekucja
 - — sądowe, wyłączenie dla egzekucji z nieruchomości oraz z wierzytelności i praw zahipotekowanych 127, 129
 - — — zamiast egzekucji administracyjnej 109, 118
 - — — — skarbowej 127, 129
 - — — zbieg z egzekucją administracyjną 113, 119, 129
 - — umorzenie p. umorzenie
 - — ustność i pisemność 532
 - — z urzędu 531
 - — zawieszenie p. zawieszenie
 - — manifestacyjne p. wyjawienie majątku
 - — na skutek apelacji p. apelacja
 - — na zażalenie 366
 - — przy opisie i oszacowaniu nieruchomości 159, 961
 - — przy ustanowieniu hipoteki sądowej 175
 - — przy zwołaniu wierzycieli spadku a 195
 - — przymusowe w administracji p. administracyjna egzekucja
 - — spadkowe p. spadkowe postępowanie
 - — układowe rolnicze p. układowe postępowanie
 - — w egzekucji skarbowej 139
 - — wstrzymanie p. wstrzymanie
 - — wytknięcie braków 431
 - — zabezpieczające p. zabezpieczające postępowanie
- Poświadczenie:**
- odbioru pism sądowych 419, 421, 424
 - p. też zaświadczenie
 - z wykazu zajętych nieruchomości niehipotekowanych r 185
 - — złożonych sądownie dokumentów dla nabycia praw rzeczowych a 202
- Potrącenie:**
- odsetek nadmiernie pobranych od gospodarzy wiejskich 53
 - pretensyj gospodarzy wiejskich 55
 - rękojmi z ceny licytacyjnej nieruchomości 11, 21, 1018
 - wierzytelności z ceny licytacyjnej nieruchomości 11, 21, 1020
 - — — ruchomości 147, 797
 - — z uposażeń wojskowych 114, 681, 683
- Powództwo:**
- o przyszłe powtarzające się świadczenia 1351
 - o umorzenie egzekucji, dopuszczalność 629
 - — — dowód na piśmie 303, 628, 634
 - — — podstawy 628, 631
 - — — właściwość sądu p. właściwość

- o unieważnienie umów dotyczących zajętej nieruchomości 955
- o zmianę planu podziału sumy uzyskanej z egzekucji 1241, 1243
- osoby trzeciej o zwolnienie rzeczy od egzekucji, dopuszczalność 639
- — — — — osoba pozwanego 646
- — — — — podstawy 637, 640
- — — — — przedmiot sporu 641
- — — — — właściwość sądu p. właściwość
- osób trzecich o zwolnienie nieruchomości od egzekucji, prekluzja 9, 18, 993, 996
- w toku egzekucji, prekluzja zarzutów 647
- — — zabezpieczenie przez zawieszenie postępowania egzekucyjnego 647, 649
- — — zastosowanie dawnych lub nowych przepisów 297
- wierzyciela przeciw dłużnikowi zajętej wierzytelności lub prawa 856, 859, 862
- zastawnika o zaspokojenie prawa uwzględnionego przy podziale 1249

Pożytki:

- z nieruchomości, objęcie zajęciem nieruchomości 1180
- — pobieranie przez zarządcę przymusowego 1197, 1199
- — przejście na nabywcę 1089, 1092
- — zakaz zbycia i zastawiania po zajęciu nieruchomości 1185

Praca, egzekucja z wynagrodzenia p. wynagrodzenie za pracę

K. p. c. II

Pracownicy:

- pierwszeństwo zaspokojenia należności p. pierwszeństwo
- pokrycie należności z utraczonej rękojmi 1027, 1029
- uczestnictwo w podziale sumy uzyskanej z egzekucji 1260, 1262
- umysłowi, wynagrodzenie za pracę p. wynagrodzenie

Prawa:

- ciążące na nieruchomości bez wpisu, pierwszeństwo zaspokojenia a 226, n 274
- — — z ustawy, utrzymanie bez potrącenia n 286
- dzierżawy, utrzymanie bez potrącenia r 185
- hipoteczne p. hipoteczne prawa
- majątkowe, opis zajętych p. opis
- — pojęcie 824
- — podział 825
- — realizacja zajętych p. realizacja
- — sposób prowadzenia egzekucji 827
- — sprzedaż zajętych p. sprzedaż
- — właściwość do prowadzenia egzekucji p. właściwość
- — zajęcie p. zajęcie
- — zarząd przymusowy zajętych p. zarząd przymusowy
- — nadające się do wpisu, egzekucja a 236
- — nadzorca sądowego w przymusowym zarządzie nieruchomości p. nadzorca sądowy
- — najmu, utrzymanie bez potrącenia r 185
- osób trzecich, podanie do wiadomości po wywołaniu

- licytacji nieruchomości 12, 1039
- — uwzględnienie w oszacowaniu nieruchomości 984
- — wymienienie zgłoszonych w protokole opisu i oszacowanie nieruchomości 975, 977
- prenotowane p. prenotowane
- rzeczowe, nabycie przez złożenie dokumentów na nieruchomościach niewpisanych a 200
- z umów ubezpieczenia, objęcie zajęciem nieruchomości 937, 940, 1180, 1182
- zakaz zbycia i zastawiania objętych zajęciem nieruchomości 1185
- związane z osobą dłużnika, uwolnienie od egzekucji 678
- Prawo:**
- autorskie, ograniczenie egzekucji 45, 665
- odkupu, utrzymanie ustawowego a 212
- — zawiadomienie uprawnionych o terminie opisu i oszacowania nieruchomości 968
- — zgaśnięcie wskutek licytacji a 212
- pierwokupu, utrzymanie ustawowego a 212, n 290
- — utrzymanie w mocy wpisanego n 290
- — zawiadomienie uprawnionych o terminie opisu i oszacowania nieruchomości 968
- — zgaśnięcie wskutek licytacji a 212
- pierwszeństwo zaspokojenia uzyskanego w egzekucji na zabezpieczenie a 310
- sposób i chwila nabycia na nieruchomości a 311
- ubogich, cofnięcie 409, 412
- — cudzoziemców p. cudzoziemcy
- — skuteczność przyznanego w procesie dla postępowania egzekucyjnego 407
- — treść 409, 1457
- — tymczasowe pokrywanie wydatków przez Skarb Państwa 413, 1436
- — warunki udzielenia 408, 410
- — właściwość do przyznania 408
- — wygaśnięcie 409
- wykupu, utrzymanie ustawowego n 290
- zabudowy, egzekucja dla zaległych opłat na rzecz właściciela ziemi r 194
- — podstawy prawne 1161
- — sposób prowadzenia egzekucji 1162
- — ustanowienie a 215, n 288
- — utrzymanie w mocy na sprzedanej nieruchomości r 193, a 213, a 215, n 286
- zastawu, uzyskanie przymusowego po zastanowieniu egzekucji a 298
- zatrzymania przyczyną umorzenia egzekucji a 196, n 274
- — przepadki a 197
- — wpływ na egzekucję n 269
- Prawomocność** orzeczeń sądowych 438
- Prekluzja:**
- p. też utrata
- pierwszeństwa zaspokojenia podatków i opłat publ. w egzekucji z nieruchomości 10, 998, 1001
- roszczenia o uwolnienie nieruchomości od egzekucji 9, 18, 993, 996, 1091
- roszczeń zarządcy przymusowego i nadzorca sądowego

- o wynagrodzenie i zwrot wydatków 1210
- wytknięcia braków postępowania 561
 - zarzutów w powództwach o umorzenie egzekucji i o zwolnienie rzeczy od egzekucji 647
- Prenotacja:**
- jako sposób zabezpieczenia a 238, 1390, 1392
 - pojęcie a 216
 - prawa zastawu dla należności skarbowych a 220
 - usprawiedliwienie p. usprawiedliwienie
 - warunki uzyskania a 240
 - wykreślenie z powodu nieusprawiedliwienia a 218, a 242
 - wymogi dokumentów a 240
- Prenotowane:**
- prawa, rozmiar uwzględnienia w podziale a 219
 - warunki uwzględnienia w podziale a 216, a 219
 - prawo zastawu dla należności skarbowych, uwzględnienie w podziale a 220
- Procent** p. odsetki
- Profesorowie**, uposażenie p. uposażenie
- Protokół:**
- jako forma przyjmowania wniosków i oświadczeń 344, 1422
 - — — wyjaśnień stron 350
 - — wystuchania stron 344, 347
 - licytacji nieruchomości 23, 1441
 - — ruchomości 773, 778, 781, 1440
 - odebrania ruchomości z mocy zajętego prawa 875
- opisu i oszacowania nieruchomości 962, 974
 - posiedzenia sądowego 430
 - — — sprostowania i uzupełnienie 431
 - przy wyroku zaocznym 1423
 - z czynności egzekucyjnych 559
 - zajęcia ruchomości 141, 715
 - — — doręczenie odpisu 141, 717, 724, 731, 735
 - — — oznaczenie wartości p. wartość
 - — — stwierdzenie sprawdzenia zajęcia 723
 - — — zaznaczenie ponownego zajęcia 723
 - zaznaczenie ogłoszenia lub odroczenia orzeczenia 1423
- Przechowanie:**
- dokumentów złożonych przez strony 1434
 - dowodów wypłaty pieniędzy 1444
 - zajętych ruchomości 738
 - — — koszty 143, 742
 - — — miejsce 143, 739, 741, 747
 - — — wydanie 738, 744
 - — — zmiana miejsca 739, 741
- Przedawnienie:**
- prawa Skarbu Państwa o uiszczenie opłaty sądowej 1459
 - — strony do zwrotu opłaty sądowej 1459
 - roszczenia o wynagrodzenie szkody rządzonej przez komornika 394, 396
 - — — — zabezpieczeniem 1385, 1387
- Przedmiot:**
- przetargu p. przetarg
 - własności górniczej 1117

Przedmioty:

- mające cenę targową lub giełdową, sprzedaż z wolnej ręki 144, 756
- uwolnienie od egzekucji niezbędnych do nauki 137, 657, 663
- — — do osobistego zarobkowania 136, 656, 659
- — — do pełnienia służby lub wykonywania zawodu 136, 656, 661
- — — do prowadzenia szpitala i apteki 137, 667, 672
- — — do utrzymania kolei 137, 667, 672
- — — komunikacji 137, 667, 672
- — — ruchu kopalni 137, 667, 672
- — — służących do codziennego użytku za bezcen sprzedać się mających 137, 657
- — — do pochowania zmarłego 137, 657, 664
- — — do wykonywania praktyk religijnych 137, 657, 663
- — — służbie bożej poświęconych 137

Przedsiębiorstwo:

- handlowe, egzekucja przeciw nabywcy r 180
- — zarejestrowanie zbycia r 179
- państwowe p. państwowe przedsiębiorstwa

Przeglądanie:

- aktów egzekucyjnych w egzekucji z nieruchomości 10, 19, 22, 993, 998
- — przez strony 380, 1446
- planu podziału sumy uzyskanej z egzekucji 1240
- wykazu zajętych nierucho-

mości niehipotekowanych r 185

Przejęcie:

- ciężarów nieruchomości bez potrącenia z ceny nabycia r 185, a 207, n 274, n 286
- — w egzekucji bankowej 20
- — z potrąceniem z ceny nabycia a 207, n 274
- papierów wartościowych w egzekucji administracyjnej 114
- ruchomości, cena 789, 793
- — legitymacja 789, 791, 793
- — pierwszeństwo 789, 792
- — termin do złożenia wniosku p. termin
- — warunki 792, 793, 1440
- wierzytelności hipotecznej P. Banku Rolnego 40

Przejsięcie:

- pożyczków p. pożyczki
- uprawnienia lub obowiązku, wykazanie przy nadaniu klauzuli wykonalności 511
- — wzmianka w klauzuli wykonalności 520
- własności p. własność

Przekazanie:

- bankom państwowym ściągania niektórych roszczeń Skarbu Państwa 155
- egzekucji administracyjnej sądowi 109, 118
- — skarbowej do postępowania sądowego 127, 129
- licytacji z nieruchomości innemu sądowi 988
- spraw starych organom właściwym według nowych przepisów a 295, a 1447
- sprawy innemu komornikowi 382
- — właściwemu komornikowi 383

— — — sądowi 384
Przemienne zobowiązanie, wybór wierzyciela 538

Przepisy:

— o egzekucji, uchylenie dawnych p. uchylenie
 — — utrzymanie dawnych p. utrzymanie w mocy
 — — zastosowanie dawnych do spraw na nowo podjętych 305
 — — — — — starych 295
 — — — — — mimo przyłączenia się nowego wierzyciela 304
 — — — — — nowych do spraw starych a 295, a 297
 — — — — — niestosowalność nowych 303, 305, 306, 307, 311
 — procesowe, odpowiednie stosowanie w egzekucji 414

Przerwa licytacji ruchomości w razie osiągnięcia wystarczającej ceny 774

Przeszukanie:

— odzieży dłużnika 580, 582, 1438
 — — u kobiet 580
 — — u osób wojskowych 580, 582
 — pomieszczeń i schowków dłużnika 580

Przetarg:

— nieruchomości, kolejność p. kolejność
 — — nadanych żołnierzom, zezwolenie na nabycie 92, 93, 97
 — — przedmiot 22, 83, 84, 1041
 — — wstrzymanie w razie osiągnięcia wystarczającej ceny 1053
 — — wymogi pełnomocnictwa do udziału 12, 22, 1049
 — — wysokość postąpienia 13, 23, 1050
 — — zamknięcie 13, 23, 902, 1055

— przedmiotów zajętych w egzekucji administracyjnej 113
 — — ruchomości, cena wywołania p. cena wywołania
 — — — — — kolejność p. kolejność
 — — — — — przybicie p. przybicie
 — — — — — rozpoczęcie 766, 768
 — — — — — w egzekucji skarbowej 146
 — — — — — wznowienie 782
 — — — — — ustność 22, 771, 902, 1044
 — — — — — wyłączenie od udziału p. wyłączenie

Przewodniczący:

— regulaminowy zakres czynności 1426
 — wydanie zarządzenia tymczasowego 1355, 1361

Przybicie:

— kolei żelaznej 1135
 — — — — — wygaśnięcie 1136
 — — — — — nieruchomości, doręczenie postanowienia 1072, 1099
 — — — — — odmówienie p. odmówienie przybicia
 — — — — — odroczenie ogłoszenia postanowienia 903, 1069
 — — — — — ogłoszenie postanowienia 903, 1069
 — — — — — postępowanie w razie odmowy 903, 1082
 — — — — — przy nadlicytacji 14, 1106
 — — — — — przy objęciu na własność 1060
 — — — — — przyczyny odmówienia 14, 24, 903, 1075
 — — — — — sporządzenie postanowienia 1425
 — — — — — termin wydania postanowienia 13, 24, 1067, 1069
 — — — — — treść postanowienia 1074
 — — — — — uchylenie z powodu niewykonania warunków licytacyjnych 1023, 1025
 — — — — — w egzekucji bankowej 24
 — — — — — w egzekucji P. Banku Rolnego 13

— zakaz zbycia i zastawiania po zajęciu nieruchomości 954, 1185

Przypozwanie:

— dłużnika w sporze przeciw poddłużnikowi 856, 863
— pojęcie 862

Przyrzędy używane z powodu ułomności, uwolnienie od egzekucji 656, 659

Przyrządzenie własności nieruchomości:

— podstawa 904
— termin wydania postanowienia 14, 1110
— tytułem do objęcia nieruchomości 15, 904, 1110
— — do wpisu prawa własności 15, 904, 1110
— — do wykreślenia wpisów hipotecznych 15, 904, 1114
— uprawnienie do żądania 14, 1110
— w egzekucji P. Banku Rolnego 14
— warunki 14, 1110
— zaznaczenie w postanowieniu o uiszczeniu ceny w gotówce 1425
— zażalenie p. zażalenie

Przysięga:

— biegłych 577
— wyjawienia p. wyjawienie

Przyszłe wyplaty, objęcie zajęciem wierzytelności 149, 887

Przywileje egzekucyjne:

— banków 5, 16
— Państw. Banku Rolnego 6
— pojęcie 5
— towarzystw kredytowych 5, 16
— — — i banków hipotecznych w egzekucji z nieruchomości p. bankowa egzekucja

Przywrócenie terminu p. termin

Publiczne opłaty p. daniny publiczne

Publiczny:

— charakter licytacji nieruchomości 12, 22, 902, 1037
— — — ruchomości 778
— dom składowy, podział ceny z publicznej sprzedaży towaru 102
— — — sprzedaż towarów dla zrealizowania prawa zastawu 101
— — — uprawnienie do dokonywania publicznej sprzedaży towarów 99
— — — uwolnienie od egzekucji towarów złożonych 44, 100, 664

Pupilarne bezpieczeństwo 552

R

Rachunek:

— nabywcy nieruchomości z zarządu 1088
— zarządcy przymusowego z zarządu nieruchomości 1166, 1204

Raty:

— amortyzacyjne, pierwszeństwo zaspokojenia p. pierwszeństwo
— rozłożenie długu przez urzędy rozjemcze dla spraw gospodarstw wiejskich 54
— rozłożenie spłaty zaległego komornego 82

Realizacje:

— zajętych praw o dział majątku 150, 878
— — — o świadczenie alternatywne 150, 881
— — — o wydanie nieruchomości 876
— — — — ruchomości 150, 874
— — — — przez sprzedaż 151, 894

- — — przez zarząd przymusowy 894
- — — wierzytelności i praw przez ściągnięcie 149, 869
- — — przez wykonanie praw dłużnika 149, 856, 893
- — — sposoby 829
- Realne ciężary p. ciężary realne**
- Rejestr:**
- statków morskich 1140
- — — śródlądowych 1143
- — — wpisy egzekucyjne 1155
- zastawu drzewnego 33
- — — rolniczego 29
- Rejestrowy:**
- zastaw drzewny 27, 33, 1436
- — — rolniczy 26, 29, 1436
- — — uwolnienie od egzekucji 31, 664
- Rękojmia:**
- przy licytacji nieruchomości obniżenie w drodze odstąpienia od ustawowych warunków licytacyjnych 901, 1026, 1035
- — — oznaczenie w obwieszczeniu o licytacji 10, 18, 993
- — — podanie do wiadomości sumy po wywołaniu licytacji 12, 22, 1039
- — — potrącenie z ceny licytacyjnej 11, 21, 1018
- — — przeznaczenie utraczonej 12, 22, 1027
- — — sposób złożenia 10, 20, 901, 993, 1009, 1441
- — — sprzedaż złożonej w papierach wartościowych 12, 21, 25, 1023
- — — ściągnięcie od nabywcy uwolnionego 12, 21, 1023, 1025, 1425
- — — utrata z powodu niezapłacenia ceny 12, 21, 1022, 1024
- — — uwolnienie od składania 11, 21, 901, 1009, 1012, 1103
- — — wysokość 11, 20 901, 1009
- — — zwrot 11, 1011
- przy nadlicytacji 14, 1103
- przy objęciu nieruchomości na własność 1059
- utrata w egzekucji z kolei żelaznej 1136
- wymiana złożonej w papierach wartościowych 25
- Renty:**
- inwalidzkie, uwolnienie od egzekucji 138
- pierwszeństwo zaspokojenia p. pierwszeństwo
- utrzymanie bez potrącenia ciężących na nieruchomości z ustawy n 286
- zaspokojenie zabezpieczonych hipotecznie a 211, n 274
- Repertorja:**
- archiwum sądowego 342
- komornika 1442
- — p. też księgi biurowe
- przekazywanie do archiwum 343
- sądowe, rodzaje 1429
- — sposób prowadzenia 341, 1431
- Rewizja:**
- p. też przeszukanie
- w egzekucji administracyjnej domowa 112
- — — osobista 112, 122, 124
- — — skarbowej domowa 132
- — — osobista 132
- Robotnicy, wynagrodzenie za pracę p. wynagrodzenie**
- Rolnicze:**
- izby p. izba rolnicza
- postępowanie układowe p. układowe postępowanie
- Rolnicy p. gospodarze rolni**

Roszczenie:

- egzekucyjne, pojęcie 323
- niepieniężne, egzekucja p. egzekucja roszczeń niepieniężnych
- o dział masy majątkowej, egzekucja a 232, 878
- — spadku, egzekucja a 232
- o podział fizyczny nieruchomości, egzekucja a 232
- o sprostowanie granic, egzekucja a 232
- o wpis prawa do księgi publicznej, egzekucja a 229, n 274
- — niewpisanego na dłużnika egzekucja a 229, 231, n 274
- o wydanie nieruchomości, egzekucja celem wydobycia 1298, 1442
- — — egzekucja z 876
- — — nieruchomości, egzekucja celem wydobycia 1291, 1442
- — — — egzekucja z 150, 874, 1295
- o wykonanie czynności niezastępowalnej, egzekucja 1305
- — — zastępowalnej egzekucja 1301
- o wynagrodzenie szkody zrządzonej przez komornika p. szkoda
- o zachówek, egzekucja n 275
- o zaniechanie lub znoszenie, egzekucja 1312
- o zwrot darowizny, egzekucja n 275
- oznaczenie w zarządzeniu tymczasowem 1366, 1368
- — we wniosku o zabezpieczenie 1346, 1362, 1368
- zabezpieczenie p. zabezpieczenie roszczeń
- zwrotne przy hipotece łącznej a 313

Rozjemcze urzędy p. urzędy rozjemcze

Rozłączenie spraw, założenie aktów 1433

Rozporządzenie czynszem najmu i dzierżawy, skuteczność dla nabywcy 305, 1098

Rozprawa:

- apelacyjna 368
- forma 348
- nad wnioskiem o uchylenie jawności posiedzenia 430
- — — lub zmianę zabezpieczenia 1373, 1375
- — o wydanie nowego tytułu wykonawczego 526
- — — zarządzenia tymczasowego 1364
- przed załatwieniem zażalenia 367
- przypadki w postępowaniu egzekucyjnym 350

Ruchomości:

- dozór p. dozór
- licytacja p. licytacja, przetarg
- opis p. opis
- oszacowanie p. oszacowanie
- oznaczenie p. oznaczenie
- — wartości p. wartość
- pojęcie 704, 707
- przechowanie p. przechowanie
- przejęcie na własność p. przejęcie
- przejście własności p. własność
- przeprowadzanie egzekucji przez władze samorządowe 156
- przybicie p. przybicie
- sprzedaż p. sprzedaż, licytacja, przetarg
- usunięcie z odebranej egzekucyjnie nieruchomości 1299
- właściwość do przeprowadzenia egzekucji p. właściwość

— zajęcie p. zajęcie ruchomości
Rozstrzygnięcie komornika, forma 336

Rozwiązanie:

- najmu i dzierżawy przez zarządcę przymusowego nieruchomości 1202
- przedterminowe dzierżawy przez urząd rozjemczy dla spraw gospodarstw wiejskich 55
- — najmu i dzierżawy przez nabywcę nieruchomości r 190, 1094, 1096.

S

Samorządowe:

- władze, przeprowadzanie egzekucji należności prywatnych 156
- związki, ograniczenie egzekucji 138, 696, 852
- — — zabezpieczenia roszczeń 152, 698
- — sposób dochodzenia roszczeń pieniężnych od 697
- — zajęcie wierzytelności przypadających od 148, 851

Sąd:

- regulamin urzędowania w sprawach cywilnych 1421
- skład p. skład
- wezwany, przeprowadzenie dowodu 162, 1426, 1433
- własność p. własność

Scalanie:

- działek budowlanych, wpływ na postępowanie egzekucyjne 84
- — — wstąpienie nabywcy w prawa dotychczasowego właściciela 85
- gruntowe, wpływ na postępowanie egzekucyjne 83
- — wstąpienie nabywcy w pra-

wa dotychczasowego właściciela 83

— podanie stanu postępowania po wywołaniu licytacji nieruchomości 1040

— pół górniczych 1119

Schowki:

- pojęcie 581
- przeszkanie p. przeszkanie

Sekretarjat:

- doręczenia w 419, 1428
- regulaminowy zakres czynności 1428

Sekwestr:

- depozyt dochodu 1415, 1417
- jako sposób zabezpieczenia roszczeń o prawo rzeczowe 1415
- mieszkanie dłużnika p. mieszkanie
- sposób wykonywania 1415

Senatorowie:

- ograniczenie egzekucji z diet 680
- stosowanie przymusu osobistego 1323
- zajęcie diet 844, 889

Sędzia:

- nadzór nad licytacją nieruchomości 1037
- odbywanie dyżurów 563
- stosowanie przymusu osobistego 1323
- uposażenie p. uposażenie
- wyłączenie od udziału w licytacji nieruchomości 22, 1044

Skarb Państwa:

- niedopuszczalność zabezpieczenia roszczeń przeciw 152, 1336, 1395
- odpowiedzialność za szkodę zrządzoną przez komornika 394
- ograniczenie egzekucji 138, 694, 852

- przekazanie ściągania niektórych roszczeń bankom państwowym 155
- sposób dochodzenia należności pieniężnych przeciw 694
- tymczasowe pokrywanie wydatków za stronę ubogą 413
- uwolnienie od opłat sądowych 1457
- — od składania rękojmi w egzekucji z nieruchomości 11, 14, 1012
- zajęcie wierzytelności przypadających od 148, 851
- zastępstwo w postępowaniu egzekucyjnym 416
- Skarbowa egzekucja:**
- asystencja organów bezpieczeństwa 132
- — organu wojskowego przy czynnościach w budynkach wojskowych 133
- depozyt sum pieniężnych 133
- dozór zajętych ruchomości 142
- koszty egzekucyjne 140
- kurator zobowiązanego 134
- lokata sum pieniężnych 133
- obecność stron przy wykonaniu 132
- odwołanie 139, 141
- ograniczenie 135
- opis zajętych praw 148
- organ egzekucyjny 130
- pokwitowanie organu egzekucyjnego 133
- pora wykonania 132
- postępowanie 139
- przedmiot egzekucji 129
- przekazanie do postępowania sądowego 127, 129
- przybicie ruchomości 146
- przybranie świadków do wykonania 132
- rewizja mieszkania 132
- — osobista 132
- roszczenia osób trzecich 135
- sprzedaż zajętych ruchomości 143
- — ściągnięcie zajętej wierzytelności lub prawa 149
- śmierć zobowiązanego 134
- tytuł wykonawczy 127, 131
- uchylenie czynności egzekucyjnych 134
- umorzenia 135
- uwolnienia osobowe 136
- — rzeczowe 136
- właściwość urzędów skarbowych 130
- wniosek egzekucyjny 131
- wyjawienie majątku 147
- wykonanie praw dłużnika z zajętej wierzytelności lub prawa 149
- wyłączenie niektórych rodzajów świadczeń 153
- zabezpieczenie roszczeń 151
- zagrożenie egzekucją 132
- zajęcie praw majątkowych 148
- — ruchomości 140
- — wierzytelności 148
- zaniechanie wykonania czynności przez organ egzekucyjny 135
- zastosowanie do administracyjnej 127, 128
- zawieszenie 131, 134
- zażalenie na postępowanie organów egzekucyjnych 139
- zbieg z egzekucją sądową 129
- złożenie zabezpieczenia 133
- zmiana i uchylenie decyzji w trybie nadzoru 140
- Skarga:**
- apelacyjna, wymogi 367
- kasacyjna, niedopuszczalność w postępowaniu egzekucyjnym 361

- na czynności komornika, legitymacja p. legitymacja
- — — niedopuszczalność 354, 778
- — — przedmiot 354
- — — termin wniesienia p. termin
- — — właściwość sądu p. właściwość
- — — władzy samorządowej przeprowadzającej egzekucję 158
- na udzielenie przybicia ruchomości p. zaskarżenie przybicia
- p. też zaskarżenie
- Skład:**
- p. też depozyt, publiczny dom składowy
- sądu w sprawach cywilnych 1359
- — — zabezpieczenia roszczeń 1355, 1360
- Skorowidz:**
- archiwum akt sądowych 342
- wykazu osób, które złożyły przysięgę wyjawienia 1432
- — zajętych nieruchomości niehipotekowanych r 184, 1432
- Skutki:**
- braku licytantów w egzekucji z nieruchomości 12, 23, 1058
- — — — z ruchomości 146, 773
- nieuiszczenia opłaty sądowej 1458
- — w terminie ceny licytacyjnej nieruchomości 12, 21, 902, 1022
- — — — ruchomości 147, 782, 783
- niezgłoszenia podatków i opłat publ. w egzekucji z nieruchomości 10, 998, 1001
- pogorszenia nieruchomości przed licytacją 1029
- przybicia, wygaśnięcie z powodu niezapłacenia ceny licytacyjnej nieruchomości 12, 21, 1022
- uchybienia terminu 357, 359
- — — do wniesienia pozwu o zabezpieczenie roszczenie 1352, 1354, 1381, 1384
- wywołania wierzytelności spadku n 263
- zajęcia nieruchomości 9, 18, 899, 942, 950, 954, 955, 1177, 1185
- — — ruchomości 709
- — — wierzytelności i praw 828, 843, 848
- Służebności:**
- drogi koniecznej p. droga konieczna
- utrzymanie bez potrącenia r 185, a 207, a 213, n 274
- — z potrąceniem z ceny nabycia a 207, n 274
- wygaśnięcie niepokrytych ceną a 208, n 274
- zmiana warunków licytacyjnych co do przejścia a 210, n 274
- Sól,** ograniczenie egzekucji 44, 665
- Spadek:**
- egzekucja przeciw wykonawcy testamentu n 273
- — — roszczenia o dział a 232
- ograniczenie egzekucji w razie zarządu n 273
- — — — z użytków n 268
- wywołanie wierzycieli, skutki n 263
- zwołanie wierzycieli p. zwołanie
- Spadkowe:**
- postępowanie, wpływ na egzekucję bankową 17

— — — — P. Banku Rolnego 8

Spis:

- dłużników, przeciw którym dokonano zajęcia ruchomości 724
- — — — wierzytelności lub prawa 874
- p. też wykaz

Splata:

- ceny nabycia p. cena
- długu, odroczenie przez urzędy rozjemcze dla spraw gospodarstw wiejskich 54
- wierzytelności hipotecznych, ulgi 59

Spółeczne ubezpieczenia p. ubezpieczenie**Sposób:**

- egzekucji roszczeń niepieniężnych 1289, 1291, 1298, 1301, 1305, 1312
- — — — pieniężnych 702, 704, 824, 898, 1115, 1126, 1138, 1161, 1163
- — wskazanie przez wierzyciela 530, 535, 538
- — wymienienie w zawiadomieniu o wszczęciu egzekucji 546
- — zastosowanie kilku 542
- — zbyteczność oznaczania w klauzuli wykonalności 523
- egzekwowania grzywien, kar pieniężnych, kosztów postępowania i opłat sądowych 104, 127, 130
- nadania klauzuli wykonalności 492, 524
- p. też środki egzekucyjne, środki zabezpieczenia
- sprzedaży p. sprzedaż
- wykonywania sekwestru 1415
- zabezpieczenia, oznaczenie w zarządzeniu tymczasowym 1366, 1368

- — — — powództwa o alimenty 1336, 1404
- — — — o czynsz majmu lub dzierżawy 1407
- — — — o ochronę lub przywrócenie posiadania 1412
- — — — o zamiechanie czynności 1412
- — — — roszczeń niepieniężnych 1337, 1409
- — — — o prawo rzeczowe 1415
- — — — pieniężnych 1336, 1390
- — — — wybór sądu 1409
- — — — wierzyciela 1391
- — — — zastosowanie kilku 1366
- — — — zajęcia p. zajęcie
- — — — złożenia rękojmi 10, 20, 901, 993, 1009, 1441
- — — — zabezpieczenia 550, 555

Spółki:

- egzekucja przeciw n 259
- — z udziału n 266
- jawne handlowe, egzekucja n 274
- wodne, pierwszeństwo zaległych ciężarów 27, 38

Sprawdzenie:

- — — — identyczności osoby przed wykonaniem przymusu osobistego 1442
- — — — przy wydaniu majątku 1438
- — — — łączności spraw 1436
- — — — rachunku nabywcy nieruchomości z zarządu 1088
- — — — zarządcy przymusowego nieruchomości 1204
- — — — wartości przedmiotu sporu 1422
- — — — zajęcia ruchomości 721, 723, 725, 1439

Sprawozdanie:

- — — — komornika 1445
- — — — zarządcy przymusowego nieruchomości sprostowanie i uzupełnienie 1207

- — — — termin 1204
- — — — załatwianie przez sąd 1166, 1204, 1206

Sprostowanie:

- granic, egzekucja a 232
- księgi gruntowej w razie odmowy wpisu ostrzeżenia o wszczęciu egzekucji a 204
- protokołu 431, 561
- sprawozdania rachunkowego z zarządu przymusowego nieruchomości 1207

Sprzeciw:

- hipoteczny przyczyną odmowy ostrzeżenia o wszczęciu egzekucji n 283
- — — rodzaje n 283
- na udzielenie przybicia ruchomości w egzekucji skarbowej 146
- na zarządzenie zabezpieczenia w egzekucji skarbowej 152
- przeciwko oszacowaniu i oznaczeniu najniższej ceny w egzekucji celem zniesienia współwłasności 1332
- — — nieruchomości przez wierzyciela lub umownemu 977

Sprzedaż:

- nieruchomości, adnotacja hipoteczna a 246
- — — przez publiczną licytację p. licytacja, przetarg
- — — w drodze objęcia przez wierzyciela p. objęcie
- — — w egzekucji bankowej p. bankowa egzekucja
- — — P. Banku Rolnego p. Państwowego Bank Rolny
- — — wspólnej na zgodny wniosek współwłaścicieli 171, 188
- p. też licytacja, przetarg
- pola górniczego z powodu

- odebrania własności lub zrzeczenia się 165, 167, 169
- — — przedmiotów zajętych na zabezpieczenie 152
- — — w egzekucji administracyjnej 113
- — — publiczna zastawu kupieckiego a 238, a 252
- — — rękojmi złożonej w papierach wartościowych 12, 21, 25, 1023
- — — ruchomego zastawu bankowego przez bank 103
- — — ruchomości, forma 706, 751, 756
- — — miejsce 113, 144, 758
- — — niedopuszczalność wstrzymania co do ulegających zepsuciu 753, 755
- — — osobne pomieszczenia 143, 747
- — — przez komornika innego sądu 756, 1438
- — — przez publiczną licytację p. licytacja
- — — przybicie p. przybicie
- — — usuniętych z odebranej nieruchomości 1299
- — — w drodze przejęcia przez wierzyciela p. przejęcie
- — — w egzekucji skarbowej 143
- — — w razie zwłoki wierzyciela w przyjęciu świadczenia n 270
- — — wniosek 751
- — — z wolnej ręki 794
- — — zajętych celem zabezpieczenia 1400
- — — towarów przez publiczny dom składowy p. publiczny dom składowy
- — — w postępowaniu upadłościowym a 255

- wierzytelności hipotecznej, adnotacja a 246
- wstrzymanie w drodze zabezpieczenia wniosku o odroczenie wypłat 70
- wydzielonej części nieruchomości 971
- z wolnej ręki papierów wartościowych 144, 756, 1440
- — pieniędzy zagranicznych 144, 756, 1440
- — przedmiotów mających cenę targową lub giełdową 144, 756
- zajętych praw majątkowych 151, 894

Sprzęty:

- domowe, pojęcie 658
- — uwolnienie od egzekucji 136, 656

Statki:

- dozór 1153
- egzekucja na podstawie tytułu przeciw innej osobie 1148
- — przeciw kierownikowi 1152
- — z udziału 1158
- licytacja 1157
- ogłoszenie o wszczęciu egzekucji 1154
- opis i oszacowanie 1156, 1442
- przyłączenie się do egzekucji 1151
- rejestr morskich 1140
- — śródlądowych 1143
- sposób prowadzenia egzekucji 1138, 1159
- uwolnienie kierownika i żałogi od przymusu osobistego 1322
- właściwość do prowadzenia egzekucji p. właściwość
- wniosek o opis i oszacowanie udziału 1158
- — o wszczęcie egzekucji 1146

- wpisy egzekucyjne w rejestrze 1155
- zajęcie 1153
- zawiadomienie o wszczęciu egzekucji z zagranicznych 1159
- — o zajęciu udziału 1158
- — właściciela o wszczęciu egzekucji 1150
- zawieszenie egzekucji 1147

Stenograf, przybranie na posiedzenie sądowe 431

Straż graniczna:

- doręczanie szeregowym 1427, 1436

— uposażenie p. uposażenie

Straż więzienna, uposażenie p. uposażenie

Strony:

- należności 162
- obecność przy czynnościach egzekucyjnych p. obecność
- oznaczenie w klauzuli wykonalności 520
- pojęcie 351, 389
- prawo brania odpisów i wyciągów z akt p. odpisy, wyciągi
- — przeglądania aktów p. przeglądanie
- udzielanie wyjaśnień na żądanie komornika p. wyjaśnienia
- wysłuchanie p. wysłuchanie
- zawiadamianie o czynnościach egzekucyjnych p. zawiadomienie

Stypendja na kształcenie się, uwolnienie od egzekucji 137, 673

Suma:

- oszacowania nieruchomości, oznaczenie w obwieszczeniu o licytacji 993, 996
- — — ustalenie 964, 982
- pieniężna, depozyt p. depozyt

- — lokata p. lokata
- — wskazanie przez wierzyciela wystarczającej na zabezpieczenie roszczenia 1361, 1364
- — złożenie na koszty przesyłki przedmiotów celem sprzedaży w innym miejscu p. zaliczka
- przypadająca uczestnikom podziału, wymienienie w planie podziału 1237
- przyznanie wierzycielowi potrzebnej do usunięcia zmiany sprzecznej z tytułem egzekucyjnym 1312, 1315
- — — na wykonanie czynności zastępowalnej 1301, 1304
- uzyskana z egzekucji, podział p. podział
- — — pojęcie 1233
- — — wymienienie w planie podziału 1237
- złożenie przez wierzyciela potrzebnej na wykonanie czynności niezastępowalnej 1305, 1310

Sygnatura:

- aktów komornika 1446
- — sądowych, oznaczanie wypisów, odpisów i zaświadczeń 340
- — — podawanie na pismach 340
- — — tworzenie 339
- — — umieszczanie na pismach 1433

Szkoda:

- zrządzona przez komornika, obowiązek wynagrodzenia 394
- — — odpowiedzialność Skarbu Państwa 394
- — — przedawnienie roszczenia o wynagrodzenie 394, 396

- — — warunki dochodzenia 394
- — — właściwość sądu 395
- — — zabezpieczeniem, łączna odpowiedzialność wierzycieli 1385, 1388
- — — odpowiedzialność wierzyciela 1384
- — — przedawnienie 1385

§**Ściągnięcie:**

- części ceny licytacyjnej ruchomości od opieszałego nabywcy 147
- kosztów sądowych od przeciwnika strony uwolnionej 1458
- — — od strony ubogiej 1458
- opłat za czynności komornika 1474
- rękojmi od nabywcy uwolnionego w egzekucji z nieruchomości 12, 21, 1023, 1025, 1425
- wydatków komornika 1474
- zajętej wierzytelności 149, 869

Śmierć:

- jako przyczyna wygaśnięcia prawa ubogich 409
- strony jako przyczyna zawieszenia postępowania 596
- zobowiązanego w egzekucji skarbowej 134

Środki:

- egzekucyjne w egzekucji administracyjnej 108, 112
- — — sądowej p. sposób egzekucji
- — — skarbowej 129
- zabezpieczenia roszczeń niepieniężnych 1337, 1409
- — — p. też sposób zabezpieczenia

- — — pieniężnych 1336, 1390
- — w egzekucji sądowej 1336, 1366, 1368
- — — skarbowej 151

Świadczenia:

- alternatywne, wybór przez wierzyciela 538
- na utrzymanie, ograniczenie egzekucji 138, 680, 682
- — sposób obliczenia minimum egzystencji 692
- na wydatki w sprawach służbowych, uwolnienie od egzekucji 137, 672
- niepieniężne niezastępowalne p. niezastępowalne świadczenia
- — zastępowalne p. zastępowalne świadczenia
- oznaczenie w klauzuli wykonalności 521
- — we wniosku o wszczęcie egzekucji 535, 538
- pieniężne p. pieniężne świadczenia
- przyszłe, powództwo 1351
- — zabezpieczenie 1350
- publiczno-prawne z nieruchomości, przejście na nabywcę 1090, 1093
- — wyłączenie niektórych rodzajów z pod egzekucji skarbowej 153
- wzajemne dłużnika wobec poddłużnika, odebranie 891
- z ręki do ręki, egzekucja n 270
- z tytułu ubezpieczeń społecznych, uwolnienie od egzekucji 138, 673

Świadkowie:

- należności 160
 - obowiązek zwrotu kosztów 401
 - prawo odmowy zeznań 813
- K. p. c. II

- przybranie do czynności egzekucyjnych 571, 573, 582
- — do wykonania egzekucji administracyjnej 113
- — — skarbowej 132

- przymusowe sprowadzenie 1422

Święta:

- ustawowe 563
- warunki spełniania czynności egzekucyjnych 132, 562
- — uskutecznianie doręczeń 418
- wyznań niekatolickich 564.

T**Taksa:**

- wynagrodzenia biegłych 158
- — dozorców 158
- — gmin za czynności egzekucyjne 158
- — komorników 158, 1473

Termin:

- do odwołania w egzekucji skarbowej 139
- do przedstawienia aktów sądowi przed licytacją nieruchomości 1006
- do skargi na czynności komornika 354, 355
- do uiszczenia brakującej opłaty sądowej 1458
- — ceny nabycia nieruchomości, zawieszenie wskutek podania nadlicytanta 1103
- do uzupełnienia pisma procesowego 346
- do wniesienia pozwu o zabezpieczone roszczenie 1338, 1352
- do wniosku o drugą licytację ruchomości 789
- — o przejęcie ruchomości 789
- — o przyznanie kosztów zarządzenia tymczasowego 1381

- o zmianę ustawowych warunków licytacyjnych 1035
- do wskazania podstaw własności 385, 387
- do wydania nieruchomości w egzekucji celem jej odebrania 1298
- postanowienia o przybiciu nieruchomości 13, 24, 1067, 1069
- o przysądzeniu własności 14, 1110
- do wykazania powództwa o wierzytelność zastawnika 1249, 1251
- wniesienia podania o zezwolenie na nabycie kolei 1135
- do wykonania przez dłużnika czynności niezastępowalnej 1305, 1309
- zastępowalnej 1301, 1305
- do zapłaty długu przy wszczęciu egzekucji przez zarząd przymusowy 1171
- z nieruchomości 910
- do zaskarżenia czynności przez zastępcę ustawowego lub kuratora 134, 591, 595
- do zażalenia 366
- na postanowienie co do nadania klauzuli wykonalności 527, 529
- tytułowi zagranicznemu 456
- na postępowanie organów egzekucji skarbowej 139
- do zgłaszania podatków i opłat publ. w egzekucji z nieruchomości 10, 998, 1001
- do zgłoszenia wniosku o wstrzymanie licytacji przeciw gospodarzom rolnym 50
- zarzutów przeciw opisowi i oszacowaniu nieruchomości 985
- przeciw oznaczeniu wartości ruchomości 727
- przeciw sposobowi przeprowadzenia licytacji nieruchomości 1066
- do złożenia zaliczki na koszty zarządu przymusowego nieruchomości 1211
- do żądania wynagrodzenia i zwrotu wydatków przez zarządcę przymusowego i nadzercę sądowego 1210
- dopłaty nieprawnie potrąconej części ceny nabycia nieruchomości 15, 21, 1271
- doręczenia obwieszczenia o licytacji nieruchomości 19
- licytacji nieruchomości 10, 19, 991, 1063, 1066, 1441
- oznaczenie w obwieszczeniu o licytacji 10, 18, 993, 996
- w egzekucji bankowej 19, 23
- P. Banku Rolnego 10
- ruchomości 144, 753, 768
- statku 1157
- licytacyjny, odroczenie 24
- nadlicytacji 1105
- obwieszczenia o licytacji statku 1157
- o zmienionych warunkach licytacyjnych 1035
- odroczenia wypłat gospodarzom rolnym 72
- ogłoszenia i doręczenia obwieszczenia o opisie i oszacowaniu nieruchomości 969, 971
- opisu i licytacji w postępowaniu upadłościowym a 256
- i oszacowaniu nieruchomości 900, 959

- uprawnienia przy prowadzeniu egzekucji z nieruchomości 16
- utrzymanie dawnych przywilejów egzekucyjnych 5
- Towary:**
 - uwolnienie od egzekucji złożonych w publicznym domu składowym 44, 100
 - zajęcie w egzekucji skarbowej oddanych do przewozu 141
- Trzecia osoba:**
 - pojęcie 639
 - powództwo o zwolnienie rzeczy od egzekucji p. powództwo
 - prawa i obowiązki wobec zajętych ruchomości 731, 734, 736
 - prekluzja roszczeń o uwolnienie nieruchomości od egzekucji 9, 18, 993, 996, 1091
 - roszczenia o zwolnienie rzeczy od egzekucji administracyjnej 113
 - — — — — skarbowej 135
 - skuteczność zajęcia nieruchomości 9, 18, 899, 923, 1165, 1175
 - udział w czynnościach egzekucyjnych 572
 - udzielanie informacji na żądanie komornika 350
 - wezwanie do wykazania wniesienia pozwu o zwolnienie nieruchomości od egzekucji 18, 993, 996
 - do zgłoszenia praw w obwieszczeniu o opisie i oszacowaniu nieruchomości 968, 970
 - zawiadomienie o zajęciu ruchomości 716, 718
 - zgłoszenie przez dłużnika praw do ruchomości 715, 718
 - zgoda na odebranie dokumentów przy zajęciu wierzytelności lub prawa 866, 873
 - na sprzedaż ruchomości zajętych celem zabezpieczenia 1401
 - — na wydanie ruchomości 1292
 - — na zajęcie ruchomości 140, 709, 711, 724, 1399
 - Tytoń,** ograniczenie egzekucji z przedmiotów monopolu 42, 664
 - Tytuł:**
 - do zabezpieczenia, moc obowiązująca dawnych 299
 - egzekucyjny, akt notarialny 437, 454
 - — akty dawne 299
 - — — oblatowane r 180
 - — — sądowe n 276
 - — — zdziałane przez konsulów 451
 - dla sądowej egzekucji należności administracyjnych 119, 131
 - dla świadczeń pieniężnych w egzekucji administracyjnej 111
 - orzeczenia komisji rozjemczych między pracodawcami i pracownikami 445
 - — — łowieckich sądów rozjemczych 448
 - — — sądów powszechnych 437, 438
 - — — — pracy 445
 - — — — szczególnych 437, 445
 - — — — urzędów rozjemczych dla spraw gospodarstw wiejskich 58, 448
 - — — — — najmu 447

— — — — ziemskich w po-
 stępowaniu scaleniowem 451
 — — — Zakładu ubezpieczenia
 od wypadków 445
 — — — pojęcie 432, 435
 — — — postanowienie co do uzu-
 pełnienia ceny przez nabyw-
 cę 1272
 — — — przeciw jawnej spółce
 handlowej n 274
 — — — przeciw spółce n 258
 — — — przeciw stowarzyszeniu
 bez zdolności prawnej n 258
 — — — rodzaje 437
 — — — ugody przed konsulami
 451
 — — — przed sądem polubow-
 nym 437, 450
 — — — — powszechnym 437,
 443
 — — — — przed urzędem roz-
 jemczym dla spraw gospo-
 darstw wiejskich 57, 448
 — — — warunkiem żądania przy-
 sięgi wyjawienia 805
 — — — wyciągi z ksiąg Banku
 Polskiego 453
 — — — wykazy zaległości Banku
 Gosp. Kraj. 453
 — — — — na rzecz funduszu bez-
 robocia 452
 — — — — Zakładu Ubezpiec.
 Pracown. umysł. 452
 — — — — P. Banku Rolnego 452
 — — — wyroki sądów polubow-
 nych 437, 447, 448
 — — — — zatwierdzające układ
 w postępowaniu układowem
 rolniczem 75
 — — — zagraniczny p. zagranicz-
 ne tytuły
 — — — urzędowy komornika 1453
 — — — wykonawczy, dołączenie do
 wniosku o wszczęcie egzeku-
 cji 535, 538
 — — — jako podstawa uczestnic-

twa w podziale sumy uzyska-
 nej z egzekucji 1246, 1260,
 1285
 — — — okazanie dłużnikowi 546
 548
 — — — podanie treści w zawi-
 domieniu o wszczęciu egze-
 kucji 546
 — — — pojęcie 433
 — — — ponowne wydanie 526
 — — — tytułem hipoteki sądowej
 174
 — — — w egzekucji administra-
 cyjnej 109
 — — — — skarbowej 127, 131
 — — — wydanie w kilku egzem-
 plarzach 524, 1425
 — — — wyrok sądu karnego 104
 — — — zatrzymanie w aktach po
 ukończeniu egzekucji 584
 — — — zaznaczenie wyniku egze-
 kucji 584, 1438
 — — — zwrot wierzycielowi po
 ukończeniu egzekucji 584

U

Ubezpieczenie:

— — — kosztów pogrzebu, uwolnie-
 nie od egzekucji 138, 679
 — — — od ognia, uwolnienie odszko-
 dowania od egzekucji 47, 138,
 665
 — — — odszkodowanie p. odszko-
 dowanie
 — — — pierwszeństwo zaspokojenia
 należności z umów p. pierw-
 szeństwo
 — — — społeczne, pierwszeństwo za-
 spokojenia należności p.
 pierwszeństwo
 — — — zastosowanie przepisów
 o egzekucji administracyjnej
 117

Ubogich:

— — — adwokat p. adwokat
 — — — prawo p. prawo ubogich

Ubranie:

- przeszukanie p. przeszukanie
- uwolnienie od egzekucji 136, 656, 658, 661

Uchwała hipoteczna, doręczenie p. doręczenie

Uchybienia:

- przepisów jako przyczyna za-
skarżenia przybicia rucho-
mości 778
- — postępowania jako przy-
czyna odmowy przybicia nie-
ruchomości 14, 24, 903, 1075
- terminu p. termin
- usuwanie przez sąd z urzędu
325

Uchylenie:

- czynności egzekucyjnych
w egzekucji skarbowej 134
- — — w razie umorzenia
egzekucji 617, 620
- — — za zabezpieczeniem
602, 605
- dawnych przepisów o egze-
kucji sądowej 1, 3, 178
- — — z płac, emerytur,
z pensyj wdowich i sieroc-
nych, z wynagrodzenia za
pracę, z uposażenia wojsko-
wych, nauczycieli, sędziów,
profesorów, policji, z wyna-
godzenia pracowników umy-
słowych i robotników, z upo-
sażenia straży granicznej
i straży więziennej 3, 4
- jawności posiedzenia sądo-
wego 430
- odroczenia spłaty wierzytel-
ności hipotecznych 60
- przybicia nieruchomości z po-
wodu niewykonania warun-
ków licytacyjnych 1023, 1025
- w trybie nadzoru decyzyj
w egzekucji skarbowej 134
- zabezpieczenia na wniosek
dłużnika 1373

Uczestnictwo:

- osób trzecich w czynnościach
egzekucyjnych 572
- praw niewpisanych w po-
dziale sumy uzyskanej z egze-
kucji z nieruchomości a 226,
n 274
- — — prenotowanych w podzia-
le sumy uzyskanej z egzeku-
cji z nieruchomości a 216
- w nadlicytacji nieruchomości
14, 1103, 1105
- w podziale sumy uzyskanej
z egzekucji przez zarząd
przymusowy 1213, 1285
- — — — z nieruchomości
1231, 1260
- — — — — niehipoteko-
wanej r 189
- — — — — z ruchomości
1231, 1246
- — — — — z wierzytelności
i praw majątkowych 1231,
1246
- w przetargu nieruchomości
nadanych żołnierzom, zezwo-
lenie 92, 93, 97
- — — wyłączenie 22, 1044
- — — wymogi pełnomocnic-
twa 12, 22, 1049
- — — — — ruchomości, wyłączenie
146, 147, 768, 1437

Uczestnik:

- egzekucji z nieruchomości
978
- p. też uczestnictwo

Udział:

- członka spółdzielni, uwolnie-
nie od egzekucji 665
- małżonka w mieniu łącznem,
ograniczenie egzekucji n 266
- p. też uczestnictwo
- w majątku spółki, egzekucja
n 266
- w statku, egzekucja p. statki

Ugoda:

- przed konsulem jako tytuł egzekucyjny 451
- przed sądem polubownym jako tytuł egzekucyjny 437, 450
- — powszechnym jako tytuł egzekucyjny 437, 443
- — zagranicznym p. zagraniczne ugody
- przed urzędem rozjemczym dla spraw gospodarstw wiejskich jako tytuł egzekucyjny 57, 448

Układowe postępowanie:

- rolnicze 74
- — wyrok zatwierdzający układ jako tytuł egzekucyjny 75

Ukończenie:

- egzekucji, zawiadomienie komornika właściwego 382, 906, 909
- opisu i oszacowania nieruchomości 928
- postępowania egzekucyjnego, pojęcie 584, 908

Ulgi:

- w egzekucji przeciw gospodarzom rolnym p. gospodarze rolni
- — utrata mocy obowiązującej przepisów b. państw zaborczych 42
- — utrzymanie w mocy przepisów polskich 27
- w zakresie oprocentowania i terminów spłaty wierzytelności hipotecznych 59

Ułamkowa część:

- nieruchomości, łączenie egzekucyj 927, 931
- — opis i oszacowanie 913, 919, 963
- — podział hipoteki p. podział

— — sposób prowadzenia egzekucji przez sprzedaż a 203, 912

— — warunki prowadzenia egzekucji 912

— — zarząd przymusowy 1228

— — ruchomości, sposób prowadzenia egzekucji 714

Umorzenie:

— egzekucji bankowej z powodu przybicia w postępowaniu zwyczajnem 17

— — na podstawie przepisów szczególnych 611, 615

— — na wniosek wierzyciela 610

— — pojęcie 589

— — prowadzonej przez P. Bank Rolny z powodu przybicia w postępowaniu zwyczajnem 8

— — przez zarząd przymusowy z powodu niewystarczalności dochodu 617, 1167

— — — — niezłożenia zaliczki na koszty 616, 1211

— — przyczyny 589, 610, 615, 617

— — skarbowej 135

— — skierowanej do majątku, z którego dłużnik nie odpowiada 610, 613

— — w drodze procesu 590, 615, 628

— — w razie zbiegu egzekucji z nieruchomości z egzekucją celem zniesienia współwłasności 612, 1334

— — z mocy samego prawa z powodu niepopierania 204, 301, 586, 598, 615, 617

— — z powodu bezskuteczności drugiej licytacji nieruchomości 14, 23, 616, 1062

— — — — licytacji ruchomości 615, 616, 789, 793

- — — dopełnienia obowiązku przez dłużnika 608
- — — niedopuszczalności 610, 612
- — — niepodania podstaw własności 385, 387, 615
- — — niewłaściwości władzy sądowej 610
- — — odmowy klauzuli wykonalności w wyższej instancji 529
- — — wpisu o wszczęciu n 283
- — — pokrycia wierzytelności wartością ruchomości znajdującej się we władaniu wierzyciela 615, 620
- — — pozbawienia tytułu egzekucyjnego skutków prawnych 610, 612
- — — prawa zatrzymania a 196, a 198, n 274
- — — przewidywanej bezskuteczności 610, 613
- — — zapłaty 8, 17, 615, 1056, 1061
- — z urzędu 586, 610, 613
- — zażalenie p. zażalenie
- — zwyczajnej z powodu przybicia w bankowej 17
- — — — w egzekucji P. Banku Rolnego 13
- — — grzywien w egzekucji rozszczeń niepieniężnych 1318
- — postępowania z powodu niepodania podstaw własności 385, 387
- — — odmowy klauzuli wykonalności w wyższej instancji 529
- — praw bliższości według pokrewieństwa a 222
- — hipotecznych na wniosek osoby upoważnionej przez sąd egzekucyjny a 221, a 223
- — — postępowanie a 222
- — — warunki a 221, a 223
- Unieważnienie** umów dotyczących zajętej nieruchomości 955
- Upadek zabezpieczenia** z powodu niewytoczenia powództwa 1352, 1354
- Upadłość:**
 - sprzedaż przedmiotów należących do masy a 255
 - zbieg z egzekucją z nieruchomości 170
- Upomnienie:**
 - osób naruszających powagę sądu 372
 - zachowujących się niewłaściwie przy czynnościach egzekucyjnych 132, 370, 1436
- Uposażenie:**
 - komorników 1452
 - służbowe, ograniczenie egzekucji 114, 138, 680
 - — sposób oznaczenia minimum egzystencji 692
 - — uwolnienie od egzekucji 672
 - wojskowych, nauczycieli, sędziów, profesorów, policji, straży granicznej i straży więziennej, uchylenie dawnych przepisów o egzekucji 3, 4
 - — ograniczenie egzekucji 114, 138, 681, 683
- Upoważnienie:**
 - alternatywne 540
 - wierzyciela do usunięcia na koszt dłużnika zmiany sprzecznej z tytułem egzekucyjnym 1312, 1315
 - — do wykonania na koszt dłużnika czynności zastępowalnej 1301, 1304

- egzekucji, o ulgach w egzekucji i o wstrzymaniu wykonania wyroków 42
- pierwszeństwa zaspokojenia podatków i opłat publ. w razie niezgłoszenia przed licytacją 10, 998, 1001
- praw z przybicia w razie niezapłacenia ceny licytacyjnej nieruchomości 147, 782
- rękojmi w egzekucji z kolei żelaznej 1136
- — z powodu niezapłacenia ceny licytacyjnej nieruchomości 12, 21, 1022, 1024
- roszczenia o uwolnienie nieruchomości od egzekucji 9, 18, 993, 996, 1091
- — p. też prekluzja

Utrzymanie:

- bez potrącenia ciężących na nieruchomości z ustawy praw n 286
- — — — — rent n 286
- — — — — prawa zabudowy r 193, a 213, a 215, n 286, n 289
- — — — — służącego z ustawy prawa pierwokupu n 290
- — — — — wykupu n 290
- — — — — służebności drogi koniecznej a 213, n 286
- — — — — wpisanego prawa pierwokupu n 290
- — — — — wymiarów n 286
- — — — — ustawowego prawa odkupu a 212
- — — — — pierwokupu a 212
- w mocy czynności dokonanych przez niewłaściwy organ egzekucyjny 384
- — — — — dawnych przepisów o egzekucji administracyjnej 3
- — — — — politycznej 3
- — — — — o pierwszeństwie zaspokojenia wiarygodności

- b. ros. banków włościańskiego i szlacheckiego 26, 28
- — — — — przywilejów egzekucyjnych towarzystw kredytowych i banków 5
- — — — — dzielnicowych przepisów pozostających w związku z egzekucją r 178, a 238, a 256, n 259
- — — — — przepisów o pierwszeństwie zaległych ciężarów na rzecz spółek wodnych 27, 38
- — — — — o utworzeniu Państwowego Banku Rolnego 27, 39
- — — — — polskich o ograniczeniu egzekucji 27, 42
- — — — — o ulgach w egzekucji 27, 48
- — — — — o wstrzymaniu wykonania niektórych wyroków 27, 61

Uwierzytelnienie dokumentów:

- — — — — pojęcie 514
- — — — — potrzebnych do nadania klauzuli wykonalności tytułom zagranicznym 496, 498, 509
- — — — — zagranicznych 498
- — — — — w stosunkach z Austrią 499
- — — — — z Czechosłowacją 500
- — — — — z Gdańskiem 502
- — — — — z Jugosławją 504
- — — — — z Niemcami 506
- — — — — z Rumunją 508

Uwolnienie:

- — — — — od egzekucji administracyjnej 112
- — — — — bezskuteczność zrzeczenia się 652, 657
- — — — — ksiąg rachunkowych 137, 657
- — — — — mienia służącego do urzędowego użytku osób z prawem zakrajowości 653
- — — — — nagród honorowych 137
- — — — — orderów 137, 657, 663

- — p. też ograniczenie egzekucji
- — papierów familijnych i osobistych 137, 657, 663
- — pensyj weteranów 657
- — pieniędzy 137, 656, 662
- — praw związanych z osobą dłużnika 678
- — prawa użytkownika męża na majątku żony n 266
- — — — — rodziców na majątku dziecka n 267
- — prekluzja roszczenia 9, 18, 993, 996
- — przedmiotów codziennego użytku za beczną sprzedać się mających 137, 657
- — — — — do pochowania zmarłego 137, 657, 664
- — — — — niezbędnych do nauki 137, 657, 663
- — — — — do osobistego zarobkowania 136, 656, 659
- — — — — do pełnienia służby lub wykonywania zawodu 136, 656, 661
- — — — — do prowadzenia szpitala i apteki 137, 667, 672
- — — — — do utrzymania kolei 137, 667, 672
- — — — — komunikacji 137, 667, 672
- — — — — ruchu kopalni 137, 667, 672
- — — — — służących do wykonywania praktyk religijnych 137, 657, 663
- — — — — służbie bożej poświęconych 137
- — przedmiotu rejestrowego zastawu rolniczego 31, 664
- — przesyłek pocztowych 44, 664
- — przynależności 137, 666
- — przyrządów używanych z powodu ułomności 656, 659
- — roszczeń gospodarzy rolnych do świadczeń w naturze 48, 665
- — ruchomości służących do użytku pocztv 44, 664
- — skarbowej 136
- — sprzętów domowych 136, 656, 658
- — stypendjów na kształcenie się 137, 673
- — świadczeń na pokrycie wydatków w sprawach służbowych 137, 672
- — — — — z tytułu ubezpieczeń społecznych 138, 673
- — — — — towarów złożonych w publicznym domu składowym 44, 100, 664
- — ubrania 136, 656, 658, 661
- — udziału członka spółdzielni 665
- — uposażeń służbowych, wpłaconych na konto bankowe 672
- — uwzględnienie z urzędu 651, 657
- — wkładek na książeczki oszczędności P. Banku Rolnego 41, 664
- — — — — Pocztowej Kasy Oszczędności 44, 664
- — — — — w Banku Gospodarstwa Krajowego 666
- — — — — wsparć i zasiłków 137, 657, 662, 673
- — wygranych Polsk. Państw. Loterii Klasowej 42, 664
- — zastawów danych Bankowi Polskiemu 666
- — zwierząt domowych 136, 656, 659
- — żołdu niezawodowych wojskowych 673
- — żywności 136, 656, 659
- — od kosztów sądowych 1457

- od opłat sądowych 1457, 1458, 1465, 1472
- — za czynności komorników 1473
- od przymusu osobistego dłużnika z powodu gotowości wykonania egzekwowanej czynności 1305, 1310
- — — kierownika i załogi statku 1322
- — — osób wyjętych z pod jurysdykcji sądów polskich 1322
- — — tymczasowe dłużnika z ważnej przyczyny 1327
- — — wojskowych 1322
- od składania rękojmi przy licytacji nieruchomości 11, 21, 1009, 1012
- — — przy nadlicytacji 14
- od zajęcia przedmiotów przypadłych dłużnikowi z mocy zajętego roszczenia o dział majątku 878
- osób będących pod opieką od przysięgi manifestacyjnej 822
- ruchomości od zajęcia w razie osiągnięcia wystarczającej ceny 774
- Uzasadnienie orzeczenia, sposób sporządzenia** 1423
- Uzupełnienie:**
- braku zdolności procesowej lub ustawowego zastępcy 593
- pism procesowych 346, 1426, 1446
- protokołu 431, 561
- sprawozdania rachunkowego z zarządu przymusowego nieruchomości 1207

Używanie:

- formularzy p. formularze
- zajętych ruchomości 736

W**Wartość:**

- przedmiotu sporu o zwolnienie rzeczy od egzekucji 646
- — — sprawdzenie 1422
- — — w sprawach o umorzenie egzekucji 635
- — sprawy, podanie ze względu na opłaty sądowe 1458
- zajętych ruchomości oszacowanie p. oszacowanie
- — — oznaczenie przy zajęciu 142, 725, 1438, 1439
- — — zarzuty przeciw oznaczeniu p. zarzuty

Warunki:

- licytacyjne, oznaczenie w obwieszczeniu o licytacji 18, 993, 996
- podanie do wiadomości po wywołaniu 22
- skutki niewykonania w terminie 12, 21, 902, 1022
- — treść 901
- — w egzekucji bankowej 20
- — — P. Banku Rolnego 11
- — wymienienie w postanowieniu o przybiciu nieruchomości 1074
- — zmiana 901, 1026, 1035
- — — co do przejęcia służebności i ciężarów realnych a 210, a 274
- zabezpieczenia roszczeń 151, 1335, 1337, 1340

Warunkowe wierzytelności, zaspokojenie p. zaspokojenie**Wezwanie:**

- do postępień przy licytacji ruchomości 776, 1440
- do zgłoszenia podatków i opłat publ. w egzekucji z nieruchomości 10, 998, 1001
- dłużnika o odbiór ruchomości usuniętych z odebranej nieruchomości 1299

- o wydanie nieruchomości lub opróżnienie pomieszczeń 1298
 - o wykonanie czynności zastępowalnej 1301, 1304
 - zajętej wierzytelności lub prawa 148, 839
 - na posiedzenie sądowe 429
 - o uiszczenie brakującej opłaty sądowej 1458
 - o uzupełnieniu braków pisma 346, 1426, 1446
 - o zapłatę jako warunek uczestnictwa w podziale sumy uzyskanej z egzekucji 1246, 1260, 1285
 - przy wszczęciu egzekucji przez zarząd przymusowy nieruchomości 1171
 - z nieruchomości 9, 18, 910
 - osób trzecich do wykazania wniesienia pozwu o zwolnienie nieruchomości od egzekucji 18, 993, 996
 - do zgłaszania praw w obwieszczeniu o terminie opisu i oszacowania nieruchomości 968, 970
 - sposób sporządzania i doręczenia 1427, 1436
 - wierzyciela o zaliczkę na koszty wykonania przymusu osobistego 1442
- Wiarogodność:**
- roszczenia, wykazanie 1345
 - warunkiem zabezpieczenia 1340, 1345
- Wiejskie gospodarstwa** p. gospodarstwo wiejskie
- Wierzyciel:**
- egzekwujący, uczestnictwo w podziale sumy uzyskanej z egzekucji 1247, 1260, 1285
 - zawiadomienie o terminie

- opisu i oszacowania nieruchomości 968
- hipoteczny, uczestnictwo w podziale sumy uzyskanej z egzekucji 1260, 1262, 1285
- uwolnienie od składania rękojmi w egzekucji z nieruchomości 11, 1012, 1014
- zawiadomienie o terminie opisu i oszacowania nieruchomości 968
- odpowiedzialność p. odpowiedzialność
- uprawnienie do wykonania praw dłużnika 149, 856
- zawiadomienia p. zawiadomienie
- zwołanie spadkowych p. zwołanie

Wierzytelności:

- b. ros. Banków Włościańskiego i Szlacheckiego p. Bank
- hipoteczne p. hipoteczne wierzytelności
- nabywcy, zaliczenie na cenę licytacyjną nieruchomości 147, 797
- niepłatne, sposób zaspokojenia przy podziale 1277
- P. Banku Rolnego p. Państwowy Bank Rolny
- pieniężne, pojęcie 824
- realizacja zajętych p. realizacja
- sposób prowadzenia egzekucji 827
- właściwość do prowadzenia egzekucji p. właściwość
- zajęcie p. zajęcie
- pierwszeństwo zaspokojenia p. pierwszeństwo
- podanie po wywołaniu licytacji nieruchomości podlegających zaspokojeniu w gotówkę 1039

- wymienienie w planie podziału uczestniczących w podziale 1237
- zabezpieczone na nieruchomości niehipotekowanej, pierwszeństwo zaspokojenia r 189
- zależne od warunku rozwiązującego, zaspokojenie przy podziale 1279
- — — zawieszającego, zaspokojenie przy podziale 1280
- zastawnika, sposób zaspokojenia przy podziale 1249

Władza:

- egzekucyjna w egzekucji administracyjnej 108
- gminna jako organ egzekucyjny w egzekucji administracyjnej 109
- — przeprowadzanie egzekucji należności prywatnych 156
- — udział w egzekwowaniu grzywien, kar pieniężnych, kosztów postępowania i opłat sądowych 105, 118
- położona dłużnika, zawiadomienie o zastosowaniu przymusu osobistego 1326
- samorządowa p. samorządowe władze

Własność:

- górnicza p. górnicza własność
- — odebranie 167
- — zrzeczenie się 169
- nabycie na przedmiotach sprzedanych w egzekucji administracyjnej 114
- nieruchomości, przejście na nabywcę 22, 904, 1072, 1089
- przysądzenie co do nieruchomości p. przysądzenie własności

- ruchomości, przejście na nabywcę 786
- — — na przejmującego 789, 792
- uzyskanie przez nabywcę co do nieruchomości, której wykaz uległ zniszczeniu a 205

Właściwość:

- do orzekania o ulgach w zakresie oprocentowania i spłaty wierzytelności hipotecznych 60
- do przyznania kosztów egzekucyjnych 407
- — prawa ubogich 408
- do ustanowienia hipoteki sądowej 175
- do zawieszenia egzekucji 588
- giełdowych sądów rozjemczych 173
- kierownika sądu do podziału czynności między komorników 382, 1448
- — do przekazania sprawy innemu komornikowi 382
- — do wezwania pomocy wojska 373, 375
- — do wydawania odpisów i wyciągów z akt 342
- — — zarządzeń co do wyłączenia komornika 388, 392
- — — — w sprawie zastępstwa komornika 393, 1454
- — do zarządzenia doręczenia w święto lub w nocy 418
- — — spełnienia czynności egzekucyjnych w święto lub w nocy 562
- — w sprawach egzekucyjnych 333
- komornika do licytacji przewidzianej w prawie bankowym 98, 104
- — — — o domach składowych 98, 103
- — do podziału sumy uzyska-

- nej z egzekucji 334, 830, 1232, 1233
- — do sprzedaży w postępowaniu upadłościowym a 255
- — do wykonania przymusu osobistego przeciw dłużnikowi 334, 1320
- — w egzekucji celem zniesienia współwłasności nieruchomości przez sprzedaż 333
- — — przeciw kilku współdłużnikom 382
- — — przez odebranie rzeczy nieruchomości 333, 1298
- — — — ruchomych 333, 1291
- — — — przez zarząd przymusowy nieruchomości 334, 1166, 1194, 1196
- — — — z kolei żelaznych 333, 1131
- — — — z nieruchomości 333, 905, 906
- — — — z prawa zabudowy 333
- — — — z ruchomości 333, 707
- — — — z wierzytelności i praw majątkowych 333, 830, 836
- — — — z własności górniczej 333, 1123
- — w sprawach egzekucyjnych 333
- — miejscowa do podziału sumy uzyskanej z egzekucji 1235
- — w egzekucji przez zarząd przymusowy nieruchomości 1166, 1170, 1195
- — — roszczenia o wydanie nieruchomości 1298
- — — — ruchomości 1291
- — — — o wykonanie czynności niezastępowalnej 1311
- — — — — zastępowalnej 1301, 1304
- — — — z kolei żelaznych 1131
- — — — z nieruchomości 903, 906, 988
- — — — z ruchomości 707, 708
- — — — z wierzytelności i praw 830, 836
- — — — ze statków 1145, 1158
- — w postępowaniu zabezpieczającym 1339, 1355
- — w sprawach egzekucyjnych 334
- — notariusza do przeprowadzenia licytacji nieruchomości 12, 19
- — obowiązek wierzyciela do wskazania podstaw 385, 387, 537, 1358
- — rzeczowa do podziału sumy uzyskanej z egzekucji 1232, 1233
- — do przeprowadzenia postępowania manifestacyjnego 331, 802, 1297
- — komornika w sprawach egzekucyjnych 325, 333
- — sądu w sprawach egzekucyjnych 325, 329
- — w egzekucji przez zarząd przymusowy nieruchomości 1166, 1170
- — — roszczeń niepieniężnych 1291
- — — o wydanie nieruchomości 333, 1298
- — — — — ruchomości 1291
- — — — o wykonanie czynności niezastępowalnych 330, 1305, 1311
- — — — — zastępowalnych 330, 1301, 1304
- — — — o zaniechanie lub znoszenie 330, 1312
- — — — z kolei żelaznych 1131
- — — — z nieruchomości 905, 906
- — — — z ruchomości 707
- — — — z wierzytelności i praw 830
- — — — ze statków 1145, 1158

- — w postępowaniu zabezpieczającym 1339, 1340, 1345, 1355
- sądu dla spraw o wynagrodzenie szkody zrządzonej przez komornika 395
- — dla zabezpieczenia roszczeń należących do giełdowych sądów rozjemczych 173
- — do badania aktów egzekucyjnych przed licytacją 331, 1006
- — do nadawania klauzuli wykonalności 329, 483
- — — — — innym tytułom 483, 485
- — — — — tytułom sądów polubownych 483, 490
- — — — — powszechnych 483, 484
- — — — — pracy 483, 485
- — — — — zagranicznym 483, 491
- — do nadzoru nad licytacją nieruchomości 332, 1037
- — do nakładania grzywien na biegłych 165, 330
- — — — — na dłużnika za odmowę wyjaśnień komornikowi 330, 719
- — — — — na opieszłych nabywców ruchomości 330, 782
- — — — — na poddłużnika 331, 854
- — do odroczenia wypłat gospodarzom rolnym 70
- — do orzekania w sporach o umorzenie egzekucji 329, 629, 635
- — — — — o unieważnienie umów dotyczących zajętych nieruchomości 329, 955, 959
- — — — — o zwolnienie rzeczy od egzekucji 329, 638, 646
- — do oznaczenia ubytku w wartości nieruchomości 331, 1029
- — do podziału sumy uzyskanej z egzekucji 15, 329, 707, 830, 1232, 1233
- — — — — utraconej rękojmi 331, 1027
- — do polecenia odbioru od dłużnika przedmiotu świadczenia wzajemnego 331, 830, 891
- — do połączenia egzekucyj z nieruchomości 331, 927, 929
- — do prowadzenia egzekucji celem wymuszenia czynności lub zaniechań 330, 1301, 1304, 1305, 1311, 1312
- — — — — przez podział fizyczny rzeczy 232, 330
- — — — — przez zarząd przymusowy nieruchomości 329, 1166, 1170
- — do przeprowadzenia nadlicytacji nieruchomości 332, 1103
- — — — — postępowania manifestacyjnego 331, 802, 1297
- — do przysądzenia własności nieruchomości 332, 1110
- — do rozpatrywania zażaleń hipotecznych n 285
- — do rozpoznania wniosku o przejęcie nieruchomości 332, 1059
- — do rozstrzygnięcia o wydaniu zabezpieczenia 330, 550, 555
- — — — — o zwrocie kosztów egzekucyjnych 330, 407
- — — — — skarg na czynności komornika 329, 354, 361
- — — — — zarzutów na czynności w toku licytacji nieruchomości 332, 1066

- — — — przeciw opisowi i oszacowaniu 331, 985
- — do składania dokumentów celem nabycia praw rzeczowych a 200
- — do sprawdzania rachunków z zarządu nabywcy nieruchomości 332, 1088
- — do sprzedaży pola górniczego z powodu odebrania własności lub zrzeczenia się 165
- — do stwierdzenia zgody wierzyciela na zaliczenie jego wierzytelności przez nabywcę 331, 1020
- — do uchylenia przybicia z powodu niewykonania warunków licytacyjnych 331, 1023
- — do ustanawiania kuratora 330, 331, 830, 869, 893, 935
- — do zawieszenia postępowania 330, 588
- — — — w egzekucji skarbowej 134, 150
- — — — zarządu nieruchomości w egz. przez sprzedaż 9, 331, 332, 950, 953, 1069, 1084
- — — — przymusowego zajętych praw 331, 830, 894
- — do wydania postanowienia o przybiciu nieruchomości 13, 24, 332, 1067
- — do zarządzenia licytacji nieruchomości w innym sądzie 331, 988
- — — — w miejscu położenia nieruchomości 331, 990
- — — — lokaty zdeponowanych sum 330, 556
- — — — spieniężenia utraconej rękojmi 331, 1023
- — — — sprzedaży ruchomości usuniętych z odebranej dłużnikowi nieruchomości 332, 1299
- — — — zajętych praw 331, 830, 894
- — — — wydania wierzycielowi złożonych pieniędzy 330, 748, 750
- — — — do zezwolenia na licytację wydzielonej części nieruchomości 331, 973
- — — — na sprzedaż publiczną zastawu kupieckiego a 253
- — — — do zmiany warunków licytacyjnych 210, 332, 1035
- — — — ogólna w sprawach spornych 485
- — — — powszechnego w sprawach cywilnych 1343
- — — — warunkiem zabezpieczenia roszczenia 1340, 1342
- — — — rzeczowa w sprawach spornych 478
- — — — w egzekucji bankowej 16, 24
- — — — celem zniesienia współwłasności nieruchomości przez sprzedaż 33, 1332
- — — — z kolei żelaznych 332, 1133
- — — — z nieruchomości przez P. Bank Rolny 9, 13, 14, 15, 16, 24, 905, 906
- — — — z prawa zabudowy 332
- — — — z własności górniczej 165, 332, 1123
- — — — ze statków 332
- — — — w postępowaniu układowem rolniczym 74
- — — — zabezpieczającym 1339, 1340, 1345, 1355, 1375, 1425
- — — — urzędów rozjemczych dla spraw majątkowych gospodarstw wiejskich 53, 56
- — — — skarbowych w egzekucji skarbowej 130

- w sprawach egzekucyjnych rozdział między sądy i komorników 323, 325
 - — zabezpieczenia roszczeń, rozdział między sądy i komorników 335
 - władz samorządowych do przeprowadzenia egzekucji z ruchomości 157
 - władzy administracyjnej do orzekania o wygaśnięciu lub niemożności egzekwowania zobowiązania 629, 636
 - — hipotecznej do podziału hipoteki 918
 - — — do wpisu prawa własności nabywcy nieruchomości 1113
 - — — do wykreślenia praw hipotecznych wskutek przyśądzenia własności nieruchomości 1115
 - wskazanie podstaw przez wierzyciela 385, 387, 537, 1358
 - zastosowanie nowych przepisów do spraw dawnych a 295
- Wniosek:**
- dłużnika o sprzedaż wydzielonej części nieruchomości 971
 - egzekucyjny w egzekucji skarbowej 131
 - forma w postępowaniu egzekucyjnym 344
 - komornika o nałożenie grzywny na biegłego 164
 - łączenie p. łączenie
 - o dokonanie opisu i oszacowania nieruchomości 900, 965
 - o nadlicytację nieruchomości 14, 1103
 - o opis i oszacowanie udziału w statku 1158
 - — — własności górniczej 1124
 - o przejęcie nieruchomości 13, 23, 1059
 - o przywrócenie terminu 357
 - o rozpoznanie sprawy przez urząd rozjemczy dla spraw gospodarstw wiejskich 57
 - o sprzedaż ruchomości 751
 - — wspólnej nieruchomości za zgodą współwłaścicieli 171, 188
 - o wszczęcie egzekucji 531, 533, 535, 538, 542, 910
 - — — przez zarząd przymusowy nieruchomości 1166, 1168
 - — — z nieruchomości 910
 - — — ze statku 1146
 - o wstrzymanie licytacji przeciw gospodarzom rolnym 50
 - o zabezpieczenie w egzekucji skarbowej 151
 - o zarządzenie tymczasowe 151, 1337, 1361
 - o zawieszenie egzekucji z jednej części majątku w razie wystarczalności drugiej 544
 - wierzyciela jako warunek wszczęcia i dalszego toku egzekucji 530, 751, 965
- Wojsko:**
- sposób użycia dla zabezpieczenia porządku publicznego 375
 - wezwanie do pomocy przy czynnościach egzekucyjnych 373, 1436
- Wojskowi:**
- doręczenia p. doręczenie
 - przeszukanie odzieży przez komornika 580, 582
 - rewizja osobista w egzekucji administracyjnej 112, 124
 - uposażenie p. uposażenie
 - uwolnienie od egzekucji żołdu niezawodowych 673

- — od przymusu osobistego 1322
- wykonanie przymusu osobistego 1321, 1422
- Wojskowy:**
- budynek p. budynki wojskowe
- organ asystencji przy czynnościach egzekucyjnych komornika 163
- — przy spełnianiu czynności egzekucyjnych w budynkach wojskowych 566, 568, 1437
- — przy wykonaniu egzekucji administracyjnej w budynkach wojskowych 111, 123
- — bezpieczeństwa, wezwanie przez komornika 373
- Wpis:**
- do rejestru statków jako sposób zabezpieczenia 1390
- hipoteczny czysty r 186
- niedopuszczalność z mocy orzeczeń sądowych w czasie odroczenia wypłat 73
- — p. też adnotacja, prenotacja, ostrzeżenie
- — praw dłużnika na żądanie wierzyciela a 229, a 236, n 274, n 282
- — prawa własności na rzecz osoby, która uzyskała zakaz zbycia i obciążenia nieruchomości a 254
- — — nabywcy 15, 904, 1110, 1113
- — — rodzaje a 241
- — — tryb postępowania r 192
- — — wykreślenie p. wykreślenie
- — — jako opłata sądowa, podstawa obliczenia 1461
- — — — rodzaje 1460
- — — — wysokość stałego 1463
- — — — stosunkowego 1460
- — — — zaliczenie 1464
- — — — zwrot 1464
- o ustanowieniu zarządu przymusowego nieruchomości 1165, 1172
- o wszczęciu egzekucji celem zniesienia współwłasności nieruchomości przez sprzedaż 1331
- — — z nieruchomości, forma 920
- — — — na wniosek wierzyciela 919
- — — — na żądanie komornika, tryb r 191, 919
- — — — odmowa przyczyną umorzenia egzekucji n 283
- — — — — zawieszenia egzekucji a 203
- — — — w razie zniszczenia wykazu hipotecznego a 205
- — — — wpisanej do rejestru dóbr nieruchomości r 193
- — — — — wykreślenie 922
- — — — — zbyteczność w razie przyłączenia się nowego wierzyciela 933
- — — — — prawa własności nabywcy co do nieruchomości wpisanej do rejestru dóbr nieruchomości r 193
- w rejestrze statków w toku egzekucji 1155
- w repertoriach 1431
- w wykazie zajętych nieruchomości niehipotekowanych r 182, 919, 922, 933, 1165, 1172, 1402
- Wręczenie** komornikowi rzeczy, przypadających dłużnikowi w związku z wykonaniem egzekucji 548
- Wsparcia**, uwolnienie od egzekucji 137, 657, 662, 673

Wspólność:

- majątkowa małżeńska n 291
- majątku spółki n 293
- spadku n 293

Współwłaściciel:

- nieruchomości, legitymacja do wniosku o zniesienie współwłasności 1331
- ruchomości legitymacja do skargi na czynności komornika 715
- — prawo żądania sprzedaży całości 714
- — zawiadomienie o zajęciu 715, 1439

Współwłasność:

- niepodzielnej ręki n 291
- — zniesienia przez podział fizyczny a 232
- — — przez sprzedaż, legitymacja do wniosku 1331
- — — — na zgodny wniosek współwłaścicieli 171, r 188
- — — — obwieszczenie o wszczęciu egzekucji 1331
- — — — odstąpienia od ustawowych warunków licytacyjnych 1332
- — — — postępowanie 1330
- — — — wpis o wszczęciu egzekucji 1331
- — — — zbieg z egzekucją z nieruchomości 1334

Wstrzymanie:

- egzekucji administracyjnej 110
- — bankowej 24
- eksmisji dzierżawców gruntów zajętych pod budynki na obszarze b. zaboru ros. 66, 67
- licytacji nieruchomości przeciw gospodarzom rolnym 50
- p. też odroczenie
- postępowania wskutek wniosku o przywrócenie terminu 358, 360

- przetargu nieruchomości w razie osiągnięcia wystarczającej ceny 1053
- spłaty długu przez urzędy rozjemcze dla spraw gospodarstw wiejskich 54
- sprzedaży nieruchomości na podstawie nieprawomocnego wyroku 439, 606, 989
- — niedopuszczalność co do ruchomości ulegających zepsuciu 753, 755
- — w drodze zabezpieczenia wniosku o odroczenie wypłat 70
- wydania postanowienia o przybiciu nieruchomości 903, 1069, 1071
- — ruchomości nabywcy 147, 786
- wykonania czynności egzekucyjnej 588, 608
- — — — z powodu dopełnienia obowiązku dłużnika 608
- — — — zwłoki udzielonej przez wierzyciela 608
- — egzekucji wskutek zażalenia na wydanie klauzuli wykonalności 529
- — eksmisji drobnych dzierżawców rolnych 61, 63, 66, 69
- — nakazu zapłaty w razie wniesienia zarzutów 607
- — orzeczeń sądowych w razie sporu kompetencyjnego 607
- — planu podziału 1241
- — postanowienia uchylającego lub zmieniającego zarządzenie tymczasowe 1378
- — — zaskarżonego zażaleniem 366, 606
- — przymusu osobistego wobec chorych 1325
- — wyroków, utrata mocy obo-

- wiązującej przepisów b. państw zaborczych 42
- — utrzymanie w mocy przepisów polskich 27, 61
- wyroku w razie wniesienia skargi o wznowienie 606

Wszczęcie:

- egzekucji bankowej 18, 25
- — ostrzeżenie w księdze hipotecznej 9, 18, 919
- — przez zarząd przymusowy nieruchomości, pojęcie 1176
- — — — sposób 1165, 1171
- — wniosek p. wniosek
- — wzmianka w rejestrze zastawu rolniczego 32
- — z nieruchomości, pojęcie 925
- — — — przez P. Bank Rolny 9
- — — — sposób 899, 910
- — — — wzmianka w wykazie zajętych nieruchomości niehipotekowanych 919, 922
- — zawiadomienie komornika właściwego 382, 906, 909
- — ze statku, zawiadomienie właściciela 1150
- sprawy, pojęcie 310

Wybór:

- osoby dozorczy zajętych nieruchomości 142, 731, 733
- przez wierzyciela jednego z pośród kilku świadceń alternatywnych 150, 538, 542, 881
- — sposobu egzekucji 530, 535
- sposobu zabezpieczenia przez sąd 1409
- — — — przez wierzyciela 1391

Wyciąg:

- z akt, wydawanie 342, 380
- — wzmianka o wydaniu 343
- z wykazu hipotecznego, do-

- łączenie do wniosku o opis i oszacowanie 965
- — zajętych nieruchomości niehipotekowanych r 185

Wydalenie:

- osób naruszających powagę sądu 372
 - — przeszkadzających licytacji 1038
 - — zachowujących się niewłaściwie przy czynnościach egzekucyjnych 132, 370, 1436
- Wydanie:**
- zajętych pieniędzy wierzycielowi 748
 - — nieruchomości przez dozorcę 738, 744

Wydalki:

- dozorczy zajętych nieruchomości 742
 - komornika, obowiązek złożenia zaliczki 1473
 - — p. też opłaty za czynności komorników
 - — ściągnięcie nieuiszczonych 1474
 - — za doręczenia 1478
 - — za przejazd 1479
 - — za sporządzenie pism 1479
 - nadzorczy sądowego w zarządzie przymusowym nieruchomości 50, 1208, 1210
 - pokrywane bezpośrednio przez zarządcę przymusowego nieruchomości 1213
 - tymczasowe pokrywanie za stronę ubogą p. prawo ubogich
 - zarządcy przymusowego nieruchomości 1208, 1210
- Wygąśnienie:**
- koncesji kolejowej, wpływ na egzekucję 1137
 - prawa ubogich p. prawo ubogich

- skutków przybicia kolei żelaznej 1136
- — — nieruchomości z powodu niezapłacenia ceny licytacyjnej 12, 21, 1022
- — — — z powodu udzielenia przybicia nadlicytantowi 14, 1106

Wyjaśnienia:

- dłużnika co do zajętej wierzytelności lub prawa 149, 864
- — przy zajęciu ruchomości 141, 719
- komornika na żądanie wierzyciela 380
- — przed rozstrzygnięciem skargi na jego czynności 354, 361
- — przy licytacji nieruchomości 1041
- stron, forma 350
- — na żądanie komornika 350
- udzielenie przy licytacji nieruchomości 22, 1039
- — warunki żądania przez komornika 351
- — wpływ odmowy na postępowanie 352
- zażądanie przed rozstrzygnięciem zażalenia 367

Wyjawnienie majątku:

- cel 800, 803, 1297
- części składowe postępowania 800
- kontynuacja poprzedniego postępowania 822
- ponowne 820
- posiedzenie do złożenia wykazu 808, 810, 814
- postępowanie w razie oporu dłużnika 814, 818, 820
- prawo odmowy zeznań 812
- przez osoby prawne 824
- przysięga 803
- rozpoznanie wniosku 808

- środki przymusowe 802, 814
- uwolnienie osób będących pod opieką 822
- w egzekucji skarbowej 147
- warunki 800, 802, 807
- właściwość p. właściwość
- wykaz majątku 803, 805, 811
- — osób, które złożyły przysięgę 159, 822, 1432
- zadawanie pytań 811, 813, 818
- zastosowanie dawnych lub nowych przepisów 296
- — przymusu osobistego 814
- — złożenie wykazu i przysięgi w czasie trwania przymusu 818
- żądanie przed rozpoczęciem egzekucji 807

Wykaz:

- hipoteczny, egzekucja z nieruchomości w razie zniszczenia a 205
- — zajęcie wierzytelności i praw w razie zniszczenia a 199
- majątku pod przysięgą 803, 805, 811
- nazwisk co do złożonych dokumentów dla nabycia praw rzeczowych na nieruchomościach a 202
- osób, które złożyły przysięgę wyjawnienia 159, 822, 1432
- p. też spis
- zajętych nieruchomości niehipotekowanych r 182, 1432
- zaległości jako tytuł egzekucyjny p. tytuł egzekucyjny
- — wykonalność p. wykonalność

Wykonalność:

- aktów notarialnych 437, 454
- — zdziałanych przez konsułów 451
- innych orzeczeń 437, 450
- — ugód 437, 450

- natychmiastowa orzeczeń sądowych 440
 - — zarządzenia tymczasowego 1378
 - — zarządzeń tymczasowych w egzekucji administracyjnej 110
 - orzeczeń komisyj rozjemczych między pracodawcami i pracownikami 445
 - — łowieckich sądów rozjemczych 448
 - — — sądowych 433, 439
 - — — sądów pracy 445
 - — — — szczególnych 437, 445
 - — — — urzędów rozjemczych dla spraw gospodarstw wiejskich 58, 448
 - — — — — najmu 447
 - — — — — ziemskich w postępowaniu scaleniomem 451
 - Zakładu ubezpieczenia od wypadków 445
 - postanowień sądowych 442
 - tytułów zagranicznych p. zagraniczne tytuły
 - ugód zawartych przed konsulami 451
 - — — przed sądem polubownym 437, 450
 - — — — powszechnym 437, 443
 - wykazów zaległości Banku Gosp. Kraj. 453
 - — — na rzecz funduszu bezrobocia 452
 - — — — Zakładu Ubezpiec. Pracown. umysł. 452
 - — — — P. Banku Rolnego 452
 - wyciągów z ksiąg Banku Polskiego 453
 - wyroków sądów polubownych 437, 447, 448
- Wykonanie:**
- planu podziału 1241, 1243

- praw dłużnika z zajętej wierzytelności lub prawa 149, 856
 - przymusu osobistego 1319, 1320, 1321, 1325, 1442
 - wstrzymanie p. wstrzymanie zarządzeń tymczasowych 1378, 1380
 - zawieszenie p. zawieszenie
- Wykreślenie:**
- prenotacji z powodu niesprawiedliwienia a 218, a 242
 - wpisów co do nieruchomości wpisanej do rejestru dóbr nieruchomości r 193
 - — hipotecznych na podstawie przysądzenia własności 15, 904, 1114
 - — uzyskanych po zakazie zbycia i obciążenia nieruchomości a 254
 - — w wykazie zajętych nieruchomości niehipotekowanych r 183, r 184, 922
 - wpisu o wszczęciu egzekucji 922
- Wypuk:**
- p. też prawo wykupu
 - przymusowy gruntów podlegających ochronie drobnych dzierżawców 68
- Wylączenie:**
- biegłych 579
 - komornika od czynności 388, 392, 1435
 - niektórych rodzajów świadczeń od egzekucji skarbowej 153
 - od sprawowania nadzoru w przymusowym zarządzie nieruchomości p. nadzór
 - od uczestniczenia w przetargu nieruchomości 22, 1044
 - — — — — ruchomości 146, 147, 768, 1437

- od udziału w sprzedaży egzekucyjnej n 270
- osobowe z pod egzekucji administracyjnej 117
- p. też uczestnictwo
- sędziogo 388
- wierzytelności od postępowania układowego rolniczego 74
- z pod egzekucji p. uwolnienie od egzekucji
- z pod ochrony drobnych dzierżawców rolnych 63
- Wymiana rękopisami złożonej w papierach wartościowych 25**
- Wymiar, utrzymanie w mocy na sprzedanej nieruchomości n 286**
- Wymowa:**
 - pojęcie 208
 - utrzymanie bez potrącenia a 207, n 274
 - — z potrąceniem z ceny nabycia a 207, n 274
 - wygaśnięcie niepokrytych ceną a 208, n 274
- Wynagrodzenie:**
 - biegłych 158, 161, 579
 - dozorczy zajętych ruchomości 143, 158, 742, 1439
 - gmin za przeprowadzenie egzekucji administracyjnej 117, 125
 - komorników p. opłaty, taksa, wydatki
 - nadzorcy sądowego 50, 1208, 1210, 1220
 - najemcy i dzierżawcy w razie wcześniejszego wypowiedzenia przez nabywcę a 206
 - notariuszów za prowadzenie egzekucji bankowej 26
 - szkody zrządzonej przez komornika p. szkoda
 - taksa p. taksa
- tłumaczy 158, 161, 579
- urzędów gminnych za doręczenia p. urząd gminny
- właściciela gruntu za użytkowanie wnętrza, utrzymanie bez potrącenia r 185, r 186
- za pracę, ograniczenie egzekucji 137, 680
- — pracowników umysłowych i robotników, uchylenie dawnych przepisów o egzekucji 3, 4
- zarządcy nieruchomości w egzekucji przez sprzedaż 1086
- — przymusowego nieruchomości 50, 1208, 1210, 1220
- Wynik egzekucji, zaznaczenie na tytule wykonawczym 584, 1438**
- Wypisy:**
 - orzeczeń sądowych, doręczanie stronom 493
 - z aktów, wzmianka o wydaniu 494
- Wypowiedzenie:**
 - najmu i dzierżawy przez nabywcę nieruchomości r 190, 1094, 1096
 - — — przez zarządcę przymusowego nieruchomości 1202
- Wyrok:**
 - sądu karnego jako tytuł wykonawczy 104
 - — polubownego jako tytuł egzekucyjny 437, 447, 448
 - — zagranicznego p. zagraniczne tytuły
 - skuteczność dla spadkobiercy następnego n 257
 - — wydanego na wykonawcę testamentu n 257
 - — przeciw przejemcy majątku n 258

- zaoczny, spisanie protokołu 1423
- — wzmianka o wydaniu 1423

Wysłuchanie:

- dłużnika przed nałożeniem grzywny za odmowę wyjaśnień przy zajęciu ruchomości 719
- — przed wydaniem postanowienia co do sprzedaży lub zarządu przymusowego zajętych praw 894, 896
- — przed zarządzeniem sprzedaży ruchomości usuniętych z odebranej nieruchomości 1299
- drugiej strony przed sprzedażą ruchomości z wolnej ręki 794
- osób interesowanych przed wydaniem zabezpieczenia 550, 555
- stron, forma w postępowaniu egzekucyjnym 344, 347
- — i nabywcy przed ustaleniem ubytku w wartości nieruchomości 1029
- — i uczestników przed rozstrzygnięciem zarzutów przeciw opisowi i oszacowaniu nieruchomości 985, 987
- — — przed wydaniem postanowienia co do przybicia nieruchomości 1067
- — i zarządcy przymusowego przed zezwoleniem na czynność wykraczającą poza zwykły zarząd 1198, 1200
- — przed rozpoznaniem wniosku o wyjawienie majątku 808
- — przed rozstrzygnięciem skargi na czynności komornika 354, 361

- — przed umorzeniem egzekucji 590, 616, 622
- — przed załatwieniem rachunku z zarządu 1204
- — przed zawieszeniem egzekucji 622
- — przed zmianą dozorcę ruchomości 745
- — przy wszczęciu egzekucji o wymuszenie czynności niezastępowalnej 1305, 1308
- — — — — zaniechania lub znoszenia 1312, 1314
- — przypadki w postępowaniu egzekucyjnym 348
- wierzyciela na wniosek dłużnika o sprzedaż ruchomości zajętych celem zabezpieczenia 1400
- — przed ustanowieniem dłużnika przymusowym zarządcą 49

Wysokość:

- ceny przejęcia p. cena przejęcia
 - — wywołania p. cena wywołania
 - oferty przy nadlicytacji nieruchomości p. nadlicytacja
 - rękojmi p. rękojmia
 - postąpienia p. postąpienie
- Wytknięcie braków postępowania** 431, 561

Wywieszenie:

- obwieszczenia o licytacji nieruchomości 10, 19, 1002, 1004
- — — — — ruchomości 145, 762
- — — — — statku 1157
- — o terminie opisu i oszacowania nieruchomości 969
- wyroku o odroczeniu wypłat gospodarzom rolnym 72

Wywołanie:

- licytacji nieruchomości 12, 22, 1039
- wierzycieli spadku n 263

Wzmianka:

- o przestaniu akt 340
- o wszczęciu egzekucji w rejestrze zastawu drzewnego 36
- — — — — rolniczego 32
- o wydaniu z akt dokumentów, odpisów, zaświadczeń 340, 343, 494
- o wyroku zaocznym 1423
- w aktach o nadaniu klauzuli wykonalności 494
- w księdze hipotecznej o wstrzymaniu licytacji przeciw gospodarzowi rolnemu 52
- w wykazie zajętych nieruchomości niehipotekowanych r 182, 919, 922, 933, 1165, 1172, 1402.

Z**Zabezpieczające postępowanie:**

- p. też zabezpieczenie, zarządzenia tymczasowe
- właściwość p. właściwość
- zawieszenie z powodu odroczenia wypłat 73

Zabezpieczenie:

- celem uzyskania podjęcia zawieszony egzekucji 602
- — — uchylenia czynności egzekucyjnych 602, 605
- — — zawieszenia postępowania 602, 604
- — zapobieżenia zawieszeniu egzekucji 602
- hipoteczne, podział p. podział zabezpieczenia
- jako podstawa uczestnictwa w podziale sumy uzyskanej z egzekucji 1246, 1248, 1260
- niedopuszczalność p. niedopuszczalność

- powództwa o umorzenie egzekucji i o zwolnienie rzeczy od egzekucji 647, 649
- — o zmianę planu podziału 1241
- przypadki złożenia 550
- roszczeń, kaucja p. kaucja
- — koszty p. koszty
- — należących do giełdowych sądów rozjemczych 172
- — niedopuszczalność sprzedaży 152
- — o przyszłe powtarzające się świadczenia 1350
- — ograniczenie przeciw związkom samorządowym 152, 698
- — przed wytoczeniem powództwa 1338, 1348, 1350, 1352, 1381, 1384
- — rozpoznanie wniosku 1364
- — środki p. środki zabezpieczenia
- — treść zarządzenia p. zarządzenie tymczasowe
- — uchylenie p. uchylenie
- — upadek p. upadek
- — uwzględnienie wniosku 1366, 1378
- — w egzekucji skarbowej 151
- — w sprawach dawnych 309
- — warunki 151, 1335, 1337, 1340
- — wniosek o 151, 1337, 1361
- — wykonanie 1378, 1380
- — wynagrodzenie szkody p. szkoda
- — zapomocą prenotacji a 238
- — zastąpienie depozytem sumy pieniężnej 1339, 1361, 1364, 1370
- — zmiana p. zmiana

- rozstrzygnięcie o wydaniu 550, 555
- sposób złożenia 550, 555
- szkody w egzekucji celem wymuszenia zaniechania lub zniszczenia 1312, 1314
- uwzględnionej przy podziale wierzytelności warunkowej 1279
- w egzekucji administracyjnej 110
- — skarbowej, sposób złożenia 133
- — — wydanie 133
- w razie zawieszenia egzekucji 134
- wniosku o odroczenie wypłat gospodarzom rolnym 70
- — o rozpoznanie sprawy przez urząd rozjemczy dla spraw gospodarstw wiejskich 57
- — o wstrzymanie licytacji nieruchomości przeciw gospodarzom rolnym 51
- Zabudowy prawo p. prawo zabudowy**
- Zagraniczne:**
- orzeczenia sądowe, wykonalność 455, 460
- pieniądze, sprzedaż z wolnej ręki 144, 756, 1440
- statki, sposób prowadzenia egzekucji 1159
- tytuły, postępowanie przy nadaniu klauzuli wykonalności 456
- — warunki nadania klauzuli wykonalności 496
- — — wykonalności 455, 458, 478, 480
- — właściwość sądu do nadania klauzuli wykonalności p. właściwość

- — wykonalność austriackich 461
- — — czechosłowackich 462
- — — gdańskich 462, 464
- — — jugosłowiańskich 469
- — — niemieckich 470
- — — rumuńskich 471
- — — wydanych na zasadzie konwencji kolejowych 473, 475
- ugody, wykonalność 455
- Zagrożenie:**
- dalszemi czynnościami przy wszczęciu egzekucji z nieruchomości 910
- dalszym przymusem w postępowaniu manifestacyjnem 814, 817
- egzekucją przed zastosowaniem przymusu w egzekucji administracyjnej 110, 112, 115, 116
- — w egzekucji skarbowej 132
- grzywną lub przymusem przy wszczęciu egzekucji celem wymuszenia czynności niezastępowalnej 1305, 1309
- skutkami w wezwaniu dłużnika do wysłuchania na wniosek o wyjawienie majątku 808, 810
- wyznaczeniem zarządcy przy wszczęciu egzekucji przez zarząd przymusowy 1171
- Zajęcie:**
- diet posłów i senatorów 844
- hipoteki listowej n 277
- nieruchomości na rzecz dalszych wierzycieli 932
- — początek 9, 18, 899, 923
- — rozmiar 937
- — skutki 9, 18, 899, 942, 950, 954, 955
- — sposób 899

- w zarządzie przymusowym, początek 1165, 1175
 - — — rozmiar 1180
 - — — skutki 1177, 1185
 - płać i dochodów w egzekucji administracyjnej 114
 - praw i roszczeń wobec osób trzecich w egzekucji administracyjnej 114
 - — z listu gruntowego n 277
 - — — rentowego n 277
 - ruchomości, chwila dokonania 141, 717, 724
 - — jako sposób zabezpieczenia 151, 1390, 1392
 - — kolejność w egzekucji skarbowej 141
 - — lokatora lub dzierżawcy na zabezpieczenie czynszu najmu lub dzierżawy 1407
 - — obecność wierzyciela 142, 721
 - — odroczenie 142, 720, 1439
 - — ograniczenie do niezbędnej ilości 141, 709, 712
 - — ponowne już zajętych 142, 717, 723, 1439
 - — protokół p. protokół
 - — — skutki 709
 - — — sposób 141, 705, 715
 - — — sprawdzenie 721, 723, 725
 - — — ujawnienie nazewnątrz 731, 1439
 - — uwolnienie w razie osiągnięcia wystarczającej ceny 774
 - — w egzekucji administracyjnej 112, 113
 - — — skarbowej 140
 - — — warunki 709
 - — — wspólnej 714
 - — znajdujących się we władaniu osoby trzeciej 140, 709, 711, 724
 - sankcje karne za przeciwdziałanie 714
 - statku 1153
 - towarów oddanych do przewozu w egzekucji skarbowej 141
 - wiarytelności i praw, chwila dokonania 148, 149, 828, 840, 847, 850, 874, 886
 - — — hipotecznych w razie zniszczenia wykazu a 199
 - — — jako sposób zabezpieczenia 1390, 1393
 - — — już zajętych 150, 873
 - — — na podstawie wniosku o zajęcie ruchomości 836, 838
 - — — odpowiedzialność poddłużnika 149, 854
 - — — początek skutku 148, 840, 848, 850, 874, 886
 - — — skutki 828, 843, 848
 - — — sposób 148, 149, 827, 839, 866, 884
 - — — w egzekucji skarbowej 148
 - — — zawiadomienie poręczyciela i zastawcy 150, 882
 - — objęcie wypłat przyszłych 149, 887
 - — przypadających od Skarbu Państwa i związków samorządowych 148, 851
 - — wypłat ze stosunku służbowego, skuteczność dla następnego służbodawcy 889
- Zakaz:**
- zbycia i obciążania nieruchomości jako sposób zabezpieczenia 1390, 1402
 - — — — skutki a 255
 - — — — praw objętych zajęciem nieruchomości 1185
 - — — — ruchomości jako środek zabezpieczenia 151
 - — — i zastawiania przynależności po zajęciu nieruchomości 954, 1185

— — wierzytelności, bezskuteczność w egzekucji n 275

Zakłady:

— państwowe p. państwowe zakłady
— użyteczności publicznej, ograniczenie egzekucji przeciw 696, 701

Zakrajowość 569, 654

Zakończenie:

— p. też ukończenie
— postępowania, zaznaczenie w aktach 339

Zaliczenie:

— rękojmi na poczet ceny nabycia nieruchomości 11, 21, 1018
— wierzytelności na poczet ceny nabycia nieruchomości 11, 21, 1020
— — nabywcy na poczet ceny licytacyjnej ruchomości 147, 797
— wpisu (jako opłaty sądowej) 1464

Zaliczka:

— na koszty egzekucji prowadzonej przez stronę ubogą 414
— — oszacowania ruchomości 728
— — postępowania, obowiązek złożenia 1467
— — przesłania ruchomości celem sprzedaży przez innego komornika 756
— — przewiezienia ruchomości celem sprzedaży w innym miejscu 144, 758
— — wykonania przymusu osobistego 1328, 1442
— — zarządu przymusowego nieruchomości 1211
— na opłaty za czynności komorników 1473
— na wydatki komornika 1473

— wypłata świadkowi lub biegłemu 1426

— zwrot niezużytej 1444

Załączniki:

— do protokołu czynności egzekucyjnych 561
— — rozprawy 431

Zamieszkanie:

— doręczenia w razie zmiany 418
— obranie dla doręczeń 418
— — w sprawach hipotecznych r 179
— — pojęcie 832

Zamknięcie:

— licytacji nieruchomości 13, 23, 902, 1055
— — ruchomości 776, 1440

Zapłata:

— ceny nabycia p. cena
— do rąk komornika, znaczenie 583
— wezwanie przed wszczęciem egzekucji p. wezwanie

Zarząd:

— gminy p. urząd gminny
— kolei żelaznej 1134
— ograniczenie dłużnika w czasie odroczenia wypłat 72
— nieruchomości, rachunek p. rachunek
— — w egzekucji Państw. Banku Rolnego 9
— — — przez sprzedaż, dochód p. dochód
— — — — odjęcie dłużnikowi 9, 905, 950, 952, 1069, 1073, 1084
— — — — ograniczenie dłużnika 950
— — — — osoba zarządcy p. zarządca
— — — — pozostawienie dłużnikowi 950
— — — — właściwość do ustanowienia 9

- przymusowy nieruchomości, łączenie postępowań 1179
- — — niestosowalność do innego majątku 1163
- — — objęcie przez zarządcę 1194
- — — odjęcie dłużnikowi zarządu 1182
- — — ograniczenia ze względu na wysokość dochodu a n 36, 1164, 1166
- — — mieszkanie dłużnika p. mieszkanie
- — — przyłączenie się nowego wierzyciela 1177
- — — sprawozdania p. sprawozdanie
- — — warunki ustanowienia 1164, 1166
- — — własność p. własność
- — — wpis o ustanowieniu w księdze hipotecznej 1165, 1172
- — — wpływ na najmy i dzierżawy 1202
- — — wyłączność drogi sądowej 129
- — — wzmianka o ustanowieniu w wykazie zajętych nieruchomości niehipotekowanych 1165, 1172
- — — zajęcie p. zajęcie
- — — zakres czynności zarządcy 1166, 1197, 1202, 1228
- — — zarządca p. zarządca przymusowy
- — — zawiadomienie władz podatkowych o ustanowieniu 1174
- — — przeciw gospodarzom rolnym 49
- — — ułamkowej części nieruchomości 1228
- — — zajętych praw majątkowych 894

Zarządca:

- kolei żelaznej 1134
 - nieruchomości, ustanowienie w egzekucji przez sprzedaż 9, 905, 950, 952, 1069, 1073, 1084
 - — w egzekucji P. Banku Rolnego 9
 - przymusowy nieruchomości, bezpośrednio pokrywanie wydatków 1213
 - — — zaspokojenie wierzyciela 1222
 - — — grzywna 1225
 - — — nadzór 49, 1189
 - — — obowiązki 49, 1197
 - — — odpowiedzialność 1225
 - — — organem sądu 1201
 - — — sprawozdania p. sprawozdanie
 - — — uprawnienie do zaciągania zobowiązań 1198, 1200
 - — — ustanowienie dłużnika 49, 1165, 1186, 1188
 - — — usunięcie 1225
 - — — wynagrodzenie 50, 1208, 1210, 1220
 - — — wprowadzenie w zarząd 1194
 - — — wybór osoby 1186
 - — — zakres czynności 49, 1166, 1197, 1202, 1228
 - — — zmiana 1186, 1188
 - — — zwrot wydatków p. zwrot
 - upadłości, przyłączenie się do egzekucji z nieruchomości 170
 - — wyłączenie od udziału w licytacji 1046
 - w przymusowym zarządzie gospodarstwa rolnego 49
- Zarządzenia:**
- komornika przy odroczeniu zajęcia ruchomości 720, 1439

- nadzorcy sądowego w przymusowym zarządzie nieruchomości 1193
- sądu z tytułu nadzoru nad komornikiem 325, 337
- w celu należytego wykonania egzekucji, wydawanie przez sąd z urzędu 325

Zarządzenie tymczasowe:

- akta 1433
- czas wydania 1348
- kaucja p. kaucja
- koszty p. koszty
- niedopuszczalność p. niedopuszczalność
- przed wyloczeniem powództwa 1338, 1348, 1350, 1352, 1381, 1384
- rozpoznanie wniosku 1364
- treść 152, 1366
- uchylenie p. uchylenie
- uwzględnienie wniosku 1366, 1378
- w egzekucji administracyjnej 110
- — skarbowej 151
- warunki wydania 151, 1335, 1337, 1340
- wniosek o 151, 1337, 1361
- wydanie przez przewodniczącego 1355, 1361
- wykonanie 1378, 1380
- wynagrodzenie szkody p. szkoda
- zmiana p. zmiana

Zarzuty:

- przeciw opisowi i oszacowaniu nieruchomości 985
- przeciw oznaczeniu wartości ruchomości 725, 727
- przeciw planowi podziału, legitymacją 1240
- — — sposób załatwienia 1232, 1241
- — — termin wnoszenia 1239
- przeciw sposobowi przepro-

wadzenia licytacji nieruchomości 13, 23, 1066, 1425

Zasiłki, uwolnienie od egzekucji 137, 657, 662, 673

Zaskarżenie:

- czynności komornika, zastępowanie nowych przepisów do spraw starych a 295, 298
- niedopuszczalność p. niezaskarżalność
- orzeczeń urzędów rozjemczych dla spraw gospodarstw wiejskich 58
- p. też skarga, zażalenie
- przez zastępcę ustawowego lub kuratora czynności egzekucyjnych z czasu, gdy strona nie miała zdolności procesowej 591, 595
- przybicia ruchomości, niedopuszczalność co do ulegających zepsuciu 778
- — — przyczyny 778
- — — zgłoszenie do protokołu licytacji 778, 781
- rozstrzygnięcia o kosztach 402
- zarządzeń egzekucyjnych w egzekucji administracyjnej 110

Zaspokojenie:

- hipoteki kaucyjnej 1273
- — łącznej a 311, 1275
- kolejność p. kolejność zaspokojenia
- p. też podział sumy uzyskanej z egzekucji
- pierwszeństwo p. pierwszeństwo zaspokojenia
- rent zabezpieczonych hipotecznie a 211, n 274
- wierzyciela bezpośrednio przez zarządcę przymusowego nieruchomości 1222
- wierzytelności hipotecznych w podziale sumy uzyskanej

- przez zarząd przymusowy 1287
- — niepłatnych 1277
 - — zależnych od warunku rozwiązującego 1279
 - — — zawieszającego 1280
 - — zastawnika 1249

Zastaw:

- kupiecki, sprzedaż publiczna a 238, a 252
- p. też prawo zastawu
- przedsiębiorcy składowego na złożonym towarze 99
- przynależności po zajęciu nieruchomości 18, 954, 1185
- rejestrowy p. rejestrowy
- ruchomy bankowy, sprzedaż przez bank 103
- uwolnienie od egzekucji danego Bankowi Polskiemu 666

Zastawca, zawiadomienie o zajęciu wierzytelności lub prawa 150, 882

Zastawnik:

- sposób zaspokojenia 1249
- uczestnictwo w podziale sumy uzyskanej z egzekucji 1246, 1248
- uwolnienie od składania rękojmi 1012, 1014

Zastępca:

- strony, obowiązek zwrotu kosztów 401
- usławy, odrzucenie wniosku egzekucyjnego z powodu braku 593
- — uzupełnienie braku 593
- — zawieszenie postępowania z powodu braku 591

Zastępowalne świadczenia niepieniężne, egzekucja 115, 1301

Zastępstwo:

- komornika 158, 393, 397, 1454
- Skarbu Państwa w postępowaniu egzekucyjnym 416
- — w procesach 488
- stron przez pełnomocników 416

Zaświadczenie:

- komornika o umorzeniu postępowania 617, 620
- — o zajęciu wierzytelności lub prawa 856, 861
- o własności dłużnika, dołączenie do wniosku o opis i oszacowanie nieruchomości 965
- o wykonalności tytułów władz admin. i sądów szczególnych 494
- — zagranicznych 496
- władzy lub notariusza do uzyskania klauzuli wykonalności, obowiązek wydania wierzycielowi 509

Zatrzymania prawo p. prawo zatrzymania

Zawiadomienie:

- dłużnika o wszczęciu egzekucji 546, 717, 724
- — o zajęciu wierzytelności lub prawa 148, 839, 867
- komendanta przed przystąpieniem do wykonania egzekucji w budynku wojskowym 123, 566
- komornika, któremu sprawa przypada, o wszczęciu i ukończeniu egzekucji 382, 906, 909
- — o zmianie miejsca przechowania ruchomości 739, 741
- komorników o wszczęciu i ukończeniu egzekucji z kolei żelaznej 1441

Zawieszenie:

- egzekucji bankowej na wnios-
sek 24
- — — z powodu przybicia
w postępowaniu zwyczajnem
17
- — częściowe 604
- — na podstawie przepisów
szczególnych 599
- — na żądanie wierzyciela
598
- — odmówienie w razie za-
bezpieczenia szkody przez
wierzyciela 602
- — pojęcie 587
- — prowadzonej przez P.
Bank Rolny z powodu przy-
bicia w postępowaniu zwy-
czajnem 8
- — przyczyny 588, 591, 596,
598, 602
- — skarbowej 131, 134
- — skutki 594
- — uzależnienie od złożenia
zabezpieczenia przez dłużni-
ka 602, 604
- — w drodze zabezpieczenia
powództwa 600, 647, 649
- — — przez urząd roz-
jemczy dla spraw gospo-
darstw wiejskich 57
- — w razie niemożności nie-
zwłocznego rozstrzygnięcia o
umorzeniu egzekucji 600, 610
- — — wniesienia skargi lub
zażalenia 602, 604
- — — wystawienia na licyta-
cję wydzielonej części nieru-
chomości 600, 971, 974
- — — zbiegu egzekucji z nie-
ruchomości z egzekucją ce-
lem zniesienia współwłasno-
ści 600, 1334
- — — zwołania wierzycieli
spadkowych a 194, a 196.
600
- — — z jednej części majątku
w razie wystarczalności in-
nej 542, 544, 600
- — — z powodu braku zdolno-
ści procesowej 591
- — — odmowy wpisu ostrze-
żenia o wszczęciu egzekucji
a 203, 600
- — — odroczenia wypłat 73
- — — śmierci wierzyciela lub
dłużnika 596
- — — utraty osobowości
przez osobę prawną 597
- — — zawieszenia czynności
sądu 598
- — z urzędu 586, 592, 597,
600
- — zażalenie p. zażalenie
ze statku morskiego przy-
gotowanego do podróży 600.
1147
- — zwyczajnej z powodu
przybicia w bankowej 17
- — — w egzekucji P.
Banku Rolnego 13
- — eksmisji lokatorów bezrobot-
nych 81
- — terminu uiszczenia ceny na-
bycia nieruchomości wskutek
oferty nadlicytanta 1103

Zażalenie:

- hipoteczne n 285
- legitymacja p. legitymacja
- na postanowienia sądu grodz-
kiego w postępowaniu egze-
kucyjnem 361, 398, 625, 748,
778, 803, 815, 891, 893, 894,
985, 1008, 1023, 1027, 1029,
1101, 1110, 1133, 1171, 1204,
1211, 1241, 1249, 1271, 1301,
1306, 1312, 1332, 1376
- — — okręgowego w poste-
powaniu egzekucyjnem 364,
778, 1101, 1110, 1241
- — na postanowienie co do do-

- płaty nieprawnie potrącone
 części ceny nabycia 1271
 — co do kosztów 398
 — co do nakazania przysięgi
 wyjawienia 803, 806
 — co do obwieszczeń o licy-
 tacji nieruchomości 1008
 — co do odebrania od dłuż-
 nika świadczenia należnego
 poddłużnikowi 891
 — co do oznaczenia ubytku
 w wartości nieruchomości
 1029, 1032
 — co do podziału utraconej
 rękoi 1027
 — co do przybicia nierucho-
 mości 14, 1101
 — — — ruchomości 778
 — co do przysądzenia wła-
 sności nieruchomości 904,
 1110, 1113
 — co do sprzedaży i zarządu
 przymusowego zajętych
 praw 894
 — co do uchylenia przybicia
 z powodu niewykonania wa-
 runków licytacyjnych 1023
 — co do umorzenia egzeku-
 cji 591, 625
 — co do ustanowienia za-
 rządu przymusowego nieru-
 chomości 1171
 — co do wydania sumy przy-
 padającej na wierzytelność
 zastawnika 1249
 — — — zajętych pieniędzy 748,
 750
 — co do wynagrodzenia i
 zwrotu wydatków zarządcy
 przymusowego i nadzorcy są-
 dowego 1211
 — co do zarządzeń tymcza-
 sowych 366, 1376
 — co do zastosowania grzyw-
 ny i przymusu w egzekucji
 roszezeń niepieniężnych 1306,
 1311
 — — — przymusu osobistego
 w postępowaniu manifesta-
 cyjnym 815, 818
 — co do zawieszenia egze-
 kucji 591, 625
 — odmawiające ustanowienia
 kuratora do wykonania praw
 dłużnika 893
 — rozstrzygające zarzuty
 przeciw opisowi i oszacowa-
 niu nieruchomości 985, 987
 — — — — — przeciw planowi
 podziału 1232, 1241
 — upoważniające wierzy-
 ciela do wykonania czyn-
 ności na koszt dłużnika 1301
 — ustalające szacunek kolei
 żelaznej 1133
 — — — warunki licytacyjne
 w egzekucji celem zniesienia
 współwłasności 1332
 — — w egzekucji celem wymu-
 szenia zaniechania lub zno-
 szenia 1312
 — w przedmiocie nadania
 klauzuli wykonalności 365,
 525, 527
 — — załatwiający rachunek
 z zarządu przymusowego
 nieruchomości 1204, 1207
 — na postanowienie organów
 egzekucyjnych w egzekucji
 skarbowej 139
 — na wsrzymanie licytacji
 przeciw gospodarzowi rol-
 nemu 52
 — p. też zaskarżenie
 — postępowanie 366
 — termin do wniesienia p. ter-
 min
Zbieg:
 — egzekucji administracyjnej
 z sądową 113, 119, 1439

- — skarbowej z sądową 129, 1439
- — z nieruchomości z egzekucją celem zniesienia współwłasności 1334
- — — z upadłością 170
- Zbiorowe:**
- ogłaszanie obwieszczeń o licytacji nieruchomości 19
- — — — ruchomości 145, 764
- Zbycie:**
- nieruchomości po zajęciu 18, 942
- — wbrew zakazowi wydanemu celem zabezpieczenia 1402
- ograniczenia co do nieruchomości nadanych żołnierzom 92, 93, 97
- przedsiębiorstwa handlowego, zarejestrowanie r 179
- przynależności po zajęciu nieruchomości 18, 954, 1185
- Zdolność:**
- procesowa 415, 591
- — odrzucenie wniosku egzekucyjnego z powodu braku 593
- — uzupełnienie braku 593
- — zawieszenie postępowania z powodu braku 591
- Zezwolenie:**
- na dokonanie czynności egzekucyjnej we święto lub w nocy 562, 565
- sądu na czynności zarządcy przymusowego wykraczające poza zwykły zarząd 1198, 1200
- — na wydzierżawienie nieruchomości przez zarządcę przymusowego 1202
- Ziemia p. gruntu, nieruchomość**
- Zgłoszenie:**
- podatków i opłat publiczn.
- w egzekucji z nieruchomości 10, 998, 1001
- przez dłużnika praw osób trzecich do zajętych ruchomości 715, 718
- się do podziału sumy uzyskanej z egzekucji 1246, 1249, 1260
- zarzutów przeciw opisowi i oszacowaniu nieruchomości 985
- — przeciw oznaczeniu wartości ruchomości 727
- — przeciw sposobowi przeprowadzenia licytacji nieruchomości 13, 23, 1066
- zrzeczenia się nabycia nieruchomości 1029, 1031
- Zgoda:**
- dłużnika na wypłatę sumy przypadającej na wierzytelność zastawnika 1249
- osób interesowanych na odmienny od ustawowego sposób podziału sumy uzyskanej z egzekucji 1232, 1244
- — trzecich na odebranie dokumentów przy zajęciu wierzytelności lub prawa 866, 873
- — na sprzedaż ruchomości zajętych celem zabezpieczenia 1401
- — — na zajęcie ruchomości 140, 709, 711, 724, 1399
- sądu na wyznaczenie terminu licytacji nieruchomości 1441
- stron na czynności zarządcy przymusowego wykraczające poza zwykły zakres zarządu 1166, 1198, 1200
- — na wydzierżawienie nieruchomości przez zarządcę przymusowego 1202

— — na zastąpienie depozytem sumy pieniężnej zabezpieczenia roszczenia o prawo własności 1370

Złożenie:

— sądowe dokumentów celem nabycia praw rzeczowych na nieruchomościach niewpisanych a 200

— — postanowienia o przysądzeniu własności nieruchomości, której wykaz uległ zniszczeniu a 205

— — tytułu wykonawczego dla zajęcia wierzytelności lub prawa w razie zniszczenia wykazu a 199

— p. też depozyt

— zaliczki p. zaliczka

Zmiana:

— dozorczy zajętych ruchomości 143, 745

— hipoteczna po zajęciu nieruchomości 943, 949

— kierownika statku w toku egzekucji 1153

— miejsca przechowania ruchomości 739, 741

— nazwiska, wykazanie w celu uzyskania klauzuli wykonalności 515

— nieruchomości po zajęciu, podanie po wywołaniu licytacji 1041

— ustawy o opłatach stemplowych 315

— w trybie nadzoru decyzyj w egzekucji skarbowej 140

— warunków licytacyjnych 901, 1026, 1035, 1332

— — co do przejęcia służebności i ciężarów realnych a 210, n 274

— właściciela, uwidocznienie w wykazie zajętych nieru-

chomości niehipotekowanych r 183

— wierzyciela lub dłużnika, wykazanie dla uzyskania klauzuli wykonalności 511

— — wzmianka w klauzuli wykonalności 520

— zabezpieczenia na wniosek dłużnika 1373

— zarządcy przymusowego nieruchomości 1186, 1188

Zniesienie współwłasności p. współwłasność

Zobowiązania:

— ewentualne, warunki egzekucji 541

— przemienne, wybór wierzyciela 538, 542

— zarządcy przymusowego nieruchomości 1198, 1200

Zrzeczenie się:

— nabycia nieruchomości 1029

— — ruchomości 778, 781

— rachunku z zarządu nieruchomości przez nabywcę 1088

— własności górniczej 169

Zwierzęta domowe, uwolnienie od egzekucji 136, 656, 659

Zwłoka, kary w postępowaniu przymusowym w administracji 116, 125

Zwołanie wierzycieli spadkowych przyczyną zawieszenia egzekucji a 194, a 196

Zwrot:

— kaucji kasacyjnej 1466

— — złożonej na zabezpieczenie szkody z zarządzenia tymczasowego 1385, 1388

— niezużytej zaliczki 1444

— opłaty uchylonej 1459

— pism nieopłaconych 1458

— — procesowych w razie nieuzupełnienia 346, 1446

— rękojmi przy licytacji nieruchomości 11, 1011

— sumy złożonej przez nabywcę nieruchomości w razie nieuzyskania przysądzenia własności 1088 — wpisu (jako opłaty sądowej) 1464 — wydatków dozorey zajętych nieruchomości 742 — — nadzorcy sądowego w przymusowym zarządzie nieruchomości 50, 1208, 1210 — — poniesionych za stronę ubogą 410, 412	— — zarządcy przymusowego nieruchomości 1208, 1210 Ż Żądanie stron zawiadomienia o czynnościach egzekucyjnych 353 Żołnierze: — nadanie ziemi 92 — p. też wojsko, wojskowi, wojskowy Żywność, uwolnienie od egzekucji 136, 656, 659.

Dr. LEON PEIPER, Adwokat

KOMENTARZ DO KODEKSU POSTĘPOWANIA CYWILNEGO

Część I (art. 1—507)

i przepisów wprowadzających kpc. wraz z ustawami i rozporządzeniami dodatkowymi, tudzież z umowami międzynarodowymi.

Str. XII+1406. — 1934 r. — w eleg. oprawie w jednym tomie
zł. 32 — w dwóch tomach zł. 34.

KOMENTARZ Dra LEONA PEIPERA DO KODEKSU KARNEGO

PRAWA O WYKROCZENIACH I PRZEPISÓW WPROWADZCZYCH

(wraz z wzorami orzeczeń do prawa o wykroczeniach)

1933, stron XV + 983. — Cena w eleganckiej oprawie zł. 30.

W komentarzu tym znajdują się, obok innych pomniejszych ustaw: Ustawy o zgromadzeniach i stowarzyszeniach; rozp. Prez. R. P. o rozpędzaniu i niektórych innych przestępstwach przeciw Państwu; prawo łowieckie; przepisy o przestępstwach policji państwowej; przepisy o lichwie; o broni i amunicji i rozp. Prez. R. P. o amnestji z 1/IX 1932 wraz z rozporządzeniami wykonawczymi.

Dr. LEON PEIPER, Adwokat

KOMENTARZ Do KODEKSU POSTĘPOWANIA KARNEGO

Wydanie III. — 1933 r. — Str. XVI+1284, w eleg. opr. zł. 30.

Komentarz ten posiada kompletne orzecznictwo, wszelkie ustawy karno-procesowe, dodatkowe oraz regulaminy w całości.

WRÓBLEWSKI STANISŁAW Prof. Dr.

Komentarz do ustawy o spółdzielniach

z dnia 29 października 1920 Dz. U. Nr. 111, poz. 733 wraz z rozporządzeniami wykonawczymi, uzupełniony wszelkimi zmianami, nowelami, ustawami dodatkowymi, orzecznictwem i ustawami skarbowymi aż po koniec czerwca 1929 — w eleganckiej oprawie z dodatkami zł 8.

Oddzielnie: Dodatek I. o łączeniu się spółdzielni zł — 80.

Dodatek II., zawierający wszelkie zmiany po koniec czerwca 1929, ustawy skarbowe i t. d. zł 2

DR. ZYGMUNT FENICHEL — DR. LEON PEIPER
WZORY PISM ADWOKACKICH
DO KODEKSU POSTĘPOWANIA CYWILNEGO

Z objaśnieniami oraz z tekstem k. p. c. przepisów wprowadzonych, przepisów o kosztach sądowych i komorników
(2 tabele ścienne opłat sądowych)

203 wzorów do postępowania spornego i egzekucyjnego

1933, str. VIII + 408 w eleg. oprawie płóciennej zł 20.

Wzory opracowane są naukowo, z wymienieniem dotychczasowych przepisów prawa procesowego i uwzględnieniem dzielnicowego prawa materialnego.

ZARYS SYSTEMU PRAWA KARNEGO

Tom I. w opracowaniu Prof. U. J. WŁADYSŁAWA WOLTERA

Str. IX + 274, rok 1933. Cena: brosz. zł. 14, w eleg. opr. zł. 16.

DR. KORZONEK JAN

sędzia Sądu apelacyjnego

Przyczynki do Polskiego Procesu Cywilnego

Treść: Jurysdykcja krajowa. Rzeczowa właściwość sądów. Wyłączenie sędziego. O wyłączeniu biegłych. Interwencja główna. Interwencja uboczna. Przepozwanie. Wskazanie poprzednika. Zastępstwo stron przez pełnomocników. Powództwo o ustalenie. Stosunek procesu cywilnego do postępowania adhezyjnego w procesie karnym.

Rok 1931, str. VIII + 246 — zł. 7

Dr. JAN KORZONEK

sędzia Sądu apelacyjnego

USTAWA HIPOTECZNA

z dnia 25 lipca 1871 r., Nr. 95 austr. dz. u. p.

ze wszystkimi późniejszymi zmianami i uzupełnieniami, tudzież przepisami związkowymi aż do ostatnich czasów, objaśniona na podstawie orzecznictwa sądów polskich i austriackich oraz literatury prawa hipotecznego.

1932, str. XXIV + 654 w eleganckiej oprawie płóciennej zł. 25.

SHARMIEC

BIBLIOTEKA
UNIWERSYTECKA
GDAŃSK

PA5450/2/2

BIBLIOTEKA
UNIWERSYTECKA
GDAŃSK

P.7.10/k